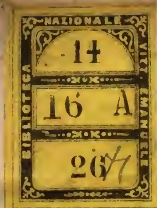

NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
14
16 A
26

In p̄senti opusculo infrascri pta continentur.

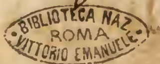
Sermones luculētissimi b̄ti Zenonis veronensis ep̄i.

Omelie ⁊ admonitiões b̄ti Cesarij arelatensis ep̄i.

Sermo de laudibus beatis-sime virginis Marie ex au tenticis sanctorum docto-rum dictis compilatus. imo contra immaculatam eiusdem B. virginis conceptionem.

Omelia origenis super euā-gelio Maria stabat ad mo numentum foris plorans.

Cornelio Francesc.

Eximij & excellentis viri pre clarissimiq; doctoris sancti Zenonis episcopi veronensis sermonum elegantissimorum ad populū: exceptorū ex vetustissimo volumine verone a Guarino veronensi viro eloquentissimo in episcopij veronensis bibliatheca repto. Liber pmus feliciter incipit.

De fidei ꝯmēdatōe. Ser.j.

Christiane felicitas fidelitas & maxima ē: fidei nosse naturā. Que talis ac tanta est: vt vnicuiq; hoī suo non ab alio cōmodet: sed etias ex volū tate nascat. Ceteruz si (vt quidam putant) docentis pendet ex ore: ꝓculdubio eodem aut cessante aut aliter docente consumitur. Huc accedit q nisi insinuatione legis oi deuotione succinta precedens amplectat fides: que tam sibi q̄ illi credēdo prestet effectum: insinuatio inanis erit: q2 incredulo credentis fructum prestare non poterit. Deniq; abraham placuit dō credulitate sine lege: & iudaicus ppls displicuit deo incredulitate cuz lege. Unde dubiū non est: legem non posse sine fide: fidem posse sine lege. Alioqn iste ac inumerabilis simplicitate sua felicior turba adhuc mortis imperio subiaceret: si legis periti tantū iustificari meruissent. At cum scriptum sit lra occidit. spūs aūt viuificat: q2 non sub lege. s d sub gratia sumus. que nos diligere deuz ac soli illi seruire i sacro semel credite vnice trinitatis. non argumento. non necessitate. sed voluntate cōpellit: manifestissimum puto nimis acuto esse simplicē meliorem: q2 simplex oībus deiverbis simplr credit astutus autē nimia sapia infatuatus inquisitionibus vanis semet ipm ꝯfundit. Sed dicet aliquis. Si ita ē: nulli ergo lex prodest. Absit. Prodest equidem plurimū. Naz per ipsaz dei voluntas p ꝓlis intimatur: per ipsaz disciplina celestis corrigitur ac tenet: per ipsam inq̄ genus oē pcti ne quis imprudens intereat diffamat. Semp monere non desinit: ignorantiam ne quis. reatumne quis excuset: nunc seuera: nunc blanda demonstrat: premiū demōstrat & gladiū. vnicuiq; quod elegerit tributura. vt iure possit implere q̄ gerit. Qui ad se veniunt. ꝓfessionē credulitatis ab eis sol m: ideo q2 eoruz fidē videre nō pōt exigit. Quā si abesse ex moribus dep ebenderit: confestim vt perfidū punit irata quem docuit: nullāq; aliam ob cām ꝓmulgatam se

esse testatur. nisi vt fides de infi
delibus vindicet. Deniqꝫ tolle
pctm̃: cessat legis iperiuꝫ. Lex
enim sicut scriptuꝫ est iusto po
sita nõ est sed pctõri: qꝛ iustus
ex fide vidit ifidelis iniuste. Er
rat igitur quisqs disputationẽ
legis extimat fidem: quisquis
duo in vnum diuersa confun-
dit. Disputatio eniꝫ sicut exco
lit legem: ita si versuta sit. eradi
cat fidem: qꝛ fides ꝑfecto non
est vbi querit fides. Deinde qꝛ
lex cõis est. fides vero priuata:
qꝛ lex semꝑ manat ex libro ge-
nitali fides autem tenaciter in
heret suo soli proposito. Lex
ab alio transit in alium: fides
interit si a suo statu aliqñ vel
in quo declinauerit. Lex hois
ↄsciam alloqui tm̃ põt: vide-
re aũt nõ põt: Fides ↄsciaꝫ me
dullitus mundat: nec quid rea-
tui vel intrinsecus debeat. Qui
enim suam ↄsciam non timet:
is est q deuꝫ nõ timet. Adde q
lex partibus ꝛ discitur ꝛ doce-
tur. Adde q tota nec intelligi
tur: nec docet. Adde q a quoli
bet pro ingenij qualitate argu
mentis asserit. Adde q ab oi-
bus appetitur ꝛ a nullo cõple
ctit. Adde q index dei volũta
tis est. non dei originis. aut na-
ture. Sequitur vt scire debea-
mus vtrum tractatum fidei: an
fideꝫ tractatus debeamus asse
rere. Si tractatum fidei dixeri-
mus vehementer errabimus.

Subijci. n. se loquacitatis ar-
tificio fidei natura nõ patitur:
a qua nihil aliud laborat. nisi
vt suis sibi tm̃ virtutibus ap-
probetur. Non enim põt esse
ꝑfectuꝫ. quod aliũde expectat
sibi aliqd necessariũ. Si vero
fidem tractatuꝫ dicere ceperi-
mus: erit profecto nec nr̃a nec
sua: sed nec eius esse dicetur: qꝛ
tractatus fidem cum astruit: ex
eo ipso. eã quo astruit ðstruit:
nec vlli dabit quod non hẽat.
sed potius vt non hẽat. adhuc
ipse disquirit. Video preterea
sicut assertorum indicant noia
que si auferas nulla fortassis
est pugna multos fuisse tracta
tus. multas fides et quideꝫ no
uellas. ꝛ litis labore ac fauore
nutritas: quas qꝛ vera vix põt
inueniri credo ne populi penu
ria laborarent. venales esse pro
positas. Verũtm̃ ex his oibus
eligendum quid sit non potest
nosci aut comprehendi: qꝛ non
erit nec ꝓprium nec firmuꝫ qð
hẽt statum semper incertum.
Quippe cum vnius electio sit
alterius reprobatio: vel si oẽs
oino amplectende sint. vt tot
quis habeat fides quot nõ hẽt
verba: mlto magis nihil habe
bit: qꝛ tractatus q eas genuit
vl' quotidie generat adhuc po
test generare ediuerso prouoca
tus: rursus eas ꝑ ingenioruꝫ
argumentorũ viribus retractã
do ac refellendo cõsumit. Sin

vero sicut necesse est vna est illi 7 nobis 7 antiqua. que non dicam tractatu sed ipsius natiuitate porro magis est legis que deuz deo credendo pro meruit quã credere nõ dicit sed presumpsit: edicat mihi pernitiosa ista adinuentio tractatus sui quo proficit pugna. Ne fides inquit intereat. cum male aut creditur: aut docetur. Quod malum est. ista ratio mox videbimus. Nũc scire cupio fides ex doctrina constet. an ex credulitate: an ex vtroq;. Si ex doctrina constat: non habent ergo fidez qui lr̃as nesciunt. Sed nec ipsi qui sciunt: q2 legis sciam obseruantiam q; perfectionem perducere nullis rõnibus pñt. Sin vero ex credulitate non ei op9 ē vlla iterptatio: q2 sicut semel credit: ita semel ex eo ipso q creditũ est consumata fides vltra nec minuitur nec augef. Si vero ex vtroq; patriarcharum se mensa fides est: ac per hoc illis: constitutionis nostre videlicet decernendi sunt libri: vt possint esse perfecti. O q̃ misera est fides: quam verba cõcinant. O q̃ debilis: cuius quotidie dissipãtur varijs argumentationibus membra. O q̃ indefensa: que regnum iudicum. diuitum aliquotiens etiaz quod peius est. gentium desiderat per momenta patrocinia. O q̃ turpis ac lubrica: de qua ludit aliena snĩa. O q̃ adultera que nõ agnoscit quo auctore sit nata. O q̃ ridiculosa: que duobus cõfligentibus xp̄ianis: ab altero eorum si nõ transducif. perfida. cũ trãsducta fuerit. fides vocatur. O q̃ nõ vera: si factionibus pollet. O q̃ publicana: cuius fabulãtur etiam prophani secreta. O q̃ p̄sumpta: que mauult magis nouelle traditioni sue credi q̃ antiquitati. q̃ deo dño dicente. reicitis mandatuz dei: vt traditiones vestras statuatis. Sed non eo dico: vt ingratuz faciam doctrine beneficiuz: sed vt sciat vnusquisq;: aliud esse fidem: aliud esse tractatuz: nec fidem per tractatum posse vel dari vel nosci vel destrui. Dari non põt. q2 si verbis dari põt poterit 7 verbis auferri. Nosci adeq; non põt: q2 fieri põt: vt quis aliud gestet in labijs: aliud in penetralibus cordis. Similiter ne destrui quidem: q2 si vera fides est aliud nõ põt q̃ qd est. Igitur cum possibilitatis humane non sit fidei videre secreta: nusq̃ frater tua curiositas. nusq̃ tua proficit pugna: q2 quẽ putas vel de tuis ipsis studiosis fidelissimum: hic infidelis: 7 quem putaueris infidelem hic fidelis est. Forte nec in eo se quis extimat fideliorem. si loquatur argute: cuz magis verus sit ille fidelis qui sacra in

p̄dicationem non vltra q̄ȝ licitum est acieȝ sue tetenderit mētis. Eo enim res deducta est: vt fides nostra per dei requiratur iniuriam. Quod futurum Salomon enunciauit: & cauendum qd sit his verbis edocuit. Melior qui deficit sensu in timore: q̄ȝ qui abundat astutia: & trāsgreditur legem. Et iterū. Noli esse sapiens multum: & noli argumentari plusq̄ȝ oporteat. Similiter paulus. Noli altuȝ sapere: sȝ time. Cū hec ita sint. cur legem lege distringis? Cur sub imagine fidei: fidem deponis? Cur ipsum fonteȝ diuinitatis phylosophicis argumētis exhaurire conaris? Si peritiaȝ legis ostendere cupis: lectionū nubila dissereна. Doce eam sibi non esse contrariā: doce oīa que canit esse credēda Ceterum si eius partem p̄bes: reprobes partē. Quo per hāc fidem queris quam ēt ipsaȝ in fidelitatis ream constituis: cuȝ vniuersa non credis? Sin vero fidem spūs calles aliquam demonstra virtutem: impera mōtibus vt transferant sese: in admirationeȝ tui' ritu blandicente leonū rabies cuācescat. Sub gressibus tuis maris vnda pinguescēs marmoreo stupore solidetur: cetina cymba iter estuātis pelagi sollicitos sinus fidē tuam fideliter portet: solis rursus ac lune ab occidui carceris receptaculo orionis freno refrena: āhelantis camini ignis exestuās victa natura sentiat per te tecum & ipse refrigeriuȝ mortuorum in post liminium vite aīas reductas inspira: discute laborantibus morbos: cura lāgores in temptationibus gaude & in tormētis pro noīe dn̄i. Si obvenerint dura: fidē tāq̄ȝ granum synapis te hr̄e demōstra. Si vero qd̄ magis est: sub sono legis ac fid̄ secularis amore iactantie accensus nascentis dei de deo spūsq̄ȝ sancti inestimabilem icōp̄rehensibilemq̄ȝ diuinitatis perpetuitatem iure ipso quo ex sese est argumētis te cogere. examinare: metiri ac discernere posse p̄sumis: hic tibi ego rn̄dere non audeo: sit quippe cum tutius imperituȝ videri q̄ȝ esse sacrilegum: & tn̄ ab eo qui pro me tibi obsistat. Nam lex per quam me forte minus paratum peccare compellis. ipsa te magnopere retinens ac redarguens ɔfutabit: Salomone dicente. Altiora te ne q̄sieris: & fortiora te nō scrutatus sis. Que p̄cepit tibi de' illa cogita semp: & in plurimis operibus illorum non eris curiosus. Multos enim seduxit suspitio illorum: & in vanitate detinuit sensus illorum. Similiter paulus curioso rescribit dicens. O altitudo diuitiaruȝ & sapientie & scientie dei: q̄ȝ in

exquisita sunt iudicia illius: et q̄ inuestigabiles vie illius. Quis enim cognouit cogitationem dei? Et tu eius naturā queris? Sz et alio loco hoc qđ agitur euidenter expressit: cum ad timotheum alloquitur instruendū his verbis hortatus suz inquit vt denunciares qbusdā ne peruersa doctrina vterentur neq̄ attenderent famulis et genealogijs que sine fine sūt: que magis q̄ones prestant: q̄ verā rōnē dei: que est in fide. Diffinitio aūt iussionis est charitas ex corde puro et ɔscia bona ex fide simplici. Igit̄ si dei seruus ee stultas et in eruditas q̄ones euita: sciens: q: lites generant. Seruum aūt dei non oz litigare: q: lix et charitatis est hostis et fidei. Quas si qs amiserit: nec diuina ille profecto: nec humana cognoscit. Nec si religiosus es serua: si vere timoratus custodi: de eo qđ modum humani sensus excedit disputare desita. Negat quodāmodo deū quisquis asserit deum. Defensio enim non nisi imbecilli prestatur: nec pōt eum reuereri: q igenij sui putat esse qđ ille fuerit extimatus. Ceterum illa est fidei generositas vera: vt deo fideliter seruiat: in solo ipso fiduciam gerat: a fidelitate et fiducia fidelem se vocari cognoscat: in culpatis moribus viuat: ɔscia eum bona: nō loquacitate que mater p̄fecto peccati est noscere presumat: trinitatisq̄ vnaz potentie plenitudinē que vna mēte: vna credulitate concipitur: non violet: sed honoret. Amen.

¶ De fide spe et charitate. Sermo. II.

TRibus in reb⁹ xp̄iani culminis fundamenta consistunt. i. in spe: in fide: in charitate: que ita inuicem sibi videntur esse conexa: vt sint alijs alia necia. Spes enim nisi precedat: cui laborat fides? Fides si non sit: quō spes ipsa nascetur? Quibus si deneges charitatez: vterq̄ cessabunt: q: neq̄ fides sine charitate: neq̄ spes poterit operari sine fide. Itaq̄ xp̄ianus tribus in rebus si cupit esse perfectus dz esse cōstructus. Si quid enim ei ex his defuerit perfectionem sui operis non habebit. Unde primo omnium spes nobis proponenda est futurorū: sine qua nec p̄ñtia quidem ipsa stare posse perspicimus. Adeo tolle spez: torpet humānitas tota. Tolle spē: artes virtutesq̄ vniuerse cessabunt. Tolle spez: et interempta sunt oīa. Quid facit ad litteratorem puer: si litterarum non sperat fructum? Quid ratez p̄fundo gurgiti nauta cōmittit: si ei nunq̄ lucrum: nunq̄ portus desiderat⁹ occurrit? Quid miles non dicam horride hie

mis: aut torride estatis iiurias sed seipsum contemnit: si glorie spez future nō gerit? Quid agricola semina spargit: si sudoris sui premiuz non colligit messem? Quid xp̄ianus nō credit in xp̄m: si pmissum sibi ab eo perpetue felicitatis tp̄s non credit esse venturuz? Sed spes ex fide est. Que q̄uis in futuro sit posita: fide tn̄ est iure subiecta. Ubi.n. fides non est: nec spes est. Fides enī spei substātia est: et spes fidei gloria: quoniam premium qd̄ spes hz fides meretur: que quidem pro spe pugnat: sed sibi vincit. Amplectenda est igitur fratres tenaciter nobis: et oi genere custodienda virtutum: in hac fortiter incūbendum. Ipsa est enim vite nr̄e imobile fundamentū: invictuz adversus dyaboli impetus propugnaculuz pariter ac telum: aie nr̄e impenetrabilis lorica: legis compēdiosa ac vera scia: demonuz terror: martyrum virtus: ecclesie pulchritudo vel murus: dei ministra: xp̄i amica: sp̄us sancti cōmuna. Huic et p̄ntia subiacent et futura. Ista: qz premnit: illa qz sua esse presumit. Nec spes timet ne non veniat: qz ea semper secum suis in virtutibus portat. Hoc est qd̄ Abraham contra spem: in spem credidit deo: ut fieret pater multarū gentiū. Contra spem ait est qd̄ impossibile est. ac nō vr̄ esse possibile. Sz possibile ac spe fit: cum dei dicto indubitanter ac fortiter creditur. Dicit enī dn̄s oia possibilia credenti. Unde abraham credidit deo: et reputatuz est illi ad iustitiam. Qui ideo iustus qz fidelis. Iustus enim ex fide vivit. Ideo fidelis: qz credidit deo. Qui nisi credidisset: neqz iustus: neqz pater gentium esse potuisset. Quapropter manifestum est spei ac fidei unaz inseperabilemqz esse naturaz: qz in hoie ex his quecūqz dd̄fecerit: ambe moriuntur. Fides itaqz vel maxime res propria nostra est: dn̄o ipso dicente. Fides tua te salvuz fecit. Igitur si nostra est. servemus ut nr̄am: ut iure speremus aliena. Nemo enim censum debitori cōmittit: nec desertorem premijs triumphalibus honorabit. Maxime cū scriptuz sit: qui hz dabitur illi et abundabit. qui aūt non hz: et id qd̄ hz auferetur ab eo. Per hanc fratres adeo Enoch meruit cum corpore contra legez nature trāsferri. Per hāc evadens Noe nō invenit cuz quo diluvium fuisse cōferret. Per hanc Abrahā ad dei pervenit amicitiaz. Per hāc Isaac preter ceteros enituit. Per hanc Iacob deo coluctari prevaluit. Per hanc Ioseph egyptum sue ditioni subiecit. Hec Moysi in mari Rubro terram vi-

tream fecit. Hec vt cursus soli ti contempta mensura iesu na ue desiderio pareretur soli lu necꝫ suos frenos induxit. Hec de armato Golia, Dauid triū phos attulit. Hec in Job iter crebra et ingentia mala non de sperauit. Hec in Tobie ceci tate medica fuit. Hec in Da niele ora leonibus alligauit. Hec in Jona cetum in cymbā conuertit. Hec in Machabei ce germanitatis exercitu sola vi cit. Hec in tribus pueris ignes amenos effecit. Hec mare pe dibus ambulari posse i petro presumpsit. Per hanc apo stoli multos in nitidam cutē lepre deformis: cōtagiosis: sca biosisꝙ crassantium vlcerum spoliauere verticib⁹. Per hāc īnꝙ cecos videre: surdos audi re: mutos loqui: claudos cur rere: paraliticos reformari: de obsessis demones fugare: mor tuosꝙ sepe ipsos a sepulchris cum suis sibi exequijs reuerti iusserunt: vt oēs mirarentur fie ri lachrimas gaudij que nunc fuerint orbitatis. Sed longuꝫ est fratres ire per singula: ma xime qꝛ charitas sua igerit for tiora: que est ita rebus vniuer sis predita: vt sit oiuꝫ iure ipso regina. Triumphet licet qbus vult virtutibus fides: ac spes multa et magna proponat: tñ sine hac vtreꝙ non stabunt: fi des primo oium si seipsam nō amet. spes si non ametur. Ad deꝙ fides sibi soli prodest: cha ritas oibus. Adde ꝙ fides nō gratis pugnat: charitas aūt ēt ingratis conferre ꝯsueuit. Ad de ꝙ fides non transit in aliuꝫ: charitas parum est dicere tran sit in aliū. que transit in pplm. Adde ꝙ fides paucorum est: charitas oium. Adde ꝙ spes ac fides tps hñt: charitas autē fineꝫ non hꝫ: momentis oibus crescit: quantoꝙ ab ea diligen tibus inuicem creditur: tanto inuicem plus debetur. Non queꝙ ꝓ persona diligit: adu lari qꝛ nescit. Non pro hono re: qꝛ ambitiosa non est. Non pro sexu: qm̄ illi vnus est am bo. Non pro tpe: qꝛ varia non est. Non emulatur: qꝛ inuidia quid sit ignorat. Non inflatur qꝛ humilitatem colit. Nō ma luꝫ cogitat: qꝛ simplex est. Nō irascitur: qꝛ ēt iniurias libenter amplectitur. Non fallit: quia fidem ipsa custodit. Non vlla re idiget: qꝛ ei preter quod est nihil est necium. Hec rura: vr bes: ac populos: composita paceꝙ conseruat. Hec circa regum latera: securos gladios fallit. Hec bella ꝑmit: lites tol lit: iura euacuat: fora compe scit: odia eradicat: iras extiguit Hec mare penetrat: vrbem cir cuit: cōmertio nationibus ne cessaria subministrat. Poten tiā frēs cito ei⁹ edicā. Quicqd

locis natura negauerit: charitas reddit. Hec cōiugales affectus: duos hoīes sacro venerabili vnam cogit in carnē. Hec humanitati prestat esse qđ nascitur. Huius est munus. ꝙ cara vxor: qđ generosi liberi: ꝙ veri sunt patres. Huius est munus: ꝙ alij vt nos: aut plusq̄ʒ nos proximi vel amici sunt nobis. Huius est munus ꝙ diligimus suos vt filios: ac nos illi colunt libenter vt dn̄os. Huius est munus: vt non dicam notos aut amicos: sed sepe etiā eos quos nunq̄ʒ vidimus diligamus. Huiusʒ est munus: ꝙ antiquorū aut ꝟtutes ex libris aut exvirtutibus libros agnoscimus. Sʒ quid diutius demoror? In humanis quasi sola isto affectu sūt predita. Nōne videmus oē aīantiuʒ genus congregatione concordia testari charitatem: atq̄ʒ ita omnis motus quasi vno sensu magistra dilectione conuerti: vt quiuis intelligat hoc fieri non posse sine naturalis amicitie disciplina? Quid aūt pro se in necessitatibus gerāt: oibus nota porcorum quotidiana prope modum tam iocundi certaminis exempla declarant. Quia aliq corum cum forte de numero audacis lupi rabie votatur in p̄sens periculum ceperit in festationibus tyrānicis duci: oēs repente concelerant: laboranti subueniunt: pene armis ipsis inimici certatiʒ se cerebro subijciunt: ingenti fragore confundunt: exertisq̄ʒ mucronib⁹ sordidis: velut testudine quadam resistunt: vincūtq̄ʒ facilius charitate qđ sigillatim nuda pn̄t superare virtute. Elemēta quoq̄ʒ ipa fratres satis diuersa satisq̄ʒ repugnātia olim dep̄hendisset interitus: nisi ea inuicē mutuo equalibusq̄ʒ temꝑantie dotata muneribus: perhennis conubij fideli ꝑpagine benigna charitas illigasset. Nihil est prorsus qđ sine hac gratū: sine hac pacificum: sine hac fidele: sine hac securum: sine hac gloriosum: sine hac deo iustum: sine hac possit esse perfectum. Deniq̄ʒ cum dn̄s interrogaret qđ esset summum legis sacre preceptum. sic ait dicens. Diliges dn̄m deum tuum ex toto corde tuo ⁊ ex tota aīa tua: ⁊ ex tota virtute tua. ⁊ scđm silē huic: diliges ꝓximū tuū tāq̄ʒ te ipʒ. In his duobus mandatis pēdet oīs lex ⁊ prophete. Unde manifestum est: dilectioneʒ virtutum oium diuinarū esse substantiam naturaléq̄ʒ magistraʒ: qm̄ ex lege discitur: sed in mentibus nascitur. Lex enim pendet ex charitate: non charitas pendet ex lege: sacra scriptura dicēte. Iusto lex posita nō est: sed pctōri. Pctōr aūt ille est: q charitatem non hʒ dei: ac per.

hoc operāti irā: recte subia-
cet legi. At qui forte aliquis di
cat: lex spernēda est: q: iusto ne
cessaria nō est: pcōri vero mole
sta est. Absit fratres: imo poti⁹
veneranda est: q: veritatis spe
culum: q: rigida quedam dile
ctiōis est forma. Quicquid.n.
a iusto didicit: id facere in iu-
stum quoqꝫ compellit: bifarie
inclita: vnū glorificando. aliū
corrigendo. Constat ergo oē
xp̄ianitatis magis in charitate
q̄ȝ in spe vel fide esse depositū
sicut euidens testatur exemplū
Judas Scariotes traditor do
mini z spem z fidem perdidit:
q: charitas in ipso non māsit.
Nam z hereses z scismata: sic
disseminanť: cum inflata fides
ac spes dilectionis a fundamē
to velluntur. Quid autē sine
charitate sint: non tm̄ iste: sed z
alie quoqꝫ virtutes indice pau
lo: cognoscite. Et si habuero i-
quit oēm fidem ita vt montes
transferā: charitatē nō habeā:
nihil sū. Et si in cibos paupeꝝ
distribuero oīa mea: z si tradi-
dero corpus meum vt ardeā:
charitatem aūt nō habeā: nihil
profitio. Charitas enī fratres
oīa diligit: oīa credit: oīa sperat
oīa sustinet: charitas nūq̄ȝ exci
dit. Igitur non imerito domi
nus deus proximi dilectionē
cōmendat: q̄m̄ solam presu-
mit seruare posse qđ precipit.
Primum est itaq̄ȝ dilectionis
officium deo refundere qđ nati
sumus: soliqꝫ debere q viuim⁹
nihilqꝫ pro suo cordis nostri i
penetralibus retinere qđ alieno
iure seruemus. At cum ab eo-
dem huius deuotionis inuita
tione inhabitari seu nos in ipo
habitare ceperimus: sicut Joā
nes dicit: deus charitas est: qui
manet in charitate: in deo ma-
net: z deus in illū manet: tunc
demum fratres charitatē per
semetipsum ei condigne redde
mus: q: facta cōmutatione qđ
eius est fit pro partibus nrīs:
sequens est vt ēt proximos eo
affectu quo nos ipsos dilig-
mus diligamus: maxime cum
cognatiōis ipsa hoc exigant iu
ra. Clamat.n. ꝑpheta. Deus
vnus creauit vos. Nōne pater
vnus est oium vestrū? Quisqꝫ
igitur nobilitatis sue ꝯsciētiā
retinet: diligit fratrem: nec ali-
quid audire expectat: ex lege
ne admonitiōe pietati aliquid
derogatur. Tantūqꝫ in seipso
amat: vt oderit se sine ipso. Ac
cedit ad cumulū q ideo deus
hoiem ad imaginem z similitu
dinem suā fecit: vt contempla
tione imaginis pateremur re-
uerentiam veritatis. Jnea que
res conditione dimissa est: vt si
quid mali vel boni cuip piā fe
cerimus. deo fecisse videamur:
Propter qđ non imerito Jo
annes peculiaris archanorum
dn̄i consultor cōstanter edicit:

Si quis dixerit q̄m diligo deū & fratrem suum odit: mendax est. Qui.n.non diligit fratrem suū quē videt: deū quē nō videt: nō pt diligere? Decertem⁹ igitur fratres inter nos mutui amoris emulatione gloriosa: imaginēq; dei dignissime venerando declaremus quid ipsi veritati debeamus: sciētes q̄m si quis imaginem leserit: in exitum sue aie incitat veritatem. Hec est dicto longe probatior: si incliti cuiusq; regis hois tm̄ vultus quiuis vlla violauerit rōne: nōne continuo velut sacrilegij cōmissi capitales penas luit? Quanto magis in dei cā formis precauendum est que3 solum veretur: quicquid in virtutibus nature a regibus ipsis quoq; metuitur. Sed necessario vnicuiq; sinceri amoris est noscenda proprietas: ne sub sono nominis comitat regula veritatis. Est.n.alius amor sane saluti nr̄e 9trius: cui recte hois forma tribuit: q: tpalis ac fragilis esse cognoscitur. Ideo liniamento puerili depingitur: q: eius lasciua lubricitas: nec annis senilibus tpatur. Jō nudus: q: voluntas eius est turpitudo. Ideo pēnatus: q: in quacūq; conceperit: velociter ruit. Ideo telis facibusq; constructus: q: illicitis ardoribus semper iunctus est gladius. Ideo aūt cecus: q: cum exarserit nō etatem considerat. non formā: non sexum: non gradum: non sacrosanctum illum saltem sane pietatis affectum. Hic facibus suis ene pectus incendit: Hic adā suis telis occidit. Hic Susanā conatus est duorum seniorum aut prodigiosis ignibus subijcere: aut parricidali gladio iugulare. Hic Joseph mulieris flagitat esse violentu3: quem etiam du3 denudat: esse non inuenit impudicum. Hic sinagogam expugnauit: cum sua illi arma pcedit. Hic vbiq; fertur insanus. Promittit. fallit. dat. tollit. nunc tristis. nunc hilaris. nunc humilis. nūc elatus. nunc ebrius. nūc ieiunus. nunc accusator. nunc reus. Jocatur ludit. pallet. tabet. suspirat. celat. obsequit. aut tēptat. aut decipit. peiusq; blanditur q̄ furit. Occasionē vlla3 prorsus nocendi non pterit. Vultis scire qd maluz fit? In ipso fructu suo ēt ipse se odit. Venenis eius quotidie tot⁹ exestuat mundus: pestiferisq; voluptatibus ita corrupta sunt oia: vt quicquid in eo geritur: non debere diligi a nobis. sacris vocibus dum iubetur. recte sapientibus execrabilis esse videatur: Joanne dicente. Nolite diligere mundu3. neq; ea que in mūdo sunt. Si quis dilexerit mundu3. non est charitas patris in illo. Qm̄ oē qd in mundo est

concupiscentia est carnis: ꝛ concupiscentia oculorum: ꝛ ambitio seculi que nõ est a patre: sed ex cõcupiscentia mundi. Per hanc enim dyabolus cum diuerse hoium mentes capit. ac decipit: sic cupido vocitari a luxuriosis sibi cultoribus cepit. Nũc ergo videamus vnde vera charitas veniat: vbi nam cõsistat: cui vel maxime debeat. Utiq; illi qui hoiẽs fecit: qui ei munus perpetue charitatis similitudinem suã tradidit: qui orbem terre donauit: qui oia elementa mundi cũ aiantibus suis eius ptãti subiecit: q ei annos: tpa: mẽses: noctes ac dies clarissimosq; duos regaliũ vrbium currus numerifero semper vicissitudinis delectamẽto seruire precepit: qui cũ supradicti a moris male dulcibus venenis occisũ inferneq; sedi submersum maiestatis sue sacro viuificatuz insuper regni celestis participatiõe ditauit. O charitas q̃ pia ꝛ q̃ opulẽta. O q̃ potẽs. Nihil hꝫ qui te nõ hꝫ. Tu deum in hoiem demutare valuisti. Tu cum breuiatum paulisp ab maiestatis sue imẽsitate peregrinari fecisti. Tu virginali carceri noueꝫ mensibus religasti. Tu Euam in mariaꝫ reintegrasti. Tu Adaꝫ in xp̃o renouasti. Tu sacram crucem in salutem perdito iam mundo prouidisti. Tu mortẽ: deuꝫ mori docendo vacuasti. Tuuꝫ est q cum occiditur ab hominibus. deus oipotentis dei filius: nullus irascit de duobus. Tu populi celestis aiam tenẽs cum ornas pacem: fidem custodis: amplecteris innocentiã veritatem colis: patientiam diligis: spem repũtas. Tu diuersos hoies moribus etatibus dictione ex vna natura: vnũ spũ. vnum efficis corpus. Tu martyres gloriosos a cõfessiõe xp̃iani nois: nullis tormentis: nulla nouitate mortis: nullis p̃mijs nullis amicitijs: nullis affectibus omni sane tortore pietatis: mordacitate peioribus: separari permittis. Tu vt nudũ vestias nuda esse contenta es. Tibi fames saginatio est. Si panem tuum inops esuriens manducauerit: tuus census est totum in misericordiam habere q̃ hẽs. Tu sola rogari non nosti. Tu oppressos vel cũ dispendio tui incũctanter eripis: in qualibet angustia ꝯstitutos Tu cecorum oculus. Tu pes claudorum. Tu scutum fidelissimum viduarum. Tu melior pupillorum pluscq̃ vterq; parens. Tibi oculos nũq̃ siccos esse aut misericordia pmittit. aut gaudium. Tu tuos ita diligis inimicos: vt iter eos carosq; tibi quid distet: nemo discernat. Tu inq̃ celestia humanis: humana celestibus iungis

archana. Tu diuina custodio. Tu in patre imperas. tu mihi in filio obtemperas. Tu in spiritu sancto exultas. Tu cum in tribus vna sis: nullo pacto diuideris: nulla humane curiositatis calũnia cõmoueris. a paterno fonte in filio tota refunderis: et tñ tota vbi refũderis: nec recedis. Recte deus diceris: qz trinitatis potẽtiã sola cõuertis.

Pro fidei vitate. Ser.III.

Non hodie mihi ad vos sermo ẽ fratres carissimi de humanis gestis aut meritis: nec daniel inducit inter frementium leonum rabidos rictus interpidus celesti prandio satur: nec ionas iter estuantes procellas sollicitiqz maris fluctus insanos: tutior piscis aluo qz alueo nauis: nec tres pueri quo ardere putabantur incendio de suis incensoribus vindicati: sed de dño nr̃o: quẽ prohnephas venerantur externi. (si tñ dicendum est) sui carpunt. Sane nullis argumẽtis armatus: quibus illi libenter vtunt: qui aduersus veritatẽ falsa cõponunt: sed celestibus testimonijs multis manifistis ac puris: vt docti probẽt: minus instructi sese cõfirment: rudes discãt. ipsiqz qui blasfemare nituntur salutis sue bono vel sero si potest fieri resipiscant.

De attende tibi. Ser.IIII.

Sermonis vsuz deus nobis qui nos creauit indulsit: pro eo: vt cordis occulta cõsilia inuicem nobis verbi ministerio panderemus: et pro cõi in alterutrum affectione nature vnusquisqz nostrum proximo suo velut ex archanis quibusdam domicilij secreta depromeret. Si.n. nuda tãtũmodo atqz intacta aĩa viueremus ex ipsis tñ mentis motib⁹ atqz intentionibus cogitationuz ad alterutrum nosceremur. Verũ qm̃ vigor aĩe velamine carnis operitur ad indicanda atqz in publicam facieȝ proferenda ea que in profundo cordis cogitationibus vel sensibus cõmouemus verbis et noibus ac vocabulis indigemus. Cum igitur motus hic mentis nactus fuerit voci significantia: tunc velut vehiculo quodã sermonis aeris iter euectus ad audientem a loquente transfert. Et si quidem inuenerit tranquillã quietãqz audientiaȝ: sicut in portu fidissimo. in auribus auditorũ sermo reconditur. Si vero velut fluctus quidam et saxosa vada auditorũ tumultus et murmur docentibus refragetur: in medio aeris spacio sermo trãsfretans naufragabit. Quãobrem prebete tranquillitatẽ per silentium verbo. Fortassis enim aliquid poterit vtilitatis affer-

re sermo veritatis: si tñ nõ auditoris ignauia dum minus intentus est aius facile dilabat. Talis nãqꝫ natura ipsa verbi spũ compaginãte formata est: vt velox breuisqꝫ fit ꝛ transuersu ꝯcito multa designet in paucis: vt per ipsam sui breuitatẽ tenatius a memoria reseruetur. Hec nãqꝫ est emendati natura sermonis: vt neqꝫ obscuritate que dicunt offuscet: neqꝫ abũdans ineptijs vim rerum que indicant faciat euanescere. Talis.n. vero ẽt hic est qui nũc nobis ex moysi voluminibus recitatus est sermo. Si tñ meministis vos quibus verbi diuini attentior cura est: nisi si forte ꝓ breuitate sui paulo tardiores quosqꝫ trãsfugit audit⁹ est. Est aũt sermo hic. Attende tibi: ne forte fiat in te sermo abscõsus in corde tuo iniquitas. Faciles sumus ad cogitationũ delicta nos hoies: pp qꝺ ꝛ qui finxit singillatim corda nostra sciens ꝙ non parum delictorum in his motibus admittit qui fuerint ex proposito mentis voluntatisqꝫ ꝯcepti: ante oia nobis puritatem ꝛ munditiam cordis iniungit ac precipit. In quo eni ꝓcliuius vergimus ad pctm̃: hanc nobis partẽ maiore cautela diligentiaqꝫ cõmunit. Sic enim infirmiora queqꝫ corporum membra peritior ac bene prouidus medicus anteq̃ ipse morbus immineat: studio ꝓcurrente: ꝛ diligentia cuiusdã procurationis antevenit: ita ꝛ cõis oium prouisor ꝛ aiarum medicus deus. hoc qꝺ maxime ĩ nobis ad culpam lubricum prouidebat circundare tutioribus septis studet ꝛ circũuallare cautioribus munimentis. Nãqꝫ hi actus qui ministerio corporis adimplentur: opus hñt ꝛ tpe: ꝛ opportunitate: ꝛ labore: ꝛ adiutorijs: ceterisqꝫ huiuscemodi instrumentis: mentis vero motus ꝛ cogitatiõis lapsus absqꝫ tpe ꝯsumuntur: sine labore cõplentur: oẽ tpe hñt opportunum. Intuere nãqꝫ mihi ambitiosum quempiã ꝛ ingenti supercilio honestatis elatum imaginem quẽdam ꝛ sobrietatis habitu exteriore gestantem: in medijs quoqꝫ virorum laudabilium ꝛ sapientium residẽtem: hic subito cogitatione mẽtis pcurrit ꝛ euolat ad loca peccati: maligna desideria mẽte cõcepit. Colloquia quoqꝫ intra se inhonesta finxit ꝛ turpia: ꝛ totus in occulta mentis sue officina vniuersam sibimet ꝛ libinis imaginẽ deformauit: gestusqꝫ descripsit. Hic ignotum qꝺ oibus pctm̃ ꝛ sine vllo teste cõmisit: sed arguet ac reuelabit sine dubio per aduentũ eius qui reserat occulta tenebrarũ ꝛ manifestabit consilia cordiũ. Obserua ergo ne forte fiat in

corde tuo verbum occultū iniquitas. Qui.n.aspexerit mulierem ad concupiscendum eam: iam mechatus est eam in corde suo. Propter qđ corporis qdem actus pñt non nullis obstaculis interuenientibus impediri: vbi aūt mente delinquit ꝙ̃ facile est puncto cogitationibus euagari. tūc pernix adherebit noxa delicti. Ubi ergo velox occasio pcti: ibi ēt celeris ꝓuidetur cura remedij. Et ideo ꝓtestatur dicens. Ne forte fiat in corde tuo verbum occultuꝫ iniquitas. Sed ad ipsum iam potius vbi initiū recurramus. Attende ergo inquit tibi. Singula queqꝫ aīalium a conditore oium deo ad defensioneꝫ ac tutelaꝫ sui occasiones quasdā proprias acceperunt: quibus salutis sue: cum necesse fuerit auxilium ferant: ꝛ inuenias si diligenter intendas: plurima quoqꝫ nullo docente aduersuꝫ eos qui perniciem moliuntur: vel obniti vehementius vel declinare callidius: ꝛ rursum naturali quodaꝫ impulsu ad ea que expediunt ferri atqꝫ compelli. Propterea ergo nobis etiam eruditionis cām magnificum istud mandatum precepit deus: vt qđ illis adest per naturaꝫ id nobis ope verbi ac rōnis addat: ꝛ qđ imutis aīalibus absqꝫ imperio efficit. hoc nobis per precepti diligentiaꝫ conquiratur: vt maiore prouidentia cōseruemus ea que nobis diuinitus idulta sentimus fugientes quidem peccatum sicut multa aīalia sponte sua fugiunt noxios ꝛ mortiferos cibos: sectemur vero iusticiam: sicut illa fecundos ꝛ vtiles pastus nullo cogente sectantur. Attende ergo tibi: vt possis discernere ab vtilibus noxia. Sꝫ qm̄ duplr est attendere aliud quidem corporeis oculis intueri corporea: aliud vero intellectualis aīe virtutibus incorporea spiritalia cōspicari: in hoc loco si quid de oculis carnalibus dictum esse sentiamus: cōtinuo verbi sñia arguetur absurda. Quō.n. quis semetipꝫ totum corporali oculo attendere poterit vel comprehendere? Quia primo neqꝫ semetipꝫ oculis ꝯsiderare ꝛ intueri pōt: neqꝫ vicina sibi ꝛ iminentia cōspicari supercilia. Sed neqꝫ in verticem capitis diriget aciem suaꝫ: aut aliq̄ pacto ꝓpa terga conspiciet: nec aliquid oino ꝓprio videbit ex vultu: non latētia viscerum: non occulta venarum. Qđ si ita est impium videbitur dicere impossibilia eē spūs scti mandata. Superest ergo: vt ad mentis intuituꝫ precepti vigor atqꝫ itelligētia trāsferat. Attēde ꝗ tibi.i. vndiqꝫ te ipsum circūspice: vigiles gere ad custodiam tui oculos aīe

In medio laqueorum: ingrederis: occulte tibi ab inimico tenduntur insidie: doli machine: pedice vbiqꝫ defosse. Circūspice igitur oīa ꝛ cauta intentione considera: vt effugias sicut damula ex laqueis ꝛ sicut auis ex retibus. Nam damula non incurrit in laqueū: pro eo q̄ dr̄ visum accutissimum gerere. Vñ ꝛ nois sui ethimologia seruatur in grecis. Auis vero auxilio vsa pennarum: cū voluerit effugere dolos retis: altiora aeris itinera secat. Vide ergo tu ne forte deterior mutis aīalibus ad cautelam tue salutis existas: ne forte laqueis irretitus venatio ꝛ captura diaboli fias captus ab eo ſcd̄ꝫ illi⁹ voluntatē. Attēde ꝰ tibi: idest neqꝫ tuis neqꝫ his que circa te sunt: sed tibi soli attēde. Aliud enim sumus nos ipsi: aliudqꝫ nostra sunt: aliudqꝫ circa nos sunt. Nos nāqꝫ sumus anima ꝛ mens ſm quam ad imaginē eius q nos creauit facti sumus. Nostra vero sunt corpus ꝛ corporalis sensus. Circa nos aūt sunt mundana substantia: viuendi artes cetera vsus instrumenta mortalium. Quid igitur precepit sermo? Ne attendas inquit carni: neqꝫ ea que carnis bona videnꝰ studiꝗ impensiore secteris idest sanitatē corporis decorē: cultū vultus: voluptatē carnis atqꝫ delicias: neqꝫ vite longioris vota suspires: non diuitias seculi: nō ambitionis gloriaꝫ: non potentiaꝫ caduce fragilitatis mireris: ꝛ nihil oino qđ ad p̄ntis vite ministerium: pertinet magnum estimes ad petenduꝫ ne dum in hac solicitudinis tue intentiōe raptaris: illa que vere magna sunt: ꝛ in quibus vera vita est: negligas. Sed attende tibi id est aie tue. Hanc excole. huic oibus curis: oibusqꝫ studijs consule: ita vt oēm maculam que in ea forte nequicie vicijs obrepsit: abluas ꝛ expurges intentione melioruꝫ. Exornes vero eam ꝛ excolas omnibus virtutis pietatisqꝫ monilibus: qm̄ quideꝫ corpus tuum mortale est: aia vero imortalis. Et duplex quedam est vita nostra: vna quidem carnis familiaris ꝛ cito cum ea deficiens: alia vero aie cognata nec vllo fine aut circūscriptōe claudēda. Attēde ergo tibi ne mortalib⁹ ac caducis velut ꝑpetuis incumbes ꝛ eternis: ne vero rursum que eterna sunt tāqꝫ caduca ꝛ transeuntia negligas atqꝫ contēnas. Cōtēne poti⁹ ꝛ despice carnem tuam. Pertransit.n. Adhibe diligentiam ꝛ studiuꝫ aie. Immortalis ē.n. Intuere igiꝰ ꝛ attende cum oī cautela tibi ipsi: vt scias distribuere vnicuiqꝫ parti que conuenit: carni quidem victum ꝛ vestitum: aie

vero doctrinam pietatis cõuersationem seueram & grauem: exercitium virtutis emendatio nemq; viciorum. Non pingue dini corporis deseruire: neq; circa carnis leticiaz cursitare: quia quidez concupiscit caro aduersus spũs: spũs autez aduersus carnem: & hec sibi inuicem aduersantur. Vide ne forte tu in huius belli congressione manus accomodãs carni & auxilia ei q̃ plurima submistrans: potentiaz eius aduersus spũz erigas: & meliorem tui partem deteriori facias esse subiectam. Sicut.n. statere momentum si in vnam partem depresseris: leuiorem sine dubio alteram facies: ita i hoc aie & corporis iugo: cum in vnam partem propensior extiteris: clara erit alterius & manifesta diminutio. Quis .n. dubitat cum corpus luxuria fluitat carnibusq; distendituř ignauum & obtusum efficit mentis vigorem? Si vero aia florentibus virtutis exercitijs imbuatur: & meditatione meliorum ad culmen proprie magnitudinis erigatur: fatissentem corporis statum cõmoda in infirmitatem marcescere. Et hoc indicãs beatus apostolus Paulus dicebat. Nam & si is qui foris est homo noster corrumpitur: sed qui intus est renouatur de die in diem. Hoc ergo ideo preceptuz & infirmioribꝰ vtile ẽ & robustioribꝰ cõmodũ. Nã & i ifirmitatibꝰ medici egris p̃cipe solẽt: vt attẽdant sibi: & nihil oino cõtẽnant qd ad medelam possit adhiberi. Similiter ergo & medicus aiaruz nostrarũ sermo dei aie ex pctõrum accerbitate languenti magnifice breuissime huius precepti succurrit adiutorio dicens. Attẽde tibi.i. vt si qñ forte dliq̃ria: sm magnitudinem delicti ẽt remedij & emendationis cura pensef. Grande alicui pctm̃ & graue cõmissum est: grandi sine dubio confessione indiget puie m ltis & amaris lachrimis intentis pernoctatisq; vigilijs iugibus continuatisq; ieiunijs leuius est delictuz: par cõmissi fit & similis pnĩa tñ. Attende tibi: vt intelligas & agnoscas & sanitatem aie & langorez. Multi.n. dum sibi non attendunt. eg itudines graues & in sanabiles pati se nesciunt: & nec hoc q dez sentiunt q egrotant. Propter qd magna est precepti huius vtilitas: per qd egris cura suggerif: & sanitatis perfectionis demõstraf itegritas. Vnusquisq; aũt nrm qui in discipulatum nos verbi dei mancipauimus: vnius alicuius operis ministeriuz gerit eorum que in euãgelijs p̃cepta sunt. In magna autẽ domo in hac ecclesia dico non sunt tñ modo vasa diuersa aurea & argentea vel li

gnea et fictilia: sed et artificia que plurima et diuersa. Hec namque domus dei que est ecclesia dei viui venatores vel captores: hec viatores: architectonas: structores: agricolas: pastores: athletas: milites: quibus omnibus commode satis aptabitur breuissimi huius mandati vigor: vt vnicuique et operis diligentiam tribuat et propositi: ac mentis desideria atque incitamenta commoueat. Venator es et ad capturam a domino destinatus qui dixit. ecce ego mittam multos venatores et capient eos supra omnem montem: attende ergo tibi diligenter necubi te venatio domini effugiat: quominus verbo veritatis capias et offeras domino ad salutem eos qui erroribus decepti neque: seri ac palabundi per aspera queque peccatorum et deuia peruagantur. Viator es talis qualis ille qui orat ad dominum dirigere gressus meos in semitis tuis: vt non moueantur vestigia mea attende tibi ne forte erres a via: ne declines in dextera: neque in sinistram: sed via recta: via regali incede. Architectus es: attende tibi vt fundamentum fidei qui est christus iesus cum omni diligentia iacias et cautela. Structor es: vide quomodo edifices ne ligna et fenum: ne stipulam vel paleas: sed argentum et aurum et lapides extrue preciosos. Pastor es: attende tibi ne quid te pretereat eorum que ad pastoris studium ac diligentiam pertinent. Si autem que sunt ista pergris: ausculta. Quod errauit: conuerte et reuoca: quod attritum est: colliga: quod egrum: sana. Agricola es: attende tibi vt diligenter circumfodias infructuosam ficum: et adhibeas stercoris quales: et totum facias quod ad fructuosum spectat euentum. Miles es: attende tibi: vt non militans deo implices te negocijs secularibus: vt placeas ei qui te probauit. Sed collabora euangelio: vt milites in illis bonam militiam dimicans aduersus spiritus nequitie: aduersum principatus et potestates: et aduersum mundi huius rectores tenebrarum: tum deinde etiam aduersum vicia carnis. Assumme scutum fidei: et omnia arma spiritus quibus inductus possis resistere aduersus ignita dyaboli tacula. Athleta es: attende tibi ne quid aduersum leges athleticas geras: quia nemo coronatur: nisi legitime certauerit. Imitare paulum qui sic currit: vt comprehendat: et sic luctatur non quasi aera verberans: sed macerat corpus suum: et seruituti subijcit: ne forte alijs predicans ipse reprobus efficiatur. Vigila ergo et tu et indesinenter oculum ad considerandas aduersarij astutias geras. Si curris: sic curre vt comprehendas: et ea que retro sunt obliuiscens ad ea

te que in ante sunt extendens. Si colluctaris: aduersum inuisibiles aduersarios pugna. Talem te esse vult huius precepti sententia: nihil remissum: nihil somno et ignauia prepeditum: sed sollicite et vigilanter cuncta circumspectantem prudentem te vult esse in consilijs: in actibus strenuum. Attende ergo tibi. Deficiet me tempus enarrantem de singulis quibusque que in opus euangelij procuranda edocemur huius precepti virtute. Attende tibi vt vigiles ad omnia: vt nihil te in consilijs pretereat: obseruare presentia: futura prospicere: que in manibus sunt commode dispensare: que sperantur fideliter expectare: ne forte presentibus iactanter te et inaniter debere perfrui putes. Sicut non nulli leues et instabiles iuuenes vana cogitatione mentis inflati: si quando forte per silentium temporis et nocturnam quietem falsis imaginibus per cogitationem mente conceptus: describunt sibimetipsis excelsas dignitates: preclara coniugia: liberorum felicitatem: prolixam senectutem: obsequia subiectorum: clientum famulatus. Et cum in re nihil fit: vano cogitationis tumore supra omnes homines efferuntur. Ingentes domos intra momentum extruunt: easque subitus et sola mente conspectis facultatibus replent: immensa terrarum spacia et agros vberes occupant: et tanta possessionum iura defendunt: quanta nutu vage mentis incluserunt. Sed et fructum earum extructis latius horreis vanitatis recondunt. Addunt nihilominus greges: armenta: seruitia: magistratus: regni etiam ipsa et imperij fastigia summa presumunt: gerunt bella: mouent classica: trophea statuunt: ducunt triumphos: et per totius regni curas inani solicitudine debacc[a]ntur: ita vt in manibus tenere omnia et nusquam comparentibus tanquam presentibus se perfrui arbitrentur. Proprius est langor iste totius ocio se et desidie anime videre somnia vigilantem. Quam dissolutionem mentis et inflamationem cogitationum resecans et restinguens sermo diuinus: saluberrimi precepti huius auctoritate succurit dicens. Attende tibi: idest ne ea que nusquam sunt cogites: sed vt presentia et que palam sunt diligenter expedias. Arbitror autem etiam illud vicium resecare volens legislator mandati huius adiutorium pretulit: quoniam facile est vnicuique nostrum curiosius aliena perquirere quam propria et domestica procurare. Ne ergo hoc accidat: define inquit mala aliena discutere: define aliorum actibus tua perstrepere et concelebrare conuiuia: define poculis tuis aliena probra miscere: et iter epulas ac fercula tua

alterius vite innocentiam lacerare. Noli ergo attendere alienis langoribus: sed attende tibi ipsi. Ad perscrutationem tui converte oculos aie tue: quia multi fm verbum dñi festucā in oculo fratris sui vident: trabem vero que in oculis eorum est non considerant. Tu ergo nūq̄ cesses te metipsum pscrutari: si vita tua fm formā dirigitur mandatorum: si conversatio tua oi culpa vacat. Attēde ergo et circūspice te ipsum: non eorum qui extra te sunt culpas et pctā dinumeres: nec solicite disquiras sicubi macule aliquid in proximo tuo reperias fm phariseum illum tumidum et iactantem qui stabat se ipsum iustificans et exprobrās ac despiciēs publicanum: sed te ipsum discutere non cesses: ne quid in cogitatione deliqueris ne quid sis plapsus in lingua dum incauti loquacitate preuenit et precurrit sermo consilium: ne quid etiam in actibus tuis et manuum opere cōmiseris: qđ vel auaricie: vel ire: vel libidini ministratum sit. Si hec intra temetipsum discutias: semper et inquiras: multa inuenies que intra te debeas emendare: et pro quibus debeas penitudinem gerere. et tāq̄ homo si qd tale reperceris dic sicut publicanus ille dicebat. Deus propicius esto mihi pctōri. Attende ergo tibi ipsi. Hic tibi sermo ēt si in rebus prosperis degas et ois tibi vita scđa felicitate succedat. vtilis semp et necessarius apparebit: tāq̄ bonus et fidelis consiliarius cōmonitiones vite suggerens melioris. Si vero ēt aduersis et tristibus vrgearis: et hec tibi in tpe necessitatis cōmonitio suggeratur: maximum illico remediorum solatium dabit: vt neq̄ in prosperis arrogātius extollaris. neq̄ in aduersis mollius et remissius resoluaris. Diuitijs flores et polles: et illustrium pauorum consulatibus intumescis: pñie parentūq̄ nobilitate te iactas: pulchritudine corporis erigeris et decore: honoribus extollerís: et secularibus fulciris officijs: tum maxime attende tibi ipsi: et memento quia mortalis es: et quia terra es et in terrā ibis: et qa pōt et ad te dici. Stulte hac nocte auferent abs te aiam tuam: et que preparasti cuius erunt? Intuere eos qui ante te similes potentie dignitatibus effulserunt. Ubi sunt? Quid agunt? Ubi fasces eorum? Ubi magistratus? Ubi diuersarum insule dignatum? Ubi deniq̄ eloquentissimi rhetores et vehementissimi oratores? Ubi hi q crebros conuentus orationum suarum fauoribus celebrant? Ubi popularis aura? Ubi largitio numeralis? Ubi exquisi-

ta equorum preparata certamina? Ubi deniqz satrape? Ubi reges? Ubi tyranni? Nōne oīa puluis ꝛ cinis est? Nonne oīa antique fabule: supfluaqz narratio est? Nōne in perexiguis ossibus anguste vasculo vrne conclusis oīs eorum memoria continetur? Deniqz intuere ꝛ inspice eoꝝ sepulchra: si poteris discernere quis ibi seruus: quis ve sit dn̄s: quis pauper: quis ve sit diues. Discerne ibi si potes plebeium a rege: viruꝫ fortem ab imbecilli: decorē ab informi. Si ergo horum oiuꝫ memor fueris: nulla tibi oriet elationis occasio: sed semp memor eris tui: si precepti memor attenderis tibi. Qui si ignobilis es obscuro loco natus: pauper ex pauperibus procreatus non domo gaudens: non patria: inualidus viribus: quottidiano quoqz indigēs sumptu: viuens sub potentium colafis cum tremore oibus ac tremore subiectus: cunctisqz humilitate paupertatis expositus. sicut ait ille: paup nō suffert minas: non in his temetipsum despitias ꝛ desperes: neqz qz nihil tibi in pn̄ti vita magnificum presto est oēm tibi abscidas ꝛ amputes spem bonoꝝ: sꝫ reuoca aios tuos ad ea que iam tibi bona indulgentia diuina concessit: ꝛ ad ea nihilominus erige mentem tuaꝫ que futura imposterum repromisit. Considera ergo primo oium ꝙ homo es in terris ꝛ ipsis dei manibus format⁹. Nōne sufficeret hoc soluꝫ recte integre sapienti ad magnum summūqz solaciuꝫ: ꝙ ipsis dei manibus qui oīa reliqua precepti solius fecit auctoritate subsistere homo factus es ꝛ formatus: tuꝫ deinde ꝙ cum ad imaginem ꝛ similitudineꝫ creatoris sis: potes ad angelorum dignitatem culmēqz remeare? Aliam nāqz accepisti intellectualem ꝛ rationabilem per quam deū possis agnoscere: ꝛ nām rerum cōspicabilis rationis intelligētia cōteplari: ꝛ sapiētie dulcissimis fructib⁹ tibi perfrui presto est. Omne tibi cedit aiantium genus qđ per conuexa montiuꝫ vel pre rupta rupium aut opaca siluaruꝫ: oē vel qđ aquis tegitur: vel perpetibus pēnis in aera suspendit: omne inqꝫ qđ hmōi est seruitio ꝛ subiectioni tue liberalitas munifici conditoris induxit. Nōne tu tibi sensu rationabili suggerēte diuersitates artium repperisti? Nōne tu vrbes condere oēmqz earum reliquū vsum per necessarium viuentib⁹ inuenisti? Nonne tibi per rationē que in te est mare puium fit: terra flumina fontesqz tuis vel vsibus vel voluptatibus famulantur? Nōne aer hic ꝛ celum ipsum atqz

oēs stellarum chori. vite mor-
talium ministerio cursus suos
atq; ordines seruant? Quid er
go deficis aio ꝛ deesse tibi ali-
quid putas? Si nō tibi equus
ꝑducit faleris exornatus ꝛ spu
manti ore mādit argentea fre
na: sed sol tibi ꝑducit veloci ra
pidoq; cursu ardentes tibi fa-
ces caloris simul ac luminis por
tans. Non habes aureos ꝛ ar
genteos discos: sed habes lu-
ne discum purissimo te ꝛ blan
dissimo splendore radiantem.
Non ascendis currum nec ro
taruz lapsibus veheris: sed ha
bes pedum tuorū vehiculum
tecum natum. Quid ergo bea
tos censes eos qui aurum qui-
dem possident. alienis aūt pe-
dibus indigent ad necessarios
commeatus? Nō recubas ebur-
neis lectis: sed adiacent tibi fe-
cūde cespitis viridantes: ꝛ her-
bidi thori florum varietate. me
lius q̄ fucatis coloribus tyrij
muricis picti: i quibus dulces
ꝛ salubres somnij nullis cura
rum morsibus effugant. Non
te ꝯtegunt aurata laquearia: sz
celum te ꝯtegit ineffabili stella
rum fulgore pictū. Hec qdez
quātū ad cōis vtilitatis perti-
net vitam: accipe vero maio-
ra. Propter te deus in hoib⁹:
spūs sancti distributio: mortis
ablatio: resurrectionis spes: ꝑp
te diuina precepta hoibus de-
lata que te ꝑfectā doceant vitā:

ꝛ iter tuū ad deum per manda
torum tramitem dirigant. Ti-
bi pandunt regna celorum: ti-
bi corone iustitie preparat: si ta
men labores ꝛ erūnas pro iu-
stitia ferre nō refugis. Et si attē
dis tibi horū plura inuenies ꝛ
maiora: nec deficies aio ad erū-
narum pn̄tium tolerantiā: sed
ad futura precepti huius eru-
ditiōe sustoleris. Sed ne in illa
qdem parte te incōmonitū pre
teribo. Si qn̄ te idest mentem
tuam iracūdia exasperat: ꝛ sti-
mulis imorantis egritudis itu
mescis: cum rabidus dentium
stridor: genaruz pallor: tremor
labiorum: cum totus deniq; fe
rinos agis motus: si attēdas ti
bi idest recorderis precepti: ira
cundiam quidem velut equuz
indomitum ꝛ ferocem diuini
sermonis ictum verberibus cō
tinuo coercebis: linguam vero
protinus ab insolentia refrena
bis: ꝛ manus nequaq̄ ad vl-
ctionez irritantis extendes. Si
quando vero obscene concu-
piscentie illecebrosis animam
suggestionibus vexant: ꝛ pre-
cipitem eam in luxum libidi-
nis rapiunt: si attendas tibi ꝛ
recorderis huius precepti: in-
uenies: quia presens ista dul-
cedo libidinis ad finem ama-
rissimum vergit: ꝛ iste qui nūc
carni nostre incubat luxus ge-
nerabit ex se pulgilē supplitio-
rū vermē ꝑpetue vltōis ꝓsciaz

fodiētē. Sȝ ⁊ calor iste desiderij
carnalis feruorq̄ꝫ libidinis tpa
lis: eterne gehēne ignis: ⁊ vltri-
tium flamarum perpetua pro
mulgabit incendia. His cogi-
tationibus mente conceptis li-
bido quidem penitus effuga-
ta discedit: admirāda vero que
dam quies ⁊ tranquillitas ani
me reparabit: velut si inuerecū
darum ꝓteruariūq̄ꝫ tumultus
ac strepitus famulorū per ad-
uentum presentiam grauis ac
seuere dn̄e comprimat. Atten-
de igitur tibi ⁊ intellige q̄ aie
tue pars quidem melior ratio
nabilis est: pars vero irrationa
bilis ⁊ passibilis ⁊ illi quidem
parti meliori nāliter presto est.
Imperare huic: illi vero inest
famulari ⁊ obedire rōni. Atten
de ergo tibi ne forte patiaris vi
ctā ⁊ deditití ā tradi irrōnabili
bus passionib⁹ rōnabilē mētē:
neq̄ꝫ idulgeas aduersū virtutē
rōnis vicia isolescere ⁊ sūmā re
gni i sua iura ditionēq̄ꝫ ꝯuertē.
Si ḡ hoꝝ singula q̄q̄ꝫ diligenti
examīatōe ꝯsideres: satis supq̄ꝫ
sufficient itineris vite tue rectū
tibi tramitē demonstrare: qui
te absq̄ꝫ errore vllo vsq̄ꝫ ad ipa
celi regna perducat. Deniq̄ꝫ si
attendas tibi non requires: vt
ex vniuerse creature contempla
tione conditorē eius agnoscas:
sed in temetipso velut quodā
paruo ac minori mūdo depre
hendes magnificam creatoris

tui sapiaꝫ. Incorporeū nāq̄ꝫ
⁊ incōprehensibilem intelligis
deū: ex ipsa aīa que in te immor
talis est. Quā quidem neq̄ꝫ tua
mens principaliter in loco ali-
quo continet: sed tm̄ ex consor
tio corporis inuenitur in loco.
Inuisibilem esse deum credis
aīe tue substantia cōtemplata:
q̄ ne ipsa quidem pōt carnali
bus oculis intueri. Neq̄ꝫ .n. co
lor ei vllus aut habitus est: vel
forma ei aliqua corporee d̄scri
ptionis exprimit: sed ex virtuti
bus tm̄ atq̄ꝫ operationibus in
notescit. Et ideo neq̄ꝫ in deo re
quiris oculorum visum: sed so
la mente ac fide ad eum cōuer-
sus intellectualem sensum atq̄ꝫ
intelligentiam concipe. Ad-
mirare quoq̄ꝫ opificis sapiam
q̄uo aie tue virtutem consortio
corporis modulatus est: ita vt
per oēs eius partes infusa du-
cerētur ⁊ q̄ꝫ plurimum inter se
membra distantia ad vnaꝫ cō-
sonantiam concordiamq̄ꝫ cō-
stringeret. Intuere ergo ⁊ atten
de que sit ista virtus aie que ab
ea traditur corpori membrisq̄ꝫ
diffunditur: quidne rursuꝫ fit:
q̄ carnis ad aiam reddit ac re
dūdat affectus: atq̄ꝫ cōpassio:
vel q̄uo vitam quideꝫ suscipit
corpus ab aia: recipit vero aia
dolores merorésq̄ꝫ de corpore.
Require que sūt eius recepta
cula memorie: qui eruditionuꝫ
litterarūq̄ꝫ thesauri: q̄uo non

obliterentur ea que prima di-
dicimus additamentis nouo-
rum augmentisqz recentium:
sed manet vniuscuiusqz disci-
pline incõfusa. distinctio: velut
aeris quibusdam tabulis cor-
dis z libris mẽtis incisa. Quõ
aia cum ad carnis vicia decli-
nat z labitur proprie virtutis
perdit decorẽ: z quõ rursuz de
decore abiecto nequitie z virtu
tis institutionibus expurgata:
ad creatoris imaginem ac si-
militudinem reformat. Atten
de si vf per hanc aie considera
tionem quid ẽt ratio in se nãe
corporee gerat: z admirare qz
dignum rationabili aie admi-
randus opifex cõstruxit hospi
tium. Rectum inter oẽs aian-
tes finxit solum corpus huma-
num: vt ex ipso habitu videas
z cognoscas: qz supernorũ tibi
est celestiumqz cognatio. Oia
nãqz quadrupedia prona z vẽ
tri obedientia ficta sunt: hoi ve
ro erectus ad celuz intuitus da
tus est: vt non ventrem spectet
neqz infra ventrem positis vi-
cijs vacet: sed oẽ habeat impe-
tium vel conatum ad superio
ris vie cursum. Nam idcirco
ẽt caput in somno calumnie to
tius humane fabrice situz est:
z in ipso (qd preclarius est) in
hoie ibi sensus isti corporei in-
stituti sunt: idest visus: auditus
gustus z odoratus: qui oẽs vi
cini z pene sibi mutuo coherentes
breuib9 tñ direptis spacijs
in nullo suis vsibus inuicẽ offi
cijsqz prepediunt vel obsistũt.
Oculi quidem excelsioris spe-
cule fortiti sunt locum: vt par-
ua superciliorum prominẽtia
superaddita: indirectum tende
retur obtutus: z vniuersorum
consideratio facilior eis z mo-
deratior fieret. Aures vero in-
equalibus quibusdam anfra-
ctibus adaperte ictu aeris sonũ
distincta modulatõe suscipiũt:
opus etiam hoc mire z inesti-
mabilis sapie dei: vt voce3 qui
dem extrinsecus nullo vetante
suscipiant. quinimo z duz per
inflexos anfractos ducit: ma-
gis sonora reddatur. Nihil tñ
aliud extrinsecus incidere infle
xionum ipsa obiectacula pa-
tiantur. qd impedire possit au
ditum. Jam vero si lingue in-
tuearis naturaz: quõ quidem
mollis est z motus perfacilis:
ita vt ad oẽm verbi vsum qua
libet varijs z diuersis motib9
absqz vllius rigoris difficulta
te deseruiat: sed z dentiuz mu
rus simul z vocis organo mini
sterium prebens: dum lingue
ipsi validissima exhibet circũ-
uallationis obstacula: simul z
cibis mistret: molẽdo p alios:
per alios incidendo. Et ita per
hec oia cogitationez tuam tra-
hens competenter accipe con-
siderans illud quoqz qp aeris
spiritu3 pulmone reuocamus

calore corde seruamus: et dige stionum membra perpende: et sanguinis per venas meatus: ex his omnibus inuestigabilem dei sapientiam cernis. Tu quoque cum propheta stupens et admirans exclama. Admirabilis facta est scientia tua ex me. Attende ergo tibi: vt possis attendere deo.

De humilitate. Ser. V.

Sapientes vt videri voluerunt gretie viri preter ceteros curiosi: ocioso negocio cor suum vltra quam licitum est argumentis insolentibus extulerunt. Hi cum ascendunt verbis in celum: cum deum persuadent hoc esse quod volunt: cum adsimulant se nosse rerum nature secreta: cum stellis nomina soli laboris imponunt: cum errores suos limari circulo ascribunt: cum ingenij sui carmen coli vel maxime cupiunt: sic se et alios perdiderunt. Nam mutato nomine et cultu quasi promota somnijs: illas scolares calumnias dei vsque ad ecclesiam transmiserunt: vt in ipsa quoque si insanire cuique libeat, deus illi non colendus sit: sed querendus. Quod nunc faciunt infideles de quibus scriptura diuina quid pronunciet audiamus: cuius ista sunt verba. Deminuerunt veritates a filijs hominum vana locuti sunt vnusquisque ad proximum suum: labia dolosa in corde locuti sunt mala. Disperdat deus vniuersa labia dolosa: et linguam magniloquam. Qui dixerunt linguam nostram magnificabimus: labia nostra nobis sunt: quis noster dominus est. Hanc superbiam propheta tumidi cordis euitans sic inquit ad dominum. Domine non est exaltatum cor meum. Cum scriptum sciat. homo videt in facie: deus in corde: nonne in iuriosum vel superuacaneum putabitur deo iudicare quod nouerit? Absit. Indicat ille sed nobis: quos cupit: quod facit ac predicat imitari. Ergo inquit non est exaltatum cor meum: docens optimum esse sacrificium deo cor contribulatum. Quapropter fratres efferendum non est prosperis rebus sed timore dei intra mansuetudinis metas verecundie freno cohibendum: vt possimus merito mereri: scriptura quod dicit: Proximus est deus contribulatis corde: et humiles spiritu saluabit. Sed et dominus ipse pio promisso quid hortatur accipite. Uenite inquit: qui laboratis et onerati estis: et ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos et discite a me: quia mitis sum et humilis corde et inuenietis requiem animabus vestris. Deus noster fratres humilis corde est: et ineffabilis eius illa sapientie ac virtutis potestas:

intra hominem susceptum iacet: magis admirabilior: quia tantus est & talis: & homo curiosus cor suum extollit: conaturque eius comprehendere altitudinem: cuius non sequitur humilitatem. Sequitur ac dicit. Neque elati sunt oculi mei. Oculorum peior est causa: quia exaltatio cordis ad paucos pertinet: oculorum elatio ad omnes: de quibus Joannes discipulis quid predicet omnibus est in usu. Nolite inquit diligere mundum neque ea que in mundo sunt. Si quis dilexerit mundum: non est charitas patris meo. Quoniam omne quod in mundo est concupiscentia oculorum & ambitio seculi. His.n. auctoribus concipitur: his duobus geritur: his ministris impletur quicquid quotidie concupiscentia ambitione: auaritia ardet in seculo. Quare vtraque sunt vana: quia & cordis exaltatio nullos fructus inuenit: & oculorum extollentia de alio in aliud elata quicquid viderit mobilitate fugaci: statim deperdit. Dehinc sequitur. Neque ambulaui in magnis: neque in mirabilibus super me. Magna eloquia dei sunt. ipse mirabilis in excelsis. Cum in periculis esset si in his propheta non ambulet: quomodo bonum insuper sibi opus assignat: ab illis recedendo in quibus oportuerat ambulari? Prioribus fratres posteriora respondent. de rebus enim loquitur secularibus. In magnis & mirabilibus se dicit non ambulasse: vtique non dei: sed in illis que magna ab hominibus hoc putantur in seculo. At cum addidit super me: ostendit nunque se esse elatum fuisse cum posset. Nulli enim facilius efferuntur: nisi quos inopinati honoris culmen extollit: Dauid quippe humilis: abiectus: ignobilis: sui iacebat in domo patris oues semper pascendo: propemodum peregrinus: innocens: cum innocentibus deputatus. Hic placuit deo: vnctus in regem: spiratus in vatem non insolescit in regno: obumbrat neminem prophete terrore: iniurias suas non exequitur regia potestate: odientes se diligit: inimicis percit: parricidalibus filijs ignoscit: persecutorem suum & quod magis est regem aliquotiens a deo in manus traditum sibi mauult semper timere quam occidere: iuerso gratus officio: deo dei munus retinendo placitur: rex mansuetus: pater pius: propheta modestus: totum potest: a toto dissimulat magnis ac mirabilibus seculi non imutatur mitem humilemque retinet. vbique pastorem. Post adiecit. Si non humiliter sentiebam: sed exaltaui aiam meam. Videamus

ne forte propheta ipse se impugnet: exaltando aiam suã: qui cor vsuuz se non exaltasse gloriatur. Non sibi repugnat: sed oñdit aie esse sublimitatem superiora vicisse: qz qui se exaltauerit humiliatur: τ qui se humiliauerit exaltatur. Aie.n.depressio cor elatum est: cor cohibituz promotio est aie. Huius rei testes sunt nobis duo hoieS propheticum carmen suis actibus exponẽtes: phariseus τ publicanus: dei stantes in templo Phariseus insulse manus tẽdit in celũ q̃ cedis sepe sepe ministre sunt rapinaruz. Oculos impudenter extollit: quoruz lenocinio mũdus in flore est: intonat lingua caretq̃ nunq̃ veneno serpentis: τ qđ oi est maius isania. deo se laudat. Publicanus aũt non membratiz deuz: sed totus exorat: qz timore totus est humilis sua pctã contestans: fm dñi dictum: a quo procedunt vniuersa genera pctõrum pectus crebro percutiens: quodãmodo cor suuz manu verecũde castigat: postulatq̃ tantum veniam delictoꝝ taciturnitate non voce. Quorum quis quid sit consecutus accipite. Qui totum sibi ipse pmiserat inanis: qui nihil presumsit: iustificatus de templo discessit. Amen.

¶ De laudibus patientie τ impatientie malis. Sermo. VI.

QUe si beata diuersis vita virtutibus queritur: cui⁹ cupidinez flagrans humanitas: per momenta suspirat: tñ oẽs vno eodẽq̃ cõsensu quasi quedam patientie deferuntur in portum: sine qua nec audiri nec concipi nec disci quicq̃ poterit nec doceri. Nam profecto sola est ad quam prorsus res ois aspectet. Dubium quippe cum non sit: spem: fidem: iustitiam: humilitatem: castitatem: probitatem: concordiam: charitatem: oẽs artes oẽsq̃ virtutes ipsa quoq̃ elementa eius constare non posse fine erudictione vel freno. Est.n. matura semp humilis cauta: prudens prouida: oi necessitate cõtenta: quauis turbationum tempestate tranquilla: serenitatẽ suaz nobilis turbulentare non nouit. Omniaz nescit: alteratio qd fit ignorat: oẽs aut deuitat: aut portat iniurias. In certum est vtrum impassibilis iudicetur: cum aliquid passa quasi nihil passa sit inuenitur. Postremo impossibile est fratres eius estimare virtutem: cuius vinci victoria est. Non illam loco vis vlla detorquet: non labor: non fames: non nuditas: non persecutio: non metus: nõ periculũ: non more: non tormerta morte ipsa grauiora: nõ potestas: non ambitio: nõ felicitas: sem

per imobilis manet: Alta quadam ac diuina temperantia robuste librata: vniuersas permotiones aiorum placida moderatione compescēs: ⁊ vt oia nō magnopere deuincat: se primo vincit. Non virtutes pñt esse virtutes: non pennes elemētorum status: non tpa cognata conexione in solēnes reditus comearent: nisi rerum disciplinam conuersionēq̧ quasi quedaȝ solicita mater patientia custodiret. Sol deniq̧ q̄uis mira celeritate alternas mūdi metas illustret: tñ nūq̄ȝ dilectā verecundamq̧ ante vertit auroram. Qui qđ maius est duodenis non dicam spacijs: sed momentis horarum equabili se partiri non posset: si impatientia suos cursus vrgeret.

Luna quoq̧ que quibusdam vr̄ errare curriculo menstruali solēnes sue igneos etatis: quod nūq̄ȝ prerogat importune nec derogat: quid aliud itelligi datur q̄ȝ sui opificis moderatione deseruiens peritissima est in signis patientie disciplina? Sȝ ⁊ mare ventis lacessitum cum irascitur: q̄uis reciproca vicissitudine: nūc pulsantibus celū: nunc regrentibus terrā: estuantibus vndiq̧ vitreis armatum montibus violentis vndarum seuientium cumulis toto corpore insaniat: tñ ex motu pallido ex recursu voluminū: qua si suos terre cognoscens ac violare deuitans: mira patientia in se frangitur: his deniq̧ fluctibus quibus cogitur refrenaṫ. Hec germinātib⁹ pratis: messibus flauis: vitib⁹ curuis: semi pallidis oliuis ⁊ felicitatē pstat ⁊ gratiam: cum vniuscuiusq̧ tpis fetus partu crudo in alterius contumeliam impatiētia nō finit pcipitare. Quid aūt diuersaruȝ decora comertia litorataq̧? Quid arduis volatil lib⁹ aeree grues. Quid pisciuȝ dissimilium cum suis sibi ductoribus gradate etatis inumerabiles cunei? Nōne cum inutationi temporum parent: solēnisq̧ remigiis precioso discursu vel aquas sulcant vel aera distingunt: ⁊ patienter veniunt ⁊ patienter excedūt? Solus homo preceps: solus impatiens: prauis quotidie mobilitatib⁹ gaudet: varietatib⁹ studet: miserum se putat si ipse sit. Nec intelligit rem dementie esse consimilem: in statu suo aium nō manere. Impatientia.n. quid est nisi mens lubrica permotionibus crebris ⁊ rapidis se semper expugnans: animus infidelis etiam sibi actus improuidus: instabilis: cecus: incautus inconstans: totus concitans in ruinam: res sine substantia: negocium sine persona: omnia cito temptat: omnia momento disturbat: mater criminum: cu

ne forte propheta ipse se impu
gnet: exaltando aiam suā: qui
cor vsuu3 se non exaltasse glo-
riatur. Non sibi repugnat: sed
ōndit aie esse sublimitatem su
periora vicisse: q2 qui se exalta-
uerit humiliatur: z qui se hu-
miliauerit exaltatur. Vie.n. de
pressio cor elatum est: cor cohi
bitu3 promotio est aie. Huius
rei testes sunt nobis duo hoies
propheticum carmen suis acti
bus exponētes: phariseus z pu
blicanus: dei stantes in templo
Phariseus insulse manus tē
dit in celū q̄ cedis sepe sepe mi
nistre sunt rapinaru3. Oculos
impudenter extollit: quoru3 le
nocinio mūdus in flore est: in-
tonat lingua caretq3 nunq̄3 ve-
neno serpentis: z qd oi est ma-
sus isania. deo se laudat. Pu
blicanus aūt non membratī3
deu3: sed totus exorat: q2 timo
re totus est humilis sua pctā
contestans: fm dnī dictum: a
quo procedunt vniuersa gene
ra pctōrum pectus crebro per
cutiens: quodāmodo cor suu3
manu verecūde castigat: postu
latq3 tantum veniam delictoꝝ
taciturnitate non voce. Quo-
rum quis quid sit consecutus
accipite. Qui totum sibi ipse
pmiserat inanis: qui nihil pre
sumsit: iustificatus de templo
discessit. Amen.

¶ De laudibus patientie z im
patientie malis. Sermo. VI.

Etsi beata diuersis
vita virtutibus que
ritur: cui9 cupidine3
flagrans humani-
tas: per momenta suspirat: tñ
oēs vno eodēq3 cōsensu quasi
quedam patientie deferuntur
in portum: sine qua nec audiri
nec concipi nec disci quicq̄3 po
terit nec doceri. Nam profecto
sola est ad quam prorsus res
ois aspectet. Dubium quippe
cum non sit: spem: fidem: iusti-
tiam: humilitatem: castitatem:
probitatem: concordiam: cha
ritatem: oēs artes oēsq3 virtu-
tes ipsa quoq3 elementa eius
constare non posse sine erudi-
tione vel freno. Est.n. matura
semp humilis cauta: prudens
prouida: oi necessitate cōtenta:
quauis turbationum tempe-
state tranquilla: serenitatē sua3
nobilis turbulentare non no-
uit. Pnia3 nescit: alteratio qd
sit ignorat: oēs aut deuitat: aut
portat iniurias. In certum est
vtrum impassibilis iudicetur:
cum aliquid passa quasi nihil
passa sit inuenitur. Postremo
impossibile est fratres eius esti-
mare virtutem: cuius vinci vi-
ctoria est. Non illam loco vis
vlla detorquet: non labor: non
fames: non nuditas: non perse
cutio: non metus: nō periculū:
non mors: non tormenta mor-
te ipsa grauiora: nō potestas:
non ambitio: nō felicitas: sem

per imobilis manet: Alta quadam ac diuina temperantia robuste librata: vniuersas permotiones aiorum placida moderatione compescẽs: ꝛ vt oia nõ magnopere deuincat: se primo vincit. Non virtutes pñt esse virtutes: non pennes elemẽtorum status: non tpa cognata conexione in solẽnes reditus comearent: nisi rerum disciplinam conuersionẽqꝫ quasi quedaꝫ solicita mater patientia custodiret. Sol deniqꝫ q̃uis mira celeritate alternas mũdi metas illustret: tñ nũq̃ dilectã verecundamqꝫ ante vertit auroram. Qui qd maius est duodenis non dicam spacijs: sed momentis horarum equabili se partiri non posset: si impatientia suos cursus vrgeret. Luna quoqꝫ que quibusdam vr̃ errare curriculo menstruali solẽnes sue ignes etatis: quod nũq̃ prerogat importune nec derogat: quid aliud itelligi datur q̃ʒ sui opificis moderatione deseruiens peritissima est in signis patientie disciplina? Sʒ ꝛ mare ventis lacessitum cum irascitur: q̃uis reciproca vicissitudine: nũc pulsantibus celũ: nunc regrentibus terrã: estuantibus vndiqꝫ vitreis armatum montibus violentis vndarum seuientium cumulis toto corpore insaniat: tñ ex motu pallido ex recursu voluminũ: quasi iuss terre cognoscens ac violare deuitans: mira patientia in se frangitur: his deniqꝫ fluctibus quibus cogitur refrenar̃. Hec germinãtib⁹ pratis: messibus flauis: vitib⁹ curuis: semipallidis oliuis ꝛ felicitatẽ pstat ꝛ gratiam: cum vniuscuiusqꝫ tpis fetus partu crudo in alterius contumeliam impatiẽtia nõ sinit pcipitare. Quid auiũ diuersaruꝫ decora comertia litorataqꝫ? Quid arduus volatilib⁹ aeree grues. Quid pisciuꝫ dissimilium cum suis sibi ductoribus gradate etatis inumerabiles cunei? Nõne cum inuitationi temporum parent: solẽnisqꝫ remigis precioso discursu vel aquas sulcant vel aera distingunt: ꝛ patienter veniunt ꝛ patienter excedũt? Solus homo preceps: solus impatiens: prauis quotidie mobilitatib⁹ gaudet: varietatib⁹ studet: miserum se putat si ipse sit. Nec intelligit rem dementie esse consimilem: in statu suo aium nõ manere. Impatientia.n. quid est nisi mens lubrica permotionibus crebris ꝛ rapidis se semper expugnans: animus infidelis etiam sibi actus improuidus: instabilis: cecus: incautus inconstans: totus concitans in ruinam: res sine substantia: negocium sine persona: omnia cito temptat: omnia momento disturbat: mater criminum: cũ

riositatis magistra: acumen te meritatis auctor detestabiliuz pariter ac magistra malorum: Hominis nãq3 salutem ab incunabulis mundi more vt iugularet ac iugulet ab ipsa prorupit. Deniq3 Adam in arce cum esset adhuc paradisi constitutus: beatissimusq3 beati orbis imperio potiretur: tãdiu felix: tãdiu inexterminabilis vixit: quãdiu imperata regalis edicti continuit. At vbi sinistro cõsensu inuidi ex lubricitate serpentis est impatientiaz mutuatus: sacreq3 arboris pomũ male dulce delibauit: lachrymas reperit dolore z gemitus: spinas z tribulos sibimet comparauit: vltimoq3 sudore turbat⁹ posteris hereditatem indigeste mortis q̃ homicidiuz mox vt peperit dereliquit. Deniq3 nec mora est: impatienter frater in iuidus muneris in frẽs Caim anhelat exitium: z deo ante negocium parricida est: nec eius saltem cohercentis voce comprimitur: sed eo magis ac magis instat: donec effusione sanguinis conceptum piaculum duplicetur. Miratur orbis vacuus se duobus angustum: mirantur elementa hominez qui factus sit ad imaginem z similitudinem dei posse iugulari: z hoc a fratre. Erubescit rudis terra pio sanguine impiata. Solus Caim exultat infelix: z q̃ teste caret: putat se caruisse facinore. Quem deus vidit: quẽ conscientia redarguit. quẽ fratris sanguis accusat. Quid impatientium Sodomorum: vbi illicite viri opprimebant a viris: ꝓdigiose libidinis igneo ignis diuinitus incenditur: inte stiniq3 facinoris fedus quo infelitiores subacti: infamis hasta persequentes hospitum terga depopulabãtur: e celo imber fusus a domino flãmis z sulphure armatus penali procella deleuit. Iudei contionibus tument: altaria diuina cum venerantur euertunt: varia cede prophetas elidunt. Moysem amore nimio lapidare conantur: aduersus dominum semper ingrati varijs molitiõibus pugnant multisq3 dijs ac regibus seruire gestiũt qui vni deo per impatientiam seruire minime potuerunt. Sed impatientie hactenus exempla prolata sunt. Neq3 enim est studiose vt arbitror memorandum: quod optaueris compescenduz: maxime cum eius natura sit talis vt nunquam moretur in proprijs: sed in publicũ tota diffusa sit: diffamationibus vigeat huc atq3 illuc estuans varie ceca prorumpat. victa sit autem si dissimulatio celebritatez eius obscuret. Nunc ad patiẽtie reuertamur virtutem: que maioribus nostris illustris. virtutẽ

perennem gloriam peperit ꝛ sa lutem. Abel ideo martyr: quia iustus: ideo iustus: quia patien tia quo:a pati martires didice runt patiendo libenter quod non merenẽ. Noe cataclismũ quo omnis caro funditus de leretur denunciante deo imme re p momenta ꝛ credit ꝛ timet: arcamq cum suis vt saluus fo ret quam iussus est facere non precipitis festinatione compin git: nec tantum munus quasi presumptor aut demens rapit sed patienter edificat: patienter exornat: patienter varijs ani mantibus replet: quãdo ingre di iubeatur quando ianuam claudere patiẽter expectat: di gnus euadere qui in tanto or bis metu non festinauit euade re. Nũc mihi habrahe memo randa est mira illa temptatio: que eum aut sacrilegum fece rat si contemneret deũ: aut cru delem si occideret filium: nisi quadam singulari ac vere diui na patientia inter religionẽ pie tatemq negociũ temperaret. in spe non denegans deo: qd contra spem acceperat adeo. Ideo Isaac sibi dulcissimum filium deo victimam dulcio rem contemnit vt seruet: desti nat iugulare ne iugulet: secur⁹ illo se non posse displicere faci nore quod deo gerebaẽ aucto re. O nouum spectaculum ac vere deo dignum: in quo diffi nire difficile est: vtrum sit pa tientior sacerdos an victima. Non percussoris non percussẽ di claudicat color: non mẽbra tremore vibrãtur: non demissi nõ troui sunt oculi. Nemo ro gat: nemo trepidat: nemo se ex cusat: nemo turbaẽ: ne vere fit parricidiũ. Ille exerit gladiũ ille ceruicẽ. Uno voto: vna de uotione: ne quid prophanum fit diligenter ac patienter geriẽ: qd ab altero celebratur. Ille li gnũ quo iuratur sibi pportat: ille arã struit. Sub tãto nõ di cã humanitatis: sed ipsius nãe metu leti fuit. Soli cedit affect⁹ pietati: pietas religioni fauet: vtrisq religio. Medi⁹ stupet gladi⁹ nullo ĩpedimẽto suspen sus: mactatiõi terribili gliã se prestitisse non crimen. Quid hoc est? Ecce imanitas in fide: ꝛ scelus transit in sacrm: parri cida incruẽtus redit: ꝛ qui imo latus est viuit. Ambo igiẽ glo ria claritatis exemplum: am bo dei cultus admirabile secu lis testimoniũ. Felix orbis fue rat fratres: si oẽs sic fierẽt par ricide. Jacob per patientiã ꝛ benedictionem lucratus est fra trem: dat iracũdie locum secu rus. Ut redeat: domum patri comendat: sensim mitisq disce dit: vt pbet se ꝛ meruisse: ꝛ non ambisse qd meruit. Ac nequis hanc patiẽtiã timiditatis noie obscuret: inducẽdis quoq vxo

ribus talis est cõdictio. Libẽs excipit: plixa tpa obseruat: oia soceri libens tolerat imperata. Nõ si esset impatiens: astu circũscriptus pro rachel postmo dum tpe nũq̃ reparato seruiret. Similiter Joseph patiens inuenitur: e pascuo cum a fratribus rapitur: patiens cum in puteum dimittitur. patiens dura cũ hastra distrahit: patiẽs in carcere: in regno patientior: patientissimus desideratos cũ frẽs agnosceret. Et vbi iactantia se non põt cõtinere: positus in honore continuit. Celestis pfecto est ista patientia: quam a suo statu non erumna: non felicitas: non affectus potuit cõmouere. Aduersus Job dyabolus qui nõ fertur blandus: estimare licet: quid moliri potuerit incitatus. Maxime cũ adeo acceperit facultatem: vt attrocitatis inueterate in examen iusti quibus possit armis quibus possit visceribus nitetur. Igitur nouum ac pene incredibile cõmittitur preliũ. Ultra morem dyabolus pugnat: sed Job dissimulando plus pugnat. Ille cũ magnũ atq̃ opulentissimum censum. vno momẽto disperdit: cohortemq̃ florentissimam dulciũ liberorum atrocissimo impulsu tectis parietum cum ruina confusis nimia crudelitate festinus sepelit anteq̃ iugulet. Ipũ postremo quem diuitijs expoliauerat magnis: magis vestit vlceribꝰ: quibus insup vermes imittit edaces: vt in tormenta morientis cum hoiem aducntitiũ vulnus inquilino vulnere finiretur. At iob cunctis viribus aduerse partis expectatione placida profligatis in semet fortior nimis: oibus q̃cũq̃ deleuerat bellum recuperatis in melius felicitatis pristine statũ dissimulando non perdidit: sꝫ mutauit. Hic ergo patientiaꝫ dñi memorare non audeo: ne quam deus inter hoies deputatus patiatur iniuriam. Idonea laus enim non est cui principatum adimit perequatio. At cũ omnes omnino memorati omnesq̃ felices eius dono sint tales: cõtumelia est. laudare dominum cuius condigne laudare non queas seruũ. Sꝫ o q̃ vellem te si possem rerum omnium regina patientia magnis moribus concelebrare. Scio.n. quia libentius in tuis moribus: tuis fundamentis: tuisq̃ consilijs q̃ alienis nudisq̃ sermonibus conquiescis: neq̃ tantam in multiplicãdis virtutibus laudem ponis quã tam in finiendis. Tu virginitati prestas: ne flos eius vllo morbo vllo tpe deflorescat. Tu variarum semper intempestatũ crebris turbinibus constituta fidissimus miserande viduita-

tis es portus. Tu sanctissimo ꝯiugali iugo rudi ceruice subeuntis insuz laboris: vel amoris equalem retinaculis blandis quasi quidam peritus auriga componis. Tu amicitiaz idem velle atq; idem nolle docuisti. Tu seruituti vnica ac fortissima consolatio sepe libertatem paris. Tu paupertati prestas vt habeat totuz: sui contēta cū sustinet totū. Tu ꝓphetas ꝑuexisti. Christo tu apostolos glutinasti. Tu quondiana martyrum ⁊ mater es ⁊ corona. Tu murus fidei: fructus spei: amica charitatis. Tu specialiter oēs pplm diuinasq; virtutes q̄si crines effusos in vnū verticis nodum honorem decorēq; cōducis felix eternūq;. Felix est qui semper te habuerit in se. Amen.

¶ De pudicitie laudibus: ⁊ impudicitie detestabili fructu: Sermo. VII.

Pudicitiaz qui colit: quaz te nobilitatis sit: facillime cog̃scit. Est .n. tante virtutis: vt sit honorabilis ēt hostibus suis. Hec totius humani generis fundamenta ꝯfirmat: hec noium ꝓprietates vniuersis affectibus prestat. Hec parentum: coniugū: liberorūq; sacra iura custodit: hec in vtroq; sexu conspicua: in oi etate miranda: in quauis conditione nō dubia: soli sibi deuota: semper bene conscia: prorsus nulli rei subiecta: vnum tm̄mō metuens: ne sit amplius q̄ȝ vocat. Deniq; in solitudine que a metuētibus vocat occasio se tāq̄ȝ arbitrum timet: oēq; secretum plusq̄ȝ publicum reueretur. Pestiferas odit blāditias carnis inimice: ⁊ quicqd ingesserit mundus voluptatis aut muneris totum respuit: presumēs totum se hēre si pura sit. Neminem fede desiderat: nec vlli similiter se desiderabilem prestat. In suo statu: oi loco: omni tpe: manet plus honestati cōsulens q̄ȝ vtilitati. Vultis scire q̄ȝ te felicitatis sit? Si te amet: qui hȝ diligit: ⁊ qui non hȝ diligit. Si ergo exultat gloria ei9 sepe ingentibus (q̄ȝuis illic fructuosa vel vera esse non possit (q2 sub impudico ꝑdone versatur) quāto magis debet esse gloriosior in pplo xp̄iano: qui eius sanctificatori iuiolabili deseruit deo? Naȝ si ecclesia ideo xp̄i sponsa est q2 pudica: ideo iugo thalami celestis honorata: q2 etiā post nuptias manet postmodum virgo perpetua: nos qui nascimur de tanto cōiugio: omnifarie adniti debemus quēadmoduȝ prosapie nr̄e nobilitatem: non relatione tm̄: sȝ ēt fide similitudinis approbemus. Unde tm̄ pre me fero frēs dilectissimi: qđ ista ⁊ non

ambigua in nobis retinet asser tio. Deum.n. p̄sem vos ⁊ h̄ic ⁊ possidere monstratis: cuȝ pu dicitiam in qua deus habitat: non dicam diligitis: sed lucu lētis moribus adornatis. Ma gna igitur gloria ē ornare per q̄ ornemini: seruare p̄ qđ ⁊ ipse seruamini. Postremo equipera tur laus vestra laudi pudicitie. Illa.n. vobis exhibet sanctita tem: vos ei amorē. Per hanc attingitis xp̄ȝ: imo illa per vos vobiscum complectit̄ christi. Per hanc adeo p̄se qđ petitis īpetratis: imo illa per vos im petrat pro qua sollicite labora tis: nedum aliqđ postulat eru bescat. Beata cum alludit im pueris: beatior cum adolescen ti b⁹ lapsus feliciter timet: bea tissima cum in iuuentibus car nalia extinguere laborat incen dia. Sane in senibus vt est ho noranda: ita miranda non est: q̄z licet sit victrix: tñ triumphi sui palmam senectutis cum vi gore partitur. Cessat.n. concu piscētie pugna: vbi subcrebre scentibus morbis ipsa necessi tate etiaȝ impudicorum pudi ca sunt mēbra. Age nunc eius emule rabiem breuiter et exa ctione nominum publicemus: vt quid appetendum quidue fu giendum sit facillime possit co gnosci. Sub velamine xp̄i no minis frēs se asserere conatur antixp̄s similiter pudicum vti fallat: pudicitie noīs sonū post se trahat. Sed quos fructus habeat: eius auctor oñdit. Di scurrit quippe vesania per po pulos: hominumq̄ lubricas men tes: libidinum flagrantibus sti mulis precipitat in furoreȝ: nō sexui parcens: non etati: nō pie tati: non sibi: q: pudorem alie num qui appetit: primo suum pdit. Pure non nox illi diesq̄ succedit. Semp.n. cenosi gur gitis sui procella submergitur: dum semper exestuans libidi nis turpido aut v̄itate aut ima gine perpetrat̄: premia aut tra dit aut accipit: corrumpit aut corrumpit̄: inicit amorem pau lo post odium de amore factu ra. Seminat illicitos heredes: crimēq̄s nascens: noībus pieta tis excusat. Propteros aut ne cat: aut denudat affectus. Ni hil prorsus existimat turpe: nec pati: nec facere. dūmodo in effe ctu conata succedant. Verūtñ in ipso fructu suo quo expu gnati pudoris alieni labe gau dere consueuit: semper infelix est. Denique post negocium per petratum odit ⁊ se ipsam cum illo quem vicerit. Hec sepe in dixit quietis gentibus belluȝ: hec aliquotiens robusta regna subuertit. Hec aut sub turpi bus: aut sub crudelib⁹ factis: subiugatos thalamos trium phauit alienos. Hec viros ar dore vesano: femineo stipēdio:

ipsis feminis fit icognito inop-
nate dispungens: suaz docuit
expugnare naz. Hec libidinis
mercedem vel maxime paren-
tum filiorum: maritorum vxo
rumqꝫ in mortibus posuit. Hec
nona pietatis non nunqꝫ concu
bitu prodigioso deleuit: pudi-
cos equidem persequens: sed in
pudicos tn̄ congruēter occidēs.
Hec inqꝫ per momenta etiam
parit oē qđ malum est: ꝛ pepe-
rit oē qđ peius. Nam in ido-
lis dea est: in cultoribus vero
eorum ministra. Veneranda se
procurat in templis: hilarem
in theatris: importunā in pu-
blicis: opportunā in qbuscūqꝫ
secretis. Lasiuia non linguis:
non oculis: non auribus par-
cens: iocatur: sperat: ambit: ob
seqr̄: zelat: insanit: armat̄ pctibꝰ
armat̄ ꝛ ira: similr̄ nō nunqꝫ vi
extorquens: qđ blandimentis
impetrare non potuit. Libidi
num cōmutatione varia gau-
det semper ꝛ penitet: ad satieta
tem nunqꝫ lubrica vtilitate per-
ueniens. Desiderat facere qđ ti
meat publicari. Totum pror-
sus temptat: vt sibi vendicet to
tum. Nouum prodigij genus
est. Odit pudicitiam: ꝛ tamen
hoc cupit videri: qđ illa est. In
terea miris excolit artibꝰ sese:
faciemqꝫ suam in se quam nō
hꝫ querit. Pingit se in se ipsaꝫ
ꝛ lenocinante vario magr̄i me
dicaminis fuco vultum suum
vultibus vestit alienis. Hoc
factura nō qđ natura prestitit
sꝫ qđ ei ad examē speculi arbi
triū tp̄ale dictauerit. Nūc emē
dat: nunc delet quas amaue-
rat species: nunc subijcit aliaS:
nūc parturit nouas manibus
suis facta hydra formarū pro-
cax semper incedit: qr̄ erubesce
re alienis sub coloribus nescit.
non domesticis: nō affectibus:
non maritis nota: non sibi: qr̄
non pōt notum esse nec veruꝫ:
qđ est semper incertum. Pre
terea nunqꝫ diligit deum: quem
scit operis suis esse ꝯtriuꝫ. Dya
boli est sane mancipium: cuius
enim possidet regnum. Nam
deos ipsa genuit: ipsa intulit
mundo per quos aut in qbus
dyabolus colitur: quorum in
actibus origo monstrat̄. Ipsa
iouem innumerabilibus varijs
magnisqꝫ criminibꝰ maximuꝫ
fecit. Ipsa herculem nouerca
deterior facibus libidinum tur
piter vicit: quem terribilis tur
ba monstrorum superare non
potuit. Ipsa venerem mēbris
oibus denudatam ꝯnexis ma
nibus se tegere conantem imo
animi sui vicium ꝛ corporis de
monstranteꝫ: post multa adul
teria spectaculo totius mundi
quoqꝫ prostituit. Non opus
est ire per singula: qꝫuis ꝛ hec
non fuerunt dictu digna: tn̄ ad
exprimendam vim impudici-
tie visa sunt necessaria: vt scia t

vnusquisq; ad idolatriam pertinere luxuriã. Ipsa inq; mortuorum sepulchra conuertit in templa: tumulos in altaria: cadauera in simulacra: parentalia in sacrificia: mores in sacra. Sic sic genus humanũ a dei cultura rapuit: quũ blanda festiuitate facinorosorum facinorosa & colenda crimina et imitanda persuadet. Adeo viris cõ dei legem deiq; iustitiã cuagandi extra legitimum thorum peregrine luxuries inspirat infeliciter quasi liberam facultatem: ac sic eorum quoq; feminas a pudore diuellit: que deserte ardore seu dolore cõpulse si talia gerãt: putant se aut imitari: aut vindicari. Propter qd in pceptis dñs ait. Qui dimiserit vxorem suam excepta causa adulterij: facit eam mechari. Quid hic rñdere possint lubrici mariti non video: qui humanarũ legum iniqua impuritate decepti iustitiam verã nec ex sua ipsa voluntate noscẽtes: qd pati nolunt libenter efficiunt: qui prophane libidinis detestabili furto distracti: turpibus iam non contenti latibulis: aliquotiẽs: proh nefas: sub ipsis obtutibus matronarum vesana congressione desudãt. Non aduertentes miseri: quia in tali negocio iudice deo qd non licet vxoribus: nõ licet maritis: sicut perscribens talibus paulus apostolus dicit. Mulier sui corporis ptãtem nõ hz: sed vir. Similiter & vir sui corporis ptãtem non hz sed vxor. Si igitur quia vna sunt caro: vnum diuini operis sacrm: quia femina de viro suo facta est: alterq; alteri tenetur obnoxius: ac per hoc iure legis quoq; linea vna tanguntur: dubium non est horrendi supplicij pennibus absumendum tormentis. eum qui preuaricatus fuerit e duobus. Sed nec illis impune succedit qui sine vxoris amore peccandi liberius incestas atq; inhonestas sibimet redimunt libidinum merces: nõ aduertentes esse infelix & impudicum quicquid legitimũ fuerit extra coniugium. Christiano.n. fratres vltra licere nõ puto: quã vt sit aut continens: aut maritus. Venio nunc ad exempla que sunt negocio vel maxime necessaria: quia plus est qd geritur quã qd dr: vt & impudicitie malum: & bonum pudicitie vno eodemq; suggestu facilime possit agnosci. Joseph hebreus adolescens clarus genere clarior pulchritudine. morũ quoq; clarissimus probitate: fuit inter filios Jacob. etate minor: sed spũ maior. Hic inuide germanitatis ipulsu in egyptũ est delatus atq; distractus a fratribus: quem dñi sui vxor prius amare ceperat quã oderãt

fratres. Nam cum medullitus mulier ardoris insani confla- graret incendio. insuadelam sa crilegam argumentis vehementer armata captat solitudinem: se cretum captat et locum: in quali etiam non irritata adolescen- tia: inuitis feminis sepe violen ti i esse consueuit. At vbi in de stinata prorumpens: neque blan- dimenta: neque promissa sibimet prodesse cognoscit: conserta ma nu in versa vice adorsa est in suum fomitem adolescentis ignem to- tis viribus deriuare. At ille in repugnatione vestem sibi vio- lenter extortam relinquens ex impudicitie fouea nudus au- fugit: sed pudicitie splendore ve stitus: post calumniosam damna- tionem et liberatus adeo est et honoratus: denique rex iure se- cundus factus est regni qui in signis rex erat animi pudoris. Su sanne quoque columen matrona tus in affectate forme pulchri- tus sue pulchritudinis ornamentum insigne pudicitie testimonium e senioribus duo sed vno incensi prodigio securique decuerat de- perire ceperant. Quam cum aduerterent miro castitatis (que certe vera est et eterna formosi- tas) in paradisi solitudinem vbi euam ab auctore operis sui me minerant esse deceptam: hac re ipsa nacto consilio capere dolo aggrediuntur: ac nisi culpe suc cumbat: veluti adultere depre hense magnum minitant exi- cium. At illa non eue ancipiti quidem metu contemplatione preclusa: cuius aut pudor esset iugulandus aut aia. conscie sue conscium solum prestans deum honestam potius elegit mortem quam vitam turpem: melius cre- dens hominibus se ream prebere debere quam deo. Interea instant illi ex amatoribus accusatores effecti: crimenque suum in simpli- citatem circumuente transfusum artificiose dum exaggerant: exin de iam priores se ipsi condem nant. Verum proh nephas: cre ditur etati: creditur auctoritati exultant adulteri: damnat inte- gritas. Iam iamque Susanna ad supplicium innocens trahe batur: iam totus populus in eius sanguine tumescebat: iam sui quoque familiares noue rei atroci tate perculsi miserabiliter inge miscentes: dimissis capitibus omne studium defensionis abiece rant: iam et ipsa pudoris com pendio mortis oderat moras: omnibus displicens sed soli sue con scientie placens: cum subito qua uis versutia qui fallitur nun- quam prestim adest in Daniele pue ro deus. Omnem repente malitie scenam diripuit: prophetici iu- dicium crimen propter redditur. sed sce- lus suos reddit in auctores: pur gaturque per innocentiam pu- dor. Sicque Susannam quam impudicitia mentiente in pu-

blicum traxerant: probatam & vindicatam ad mariti thalamos cum ingenti triumpho victrix pudicitia reportauit. Sed o quantum es miranda pudicitia: que aliter laudari te non vis quam vt custodiaris: solo bone conscie ornamento contenta. Tu in virginibus felix: in viduis fortis: in coniugijs fidelis: in sacerdotibus pura. in martiribus gloriosa: in angelis clara: in omnibus vero regina. Tu nunquam carni: nunquam vlli subiaces legi. De voluntate nasceris: sed bono puritatis voluntatem ipsa paris: quia voluntas fit voluptas post modum tua: cum per eam quotidie triceno s sexagenos centenosque colligis fructus. Tu in pauperibus diues: in diuitibus ditior: equalis in omnibus consumatis. Tu es honor corporum. tu thesaurus animarum: tu fundamentum culmen ac fructus omnium coequatur. Tu tui propositi insolubilis nodus & eternus. Per te legitima ieiunia celebrantur: per te allegate priusque formantur acceptant preces. Tu es sacrificium deo car. tu legitimum dei templum: sacrarium pudoris. Te corruptio intrare non nouit per te seculum vincitur: concupiscentia omnis eliditur: dyabolus subiugatur. Antichristus non timetur: spiritus sanctus inducitur. glorificatur christus. deus pater omnipotens propiciatur. Postremo ille felix in futurum regnabit: qui tecum illo peruenerit. amen.

¶ De continentia. Ser. VIII.

Si cui forte asperum videtur ac durum quod fiducialiter loquimur fratres remipe ne contra nam iam iamque desinat permoueri: intelligens xpiane virtutis hanc esse maximam gloriam: ipsam calcare naturam. Sed quia virtus voluptates semper offuscat: nihilque vnicuique nisi quod amauerit rectum est. maxime quod vno desiderio omnes excolunt populi. dubium non est: quia aut hostis publicus: aut certe iudicatur insanus. quisquis nuptias dissuaserit. At ego non pertimescam sermonis publici que me fabuletur inuidia. Non. n. nuptias condemno. sed nuptijs meliora prepono. Et quidem etiam apostolo hortante sic paulo. dico autem innuptis & viduis bonum est illis si sic perseuerauerint sicut ego. Si autem non fuerint continentes: nubant. Melius est. n. nubere quam vri. Alio autem loco ait. Hoc dico secundum veniam non secundum iussum. Uolo autem omnes vos esse sicut & me. ac per hoc ideo nubere melius: quia vri deterius. Omnia quidem licent: sed non omnia expediunt. Iam vero hic xpiane cognosce elige quid velis. remedium an sanitatem. Denique si vt conferamus. que sit

inter virginem nuptamq3 di/scretio. Nupta cogitat queadmodu3 placeat marito. virgo queadmodu3 deo. Hec extrariis ornamentis ornatur: longe illa ornatior aliunde q2 nescit ornari. Hec variis vnguentis z odoribus flagrat: illa vnici floris sui quouis prato iocundior. in celum ipsum honore leto respirat. Hec liberis gaudet: at illa liberoru3 non timet orbitatem. Hec eoru3dem blandiciis vernantibus pascitur: z incrementis adolescentib9 quotidie delectatur. At illa egra fastidio nouem mensium no ba iulat pondus. subincerto partu parientis nascentisq3 de salute non gemit: nulliusq3 momentis oibus varie solicitudinis cura torquetur. Sed diceret aliquis. Etia3 maria virgo z nupsit z pepit. Sit aliqua talis: z cedo. Ceteru3 illa fuit virgo post conubium: virgo post conceptum: virgo post filium. Deniq3 si esset aliquid virginitate melius: dei filius hoc magis potuerat sue matri prestare: cui prestitit vt rediuiue virginitatis honore polleret. Itaq3 in statu quo nata es permanes virgo gloriare: sanctiq3 pudoris florem. nulli legi subiecta. fidei thesaurum custodi. Esto sancta z corpore z spiritu: amore christi ignem carnis extingue: vt de resurrectionis gloria qua hic iam tibi vendicas taceam: inqua vt dns ait. neq3 nubent neq3 nubentur: sed sicut angeli dei erunt. Magnu3 consequere beneficium: si deo viuas pu ris moribus libera z hois non sis ancilla. At tu vidua scias cur desideras nuptias: contemperare videas aplm primus? Cuius ista sunt verba. Tempus coartatum est. Superest: vt qui hnt vxores sic sint quasi non hntes. Preterit.n. figura huius mundi. At cum ante annos ferme quadrigetos: vel eo amplius aplicu hoc operet edictum: quo z viuatiores fuere hoies: z rarissimi xpiani: cur ego xpiano orbe ipso pene iam toto: hoiumq3 viuacitate mudo senescente detrita obticda3 verbis palpantibus aciem veritatis ac non plene denuncie3 obseruatie qua perfectione dei cultus debeat custodiri? Apd Salomonem maxime cu3 scriptu sit. Et si multiplicent filij non oblecteris in illis: si no est timor dni cum illis. Non corrideas aie illorum. Melior est enim vnus timens deum: q3 mille filij impij. Cum hec ita sint age vidua: que sicut innocens virgo nubere sepe festinas interroganti rnde: bonum ne amiseris maritu3: an ne malu? Si malu3 z desideras nubere: digna es quam peio: affligat. Si bonum: fidei serua signacu

lum. Pati non meretur iniu-
riaz: ipse cui perhibeo testimo
nium. Ubi est ille qui inuicem
desiderantibus vobis tardior
ceteris videbatur primus ma-
trimonij dies? Ubi preciose vgi
nitatis festa: vtriusqz dulcis oc
cisio? Ubi amor q in equo vni
tocqz coniugio e duobus altero
separante non moritur? Tu
ne illa es. que mariti corpus
expositum lauisti lachrymis:
osculis detersisti: crinibus dāno
velasti. scissis genis: liuore feda
tis vberibus sordido plus pul
uere tecta qz veste? Tu incqz nō
es que nunc celum ipsum vlu-
latibus rumpens: post talem
maritum puncto tpis viuere
te non posse clamabas? Nunc
clusis dolore gemitibus sepe
mortua spiritu labentibus mē
bris: ad terram incertas redde
bas exequias: cui magis lachri
mas comodares: mortuo ne
an morituro? Post hec si libet
nubere: omnia illa mētita es.
Quid hoc est? Ecce rursus ad
lenocina redis: colorem deptri
de mutuaris; paulo ante dā-
natum. Ecce indulgenter exco-
lis crinem: odorato puluere lu
ctus puluere mutas in stibio:
fletus includis ornamento: li-
gas qđ suspendio voueras col
lum: ab speculo oracula inqui
ris qz cōmode possis circūscri
bere petitorem. Quicquid fece
ris virgo iam non eris. Nunc
tū scio: qz nihil distat a prodi-
gio: quisquis alterius causaz
et formam mutat et mores. Sz
dicis. Ardor me tenere cōpellit
etatis. Credo. Ecce nupsisti: vt
de fragilitate humanitatis casi
bus vt de ceteris taceam. Ecce
maritū tuum postridie aliqua
necessitas rapit: que a te longe
distractum decēnio: vel eo am
plius: vt assolet fieri detineat re
legatum: quid facies? Obser-
uabis ne redeuntem: an ardo-
ri queres aliunde remedium?
Si obseruantiam pollicere: si-
ne dubio fallis: cuius impatiē
tie professio iam tenetur. Si es
aūt sumptura remedium: du-
bium non est hoc esse solū vt
flamas tuas maritalis gladij
contemplatione compescas.
Mihi crede: non hz ɔcupiscen
tia locum: vbi patientia domi
natur: vbi viuitur sobrie: vbi
mors timetur. Itaqz hanc ob
seruantiam: hunc timorem qđ
est verius atqz iustius transfer
ad deū: et quale velit illud sit
repente extinguetur incendiū.
Sed sic ego, in rebus demoror
prope sanis quasi que vere exe
cranda sint: iaz correcta sint cri
mina. Pudet me dicere in po
pulo graui: anus sepe videri
noua nupta: quarū pene plu-
res sint nuptie qz natales. que
non rogantur vt nubant: sed
vt dormiant inuitantur: ppio
res sepulchro qz thalamo. q

ipse cum peunt detestabili exē-
plo. adolescētulas quoqꝫ perī
re compellunt. Quis has dili
gat filius quis maritus confun
dentes sanguinis iura: delctes
merita maritorum: adulantes
viuis: mortuis suspirātes: nūc
odientes veteres: nunc nouos
filios similiter ꝛ maritos. At e
diuerso ipse existiment qd sint
quibus in tam solēnibus vo-
tis sepe contingit: vt nec filios
habeant nec maritos. Talis est
ēt cā maiorum: ad quos aliqd
loqui supfluuꝫ est: quia si vxor
ꝛ maritus in carne fiunt vna.
dubiuꝫ non est: qꝛ qd alter au
dit amborum est. Quid agā?
Quo me vertam nescio. Non
eniꝫ video qd in exhortatiōib9
diuini ac veri cultus gentibus
predicem. Felicitateꝫ ne virgi-
nitatis? At hñt suas. Et si non
felices: hñt tñ. Si vero ad vi-
duitatis sudorē gloriosuꝫ pal-
māqꝫ pUocauero: nobis for-
tassis insultent: qꝛ nr̄e sacre vir
gines vidueqꝫ magno pro im
mortalitatis premio: sue auteꝫ
gratis laborent. Veruꝫ hoc est
solum nos in quo vincimus:
qꝛ pro sua sctitate xp̄iane plus
nubūt. Adde qd gentibus: qd
sine dolore magno vel gemitu
non pōt dici. Que.n. vox: que
icrepatio has ꝯdigne possit ar
guere: que dedecus suuꝫ sacri
legio dotantes: membra christi
demonioꝝ seruis addicūt: dei
templuꝫ profanis patefaciūt:
sacrariaqꝫ ipsa denudant: sa
cra confundunt amissa luce la
tantes in tenebris hñtes sana
non domos: digne digne iugu
lantur: que xp̄i in grate benefi-
cijs sponte ad moreꝫ de qua
euaserant reuertuntur. Cū igi
tur semper insidietur senō que
rētibus dyabolus: estimate qd
faciat inuitatus. Cui oēs no-
cendi aditus reserati prestant si
ne pugna sine vllo labore vi-
ctoriam. Non.n. conabitur in
ditionem redigere suā: que esse
eius ambiuit ācilla. In domo
deniqꝫ que gerūt? Sed ꝛ ipsis
in phanis xp̄iana fidelis sine
te esse non poterunt: qꝛ vxor in
felix es: si nescis quid agat in
domo: infelitior certe si scieris.
Proponamus itaqꝫ vt sepe
contingit in vnum sibimet con
uenire: diuerse religionis diem
quo tibi ecclesia illi adeunda
sint templa. Quo genere vnus
quisqꝫ suum sacrificium pro-
curabitis? Quo sūptu? Qui-
bus vasis? Quibus ministris?
At si discrete fiunt ista? Nihil
prodest. Ex vno.n. proficiscen
do: ꝛ in vnum remeando si nō
cōfusione vel errore fiunt vna.
Quid qꝛ illiud sacrificium pu
blicum est. tuuꝫ secretū. Illius
a quouis libere tractari pōt:
tuum ēt a xp̄ianis ipsis mini-
me consecratis: sine sacrilegio
videri nō pōt. Postremo de-

testabilis est viuendi conditio: vbi nō licet facere vxori q̄d marito placet: vbi ꝓponis: quia nihil te gerere finit: nisi que disposuerit: prior ipse cōpleuerit. Q̄d si factum non fuerit: sa factumue displicuerit: tum tota mugiet litib⁹ domus: blasfemabitur deus: arreptoq; forsitam ipso sacrificio tuo tuuz pectus obtundet: tuam facieȝ deformabit: prestans aliqñ ⁊ beneficiuȝ: cum te iubet ad ecclesiam non venire. Sed multo peius ē si places marito. Neq; enim sine sacrilegio possis placere sacrilego: Ut rem compendio transigam. vtiq; a templo regrediens necessario enarrabit tibi. sciscitāti sibi ō vtriusq; salute vel vnanimitate: deorū que fuere rñsa. Si terribilia: cōsternata metu: forsitan ipso cessante: illicita eis vota donabis: ꝙ maritis ⁊ subfidelibus multe fecere peiores: eue non discipule: sed magistre. Illa. n. decepta: he sua sponte se dyabolo dediderunt. Sin vero pacifica ⁊ salutaria: profecto letaberis: eiq; tanto pronuncio mori gera coniunx pacem si non ingeris: nec negabis. Quid agis misera? Quid vesana letaris? Non est pax ista: sed bellum: non osculum: sed venenum. Proh nephas. Adhuc fumantia busto complecteris mēbra. Sudoremq; sordidarum vaporis ararum carne tua detergeris: iocaris: blādiris: obsequeris: ⁊ si q̄d forte acceptum relatumue fuerit a phanatico solēne misteriuȝ: ipsa suscipis: ipsa reponis: ipsa custodis: vna cibum preterea capis. Reliquas poculi propinati lambendo labris exhauris: futuriq; haust⁹ quasi quasdam primitias auspicaris: totuȝ prorsus iniquitatis spiritum libens concipis per maritum: infelix iaȝ plus in te est ꝙ̄ in templo remansit. Et si te serues atq; ꝯtineas: estimabit non amore diuini cult⁹ sed alterius alicui⁹ desiderio in suam hoc contumeliam ꝓcurari. castitatis obseruantieq; virtutē deuocabit in crimine: Quid. n. ille mali non suspicetur: non efficiat dijs crudelib⁹ dijs adulteris seruiens? Itaq; deinceps fuge virgo fuge vidua nuptias tales: excusatio prorsus nulla competit tibi. Si cōtinens esse non poteris: saltem noli tuas nuptias fenerare: ne in illo resurrectōis die iter plurimos maritos: non possis cuius fueris vxor agnoscere. Noli esse sacrilega: nō produtrix legis. Prophāo cur nubas: cū possis possis nubere xpiano.

¶ De iustitia. Sermo. IX.

Hortaris de circūstantib⁹ doctis q̄spiam cachinnos erūpat: q̄ homo impe

ritissimus et elinguis aliqd audeam de iustitia disputare: de cuius pprietate excellentes ingenio et doctrina viri nihil certi libris ingentibus prodiderunt. Sed ego nō curo de me queadmodum quis iccetur. Non.n. in ecclesia dei fucatus queritur sermo: et non veritas pura a qua longe oēs illi non imerito aberrauerunt qui iustitiam dei manere in eloquentia et viribus extimabant. Deniqz cum eam comprehendere non possent: neqz.n. poterant sine magisterio diuine sapie eius noticiam non habebant: duas asseruere iustitias: vnaz ciuilem: alteram naturalem: quarum fecit apertissime: cum ad romanos loqueretur aplūs mentionez dicens. Nam iustitiam dei ignorantes et suaz volentes cōstituere: iustitie dei nō obedierunt. Sed cum de futuro nihil opinantes pñtis tñ vite comoda inspiciunt. falsazqz aduersus veram pro vera defendunt. Sic vtramqz mediis emanibus oculis patentibus perdiderunt. dei eum stultam putant qd elaboret dispendio sue non dicam facultatis: sed etiam si opus sit et salutis. Alii magis prodesse qz sibi. suam: qz qzuis sit sapie noie sit falso vestita. tñ suis cōmodis consulendo: qd sine alienis incōmodis oino non pōt procurari: a quouis vere stultissimo negari non possit iniusta. Ceterum si scire potuissent veram iustitiā cuius est imortalitatis merces ppterea simulate stultitie velamine ad opertam: vt res magna magnis ṽtutibꝰ: magnisqz laboribus quereretur: in cunctanter optarent: stulti iudicare se iusti qz sapientes iniusti: maxime cuz iam sit eoꝝ fraus ois in medio. Non.n. rem valuerunt transferre sed noia. iustitiam stultitie: iniustitiam sapientie vocabulis infamantes q̄ si ad sua corrigas propriisqz sedibus reddas: inuenies iniustitie magis stultitiam iustitie sapiam conuenire. Qd ēt sacre legis testimoniis probare non desinam: cuius ista sunt verba Nam qz sapiam dei non cognouit seculum per sapientiaz: deus optimū existimauit per stultitiaz predicationis saluos facere credentes. Et iteruz manifestius. Si quis inter vos vr sapiens esse in hoc seculo: stultus fiat. vt sit prudens. Nam huius mundi sapia stultitia est apud deum. Ob quam cām idem deus per pphetā hactenus protestatur. Non glorict sapiens in sua sapia. neqz glorietur fortis in fortitudine sua Neqz diues in diuitiis suis: sz in hoc glorietur qui gloriatur itelligere et scire qz ego suz dñs qui facio misericordiam et iu-

dicium z iusticiam super terrã Q ꝙ paucissimis verbis oẽm hoc mundi entre .qꝺ gerit ne gocium perorauit. His.n. tri bus rebus que fundaméta sũt oium vicioꝛu: violentis quasi quibusdaꝫ tempestatibus nau fragium: momentis vniuersis in interitionem cogitur omne genus humanuꝫ. Nãqꝫ sapia densis estuãs arguméntis sua sorio ac ꝺlectabili luculẽte ofo nis compta mendatio.armata vocis tuba z gladio ligue. oẽs actus ad se trahit.cõgregat tur bas.concionat.lites sic discer nit.vt seminet.prauos ac lubri cos colligit mores.legibꝰ suis. suis leges impugnat. ius iure distinguit. Quis non. videat nũꝙ recti alqd illã facere vel se cisse qꝺ fecerit? Ultis scire ꝙ iusta sit? Miseraꝫ se putat.nisi euerterit veritatẽ. Ceteꝝ forti tudo que hoibus est cum feri tate cõis: oẽ ius i viribus hẽt. Qꝺ facere preualuerit estimat rectum: adeo ꝙ sine vlla reue rentia diuine atqꝫ humane re ligionis delet abꝛupte igni fer roqꝫ cum sua sibi tota substan tiam incolas: ciuitates z rura. nihil oĩno metuẽs amice moꝛ tis fiducia. Deniqꝫ qꝺ sapia le gibus per industriam colligit. vno impetu aliquotiens clau sis oculis illa tertio diues est auaricia. vtreqꝫ cuius exagera re opulentiam velocitate mira contendunt: cui totus militat mundus: etas cui vniuersa de seruit. Proh nephas. Que iste sunt tenebre? In est oibus: z ab oibus quasi non sit argui tur. Accusatur: z tñ colitur: iu gulat: z amatur. Inuincibile profecto calamitatis est genus cui subiugata sapia seruiet vir tu? Uidetis ne iam manifeste sapiam huius mundi non esse iusticiam z quidem nec veraꝫ sapiam: quia fieri non potest vt verus sapiens non sit z iu stus: iustus adeqꝫ verus non sit z sapiens: qꝛ iustus esse non põt stultus: neqꝫ sapiens iniu stus. Ipsa rõne docente. Qui enim stultus est: quid sit bonũ aut maluꝫ nescit. nec põt quid reprobet scire: quid teneat: z iõ semper peccat qꝺ est iusticie cõ trarium. iustus aũt ab oi pctõ se abstinet. Qꝺ propterea facit qꝛ parui boniqꝫ notitiaꝫ gerit: qꝺ est vtiqꝫ sapientis. Unde sit vt nũꝙ iustus possit esse q stul tus est: neqꝫ sapiens qui fuerit iniustus. Ceterum siue iusto: siue sapienti: si alterum desue rit ex duobus: qꝺ illi putaue runt: nec sapiens profecto erit ille: nec iustus. Satis vt opinoꝛ prestigie mundane patuerunt: in quibus cum peritius agant vniuersi hoies: ꝙ dici põt: sup fluũ est demorari. Unde nunc ad veram iusticiam veniamus oium fontem matremqꝫ virtu

tum: que preter ceteras tota se ad alienas vtilitates colligit atq explicat: sciens quid deo principaliter debeat: nihil sibi ipsa concilians: nihil proprium derelinquens: nisi q fideliter sine vlla iactantia eius fungitur voluntate. Est aut in publicu to ta prominens atq diffusa: sic tn vt sentiri se magis cupiat: q videri. Plane cauta: ne quam declinet in partes: ne in aliquo se ipsa reprehedat: nec opere cepto vnq deficiat. Hec captiuorum iuga redemptionibus frangit: incarceratis medendo plus carceré nouit blanda pui gil cura: egritudinem cu egro partitur: abiecta cadauera intecta inhumata q esse non patitur: pauperes miseros q sua necessitate neglecta pietatis: largitur furtu semina spargit: nec rogari se permittit: nec vicaria laudis remuerari mercede hoc damnu graue. hoc estimat crimen. Nam nihil relinquendo sibi beata cupiditate antecedit auaritiam. Hoic.n. illa possidet: ista deum. Adhuc accipite ad ppriam sedem palmam q propositam quato amore. qua deuotione festinet: si quis prouocat in iudicium: vt eius auferat tunicam: libens illi pallium quoq concedit. Maledicitur: et benedicit. Cedit: et gratias agit. Iugulatur: et non repugnat: pro pcussoribus suis deu insuper exorat. Una illi sola principalis solicitudo: ac maxima est cautio: ne qd mundo debeat: ne quid horum digne patiatur. Hanc qui diuinas litteras aut non legerunt: aut lectas irritas putauerunt. bnficio abiecti ipoliti q sermonis: tn dicentis: nisi ei edidentis: neq intelligetis: stulta putant irridentq quasi vanam. q cum possit bonis frui mundi ac negligat: sponte se faciat infelice. Non credentes: quia dei precepta custodiens hmoi officijs seculares obterens voluptates: cum fuerit victor carnisq nexibus liber: repromisse imortalitatis inestimabili beatitudine perfructur. Sed quid ad nos. quid illi dicant? Insignis vir sicut ait psalmista noster nouit deus cogitationes sapientum q sunt stulte. nobis nostra stultitiam derelinquat. Habeant secum sapientia sua cuius quidem sectatores pene oes conspicor xpianos: qui pfectam putantes se iustitia propriam tueri: aliena non querere: sapientie vere neglige tes imperium qd verbis hmoi contietur. Si vis perfectus esse. vade et vende oia tua. et da pauperibus. et tolle crucem tuam. et veni seqre me. De hoc nescio quid possit quispiam promouere. Unum tn scio. q nullus est nostrum qui non momen-

tis oibus elaboret. vt plus habeat q̃ habebat. Qd cum nititur: auaritie vtiq̃ partes agit: que est inimica iustitie. Adeo inde est q frumento paucorũ horrea plena sunt: inanis plurimorum venter: inde populis deteriora mensuris precia q̃ inopia. Inde fraus: periuriũ: rapine: lites: ac bella quotidie mugitibus alienis queritur lucrum: et proscriptio industria vocitatur et appetitio rei aliene sub pretextu proprie defensionis ac diligentie callidissimis argumentis vrgetur: vt quis indefensus: aut innocēs. quod hz legibus perdat. qd est omni violentia deterius. q2 illud qd vi erripitur non nunq̃ repeti pōt. qd legum circũscriptionibus. non pōt. Glorieẽ qui volet ista iustitia: verũtñ sciat: qa misero ē miserior: qui miserijs ditatur alienis. Quisq̃ ne iustum putet qui vtilitatem rei familiaris pietati preponit. qui hoibus fame laborantibus ac nuditate pascit tineas: curculiones ac vermes. qui qd hz in felici tenacitate: non alijs tantũ sed etiã sibi ipsi subducit. Sz inquies. Iustũ est vt mea seruem. aliena non queram. Hoc etiam gentes dicere consuerũt. Ceterum apud deum q̃ sit iniustitia: mox videbimus. Nūc primo oium optime xpiane scire cupio que sint tua: cum sint timentibus deũ vniuersa cōia sicut scriptum est. Turba autē eorum qui crediderunt animo ac mente vna, agebant: nec fuit inter illos discrimen vllũ. nec quisq̃ suũ ex bonis putabant que eis erant. sed erant illis oia cōia. sicut dies. sol. nox. pluuia nascendi atq̃ mouendi conditio. que humāo generi sine personarũ aliqua exceptiōe equabiliter iustitia est diuina largita. Cũ hec ita sint: proculdubio nō est a tyranno dissimilis: qui solus hz qd pōt prodesse cōmodis plurimorum. Qui quod paupere moriēte quotidie. oppressione. fame. frigore. iniuria amicum tibi excolis aurũ. custodis argentum. vestẽ precio sam. ornamentaq̃ superba. et superuacanea pro sacrosancto habes sicut idolum te per monumenta componis: diues in publico ditior in secreto. Nec intelligis. q2 hoi inopia morienti tantis opibus qui cum possit subuenire non subuenit: ipse eum vr occidere. O quātarũ neces aiarum in faleris pendēt ornate matrone. ornamentum cuius vnum si soluas in precium distribuasq̃ necessitatibus singulorum: ex eorum respiratione cognosces quātorũ malo ille ostat ornatus: Filios inquit habeo quos nudare nō debeo. Ista infidelitatis est excusatio quã spũs scũs per p-

phetam retundit hactenus di
cens. Adolescentior fui z senui:
z nunq vidi iustum derelictu
nec semen eius querens panē.
Et iterum. Diuites eguerunt: z
esurierunt: requirentes autem
dnm non minuent oibus bo-
nis. Qd probare exemplo per
facile est. Meminimus in re-
gnorum proditū libris. famis
tpe quo totus passiz populus
moriebatur helie alimenta po
scenti memorabilez viduam:
vltimā victus sui filiorūq sub
stantiam non partitam: sed to
tam dedisse: maluisseq se cum
liberis suis emori q iustitiam
preterire. Pro quo tam illu-
stri facinore cibos a deo imor
tales accepit: quos edacitas de
libare negret. Sua.n. diminu
tione crescebant. integer horuz
deniq vasis semper in plenis
manebat status: quātūq eis im
pense diuturne necessitas dep-
derat. tm rediuiua fecūditas re
ponebat. Quapropter si pa-
ter bonus: si prouidus: si vtilis
esse desideras: sicut ille abrahā
deum plus debes amare q fi-
lios vt hic mercaris integros
incolumes. ac beatos. Stulta
aūt res est illis te velle vite sub-
stantiam puidere: quibus nec
natiuitatem dederis: nec aias
inspiraueris: nec salutem pre-
stare possis. Unde vel sero sa-
crilegam vocez comprime hu
mane fragilitatis memor: qui
in hoc ipso qd loquimur. qd
possit contingere ignoras: excu
sationisq vane depone falla-
tiam: ingratis auaritiam pciō
pdis. Solius dei ptās est futu
rorum cōmodis prouidere.

De timore. Sermo. X.

Timoris quidez fra
tres dilectissimi vo
cabulum est vnum
sed accedente ratiōe
timor discernitur a timore: siūt
enim duo: vnus dei alter qui
nature fit. Nature in hoie na-
scitur: dei aūt z discitur z doce
tur: qz non trepidatione sed in
doctrine rōne consistit: sicut scri
ptū est. Uenite filij audite me.
timorē dñi docebo vos. Natu
ralis ergo non discitur sed im
pulsu nobis nostre infirmita-
tis occurrit: qz non artis est ti
m ere qd metuas: metus autez
qd tibi nolis accidere. Existit
quippe diuersis ex modis cuz
aut exestuat aliquo reatu pscia
aut cum hostilis iminens ma
nus gladio salutez premit: aut
cum viantis itineri erectus in
morsum ardentibus squāmis
incensus tumidus sese anguis
opponit: aut dorsa fugientis
affectans cedem vicino fremitu
ferina rabies onerare tempta-
uerit: vel cum amissis guberna
culis inter compugnantes flu
ctus ac flatus gemens parturit
carina naufragiuz. Inter hec
oia deterior est pscie timor: qa

que diximus et alia his similia cum passibilitate sui transeunt timor presciēnon deletur. Nūc videamus intelligendus quēadmodum nobis fit propheta qd ait. Beati oēs qui timēt dñm. Si oēs qui timent dñm beati sūt:nō beat' ē nullus: qr nulla gens est.nulla sunt peccora aiantium denicꝫ nulla natura que non timeat deū. Cū grauemur rumpētibus sonis ꝑcussis vndicꝫ cardinib' cū preter morem terrifico fragore intonans concrepat celum: cum inter cecas pinguibus conductas nubibus tenebras crebra micantes curuis ignibus flame intercepti diei lumen incōctanter assimilant: cum ardent plura fulminibus: cum terra vel tremit: vel hiatu se recipit: i se nullus hic beatitudinis locus est:vbi nō deuotionis: sed necessitatis est qd timet. Itaqꝫ audiamus scripturā quid dicat:cuius ista sunt monita. Et nūc israel qd dñs de' tuus postulat a te: nisi vt timeas dñs deum tuum: et ambules in oībus vijs eius et diligas eum:et custodias precepta eius ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: vt bene sit tibi? Videtis ne hunc timorem nobis necessarium qui in dei amore consistit:qui voluntate sua se parit diuine legis agnitione cōstruit decorem: ad oīa genera virtutum intrepidus corrigit: precepti s oibus fideliter obtemperat:inchoatus innocēter viuit: iustitiam per colit: fine fine studet timere:ne quid preter deus quez diligit timeat.Denicꝫ huius suffragio Daniel pplis terribilem inermis draconem necat:leonibus obiectus in periculo prandet qui solet extra periculum ieiunare. Et Jonas timens dñm: spontaneum non timet adire naufragiū: ceto inhiante miserabilius sepelit qꝫ precipitatur:et tñ litus quo tendebat inuenit anqꝫ videat:felix magis sepulchro qꝫ naui. In oīone monstremū: monti' nō aplis trepidatio est. Petrus estu marino fertur nō naufragus sed viator:timet ꝓfundus intercipere non timentem: nec tñ i toto dissimulat: ne per mare pedibus se ambulasse non credat. Aduersus thedam accusator acerrimus lingue exērit gladium cum suis sibi ministris publice legeš insaniunt. stimulis acuitur feritas in ferocitatem: et tñ hoībus mitior inuenitur:ne quid scene tam dire humanitatis deesse videatur. immittuntur ēt marina monstra lacinijs oibus spoliat puella vestitur incendio. Inter tot instrumēta mortis spectatore me tuente secura calcat genera vniuersa terrorū: incolumis quasi orbe subacto de illo feralis ca-

nec iam nō miserabilis: sed mi rabilis funereo ambitu excedit victi seculi triumphum repor tans: quam tot supplicijs oēs crediderant perituram. O ne cessarius timor: qui nihil aliō agit: nisi, vt btōs efficiat. Qui timet arte non casu: volunta te non necessitate religione non culpa: qui deum metuit nō na turam. Vultis scire cuius pro prietatis sit? Oēs timores q̄s cūq; inuaserint in cremēto cō ficiunt: hic solus ad hoc crescit vt in mortalem quem posside rit faciat.

¶ De ieiunio. Sermo. xi.

Canite tuba in initio mensis in die insi gnis solennitatis ve stre: propheta pred picebat populo israel. Nobis quoq; super oēm bucine so num et super oēm tube clango rem aduentum ieiunij: et medi cinalis aie dies adesse per pro pheticas et euāgelicas scriptu ras spūs scūs increpuit. Per alium quidem prophetaȝ vo cate ieiuniū: predicate curatio nem: per alium vero ieiunij re gulam modumq; desiniens. Et illud quidem ieiunium iu daicum abijciens de quo di cit: nō ad iudicia: neq; ad lites ieiunetis. In his.n. ieiunioruȝ diebus q̄plurimi vacant: vt magis videantur: ideirco cor pori subtrahere cibum: vt no xijs caluniarum dapibus aiaȝ saginent: et ob hoc solum esu riunt a cibis: vt litibus satien tur. Hanc ergo abijciens ieiu niorum formam dñs per pro phetam denunciat. Non ta le ieiunium elegi dicit dñs: cuȝ humiliat homo aiam suam. Sed solue oē vinculuȝ iniqui tatis: confringe esurienti paneȝ tuum ex aio: nudum et sine te cto introduc in domum tuaȝ: et tunc subito orietur: sicut ma ne lumen tuum: et sanitas tua sicut meridies. Qō nihilomi nus dñs quoq; in euangelijs pfectius et diuinius reformās. sicut et cetera quoq; mandata repetit et dicit. Vos aūt cuȝ ie iunatis nolite effici tristes sicut ypocrite faciunt exterminantes facies suas. Sed tu cum ieiu nas vnge caput tuum et laua faciem tuaȝ. Tali ergo affectu suscipiamus ieiunij gratiam: sicut dñs docet: et non tristes et mesto vultu tāq̄ horrescentes necessitatem dierum: sed leti et hilares et cum exultatione reȝ gerere debemus: que nobis est victorie et salutis existit. Et qs. est qui tristis coronatur? Qui mestus et demerso vultu trium phet? Presto ē.n. per ieiunia carnem vincere: et de eius vicijs post victoriam triumphare. Quis vmq̄ tristis ē: q̄ sanus efficitur? Aut q̄ non probro sum est maiorem de ciborum

que diximus et alia his similia cum passibilitate sui transeunt timor conscie non deletur. Nunc videamus intelligendum quemadmodum nobis fit propheta qd ait. Beati oes qui timet dnm. Si oes qui timent dnm beati sut: no beat' e nullus: qz nulla gens est. nulla sunt peccora aiantium deniqz nulla natura que non timeat dei. Cu grauemur rumpetibus sonis pcussis vndiqz cardinib' cui preter morem terrifico fragore intonans concrepat celum: cum inter cecas pinguibus conductas nubibus tenebras crebra micantes curuis ignibus flame intercepti diei lumen incessanter assimilant: cum ardent plura fulminibus: cum terra vel tremit: vel hiatu se recipit: i se nullus hic beatitudinis locus est: vbi no deuotionis: sed necessitatis est qd timet. Itaqz audiamus scriptura quid dicat: cuius ista sunt monita. Et nuc israel qd dns de' tuus postulat a te: nisi vt timeas dnz deum tuum: et ambules in oibus vijs eius et diligas eum: et custodias precepta eius ex toto corde tuo: et ex tota anima tua: vt bene fit tibi? Videtis ne hunc timorem nobis necessarium qui in dei amore consistit: qui voluntate sua se parit diuine legis agnitione costituit peccatorem: ad oia genera virtutum intrepidus corrigit: precc ptis oibus fideliter obtemperat: inchoatus innocẽter viuit: iustitiam per colit: fine fine studet timere: ne quid preter deuz quez diligit timeat. Deniqz huius suffragio Daniel pp'ls terribilem inermis draconem necat: leonibus obiectus in periculo prandet qui solet extra periculum ieiunare. Et Jonas timens dnm: spontaneum non timet adire naufragiu: ceto in hiante miserabilius sepelit qz precipitatur: et tn litus quo tendebat inuenit anteqz videat: felix magis sepulchro qz naui. In orone mons tremit: monti' no aplis trepidatio est. Petrus estu marino fertur no naufragus sed viator: timet pfunduz intercipere non timentem: nec tn i toto dissimulat: ne per mare pedibus se ambulasse non credat. Aduersus thedam accusator acerrimus lingue exerit gladium cum suis sibi ministris publice leges insaniunt. stimulis acuitur feritas in ferocitatem: et tn hoibus mitior inuenitur: ne quid scene tam dire humanitatis deesse videatur. immittuntur et marina monstra lacinijs oibus spoliat puella vestitur incendio. Inter tot instrumeta mortis spectatore me tuente secura calcat genera vniuersa terroru: incolumis quasi orbe subacto de illo feralis ca-

uee iam nō miserabilis: sed mirabilis funereo ambitu excedit victi seculi triumphum reportans: quam tot supplicijs oēs crediderant perituram. O necessarius timor: qui nihil aliō agit: nisi, vt btōs efficiat. Qui timet arte non casu: voluntate non necessitate religione non culpa: qui deum metuit nō naturam. Vultis scire cuius proprietatis sit? Oēs timores q̄scūq; inuaserint in cremēto cōficiunt: hic solus ad hoc crescit vt in mortalem quem possiderit faciat.

De ieiunio. Sermo. XI.

Canite tuba in initio mensis in die insignis solennitatis vestre: propheta predicabat populo israel. Nobis quoq; super oēm bucine sonum & super oēm tube clangorem aduentum ieiunij: & medicinalis aie dies adesse per propheticas & euāgelicas scripturas sp̄us sc̄us increpuit. Per alium quidem prophetā vocate ieiuniū: predicate curationem: per alium vero ieiunij regulam modumq; definiens. Et illud quidem ieiunium iudaicum abijciens de quo dicit: nō ad iudicia: neq; ad lites ieiunetis. In his. n. ieiuniorū diebus q̄plurimi vacant: vt magis videantur: ideirco corpori subtrahere cibum: vt noxijs calūniarum dapibus aias sagincnt: & ob hoc solum esuriunt a cibis: vt litibus satientur. Hanc ergo abijciens ieiuniorum formam dn̄s per prophetam denunciat. Non tale ieiunium elegi dicit dn̄s: cuī humiliat homo aiam suam. Sed solue oē vinculū iniquitatis: confringe esurienti panē tuum ex aīo: nudum & sine tecto introduc in domum tuā: & tunc subito orietur: sicut mane lumen tuum: & sanitas tua sicut meridies. Nō nihilominus dn̄s quoq; in euangelijs psectius & diuinius reformās. sicut & cetera quoq; mandata repetit & dicit. Vos aūt cū ieiunatis nolite effici tristes sicut ypocrite faciunt exterminantes facies suas. Sed tu cum ieiunas vnge caput tuum & laua faciem tuā. Tali ergo affectu suscipiamus ieiunij gratiam: sicut dn̄s docet: & non tristes & mesto vultu tāq̄ horrescentes necessitatem dierum: sed leti & hilares & cum exultatio ne rē gerere debemus: que nobis est victorie & salutis exitit. Et q̄d est qui tristis coronatur? Qui mestus & demerso vultu triumphet? Presto ē. n. per ieiunia carnem vincere: & de eius vicijs post victoriam triumphare. Quis vnq̄ tristis ē: q̄ sanus efficitur? Aut q̄d non probrosum est maiorem de ciborum

castigatione recipere merorem quam gaudium de aie salute? Qua lis ulla mens est quam plus con tristat interitus libidinis: quam le tificat vita virtutum? Que do let subtrahi aliquid de ventris stercore? In hunc .n. thesau r i omnes illorum copie recon duntur. Et addi quantulumcumque celestibus continentie thesau ris quos tinea non consumit: et ubi fures non effodiunt et fu rantur? Leti itaque exultantes accedamus ad medicum nostrum deum: medicamentum ieiunij susci pientes: quo per totum annum noxios humores peccatorum col lectos depellere atque exsiccare possimus. Sicut .n. sepe vide mus in pueris austerioribus me dicamentis vel poculis colle ctas intrinsecus extingui bestio las: ita in interioribus aie nostre vivificata peccata ieiunium extin guit et eneat: simul quoque euer tit ac subruit: illam legem que est in m mbris meis repugnan tem legi mentis mee: et captiuum me ducere cupit: in lege pecca ti que est in membris meis. Ha bet sane et sacramenti plurimum modus ipse quo ad ieiunandum instituimur et formamur. Tu enim inquit cum ieiunas vnge caput tuum: et laua faciem tuam. Per quod admonet nos: vt vn guentum regale et vnguentum sacerdotale vel hi qui nondum consecuti sunt cathecumini de siderent ac regratiant: vel hi qui iam consequi meruerunt virtutem ex recordatione suscipiant. Qui enim vncti sunt oleo letitie vn cti esse dicuntur vbi ois tristitia fugata est et dolor abscessit et ge mitus. Vel certe ita quis vngit caput suum. Si caput viri xpo est: qui vngere caput suum iu betur: sine dubio xpm vngere iubet. Quis est qui vnxit xpm? Euangelium nos docet beatam illam mulierem que alaba strum vnguenti diffudit super caput iesu et punxit eum. Cur etiam dicit: quod repleta est odo re: domus tota. Quidam vero ex discipulis et precipue prodi tor iudas dicebat. Ad quid per ditio hec vnguenti? Potuit .n. venundari et dari pauperibus. Jesus vero qui sciebat quid sa cramenti factum mulieris con tineret: nolite molesti esse ait mu lieri: opus .n. bonum operata est in me. Quod esset opus bonum designat dicens: quod ad sepelien dum me fecit. Ostenditur er go per hoc: quod vngere xpm: se pulturam eius est preparare. Se pulturam vero preparat iesu: qui secundum aplm mortificat mem bra sua que sunt super terram: fornicationem auaritiam libidinem concupiscentiam malam etc. Et qui iam non secundum carnem ambulat: qui actibus spiritus sancti carnem mortificat: et vt plenius dicam cui mundus crucifixus est. et

ipse mundo: imo qui xpo con crucifixus est: et non solum con crucifixus est: sed et cōsepultus est ei. Hic ergo ē qui vngit caput suum ieiunans a vicijs et in opibus bonis xpi odor bonus efficitur. Sed et lauare faciē iubetur qui ieiunat. Quā faciem nisi illam qua deus videri dr? . . eati.n.mūdo corde qz ipsi deum videbunt. Illi a facies si habuerit aliquam maculam aut rugam intueri non pōt deum. In illis oculis si hereret festuca peccati: deum videre iā non pūt. De illa ergo facie idest de animi sensib⁹ et cordis arcano oēs viciorum sordes expurgare debemus: vt fz apl'm illuminata hac facie et reuelata: et fm hanc imaginem transformati gloriam dñi speculari possimus. Nolite ergo inquit exterminare faciem vestrā sicut ypocrite faciunt. Exterminatur hec facies de qua superius diximus: cuz religiosus habitus extrinsecus simulatur: et venenata intrinsecus nequitie amaritudo contegit. Deniqz ypocrita ille dr qui in theatro persona vultui superimposita: cum alius sit alius esse simulat. Vt bi cū. Interdum regis persona vtitur: cuz sit ipse plebeius: aut ēt dñi cuz forte ipse sit seruus Ita ergo et in hac vita qz plurimi hoium qui tāqz in theatro simulatis personis vtuntur et fictis: et cuz sint intrinsecus aliud: aliud se esse hoibus ondunt. Tu ergo inquit noli exterminare faciez tuam. Qualis es: talis appare. Noli te tristem et grauem simulare: itrinsecus vero flāma totius intemperantie et rapacitatis agitari aut ondere tanqz si abstineas: a cibis et rapias alienas domos: vt semel et pro abstinentia collaudetis: et p rapacitatibus condēneris. Duo ergo dñs simul precepit: neqz ostentatiōis cā et laudandi studio ieiunium celebrare: neqz simulare religionem vultu. et habitu et mente atqz operibus agere subuersionem: sed abstinere quidem a corporalibus cibis. Bonum.n. et vtile est humiliare carnem: refrenare libidinem: cohibere lasciuiā luxuriam resecare: multo vero clarius est ēt inquietos et incondites motus aīe continere. Naz et aīa luxuriat: cum iniqz aliqd cupit: cum vltra mensuram erigitur et superbit: cum inuidie stimulis agitat cum sua negligēs que celestia sunt terrena et caduca que a se aliena sūt querit: quibus singulis modus ac terminos ieiunioruz sobrietas statuit competenter recipi. Sz fortassis videmur vobis nouellum aliquod obseruationis genus inuenisse ieiunii. Per antiquuz est minus istud et ex pa

terna hereditate descēdens: su
pra auos ac proauos origines
tendit. A lege me fortassis arbi
tramini primam eius originē
prolaturum: vbi precipitur in
die ꝓpitiationis septimo men
se decima die mensis ieiuniū
celebrari. Sequimini me per
historiarū gradus: ⁊ ego osten
dam vobis oium qui in hoc
mūdo nati sunt antiquiora in
cunabula esse ieiunij: vt cani
cies eius ⁊ antiquitas intima
indubitatū fidei mereat assen
sū. Prima ieiunij lex non in
hoc mundo: sed ante mundū
in paradiso data est. Hoc pri
mum mandatū primus a deo
homo factus accepit: vt de li
gno.s.sciendi bonum ⁊ malū
non manducaret. Non man
ducare aūt ieiunare est: ⁊ legē
continentie custodire. Deniqꝫ
si ieiunasset eua illud ieiuniū:
nunqꝫ nos indiguissemus isto
ieiunio: qꝛ nec sani indigent me
dico: sed hi qui male hñt. Ma
le babemus ⁊ egrotamus per
cibum peccati: curemur ⁊ sane
mur per ieiunium pnie. Per
cibum offensus est deus: per ie
iunium mitigetur. Sed ipsa
snia qualis sit non considera
mus. Maledicta inquit terra
in operibus tuis. Spinas ⁊ tri
bulos proferet tibi. Nunquid
deliciari nos patitur ista snia?
Manducando in hoc qꝰ su
mus ventū est: quid mala no
stra velut gloriam ducimus?
Quid penā delicias facimus?
Quid condemnationem duci
mus voluptatē? Expulsis su
mus de paradiso: qꝛ non ieiu
nauimus: ieiunemus nunc vt
ad padisū reuertamur. Sꝫ ⁊
ipsa ois paradisi vita ieiuniū
est. Nusqꝫ ibi carnes dequoqui
tur: nusqꝫ vini liquor premit:
nec alia quibus voluptati cor
poris deseruitur: sed est ibi cū
angelis vita cōis: cum celestibꝰ
virtutibus sors equalis. Ille
deniqꝫ ipse scie cibus q̄ qn̄o
ibi noiat ieiunijs alitur: ⁊ per
abstinentiam ministratur. Vi
de ieiunando helias quo ascen
derit: vide euam quo descende
rit mâducâdo. Sed ⁊ vtriusqꝫ
operis auctores ⁊ consiliarios
intuere. Ibi ad manducandū
auctor ⁊ ꝯsiliarius serpens est.
imo dyabolus in serpente: hic
vt ieiunans ascendat ad celum
auctor est vt monitor deus.
Vtamur ergo ⁊ nos hac vita
qua redui ad paradisum pōt:
⁊ suspecta nobis sit illa via q̄
expulit hoiem de padiso. Hāc
teneamus cuius aditū patefa
ctum dñi nfi iesu xpi sponsio
ne cognouimus dicentis ad la
tronem: cū ⁊ ipse simul pende
ret in ligno: qꝛ hodie mecū eris
in paradiso. Neqꝫ.n. quis co
gnoscere posset: nisi ipse aditū
credentibus patefecisset. Illuc
precessit ⁊ lazarus qui totius

vite sue iuge continuatumqꝫ ie iunium solis miseriarum sola cijs que proijciebantur ex mē sa diuitis solabat. Illuc nos quoqꝫ per ieiunia et mīās con tendamus intrare: vt merea mur post longa ieiunia perci pere de ligno vite: que est sapia dei et vnigenitus filius eius do minus noster iesus christus: Cui gloria et potestas cum spiritu sancto in eterna secula seculorum.

De spū et corpe. Ser. XII.

Si qs studio vel no scende vel īpugnan de sacre legis natu re natiuitatis moysi librum lectitando sepius repli cauit: fortasse vt sunt ingenia quotidie que videmus versu tis contētionibus lecta de apl'i dicto calūniosam nobis inferat qōnem qui ait. Primus hō e limo terre, scd's e celo. Du biumqꝫ non sit vnum hoiem tm̄ e limo terre adeo fictū: eiqꝫ eius ex latere mulierem coniu gale solamen excussam a qui bus oē genus manauit huma num: celestem vero ibidem nec memoratum nec factum posse doceri nec natum. Huc accedit etiam ipsa prepostera memo ratio: qm̄ res est disconueniēs et absurda: vt scd's sit imortalis et qui mortalis est primus: cum imortalitas in se ordinem tem poris non recipiat: mortalitas capiat: vel si celestis est primus quid op' erat: vt fieret quoqꝫ terrenus. Simile dictum euan gelicum illud cōsentanea pōt argumentatione pulsari. Scri ptum est.n. Nemo ascendit in celum: nisi qui de celo descen dit: filius hois qui erat in celo. Quō filius hois vel cuius ho minis nasci posset i celo: vt de celo descenderet: cum humani tatis a celo et possessio longe di mota sit et natura? Age excita sensum lector: inuenies verita tem. Qui erat i celo de celo de scendit: qui descendit: ipse est et qui ascendit in celum filius ho minis qui erat in celo: filius ho minis vocabulo: non natura. Non enim'bis carnem induit dñs: sed sic oportuit predicari: qr primo anteqꝫ esset: quid si fieri voluisset: tam figura qꝫ ora culis frequētibus publicauit. Igitur dei filius ad ineffabilē originem pertinet: hois ad sa cramentum. Cuius sacramen ti archanum euidenti ratione quasi quadam claui aperire co nabor: vt et prouidentiam dei et vim consociationis carnis et aie et hois summum bonum vbi nam sit constitutum qui vis fa cilime possit agnoscere. Po stea qꝫ deus fratres hunc mun dum quasi quandam futuri humani generis domum mul tipliciter aptatum distinctūqꝫ elementi: opibus aiantibus alt monijs vtilitatibusqꝫ diuersis

magnis & plurimis: habitatori vlla ne querella subesset so lertia mira fecit. Tunc ad imaginem & similitudinem suam fecit sibi ipse simulacrum sensibile atq; itelligens. Sumpto qppe limo terre hoiem figurauit eiq; aiam qua spiramus infudit: e proprio fonte spus sui cui ab humo homo nomen iposuit: Credo sicut res ipsa docet: vt ptemplatione opificis ac materie semper suum & vereretur & veneraretur artificem: post hec subiecit ei oia bona mundi. Et qr erat iam sapia conditus: sensibus stipatus eligendi mortem vitamue precepti eruditiõe cõmonitus: eum proprie voluntati cõmisit. At liuidus ille criminator qui qr sensim serpat serpentis nomen accepit: detestabili accensus inuidia: eum qr per se non valebat: aliena forma blãditus per mulieré trãsgressionem precepti dei persuadẽdo miserabiliter iugulauit: Et ex inde hereditaria pditione confectum vniformiter interibat oẽ genus humanum: nec fuit vllus vlliusq; solacij locus. Nam hoiem viuum vt adhuc vsq; consũmebat labor gemitus impietas dolor egritudo miseria. Mortui quippe corpus figuramq; illam florentissimam edax in eternum terra delebat: aiam quoq; feralibus tenebris relegatam perpetui carceris pena perpetua implacabilis affligebat infernus. Nõ superi non inferi parcebant simulacro dei: & n. mortis imperium sibimet vendicauerat totum. Hec cum diu sic haberent: solertissimus ille artifex rerum filius dei cuius sapia non habet finem: nec fortitudo mensurã: amore imaginis sue de celo descendit: vteri virginalis illustrat hospitiũ: ibidemq; in hoie includit deum: vtitur & figura & conditione mortali: iustitiam docet imortalitatis esse cõparatricem: factis precepta consumat: postremam suscepit mortem: vt ea deuicta resurgens hoi per hoiem quem gerebat: & spem vincende mortis afferet: & eum ad premia imortalitatis admitteret. Sicq; factum est vt quo per vnius hois dãnationem in oẽs hoies dãnatio: sic per vnius iustificationé in oẽs hoies iustificatio eterne decurreret vite. Videns ne iam manifeste in hoie suscipiẽdo fuisse prouidentiam: in passione sacramentum: in resurrectiõe summum bonum. Hic nunc primum oium scire debemus hominis fabricam ex duobus diuersis ac repugnantibus comparatam: discordiq; concordia esset cõuexam aiamq; liniamẽtis corporis circũseptam. Unde due quoq; vite adeo a tribute sunt nobis: vna qua nescen-

tes cōīcu₃ pecudibus lege fundimur a natura: que est corporalis ac per hoc ēt brevis: alia vero aie quam nos nobis ipsi hanc in vita per fide₃ sacri fontis vivo degurgite comparamus nobilis et eterna. Quia aius qui vicerit mundū agnoscēdo ac fuādo religionē verā veramq₃ iustitiam: imortalitatis necesse est pro laboris sui munere imortali beatitudine perfruat. Inde est q intra hoiem clandestinum fremit momentis oibus bellū: cum vnaqueq₃ pars nititur alteram subiugare: aplo sic dicente. Caro concupiscit aduersus spūm: et spiritus aduersus carne₃: hec duo inuice₃ aduersantur sibi. Hinc caro tota delicijs fluēs: varijs tempor₃ redimit a muneribus opes multimodas ac profundas promittit: ostendat: obijcit: donat: speciem pponit sua₃ facieq₃ i quas illi libuerit figuras speculo cōciliante semper incertam quotidie peregrinis coloribus mutat: gule labore culta: lauacro nitida vnguētis oblita: vestitu varia: monilibus tota distincta: conuiuiorū celebritate iocunda: vino madida: gēmis seu floribus redimita: oculorum iocorūq₃ festiuitate lasciua auaricia ceca: libidine percita delicate tumentis ac restabilis thori plumeo sepulchro superba: iactat se ludibūda per nemora: fontes: prata: balnea: ciuitates ac rura vniuersis voluptatibus septa in cupidinem sui vtrūq₃ sexum: oēs aias: oēs etates: isto carmine inuitans: exiguu₃ et cum tedio est tps vite nre et non est refrigerium in fine hois: et non est qui agnitus sit reuersus ab inferis: q₃ ex nihilo nati sumus: et post hoc erimus tāq₃ qui non fuerimus: et nō est reuersio finis nostri qm̄ consignata est: et nemo reuertitur. Et infra. Venite ergo fruamur bonis que sunt: et vtamur creatura tāq₃ in iuuentute celeriter. Vino precioso: et vnguentis nos impleamus: et nō preiereat nos flos tēporis. Coronemus nos rosis anteq₃ marcescant. Nullum pratum sit q̄d non transeat luxuria nostra: vbiq₃ relinquamus signa leticie: qm̄ hec est pars nostra et hec sors. Illinc spūs quasi quidam dux peritissimus horum oium predicit fugam in armis expeditissime standum vigilandum: diligenter vndiq₃ castra munienda defensanda regalia fortiter ac tenaciter signa: estus frigus famē sitim vniuersaq₃ discrimina equanimiter perferenda: mundum abdicatione calcandū: morteq₃ ipsam perēnis cui beatitudo succedat premiū victorie magis esse q₃ mortem: luculenta ofone per Iohannem hactenus concionatur.

Nolite diligere mundum neque ea que in mundo sunt. Si quis dilexerit mundum: nō est charitas patris i illo. Quia oē qđ in mundo est concupiscentia carnis est: ꝛ concupiscentia oculorū: ꝛ ambitio seculi que non est a patre: sed ex concupiscentia seculi. Et mundus transibit ꝛ cōcupiscentia eius. Qui aūt fecerit voluntatem dei manet in eternum: quō ꝛ deus manet in eternum. Sed dicat aliquis. Si ita est: cur in seipse potissimum superatur? Primo qꝛ genus humanū magis: voluptati ꝙ virtuti consentit: deinde qꝛ delicias plus diligit: ꝙ laborē. Huc accedit. qꝛ bona carnis inuenit: nō requirit: maluitꝗ potiri vel paruis presentibus bonis: ꝙ bonis ingētibus tardis. At vero spiritus bona non tātū sunt inuisibilia tarda ꝛ abscondita: sed etiam nimis in arduo constituta: vt ad ea nisi cum summa diffi.ultate laboribus ac periculis magnis nō possit ab aliquo perueniri. Adde ꝙ illa in solo genita li versatur: ille peregrinus est. Illa sine contemplatione meritorū quibuslibet passim sua munera insulcat: maxime indignis: vt ad se colligat turbas: ille nūꝗ remunerat queꝗꝫ nisi primo quis victor mortis iura pretereat. Que res efficit: vt siue metu: siue icredulitate preponantur pñtia futuris mala bonis: fragilia solidis: falsa veris: terrena celestibus: temporalia sempiternis. O ceca mens hoīum: quid pñtiū carnaliū rerum fugaci illuderis blandimento? Quid deteriori meliorem subiacere cōpellis? Scriptum quippe cū noueris: oīs caro fenum: ꝛ gloria eius sicut flos feni: cuius si curam geris pecudem te esse cognoscis. An eius virtutē diligis? Frangit ac subigit illā quiuis dolor. An pulchritudinem eius? Et commutabilis res est: ꝛ que vna febri: vel qualibet facilime deleatur iniuria. Ecce procuratores vel gubernatores eius oculi alíquo ictu extincti subsidūt. Nōne cadauer est vnum? Ecce tabidus pulmo pinguib' spūta mētis exesus: ꝺ testabili oīa macie gestatoris sui ossa denudat. Nōne horrebit etiam sibi quodammodo illa excarnata vmbra tractabilis? Longū est ire per singula. Ecce pemptorius aliquis morbus totam machinam lecto prosternit: ecce tempestas vndiꝗ mortis incūbit. Nōne statim illa que erat dñā voluptatum fit preda morborum? Postremo iacente reliquias mors vindicat sibi: insuper ei penas gehenne patura. Tunc carnalis minus ille finitur: exsanguiꝗ nihil iā suffragantia tota illa ornamenta me

dentur: nisi q̃ a false plangenti bus adhuc viuentia rapiunt. Unde fratres sicut veri xp̃iani quasi hospites et peregrini abstinete vos a carnalibus desiderijs: que militant aduersus animã. Nec vestrum frangat affectum: q̃ eius secretum figuramq̃ nescitis. Quam si propterea contẽnitis q̃ non videtis: deum quoq̃ qui est inuisibilis contẽnere similiter poteritis. Qui. n. non diligit eius similitudinem: sequitur vt oderit veritatem. Inde est q̃ stulti preponunt corpus aie: idolum deo. Sed nos qui adam abiecimus: xp̃m induimus: qui que vis: qui exitus: que merces carnis sit: que ve aie: deo magistro didicimus: qui nõ ignoramus victoria carnis ambas extingui: aie victoria vtrasq̃ seruari meliora sequamur: saltem vel eo studio: quo sequimur mala. Nulla vili competit excusatio maxime cum res nostre commissa sit volũtati: propheta dicente. Ante hominẽ bonum et neq̃ mors et vita: qd̃ elegerit. hoc dabitur illi. Unde dubiũ non est voluntatem nostrã cui se iunxerit parti prebere iustitiam eius que in resurrectione: aut premio perfrui perenni: aut consimili pena puniri.

¶ De duplici temptationum specie. Sermo. XIII.

Duplex est temptationum spẽs. Aut enim tribulatio cor vexat humanum: et sicut aurum in caminum per patientiã probatur vnusq̃sq̃ et agnoscitur: aut interdũ ipsa vite prosperitas ad temptationẽ cedit hois. Similis nãq̃ eiusdẽq̃ ignauie est in aduersis humilem ac miserabilem fieri: in prosperis insolenter efferri. Exemplum sane q̃ non debemus aio deici in aduersis habemus magnificã Job inclinare in tristibus penitus nesciẽtem: qui oẽm dyaboli violentiam velut torrentis cuiusdam aduersus se turbinem veniẽtẽ imobili corde et incõcussa mentis viuacitate suscipiens: tanto clarior ex temptationibus factus quanto difficiliora: et periculosiora ei sunt ab inimico intentata certamina. Exempla vero eorum qui per secundos vite successus prosperitatisq̃ tẽptantur multa quidem habemus et alia: non minus tamen et eius qui nunc de euãgelio recitatus est diuitis q̃ alias quidem reconditas premebat diuitias: alias vana spe inaniter presumebat: dum benignitas dei auiditatis eius intemperãtiam non statim ab initio nec continuo vt pullulare ceperat puniit: quinimo et recõditas diuitias nouis nihilominus et ad

nemicijs diuitijs cumulat: si forte eum aliqñ nimietate ipsa satiatum ad sensum & intelligentiam humanitatis adduceret: animumq; eius per abundantie nimietatem suaderet aliqd de indigentibus cogitare. Sed videamus quid de eo dicit sermo diuinus. Hois cuiusdam fructus ager attulit: & cogitabat apud semetipsum. Quid faciam? Destruam horrea mea & maiora edificabo. Dicis fortasse. Cur ager hois bōi nihil operanti vberes attulit fruct⁹? Ut magis magisq; dei patientia nosceretur: dum ad huiusce modi hois beneficia sue benignitatis extendit. Pluit.n. super iustos & iniustos: & solem suum oriri iubet super bonos & malos. Uerum talis ista benignitas dei: sicut per nimiam patientiam facultatem conuersionis & emendationis indulget: ita maiora & grauiora supplicia coaceruat & cōuectat ingratis. Largitus ergo est deus imbres vberes agris hois auari: solem prestitit ad nutriendas segetes multiplicandasq; fruges: vt aceruos diuitis augeret in oibus moderata temperies Igitur que adeo prebentur ēt ingratis ista sunt. Terre fecunditas: aeris temperies: fructuū leticia: boum subsidia: & omnia quibus anni prouentus fecundis successibus adimplentur. Que vero ab hoie procedunt qualia queso sint videamus. Angustus animus: & parum putans oē qđ nascitur: cuius abūdantie deesse aliquid computans: tum deinde humanum propositum impartiendi cuiq; cūm nullam idoneam putat. Uides beneficijs diuinis diues q̄ ingratus existit. Cōis hoim nature non meminit: equū non putat saltē ex superfluis suis aliquid egentibus impertiri: mādati i memoria nusq̄ nō cessés benefacere indigenti. Scriptum non legit nec recordatur preceptum esse: vt fides & mīa nō deserant se: & confrange esurienti panem tuum: & quecunq; vel a prophetis vel a ceteris doctoribus hodie predicantur: diues nec audit: nec videt: nec intelligit: sed horrea quidē diruit & maiora reedificat vt fructib⁹ largioribus repleat: auari tñ diuitis cor & propositum nō repletur. Semper.n. studet cumulare noua veteribus: & augmentis prītium superare preterita. Et dum cumulis semper crescentibus solutos cupit vincere numeros a ceruorū: ad stos inextricabiles cogitationū exitus deuolutus est: vt nec veteribus cederet: nec sufficeret nouellis. Propterea ergo causa quidem cogitationis eius sollicitudo inutilis & inanis. Quid inquit faciam? Quis nōn talē

misereatur? Quis non infelici tatẽ eius angustiatur? Ex abũdantia constringitur et coarctatur. ex opulẽtia. Infelix in presentibus bonis: infelicior in futuris: et vt video ager ei non tã redditus largiores q̃ gemitus attulit grauiores: terra non fructuum copiam: sed curarũ molestiam geminauit: ita vt curis ac meroribus stimulatus egentibus et esurientibus similes perferat cruciatus pro sollicitudine facultatum: quibus pauper pro egestate torquetur. Video diuitẽ nec opibus copijs posse letari: sed mentem eius absumit ac soluit affluentia: dum nullo intellectu humanitatis sentire non põt: id sibi abundare qđ alijs deest. Non. n. apostolicis cõmonitõibus accomodat aurem suã: vt discat ab eo abundantie sue rationem: cum dicit. Ut vestra abundãtia fiat idest proficiat ad aliorum inopiã. Et quidem mihi videtur talis hec passio anie similis esse his qui tñ gule indulgẽt: vt disrũpi magis nimio cibo eligãt q̃ alicui idulgere reliquias. Sed recordare o homo quis est qui largitus est tibi teipsum. Quis sis i memoria reuoca: Seruus es dei: et dispẽsatio tibi cõmissa est domestice facultatis. Recordare ergo qui est qui tibi iniũxit offm̃ dispensandi sup familiã suã: Quid est qđ multis prelatus es? Non est vtiq̃ sine causa q̃ tibi a bono et iusto do offm̃ tribuitur largendi alijs: necessitas imponitur indigendi. Dispensatorem te igitur cõseruorum tuorum ex domesticis facultatibus te eẽ cognosce Nec estimes q̃ oia ventri et delicijs tuis terra pducat. Que in manibus habes comissa tibi magis q̃ concessa cognosce Paruo tpe aliq̃tulũ sup his letaris et abuti eis voluptuosi⁹ delectaris? Cum vero hec pariter cum vita nostra defluxerit rõnem dispensatõis nostre euocamur domis reddituri. Hoc mihi paulisper idulge quisquis es qui diuitiarum dispensationem in hoc mũdo sortitus es: et te in illo terribili dei iudicis tribunali ad stantem: paululũ quid vacãs si tñ vacare potest a diuitiarum sollicitudinib⁹ intuere. Cum interrogari ceperis comissas tibi opes cũ quibus egentibus diuisisti. quibus necessitatem patientibus subuenisti: quos de carceribus: de vinculis. de gladio profusa pecunia liberasti: quibus pupillis pater? cui vidue vir castis promissionib⁹ extitisti: pecunia mea fructus mei quid apud te operis: quid vtilitatis habuerit. tu ad hec sine dubio respõdebis: Omnia simul reposita ac recõdita claustris validissimis et signaculis tutissimis cõmuniui:

nulli quicq̄ꝫ tribui: quinimo ꝛ ad custodienda ea vigilias addidi meas curas impendi: sollicitudines tribui. Sed stulto cōsiliario vsus es temetipso deliberans. n. ais. Quid faciam? Consequens vtiq̄ꝫ erat: te de talibus deliberantē dicere. Aperiā horrea mea. ꝛ replebo esurientes aias pauperū. Patefaciā q̄ue recondita sunt: ꝛ inuitabo indigentes ac releuabo afflictos. Imitabor beatum Ioseph ꝛ humanitatis voce proclamabo. Si quis indiget panibus veniat ad me: vt gratiā quam dn̄s indulgere liberalitate largitus est cōem cū oibus faciam. Velut ex cōībus ergo fontibus hauriat vnusquisq̄ꝫ qđ sufficit. Sꝫ tu nihil tale nō solum proloqueris. verū nec cogitas quidem: imo hoibus quidem diuina inuadis beneficia. tuā vo ipsi aiā malignis consilijs crucias ꝛ affligis.

¶ De auaritie ꝛ cupiditatis detestabili flagitio. Ser. XIIII.

Nec singulare nec friuolū crimen ē fratres vel maxie xp̄ianū cupiditatis cō pedibus alligari: profundeq̄ꝫ noctis feralibus tenebris obcecatum miserabiliter ad ima deferri. Sed qꝛ inextinguibilis pestis incendio totus mundus exarsit. auaritia vt putatur crimen esse desijt: qꝛ nemineꝫ qui se possit arguere derelinquit. Oēs. n. passim furore insatiabili turpes precipitant in questus: nec quisq̄ꝫ prorsus inueniri pōt qui ei saltē vel vno momēto iustitie frenos imponat. Inquieta semp exestuat: seuit: pugnat: rapit: ꝯgregat: seruat: sui tenax: appetens alieni: non suo: non alieno: non ipso orbe contenta: totum possidet ꝛ de inopia queritur semper: denicq̄ꝫ ad sua nunq̄ꝫ peruenit vota. Quantum fuerit auctior fit tāto miserior: expers socij: expers satietatis: p phas atq̄ꝫ ne phas artibus multis modis ac versutijs armata baccatur: salutis sue alieneq̄ꝫ contēptrix: soluꝫ metuens ne desit vlli qđ radat. Inde est q̄ vniuerse nationes mutuis cadunt per momenta vulneribus: concusse gemunt vrbes: deleta rura respirare non pn̄t: maria plus predonibus seua sunt q̄ꝫ natura: Obserate gladijs vic humano cruore pinguescunt: testamēta heredes incognitos ex sese recitari mirantur: amica sub falatia manus innoxias: aīos secure conficit ebibita veneni tempestas: sepellitur noua odij rabie ante q̄ꝫ nascatur mīsis iam non in vtero sed sepulchro: incognitū pecus qđ legitime nec mortem potuit sentire nec vitā. Recte igitur apl's ait. Radix omniū malorum est auaritia.

Hac enim matre eademque magistra vniuersa que diximus: sed et alia multa imo omnia vndique sine pausa que scaturriunt mala nascuntur: atque concelebrantur: que condemnare falso humanitas gestit. Camelum enim glutiens culicem liquat: reicit stillas criminum: et auaritie vnde criminum fluenta funduntur ebibit fontem. Huic non iura: non leges: non honor vllus obsistit: quia quicquid aut emit: aut distrahitur liberum non est. Non nobilitas quia per hanc credit: hanc excolit: per hanc hoc sibi nomen inuenit. Non sanctitas: non monitio: quia nihil est tam sanctum quod non violari nihil tam munitum quod non expugnari pecunia possit. Non necessitudo sanguinis: non amicitia: quia non suo merito: sed auri argentique facultatumque beneficio quis aut amatur: aut odio est. Denique hec est causa: quod fratrum pia nomina plerumque magis gladijs amica videmus esseque sibi: quod parentes opulenti abolita sui nominis sanctitate filios suos non sine vtriusque dedecore patiunt errare: stipi trebiali subiectos: quod liberi parentum vitam sua damna iudicantes in lecta violenter manu ipsi nature inuasis hereditatibus ante tempus parentes suos compelliunt liuore mistae facultatibus mori. Proh nephas. Quid tibi tua tollis iste lix? Quid extraneo facias qui iterauarus es? O detestabili detestabilius malum inuicem duo expoliant persequuntur: falliit hostes probant: predones laudant: latrones excusant: nec sui vnquam venit in mentem non esse humane potentie crastinum diem ac ne ipsum quo res agitur: quia quod voluitur semper in momento quid afferat dubium est: sed oculis patentibus ceci dilatant horrea terras angustant: vrgent saltibus saltus: et si orbem totum possideant fines oddeerunt: illicitum putant se habere vicinum: construunt preda: sepulchra defodiunt: timent omnes qui non timent mortem. Sic sic interempti plerumque iacent: canibus alitibus ferisque donati: vbique dispersi vtrobique depditis emensis ossibus etiam suis carnibus nudi. Conspice rem auaro condignam. Ille ille amplum qui habuit censum: exiguum non habet tumulum. Quos propheta egregius hactenus increpat dicens. Quid profuit vobis superbia: aut quid diuitiarum ambitio contulit vobis? Transierunt ista omnia tanquam vmbra. Sed et dominus ipse dicit. Quid prodest vnicuique lucrari mundum: et anime sue pati detrimentum. Nunc insatiabilis homo et indetestabilis congestionis lucra letifera etiam ipsa elementa nouis artibus coge: ut radient tibi precio.

sorum lapidum discoloribus
formis referta penetralia: ge-
mat terra sub pondere argenti
auro ardens tota domus pu-
gnet sua flāma cum sole: hono
rumq3 exinanitus a te gradus
nō inueniat quod tibi prestet:
meminisse tñ debes: q2 mors
non timet: nec diuitias: nec ho
nores. O ceca mens hominu3
que varie vna tamē contendit
in mortem: pauper cum opes
infeliciter querit quas feliciter
non h3: diues cu3 diuitias pu-
tat se non hr̄e quas h3. In vno
nititur auaritia: baccat in alio:
in vtroq3 crescit: in vtroq3 non
desinit. Verūtñ eos vno mo-
mento exigua humus et per-
equat et satiat: qđ cu3 tota am
bitiōe sua non pōt aurū. Hinc
vnus pecuniam suam tāꝙ hu
manum proponit: vt faculta-
tes ad se attrahat alienas: quā
peregrinantem ferali supputa
tionum nutrire non desinit: vt
summam querat non quā cō-
modatio dedit: sed quam ei pe
pererint armati numero dies
menses et digiti. At plerūq3 cū
sua sibi industria fenerator etiā
ipse nuditur: cū cum casu ali-
quo fraus inopia fuga mors
extorserint debitorem. Auari-
tie eni3 naturales est vt auario
rem faciat. Plerūq3 plus tu-
lit auaro ꝙ prestat: ac sic sepe
contingit: vt merito perdat ēt
sua qui desiderat aliena. Illic

alius vias viantibus cludit: ar
cet ab herbis arcet a siluis: ar
cet ab aquis. Et quide3 copio
sis v:cātibus plurimis negat
hoībus: qđ auibus serpentib9
feris non pōt denegare. Vera
profecto vesania est: beneficijs
inuidere nature. Alius inde re
rum oīum captat annonam:
aucupatur distrahendi tp̄s mi-
nor in mensura maior in p̄cio:
negat se hr̄e qđ distrahat: vt ro
getur: vt iuguletur: atq3 vtinā in-
corrupta spēs venderetur. In
gemiscit preterea si ānus est ste
rilis: mlto magis si fertilis fue
rit. Illic q2 parum distrahit:
hic quia non solus. Vultis sci
re quantis sit tenebris obuolu
tus? Irascitur deo si non semꝑ
fiat publicis luctibus diues.
Bene bene cum quis querit
aurum inuenit gladiu3. Inter
hec nemo considerat conditio-
ne3 fragilitatis humane: nemo
hostem: nemo fiscum: nemo la
tronem: nemo domesticu3 qui
cogitatiōe secreti est oīu3 peior:
nemo imminētes diei iudicij flā-
mas: per quas oēs nudi transi
turi sumus. Solu3 colitur de
quo dictum est. Idola gentiu3
argentu3 et aurum: pro quo q5
aut iugulat aut iugulat. Vellē
scire tñ tanta eius rabies qui d
voluptatis habeat: suō cultori
quid prestet. Febrem non extin
guit: morbos non discutit: vul
neribus non medetur: dolores:

non tollit: mortem non repellit: nisi q sanos occidit: nec mãducatur aliqñ certe nec bibitur nec in inferno cum suo predone descendet. Solum qd oculos infelices inanesq conscias ad hoc in maligni fulgoris cupidinem dira spe potiundi precipitat: ne gratis homo videatur occisus. Sed nos non ad auaros: sed de auaris sermonẽ fecimus fratres. Alioquin solis diuinis exemplis oportuerat; perorare: esset si quis talis. Sed quia in vobis fides et pietas que est idonea expultrix auaritie manet atq gloriatur: digni estis vniuersi aurum argentumq non tam hẽre q̃ eẽ. Nam vos estis aurum viuum dei: xp̃i vos argentum: vos spiritus sancti diuitie: vos si terrena metalla cõtempseritis. Lõge his vite vestre thesaurus: vobis auro constructa etherea illa ciuitas destinata est: nulla intrare volentibus mora: patent duodecim porte: habitacula preparata sunt infinita. Nemo sit de mansione sollicitus. Certe glorie nostre insignis res erit: si dei ciuitatem felicitatem nostri numeri fecerimus angustam. Itaq estote securi: nihil in illa deest vnq̃: nihil ab suo statu aut tollitur aut declinat: omnia bona atq ppetua exuberãt passim. Certe qd primum est: nemo eget: nemo inuidet: nemo furatur: nemo rapit: nemo proscribit: nemo iugulat: moritur nemo: oẽs felices: oẽs vnanimes: oẽs imortales: oẽs sunt semper equales: qd vnius est omnium est: qd omnium singulorum. Vultis scire quenam illic beatitudo versetur? Nemo suam vestem: nemo suas margaritas abscondit: nemo lapides preciosos: nemo aurum: nemo argentũ: et tñ nullus nõ timet furtum.

¶ De auaritie insatiabilitate: et de mulierum superfluo cultu: et maritorum contemptu. Sermo. XV.

Auaritia q̃s facile arguitur ab oib⁹: vtinam possit tam facile non amari. Est.n. artifex ac dulce malum et hoibus vniuersis semper infestum. Denique non hñtibus diuitias hñdi inicit cupiditatẽ: hñtibus adimit satietatẽ. Ita oẽs in rabiem vna tempestate precipitat: vt vbi nam sit maior ignores. Est aũt similis igni arida pabula depascenti: que nisi finiat non finitur. Hãc mediocres fraudibus excolunt: diuites in potentia: iudices gratia: diserti mercenaria ac dupliti lingua: reges superbia: negotiatores astutia inani paupe res voto: cultores dei odio simulato: tote aũt gentes vniuerseq nationes gladio. Per or-

bem totum vesana bacatur no
mine ac varijs artibus feruens:
nunq̃ quieta: non die: non no
cte: non bello: non pace: nunq̃
satur: lucrorum enormitate mi
serior. Nouum calamitatis est
genus: qd tm̃modo crescit: se-
nescere ignorat. Non illam pa
rentum pietas frangit. Nõ dul
cedo liberorum. Nõ coniuga
lis affectus. Non cara germa-
nitas. Non ius amicitie. Non
tener pupillus. Non dura vi-
duitas. Non miseranda pau-
pertas. Non dei cõtemplatio.
Ecce.n. his oibus pro vt põt
varijs artibus aut adulat aut
nocet: si quid habuerunt tãtu3
vt tollat. Cui aũt parcat: que
& mori momentis oibus etia3
friuolo ac turpi lucro festinat?
Quid igitur miser homo auri
argentiq3 metallo incensus va
na cupiditate vana cura tor-
queris? Quid talentorum ma
gnas struis congeries? Quid
hic remãsura puigil sollicitudi
ne cassis: ne tibi ipsi inde aliqd
concedendo illibata custodis?
Insuper de inopia quereris: q
qd habeas nescis. Quicquid fe
ceris nihil horum tecum ad in
ferna portabis. Qd.n. nature
est de loco ad locum transferri
põt: ei aũt subtrahi nõ potest.
Deniq3 auru3 argentumq3 pe
nitus q̃ eruit magnopere ter-
re visceribus iterum celandu3
terre mandatum. Et.n. res est
quam habere falsum est gau-
dium: certissimum periculum
publicare. Sed non opus est
ire per singula cum vno exem-
plo noscãtur vniuersa eius ma
la propheta dicente. Idola gẽ
tum argentum & aurum. Un-
de apparet eum qui diligit au
rum & argentum non tm̃ deos
colere: sed eoru3 mores & actus
imitari. Cuius rei facilis pro-
batio est illa cum interim que
nostra sunt videmus. Aurum
argentumq3 christiane si vera
dicenda sunt execraris: in simu
lachris solio i penetralib9 tuis.
Nam & illic aureis argẽteisq3
innumeralibus veluti templis
sesei moneta percussis in esse si
militer regum vultus signaq3
cognoscis. Nihilq3 aliud di-
stat: nisi q in tua domo minu
ta sũt in templo maiora. Que
si errogaueris pecunia est: si ser
uaueris simlacra. Ancilla xpi
falsum idolum respuis: mihi
crede in te colis: cuius ornatũ:
cuius imaginem nõ deponis.
Ad ecclesiam dei opere vario
totum inaurata corpus execra
bili metallo procedis onusta:
vbiq3 delicata sub mollib9 for
tis: deniq3 ipo cultus rigore in
orõe non flecteris: nõ manus
tendis. tumidũ monilibus pe-
ctus prosternere dedignaris.
Sane ceruicem curuas non re
ligiose sed pondere: qñ ex ho-
molegessim facies: q̃ plus pro

ornatu eos q̄ p salute sollicita. Quid autē a deo impetrare te posse credis: que eū per id per qd irascit deprecaris? Aperi/tandē oculos cordis: inuenies te insultare potius q̄ rogare. Postremo fratres non pōt ti mere maritum: que non timet xp̄m. Jnde est q coniuges nu ptiali sanctissimo repugnātes iugo prose quisq nitētes amo re. vz. nimio hereditatē captat alter alterius: q parentes filios: filij parentes oderūt: q amicitia magis i facie alludit: q̄ i cordi bus cōmorat: q oē genus hu/manum suo interitu suisq ca/lamitatibus delectatur vilior ē hūs aiam q̄ pecuniam. Jnde est q iustitia: honestas: pietas: fides: veritas: perit: q deus ip/se momētis omnibus patitur contumeliam cuius precepta contemnuntur: cui cultus: cui amor mundi preponitur. Qd vis t. n. piaculum scelus dede cus nephas libenter admittit: cuius precordia implacabilis cupiditas pestifera flamma re pleuerit. Sed hec non ad vos fratres quorum largitas pro/uincijs oibus nota est: quoruz pia femina totius quodāmo/do orbis per mēbra ituemur a vobis multi redempti: multi edictis feralibus liberati: mul/ti 9ditionibus duris exuti gra tias agit. Vestre domus pere grinis oibus patent: sub vo/bis viuus mortuusq diu nū/q̄ visus est nudus. Jam pau/pereS nr̄i alimenta rogare non norunt: iam vidue atq inopes testamenta conficiunt. Plura ad laudē huius btitudis: vre possez iducere: nisi effetis mei. Unū tū pregaudio tacere non possum fenerando paupibus oēs copias auaritie subactas vrm sine iuidia trāsferus incen suz. Quid. n. eē pōt diti⁹ hoie. cuius p̄fitet deus se esse debito rem? Qui est benedictus in se cula seculorum. Amen.

De auaritie malis. S. XVI.

Recte frēs sicut au/distis: ds odit aua/ritiam. Est. n. libi/do profunda: cupi ditas ceca: tēpestas insana: ra/pacitas sine fine: sollicitudo si/ne requie: ad sua nunq̄ perue niens vota: q̄ satiari nō nouit. Fidem frangit: charitatem ne/gligit: iustitiaz negat: cognoscit affectus: iura diuina contēnit: humana versutie argumentis excludit: orbem totuz si possit vt rapiat. Vultis scire q̄le cala mitatis sit genus? Sane plus in eum qui eam dilexerit seuit. Quaz qui vicerit: habebit vi/tam eternam.

De liuore t iuidia. S. XVII.

Bonus est deus: t in dignis largitur que bona sūt: malus est dyabolus, t malitia

quā semel ipse cōcepit: hanc et boles docet. Sicut propriū est boī dei liberalitas ꝛ largitio: ita propriū est dyaboli liuor ꝛ inuidia. Et ideo obseruemus fratres vicij huius incursum: ne forte participes operum dyaboli efficiamur: ꝛ pari cum eo snīa cōdēnemur. Si.n. si quis elatus est ꝛ superbus in iudicium incidet ꝛ laqueum dyaboli: quāto magis inuidus penam dyaboli ꝛ sententiam non euadet? Nihil igitur humane inuidie malo perniciosius accidere potest. Qd malum ledit parum quidem etiam eos in quos intenditur: grauius vero ꝛ perniciosius eos prius a quibus procedit affligit. Sicut.n. erugo ferrum: ita inuidia illam ipsam aiā in qua est interimit ꝛ consumit. Et sicut aiunt viperas dilacerato ꝛ exeso illo ipso materno vtero quo concepte sunt nasci: ita inuidie naturam illam ipsam ante oēs qua concepta est vel ex qua generatur aiam consumit ꝛ perdit. Tristitia nāqꝫ ꝛ meror quidam de ꝓsperitatibus proximorum est inuidie vicium: ꝛ ideo nunꝗ̄ deesse pōt in inuido melioris occasio. Si ager proximi opimis fructibus latus sit: si abundet successibus facultatum: si letetur animo ꝛ ꝓsperitatibus gaudeat hec oīa velut pabulū qddā est ꝛ nutrimentum langoris inuidie. Nec differt nudo homine eo qd' pt telis vndiqꝫ incursantibus transfodi. Si virū fortem videat ꝛ robustū: vnum istud est vulnus inuidi. Decoꝝ alium vidit ꝛ forma precipuū: aliud istud inuidi teluz est. Virtute animi clarus est qs: ꝛ prudentia ceteros eminens: sermonis quoqꝫ prolatione ac virtute magnificus secat hoc quoqꝫ maxime inuidum: ꝛ interna mente decrutiat. Alius augescentibus diuitijs suis consulte vtitur: ꝛ censum sibi a deo datuz cōem cum indigentibus facit: clarus efficitur ꝛ in oīum laude humanitatis beneficijs celebratur. Omnia hec cor inuidi fodiunt: ꝛ eo seuior est vis doloris: quo cum ne proferre quidem aut publicare pōt: sed est quidem semper in gemitibus ꝛ merore ac mente confusus ꝛ totus malo vicij crassantis assūptus: nec interrogatus tamen pōt indicare languores. Erubescit.n. enunciare in publicum qꝛ tabescit inuidia: qꝛ amici bonis ꝛ successibus proximi ipse cōsumitur: qꝛ fratris bona: sua mala sunt. Hec.n. dicturus est sine dubio si velit que vera sunt dicere. Veruz qm̄ erubescit horum aliquid confiteri: recondit ꝛ celat itrinsecus morbū ipa eius interna viscera cōsumentē: Neqꝫ ergo medicum langoris sui assumere: neqꝫ remedij ali-

quid inuenire pōt: cum pcipue oēs scripture replete sint verbi dei medicamentorum quibus possint ista curari: sed inde quidem remedium non requirit. Unum autē solum sibi remedium putat: si forte ei cui inuidet infaustum aliquid accidat: si aliqd lapsus occurrat. Hoc tantūmodo ad langoris sui remedium ducit: si eum qui paulo ante clarus ac beatus habebatur infelicem viderit τ lugētem. Tunc iam τ amicus efficitur: tūc τ fletus suos sociat: tunc τ lachrymas mutuant. cuȝ euȝ cui inuidebat flentem viderit τ dolentem τ gaudere qdem cuȝ gaudente non pertulit: nūc vero gaudio flet cum flente. Non enim humanitatis gratia tāq̄ cōis casus mortalium miseratur: nec abstergit aīo prioris vicij maculam: sed vt grauiore lapsu sensum doloris infligat: si forte accidat filij orbitas: tunc amplius in defuncti laudibus cōmoratur: τ mille preconijs magnificat puerum: vt vultu decorus: vt acer ingenio: vt ad oīa aptus et comodus: τ laudat ipse defunctum cuius viuentis laudem: ne ab alio quidem prolatam ferebat audire: sed in hoc ipso cum laudat si videat ēt alios vel filia vel etiaȝ ƥstātiora sentire ɔtinuo cōuersus morbū demōstrabit īuidie. Miraꝛ τ laudat diuitias: sed post ruinā decorē vultus τ corporis robur in langoris maciei τ tabē egritudinis predicat τ in oībus inimicum se pn̄tium seruat. amicum vero percuntiuȝ. Quid igiꝛ hoc morbo tetrius? Quid humane vite perniciosius? Quid tam nature inimicū? Quid tm deo ipsi aduersuȝ? Nec mirū. Nā τ ipsuȝ malitie pncipē dyabolū aduersuȝ hūanū gen⁹ nihil aliō q̄ȝ iuidie morb⁹ accēdit. Per hāc nāq̧ stimul⁹t⁹ ēt deo ausus ē repugnare. Et. n. aduersus deū idignāo ƥ his donis q̄ hoi ɔcesserat: qm̄ i ip̄ȝ deū nihil poterat: hoi quē diligebat pn̄tiē mortēq̧ molit⁹ ē. Eadē nihilomin⁹ ēt cayn ppetrauit: prim⁹ dyaboli discipul⁹: ab ipso τ iuidie vitium τ homicidij opus edoctus socia sibi et cognata crimina que ēt scūs apl's velut a se inuicem indissociata simul pariterq̧ cōmemorat dicens. Plenī inuidia homicidij. Quid ergo est qō in hac parte egit dyabolus? Uidit honorem qui adeo datus est hoi τ cōtinuo incensus inuidia est: vt interimeret eum qui fuerat honoratus adeo: sine dubio: vt ad eum redundaret iniuria qui prestiterat gratiam. Uerum quia ipse aduersus deum pugnare non poterat: aduersus fratrem pugnare hoiem docuit. Fugiam⁹ ergo fratres vicij huius causaȝ

que prima aduersari deo do-
cuit: que parricidij extitit ma-
ter: que nature iura confudit.
que ignorantiam consanguini
tatis inuexit. Quid.n.cõtrista-
ris o homo: cuz nihil mali per
pessus sis? Quid impugnas
eum qui tibi videtur in bonis
degere: cum te in nullo defrau
dauerit? Nõ si aliquid etiã ti-
bi profuit: nihil agere videris
q̃ tuis metipsis bonis z vtili-
tatibus inuidere. Talis erat z
Saul qui beneficia Dauit ad
occasionem persecutiõis eius z
impugnationis accepit. Pri-
mo quidem q per spiritalem
illam cytharam diuinitus mo
dulatam z plectro sancti spiri-
tus pulsam abincursione de-
monis liberatus est. Uerũ qd
ad hec beneficij memor repen-
dit? Pro salutifero plectro.
hastam mortiferam retorquet
in Dauid: eũ deide belli discri-
mine simul z opprobrio libera
tus prostrato golia cui nullus
prouocanti audebat occurre-
re: qm̃ pro hoc mulierũ exul-
tantium chori in hymnis triũ
phalibus ad eum qui fortiter
fecerat collate salutis gratiam
referrebant dicentes: percussit
Dauid in decẽ millib⁹ z Saul
in millib⁹ ꝓ hac sola re que ex
ipsa veritate processerat ad in-
sidias z interitum eius qui sa-
lutem patrie contulerat incita-
tur. Et cum eum profugã atq3
extorrez finibus patrijs fecisset
ac sedibus: ne sic quidem cessa
uit inuidia: sed z armatos mit
tit post ip3 z aliqñ cũ mille ali
quando tribus millibus cum
bellatoribus insectatur. Sed z
si ad deserta cõfugit: z si apud
allophilos latitauit: ne ibi qui
dem parcit: semper insidiato-
res mittit post ipsum: semper
dolis z factionibus circũuenit
eũ cuius beneficijs itra ꝯsciam
suam se nouit obnoxium. Si
ergo interrogetur que belli cã
est: quid aliud rñdebit: nisi be-
neficia viri cãm esse sibi odior?
Qui etiam eo ipso tpe cum ab
eo quereretur ad mortez: nocte
ab eo dormiens deprehensus:
z absq3 vlla dubitatione expo
situs ad interitum ac traditus
in manus inimici: reseruaĩ ta-
men z indulgetur: z ad pniam
remittiĩ. Et est testimonio vox
illa: in qua cõmaculare iustus
manus in sanguinem prodiri
z expositi sibi persecutoris ab-
stinuit. Nec tamen his tantis
ac talibus beneficijs mens in-
uidi flectitur: sed rursum mo-
uet arma rursum persecutiões
excitat nequiores. Sed nihilo-
minus in manibus traditur: z
rursus in spelunca deprehen-
sus opportun⁹ fit neci. In quo
z pietas quidez z misericordia
Dauid magis clarescit: z saul
malitia vel credulitas manife-
stius declaraĩ. Nihil ergo his

inimicitijs difficilius que ex inuidie amarissimo fonte descendunt. Cum quidem hi qui ex alijs occasionibus inimici sūt si alter forte aggrediatur alterum beneficijs vincere: ptinuo ferocitas mitigatur: in inuidū autē si beneficia conferant: multo amplius inflamatur: et quā to plura fuerit consecutus: tanto maioribus incendijs conflagrabit. Magis. n. irascitur et dolet q ab eo boni aliquid cō sequitur: quē nolit quicq̄ boni vel habere, vel posse prestare. Quā feras beluas: quos venenatos serpētes mores isti nō superant? Canes beneficij memores videas: leones ceteraq̄ fere initescunt et vincunt ad gratiam: soli inuidi beneficijs grauius inflamantur. Quid etiā fortissimum illum et nobilissimum virum. Joseph seruum fecit? Nōne inuidia fratrū? In quo etiam admiratione digna est vanitas ipsa comenti. Pertimescentes. n. exitum somniorum fratrem subijciunt seruituti: quo. s. seruus effectus non possit a liberis adorari. Sed si quidem vera sunt somnia: qd proderit argumēti genus? Si impleri necesse est qd̄ predictū est: superflua est obsistentis intentio. Si vero fallitur adolescens in somnijs: frustra in videntis erranti. Non inuidia sed miseratiōe dignus est qui illuditur. Sed multo aliter q̄ opinabantur calida eorum comēta. diuine prouidentie dispensatio tempauit. Per ea nāq̄ ipsa preditorum finis struitur: et impletur: per que putabatur arceri. Certum est. n. q nisi venūdatus fuisset. Joseph. vtiq̄ in egyptum nō venisset: nec pudicitie tenax dn̄e lasciuiētis insidias incidisset. Nō fuisset retrusus in carcerē: nec ministris pharaōis familiaris: extitisset: nec somniorū regis interpres fuisset ad situs: ex quo ēt summam ptātem regende egypti moderandeq̄ sortitus est: et p frumentaria dispensatiōe a fratribus suis ob hoc ipsum illuc properantibus adoratus est. Uerum transeamus ad spēm illius iuidie. que oē piaculi genus humane conditionis excedit. Judeorum odium aduersum saluatorē nr̄m nō ne ex inuidia descendit? Et que erat inuidie cā? Mirabilia signorū. Cuiusmodi vero erant mirabilia? Salus. aie: et corporū sanitas. Pascebantur esurientes: qui pascebat impugnabatur. Uita mortuis reddebatur: et is qui vitam tribuebat insidias vite per inuidiā sustinebat. Demones fugabantur: et imperāti demonibus doli ab hoibus: tendebantur. Leprosi mundabantur: claudi ambulabant surdi audiebant: ceci videbant

ꝛ qui hmói gratiam langueba-tur ab hoibus fugabatur. Flagrio seruilibus affligebant eũ qui mortalibus venerat restituere libertatem: ꝛ iudicabant hoies iudicem mundi. Ad vltimum vero eousq; piaculi furor prorupit: vt auctorem vite morte mulctaret. Sic oia mala ex radice nascuntur inuidie: et hoc vno tã validissimo mucrone vsus ab initio mũdi vsq; ad consumationem eius dyabolus: oẽs pene aiaṡ trucidauit ac pdidit. Deniq; nihil obmittit quin pro eo q ipse inuidie passione deiectus est: etiam nos lapsu filiis vicij delere studeat. Idcirco sapientissimus Salomon: cũ hoie inuido nec cenandum quidem suadet. vel ad conuiuium veniendum: per hoc ostẽdens ꝙ totius vite nostre tpe a consortio hoium qui huiuscemodi vicijs irretiti sũt alieni prorsus ꝛ segregati eẽ debeamus. Sicut.n. aridaṡ ꝗq; fragilẽq; materiam studiũ est nobis procul abigne statuere: ita oꝫ quantum fieri põt ab oibus inuidorum non solũ amicitijs: verum etiam fabulis et colloquijs segregari: ꝛ velut a malignis et venenatis iaculis occultari. Non.n. possibile est aliter incurrere in inuidiaꝫ: nisi noticie ꝛ familiaritatis obtentu. Qm̃ quidem ẜm Salomonis sermonem inuidia ab amico est. Vere.n. ita se res habet. Nõ.n. egyptius inuidet scythe: aut britãno indus emulatur: sed vnusquisq; gentis sue hoibus ꝛ contribulibus inuidet: ꝛ non ignotis quibusq;: sed vicinis ꝛ proximis ac familiaribus suis: imo vero his qui vel artificij eiusdem vel officij vel operis existunt. Armat ẽt proximas etates morbus inuidie nõ nũq; ꝛ in propinquo sanguinis atq; iter ipsa sepe fraterne germanitatis iura crassatur: et prorsus sicut rubigo ppria ferramenti corruptio est: ita ꝛ amicitiaruꝫ propria corruptela pestis inuidie est. Sed ꝛ illud ĩcã huius lãgoris vel admirari iaꝫ qs poterit vel laudare. Quid quanto amplius creuerit tanto fit perniciosior et cui crescit. Sicut.n. oẽ iaculum qd vehementi⁹ fuerit itortũ si forte in aliquid solidũ ꝛ durum corpus illeserit: in eum continuo qui iecerat repercussum iaculum retorquet ac resilit: ita etiam inuidentis motus ꝛ aiorũ teluꝫ cuꝫ nihil nocuerit eum cui intendi- tur: vulnus tñ intendentis efficitur. Nemo nãq; tristitia sua vnq; iminuere bona proximi potuit: emulans tñ seipsuꝫ tabo conficit inuidie. Et ego quidem arbitror venenatis ꝛ mortiferis serpentib⁹ morbi huius esse venena grauiora. Nam ab illis aiũt cũ prius morsus corp[...]

desixerint per vulnus dentium venena diffundit: inuidie aũt virus interdũ etiam solo aspectu infundit oculorũ: non nunq̃ et solo percipit auditu. Cõtinuo nãq; vt viderit aliquis vel audierit ea que non vult de his quibus inuidet: statim dilabit: statim corruit: statim tabescit. Et q̃uis decori vultus q̃uis solidi ac sani sit corporis: repente velut ictus venenati serpentis morsibus ↄsumit et tabescit venenis noxij reumatis: per oculos vsq; ad cordis archana penetrantibus: ac viscerũ interiora vastantibus. Sed ego omitto tali assertione vti. Vulgaris enim videbit sermo. Illud tñ e dicaȝ: q̄m aduersarij humani generis demones cum viderint ꝓpositũ hois suis studijs aptum: ad oẽ facinus voluntatis sue: velut organo abutuntur. Et quid non perhorrescis minister effici demoniũ: sed recipis in te malum per qḋ inimicus existas his qui te non leserunt? Inimicus quoq; dei es apud quem oĩs bonitas absq; inuidie macula est. Fugiamus quin imo malum qḋ magisterio serpentis edoctum est: qḋ a demonibus adinuentũ est: qḋ inimicus homo bonis dei seminibus semper seruit. Fugiamus inuidiam obicem pietatis obstaculũ regni celorũ: viaȝ gehẽne: pignus et primicias q̃ldã pene ꝑpetue. Sȝ ex ipso quoq; interdũ vultu non minus inuidi declarant. Abstrusior nãq; his oculus: obscurior es gehẽne: demissum et triste supercilium: aĩa quoq; ipsa passione deiecta et penitus incuruata nusq̃ veritatis indiciuȝ in negocijs seruat. Nullũ virtutis opus apḋ illos habet in laude: non smo vllus honestus eis vt aut gratus. Nihil apud eos nobile: nihil clarũ ꝓbabit: sed sicut vulture locunda queq; et amena loca trãsciũt: et suauissimis odoribus respirantia transuolant prata: ad fetida v̄o queq; cadauera et loca tetris repleta nidoribus circũuolant: et sicut musce omisso sano corpore sicubi vulnus est concite precipitesq; conueniunt: ita et inuidi si quid ab aliquo in hac vita bene gestum est: si quid preclarum in actibus: in verbis probabile admirandum est: nihil prorsus vident: nihil retractant. Sicubi autem est quid aut culpabiliter gestum: aut incauto sermone prolatum. (vt accidere hoibus solet.) hoc loquunt. hoc proferunt. hoc in publicuȝ ventilãt: et notitiam viri non ex bonis gestis dictisq;: sed ex minus ꝓbabilibus fieri volunt. Quo malo quid nequius? Quid tetrius? Quid pniciosius dicaȝ? Omittere et reticere ea que laude digna sunt: rimari vero sicubi qd

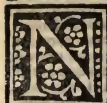
inueniat: quo opus virtutis ex
accidentis culpe occasionibus
criminet. Denique isti tales ma-
gnanimū quēq; virū: pteruū
vocant: ɔstantē vero ꝛ patien-
tē: sine sensu doloris appellāt:
sobriū acerbū dicūt: iustū cru-
delem: prudentem callidū vo-
cant: liberū arrogantem crimi
nantur: liberalem vero luxurio
sum dicunt: parcum auarum
noiant: ꝛ oēs prorsus virtutū
spēs decolorare ɔtrijs ꝛ mali-
tia assumptis appellationibus
gestiunt: ita vt sepe et̄ inuidos
quibus ipsi īuident nominēt.
Quem igitur in accusatione ꝛ
in obtrectatione viciorū sermo
nis terminum dabimus? Sed
hoc ex parte remediū est. Nā
ostendere egro magnitudinem
morbi ꝛ per hoc cōcitare eius
sollicitudinē ne langoris vim
negligat: pars videbaf medici
ne. Uerum si in hoc eum reli-
queris gradu: nec remediorū
osdēris viā: nihil aliud est q̄
salutem perdidisse languētis.
Quid ergo est? Quō vel vitā-
dus ē morb' ne patiamur: vel si
patiamur fugēdus? Prio vt
mihi vr statuē dēm' apō aios
nostros: nihil magnificū neq;
expetēdū qcq; esse i rebus: visi
bilib' nō opulētiā magnipen
dere: neq; florētis glorie tumo
re mirari: nō robur ꝛ valitudi-
nem corporis. Nihil.n. eorum
que tpalia sunt ꝛ pretereūt opt
nandū est bonū: neq; oino ho
rum aliqd que videmus: qm̄
que vident tpalia sunt: que aūt
non vident eterna sunt. Ideo er-
go eum qui affluit diuitijs: di-
gnum non putemus inuidia:
neq; is qui sublimitate ꝑcellit
emulatione dignus hn̄dus est
ꝑ magnitudine potestatis cra
stino nusq̄ future. Sz neq; cor
poris virtus ꝛ magnificū ro-
bor adinuidiam veniat: vnius
febricule caloribus resoluēdū:
nisi si forte quis velut virtutis
organis his vtaf ad vtiles atq;
optimos actus: Is.n. qui idul
ta sibi corpis fortitudine abuti
tur adimpia ac proterua mini
steria: nihil aliud est q̄ si quis
acceptū ad hostem repellendū
gladiū in suum vertat exiciū:
Nō si quis cōcessas sibi adeo
facultates in ministerijs idigen
tium ꝛ pauperū substentatio-
nem dispensat: iste non inuidia
dignus est sed amore: qui diui
tijs ꝛ voluptatibus suis necessi
tatem pauperū pretulit: ꝛ cōes
suum victū cum fratribus fa-
cit. Tum deinde eminet quis
per prudentiā ꝛ accepta gratia
verbi dei scripture sensum ape
rit: ꝛ obscuritates diuini ꝛ pro
phetici ſmōis exponit. Quis
vnq; talibus aduersef? Quis
diuini muneris beneficia: fera
lis īuidie labe ɔtamient? Ma-
xime si ea que dicūf per sancti
spūs donū ꝛ gratiam depro-

mantur: et ob hoc etiam auditorum fauor et collaudatio prosequatur. Sic habeto te quasi tuum sit istud bonum et tibi per fratrem adeo doctrine destinatum sit donum: si tamen libenter prompteque suscipias. Tum deinde venam quidem fontis largius profluentem nullus obturat: nec a solis splendore vllus inibet obtutus: et nemo inuidet alij solem videnti: nec supra ceteros: sed cum ceteris habere eis sufficit participium lucis Et tu verbo spiritali in ecclesia profluenti et per gratiam sancti spiritus pietatis dogmata proloquenti: non cum letitia admoues adiungis auditum: et struceris ac proficis: sed mordet te ac stimulat audientium fauor: et optares: vt nemo proficeret tantum vt nemo laudaret. Et que erit huius rei excusatio apud cordium nostrorum iudicem deum? Si ergo vt diximus abundat quis in facultatibus vtitur autem eis tam commode, quam sermo diuinus edocuit: communem sibi censum cum indigentibus ponens: non inuidia talis sed charitate dignus est et amore. Si vero econtrario agat, idest vt facultates quas honeste dispensare debuerat: abuti per luxuriam ac turpitudinem properet: nec sic quidem omnino inuidia sed misericordia dignus est: quoniam quidem nec laude aliquid dignum: sed probris et vituperationibus gerit. Similiter et is qui abundat in verbo. si quidem per gratiam spiritus loquitur: si vite sue merito commendat et probat vera esse que predicat: si non refragantur doctrine verbis gesta doctoris: si denique spiritus sancti voluntati ministram tantummodo exhibet linguam: inuidere talibus et aduersari, nihil aliud est quam dicere nolle dei mandata hominibus innotescere: nolle homines de morte ad salutem vitamque reuocari. Si vero is qui loquitur non secundum deum loquitur: nec per gratiam domini docet: sed verbo profert humani tantummodo ingenij arte composita: nihil in ipsis diuini spiritus, nihil quod cor fodiat: conscientiam pulset: lachrymam moueat: si denique vita moresque doctoris prolatis refragantur eloquijs, si aliena sunt ab actibus et moribus suis ea que alios docet: neque sic queso erga tales excitetur inuidia. Reclamat enim his continuo apostolicus sermo: et in os eorum ac faciem retorquetur dicens. Qui doces alium: te ipsum non doces: qui predicas non furandum: furaris: qui dicis non mecandum: mecaris: qui abhominaris idola: sacrilegium committis: quinimo miseratione vt diximus, et luctu digni sunt isti. Tu vero audi commonentem te Dauid per spiritum sanctum et dicentem. Noli emulari inter malignantes: neque emula

tuo fueris facientes iniquitatē. Quoniam sicut fenū cito arescent: et sicut olera herbarum cito decidēt. Decet ergo seruū dei neqꝫ viris bonis inuidere: et sup falsis ac simulatis dolere: emulationē potius ad imitanda bona quam inuidiam capere. Si vidisti sobriū: si prudentem: si patientem: si pstantem in certaminibus pietatis: si quidem et tu talis es: dilige et illū quasi alterū te. Si vero aliqd tibi deest: imitare eum cuius vitam laudabilem vides. Hoc aūt studij modo et apud temetipsum proficies: et apud eos qui te vident laudabilis eris. Hec.n. est natura virtutis: vt per arbitrij libertatem a quocūqꝫ volente et laborante facile possit acquiri. In nobis nāqꝫ ptās huius studij sita est. Nam diuitias pulchritudinem corporis robur: et cetera hmōi que putant esse corporea bona: non est in nrā ptāte vt hre possimus: sed maius bonū: qd vere bonū ē idest virtus animi merito ab oibus qui recte iudicant: cunctis bonis corporeis preferendum est. Cur qd sūmū et vere bonū est: et in nostra est positū ptāte: negligimus imitari: pro his bonis vero que falsa sunt nec bona iure dicunt: tam intentis studijs agimur: vt pro his pernitiosissime cladi succumbamus inuidie? Sed ne illud qdē cōmotionem nostri sermonis euadat. Non vides quantū malū in vita hoium obtineat simulatio? Et hec de inuidie stirpe procedit. Nam bilinguem esse hoiem et duplici mente nō aliū de qꝫ de inuidia nascit. In profundo nāqꝫ cordis odium tegit: in labiorū vero superficie coloratam dulcedinē profert: scdm obtectos marinis fluctib⁹ scopulos: qui exigue aque respersione cooperti ignorantibus et incautis improuisa naufragia moliunt. Si ergo etiam mors nobis inde velut ex maligis fontibus influit. idest cum decidimus a bono: cum alieni efficimur adeo: cum sanctitatis ordinē pacēqꝫ ꝯfundimus: cuius totius honeste vite iura violamus: fugiamus eam et acquiescamus magis suadenti aplo et dicenti. Nolite effici inanis glorie cupidi inuicem prouocantes: inuicem inuidentes: sed magis benigni misericordes donātes vobisipsis delicta: sicut et deus donauit vobis in christo iesu domino nostro. Cui quo est deo patri cum spiritu sancto glia in secula seculorū. Amen.

¶ Beatissimi Zenonis veronensis episcopi luculentissimorum sermonum.
Liber primus explicit.

¶ Beatissimi Zenonis veronensis episcopi sermonum elegantissimorum.
Liber secundus incipit.
¶ De Genesi. Sermo.I.

Nisi qs hostē a quo ipugnat expugnet:nunqȝ bonis suis poterit vti securus. Sūt enim multi qui asserere conatur chaos in principio fuisset idest informem indigestamqȝ latentis nature congeriem a ceruo quodaȝ magnitudinis sue per se in se manente.postea vero deum hanc diremisse : ex eaque constituisse munduȝ pariter ꝛ ornasse. Igitur si vt volunt deus materiaȝ qua vsus est non fecit:sed eterna sit vt ipse est:duo sunt ergo principia ꝛ quidem: repugnantia. Ac per hoc necessario requirendum nobis erit:quid sit fortius de duobus:illud qȝ sensibile est:an quod caret sensu. Verum quis dubitet illud fortius esse qȝ sentit:qȝ sapit:qȝ cogitat:qȝ mouet:qȝ mouetur: qȝ mira prouidentia chaos ipsuȝ:vt chaos non esset effecit:qȝ eius membra discreuit rōne disposuit:coloribus decorauit:determinauit mēsura officijsqȝ competentibus seruire pcepit? Unde nō est principiuȝ qȝ senescit: qȝ opus factū est alienū:qȝ non est in sua positū ptāte:qȝ a sua substantia tollit:qȝ mutat: qȝ alieno mouet pulsu: qȝ qd fit: quid fuerit:quid futurū sit nō pōt aliqñ sentire. Solus deus est itaqȝ principiū:qui ex seipso dedit sibi ipse principiuȝ. Solus ante oia ꝛ post oia: qm̄ in eius manu inclusa sunt oia: ex se est qȝ est. Solus sibi conscius quantus ꝛ qualis est. Solus perfectus:q2 non pōt illi aliqd nec addi nec minui. Solus omnipotens:quia ex nihilo vniuersa constituit:virtute regit: maiestate custodit. Solus indemutabilis ac semper equalis:quia in se non admittit etatem. Solus sempiternus:quia imortalitatis est dn̄s. Hic ē deus noster qui se digessit in deum. Hic pater qui suo manente integro statu totum se reciprocauit in filium ne quid sibimet derogaret. Deniqȝ alter in altero exultat:cum spū scti plenitudine vna originali coeternitate renitēs. Quēadmodum si dicere dignuȝ est duo maria que in semet recumbūt freto estus alternos in vnū pferente cōnexa:que licet sui ppietate locis vocabulisqȝ discreta sint: tn̄ trini profundi vapore vna virtus:vna substantia:vna est fluendi natura: nec pōt incōprehensibilis cōtisqȝ vnde ꝛ diuidi magnitudo:in vtrūqȝ cōmeando largiflua vtrisqȝ

filius hoiem induturus pati vi deret iniuriam. Videtis ne fratres dilectissimi: qa nullus ex arte hic alteri iubet in opere: nullus ociosus est. O scta eqlitas ac sibi soli dignissima indiuidue deitatis. Unus homo ad duorum imaginem et similitudinem fingitur: nec tn in eo quid cuius sit inuenit. Si igit in opere extraneo paritas sacra distingui non pot: deus in alio se inferiorem esse queadmodum pot? Quicquid enim vni ex duobus indiscretein omnibus sibimet similantibus detraxeris: cui detraxeris nescio. At ille cui iubetur est inquit inferior. Quid qz inde non esse approbat inferior: qz vnde pcessit paterni cordis e executor. Non.n. minus est facere magna qz dicere: qzuis et qd dictu est a patre vel dici pot: qz vbu est filius sine filio no est. Et qd fcm est a filio vel fieri pot: sine dignatione paterna non est: qz filius sine patre non est: ipso dicente. Si non facio facta pris: nolite mihi credere: sed si mihi credere non vultis: factis credite: et cognoscite: qm i me est pf et ego in illo. Costat ergo eqlez ee qd iuice se capit cu spu scto.

De Genesi. Ser. IIII.

Nihil est fratres dilectissimi an omia hoi nato taz neciu atqz coueniens: qz vt se ipm nouerit. Et.n. genus insanie est eum rationem secreti nature disgrere: qui vite sue non possit reddere. Non.n. elemeta pulchryus aut vius verbis humanis asseri pnt: qz ad eo facta sunt: vel vident. Itaqz qd ad nos pertinet videamus quid sit qd deus ait. Faciam hoiem ad imaginem et similitudinez nostram. Et fecit ingt deus hoiem ad imaginem et similitudinez dei: et alio loco dicat. Ego sum qui sum: et non demutor. Cum hoc ita sit: homo queadmodu dei imagine portat: cuius vultus oi couersioni subiectus momentis oibus imutat: labore: etate: langore: gaudio: tristitudine: nunc macie deformis: nunc enorm i pinguedine: vsqz adeo icertus vt idem in duobus per orbem totu non possit iueniri terrar. Igitur in deum cum hec non incidant: ergo dei magine non habemus. Absit fres. Habemus plane et quidem manifestam ex eo ipso qz non est portantibus nota. Incomprehensibilis enim dei imago inuisibilis: sit necesse est. Deniqz oculis non est subiecta mortalib. Nam neqz cuz ingreditur corpus: neqz cum de corpore egreditur. a quoqz conspicari pot: tmqz pitatis habeat: vt cuz sui domicilij septro teneatur: tamen quicquid voluerit: oibus

Ascenditur in montem omni mysterio sacrificioqꝫ disposito duct⁹ filius gaudens; gaudēte pr̄e pr̄is dextera feriēdus. Qui anteqꝫ veniret in montem: cum de patre quereret: vbi esset victima quam disponeret ꝛ imolare: securus de fide generis sui pater: filio de quo non dubitabat patefecit: quia se dn̄s postulasset: ꝛ qd ipse dn̄o ꝑmisisset ondit. Letatus est puer patre fidele ipse quoqꝫ fidelioꝛ: nec recusabat moꝛtem quam deus qui vitam dederat imperabat. Letatur pater filio quoqꝫ gaudente: ꝛ cum gaudio vnici pignoꝛis alligat manus quas ille vinciēdas libentius offerret: pedes quoqꝫ constringit: ne in exitu moꝛtis concitata victima calcitraret. Securus eniꝫ pater optimus timuit ne doloꝛi aliquid liceret in moꝛtem. O fratres secura deuotio. O pater spm̄ captās: coꝛpus vero moꝛtemqꝫ ꝯtemnens. O qui serui dn̄i ita se esse meminerat: vt patreꝫ se esse nesciret. Quid est pater? Ecce sub oculis iacet filius vinculis astrictus: vbi sunt lachꝛyme: vbi doloꝛ qui in humanis sensibus versari consueuit? In tantis filij casibus letatur ꝛ gaudet: ꝛ se dn̄m pꝛomeruisset triumphat. Accepit iaꝫ premia que meret diuina: ꝛ ēt exploꝛatiōis temptamina poꝛriguntur. Exerit equidem ferrum ꝛ armata dextera subleuat manum. Sed vox eius qui victimam postulauerat contradicit. Respice retro dixit deus: ꝛ anteqꝫ respicias parce. Ecce ꝛ meriti pꝛincipale: diuinā indulgentiam meruisse sub casibus. Nā retro respiciens abꝛaham inuenit victimam quam innocens imolaret: eo ferro mactauit arietem: quo filium pcutere iam parabat. A filio ad agnum transtulit dexterā semper letatus ꝛ gaudens: nec mutatus est vultus eius: cum esset victima cōmutata. Cum tanta letitia arietem obtulit: cum quanta obtulerat ꝛ filiuꝫ. Ubi enim fides fuit: non erat doloꝛ. In illo sacrificio solus de⁹ doluit: qꝛ aliam victimam pꝛocurauit. Nam abꝛaham cum filio sic pꝛobatus adeo est: vt nō postulans mi̅am meretur. Uideamus fratres dilectissimi legis archana: ꝛ intellectū alium pꝛoferamus. Abꝛaham sub lege non erat: sed legem solus impleuit. Et qui nullo iure legis tenebatur: oē ius diuinū precipue custodiuit: cuius immolationis ille quoqꝫ gauderet qui ad victimam parabat. Aries herebat i vepꝛe: implicitus spinis: capite obligatus: hic ē qui pꝛo Isaac imolatus est deo: hunc obtulit abꝛaham: hunc iussus est immolare.

¶ De sctō Abꝛahā. Ser. VI

Non enim precepta virginitas prouocatur: sed nec continētia relicta repellitur Ad cuius fidem carissimi auctorem habemus sanctum .vz. Abraham qui filium quidem Jsaac habuit. Simplex qdez vocabuluz: sed multiplex pronunciatio. Hic namqz carissimi desperatus parentibus: sed deo promittente susceptus intrafacte etatis et generantis genitalis flore consumit: non taz ex parentibus qz diuina preceptione meruit procreari: atqz ex intimis vite curriculis sarre vteruz filius aperto primo vocabulo curiam auie reuerentia senectus verecunda detulerat. Sub hac igitur carissimi sperationis natiuitate et admiratione progenitus in primis infantie crudimētis iubenti ac deposcenti deo innocens martyr offertur: imaculata hostia nec victima imparatus: qui testis diuini timoris ad fidem a domino poscit a parente perducitur: sed hostia non sanguinis sed salutis. Ad hanc igit gloriam tardi partus vbertas et fecunditas desperata profertur: vxor abrahe fetus nescia cum visceribus frigēte senio: nec sperare sobolem posset: nec portare consideret: matris suscepit officia que vxoria munera nesciebat. Atqz eo tpe partus pfertur: quo calor genitalia iam relinquebat. Mira prorsus carissimi et speranda seculis post futuris diuine ordinatiōis pro pago formata: ad principium etas peracta reuocatur: accingitur de sterilitate fecunditas: vt impleret quod scriptum est per prophetam. Exulta sterilis que nō pariebas. Erumpe et clama que nō parturis: qm multi filij deserte Ecce.n.carissimi i sarra ad tractis etate neruis: et deficiēte sanguinis succo arescentibus venis: dura cum visceribus cutis deformis ac luridus pallor iam pene vultus perdit humanos: nec vllus in membris voluptati motus: nihil in substantia resederat corporis: sed nihil tñ in vtero negabatur infanti. Et cuius etas auiam testaretur: matrem partus ornauit: cū sub icerto affectiōis vocabulo pietas nutaret et cum filium proferret vterus: nepotem senectus optaret. Jta deniqz dissensione tpis et nature ꝯ opinionē nato: āgel9 Jsaac nomē iposuit: vt firmaret letitia qd etatis ibecillitas desparuit. Nouus sane parentū circa filiū crescit affect9: q ex pmissione certior: ex tarditate dulcior: ex despatiōe felitior putabat. Unic9 nūero et i amoris soliditate iaz pm9 totū mēne pietatis occupauerat pect9. Festiata educatōe nutrit9 dō victimāi

parentibus pium parricidium placiturus. Ecce carissimi: vt ait aplūs ꝯ spem natū abraham ad aram filium imolaturus dño auctore perducit: nec deest administerium gladius: vt pater esset pariter ꝛ sacerdos. Cōsimilis filij quoqꝫ est ex diuina voluntate securitas: qui cum hostiam preuidet: cuius loco electa fuerat: requirebat. Sed tradunt tenere adhuc vinculis manus eꝰ: ne quid minus ab hostia videret: pedem ligatura destringit: ne incitata victima displiceret. Cesset itaqꝫ hic carissimi impietatis abhominanda suspitio. Abrahā dñm filio: sacerdotem pretulit patri. Nec pium se credidit: nisi probasset fidelem. Deniqꝫ carissimi itrepidus ad misteriū imolationis armatur: libratur ad ictum vulneris securus aīus: sed securior manus: elatus in imolandū gladius rimaf: nec pueruꝫ mors vicina contristat: ne trepidatio fidem prodat infirmam. Sub hac deniqꝫ imolantis imolatiqꝫ constantia absolui meruit: dum humanum ex se deponit timorem: ꝛ quantum ad fideꝫ pertinet pater ꝓmissa compleuit: dño parricidium probata voluntate prohibuit. Ad huius ergo personam xp̄i referf verecunda natiuitatis: sed virginalis vteri aula secretior diuini sermonis arte formata in se tabescentis corporis vulua portauit. Sed in celesti prole non semine progenitum certissimum dñm impia iudeoruꝫ exarsere consilia: quē tacentem tāqꝫ obnoxiū: ꝛ pro ipsorū tantūmodo cecitate merentem vt Isaac non paniturus ad aram: ita ad cruceꝫ xp̄m sublimādū nepharij perduxerunt. Sed qꝛ nescit eterni tas mori: aut dño post sepulchrum: ꝛ ad iudeos remansit sola damnate voluntatis inuidia: quia dñꝫ nec agnoscere voluerunt. Et sola crediderit cogitatione puniri: quuꝫ nepharium fuerit etiam tardius adorari. Ad cuius i manis ausi seuitiam metuenda elementoruꝫ forma mutatur: ꝛ dei iniuriaꝫ prius prodit natura: qꝫ intelligat ꝓ ꝑſo iudeorū. Ad auctorē itaqꝫ cepit furoris horror: accigitur turba feralis: ꝛ ad inuisibilem suspensum gladiorꝫ mucro conectitur: nec inde vt dixi sceleris sui crudelitas fructum sortita est. Quia sicut i Isaac aliud offerf ꝛ aliud imolatur: ita ꝛ in passione xp̄i quod per Adam deliqͣt ꝑ xp̄ꝫ liberaf.

¶ De Abraham. Ser. VII.

Abraham vt pater esset multaꝝ gentiū hic iustitiam nō dicit: sed genuit. Non illum accessus infecerat vrbiuꝫ non habuit legem: cuius con-

uersatio lex fuit: Audit impa-
tum sibi adeo exiliū: vt cogna
tionem suam simul dimisisset
z terram. Et tunc abraham re
spiciens oculis vidit tres. Cu-
currit: adorat prostratus in fa-
ciem: offert hostiam refrigerate
vos inquit sub ista arbore ma
gna. Similaginem cōspargit:
vitulum laniat. Post hec pro
mittitur ei de legitimo matri-
monio filius de fide: nō de eta
te. Concepit sarra portat: sine
labore vteri sarcinā: q̄ iam am
bulare non poterat. Tūc discit
mater esse: cū desinit. Marci-
de māme lactis vbertatē osten
dunt: z de ieiuna etate puer ro
bustior saginat. Nihil difficile
est fidei: que tm̄ hēt quantū cre
dit. Igitur Isaac vnicus filius
spes pploꝝ z gentiū: origo tot
rerum cari genitoris amplexi-
bus inherebat. Strinxerat in
se patris pietatē: ꝙ vnicus: ꝙ
sero: ꝙ promissus: ꝙ sola vni-
ca spes totius preterite sterilita
tis damna sarciret. Inuicta est
cā vbi abrahe fides: temptatio
ne fortior militaret. Carissimi
membra que osculis premere
ꝯsueuerāt armatus gladio iu
betur occidere. Quid faceret
pietas? Preceptū differri non
pōt: prestiterat mater cum ste
rilis esset: ad gladium nascitur
puer. Talem casum nemo do-
luit: nisi que genuerat mater:
nemo plangit viuas exequias

z innocentis hois obsequium:
nemo ante flectib' rigat: ne pa-
ter dubitasse videretur si flesset.
Deuotus sic stricto vultu: pue
rum ducit ad aram: reprimit
gladiū: mediū pectus fidei mi-
litabat: nō pallescit vultus: nō
cōtremuit man'. Querit puer
vbi sit victima: que mox ita ne
percuteret tenera etas ondit ꝙ
nec pater ferire posset: quia nec
dn̄s humanū sanguinem po-
stularet religiosus carnifex strī
git gladiū. Patris erat quod
leuauit: dei fuit ꝙ pepcit. Nec
qui feriebat timuit: nec q ferie
bat expauit. Sacrificiū dn̄i nō
dimittitur: s3 mutat. Melius
seruauit filium: dum non pe-
percit. Sola.n.fides deambu-
lat inter gladios tuta. inter esu
rientes feras amica: in ignibus
frigida: sola fides preferenda.
Hac nos qui p fidē filij abra-
he facti sumus ī ipsius gremiū
peruenire nos credamus.

¶ De sōnio iacob. Ser. VIII.

Ore fratres carissi-
mi cor eius nō dor-
mit: qui hu' som-
nium secretaq3 co-
gnoscit. Prophetia z.n. sem-
per figuris variantibus loqui
tur: sed res vna in oibus inue-
nitur. Igitur Iacob h3 imagi
nem xpi: sed z lapis ipse quem
ad caput suū posuisse cogno-
scitur: qm̄ caput viri xps: quia
aliquotiens lapis est nūcupa-

tus. Scala aũt duo testamẽta significat: que ⁊ euangelicis intexta preceptis credentes hoĩes voluntatẽq; dei faciẽtes: quasi per quosdam obseruantie gradus in celum leuare consueuerunt. Hãc in apochalypsi Joannis bis acutum gladiũ cum vno captulo nũcupauit: quẽ ex ore domini prodire describit. Gladius.n. spũs sanctus est vnum caplm hñs idest vnã substantiã: virtutem: deitatẽ: maiestatem: voluntatẽq; pris ⁊ filij contestans duas acies.i. duo testamenta gerens: quorũ regalib⁹ monitis ⁊ creduli deuotiq; seruant: ⁊ increduli desertoresq; pũiũt. Hãc Esaias in modum forcipis vidit: quibus ad conflanda labia inquinata ab vno de seraphi ex ara dei sublatum carbonem vaticinãdo perhibuit. Et.n. labia inquinata duos pplos iudeorum gentiũq; debemus accipere: qui cum essent anterioris vite facinoribus inqnati. vnus xp̃e blasfemando: atq; persequendo: alius deos asserendo atq; habominanda figmenta colẽdo: tactu carbonis in vnũ pplm per ɔfessionem noĩs xp̃i noscunt esse conflati. Et.n. conflatio ⁊ puritatem designabat ⁊ vnitatem. Carbo.n. verbum dei est. ara lex: forceps duo testamenta: que credentes tenẽt. non credentes incidunt. Sed ⁊ Dauid hunc calamũ nũcupauit dicens. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis. Calamus fissus ẽ frẽs: duosq; vertices gerit: in vnius acuminis tenuitate digestos: vnã litteram vtroq; conficiens. Cui si vnum adimas: alterius inanis est vsus. Unde recte testamenta sunt duo: que similiter duobus capitibus vnam litterã fingunt: idest sacre legis duobus edictis: vnum xp̃i dei filium spiritali temperamẽto cõscribunt. Que sine se vtilia esse non pñt: q: veteri sicut nouũ pstat fidem: ita no uovetus p hibet testimõiũ. Sicut scriptũ est. Semel locutus est dñs. ⁊ hec duo audiuimus. Sz ⁊ dominus ipse in euangelio hanc exprimit rõnem dicens ad petrum. Mitte hamũ in mare: ⁊ piscem qui primus ascenderit apto ore eius iuenies duos denarios da pro me ⁊ pro te. Piscem primum a mortuis ascendentẽ xp̃m debemus accipere. Cuius ex ore duo denarij idest duo testamenta prolata sunt: que saluti cum dñi gloria ⁊ petri felicitate vtpote sup quem edificauit ecclesiã: duobus pplis prefecerunt. Mare aũt mundum significasse non dubiũ est: hamũ vero predicationẽ. Quia sicut hamus missus in mare mortẽ piscis ostendit: ita euãgelica pdicatio mis

sa per mundũ mortem dñi ad
uentũqȝ testat. Sicut ad corin-
thios scriptũ est. Annunciatis
mortem dñi donec veniat. Ape
ries os piscis: hoc ẽ sacrm: vel
que in prouerbijs locutus sũ
non intelligentibꝰ explanabis.
Deniqȝ hoc alibi manifestius
ad oẽs discipulos ait. Ite er-
go ⁊ docete oẽs gentes: intingẽ
tes eos i noĩe patris ⁊ filij ⁊ spi
ritu sancti: docentes eos serua
re oĩa queciiqȝ precepi vobis.
Dabis aũt pro me ⁊ ꝓ te: hoc
est meam predicabis crucem:
sed ⁊ tu crucis tue similiter di-
gnitate gaudebis. Igitur hec
scala cuius esset materie in qua
dñs incũbebat: ex Dauid di-
cto cognoscimus qui ait. Vir-
ga tua ⁊ baculus tuus ipã me
cõsolata sũt. Virga ⁊ baculus
duo sũt vtiqȝ testamẽta que iõ
mãe ligni sũt cõpata: siue ꝙ in
eiꝰ vsu: ⁊ ppetuo: ⁊ totiꝰ mãeat
testõris volũtas i scripta: seu ꝙ
q̃si ex trãsuerso in vnã fidẽ cõ
currẽtia crucifigi hũisse ẽi filiũ
nũciabat: quem ꝯfirmat in sca
la rectissime positum: qȝ hysto
ria totius scripture ⁊ pp ipsũ
⁊ auctorem per ipsum imple-
ta est. Deniqȝ sic ad discipulos
ait. Oĩs scriba doctus de re-
gno celorũ similis est patrisfa-
milias proferenti de thesauris
suis noua ⁊ vetera. Scriba fra
tres est predicator: paterfami-
lias xp̃s: thesauri eius indemi
nute deitatis: indeptusꝰ: adeptꝰ
cõsecutus paterna substantia:
paternaqȝ voluntas. Noua ⁊
vetera duo testamenta que vi-
dentis. Recte eadem sine ambi-
guitate a dño. hic quoqȝ duo-
rum denariorũ esse figura ve-
stita: hac. vȝ. rõne: qȝ in thesau
ris suis duos denarios intelli
gi voluit nouitate ⁊ vetustate:
duo testamẽta. Hos duos de-
narios a Samaritano stabula
rio pro eo quiꝰa latronibus ag
gressuraȝ passus fuerat dñs da
tos esse cõmemorat: que para
bola sublata dubitatione sca-
le: sacrm spiritaliter intuentibꝰ
patefecit. Homo. n. aggressu-
ram passus Adam esse cogno
scitur: latrões dyabolus: Eua
ꝯcupiscẽtia. samaritanus do-
minus: cui iudei dicebant: hic
Samaritanus est ⁊ demoniũ
hȝ. Stabularius doctor est le-
gis: qui acceptis duobus de-
narijs idest duorũ sacrorũ salu
taribus monitis: aggressuraȝ
hoiem passum latrocinio dya
boli angelorũqȝ eius ⁊ huius
mundi: in stabulo idest in eccle
sia: quo pecora diuia succedũt
venerabili sacro suscepto quo
tidianis predicationum medi-
caminibus curat. Qȝ autẽ ait
angelos ascendentes ⁊ descen-
dentes aliqui putant ascenden
tes esse angelos lucis: descendẽ
tes vero angelos tenebrarum.
Sed hoc satis absurdum esse

& incōueniens fratres carissimi aduerto: q2 neq3 refuge descendunt: qui post pctm̄ in celum nūq3 recepti noscunt: neq3 lucis ascendunt: q2 nūq3 in terris sed semper in celo manserunt. Unde āgelos puto recte hoies appellatos: quibus dn̄s sctm̄ per spiritu3 dicit. Ego dixi dij estis & filij excelsi oēs. Uos autē sicut hoies moriemini. Sed & de Joāne baptista sic dictu3 esse meminimus. Ecce mitto angelum meu3 ante faciē tuā: qui preparabit via3 tuam. Ergo manifestum est prophetie more angelos hoies iustos & iniustos generaliter dictos. S3 ascendentes & descēdentes qui sint: in exemplis agnoscimus. Descendentes sunt qui seculo renunciantes rursus reuertunt ad seculū. De quibus dn̄s ait. Nemo retro accedēs & supponens manum suam super aratrum aptus est regno dei. Et iterū, mementote vxoris loth. Sed & ap̄ls sic: Quēadmodū reuertimini rursus ad ea que infirma & egena sunt elementa. Ascendētes vero sunt iusti qui probis moribus per gradus diuinorum obseruatie preceptorum quottidie spiritalis itineris gloria feruntur in celum. Quos ap̄ls Paulus exhortatur: & monstrat dicēs. Si cōsurrexistis cu3 xp̄o: que sursu3 sunt querite: vbi xp̄s est ad dextera3 dei sedens. Possumus & sic fratres intelligere: hoc de ministris & de angelis dictum: quos dn̄o cum esset in terris fecisse iuenim⁹ offm̄: ipso dicēte. Amen amen dico vobis: videbitis celū aptū: & angelos dei ascēdentes & descēdētes sup filium hois. Sicut & factum est euangelista dicente. Tunc reliquit eum dyabolus: & ecce angeli accesserunt & ministrabant ei. Unde dubium non est vnū esse iter aerei culminis angelis lucis & hoibus iustis. Hec igit oia cōbinata vnius fruct⁹ rediguntur in sumam: qm̄ vniuersa q̄uis gemina esse noscant: tn̄ vna de radice fundunt. Testamenta sunt duo: sed testator est vnus. Et scribens cana diuisa est: s3 vnus calamus. Et forfex in duos producit cultros: sed eorum vnus est morsus: & gladius duas acies gerit: sed sunt vnius corporis latera: & denarij sunt duo: sed vna moneta signati: & scala duos scaphos h3: & gradus plurimos: sed eius ascēsus est vnus. Gradus aūt eius fratres dilectissimi: si vultis scire qd vocent audite. Cōuersio: audientia: itellect⁹: credulitas: timor: sapiētia: sobrietas: māsuetudo tēpātia: castitas: pietas: charitas: fides: veritas: hūilitas: gr̄a: hōestas: verecūdia: patientia: pseueranti: consumatio. Scaphorum

nomina: duo testamenta. Scala aũt proprio nõie crux vocatur: q3 p ipsa3 dñs ihs xps mi nisteria vniuersa cõficiens atq3 conducens patri τ Adam reportauit: τ iter ad celum omnibus se sequentibus patefecit.

¶ De iuda patriarcha filio iacob τ thamar. Ser. IX.

Judas tres liberos habuit: Her: Aunan: Selom. Hic mulierem cuius nomen est Thamar accepit vxorem maiori filio suo. Qui fili⁹ cum maligne dñi ante faciem versaret scriptura teste adeo p̃hibetur occisus. Scdo impe rat vt intret ad fratris vxorem ac semen excitet fratris. Qui ingressus semen suu3 fudit in terram. Q̃ cum deo malignu3 quoq3 videret: pari eum morte damnauit. Cõiũctionẽ aũt tertij filij apud nurũ p etatem excusat: deterretur ne etia3 ipse similiter moreretur: precepitq3 mulieri: vt in domo patris sui vidua permanẽs: nuptias maturas expectet. Cum res sic se hẽret. eius vxor morit. Qui cõsolatus cum ad oues tondendas pgeret suas: atq3 hoc thamari nũciaret: que Selom viderat maturũ ei nec tñ nupserat. vestem viduitatis exponit: estiualia induit: semet decore cõponit locoq3 constituit: iudas quã fuerat transiturus. At ille visam mulierem fornicariam putat: que pudoris integritatẽ faciem velando monstrabat. Interpellat eã: poscit ingressũ missurũ se promittit hedum. At illa pmissi expetit pignus: magis illo conteta q3 premio. Accepitq3 ab eo eius monile anulum virgam. Cũq3 negocio confecto: conceptu signata quem vere fornicarie hñt perosum ac semper vitant: viduitatis vestem rursus accepit. Interea fm condictũ hedus mittitur: fornicaria q̃rit: nullaq3 ibidem vnq̃3 fuisse abincolis renũciat. At thamaris nostre cum processu tpis procedit τ vterus. Mirum profecto videte misterium: que celauerat faciem: non celat ventrem: defertur fornicationis rea sine labore accusatoris: vidua p̃gnãs. Irascitur socer: eam produci iubet: atq3 incendio concremari. At illa ɔstanter adest: sibiq3 non impudicitie sed futuri. s. indicij negociũ procurauerat: dicitq3 ei se debere conceptu3: cuius monile anulum teneret τ virgam. Quare cognita: nõ tñ ab ea se refrenauit sed insuper eam τ iustificauit. Judas quantũ intelligi datur ex parte prophetarũ: ex parte patriarcharũ patrũq3 typus erat qui ob iustitiam dei oẽs hoĩes filios computabãt. Igitur her: primitiuus filius: primitiuus

est ppl's. idest emithei oẽs potentissimi ꝛ reges: qui ferocitate virtutis ac libidinis rabie di gladiantes: oẽm orbem corrũperant terrarũ. Insuper decernentes sibimetipsis pro domibus templa erigentes aras noi suo: qui que essent habituri sepulchra nescirent: celum ꝑmittentes sibi pro quorũ actibus: si posset ipsa quoqꝫ erubesceret terra. Postreo deos esse aduersus deum asserentes qui sane mẽtis hoibus: ne hominum quidem vocabulo digni iudicarent. Pro quibus causis a'deo nõ tm̃ sunt dispertiti: sed etiam perpetuo penali supplicio destiati. Aunãt' aũt scõs frater iudaicus est ppl's: cui pcipit: vt semen excitet fratris: nõ vtiqꝫ illud qḋ adeo dãnatum iure videbat: sed vt reliquas natiões quas idolatrie de qua diximus dissemiate venena confecerant: ad dei cultũ bone vite exemplis sacreqꝫ legis religiosis exhortationibus excitaret. At ille semen suuꝫ fudit in terra. Semen significat non creature sed cordis. Et. n. semen cordis verbũ est dei cata lucã: dñõ sic dicẽte. Est aũt hec parabola. Semen est verbum dei. Qui aũt iuxta viam sunt: hi sunt qui audiunt verbum: ꝛ venit dyabolus ꝛ tollit de corde verbum illorũ: ne credentes salui fiant. Terra vero hoiem idolũqꝫ significat: qꝛ ꝛ hoieꝫ deus de terra finxit: ꝛ homo idolũ de terra composuit. Semen ergo suuꝫ fudit in terraꝫ hoc est dei mandata neglexit: ꝛ idolis ꝯfudit. Prꝫ pter qḋ adeo similiter etiã ipse presentem sniam damnationis excepit: qꝛ sicut est detestabilis: q cum, sit homo deum se fingit: ita detestabilior: qui deuꝫ colit quẽ ipse disposuit. Selom aũt predictoꝝ tertius frater minor ex gentibus veniẽs: nouelli populi imaginẽ depigebat. Thamar ecclesie que ei recte nupta nõ est: qꝛ xp̃o veniente baptismatis spiritali vnda in gremio renatus ecclesie filius eius futurus fuerat: nõ maritus. Judas amittit vxorem: idest finagoge fides moritur. Qḋ aũt inquit ꝯsolatus est. vtiqꝫ intelligit spũ xp̃i venientis: qui non tm̃ prophetis synagoge lapsu desolatis solatium prebuit: sed etiaꝫ nos oẽs in aliqua constitutos angustia recreare cõsueuit. Ad oues suas tondendas pergit: idest ab hoibus iustis bonorũ operũ fructus exposcit. Quo audito thamar: cuꝫ esset in domo patris sui: idest in templis infamibusqꝫ spectaculoꝝ oiuꝫ locis: (pater. n. oium corrupte viuentiũ dyabolus designat.) dñõ iudeos sic increpãte. Uos de dyabolo patre estis: ꝛ concupiscẽtias patris vestri facere

vultus. Uestē viduitatis depo
suit: id est sordide religiōis sor-
didos rit⁹ abiecit: Estiualia in
duit. Estiua vestis fratres ⁊ mū
da est ⁊ exacta: cum qua facile
⁊ opus fieri possit: ⁊ tolerari ar
dor estatis: idest temptationis.
quā eē vtiqꝫ credulitatē nō pōt
dubitari: qꝛ hanc qui habue-
rit necesse e[st] vt expedite viuat
⁊ munde. Igitur ne cognosca
tur: faciem velamine obscurat
necessario: qꝛ assertor pudoris
eius nūdū venerat xp̄s. Non
cognoscit a socero: ad iudeos
enim: non ad gentes prophete
fuerant destinati: fornicariam
putat recte: qꝛ deorū pplo ser-
uiebat. Cum ea conuenire cu-
pit: qꝛ prophetie magis gētes
q̄ꝫ iudei fuerant credituri: dño
dicente. Amen amen dico vo
bis: qꝛ publicani ⁊ meretrices
preced[un]t vos in regno dei. He
dum ei promittit idest, que sit
peccatori peccati merces osten
dit. Quaꝫ accipere deuitauit:
qꝛ inter agnos venturo tpe: nō
inter hedos deputat[ur]: q pignus
trinitatis acceperit. Deniqꝫ ex-
petisse atqꝫ accepisse describit
monile anulum: virgam: qui-
bus ista significatio coaptat[ur].
Monile fratres dilectissimi lex
est que salutarib⁹ monitis: di-
uersis virtutib⁹ diuersoqꝫ cha
rismate oium credentiū nō col
lo: sed corda decorare consue-
uit. Uirga per lignum sacr[u]m

passionis dñi annunciabat. si-
cut euidens declarat exemplū:
qd̄ psalmorū in libro sic habe
tur. Uirga tua ⁊ baculus tu⁹
ipsa me consolati sunt. Para
sti in conspectu meo mensam:
aduersus eos q tribulāt me.
Impinguasti oleo caput meū:
⁊ poculuꝫ tuum inebrians q̄ꝫ
preclarū. Utiqꝫ fratres. Calix
sanguineꝫ: mensa corpus. oleū
donū spūs sc̄ti significat: virga
cuꝫ baculo crucē: in qua deus
pro hoie pendere dignatus est
vt in deum hoiem queꝫ indue
rat cōmutaret. Anulusquoqꝫ
signaculuꝫ fidei est: qd̄ est xp̄s:
cuius illustratione maiestatis
impressi atqꝫ signati: qua since
re viuentes in custodiaꝫ nostre
salutis per spm̄ sc̄tm̄ imagineꝫ
referimus quā tenemus. Qd̄
ꝯuenit cuꝫ ea: fideliuꝫ, cōicatio
nis sancte significat sacr[ificiu]ꝫ. Tha
mar concepit in vtero: ecclesia
corde cōcepit. Illa semine: hec
verbo. Hedus ei mittit[ur]: tēpta-
tionis. vꝫ. signū. Et .n. iustitiā
qui sequit[ur] necesse est vt probet[ur].
Deniqꝫ fornicaria req[ui]sita non
est inuēta: qꝛ renatus per aquā
⁊ spm̄ sc̄tm̄ definit esse qd̄ fue-
rat: ⁊ incipit esse qd̄ non erat.
Sequit[ur] q[uod] viduitatis vestē rur
sus accepit: non vtiqꝫ vt que fe
cerat faceret: sed vt fleret se fe-
cisse qd̄ fecerat. Aliter ⁊ .n. quis
saluus esse non poterit q̄ꝫuis
sit iustus: nisi exomologesiꝫ fa

ciës:z pñtia sua pctã extiguat: z futura repellat. Thamar arguitur: q de fornicatione conceperit: z ecclesia qsi legis adultera: iudeoꝝ est a senioribus accusata: q sabbatuꝫ ruperit: q eoꝝ traditiones abiecerit. Thamar protulit monile anulum: virgam: seqꝫ liberauit sacramento numeri ab iminenti supplicio. Ecclesia ipsa veritate in noie patris z filij z spirit⁹ sancti: non tm̃ dyaboli pñtes ignes extinguit: sed etiam futuri diei iudicij incẽdia supabit. Illa iustificata discessit. hec glorificata: veri numeri incrementis ac fidei: cum xp̃o in eterna secula permanebit: per dñm z pseruatoreꝫ nr̃ꝫ iesuꝫ xp̃m q est bñdictus cũ pr̃ z spũ sctõ ante secula z in seculis: z in oia secula seculorum. Amen.

De exodo. Ser. X.

Sacram legẽ qui spiritaliter accipit fratres: iste est qui eius fructu lactatur. Judei z.n.cum carnaliter sentiũt: ingregibusqꝫ pecuniis agnum bifaria natura cõmissum qui inueniri non põt querunt: sic agnum verũ xp̃m quem inuenerant perdiderũt. Non.n.itel lexere q: ex hedis hũana designabaẽ caro suis onusta pctis ex ouib⁹ spũs maiestatis: que vtraqꝫ in xp̃o concreta agnuꝫ legitimũ prestiterunt. Hic est agn⁹ fratres de quo litare pascha ẽ dñi. Aplŝ quoqꝫ Paulus: pascha nr̃m imolatus est xp̃s. Cur aũt dignatus fuerit imolari: Joãnes baptista ante pdicauit: his v̾bis. Ecce agn⁹ dei: ecce qui tollit pctm̃ mũdi. Hic itaqꝫ dictus ẽ pmitiuus: q: paterne antiquitatis solus est conscius. Hic maturus: q: post ipm est nullus. Hic sempiternus: q: occisus est z inuentus est viuus. Hic imaculatus a pctõ: q: solus est mundus. Hic salutaris: q: per ipm vincimus morteꝫ. Hic masculus q: dei ẽ virtus. Hic inq̃ agn⁹ perfectus: q: in ipso magnus ille sacerdos pio misterio sua victima inclusus hodie deum reddidit hoiem quem litauit.

De exodo. Ser. XI.

Tempus nõ finit fratres imagini redde re v̾itate. Uerũtñ iu dee quid monumẽtis tui criminis gratularis? In egypto seruisti diu: nõ forte pegrini: sed merito. Ereptus es inde: non tua euasisti virtute. Columna nubis te perduxit per diem, vt ostenderet cecum: ignis colũna per noctẽ: vt admoneret arsuꝝ. Angelus preuius tua castra promouit: vt etiam pñti deo probareris ingratus. Per mare pedibus ambulasti: vt patereris in terra naufragiuꝫ. Ad hoc sane in

tus fueris facientes iniquitatē. Quia sicut fenū cito arescent: et sicut olera herbarum cito decidēt. Decet ergo seruū dei neq3 viris bonis inuidere: τ sup falsis ac simulatis dolere: emulationē potius ad imitanda bona q̄3 inuidiam capere. Si vidisti sobriū: si prudentem: si pacientem: si ɔstantem in certamínibus pietatis: si quidem τ tu talis es: dilige τ illū quasi alterū3 te. Si vero aliqd tibi deest: imitare eum cuius vitam laudabilem video. Hoc aūt studij modo τ apud temetipsum proficies: τ apud eos qui te vident laudabilis eris. Hec.n. est natura virtutis: vt per arbitrij libertatem a quocūq3 volente et laborante facile possit acquiri. In nobis nāq3 ptās huius studij sita est. Nam diuitias pulchritudinem corporis robur: τ cetera hmōi que putant esse corporea bona: non est in nr̄a ptāte vt hēre possimus: sed maius bonū: qđ vere bonū ē idest virtus animi merito ab oibus qui recte iudicant: cunctis bonis corporeis preferendum est. Cur qđ sūmū τ vere bonū est: τ in nostra est positū ptāte: negligimus imitari: pro his bonis vero que falsa sunt nec bona iure dicunt: tam intentis studijs agimur: vt pro his pernitiosissime cladi succumbamus inuidie? Sed ne illud q̄dē3 cōmotionem nostri sermonis eua dat. Non vides quantū malū in vita hoium obtineat simulatio? Et hec de inuidie stirpe procedit. Nam bilinguem esse hoiem τ duplici mente nō aliū de q̄3 de inuidia nascit. In profundo nāq3 cordis odium tegit: in labior̄3 vero superficie coloratam dulcedinē3 profert: scdm obiectos marinis fluctib9 scopulos: qui exigue aquē respersione cooperti ignorantibus τ incautis improuisa naufragia moliunt. Si ergo etiam mors nobis inde velut ex maligni fontibus influit. idest cum decidimus a bono: cum alieni efficimur adeo: cum sanctitatis ordinē3 pacē q3 ɔfundimus: cu3 totius honeste vite iura violamus: fugiamus eam τ aegescamus magis suadenti aplo τ dicenti. Nolite effici ianis glorie cupidi inuicem prouocantes: inuicem inuidentes: sed magis benigni misericordes donātes vobisipsis delicta: sicut et deus donauit vobis in christo iesu domino nostro. Cu3 quo est deo patri cum spiritu sancto glia in secula seculor̄ū. Amen.

¶ Beatissimi Zenonis veronensis episcopi luculentissimorum sermonum.

Liber primus explicit.

¶ Beatissimi Zenonis veronensis episcopi, sermonum elegantissimorum.
Liber secundus incipit.
¶ De Genesi. Sermo.I.

Isi qs hostē a quo ipugnat expugnet: nunq̄ bonis suis poterit vti securus. Sūt enim multi qui asserere conatur chaos in principio fuisset idest informem indigestamq̄ latentis nature congeriem a ceruo quodā magnitudinis sue per se in se manente, postea vero deum hanc diremisse: ex eaque constituisse mundū pariter τ ornasse. Igitur si vt volunt deus materiā qua vsus est non fecit: sed eterna sit vt ipse est: duo sunt ergo principia τ quidem: repugnantia. Ac per hoc necessario requirendum nobis erit: quid sit fortius de duobus: illud qḋ sensibile est: an quod caret sensu. Uerum quis dubitet illud fortius esse qḋ sentit: qḋ sapit: qḋ cogitat: qḋ mouet: qḋ mouetur: qḋ mira puidentia chaos ipsū: vt chaos non esset effecit: qḋ eius membra discreuit rōne disposuit: coloribus decorauit: determinauit mēsura officijsq̄ competentibus seruire pcepit. Unde nō est principiū qḋ senescit: qḋ opus sciri est alienū: qḋ non est in sua positū ptāte: qḋ a sua substantia tollit: qḋ mutat: qḋ alieno mouet pulsu: qḋ qd fit: quid fuerit: quid futurū sit nō pōt aliqñ sentire. Solus deus est itaq̄ principiū: qui ex se ipsō dedit sibi ipse principiū. Solus ante oīa τ post oīa: qm̄ in eius manu inclusa sunt oīa: ex se est qḋ est. Solus sui conscius quantus τ qualis est. Solus perfectus: q: non pōt illi aliqd nec addi nec minui. Solus oīpotens: quia ex nihilo vniuersa constituit: virtute regit: maiestate custodit. Solus indemutabilis ac semper equalis: quia in se non admittit etatem. Solus sempiternus: quia imortalitatis est dñs. Hic ē deus noster qui se digessit in deum. Hic pater qui suo manente integro statu totum se reciprocauit in filium ne quid sibi met derogaret. Denīq̄ alter in altero exultat: cum spū sctī plenitudine vna originali coeternitate renitēs. Quēadmodum si dicere dignū est duo maria que in semet recumbūt freto estus alternos in vnū pferente cōnexa: que licet sui pprietate locis vocabulisq̄ discreta sint: tū trini profundi vapois vna virtus: vna substantia: vna est fluendi natura: nec pōt incōpzehensibilis cōtisq̄ vnde τ diuidi magnitudo: in vtrūq̄ cōmeando largiflua vtrisq̄

filius hoiem induturus pati vi deret iniuriam. Videtis ne fratres dilectissimi: qa nullus ex arte hic alteri iubet in opere: nullus ociosus est. O scta eqlitas ac sibi soli dignissima indiuidue deitatis. Unus homo ad duorum imaginem et similitudinem fingitur: nec tn in eo quid cuius sit inuenit. Si igit in opere extraneo paritas sacra distingui non pot: deus in alio se inferior esse quēadmodū pot? Quicquid enim vni ex duobus indiscrete in omnibus sibimet similantibus detraxeris: cui detraxeris: nescio. At ille cui iubetur est inquit inferior. Quid q inde non esse approbat inferior: q2 vnde processit paterni cordis ē executor. Non.n. minus est facere magna q dicere: qa is et qd dictū est a patre vel dici pot: q2 vbū est filius sine filio nō est. Et qd fcm est a filio vel fieri pot: sine dignatione paterna non est: q2 filius sine patre non est: ipso dicente. Si non facio facta pris: nolite mihi credere: sed si mihi credere non vultis: factis credite: et cognoscite: qm i me est pr et ego in illo. Cōstat ergo eqlez eē qd iuicē se capit cū spū scto.

¶ De Genesi. Ser. IIII.

Nihil est fratres dilectissimi añ omia hoi nato taz necciū atq3 cōueniens: q vt se ipm nouerit. Et.n. genus insanie est eum rationem secreti nature disqrere: qui vite sue non possit reddere. Non.n. elemēta pulchriusq aut vius verbis humanis asseri pnt: q ad eo facta sunt: vel vident. Itaq3 qd ad nos pertinet videamus quid sit qd deus ait. Faciam9 hoiem ad imaginem et similitudinez nostram. Et fecit ingt deus hoiem ad imaginem et similitudinez dei: et alio loco dicat. Ego sum qui sum: et non demutor. Cum hoc ita sit: homo quēadmodū dei imaginē portat: cuius vultus oi cōuersioni subiectus momentis oibus imutat: labore: etate: langore: gaudio: tristitudine: nunc macie deformis: nunc enorm i pinguedine: vsq3 adeo icertus vt idem in duobus per orbem totū non possit iueniri terrarū. Igitur in deum cum hec non incidant: ergo dei maginē non habemus. Absit frēs. Habemus plane et quidem manifestam ex eo ipso q non est portantibus nota. Incomprehensibilis enim dei imago inuisibilis: sit necesse est. Deniq3 oculis non est subiecta mortalib9. Nam neq3 cuz ingreditur corpus: neq3 cum de corpore egreditur. a quoq3 conspicari pot: tmq3 platis habeat: vt cuz sui domicilij sceptro teneatur: tamen quicquid voluerit: oibus

Ascenditur in montem omni mysterio sacrificioq; disposito duct⁹ filius gaudens; gaudēte pře přis dextera feriēdus. Qui anteq̄ veniret in montem: cum de patre quereret: vbi esset victima quam disponeret ⁊ imolare: securus de fide generis sui pater: filio de quo non dubitabat patefecit: quia se dn̄s postulasset: ⁊ qd ipse dn̄o ꝓmisisset ondit. Letatus est puer patre fidele ipse quoq; fidelior: nec recusabat mortem quam deus qui vitam dederat imperabat. Letatur pater filio quoq; gaudente: ⁊ cum gaudio vnici pignoris alligat manus quas ille vinciēdas libentius offerret: pedes quoq; constringit: ne in exitu mortis concitata victima calcitraret. Securus enī3 pater optimus timuit ne dolori aliquid liceret in mortem. O fratres secura deuotio. O pater spm̄ captās: corpus vero mortemq; ꝯtemnens. O qui seruū dn̄i ita se esse meminerat: vt patre3 se esse nesciret. Quid est pater? Ecce sub oculis iacet filius vinculis astrictus: vbi sunt lachryme: vbi dolor qui in humanis sensibus versari consueuit? In tantis filij casibus letatur ⁊ gaudet: ⁊ se dn̄m promeruisset triumphat. Accepit ia3 premia que meret diuina: ⁊ ēt exploratiōis temptamina porriguntur. Exerit equidem ferrum ⁊ armata dextera sublēuat manum. Sed vox eius qui victimam postulauerat contradicit. Respice retro dixit deus: ⁊ anteq̄ respicias parce. Ecce ⁊ meriti principale: diuinā indulgentiam meruisse sub casibus. Nā retro respiciens abraham inuenit victimam quam innocens imolaret: eo ferro mactauit arietem: quo filium percutere iam parabat. A filio ad agnum transtulit dexterā semper letatus ⁊ gaudens: nec mutatus est vultus eius: cum esset victima cōmutata. Cum tanta leticia arietem obtulit: cum quanta obtulerat ⁊ filiu3. Ubi enim fides fuit: non erat dolor. In illo sacrificio solus de⁹ doluit: q: aliam victimam procurauit. Nam abraham cum filio sic probatus adeo est: vt nō postulans mīam meretur. Videamus fratres dilectissimi legis archana: ⁊ intellectū alium proferamus. Abraham sub lege non erat: sed legem solus impleuit. Et qui nullo iure legis tenebatur: oē ius diuinū precipue custodiuit: cuius immolationis ille quoq; gauderet qui ad victimam parabat. Aries herebat i vepre: implicitus spinis: capite obligatus: hic ē qui pro Isaac imolatus est deo: hunc obtulit abraham: hunc iussus est immolare.

¶ De sctō Abrahā. Ser. VI

Non enim preceptа virginitas prouocatur: sed nec continentia relicta repellitur Ad cuius fidem carissimi auctorem habemus sanctuz .vz. Abraham qui filium quidem Isaac habuit. Simplex qdez vocabuluz: sed multiplex pronunciatio. Hic namqz carissimi desperatus parentibus: sed deo promittente susceptus intrasacte etatis et generantis genitalis flore consumit: non taz ex parentibus qz diuina preceptione meruit procreari: atqz ex intimis vite curriculis sarre vteruz filius aperto primo vocabulo curiam auie reuerentia senectus verecunda detulerat. Sub hac igitur carissimi sperationis natiuitate et admiratione progenitus in primis infantie erudimetis iubenti ac deposcenti deo innocens martyr offertur: imaculata hostia nec victima imparatus: qui testis diuini timoris ad fidem a domino poscit a parente perducitur: sed hostia non sanguinis sed salutis. Ad hanc igit gloriam tardi partus vbertas et fecunditas desperata profertur: vxor abrahe fetus nescia cum visceribus frigete senio: nec sperare sobolem posset: nec portare confideret: matris suscepit officia que vxoria munera nesciebat. Atqz eo tpe partus profertur: quo calor genitalia iam relinquebat. Mira prorsus carissimi et speranda seculis post futuris diuine ordinatiois propago formata: ad principium etas peracta reuocatur: accingitur de sterilitate fecunditas: vt impleret quod scriptum est per prophetam. Exulta sterilis que nō pariebas. Erumpe et clama que nō parturis: qm multi filij deserte Ecce.n.carissimi i sarra ad tractis etate neruis: et deficiēte sanguinis succo arescentibus venis: dura cum visceribus cutis deformis ac luridus pallor iam pene vultus perdit humanos: nec vllus in membris voluptati motus: nihil in substantia resederat corporis: sed nihil tn̄ in vtero negabatur infanti. Et cuius etas auiam testaretur: matrem partus ornauit: cū sub icerto affectiōis vocabulo pietas nutaret et cum filium proferret vterus: nepotem senectus optaret. Ita deniqz dissensione tpis et nature contra opinionē nato: āgel' Isaac nomē iposuit: vt firmaret letitia qd etatis ibecilitas desparuit. Nouus sane parentū circa filiū crescit affect': q ex pmissio ne certior: ex tarditate dulcior: ex despatiōe felitior putabat. Unic' nūero et i amoris soliditate iaz pm' totū mēte pietatis occupauerat pect'. Festiata educatōe nutrit' dō victimāt

parentibus pium parricidium placiturus. Ecce carissimi: vt ait apls ꝫ spem natū abrahā ad aram filium imolaturus dño auctore perducit: nec deest administerium gladius: vt pater esset pariter ꝛ sacerdos.

Cōsimilis filij quoqꝫ est ex diuina voluntate securitas: qui cum hostiam preuidet: cuius loco electa fuerat: requirebat. Sed tradunt tenere adhuc vinculis manus: ne quid minus ab hostia videret: pedem ligatura destringit: ne incitata victima displiceret. Cesset itaqꝫ hic carissimi impietatis abhominanda suspitio. Abrahā dñm filio: sacerdotem pretulit patri. Nec pium se credidit: nisi probasset fidelem. Deniqꝫ carissimi itrepidus ad misteriū imolationis armatur: libratur ad ictum vulneris securus aius: sed securior manus: elatus in imolandū gladius rimatur: nec puerum mors vicina contristat: ne trepidatio fidem prodat infirmam. Sub hac deniqꝫ imolantis imolatiqꝫ constantia absolui meruit: dum humanum ex se deponit timorem: ꝛ quantum ad fidem pertinet pater ꝓmissa compleuit: dño parricidium probata voluntate prohibuit. Ad huius ergo personam xpi refert verecunda natiuitatis: sed virginalis vteri aula secretior diuini sermonis arte formata in se tabescentis corporis vulua portauit. Sed in celesti prole non semine progenitum certissimum dñm impia iudeorum exarsere consilia: quē tacentem tāqꝫ obnoxiū: ꝛ pro ipsorū tantūmodo cecitate merentem vt Isaac non pariturus ad aram: ita ad crucem xpm sublimādū nepharij perduxerunt. Sed qꝛ nescit eternitas mori: aut dñs post sepulchrum: ꝛ ad iudeos remansit sola damnate voluntatis inuidia: quia dñm nec agnoscere voluerunt. Et sola crediderit cogitatione puniri: quum nepharium fuerit etiam tardius adorari. Ad cuius i manis ausi seuitiam metuenda elementorum forma mutatur: ꝛ dei iniuriam prius prodit natura: qꝫ intelligat pp̄ls iudeorū. Ad auctorē itaqꝫ cepit furoris horror: agitur turba feralis: ꝛ ad inuisibilem suspensum gladiorum mucro conectitur: nec inde vt dixi sceleris sui crudelitas fructum sortita est. Quia sicut i Isaac aliud offert ꝛ aliud imolatur: ita ꝛ in passione xpi quod per Adam deliqrat p xp̄m liberat.

De Abraham. Ser. VII.

Abraham vt pater esset multarū gentiū hic iustitiam nō dicit: sed genuit. Non illum accessus infecerat vrbium non habuit legem: cuius con

uerſatio lex fuit: Audit impa-
tum ſibi adeo exiliū: vt cogna
tionem ſuam ſimul dimiſiſſet
ꝛ terram. Et tunc abrahā re
ſpiciens oculis vidit tres. Cu-
currit: adorat proſtratus in fa-
ciem: offert hoſtiā refrigerate
vos inquit ſub iſta arbore ma
gna. Similaginem cōſpargit:
vitulum laniat. Poſt hec pro
mittitur ei de legitimo matri-
monio filius de fide: nō de eta
te. Concepit ſarra portat: ſine
labore vteri ſarcinā: q̄ iam am
bulare non poterat. Tūc diſcit
mater eſſe: cuꝫ deſinit. Marci-
de mām e lactis vbertatē oſten
dunt: ꝛ de ieiuna etate puer ro
buſtior ſaginat̄. Nihil difficile
eſt fidei: que tm̄ hēt quantū cre
dit. Igitur Iſaac vnicus filius
ſpes ppl'oꝝ ꝛ gentiū: origo tot
rerum cari genitoris amplexi-
bus inherebat. Strinxerat in
ſe patris pietateꝫ ꝙ vnicus: ꝙ
ſero: ꝙ promiſſus: ꝙ ſola vni-
ca ſpes totius preterite ſterilita
tis damna ſarciret. Inuēta eſt
cā vbi abrahe fides: temptatio
ne fortior militaret. Cariſſimi
membra que oſculis premere
ꝯſueuerāt armatus gladio iu
betur occidere. Quid faceret
pietas? Preceptū differri non
pōt: preſtiteras mater cum ſte
rilis eſſes: ad gladium naſcitur
puer. Talem caſum nemo do-
luit: niſi que genuerat mater:
nemo plangit viuas exequias
ꝛ innocentis hois obſequium:
nemo ante flectibꝰ rigat: ne pa-
ter dubitaſſe videretur ſi fleſſet.
Deuotus ſic ſtricto vultu: pue
rum ducit ad aram: reprimit
gladiū: mediū pectus fidei mi-
litabat: nō palleſcit vultus: nō
cō tremuit manꝰ. Querit puer
vbi ſit victima: que mox ita ne
percuteret tenera etas oñdit ꝙ
nec pater ferire poſſet: quia nec
dñs humanū ſanguinem po-
ſtularet religioſus carnifex ſtri
git gladiū. Patris erat quod
leuauit: dei fuit ꝙ pepcit. Nec
qui feriebat̄ timuit: nec q ferie
bat expauit. Sacrificiū dñi nō
dimittitur: ſꝫ mutat̄. Melius
ſeruauit filium: dum non pe-
percit. Sola.n. fides deambu-
lat inter gladios tuta. inter eſu
rientes feras amica: in ignibus
frigida: ſola fides preferenda.
Hac nos qui p fidē filij abra-
he facti ſumus i ipſius gremiū
peruenire nos credamus.

¶ De ſōnio iacob. Ser. VIII.

Cere fratres cariſſi-
mi cor eius nō dor-
mit: qui huiꝰ ſom-
nium ſecretaqꜫ co-
gnoſcit. Prophetia ꝛ.n. ſem-
per figuris variantibus loqui
tur: ſed res vna in oībus inue-
nitur. Igitur Iacob hꝫ imagi
nem xpi: ſed ꝛ lapis ipſe quem
ad caput ſuuꝫ poſuiſſe cogno-
ſcitur: qm̄ caput viri xps: quia
aliquotiens lapis eſt nūcupa-

tus. Scala aũt duo testaměta significat: que ⁊ euangelicis in texta preceptis credentes hoīes voluntatēq3 dei faciētes: quasi per quosdam obseruantie gradus in celum leuare consueuerunt. Hāc in apochalypsi Joannis bis acutum gladiũ cum vno capitulo nũcupauit: queʒ ex ore domini prodire describit. Gladius. n. spũs sanctus est vnum capl'm hũs idest vnā substantiaʒ: virtutem: dcitatē: maiestatem: voluntatēq3 pris ⁊ filij contestans duas acies. i. duo testamenta gerens: quorũ regalib9 monitis ⁊ creduli deuotiq3 seruant: ⁊ increduli desertoresq3 pũiũt. Hāc Esaias in modum forcipis vidit: quibus ad conflanda labia inquinata ab vno de seraphi ex ara dei sublatum carbonem vaticinādo perhibuit. Et. n. labia inquinata duos pplos iudeorum gentiũq3 debemus accipere: qui cum essent anterioris vite facinoribus ingnati. vnus xp̄e blassemando: atq3 persequendo: alius deos asserendo atq3 habominanda figmenta colēdo: tactu carbonis in vnuʒ ppl'm per ɔfessionem nois xp̄i noscunt esse couflati. Et. n. conflatio ⁊ puritatem designabat ⁊ vnitatem. Carbo. n. verbum dei est. ara lex: forceps duo testamenta: que credentes tenēt. non credentes incidunt. Sed ⁊ Dauid hunc calamũ nũcupauit dicens. Lingua mea calamus scribe velociter scribentis. Calamus fissus ē frōs: duosq3 vertices gerit: in vnius acuminis tenuitate digestos: vnaʒ litteram vtroq3 conficiens. Cui si vnum adimas: alterius inanis est vsus. Unde recte testamenta sunt duo: que similiter duobus capitibus vnam litterā fingunt: idest sacre legis duobus edictis: vnum xp̄i dei filium spũali temperamēto cōscribunt. Que sine se vtilia esse non pñt: q2 veteri sicut nouuʒ pstat fidem: ita no uovetus ꝓhibet testimōiũ. Sicut scriptũ est. Semel locutus est dñs. ⁊ hec duo audiuimus. Sʒ ⁊ dominus ipse in euangelio hanc exprimit rōnem dicens ad petrum. Mitte hamuʒ in mare: ⁊ piscem qui primus ascenderit apto ore eius inuenies duos denarios da pro me ⁊ pro te. Piscem primum a mortuis ascendentē xp̄m debemus accipere. Cuius ex ore duo denarij idest duo testamenta prolata sunt: que saluti cum dñi gloria ⁊ petri felicitate vtpote sup quem edificauit ecclesiaʒ: duobus pplis prefecerunt. Mare aũt mundum significasse non dubiũ est: hamũ vero predicationē. Quia sicut hamus missus in mare mortē piscis ostendit: ita euāgelica ꝓdicatio mis-

sa per mundū mortem dñi ad uentūq3 testat. Sicut ad corinthios scriptū est. Annunciatis mortē3 dñi donec veniat. Aperies os piscis: hoc ē sacr̄m: vel que in prouerbijs locutus sū3 non intelligentib⁹ explanabis. Deniq3 hoc alibi manifestius ad oēs discipulos ait. Ite ergo et docete oēs gentes: intingētes eos i noie patris et filij et spiritu sancti: docentes eos seruare oia quecūq3 precepi vobis. Dabis aūt pro me et p te: hoc est meam predicabis crucem: sed et tu crucis tue similiter dignitate gaudebis. Igitur hec scala cuius esset materie in qua dñs incūbebat: ex Dauid dicto cognoscimus qui ait. Uirga tua et baculus tuus ipā me cōsolata sūt. Uirga et baculus duo sūt vtiq3 testamēta que iō mãe ligni sūt cōpata: siue q in ei⁹ vsu: et ppetuo: et toti⁹ mãeat testōris volūtas i scripta: seu q̄ q̄si ex trāsuerso in vnā fidē cōcurrētia crucifigi hūisse et filiū nūciabat: quem ɔfirmat in scala rectissime positum: q2 hystoria totius scripture et pp ipsū3 et auctorem per ipsum impleta est. Deniq3 sic ad discipulos ait. Ois scriba doctus de regno celorū similis est patrifamilias proferenti de thesauris suis noua et vetera. Scriba fratres est predicator: paterfamilias xp̄s: thesauri eius indemi nute deitatis: indeptus: adept⁹ cōsecutus paterna substantia: paternaq3 voluntas. Noua et vetera duo testamenta que videtis. Recte eadem sine ambiguitate a dño. hic quoq3 duorum denariorū esse figura vestita: hac. v3. rōne: q2 in thesauris suis duos denarios intelligi voluit nouitate et vetustate: duo testamēta. Hos duos denarios a Samaritano stabulario pro eo qui a latronibus aggresura3 passus fuerat dño datos esse cōmemorat: que parabola sublata dubitatione scalē: sacr̄m spiritaliter intuentib⁹ patefecit. Homo. n. aggressuram passus Adam esse cognoscitur: latrōes dyabolus: Eua ɔcupiscētia. samaritanus dominus: cui iudei dicebant: hic Samaritanus est et demoniū3 h3. Stabularius doctor est legis: qui acceptis duobus denarijs idest duorū sacrorū salutaribus monitis: aggressura3 hoiem passum latrocinio dyaboli angelorūq3 eius et huius mundi: in stabulo idest in ecclesia: quo pecora diuia succedūt venerabili sacro suscepto quotidianis predicationum medicaminibus curat. Q2 autē ait angelos ascendentes et descendentes aliqui putant ascendentes esse angelos lucis: descendētes vero angelos tenebrarum. Sed hoc satis absurdum esse

τ incõueniens fratres cariſſimi aduerto: q: neq; refuge deſcendunt: qui poſt pctm̃ in celum nũq; recepti noſcunt: neq; lucis aſcendunt: q: nũq; in terris ſed ſemper in celo manſerunt. Unde ãgelos puto recte hoĩes appellatos: quibus dñs ſctm̃ per ſpiritu; dicit. Ego dixi dij eſtis τ filij excelſi oẽs. Uos autẽ ſicut hoĩes moriemini. Sed τ de Joãne baptiſta ſic dictu; eſſe meminimus. Ecce mitto angelum meu; ante faciẽ tuã: qui preparabit via; tuam. Ergo manifeſtum eſt prophetie more angelos hoĩes iuſtos τ iniuſtos generaliter dictos. S; aſcendentes τ deſcẽdentes qui ſint: in exemplis agnoſcimus. Deſcendentes ſunt qui ſeculo renunciantes rurſus reuertunt ad ſeculũ. De quibus dñs ait. Nemo retro accedẽs τ ſupponens manum ſuam ſuper aratrum aptus eſt regno dei. Et iterũ, mementote vxoris loth. Sed τ apl's ſic. Quẽadmodũ reuertimini rurſus ad ea que infirma τ egena ſunt elementa. Aſcendẽtes vero ſunt iuſti qui probis moribus per gradus diuinorum obſeruatie preceptorum quottidie ſpiritalis itineris gloria feruntur in celum. Quos apl's Paulus exhortatur: τ monſtrat dicẽs. Si cõſurrexiſtis cu; xp̃o: que ſurſu; ſunt querite: vbi xp̃s eſt ad dexteram dei ſedens. Poſſumus τ ſic fratres intelligere: hoc de miniſtris τ de angelis dictum: quos dño cum eſſet in terris feciſſe iuenim' offiñ: ipſo dicẽte. Amen amen dico vobis: videbitis celũ aptũ: τ angelos dei aſcẽdentes τ deſcẽdẽtes ſup filium hoĩs. Sicut τ factum eſt euangeliſta dicente. Tunc reliquit eum dyabolus: τ ecce angeli acceſſerunt τ miniſtrabant ei. Unde dubium non eſt vnũ eſſe iter aerei culminis angelis lucis τ hoibus iuſtis. Hec igit oĩa cõbinata vnius fruct' rediguntur in ſumam: qm̃ vniuerſa q̃uis gemina eſſe noſcant: tñ vna de radice fundunt. Teſtamenta ſunt duo: ſed teſtator eſt vnus. Et ſcribens cana diuiſa eſt: ſ; vnus calamus. Et forfex in duos producit cultros: ſed eorum vnus eſt morſus: τ gladius duas acies gerit: ſed ſunt vnius corporis latera: τ denarij ſunt duo: ſed vna moneta ſignati: τ ſcala duos ſcaphos h;: τ gradus plurimos: ſed eius aſcẽſus eſt vnus. Gradus aũt eius fratres dilectiſſimi: ſi vultis ſcire qd vocent audite. Cõuerſio: audientia: itellect': credulitas: timor: ſapiẽtia: ſobrietas: mãſuetudo tẽpãtia: caſtitas: pietas: charitas: fides: veritas: hũilitas: gr̃a: hõeſtas: verecũdia: patientia: pſeuerantia conſumatio. Scaphorum

nomina: duo testamenta. Scala aūt proprio noīe crux vocatur: qz p ipsaz dñs ihs xps ministeria vniuersa cōficiens atqz conducens patri τ Adam reportauit: τ iter ad celum omnibus se sequentibus patefecit.

¶ De iuda patriarcha filio iacob τ thamar. Ser. IX.

Iudas tres liberos habuit: Her: Aunan: Selom. Hic mulierem cuius nomen est Thamar accepit vxorem maiori filio suo. Qui filiꝰ cum maligne dñi ante faciem versaref scriptura teste adeo ꝑhibetur occisus. Scdo impe rat vt intret ad fratris vxorem ac semen excitet fratris. Qui ingressus semen suuz fudit in terram. Qꝰ cum deo malignuz quoqz videref: pari eum morte damnauit. Cōiūctionē aūt tertij filij apud nurū p etatem excusat: deterretur ne etiaz ipse similiter moreretur: precepitqz mulieri: vt in domo patris sui vidua permanēs: nuptias maturas expectet. Cum res sic se hfet. eius vxor morif. Qui cōsolatus cum ad oues tondendas pgeret suas: atqz hoc thamari nūciaref: que Selom viderat maturū ei nec tñ nupserat. vestem viduitatis exponit: estiualia iduit: semet decore cōponit locoqz constituit: iudas qua fuerat transiturus. At ille visam mulierem fornicariam putat: que pudoris integritatē faciem velando monstrabat. Interpellat eā: poscit ingressū missurū se promittit hedum. At illa ꝓmissi expetit pignus: magis illo concta q̄z premio. Accepitqz ab eo eius monile anulum virgam. Cūqz negocio confecto: conceptu signata quem vere fornicarie hūt pero sum ac semper vitant: viduitatis vestem rursus accepit. Interea fm conditū hedus mittitur: fornicaria q̄rif: nullaqz ibidem vnq̄z fuisse abincolis renūciaf. At thamaris nostre cum processu tpis procedit τ vterus. Mirum profecto vide te misterium: que celauerat faciem: non celat ventrem: defertur fornicationis rea sine labore accusatoris: vidua ꝑgnās. Irascitur socer: eam produci iubet: atqz incendio concremari. At illa ɔstanter adest: sibiqz non impudicitie sed futuri. s. inditij negociū procurauerat: dicitqz ei se debere conceptuz: cuius monile anulum teneret τ virgam. Quare cognita: nō tñ ab ea se refrenauit sed insuper eam τ iustificauit. Judas quātū intelligi datur ex parte prophetarū: ex parte patriarcharū patrūqz typus erat qui ob iustitiam dei oēs hoīes filios computabāt. Igitur her: primitiuus filius: primitiuus

est pp̄ls. idest emithei oēs potentissimi ⁊ reges: qui ferocitate virtutis ac libidinis rabie dilgladiantes: oēm orbem corrūperant terrarū. Insuper decernentes sibimetipsis pro domibus templa erigentes aras noi suo: qui que essent habituri sepulchra nesciernt: celum ꝓmittentes sibi pro quorū actibus: si posset ipsa quoqꝫ erubesceret terra. Postreō deos esse aduersus deum asserentes qui sane mētis hoibus: ne hominum quidem vocabulo digni iudicarent. Pro quibus causis a deo nō tm̄ sunt dispertiti: sed etiam perpetuo penali supplicio destiati. Aunāt aūt scds frater iudaicus est pp̄ls: cui pcipit: vt semen excitet fratris: nō vtiqꝫ illud qd adeo dānatum iure videbat: sed vt reliquas natiōes quas idolatrie de qua diximus dissemiate venena confecerant: ad dei cultū bone vite exemplis sacreqꝫ legis religiosis exhortationibus excitaret. At ille semen suuꝫ fudit in terra. Semen significat non creature sed cordis. Et.n. semen cordis verbū est dei cātā lucā: dn̄o sic dicēte. Est aūt hec parabola. Semen est verbum dei. Qui aūt iuxta viam sunt: hi sunt qui audiunt verbum: ⁊ venit dyabolus ⁊ tollit de corde verbum illorū: ne credentes salui fiant. Terra vero hoiem idolūqꝫ significat: qꝛ ⁊ hoiēꝫ deus de terra finxit: ⁊ homo idolū de terra composuit. Semen ergo suuꝫ fudit in terraꝫ hoc est dei mandata neglexit: ⁊ idolis ꝯfudit. Prēpter qd adeo similiter etiā ipse presentem subiam damnationis excepit: qꝛ sicut est detestabilis: qui cum fit homo deum se fingit: ita detestabilior: qui deuꝫ colit quē ipse disposuit. Selom aūt predictoꝝ tertius frater minor ex gentibus veniēs: nouelli populi imaginē depingebat. Thamar ecclesie que ei recte nupta nō est: qꝛ xp̄o veniente baptismatis spiritali vnda in gremio renatus ecclesie filius eius futurus fuerat: nō maritus. Judas amittit vxorem: idest sinagoge fides moritur. Qd aūt inquit ꝯsolatus est. vtiqꝫ intelligit̄ spe xp̄i venientis: qui non tm̄ prophetis synagoge lapsu desolatis solatium prebuit: sed etiaꝫ nos oēs in aliqua constitutos angustia recreare cōsueuit. Ad oues suas tondendas pergit: idest ab hoibus iustis bonorū operū fructus exposcit. Quo audito thamar: cuꝫ esset in domo patris sui: idest in templis infamibusqꝫ spectaculoꝝ oiuꝫ locis: (pater.n. oium corrupte viuentiū dyabolus designat̄.) dn̄o iudeos sic increpāte. Uos de dyabolo patre estis: ⁊ concupiscētias patris vestri facere

ciẽs:z pñtia sua pctã extinguat: z futura repellat. Thamar arguitur: q de fornicatione conceperit: z ecclesia qsi legis adultera: iudeorũ est a senioribus accusata: q sabbatũ ruperit: q eorũ traditiones abiecerit. Thamar protulit monile anulum: virgam: seq liberauit sacramento numeri ab iminenti supplicio. Ecclesia ipsa veritate in noie patris z filij z spirit sancti: non tm̃ dyaboli pñtes ignes extinguit: sed etiam futuri diei iudicij incẽdia supabit. Illa iustificata discessit. hec glorificata: veri numeri incrementis ac fidei: cum xp̃o in eterna secula permanebit: per dñm z pseruatorẽ nr̃ iesũ xp̃m q est bñdictus cũ pr̃ z spũ sctõ ante secula z in seculis: z in oia secula seculorum. Amen.

De exodo. Ser. X.

Acram legẽ qui spiritaliter accipit fratres: iste est qui eius fructu lactatur. Iudei z.n. cum carnaliter sentiũt: in gregibusq pecunis agnum bifaria natura cõmissum qui inueniri non põt querunt: sic agnum verũ xp̃m quem inuenerant perdiderũt. Non.n. itelexere qz ex hedis hũana designabat caro sue onusta pctis ex ouib spũs maiestatis: que vtraq in xp̃o concreta agnũ legitimũ prestiterunt. Hic est agn fratres de quo litare pascha ẽ dñi. Apls quoq Paulus: pascha nr̃m imolatus est xp̃s. Cur aũt dignatus fuerit imolari: Ioãnes baptista ante pdicauit: his vbis. Ecce agn dei: ecce qui tollit pctm̃ mũdi. Dicitq dictus ẽ pmitiuus: qz paterne antiquitatis solus est conscius. Hic maturus: qz post ipm est nullus. Hic sempiternus: qz occisus est z inuentus est viuus. Hic imaculatus a pctõ: qz solus est mundus. Hic salutaris: qz per ipm vincimus mortẽ. Hic masculus qz dei ẽ virtus. Hic incp̃ agn perfectus: qz in ipso magnus ille sacerdos pio misterio sua victima inclusus hodie deum reddidit hoiem quem litauit.

De exodo. Ser. XI.

Empus nõ finit fratres imagini redde re veritate. Verũtñ iudeequid monumẽtis tui criminis gratularis? In egypto seruisti diu: nõ forte pegrini: sed merito. Ereptus es inde: non tua euasisti virtute. Columna nubis te perduxit per diem, vt ostenderet cecum: ignis colũna per nocte: vt admoneret arsur. Angelus preuius tua castra promouit: vt etiam pñti deo probareris ingratus. Per mare pedibus ambulasti: vt patereris in terra naufragiũ. Ad hoc sane in

abruptum digestis aggeribus stupenda vnda solidat: dei ppl's nauigat plantis. Mira res. Iter eius barbaris vehementer vrgentibus nec eques pót sequi: nec nauis. Maria cum mulieribus tympanũ quatit: hymnus canitur: dei ppl's liberatur: resolutisq; vndis: via cũ persecutore deletur. Quantũ spiritaliter intelligi datur egyptus mundus est iste: pharao cum pplo suo dyabolus et spiritus ois iniquitatis: israel populus xpianus qui proficisci iubet vt ad futura contendat. Moyses et Aaron per id qd erant sacerdotiũ p suũ numerũ demonstrabant duorũ testõrũ sacrm. Columna viam demõstrans xps est dñs. Qd duplicem nubis et ignis imaginẽ gerit: iudicia duo designat: vnũ aque qd gestũ est: ignis alterũ qd futurũ. Mare fontẽ sacrũ debemus accipere: in quo quibus aquis dei serui liberantur iisdẽ que non fugiunt sed portant peccã delẽtur. Maria que cum mulieribus tympanum quatit: typus ecclesie fuit: que cum omnibus ecclesijs quas peperit hymnum canẽs et pectoris verum tympanum quatiens populũ christianum ducit non in heremum: sed ad celum.

¶ De triplici genere sacrificiorum. Ser. XV.

In oi negocio frẽs dilectissimi: nisi qs ante personam noscat et rationẽ eius nõ pót nosce veritatẽ. Hec. n. res et fecit et facit: vt iudeus et iudeo deterior xpianus: dei filiũ deum esse non credant: quos vellẽ adesse paulisper: aurẽq; pñti cõmodare lectioni: vt edicerent nobis qui nam sit deus iste qui dicit. Audi ppl's meus et loquar israel et testificabor tibi: qm̃ deus deus tuus ego sũ. Et infra. Meus est orbis terre et plenitudo eius. Nũqd manducabo carnes taurorum: aut sanguinem hyrcorũ potabo? Jmola deo sacrificiũ laudis: et redde altissimo vota tua: et inuoca me in die tribulatõis tue et eripiã te et magnificabis me. Si pater loquit fratres: qs ẽ iste cui tñ defert? Quis ẽ quẽ altissimũ dicat: cum ipse sit solus a quo alius altior non sit? Sin vero oi honorificentia deferẽtis patri verba sunt filij: debetis agnoscere quantis catenis: victa tenebrarum mens laboret incredulorũ. Jmmola inqt deo sacrificiũ laudis. Primo oium sacrificiorũ tria esse genera nouelle disce xpiane: ne quo seducaris errore. Unum est. n. detestabile: alterũ reprobũ: tertium mundũ. Detestabile est gẽtiũ: reprobũ iudeorũ: populi xpiani mundũ. Igit gentiũ

sacrificiũ q̃ execrabile est: tam inane. Colunt.n. vani vana figmēta in quaslibet formas vultus: sexus: etates: auri argētiq̃ detrimento matris lime moderato dente figura. Que est ergo ista dementia: sacrificiũ nescientibus procurare: lumen cecis inferre: thura non spirantibus concremare: allegare preces surdis: ab his custodiam petere quos fur non timet inuolare? Quibus recte deus irascit̃ dicens. Nolite ambulare post deos alienos vt seruiatis eis: et ne adoraueritis eos: ne q̃n incitetis me in operibus manuuz vestrarum et disperdam vos. Que aũt sint ista opa manus humane spũs scũs in psalmo nonagesimoqnto declarat dicens. Oĩs dij gentium demonia: dñs autē celos fecit. Et in Deuteronomio. Sacrificauerũt demõijs et nõ deo. Ac neqs sacrilegium existimaret sibi impune esse cessurum: scriptura iterum ibidem dicit. Sacrificans dijs eradicabit̃: nisi dño soli. Hec gentes nisi cõuertant̃ manet diuina snĩa que nec deũ nec sacrificiũ etiam ipse cognoscunt se hr̃e legitimũ. Nũc iudeorum quoq̃ sacrificia a deo repudiata cognoscite: q dic̃ ad eos in Esaye libro. Quo mihi multitudinem sacrificiorũ vestrorũ? Plenus sum. Holocaustomatis arietũ et pinguamine agnorũ: sanguinē et haurorum et hyrcorũ nolo. Quis enim exquisiuit ista de manibus vestris? Per aliũ adeque prophetam spũs scũs clamat et dicit. Precingite vos et plangite sacerdotes: lugete oẽs qui deseruitis altari: q̃m ablata est de domo dñi vestri hostia et imolatio. Multa sũt que dici pñt: sed satis ociosuz est in his demorari q̃ in toto iã nõ sunt. Unũ sane nec̃io pferemus exēplũ: qđ et iudei odiosuz: et xp̄iani sacrificiũ approbet deo gratũ. Apud Malachiã pph̄am nõ ē mihi volũtas circa vos dicit dñs: et sacrificiũ acceptũ nõ habeo ex maĩbus vestris: q̃m a solis ortu vsq̃ in occasuz clarificatuz est nomen meũ apud gentes: in omni loco odores incensi offerunt̃ noi meo: et sacrificium mundum: q̃m magnũ est nomen meuz apud gentes dicit dñs. Immola deo sacrificium laudis. Immola inq̃t deo et non demonijs: sacrificiũ laudis non vituperationis: et redde altissimo vota tua. Honorem totũ refundit in patrez ex quo oĩa: et inuoca me in tribulatiõe tua: et eripiam te. Dicendo ostendit: q̃m per se oĩa prosecutus est: et magnificabis me. Hoc deniq̃ fratres nõ sic debetis accipe: vt opis sui laudē sibimet soli debere testat̃ sit: q̃ in euãgelio dic̃. Si nõ facio scđ pa

tris ei nolite mihi credē. Sʒ si mihi credē nō vultis scis credi te: ⁊ cognoscite: qm̄ i me ē pr: ⁊ ego i illo: deni sigtōe vnica ma iestatis. ⁊ affectu idiuiduo pie tatis: q̄ laus filij ē pris ⁊ laus pris āboꝝ. Nūc sacrificij nři ꝓꝓetatē nos ꝯuēit noscere: q̄ faci le ex aduerso cognoscif. Nā si dijs corpalib⁹ sacrificiū ꝯuēit corpale: vtiqꝫ ⁊ spiritali deo sa crificiū ē neciū spiritale: qđ nō ex sacculo. sed ex corde ꝓfert. Qđ nō brumosis pecudib⁹ sʒ suauissimis morib⁹ cōpaf: qđ nō cruētis manib⁹. sʒ sensibus mūdis offerf: qđ nō iugulaf vt peat. sʒ sicut Isaac imolaf vt vi uat. Aplo hortāte nos Paulo. cui⁹ ista sunt v̄ba. Exhibete corpa vr̄a hostiā viuētē sctām placentē deo. Hoc. n. placituʒ est dño: vbi seipsum candidus aīus imolauerit dño. Ceteruʒ aūt nihil proderunt: si colentis pura mens non sit. In ecclesia stico Salomone clamante. do na inimico ꝝ non probat altissi mus. Hic querite xp̄iani sacri ficium vestrū an esse possit acce ptum: qui vicinarū possessio nuʒ omnes glebulas. lapillos ⁊ surculos nostis: in ꝓdijs aūt vestris fumantia vndiqꝫ sola phana non nostis. Que si ve ra dicenda sunt. dissimulando subtiliter custoditis. Proba tio longe non est. Jus templo ruʒ ne qs vobis eripiat quotti die litigatis. Non hi solū qui tales sunt displicent deo: sed ⁊ illi qui per sepulchra discur runt: qui feterosis prandijs ca dauerib⁹ sacrificant mortuo ruʒ: qui amore luxuriādi atqꝫ bibendi in infamibus locis la gunis ⁊ calicib⁹ subito sibi mar tires pepererūt: qui dies obser uant: qui egyptia corde candi dis faciūt: q auguria captāt: salutēqꝫ suam pecudū violen ter scissis in ventribus querūt: qui ꝯiugale exasperant iuguʒ affectūqꝫ calcato subdititijs ꝑ sonis vt obumbrent: furta tur pissime vtilitatis: rem familia rem tuendam cōmittunt non amore fidei sed libidinis: qui publicanas mulieres cum vi subijciunt sibi viliores se esse q̄ȝ ille sunt produnt: qui iracū dia tument: qui litib⁹ fremūt: qui calūnias pariunt: qui pau peres: qui viduas pupillos ex poliant: qui prophanis fabu lis neglecta dei secta: alios nō bene vocātes diuina sacramē ta contaminant. Jam videat vnusquisqꝫ queadmodū sacri ficium aut sumat aut offerat. Sicut. n. indigne offerre sacri legium est: ita indigne mandu care mortiferū: in leuitico scri ptura dicēte. Omnis mūdus manducabit carnem. Anima aūt quecūqꝫ manducauerit de carne sacrificij salutaris: quod est dñi ⁊ imundicia eius super

ipm est peribit aia illa de populo suo. Hec fratres sicut cauenda sunt nobis: ita que bona: que pura: que simplicia: q̄ pia: que sancta sunt. sicut facitis amplectenda: vt videntes hoies opera vestra bona magnificent patrem vestrū qui est in celis. Itaqꝫ dulcissimi flores mei talia sacrificia procurate: que sciūs spūs libēter offerat: pater pbet: filius qui magister est noster probata glorietur. Per eundem qui est benedictus in secula seculorum.

¶ De beato Job. Ser. XVI.

Sacre hystorie fratres dilectissimi ad hoc nobis est tradita legēda narratio: vt maiorum si fieri pōt: saltē aliq̄ ex pte mores imitemur: si non possumus imitari virtutes. Tanta. n. pbitate vixerūt: vt pars felicitatis sit nosse qd fecerint. Igit Job vir fuit iustus et verax: ab vniuersis concupiscentijs huius mundi secret⁹: puersatōe lipidus: mēte limpidior: vsqꝫ adeo circūspectus atqꝫ irreprehensibilis: vt dei sit testimōio collaudatus. Unde non in merito beat⁹ btā vita fruebatur. Nāqꝫ erat illi splendidissima domus: diues censu: diues quoqꝫ numerus liberoꝝ: et quod est parētibus gratū vtriusqꝫ sexus: et inuicē se amantiū: quorū pro numero deo diurnas hostias offerebat. Tanto aūt puritatis ac fidei erat muro munitus: vt nō auderet eum attentare dyabolus: nisi adeo iussus. Jam hic considerate fratres quēadmodum seuierit incitatus: qui ferri non pōt blandus. Igitur famigerabile comitē pluī: illinc dyabolus horrendus: toris intonans armis ministrisqꝫ insuper suis in auxiliū cōcitatis terribili increpans tuba predonū que corda face furiali succensa impetibus crebris passim totas hois dei facultates inuadit. Subito rapina: igne: ferroqꝫ vniuersa vno momēto disperdit. Hinc Job alta fidei radice robustus tot nuncijs lugubribus tundit nec mouet: sed tm̄ benedicit deū facultatesqꝫ suas contēnendo custodit. At vbi dyabolus aggressuris tantis nihil se profecisse cognoscit oēs impietatis sue rabiem in filios eius effundit. Nam cū solito more, vnāimes, vna epularent in domo: subito pcussis toto nixu quatuor angulis ei⁹ inconfusam molem parietib⁹ tectisqꝫ labentibus illam sanctissimam fratrū cohortem se pellit āteqꝫ iugulet. Talesqꝫ est comētus ipietatis excidiū: vt in illa vnius funeris turba: paternus dolor non sufficeret orbitati. Cum nescit quē pmū plangat: quem priorem inue-

niat: cui primū iustitiam crudi funeris soluat? Quo nuncio accepto dei seruus scidit vestimenta sua: non vt deo inuidiā faceret: sed vt expeditus cū hoste pugnaret. Contempsit denique in perditis facultatibus diuitē: dissimulauit in amissis liberis patrem: in pena sui corporis iustū. Nāque sūmo capitis a vertice vsque ad imos vngues pedu3 plaga inimici percussus populosis vlcerib⁹ non distinctū est: sed totus vnū vulnus ei fact⁹. Uerūtū in his oībus nihil aduersus deum improbe loquit. Non vxori illicita suadenti succūbit. Nō amicis insultantibus cedit: sed victor crudelitatis et īpietatis in sterqlinio sctido scaturēte vermib⁹ sedet quasi nihil passus: sed solo dei timore contentus. O felix vir qui mira patientia deum promeruit: dyabolū vicit: sanitate3 recepit: facultates liberosque suos nō perdidit: sed mutauit. Job quantū intelligi datur fratres carissimi xpi ima ginem preferebat. Denique comparatio inducat veritatē. Job iustus dictus adeo est: ipse iustitia de cuius fonte oēs q beati sunt gustant. Ecce.n. de ipso dictū est: orieт vobis sol iustitie Job verax est appellat⁹. Adest vera veritas dñs: qui ait in euāgelio. Ego sum via et veritas. Job diues fuit. Et quid ditius dño: cuius sunt oēs diuites serui: cuius est orbis totus oisque natura beatissimo Dauid dicente: dñi est terra: et plenitudo eius orbis terrarum et vniuersi qui habitāt in eo. Job dyabolus ter tēptauit. Similiter euāgelista perhibente: et dñm ter est temptare conatus. Job facultates quas habuit amisit: et dñs celestia sua bona: amore nostro neglexit: paupereque3 se fec: vt nos diuites faceret. Job filios furens dyabolus interemit: et dñi filios prophetas insanus ppls phariseus occidit. Job vlcerib⁹ maculatus est: et dñs sumendo carnem: totius humani generis pctōrū est sordibus obsoletatus. Job vxor sua hortat: vt peccet: et dñm: vt corruptelam seniorum sequatur: sinagoga compellit. Job amici sui insultasse perhibent: et dño sui sacerdotes: sui isultauere cultores. Job isterqlinio pleno vermib⁹ sedet: dñs qq3 in vero sterquilino idest in huius mundi ceno versatus est: inter ebuliētes diuersis scelerib⁹ ac libidinib⁹ hoīes qui veri sūt vermes. Job et sanitatē recepit et facultatem: ac dñs resurgens non sanitatem tm̄: sed imortalitatē in se credentib⁹ prestitit: dñmq3 totius nature recuperauit. Sicut est ipse testat⁹ dicens. Omnia mihi tradita sūt a patre meo. Job vicarios fi-

lesti mox efficit vinos. Lignū auxiliare quo tendit. vel portatur crucis est dñice signum: sine quo viuere imortalitatēq3 apprehendere in toto non pōt xpianus. Ad tabulatis isert: celestis vie vtiq3 altitudo monstratur. Ligaturis astringitur: cum renuncians seculo sponsione facta spiritaliter sacris interrogationibus obligat. Luxuriosi crines falce tondūtur: idest oia oino pctā baptisma te spūsq3 sancti vigore amputantur. Plorat feliciter vitis: purgata materia de hoie loto felitius manant doctrine celestis diuīa flueta. Ruptis oculis idest spiritaliter patefactis precedētibus folijs fructus sequela se se commendat: similiter xpian⁹ monitis diuinis precinentib⁹ obsecūdando. in quibus eterne fructus est vite ꝛ defenditur pariter ꝛ nutrit. Ad iugum peruenit: cum prerogata omni facultate pauperibus crucem suam portans: consumata omni iustitia expeditior sequitur christū. Ad tempestatis solis. atq3 imbris ad maturitatem cogitur: ꝛ iustus temptatiōibus crebris magnis ac varijs perducitur ad coronā3. At vbi vindemie venerit tempus idest psecutōis dies: passi3 vue diripiunt. Idest ibi considerate sanctis oibus violenta infertur manus ad torcular cū portant idest ad supplicij locū deducunt ab operarijs ibide3 conculcant: hoc est summa cū ꝯtumelia a persecutorib⁹ illusi iugulant. Sucus caru3 in vltimo prdi pōdere duabusq3 tabulis exiccat: similiter iudicij die a xpo fm tabulas legis cōfessorū sanguis vindicta vsq3 ad vltimū quadrantem exigit. Calcatores de eodem musto bibunt: ꝛ persecutores sepe credentes in christu3: calice3 preciosum quem paulo ante calcando fuderant gustant. aliqui etiam bibunt. Mustum patrisfamilias celle reconditur: vt preciosius transfretatione reddatur: ꝛ martir dñice habitationis in recondita assumit: vt ibidem ex hoie in angelum transfusus: eterne vite beatitudine glorietur.

¶ De psalmo centesimo. Sermo. XVIII.

Negligentes legis sacre cultores sepe magno implicant errore: cum aut dicta non ꝓ locis intelligunt: aut dictorū minime rationes ingrunt. Igitur in pñti psalmo ꝓpheta cum dicat misericordiā ꝛ iudiciū cātabo tibi dñe: qūo dñs in euangelio dicit: qui credit in me nō iudicabit: qui aūt non credit: iam iudicatus est? Hoc dicendo eximit iudicio fideles: non admisit ad iudiciu3

infideles. At si vtreq; partes iudicio vacant: quomodo vni cuiq; merces pro suo actu red datur? Sine causa tenim laborare videbitur iustus: nisi recipiat secundum facta sua que gessit in iustus. Nõ ergo sic accipiendu3 est quẽadmodũ ab imprudentib⁹ estimat. Ceterũ dñi dictũ quo sit pondere q̃ue ratione prolatũ: explanat proprietas ipsa vbo℞. Qui credit inquit in me: non iudicabitur. Recte. Quid.n. necesse est iudicare credentem? Judiciũ.n. ex ambiguis rebus existit: adẽ pta ambiguitate iudicij nõ desideratur examen. Ex quo nec infideles necesse est iudicare: q2 iam sua sunt incredulitate dãnati. Ex hac.n. vita quis secu3 aut coronã3 portat aut penã. Quam rõnem Dauid in psalmo pmo his verbis expressit. Non resurgunt inquit impij in iudicio: neq; pctõres in consilio iustorũ. Gradatim ꝑ meritis quasi cum quibusdã3 elogijs paucissimis verbis: toti⁹ humani generis iudiciu3 designauit. Et.n. quantũ intercest inter impiũ z pctõrẽ: tm̃ itercest inter pctõrẽ z iustũ. Deniq; ẽt ipse impijs iudiciũ: q2 iam sua impietate ꝓiudicati sunt nõ derelinquit: neq; pctõres qui iudicandi sunt: iustorũ qui nõ iudicabunt dignos esse consilio existimauit. Nunc scire debemus q̃n iusti vite ppetue im pij eterno sũt destinati supplicio: nullaq; eos cognitio expectat vlterius: qui nam sint isti quibus est iudiciũ preparatũ. Et a quo: scire debem⁹: nisi ab ipso dño: qui suum dictũ prosequitur dicens. hoc est autem iudiciũ q2 lux venit in hũc mũdum: z dilexerunt hoĩes tenebras magisq3 lucem? Ambiguos vtiq; xp̃ianos designauit ac lubricos q inter pios impiosq; sint medij: nullam partem tenentes ad plenum: cum vtrãq; tenere non desinunt. Fideles nõ sunt: qa hñt aliquid infidelitatis insertũ. Infideles non sunt: quia hñt imaginem fidei: professione deo: factis seculo seruientes. Volũt nosse legem: nolunt eius ꝑcepta seruare. Signũ salutare venerant: z tñ a ministerijs demoniũ non recedunt. Multos namq; dei metus in ecclesia continet: sed tñ eos mundana voluptas ad se trahit. Impij non manent: q2 his dei nomẽ in honore est: pij non sunt: q2 patrem venerandũ prauis moribus ledũt z Orant: q2 timent: peccant: q2 volunt. Unde non est absolutus reatus: vbi de amoris comparatõe duarũ ꝯtrarũ sibimet partiũ iudiciũ flagitat. Ambiguitas.n. nisi fuerit discussa iure non põt mereri sñiam. Et q sunt isti quos ambiguitas suo

iudicio reseruauit? Utiq3 illi si cut apl's quoq3 ait: qui cognitum deu3 non quasi dn̄m honorauerunt: neq3 ei gratias egerunt: sed vanis persuasionibus cogitationes eorū abducte sūt. & tenebris optū est cor eorū: vt diligerēt magis tenebras q̄3 lucē: creaturā poti⁹ q̄3 creatore3: Itaq3 tria cōuenit esse iudicia. Unum iustorū: qui non tantū vt dem̄ est non iudicabunt: sed istum mundū ipsi iudicabunt: Apl'o dicente. An nescitis: q2 sancti de hoc mundo iudicabunt? Alterū impiorū qui nō sunt iudicandi: q2 iam iudicati sunt: sed perituri scriptura dicente: iter impiorū peribit. Tertium pctōrū quorū obliq3 an cipitisq3 vite sunt necessario discutienda secreta. Apl'o vtrūq3 prosequente. Nam qui sine lege inquit peccauerint: sine lege peribunt. Et qui in lege peccauerunt per legem iudicabunt. Uidetis ne fratres multū inter esse iter damnati & iudicādū? Qua3 iudicij formam ēt ipsa humanitas q̄3uis i iusta sit seruat. Nemo namq3 paterfamilias honesta fidelitatis sue lucra offerentem sibi suū seruu3 iudicat. sed honorat vt filiu3. Alterū vero quem venena conterentem in adulterio: in homicidio: in falso: in maleficio deprehenderit: carnifici destinat statim non audiendū: sed competentibus penis excrutiandū Tertium quoq3 quem aduerterit fraudulentū coloratis ratiocinijs sua furta excusantem reseruat examini: vt ponderatio damnis rebusq3 seruatis: snīa in eum prout debito: exti terit: iure possit exprom i. Ita erit vt iustis corona: pctōribus aut excusatis: aut emēdatis indulgētia: impijs aūt eterna pena tribuat. Per dn̄3 iesu3 xp̄3 qui est benedictus cum spiritu sancto in eterna secula seculorum. Amen.

¶ De psalmo.cxxvj. Ser.xix.

Nisi dn̄s edificauerit domū: in vanū laborauerunt qui edificant ea3. Nisi dn̄s custodierit ciuitate3: in vanum vigilant qui custodit eā. In vanum est vobis diluculo surgere. Uolunt plures sanctū Salomonem edificationi ciuitatis & templi studentem: in eo psalmo molitiōis sue tpe euersionem ciuitatis ac templi q̄d conciderit prophetasse: q2 titulus ante latus auctorem eu3 huius psalmi esse demonstret. Magnis.n. viribus & totis regni sui opibus magnificū aliquid & deo dignū efficere temptabat. Nam centū quinquaginta milia viro2: sicut scriptū est in diuersos edificatōis vsus ac ministeria occupabant. Et quāq3 statuta a se consuetudi-

ne perfectis oibus maxime cu stodie ciuitatis ⁊ templi solicitudo esset adhibenda: tñ cũ nõ ignoraret: omnẽ tanti laboris operationem futuram: ⁊ ciuitatem a babiloniis ob pctã po puli dirruendam ista dixisse. Nisi dñs edificauerit sibi domuꝫ: in vanũ laborauerũt edificantes eam. Putant aũt ꝓphetiam hanc ꝯsumatam eo tẽpore fuisse: quo postea captiuitatem ppli dario rege reditũ impartiente edificata: rursum per Zorobabel ⁊ ihm filiũ Josedech ciuitas fuit: q̃rũ inopẽ sensum illa ipsa posset ꝯsumatio edificatõis arguere. Naꝫ p aggeũ ꝓphetam ita hos eosdẽ restauraturos esse hierusalem dñs est locutus. Adhuc semel ego cõmoueo celum ⁊ terraꝫ ⁊ mare ⁊ aridaꝫ: ⁊ subuertaꝫ sedes regum. Psalmi ergo virtus non in tpe tñ Salomõis: sed etiam in aggei intelligenda est conuenire. Edificationis.n. labor van⁹ ẽ. Edificata nãqꝫ a Zorobabel ciuitas solatio Hesdre hodie ex se cõflagrationis cinere ex deformium ruinarũ ꝑbet feditatẽ. Et has sedes reguꝫ quas se edificatores regni eterni gloria restaurare arbitrant: vastatio iterata subuertit. Sed eadem huc etiam ceterorum subuertenda regnorũ: Bene aũt in oia humani operis propheta opera ꝓphauit. Scit inutiles esse humanaruꝫ custodiarũ vigilias. Scit in casum esse ꝯsurgentium matutinas solicitudines. Ciuitas ⁊ a se instituta ⁊ ab aliis restituta iam nulla est: non proficit edificatio vel ꝑma vel ꝯño. Et recte ipse ille euertende ciuitatis propheta est: qui auctor fuerat extruẽde. A deo ergo domus est edificanda que maneat: q꜡ nisi que a dño edificata fit: nõ manebit. A deo ciuitas est custodienda ne pereat: q꜡ nisi a deo custodiẽda fit ciuitas dirruetur. Et primũ que domus dei fit intelligamuꝫ: vt p id cognosci possit quatenus ab eo edificanda mẽsura fit. Domus est habitantis habitatio. Sermo enim diuinitus ꝫm intelligẽtie nostre ꝯsuetudinem naturãqꝫ se temperat: cõibus rerum vocabulis ad significationem doctrine sue ⁊ institutionis aptatis. Nobis.n. non sibi eloquitur: atqꝫ ideo nostris vtitur in loquendo. Conuentus ydem ecclesiarum siue templi quos ad secretam sacramentorũ religionem edificiorũ septa ꝯcludunt: ꝯsuetudo nostra vel domum dei solita est nuncupare vel templũ. Scriptura quoqꝫ vel ꝓphetica vel aplica ad demonstrationem locorũ his est vsa noibus. Uerum non hanc que a nobis ita nuncupata est domũ dei esse ex ipsius dictis

docemur. Ait.n. Celu3 mihi sedes est terra aut scabellu3 pedum meorū: quā domū mihi edificabitis: aut quis locus requietionis mee? Nōne hec oīa fecit manus mea? Non cōcluditur ergo edificiorū domib⁹ infinitus deus: non locis in aliquo cōtinet virtus imēsa: que omīa est operata apl'o ipso ita testante deus qui fecit mundū r oīa que in eo. Et cum sit celi r terre dn̄s: nō in manu factis templis inhabitat. Nulla ergo dei requies est: r nulla habitatio. Et forte nequoq̄ crederet esse qui nusquā est: audiamus ergo ipsum de requie sua r habitatiōe testatū. Ait.n. Hec reqe mea in seculum seculi hic habitabo: qm̄ elegi eā. Elegit aūt Syon. Sed nūqd eā de qua presens pphe huius querela est? Nisi dn̄s edificauerit domū invanū laborauerunt qui edificant eā. Syon in qua templum fuerat euersa est: r vbi sedes dn̄i eterna? Nō habitabile ei templū? Nēpe illō de q̄ dictū est. Uos estis templū dei: r spūs dei habitat in vobis. Hec domus r hoc dei templū est: doctrinis r virtutibus dei plenū est: sanctitate cordis diuini: capax incolatus de quo idem hic pphēta ita testatus est. Sctm̄ tēplu3 tuū mirabile in equitate. Sanctitas equitas: ptinētia humana: dei templū est. Domus ergo edificanda per dn̄3 est. Humanis .n. operibus structa nō permanet: non doctrinis seculi instituta consistit: nec in omni laboris r solicitudinis nr̄e cura custodiet. Extruenda aliter est: custodienda aliter ē. Nō super fluxa3 r dilabantem harenā3 inicianda: sed fundamentum super pphas r apl'os locando est: lapidibus viuis augenda est: angulari lapide continenda est: r mutue conexiōis augumentis in virum consumatum r in mensuram xp̄i corporis extruēda ē. Spē q̄q3 ac decore gra3 spūaliū adornanda ē. Hec ita a deo.i. doctrinis ei⁹ edificāda nō pcidet: hui⁹ dom⁹ edificatio. Nēo nūc israel captiu⁹ post plenitudinē gētiū pseqt: hec dom⁹ i domos plūs diuersis: fideliū edificatōib⁹ in vno q̄q3 nr̄3 ad ornatū r āplitudine3 beate illius ciuitatis exercet. Cuius ciuitatis iādiu dn̄s vigil custos est: qua Abraha3 peregrinū tuetur: cum imolandum Isaac reseruat: cum Iacob seruientem ditat: cum Ioseph venditū perficit: cū Moysem aduersus Pharaonē cōfirmat: cu3 ducem bellis iesu3 dirigit: cum Dauid de oīb⁹ periculis liberat: cum Salomonem dono sapientie munerat: cum pphetis adest: cū Elyam rapit: cum Eliseum eligit: cum Danielem pascit: cum Tami-

no pueros irrogat: cuȝ tribus quartus assistit: cum gignēdo se ex virgine Joseph per angelum instruit: mariaȝ ꝯfirmat. Joannem pmittit: aplos elegit: patreȝ pcatꝰ dicens. pater sancte serua eos: cum essem cū his custodiebam eos in nomine tuo: cuȝ deniqꝫ ipse ille post passionem eterne in nos custodie sue vigilias pollicetꝰ: dicēs. Ecce ego vobiscu suȝ: oibꝰ diebus vsqꝫ in consumationeȝ seculi. Et ciuitatis illiꝰ btē atqꝫ sancte eterne custodia est: qꝛ ex multis in vnū ꝯuenientibus τ in vno quoqꝫ nostrū deo ciuitas est. Est.n. sancti corporis τ fidelis aie τ placita possessio. Qd autē per dn̄m edificanda sit: ipse in euangelijs testatꝰ dicens. Amen dico vobis: nō cōsumabitis ciuitates israel donec veniat filius hois. Et huiꝰ quidem tpis edificationes beatus apls meminit dicens. Cuȝ aūt intrauerit plenitudo gētiū tunc qd reliquum est israel saluabitur. Hec igiꝰ ciuitates idest sancti cuiusqꝫ corpis atqꝫ anime deo placitus incolatus τ cetus: hunc vnū hȝ perfecte huius edificationis artificeȝ. Edificanda ergo per dn̄m hec ciuitas est: vt in aduentū consumationis sue crescat. Non.n. iam edificatio cepta perfectio est: sȝ perfectionis consumatio comparatur. Ceterum in edificandis his domibus corporum τ aiarū ciuitatibus humane artes vacant. Inanes.n. sūt phorum vigilie: τ ociose solicitudines frustrantiuȝ in inuestigandis nature secretis τ perscrutādis mūdi laboribus studium: sed lapsuram cito domū operatio talis edificat. Inanis qqꝫ erit matutina eoꝝ resurrectio: que qꝫqꝫ oibus que in lucē venerint sit cōstituta corporibus tn̄ ea que non fuerint edificata per dominū nequaqꝫ ea que i dn̄o ex mortuis resurgente iaȝ cepta est: matutine resurrectionis gloriaȝ consequetur. Ac ne aliquam psalmus opinionem intelligentie in se terrene τ corporalis admitteret: perfectiōis istius tpis τ edificandoꝝ significationem ipso dictorū suorū ordine docet nō humanis edificationibꝰ τ terrenis custodijs τ matutinis eorū resurrectionibus improbatus ait. Surgite postqꝫ sederitis: qui manducatis panem doloris. Cum dederit dilectis suis somnū: ecce hereditas filij merces fructus ventris. Nullus relictus est locus in his dictis ambigendi. Nam prophetie veritatem: gesta deinceps ꝯsumant: cognitionem vero gestoruȝ doctrina euangelica atqꝫ aplica subministrat. Ciuitas ergo deo ē edificanda que maneat: qꝛ humana edificatio infirma sit τ cadu

ca. Ac ne lapidea: cementa: ligna: ciuitatem hanc esse existimaremus: que hec esset: et quando esset perfecta ciuitas: docet dicens. Surgite postquam sederitis. Sessio: quiescentium requies est: a qua surgere debent qui ad perfectam hanc ciuitatem sunt comparandi. Et qui tandem sunt isti qui surgere postquam sederint iubentur? Nempe qui manducatis panem doloris. Panem doloris manducat quisque se hominem in vitijs natum viuere meminerit. Cum m.n. voluntas nostra per dei metum et spem eternorum ad perfecta innocentie opera contendat: econtra naturalis quedam nos consuetudo vitiorum in ipsis illis ex quibus emergeret timor demorer vite dolorem per infirmitatem destitute voluntatis accipimus secundum dictum prophete. Qui apponit sciam: apponit dolorem. Dum enim veritatis cognitio voluntatem nostram ad profectum consequende vtilitatis instiget: et nature consuetudo voluntatem scientem se proficere oportere detineat: profectus scie: profectus doloris est: cum tamen se per naturam doleat detineri: quantum naturam sibi per cognitionem intelligat relinquendam. Hinc ergo dolor vita est: hinc panis doloris est: cuius vite et doloris. hic idem propheta meminit dicens. Cibabit nos pane lachrymarum: et potum dabit nobis in lachrymis in mensuram. Tenendum autem est semper non esse definiendum: neque idcirco ad perfectum non contendendum: quia doleamus nos quod tendimus non posse contingere: sed in ipsa contendendi pertinatia dolendum est: non contingere non posse quo tendimus. Doloris huius dominus meminit dicens. Beati lugentes: quoniam ipsi consolabuntur: beatitudinem consolationibus ad luctum et dolorem non adepte consumationis impertiens. Propheticam autem virtutem et ipse ille dispositus in tempora verborum ordo seruauit dicens. Surgite postquam sederitis: quorum alterum in presens est: idest surgite ne fides tanquam de incertis et dubijs ambigeretur: cum veluti presentem efficatiam veritas prophetice admonitionis afferret: et in nobis fiduciam spei non constanter insereret. Tempus autem huius quod presens est mandati distulit in futurum: in eo quod ait. cum sederitis. In non ambigendis ergo mandatis presentis temporis est veritas: in consequendis autem expectandi temporis dispensatio reseruatur. Ut autem nouerit quando sibi surgendum esse cum sederit: si vna temporis ipsius demonstrata est plenitudo: cum dederit inquit dilectus suis somnum. Mortem sanctorum dei somnum frequentissime nuncupat. vt adhuc eundem prophetam dicit. Cum obdormieris et rege

ueris cum patribus tuis: tunc excitabo de semie tuo: q mihi erit in filiū ꝛ cui ego ero i pr̄ez Et dn̄s d̄ Lazaro: Lazarus dormit. Et apostolus de resurrectione ait: qm̄ nos qui viuimus non ꝓueniemus eos qui dormiunt. Plenitudine itaqꝫ gentium insomniū mortis recepta et israel reliquo saluo: tūc post hanc sessionem atqꝫ somnum resurrectionis est tp̄s. Et q: dum temporuꝫ plenitudo concludit̄ gentium quoqꝫ crediturarū ſm ap̄lm consumabit̄ plenitudo: idcirco ait. Cuꝫ dederit dilectis suis somnum. Hoc surgendi silentiuꝫ quod ꝛ dādi dilectis suis somni tp̄s esse demonstrans idest oī plenitudine iam recepta. Quid aūt sint dormientes dilecti: ꝛ sessuri resurgentes ꝯtinuo cuꝫ quadam figtione rei p̄ñtis ostēdit dicens. Ecce h̄ditas dn̄i. Sācti scilicet dormientes ꝛ resurrecturi sedentes hereditas dn̄i est non illa carnalis Jacob neqꝫ terrenus israel factus est diuisione gentium portio ꝛ funiculum hereditatis ſm Moysem dicentem. Cum diuisisset excelsus gentes ſm numerū angelorum dei: ꝛ facta est portio dn̄i Jacob: funiculus hereditatis eius israel. Et q: iam israel ob impietatem suam esse non meretur hereditas: que hereditas eēt ondit̄? Ecce hereditas dn̄i:

filij merces fructus ventris. Ea ergo in filijs hereditas dn̄i est: qꝛ ex mercede fructus ventris acceperit. Non eniꝫ inanis hic fructus est: cū ex virginali ventre manens antea deus nascit̄. Nā merces eius hereditas est: ꝛ hec h̄ditas filij sunt. Quot quot inquit eum receperūt dedit illis ptātem filios dei fieri. Et rursuꝫ. Filioli adhuc pusillum suꝫ vobiscū. His ergo hereditas est: ꝛ hec hereditas merces fructus est vētris. Est ergo dn̄s fructus ventris: quē ex se in vite nostre fructum pariens virgo progenuit. Et hec eius merces est qui ex virgine nascēdo fructū ventris esse voluit: vt ei gentes quas in filios per fidem generaret: hereditas fint. Qꝛ aūt: q: fructus effectus sit hoc mercedem hereditatis acceperit: psalmus alius testatur dicens. Postula a me ꝛ dabo tibi gentes hereditatem tuam ꝛ possessionē tuā terminos terre. Testatur ꝛ ap̄ls. Qui cū forma dei esset: non rapinam arbitratus est esse se equalē deo: sed se exinaniuit: formam serui accipiēs in similitudinē hoīuꝫ factus ꝛ habitu repertus vt homo. Humiliauit se fact⁹ obediens vsqꝫ ad mortem: mortēꝫ aūt crucis. Propter qd̄ exaltauit illuꝫ deus ꝛ donauit illi nomen qd̄ est super omne nomē: vt in noīe iesu oē genu flectat̄:

celestium τ terrestrium τ infer norum: τ ois lingua confiteaẗ: qm̄ dn̄s iesus in gloria est dei pris. Hec ergo merces fructus ventris est: que donaẗ ex nomi ne: que deferẗ i honore: que pre statur in gloria: τ hanc hꝫ retri butionem ob imortalem eius naturam humane infirmitatis suscepta natiuitas: vt q: fruct⁹ ventris fact⁹ est: merces quoqꝫ eius gentium fiat hereditas: τ hereditas ipsa fint filij. De hic sequiẗ. Sicut sagitte in manu potentis: ita filij excussoꝝ. Sa gittarum hic vsus est: vt emisse celeri volatu feranẗ: τ ad desti nata queqꝫ deflexa linea diri gantur. Esse aūt sagittas qbus dn̄s vtatur ita legimus cū ait. Misit sagittas suas τ dissipa uit eos. In Esaya quoqꝫ scri ptum est: qđ etiaꝫ de ipso dn̄o forte dictum esse possit intelli gi. Et posuit me tāq̄ sagitta m electā. In pharetra sua abscon dit me: τ ait mihi. Magnū est tibi hoc: vocari puerum meū. Ergo istiusmodi dei sagitte vo latu cite ictu fideles quas quā tum spiritalis ratio demōstrat significari doctrinas propheti cas atqꝫ apostolicas in quib⁹ dei verbum esse oportet intelli gi vbiqꝫ missas compungētes arguētes volantes: q̄q̄ in plu rimis locis meminerimus esse τ mortiferas τ letales sagittas de quibus scribitur. Sagittas suas arsuris operatus est. Ve rum hic non de vltricibus sa gittis dicit aliquid vel intelligi pōt: q: nūc sicut sagitte in ma nu potentis filij excussorum. Pharao i mari rubro in inte ritum ob crimen in pietatis ex cussus est. Excussum quoqꝫ aplicis pedibus puluerem sci mus sniaꝫ eē maledicti. Et q: prophete ipsius qui excussorū dei pctōrū τ maledictoruꝫ filij tāq̄ volantes τ fideles sagitte doctrine celestis emissi sunt: vel apli ecclesiarūqꝫ doctores de excussis per impietatem suam in maledictū gentibus credide runt: idcirco ait. Tanq̄ sagitte in manu potentis ita filij excus sorū. Orbe terre volatu pagrā tes infidelia corda doctrine te lo vulnerantes: τ pctōrū oium icentiuo salutari iaculo pugnā tes: atqꝫ vt ex his dictum intel ligi possit: quos deus excusso rum filijs ad doctrinā salutis modo mitteret sagittaruꝫ ait. Btūs vir qui impleuit desyde rium suum ex ipsis: non cōfun detur cum loquetur inimicis suis i porta. Beatus ergo ille est: qui ex ipsis desideriū suuꝫ potuerit implere: idest vel de sa gittis vel de filijs excussorū de siderabilibus sc. s. doctrine ver bis implere: τ de pdicatis fru ctibus futurorū bonorū expe ctatisqꝫ satiare atqꝫ vt hos ex dei doctrina edificatores eē il

lius quã supius memorauit ci uitatis ostenderet: idcirco ait. Ex ipsis non confundent cum loquetur inimicis suis in porta. Qd ex ipsis siue ad beatuz virum pertinet qui desideriuz suũ impleuit ex ipsis: vel ipsis filijs excussoꝝ erit propriũ qui ex ipsis non confundant: cum in porta inimicis suis loquantur. Neq3 ambiguum est qui in porta loquent edificate per predicationẽ suam domo ciuitatis. Meminimus autem in psalmo dictum. Qui exaltas me de portis mortis: vt anunciemus oẽs eius laudes i portis filie syon. Hic quidem plures porte sunt: in quibus propheta a portis mortis exaltatus: oẽs laudes dei predicat. Sed scimus esse portam vnaz regiaz: dñicã: celestem: de qua dictum est. Hec est porta dñi: iusti introibunt in eã. Et cũ nõ confundent hi excussorũ filij in porta inimicis suis loquentes: necesse est vt his inimicis suis loquentes non confundantur: qui cum iustis non merebunt intrare exprobante illis impietate in deum: inobedientia in predicantes: in fidelitate in eterna promissa: odia in innocẽtes & in ipsa ecclesie membra: scui ciam ipsi confitentes: & nulla fidei sue ac religione ambiguitate trepidantes: sed hos inimicos suos ab eius additu igressuq3 prohibẽtes. Quia nemo vadit ad pre3 nisi per me: id est per dñm nrm iesum xpm qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

¶ De psalmo. cxxvij. S. XX.

Quotiens de timore dñi in scripturis est sermo: aiaduertendum est nunq3 eu3 solitarium relinqui tãq3 sufficienter nobis ad consumationem fidei: sed subijci aut anteferri ex quibus timoris dñi ratio & perfectio intelligatur. Ut cognoscamus ex eo qd p Salomonem in prouerbijs dictũ est. Si.n. sapientiam inuoces & intellectui des vocem tuam: & exquires tãq3 argentum & tãq3 thesauros iuestiges eã: tũc intelliges timorem dñi. Uidemus enim quantis vsq3 ad timore3 dñi gradibus peruentum sit. Ante.n. inuocãda sapiẽtia est; & omne legẽdi offm intellectu i est deputandu3: & exquirenda ac peruestiganda est sapientia; & tunc timor dñi intelligendus Sed quantũ ad cõem humane imbecillitatis trepidatione3 metuentis est id perpeti qd sibi nolit accidere. Existit aũt & cõ mouet in nobis de reatus conscientia: de iure potioris: de impetu fortioris: de egritudinis casu: de fere occursu: ꝺ ois mali passione. Hic ergo timor nõ docetur: sed ex natura infirmi-

tatis occurrit:neq3 quid timendum sit discimus:sed terrorem suum ipsa illa nobis inijciunt que timenť. At vero de timore ita scriptum est. Venite filij audite me:timorem dñi docebo vos. Dicēdus ergo timor est: q: docetur. Non.n.in terrore: sed in ratione doctrine est:neq3 ex tripidatione nature est: sed preceptorū obseruantia z operibus vite innocentie: z cognitione veritatis ineūtis est. Nas si idcirco deus timendus est qz plura fulminibus arserint:tonitruo prostrata sunt.'terre nunc motu conciderint: nunc hiatu recepta sunt:nullum fidei meritum in timore est:qui ex terrore accidentium cōmoueť. Nobis aūt timor dñi ois:in amore est non in metu. Dilectionis aūt nostre in eum. hoc ꝑprius offm est: parere monitis:statutis obtemperare: pollicitis cōfidere. Audiam⁹ ergo scripturam dicentem. Et nunc israel quid dñs deus tuus postulat a te:nisi vt timeas dñm deum tuu3:z ambules in oibus vijs eius:z diligas eu3: z custodias ꝑcepta eius ex toto corde tuo: z ex tota aia tua: vt bene sit tibi? Quibus dictis conuenientia z congrua propheta in exordio psalmi locutus est dicens. Beati oēs qui timent dñ3: qui ambulant in vijs eius: ondēs non ex trepidatione nostra: qz nec timoris est auctor in ceteris neq3 ex terrore eius qui terribilis fit. beatos esse qui timeant: sed ex eo q in vijs dei incedāt. Timor.n.vt diximus:nō i metu:sed inobedientia est:z timoris testimonium est obsequella. Ceteru3 si quis timeat: neq3 pareat: erit quidem timens ex trepidatiōe nature: sed nō erit beat⁹ ex timoris officijs. Multe sunt aūt vie dñi:cum ipse tñ via sit. Sed cum de se loquiť: viam ipse se nuncupat: z rationem cur se viam nuncupasset ostendit dicens. Nemo.n.pōt ad patrem venire:nisi per me. Uerum cum de prophetis ac scriptis coru3 quibus ad xp̄m pergitis sermo est:tunc vie plures sunt in vnam viam:vndiq3 congruentes. Qō vtrūq3 eodem per Hieremiam prophetam loco significatu3 est dicentem. State in vijs dñi: z interrogate semitas dei eternales: z videte que est via bona: z ambulate in ea. Multe itaq3 vie interrogande sunt: z in multis insistendum est:vt vnā que bona est inueniamus per multorum.s. doctrinam: vnam via3 vite eterne reperturi. Uie.n.in lege:vie in ꝑphetis:vie in euāgelijs:vie in aplis sunt:vie q̄q3 in diuersis preceptorum operibus sunt: in quibus per dei timorē ambulantes beati sunt quibus dicitur. Labores fru-

ctuum tuorum manducabis. Sermo ad plures ceptus ad vnum refert dicens. Non oēs qui in xp̄m crediderint vnum esse: ap̄lo ita cōfirmante. Oēs enim vos vnum estis in xp̄o ie su. Siue.n. ad vnum siue ad plures loquatur in vnum: id erit significātie: qđ ī pluribus. Est aūt contuendum propheti cum hunc sermonem ab vsu cōis opinionis discrepare. In hac.n. vite conuersatione qui manducant laborum suorum fructus: manducant ex prouē tibus elaborati operis sumen tes. At vero propheta ait. laborū fructus manducādos. Non consequitur sensus humanus dicti huius intelligentiam. Ex laborib⁹.n. fruct⁹ est non ex fructibus labor. Deinde labor ministeriū corporis est: fructus vero merces laboris. Ministerium aūt corporis corporale est. Nihil aūt edere: nisi qđ corporale ē possumus Sȝ ꝓpheta nihil de terrenis ꝛ de p̄ntib⁹ tractat. De btitudine etiam timentium dn̄m ꝛ in via eius ambulantium ei sermo est. Qui.n.in ius dn̄i ambulabunt: illi labores fructuū suorum manducabunt. Non enim hic manducatio corporalis est: qꝛ neqꝫ id qđ manducandum est corporale est: ꝛ habemus hic cibum spiritualem aiam nostram in vita alentem bona.s.opera. bonitatis: castitatis: misericordie: patiētie: trā quillitatis: in quibus nobis cō tra corporum nostrorū vicia laborandum est. Horū laborum fructus in eternitate est: sȝ labor hic eternorum fructuū ante comedendus est: eo ꝙ in vita hac corporali aīa nr̄a alenda est per cibum horum laborum obtinentes panem viuū: panem celestem ab eo qui dixit. Ego sum panis viuus de celo: quē cum indigne ꝑm mā datū ap̄li qs acceperit: iudiciū sibi acquirit. Hi sunt ergo labores fructuum manducandi eorum.s. fructuum qui in celis metentur. Nunc dum in terra sumus: opera sumenda sunt. Hec.n. nunc aīum saturant: hec in celum suis fructibus ꝓ sequuntur. Deniqꝫ sequēti versu vtriusqꝫ huius tp̄is beatitudinem propheta demonstrat dicens. Beatus es ꝛ bene tibi erit. Quorum alterum in p̄n̄s obtineas: ꝙ beatus es; ꝙ vere bene tibi erit, repositū est ī futurum: qꝛ interim labor futurorum fructuum manducetur. Uxor tua sicut vitis abūdās: in lateribus domus tue. Filij tui sicut nouelle oliuarum in circuitu mense tue. Ecce sic benedicet ois homo qui timet dn̄m. Multis forte sermo iste in p̄ntis benedictionis gaudio aptus videbitur: vt ex miseri-

cordia suppetat pacifica et utilis in domo coniunx saluus et dulcissimus circa conuiuium cetus filiorum. Sed si hec perfecta bona fuissent: que cum sint bona non tamen celestia bona sunt. tamen: si in his beatitudo timoris dei constitisset: obtinuisset utique princeps fidei et timoris dei abraham: cui uxor diu sterilis bis ab repta est: filius ex promissione munus offerri in hostiam iussus et sacrificium admotus intulit orbitatis dolorem. Ipsi domini Isaac duo filij diffidentes et usque ad odium mortis inimici. Jacob autem ignorante uxoris inopinatus maritus: et ad nuptias alias fal so coactus: et uiuentis unius par ricidali fratrum mendatio plangens caruit benedictionibus et apud quos et a quibus fides est apud eos fidei sanctificatio non reperietur. Quantos autem peccatores videmus florere domo: coniuge: liberis? Jam vero benedictionibus dei priuabitur felix illa et beata virginitas: causam sibi beatitudinis non requirens? Et ubi erit illud pauli: vellem autem omnes homines esse sicut et me? Et nescio quomodo propheta per fectam eam beatitudinem con stituerit que negata sanctis est: peccatoribus usitata est: non speranda virginibus fit. Ergo quia secundum humanam intelligentiam propriam perfectam beatitudinem dicti huius sermo non explicat: erigende sunt ad spiritalem doctrinam mentes atque aures. Lex enim omnis secundum apostolum spiritalis est: et ipse non humilem nec terrenam beatitudinis spem secutus est dicens. Pater domini nostri iesu xpi qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in celestibus. Cum itaque in spiritalibus et celestibus benedici se ostendat: perfecta illa sanctorum beatitudo non in his terrenis et corporeis esse speranda est: sed potius intelligendum est per corporalium et terrenorum nuncupationem: celestium bonorum esse intelligentiam consequendam. Nunquid cum dominus secundum euangelium sponsus est: et secundum Joannem habet sponsam: de sponsis terrenis et corporalibus significari estimandum est? Non utique: sed per hanc sermonis consuetudinem docemur eum esse qui promissus sit gentibus: cuique a patre ecclesie hereditas per adoptionem corporis quod ex virgine presumpturus esset desponsata sit. Ut autem nunc cognoscamus quid sub uxoris nuncupatione intelligi oporteat: commendum est quid et alibi sub hoc eodem uxoris nomine tractet. Salomon ait: quia quesiui sapientiam sponsam adducere mihi ipsi: et quia sponsam requirit: diuitem querit. huius sponse sue opes memorat dicens. Honestatem glorificat conuictum dei

dño: et omnium dñs dilexit eam. Et simulatam cognitionem quas desiderat: nouit et q̃ a principio sint. et q̃ futura sint cõspicit. Et item. Uxorem virilem quis inueniet? Et preciosior est aũt lapidibus multi precij istius mũdi. Et hec in prouerbijs dicta sunt: quia prouerbia non hoc qđ verbis sonant explicant: sed dictorum virtutem. Ex vsu verborum cõium nũciant. Docet aũt dñs in euangelijs quid prouerbia intelligenda sunt: dicẽs. Ueniet hora vt iam non in prouerbijs loquar vobis: sed palam de patre annunciẽ vobis: Ergo s̃m prouerbiorum rationem vxorem virilem nosse debemus: eam nempe quam sibi Salomon spõsam optauit assumere. de qua rursus ait. Ju dicaui igitur hanc adducere ad conuiuendum mecum: et amator factus sum pulchritudinis eius tãq̃ vxor assũpta sapia. Hec igitur virilis est perficiẽs oia: et sibi subdens et in labore vtilium operum valida; ipsa deo placita: et p doctrinam eius dignam et preteritorum sciam: et futurorum cognitionem perfectam. Hec timentis deũ vxor totis domus sue laterib⁹ diffusa fecunde vitis: modo semper oia operum nostrorum latera extendit. Domus aũt non ambigitur hoc aie nostre esse domicilium: quid sibi vnusquisq; per timorem dei et vias eius incundo et habitationem sapientie eius mũdat. Ex hac igitur filij qui erunt tãq̃ nouelle oliuarum in circuitu mense nostre erunt: non in conuiuijs. In circuitu futuros ait esse de mẽsa. Mensa. n. dñi est: ex qua cibũ sumimus: panis. s. vim. Cui⁹ hec ratio ẽ: vt ipse viuẽs eos q̃ qui se accipiant viuificet. Sed est et mensa lectionum dñicarũ in qua spiritalis doctrine cibo alimur: de qua i psalmo alio scriptum est. Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum: et in captionem et in retributionem et in scandalum. In captione. n. illis est scandalum. Omnibus intellecte ipsius pphetie lectio pficiet. Sed qui doctrinã dei consectantur: nisi in operũ ministerio versentur mense illius cibo non proficient. Nam sicut ex coniugio liberi: ita et sapientia bone voluntatis opera procreantur. Hec igitur tãq̃ nouelle oliuarũ mẽsam nram circuibunt: idest doctrine nostre cognitionem: opimorum quasi laborum fructibus obumbrabunt. Seruauit etiam hanc ppheta rationem: vt neophitam oliuã diceret: idest nuper plantatam: qr per sapientiam tãq̃ coniugem assumptam: cuius filij sunt opera fidelia. Hec eadem in hac terra nostri corporis plantant. Hec igitur vxor

modo vitis abundantis in domus nostre lateribus diffusa: hi filij idest ex tali coniuge opera procreata tanq plantate oliue in mense nostre circuitu assistentes: qz hec timentium beatitudo est: ppheta subijcit. Ecce sic benedicetur ois homo. Jungitur z timentis merito etiam votum prophete dicentis. Benedicat te dns ex syon: z videas que bona sunt hierusalem. De hierusalem z syon in superioribus psalmis frequenter sumus locuti ex quibus vel in quib9 bonorum omniu consumatio speranda est. Nunc.n. quis bonis celestibus pfruamur: maiora nobis in syon z hierusalez tpibus reseruantur. Hoc.n. seculum promissorum bonoruz capax non est. Hec.n.nunc mundo ab scandalis: in quo z zizania dyabolus sup serit: in quo regio est corruptionis: z locus iniquitas z conuallis ploratio nis: in quo mudi potentes sunt harum tenebrarum. Sed habemus interim promissorum nobis lumen: in quo tanq per speculum z in enigmate feliciu rerum imagines contuemur. Tunc facie ad facie visuri non interposita obscuritatis nube: aut speculi emulantes splendore: sed vera z conspicabili beatitudinis nostre contemplatione letabimur: operum nostrorum fructus contuentes z mercedem vite innocentis videntes. Nam vt opera ex sapientia gignuntur: ita z operibus retributio nascitur. Est ergo sapientia innocentie mater: z rursum innocentia fructus retributionis parit. Hos ergo cosequemur: dyabolo contrito: aculeo mortis retuso: z omni principe ac ptate huius seculi exempto: cuz iam pax nobis fit: hoste victo z perempto. Qd propheta psalmi ipsius conclusioni testatur: dicens. Benedicat te dns ex syon: z videas bona hierusalem oibus diebus vite tue. Et videas filios filioz tuorum: z videas paceз sup israel. Speremus ergo hec bona hierusalem celestis z syon montis z pacis israel: que in pace est in dno iesu xpo: qui est benedict9 in secula seculorum. Amen.

¶ De psalmo.cxxviij.S.XXI.

Sepe expugnauerut me a iuuentute mea dicant nunc israel. Instituimur dictis propheticis ad tolerantiaз presentium passionum: vt nature nostre infirmitas aduersus seculi iniurias semper impatiens suscipiat sapientie doctrinam ab eo q i pnti psalmo ait. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Non ociosa virtus religiosi viri est: neqz quieta exigit vitam. Impugnatur iam ab ipsis iuuentutis sue initijs

z impugnatur sepe. Non nouella itaqz neqz rara impugnantium odia sunt: sed sepe etiam ab ipsis initijs etatis insesta sūt. Et idcirco hec sunt que fidem probant: que patientiaz testant que inuicte virtutis coronā merentur. Nouit beatus apostolus Paulus hanc longi prelij coronam dicens. Nemo coronatur: nisi qui legitime certauerit. Certamen tm̄: non sufficit ad coronam. Legitime certandum est: idest oium passionuz bella peragēda sunt. Nō sufficit semel: neqz vni9 certaminis bello militasse. Et audiamus hoc ipsum legitimū certamen cum dicit de se. In laboribus copiosius: in plagis abundantius: in custodijs eminentius: in mortibus frequenter. A iudeis qnquies quadragita vna minus accepi: ter virgis cesus suz: semel lapidat9 suz: ter naufragaui: noctem z diem in profunduz maris fui. Merito iste tot z tantis prelijs perfunctus dicere ausus est. De cetero iam superest mihi corona iustitie: qa nemo nisi legitime certauerit coronatur. Huic etiam vox hec prophetica competit. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Cōfidentie maxima gratulatio est: tantorum z tam numerosorum bellorum recordari. Sed nūc tacito ipugnantiū noie: impugnatio sola memoratur: z causa noscenda est cur auctores impugnationis sileantur. Oēs humane iniurie que religiosis viris inferuntur: non eosdez hūt auctores quos hūt ministros. Ex secutio quidem hoium est: sed dyaboli instinctus. Et huius nobis inte ligētie apl's auctor est dicens. Nō enim nobis certamen est aduersus carnem z sanguinem: sed aduersus ptātes mundi potentes harum tenebrarū: spiritualis nequitie in celestib9. Et rursum. Secunduz principē aeris huius z spūs qui nunc operat in filijs inobedientie. Operantur ergo he spirituales nequitie in his qui inobedientes dei legi sunt: quos voluntatis sue tanqz operarios eligunt: re sua aliene intercessionis ministerio vsuri. Neqz solum id ex apli dictis intelligimus: sed etiaz ex libro Job docemur. Cum.n. dyabolus ptātem Job tēptādi postulasset: per direptiones substantie eius: primum de se victurus: hoies ad pastoruz cedem z ad direptionem pecudū excitauit: eosqz in hanc voluntatem latrocinij accendit. Egit ergo qd volebat per humane operationis officium. Judas quoqz in passione dn̄i ministerium dyaboli fuit: z per eum effectum voluntatis est ppzie executor: euāgelista testāte ita. Intrauit inquit sathanas in

iudas cognominat Scarioth. In omni igit quã perpetimur iniuria alterius opus alterius instinctus est: z non sibi officit quisq aliquid pturbulẽte vo luntatis impetũ gerit. Nõ er go his irascendũ est a qb' ali qua perpetimur: sed quotiens per ptumelias ad iracundiam puocamur quotiensq per cõ uicia ad lites excitamur: quo tiensq ad dolorem z impiam damni querelam per rapinas z furta cõpellimur: aut i corpo ris voluptates alẽdas adhor tationis solicitamur instinctu: agnoscendus est hostis ille per quem hec operũ ac dictorũ in centiua prebent. Neq irascen dum est hoibus aliene instiga tionis operarijs: sed potius in his detestandi officij itercessio feda miseranda est: q sint vasa dyaboli Sathane ministeriũ z latrocinãtiũ tela: z aliene ma licie ac nequitie paritores. Ob hanc ergo cognitionem ppha fine distinctiõe nois tm impu gnantiũ noie de his atq illis idiscrete locutus: q per hoies in se id q spiritali negtiarũ est gerebat. Cepit itaq tãq ex psona sua ppha: sed qd a no bis dici oporteret quodã ipse pfessionis exemplo ante prelo quit. Talis.n.ordo dictor est. Sepe impugnauerũt me a iu uentute mea dicat nunc israel Quid dicere debeat? Tum de inde tãq doctus z exemplo p phetice confessionis imbutus. israel ipse iã loquit. Sepe im pugnauerunt me a iuuentute mea: z.n. non poterant mihi. Talis religiosorũ dz esse pfessio z hec vera fidei pbatio est: vt q sepe z a iuuentute impugnẽt: nũq tñ eorũ quos z sepe z pri dem impugnauerint 'prep otẽ tes sint. Aduersus aũt validio res z longũ z frequens est pre lium: z idcirco inimice spirita lesq virtutes: firmos fide z ti more dei viros sepe ptemptãt: q iterari necesse est: qd z diu ge ritur z nũq optinet. Maneã mus ergo vt sepe ipugnemur: z sepe ipugnati habeamus hãc gloriã: nec aliqñ cedamus. Et hinc fit impugnationis nostre assiduitas: q non fit inpugnã tiũ prepotẽs fortitudo. Mos aũt est eorũ qui nequãq lõgis atq assiduis prelijs preualẽt: vt victorem exercitum z firmis agminibus incendentem a ter go adeant: z dorso sicubi iam pretereat insidias machinent: illic dolos fabricant: illic oia in sidiarũ artificia exercent. Ita z petõres temptant in cassum fideles viros euntes iam verita tis via dorso adeunt: insidiant dorso: dolos ptinant. Et ideir co ait. Supra dorsum meum fabricabant peccatores. Cur rit apls ea que retro sunt obli uiscens: seq i ea que i añriora

sunt extendens. Lex ad fideles ita locuta est. Persequentur te inimici tui: et non cõprehendẽt. Non cõprehẽdisse aũt eos docet: cum ait. Fabricabant. Indefiniti .n. tpis significatio est. Fabricabant.n. semper: nunq̃ fabricatõis sue effectũ ↄsequentes indefesso fidei cursu: cui quotidie supra dorsum fabricabant bella currentiũ: atq̃ hanc pertinacem infestantiũ iniquitatẽ sequens versus absoluit. Prolongauerunt iniquitatẽ ipsorum. Esaye pphetia est dicentis. Ue ve qui trahunt pctã sua: tanq̃ funem longum. Non definũt eni pctis pctã conectere: et tanq̃ funis modo in longũ implexa semper extendere. Sãcto enim currente et pctõribus in dorsum fabricantibus cum hinc ad destinatum currendi illis semper fabricandi modus nullus fit: fit pctõrũ prolixa series et multiplex longitudo. Sed qd tandem hanc iniqtatum longitudinem maneat: noscendum est. Sequit.n. Dñs iustus ↄcidet ceruices pctõrum. Justus dñs et patiens .s. in vltionẽ dissimulator: ad pñte tps non iter exordia humane iniquitatis promptus ad penam. sed definendi a criminibus feram licet voluntatem pctõris expectans: tunc ceruicẽ ↄcidit: cum fine aliquo definendi modo fabricat: cum in longum pctã tendunt: cum iam oẽ patientis misericordie tps exclusum est. Exprobrari aũt semper ↄtumacibus legis meminim⁹ q dura ceruice sũt: cum ceruicosum populum esse Moyses ad dñm arguit: cum pphã filiabus syon exprobrat q alta ceruice incedunt: ceruice scz iugum dedignante: opibus fidei insolente: patientia dei ad producendam pctõrũ longitudinem abutente. Submitenda aũt ẽ ceruix iugo suauit: ad qd dñs inuitat dicens. Tollite iugum meum super vos: et discite a me: qz mitis sum et humilis corde. Non concidenda ceruix est huic se iugo subdẽs. Est.n. hoc humilitatis et mansuetudinis iugum: non semper impugnans: non in dorso fabricãs: non pctã plongans: sed humilitate et patientia ceruicem subditam fouẽs: superba illa insolentiq̃ ceruice iusti iudicij concidenda decreto. Dehinc sequitur. Confundant et reuereant retrorsum omnes qui oderunt Syon. Frequenter ad monuimus: syon montem esse hierusalem proximum. Sed cum rex syon cum filia syon cum porte syon a pphetis nũcupant. primo in ipso nomine itelligi dz: aliud sub syon significatõe mõstrari. Syon.n. speculatiõis interpretatio est. Q̃ñ.n. nobiscũ speculatio: id hebraice syon dicitur. Tum deinde dicti aplici

meminisse nos cõuenit: ad mõtem syon hierusalem celestem accessisse nos in dñm nostrum iesum credentes. cuius glorifico corpore qd in celestem gloriam transformatũ est. spei nostre honorem speculamur humanitatis nr̃e corpore i gloriã corporis sui cõformãdo. Ecclesiam aũt esse corpus xp̄i cuius inuicem membra sumus. ap̄ls testis ē: q2 ipsa syon mons dñi regis filia ciuitas sancta viuis lapidibus in fundamento prophetarum z ap̄lorũ edificata. Hanc ergo syon quisqs odit: odit eũ cuius z corpus est. Est enim sp̄ale aduersus fideles in fidelium oium odium. Confundendi ergo erunt qui syon oderunt: retrorsum reuerentur non in celestia currentes: neqz ad futura tendentes: sed ad terrena sua z originalia reuertentes: pudorem iniquitatis z infidelitatis iudicij tp̄e sentientes: z in penalem corporum sensuz amissa resurrectionis demutatione reddentes. Idipsum aũt psalmi cõntia docent. Fiant sicut fenum edificiorũ qd priusqz vellatur aruit. De quo non impleuit manum suã qui metet: z sinum suum qui manipulos colligit. Et non dixerũt qui preteribant benedictio dñi super vos. Nullũ vt arbitror ẽm corporalem intelligentiã edificiorũ fenuz est agri eiusdẽqz fructuosissimũ: ergo nihil hic ẽm aurium sensum tractandũ atqz opinãdum est. Sunt aũt ẽm scripture auctoritatem edificia firma: Qui fundamẽtis fidelibus supra petram iacta fluuijs ventis inundationib9 nõ mouent. Sũt z infirma que harenoso edificata fundamine cum tempestates orte fuerint: efficiunt ingenté ruinam. Sunt z satiões due ẽz ap̄lm sp̄us atqz carnis: z qui sp̄ualia seuerit: spiritualia metet: z qui carnalia seuerit carnalia metet. Ergo qui sepe z pridem impugnant: qui super dorsum fabricabant: qui prolongauerunt iniquitates: quorum õcident ceruices. qui oderunt syon: hi sicut fenum edificiorum erunt inutiles z corporee huius pñtisqz vite fructuz cassuz minime referentes. Edificia enim atqz tecta ẽm euangelicam cõparationem humana sunt corpora: aut fide firma aut ĩfidelitate ruitura. Ab hoc etiam edificij tecto instante persecutione dñs vnũquẽqz descẽdere inhibuit dicens. Et qui super tectum est: non descendat tollere de domo aliquid. Certe in persecutione fugiendum est. Et quo de tecto inhibuit descendere: nisi q2 cura corporis derelicta: q2 super tectum insistens: idest super terrenam naturaz manens humilia repetere z descẽdere ad inferiora phi

duxit: et mortuum deputauit. Negant ergo edificiorum feno pretereuntes dei benedictionem fructib' aridis et caducis: scientes gratiam diuini muneris denegandam. Sed prophete vota dura atque aspera esse credenf. Totus.n. eius sermo tanque optatio fuit.cum ait. Fiat sicut fenum edificiorum. Sed absit istud vt propheta precatus esse credatur. Talia aut scia e locutus est: cognitionis fuit sermo iste non voti: simul vt peccatorib' horror irrueret:inanitatem fructuum suorum arescentium cogniturus. Porro aut votorum suorum ostendit affectum dicens. Benedicamus vos i noie dni. Prompta benedictio est:si hi qui serebant edificiorum fenu serere incipiant:qd messoris manu et colligentis manipulos sinum repleat. Aridis ergo operibus et mortuos fructus suos in fenu edificiorum propheta monstrauit:benedictiones negando: vota aut sua erga pnium salutem pro reditu bone operationis ostedit benedictiones rursus quas negauit optando. Seramus ergo vtiliter et labores nros implendis manib' ac finibus preparemus: vt benedictionu dei pticipes esse mereamur in domino iesu christo qui est benedictus in secula.

De psalmo.cxxix.Ser.xxij.

Inter multa preclara que ad romanos apls scribit: cum de fide gentium et infidelitate iudeorum locut' esset: et multa super iudicijs dei decretisque tractasset ait. O altitudo diuitiarum sapie et scie dei quam sunt inenarrabilia iudicia eius: et inuestigabiles vie eius. Quis.n.cognouit sensum dni aut quis consiliarius eius fuit? Aut quis antededit ei et retribuetur illi? Quia ex ipso et per ipsum sunt oia:ipsi claritas in secula seculorum amen. Humane infirmitatis religio confessio est: ex deo hoc solum nosse qd deus est. Ceterum secreta illa et profunda imperspicabilis iudicij decreta mens terrena non penetrat. Inuestigare quidem ea perscrutarique pium est: sed in eo scrutabilia ea esse voluntatis: alterum in perspicabilis nature e. Quis.n.cas naturasque celi huius et superiorum et ceterorum sciet? Quis angelorum et ptatum et dnationu et thronorum et principatuum officia rationesque perceperit? Quis cherubin et seraphin: ppetuas voces et eternasque itelliget? Quis solis lune et astrorum lumina coperta esse sibi gloriabit? Quis hanc inanis nobis vt putabamus aeris plenitudine metiet? Quis vero aut dispositiones orbis terrarum: aut elemento

rum virtutes: aut tempoꝝum
mutationes: aut fluminū cur-
sus: aut maris fines: aut vento
rum flatus: aut naturas aialiū
aut iras bestiarum: aut genera
arboꝝū: aut virtutes radicum:
ꝛ origines aiarū: ꝛ incrementa
corpoꝝ: ꝛ infantiū mores: ꝛ se-
num vitam: ꝛ labores seculi: ꝛ
sctōꝝ gloꝛiosas calamitates: ꝛ
religiosoꝝū infelices beatitudi-
nes: ꝛ legis: ꝛ ꝓpħaꝝ ꝛ euange
lioꝝū ꝛ aplo̅ꝝū archana celesti
libꝛo ꝯsecrata plene cognitōis
scia ꝯseq̄t? Ḣis igit͛ oib⁹ herēs
ac detentus ꝓpħa ex iterno coꝛ
dis sui secreto scd̄z apostoli vo
cem ꝛ ipse ꝓclamat dicēs. De
profundis clamaui ad te dn̄e.
Pone illum ſm aplm̄ in pro
fundo diuitiarū dei: iter i scru-
tabilium ꝛ inuestigabilium de
morantem: statue illum de ꝓ-
fundo humanarū calamitatū
mesta precantem scd̄m eaꝫ dn̄i
que in anteriori psalmo est vo
cem. Ueni in ꝓfundum maris
ꝛ tempestas demersit me: existi
ma illum nō labijs sed secreto
vt iussuꝫ est cordis orare apta:
aut ignoratōi aut passioni: aut
orōni: vox ista dicentis est. De
profundis clamaui ad te dn̄e.
Dum aut nescit: aut patit͛: aut
precatur: aut qꝛ de profundis
clamat ꝛ confidenter ait. Dn̄e
exaudi vocē meam: ꝛ fiant au-
res tue itēdentes in vocem oro
nis mee. Sꝫ q̄rēdū ē an ipꝫ fit

exaudi vocē meā ꝛ fiant aures
tue itēdētes i vocē orōnis mee.
de profūdis.n.orat. Et prio itel
ligēdū ē: ꝓfūdū eē q̄cq̄d orat:
deū icorꝑalē eē neq̧ ex ꝑtib⁹ q
busdā atq̧ officijs mēbꝛoꝝ ex
qb⁹ vnū corpus efficit͛ ꝯsistere.
Legimus.n.i euāgelio: qm̄ de⁹
spūs est: ꝛ iuisibilis.s. ꝛ imensa
atq̧ itra se manēs ꝛ eterna nā.
Scriptū q̧q̧ ē: qm̄ spūs carneꝫ
ꝛ ossa nō hꝫ. Ex his.n.corporis
mēbra ꝯsistūt: qb⁹ suba dei nō
eget. Deus autē qui ꝛ vbiq̧ ꝛ
in oibus est: totus audit: totus
videt: totus efficit: totus ince-
dit. Et hoc ex scripturis doce-
mur: cuꝫ dicit͛. Ego sum deus
approximans ꝛ non de longe.
Et rursuꝫ qm̄ i ipso ꝛ viuimus
ꝛ mouemur ꝛ sumus. Uirtus
ergo dei que equabilis ꝛ indi-
screta est: officium ac membro
rum hꝫ noia: vt virtus qua vi
det oculi fint: virt⁹ qua audit:
auris fit: virtus qua efficit ma
nus fit: virt⁹ qua adest pedes
fint: officioꝛuꝫ diuersitates vir
tutis huius ꝑtāte peragente.
Deus ergo q vbiq̧ est: ꝛ vbiq̧
adest: audit ꝛ videt ꝛ efficit. est
orādus a nobis: vt scd̄m precē
nostram adsit: audiat: videat.
efficiat. Nature sue ē vt audiat
sed fidei nostre est vt precemur
audiri. Audit ꝯuiciātes: audit
maledicentes: audit etiam itra
secreta cordis loq̄ntes: sꝫ fides
officium suum exequit͛ vt dei

auditionem roget: vt qui per naturam suam audit. per orationis precem dignetur audire.
Quod si quis forte corporeum deum et conformabilem et membris diversum: quia non idem oculus quod manus est ob id esse existimabit quod dictum est: Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram: primum meminisse debet hominum institutiones naturis duabus contineri anime scilicet et corporis: quarum alia spiritalis: alia terrena est: et interiorem hanc materiam in efficientiam atque operationem nature illius fuisse potioris aptatam. Ergo quisque ita volet credere vt corporalis deus sit: quia ad imaginem eius homo factus est: compositum esse deum statuet ex potiore scilicet inferioreque natura: quia de talibus homo constat. Quicquid autem compositum est: necesse est non fuerit eternum: quia compositio habet diem initium quo componatur vt maneat. Sed hec infidelitatis deliramenta sunt: dum per celestis nature ignorationem intra has opinionis angustias vicio ingenij degeneris coartatur. Deus autem semper et in omnibus manens: vbicunque idem et nunquam ipse non totus: cum pulcherrimum opus perfecto iam mundo inchoaret: hominem scilicet ad imaginem sui faciens: eum ex humili natura celestique composuit aia videlicet et corpore. Et prius quidem aiam diuino illo et incomprehensibili nobis virtutis sue opere constituit. Non enim cum ad imaginem dei hominem fecit. tunc et corpus effecit: genesis docet longe postquam ad imaginem dei homo erat factus puluerem sumptum formatumque corpus: dehinc rursum in aiam viuentem per inspirationem dei factum: naturam hanc scilicet terrenam atque celestem quodam inspirationis federe copulatam: scit se beatus apostolus Paulus per interiorem et exteriorem hominem diffidere. Per interiorem quidem hominem delectatur legi: per exteriorem vero quod non vult agit. Cum interior homo spiritus opera desiderat: exterior voluptates corporis concupiscit. Ergo ad imaginem dei homo interior effectus est rationalis mobilis: mouens: citus: incorporeus: subtilis: eternus quantum in se est: speciem nature principalis imitatur: dum transcurrit: dum circumuolat: et dicto citius nunc vltra oceanum est: nunc in celos euolat: nunc in abyssis est: nunc orientem, et occidentemque perlustrat: dum nunquam vt non sit aboletur. Natura quidem dei in his omnibus est. Neque vt alibi adsit decedit aliunde: sed aia humana secundum hec ad imaginem sui facta est: dum naturam dei mobilitas aie pennis imitatur: nihil in se habet corporale: nihil graue: nihil caducum. Audia

mus adhuc paulum ita docentem: expoliantes veterez hoiez cū gestis eius: et iduentes nouū qui renouat̄ incognitionez s̄m imaginem creatoris. Nūquid aliquid corporale induimus: cuz in agnitionē renouamur? Nihil vt opinor. Induimus aūt agnitionez dei: fidez eternitatis: inocētie sinceritatem: bonitatis mores. Hec.n. aie magis sunt indumenta q̄ corporis: que oia deo propria sunt. Hec in agnitionez noui induimus: vt in omni ministerio aie nostre simus s̄m imaginē creatoris bonitatis et sanctitatis, et caritatis agnitōe perfecti. Hec pp̄ aures deine corporales existimarentur tractata breuibus sunt. Et q̄q̄ hec ita se vt dicta sūt hñt: tñ meminimus eē plures spirituales virtutes qbus angelorum est nomē vel ecclesijs presidentes. Sunt.n. s̄m Joannem asianis ecclesijs angeli: sunt et Moyse testante secūdū numerum angelorum fines gētiuz a de filij ɔstituti: sūt et dño docente pusillorum angeli quotidie deum videntes. Sūt scdz Raphael ad Tobiam loquētem angeli assistentes ante claritatem dei: et orōnes deprecātiū ad dñm offerentes. Hoc ideo cōmemoratū fit: vt si forte hos esse oculos: vel aures: vel manus: vel pedes dei itelligere voluerimus. Habemus Job nō improbabilis intelligentie auctoritatē: maxime cum scriptū sit. Sunt.n. efficientes spiritus in ministeriū missi propter eos qui hereditabunt salutez: deo nihil ex his que agimus ignorante: sed infirmitate nr̄a ad rogandum et promerendum spiritualis intercessionis ministerio indigente. De hinc sequit̄. Si iniquitates obseruaueris dñe: dñe quis sustinebit? Nō negligenter dicti huius rō tractāda est. Non.n. ait si pctā obseruabis. Differt.n. iniqtas a pctō. Nūquid deus pctā nō obseruabit: et criminuz memoria nō erit? Certe q̄ ēt de ocioso verbo rōnē vnusquisq̄ prestabit: et oīs in carcerez missus reddet nouissimū quadrantez. Differre aūt iniquitatez et pctm̄ docemur cum dr̄. Beati quorum remisse sunt iniquitates: et quoruz tecta sunt pctā. Et rursuz. Iniquitatem meam ego agnoui: et pctm̄ meum nō abscōdi. Nō ipsuz apl̄s absolutissime distinxit dicens. Qui.n. iniq̄ peccauerunt: iniq̄ peribunt: qui aūt per legem peccauerunt per legem iudicabuntur. Ergo pctm̄ iniquitatis iaz perijt. Ceterum pctm̄ legis iudicabitur: pctm̄ aūt iniquitatis est qcqd extra legem delinquit̄: vt gentilium crimina sunt: que iam cū ipsa legis ignoratione damnata sunt. Legis aūt pctā iudicā

da sunt: q2.vz.pctã sunt. Ergo si deus iniquitatum recordet: quis sustinebit? Furta: falsa testimonia cedes: stupra: periuria. Hec eniz crimina sunt que iniqz idest extra legem dei gerũtur. Sed hoz plane iam deus nõ recordatur: vt insequẽti versu pphēta demonstrat dicens. Quia apud te propiciatio est. Est.n. vnigenitus filius dei verbum redemptio nr̃a: pax nr̃a: in cuius sanguine reconciliati deo sumus. Hic est qui venit tollẽ pctã mũdi cruci sue chyrographum legis affigens edictum damnationis veteris deleuit. Siue igitur ad pfez siue ad filium ofo pphete esse existimabitur. Unum.n. ambo sũt: et qui videt et filium videt et patrem: q2 pr̃ in filio et filius in patre est: ex silitudine glorie: alter in altero gloriosus. Gloriosus filius: q2 dignus csortio patris fit: gloriosus pater digni csortio suo filij. Recte ad quez vo les pphēta dixisse credet. Quĩ apud te ppiciatio est scḋm similitudinem glorie: q2 in patre filius est: et filius ipse pro peccatis nr̃is et ppiciatio et redẽptio et deprecatio est iniquitatuz nostrarum: q2 ipse eorum propiciatio est. Scit aũt pphēta ingẽtis periculi rem esse: iniqz idest sine lege preditio esse pctõri: q2 pctõri in lege iudiciuz est: et idcirco ait. Propter legem tuã sustinui te dñe. Lex aũt sancta et spiritalis est et in ea verba vite sunt: et legis finis xp̄s est. Et hoc sequenti versu oñdit. Ait enim. Sustinuit aĩa mea in verbum tuum. Corporalia qdez legis officia pphēta exequit.s. sacrificiorum et holocaustomatum et neomeniorum et sabbatorum: que oĩa vmbra sunt futurorũ. Sed aĩa eius sustinuit in verbum dñi. Propter legẽ ipse sustinet.s. filij dei aduẽtũ: qui et verbum dei et deus verbum est spiritali fide expectat. Qualiter aũt expectet: demonstrat dicens. Sperauit anima mea in dño: a custodia matutina vsqz ad noctem. Recordemur euangelice comparatiõis tenorẽ: et meminerimus q̃sdaz operarios vinee oẽm diem in labore transfigere. A custodia matutina vsqz in noctem propheta sperat: nullum tp̄s hẽt vacuuz: totius diei: indefessus operarius est. Sed tãdem qd erit spei? Nõ oium vita diem suam in spe dñi exigit. Sũt.n. operarij hore tertie: sunt sexte: sunt none: sunt et vndecime. Et vr̃ pphēta qui a custodia matutina vsqz in noctez sperauit: spem nobis euangelice mercedis abscidere. Non abscidit plane. Ait.n. Spet israel ĩ domino sine presinitione tẽporis. Spe adhortatio est. Ille quidem perfectus operarius a cu

sui dignus. Sed deo complacuit: unctus i regẽ aspiratus q3 est in pphetam: nõ i solescit in regno: nõ odijs cõmouet: persequentem se amat: inimicorũ mortes honorat: parricidialibus filijs parcit. Impator cõtemnitur: pater leditur: ppheta vexatur: vletionem nõ vt pf sumit: ptumeliam nõ vt impe ratoz exequitur. In his ergo que super se magna et mirabilia sunt: nõ ambulat. Sed videamus que sequunt. Si non humiliter sentiebã: sed exaltaui aiam meã. Que prophete ista diuersitas est? Nõ exaltat coz exaltat aiam: nõ in magnis et mirabilibus super se ambulat: sed nõ humiliter sentit: excelsus aio e et corde sũmissus: humilis in suis: sed nõ humilis in sensu est. Sensus ei9 in celo est aia eius est i excelsis. Corde aũt ex quo, sm euangelium exeunt cogitationes male homicidium: adulteria: fornicationes: furta: falsa testimonia: blasfemie humilis e: suaui illo mã suetudinis iugo subditus est. Tenendum ergo humilitatis et altitudinis modus est: vt corde humiles: sensu vero et aio si inus excelsi. Dehinc sequitur. Sicut ablactatus super mrẽ suam: ita retribue in animam meam. Ablactato Isaac accepimus Abraham fecisse cenã qd ablactatus iam puerili eta te proximum cibum lactis excederet: et apls oẽs rudes fidei infantiles adhuc in dei rebus scie lacte potat. Ergo pfectus maximum est iam lacte nõ indigere. Ad fortiorẽ.n. cibum transisse filium suum Abrahã etiam puiuij letitia testat9 est: et apls carnalibus et paruulis in xpo panem negat: dicendo: lac vobis potum dedi: nõ escam. Propheta itaq3 orat quia nõ exaltauerit coz suum: qz nõ in magnis et mirabilib9 suis ambulauerit: qz nõ humilia sense rit: sed exaltauerit aiam suam: vti tãq3 ablactato super mrẽ suam retribuat aie eius. s. perfecti et celestis et viuentis panis retributoe sit dignus: qz superioza que cõmemorauit opera iam cibum lactis excesserit. Sz neq3 sibi tñ hunc viuum celi panem precatur: sed vniuersos ad huius spem adhortatur dicens. Speret israel in dño: ex hoc: nũc et vsq3 in seculum seculi amen. Spem nram nullo sine tẽpoz claudit: in imẽsuz expectationis nostre fidẽ tendit in seculum seculi. Sperandũ est per spem presentis seculi: spem futuri seculi consequendã, in domino iesu christo: qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

De edificatione domus dei Sermo. xxiiij.

Vellem frēs dilectissimi triūphali quodāmodo vti sermone: nouiq; operis artem sacram laudibus geminare. Sed quis sit optimū laudare que dei sunt: tū precipuū nō est: qd cum gentibus vel iudeis pōt esse cōe. Naz r illis si liceat: vel si velint fortassis cultius sinagogas edificēt: cultius erigant capitolia: sed in his oībus operibus vo iudicio structores magis pñt placere q̄ sacerdotes. Quid q aut nullum aut perraruz est: per oém ecclesiam dei ofonis loci membrū qd possit quauis ruina in se mergentibus idolatrie edibus nūc vsq; aliquatenus comparari. Nam r Salomonis accepimus templuz luculento opere fuisse ɔstructum: atq; ita laboratum: vt nesciret inspector in eo quid potissimum mirare tur: magnitudinē: opus: ornatum: an ne mām. Ita.n.in vnū decorem vniuersa ɔuenerāt: vt legitima domus dei caduca illa ambitio putaret. Qd si ita esset: iter memorata impar cultu semper ecclesia inueniretur. Sec hec secularia sine legitimo ac deuoto cultore: nec sufficientia nec necessaria honori suo ptestat deus hactenus dicēs. Celum mihi thronus r terra suppedaneum pedum meoꝝ: quam mihi edificabitis domū aut quis locus ad reqez mihi? Oia.n.ista fecit manus mea. In euangelio quoq; sic dicit. Hierusalem: hierusalem: que interficis prophetas r lapidas missos ad te: quotiens volui colligere filios tuos: sicut gallina pullos suos sub alas r noluisti. Ecce remittet vobis domus vestra. Et iterum. Nō relinquetur in templo lapis sup lapidem quinō dissoluat. Reprobat ergo tam imensum: taz in signe: tam opulens templū: q: in eo veruz nō erat templū. Et.n. hoium ɔciliabulum est ɔtextio ista peritu: fidelis aūt ppl's dei templum: aplo dicente: vos estis templum dei: r spiritus dei habitat in vobis. Et verum est. Nam sicut idolis insensatis similia templa conueniunt: ita viuenti deo viua templa sunt necessaria. In his.n. solis sacerdotum dei structura r propria est r pennis: qua r iudeos r gentes vel ceteros antecedimus: incōparabilis autem gloria ac vere deo digna: cum vno ɔsensu: vna fide alter alterum comendans: deuotiōe cō simili ɔuertuntur ad deum: r sacerdos r templum. Exultate igitur fratres edificationēq; vestraz edis ista de nouella cognoscite: cuius quoq; capacitatez felici numero fecistis angustā. Ex eo.n. ipso q nos non capit locus: ex inde intelligitur: quia

fides vestra capit deum. Igitur ne quis operationem a me forte disquirat: paucis insinuabo in totius fabrice fundamentis: non sicut in iudeo templo plurimi. Sed magnus: preclarus: preciosus ac speciosus vnus est lapis qui quadre turris totam solus sustinet molem: cui non innumerabilis varie famulatur acies validissima columnarum qꝛ illi septem sole sufficiunt: nō eneum inherret mare: qꝛ illi perennis fontis sui viuum inest mare: nō qđ naufragos faciat: sed qđ naufragos ad vitam suauē perducat. Nō aurum: non argentum: qꝛ in suis martyribus cōputat totum. Nō fenestrarū lumen implorat: qꝛ sol eternus i eo manet. Inestimabilia vni⁹ plenitudinis tria illi sunt membra. Unum secretarium: et patentes semper duodecim porte quas ab hostili defendit impulsu in modum. Tau. littere prominēs lignum. Ores vere miranda quottidie edificatur: et quottidie dedicatur: florib⁹ perpetuis ac diuersis gemmis lapidibus margaritis per monēta distinguitur. Et qꝛ opus est viuum: tectum non hēt nisi celum. Dicam preterea que quotidie merces que impēdat annona. Oīb⁹ pꝫ vnus panis cum ligno datur: aqua cum vino: sal ignis et oleum: tunica rudis: sed vnus denarius: quem qui libens acceperit acceptumqꝫ nō spreuerit: sed in labore vsqꝫ ad vltimum perdurauerit: turri completa inestimabiles diuitias in ea cōmanēs possidebit. Memorandum quoqꝫ necessario est etiam illud a quo quid agatur i templo. Sacerdos vocat: ostium credulitas aperit. simplicitas introducit: intellectus inuitat: veritas psuadet: timor excubat: disciplina cohercet: cōtinentia se refrenat. Stat in angusto fides: i secreto pudicitia: in primo inocentia: equitas in medio: in fine patientia. Pax colligit: charitas ligat: sollicitudo custodit: iustitia distribuit: pietas ministrat: puritas supplicat: spūs postulat: spes promittit: sapientia domus domina perrogat munera. Exultate seniores: vos estis huius operis firmamenta. Exultate iuuenes: vos estis lapidib⁹ adamātinis meliores. Exultate pueri: sacre turris dulces ac fine pcio margarite. Felicia exultate coniugia: meliores ornatui gēmas sculpitis qꝫ vos estis. Exultate vidue quadratura vestre virtutis: angularis lapidis cōiugio coherentis. Exultate virgines: oēm istam celebritatem honore vestri floris ornatis. Exultate diuites perrogationibus crebris et iustis: veri diuites facti. Promotiōi t.n. celestis vestre dignitatis: debetur diuini ope-

ris pennis ista laudatio. Exultate pauperes spiritu: per vos τ in vobis dei maioꝛ est dom⁹ Nam τ oibus equales estis: τ predaturas oēs vestri corpoꝛis ambitu superatis. Deniqꝫ sancti diuites pauci sunt: vos plures estis. Hec sunt dilectissimi fratres carismata vestra: he virtutes quibus hierusalem spiritalis instruitur: quibus sacre orōnis iste locus nouus τ ppl's quotidie xpi dei τ dñi nři ꝓuidentia comparat. Hic laboꝛ noster illustris: hec gloꝛia omnium sacerdotum: hoc ministeriuꝫ deo. Hoc opus carū hoc opus viuuꝫ carnaliter geritur: sed spiritaliter ꝓmouet. Prestabit aūt deus pater oīpotēs: vt qūo isto in terrestri domicilio ei gratias agimus: ita in celestibus regnis vberioꝛes sanctis cū oib⁹ referamus. Amē.

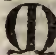
¶ De Esaya. Ser. xxv.

Audi celum τ percipe auribus terra: qm̄ dñs locutus ē. Filios genui τ exaltaui: ipsi autē me spreuerunt. Grandem iudaice gētis offensam libri istius exoꝛdia ꝓloquuntur: τ iracūdiam diuine indignationis ostēdunt: que alias personas vt verbū dei ab ipsis potius audiatur hoꝛtat nos. Non est.n. parum criminis: vt semper apd ipsos diuinus fit sermo ꝓlatus: nūc alteris videatur ingestus. Unde relectio iudeoꝝ est aliarum electio personarū: qꝛ cum alteris vt verbum dei audire debeant dicit: israel sic repꝛobus inuenit. Et dum clamat ꝓpheta: audi celuꝫ τ terra: significat qd illi audire ꝯtempserit. Audi inquit celum τ percipe auribus terra. De celo τ terra ꝓphetaꝫ fuisse testatuꝫ quasi de aliqua re esse cōquestum: vel cum dicit audi celum τ terra tāqꝫ nūqꝫ aut celuꝫ audierit aut terra: cū iussui dei τ celum obsecūdet τ terra: qꝛ celum pluuias: τ fruges terra non denegat. Sed qꝛ hec ꝓphetia nouissimis erat cōplenda tpibus sub dñi saluatoꝛis aduentum: qui non esset a iudeoꝛum pp̄lis audiendus: qꝛ cum apl̄i essent τ hoies ex gentibus audituri. Et ideo ait: audi celum τ terra. Celos autem apl̄os esse claro testimonio veritatis affirmant. Sic eniꝫ ait. Et videbo celos opera digitoꝛum tuoꝛum. Hic vtiqꝫ nō de celis istis loquitur quos semꝑ viderat: sed de apl̄is quos videre optabat. Et iteruꝫ texit celos virtus eius: eo qꝫ apl̄os ad mirabilia facienda spūs sanct⁹ obūbꝛauit τ texit. Et denuo celi inquit enarrant gloꝛiaꝫ dei. Et hic vtiqꝫ nō tam celos loq dicit quos loquētes nullus audiuit sed apl̄os asseuerat: quorum pꝛedicatiōe gloꝛia domi-

ni per tota terrarum spacia nū ciata est. Terram hoies intelligendos frequens pphetarum assertio demonstrauit. Jubilate iquit ois terra. Et alibi. Audi inqt terra ex ore meo. Quo vocabulo gentiles hoies sine dubio comprehendit: in qbus ad huc erāt opa terrena. Hoc est ergo qd ait: audi celuz z terra: qꝛ iudeis non audientibus xp̄s dn̄s esset ab aplis z gentibus audiendus. Filios inquit genui z exaltaui. Hec dn̄i vox est: qua iam tunc per pphetaz iudeos obiurgabat icredulos: z que essent futura priusq̄ fierent admonebat. Proprium est.n. dei scire transacta z noscere ventura. Filios inquit genui z exaltaui. Infinita iudei in fidelitate sua apud dn̄m nostrum odia meruerunt: qꝛ iam quāta fuit de amore gratia: tāta de eorum offensione futura vindicta est. Certum est.n. in eum filium postea q̄ deliquit: granditer vindicari queꝫ pater plurimo dilexit affectu: z quantaꝫ pietatem dilecto' filio amatus pater exhibuit: tantaꝫ lesus exigit vltionem. Quia cum viceꝫ non reddidit patri dilectus filius: dignā sn̄iam percipit abdicatus. Cuius.n. ipietas paterno affectui parem gratiam nō refert: quātum sit criminis dici non pōt: deum patrem nō dilexisse: cum pctm̄ sit hoiem non amasse. Unde infelices z miseri sunt iudei qui deum patrem a quo sunt geniti respuerunt: tanti imemores honoris tante dignitatis ignari. Quid enim beatius q̄ si hoies deus paterno honore digneť attendere: et tanta illa sublimitas humanam mediocritateꝫ: aut caram habeat aut dilectaꝫ? Filios inquit genui. Hoc dn̄ꝫ de hoibus dixisse q̄ dulce est: talem patrem lesisse q̄ turpe. Filios genui z exaltaui. Utiq̄ filios israel dn̄s genuit: q Abraham vnde nasceretur elegit. Hos in egypto genuit: vbi ingressis paucis hoib': in numerabilis multitudo processit. Et ad heremuꝫ dn̄s perduxit manu fortiꝫ brachio excelso. Exaltatus est israel qn̄ per triduum tenebre z caligo totam egyptū circūdedit. Exaltatus est israel quādo tot z tanta tormēta egyptiorum solus ipse nihil aut timuit aut sensit. Quid qꝛ p mare, medium terrenum duxit ingressum? Quid qꝛ de celo mā na quottidianum in heremo z aque potus e saxo que per lignū amara dulcis effecta quā per lignū crucis amaritudinē gentilitas exclusa bibituri essemus. Exaltati filij israel: quando ad iordanē securus ab oreb accesserunt. Quid quottidiana dei colloquia? Ipsi aūt me spreuerunt. Ad cruceꝫ.n.per-

baries: sectum a capite duob⁹
cum violento supplitio quasi
offulis bissidarit: iussitq; a ca
pite p aures vsq; ad scapulas
secare ceruicem: quasi parum
fuerit si imanitate lymphatica
martyrez dei acuto ense trāsfo-
deret: aut ipsa lamina insontis
viri per ingenii fidecule sceuien
tis per costas stridente ictu sul
caret: nisi in vnū corpus duas
offulas gemini pene cadaueris
scisse carnis ruptura truculen-
tus appeteret: z duas de equa
litate iuncture quasi formulas
exsecaret. Sed in tanto celestis
palestre miraculo (nullus: vt
arbitror spectaculo resultāti, ita
videre se poterit qui gesta nu-
merare ptemptet. Idcirco soli
citis visibus veteris discipline
nouam de passionibus celebri
tatem aduertite: qualisq; illic
fuerit martyrij nobilitas q̄ pre
clara q̄ fortis cū i capite hoc ē
collecte sensualitatis vmbilico
serra viam faceret: z stridore re
ciproco sulcos dentium duce-
ret. Labebat credo lamina dū
dentes infigit: z per messem ca
pillamēti crassum q; tegminis
vellamentū vel callose glutinū
cutis hebreas capitis lfas tex-
tum verticis mersit. Mox se
vt ad cubile cordis ꝯcinamēti
nisu sector solicitus dexrisset:
fontis flucta purpurei laxatis
venaruz lapsibus ne venas ver
miculatim police ꝓphanus in
tenderet croceis se affatim im
ber infudit: vt tecta gurgite san
guinis venarum pictura non
tremeret. Et quale eēt illud vn
de victus erubescere niteretur?
Patuerunt quippe internoꝝ
visceꝝ castidici iuuenis laquea
ta cōmertia: sonus buccine fe-
rientis: ꝓfunda viuacitas z sic-
ca ieiunia voluptatū. Sed be-
liab filius Hierechle vir cruen
tus z ꝓdigus genealogia ma-
thematicus cathalolicoꝝ phi-
ridicorum z phitonicorū anti-
stes intra loricaz sacri pectoris
fidei comitium predicationis
politice lfarū curiam require-
bat. Et lz iam esset membratiz
corporis diuisa possessio: inter
na proderet: abdita reuellaret:
obscura porrigeret et quale eēt
istud vnde vict⁹ erubescere mi
raretur: vt persecutor infamis
hoiez dei dentibus discerperet
alienis? Propheta tū egregi⁹
z illustris inter resupinatos se-
ctores z pendulos tādiu imo-
bili icōcussi corporis perdura-
uit statu: q̄diu duo esse incipe
rent: qui figuras gentium cuz
suo persecutore damnarent.

De Daniele. Ser. XXIX.

Martirij quodāmo
do pars est fratres
dilectissimi: marty
res non horruisse
supplicium. Quantum z eniz
multiformis crudelitas lugu-
bris ꝯtemplatio retrahit a co-

nã est: q putabant incẽdio exti
gui emicant beatiores incensi.

¶ De tribus pueris. S.xxxiij.

CRedulo pcipe cor-
de rem miram xp̃ia
ne: oĩqȝ virtutũ exẽ-
plo famigerabilem
hebrei vere tres pueri senũ cõ-
stantia maiores: iuuenum vir-
tute fortiores: sibi pares: trini-
tatis sacro ꝑmuniti: vnitatis:
vna fide solidi: eq̃litate pares:
passionis victoria glĩosi. Hoc
barbarus rex q̃ eius statuam
adorare ↄtempserint icẽdi pre
cepit. Qui vbi iactati sunt in-
fornacem ignis ardentis hos
deuote cupidus ignis excepit.
Lambunt rosidos flãme blã
dientes. Mira est opacitas in-
tus: incendium foris est. Intus
hymnus cantur: foris vlulat⁹
audit. O magna potentia dei.
Incensores incendio ↄcremati
sunt: ⁊ qui incensi sunt: incẽdio
superstites triumphante de ca
mino ꝓcedunt. Prestãte dño
nostro iesu christo.

¶ De trib⁹ pueris. S.xxxiiij.

EXulta xp̃iane ⁊ deũ
fortiter time: dyabo
li si vis incendia nõ
timere. Ecce pueri
sacro muniti tres numero sed
vna virtute hanelantibus flã-
mis: camino rugiente nõ ledũ-
tur: incensi hymnũ canunt: bar
barum regem fidei tenacitate
ↄfundunt. Vindicant de incen

dioribus suis: deũ vident: mors
transit in vitam: metus in glo-
riam. Sic quis non optet ar-
dere. Amen.

¶ De tribus pueris. S.xxxv.

TRes hebrei venera
biles numeri sacro
muniti etate teneri:
sȝ fidei soliditate ro-
busti: supplicio suffragãte glo
riosi: amore diuine religiõis re
gis adorare imaginem ↄtem-
pserunt: vt pote qui ipsum cõ
tempserunt regẽ: qui ira suffla
tus solito septies amplius ca-
minum iussit incendi: ac ne qd
imanitati seuientis deesse vide-
retur: pice ⁊ stupa armatum ci
tatur incendiũ estuãtibus glo-
bis: rubescit quoqȝ ipsum alie
nis ignibus celum. Illo preci
pitantur insontes: ibidẽqȝ pro
pter quẽ percipitant inueniũt.
Deniqȝ excipiuntur nõ flama
sed rore: dei dignitate: non pe-
na. O felix supplicium: quod
incolumitate superante imor-
talitas prosequitur ⁊ corona.

¶ De trib⁹ pueris. S.xxxvj.

VIgilia xp̃iana oĩqȝ
secularis somni tor
pore discusso ↄptis
aurib⁹ cordis a pue
ris disce virtutem. Sed vide ne
estimes falsuȝ qđ eis cessit icen
dium. Veritatem rõ ꝓtestatur.
Qui nunc in se credentes bati-
zat spiritu sctõ ⁊ igni: ipse tunc
quoqȝ numero sue affuit trini

tatis. Denicq̃ rem sacro gestaꝫ esse cognosce. In caminū missi vt submersi sunt flāmis: statiꝫ inuisibili rore incendia temperantur: mors refugiens mutat officiuꝫ: incensores cremantur incensis hymnuꝫ cantantibus flama blanditur: deus a creatura benedicit vniuersa. In tribus vna mens: vna virt⁹: vnus triumphus exultat. Meliorat vita supplicio: rex non inuiderat pueris: si non eos precepisset ardere.

De scā Susana. S. xxxvij.

Quotienscūq̃ i hoc peruerso seculo cōtra laudabiles viros multiformes tēduntur insidie: & diuersis calūniarum generib⁹ factiose emerserint cāe: quid homo pestilēs excogitet: vel quid dyabolus machinet: non metuat iustus: q2 cum illo est deus. Inde Susanna illustris hebrea vere decus pudicitie: docuit feias sue castitatis exemplo. Stabat susanna in iudicio perditorū falsorum testium oppressa mendacijs: ꝯscie tū bonis contenta secreti: non tam rea susceptura sniam q̄ dicata deo pro castitate fortiter moritura. Et q̄ iudicantium snia praua decerat: illustris ꝯscie integritas erigebat. Sufficit ergo pucitie cōscientia: testis est deus. Nō respexit castitas qd falsi dicerent testes: aut qualiter iudices circūuenti damnarēt. Nō denicq̃ qualiter dyabolus infamaret: qui non potuit pudoris fundamenta subuertere. Ibat ad supplicium non adulterū corpus in quo extrema libido senilis exarserat: sed qd̄ infirmauerat dyabolus: & qd̄ ꝓtexerat ↄtus & ornabat pudor illesus. Tūc in puero sctō Daniele spiritus scūs ingressus ait: cū illa ad suppliciuꝫ duceret. Reuertimini ad iudicium: falsum. n. isti ꝯtestati sunt de ea. Stupet ppls q̄ a supplicio ad iudiciū repetenduꝫ reuocaret addicta. Falsos testes pauor iuadit: tremet dyabolus q̄ ipsius cōmēta nudentur: gaudent angeli q̄ oppressa veritas tandeꝫ defendatur in terris. Triūphat maritus q̄ castam inuenerit cōiugem: letatur familia oīs q̄ i ea nihil inueniat fama qd̄ feriat. Cruciat dyabolus q̄ nulla ex parte suam perfecerit voluntatem: nec adulterium. n. qd̄ factū diffamabat exercuit: nec homiciðiū qd̄ ꝓcurabat: iuenerit.

De Jona ꝓpha. S. xxxviij

Humane deuotiōis religiosa ꝯfessio est: ꝙ deo hoc nosce qd̄ licituꝫ est. Sicut. n. in simplī corde scrutanda sunt testimonia eius: ita curiositate non sunt inquirenda secreta. Quis. n. cāe nāscq̃ celi huius

z superiorum sciat? Quis cor poream aeris huius vt quidã putant inanitatem se differere posse mentiunt? Quis terraz aquam portari: an aquã terre gremio contineri se nosse presu mat? Quis spũs aeris: quis fi guras ventor: quis inter mari nos estus fluminũ augmenta. quis deniqz opificiuz domini deiqz psilium se deprehendisse gloriabitur cuz apłs dicat: O altitudo diuitiaruz sapie z scie dei qz inenarrabilia sunt iudi cia eius z qz inuestigabiles vie eius? Quis.n. cognouit sensuz dñi? Non.n. in horum inqui sitione exestuans,ppheta dicit. De profũdis clamaui ad te do mine. Clamat nãqz de profun dis: idest de imis precordijs. Clamat de profundis: sed qui bus sept᷑ erat mestus ac tristis calamitatibus humanis: z cla mat non voce sed corde. nõ cla more sed fide quam scit deum libẽter audire. Hoc igitur ex p fundo clamãs filr Petrus im petrauit a dño: vt pfundi ma ris lubricos finus i subditaqz humanis gressib᷒ liqdis quo ris terga quibus viator trepi dus absorbebaẽ: z per ambu laret piter z euaderet. Clamat de pfundis z Paulus obru tus calamitatibus beatis: cuz pro noie dñi latrones in itineri bus: latrones in ciuitatib᷒ pati tur. Cum a iudeis virgis ter ce sus naufragio trino diluitur. Cum insani ppli furibũda tẽ pestate lapideis imbribus feli citer grandinaẽ. Cum in pfun do maris die demorat᷒ ac no cte ad deum clamans incolu mis inde respuitur: Jonas ad eque ppha ad niniuitas mis sus adeo est: eorum vt iminere ciuitati interitum nũciaret. In gentibus.n. pctõrũ sarcinis pre mebatur. At ille alio deflexus itinere: nauez tarsos petiturus ascendit. Cũ subito cõpugnã tium ventorum flatu violento lacessitũ fleuit mare sollicitisqz gurgitis preruptorũ montiuz canis voluminibus repugnan tium litoruz spumantia ora cõ tundens minantur per momẽ ta naufragium: procelle crebre scentes insaniunt: horrendũ fi bilant funes gemũt cedentib᷒ velis antẽne: retũsa vndiqz iter non inuenit prora. Trepidant naute festinant incassum iactu ra vasorum nauem leuare põ deribus: que pphete pondere premebaẽ. Tum Jonas quez solũ expetebat bona illa tem pestas sortes ductus naufra gus redditur: imo aligneo ad nauigium vitale transfertur. Qui vt est dimissus in altum ferineqz voraginis est receptus hospitio: vigilat in ceto q ster tebat i naui. Mira res. Post naufragiuz: post natatile sepul chrũ incolumis tertio post die

Beatissimi Zenonis veronensis episcopi sermonum.

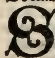
Liber tertius incipit.

De eterna filij dei generatione. Sermo primus.

Rincipio fratres dilectissimi dñs noster i cunctáter ē xp̄s quē ante oia secula pater in ꝓfundo sui sacramenti archano insuspicabili ac soli sibi nota ꝯscia filij non sine affectu: ſ3 sine reuelamine amplectatur. Igit̃ ineffabilis illa incomprehensibilisq3 sapiētia. oipotentia: oipotentiā propagat: de deo nascitur deus: de ingenito vnigenitus: de solo solus: de toto tot⁹: de vo ver⁹: de perfecto perfectus totum patris hñs: nihil de rogans patri. Procedit in natiuitatem: qui erat ante q̄3 nasceretur i patre equalis in oibus: qz pater in ipm alium se genuit ex se: ex inascibili. s. sua illa substātia in qua beatus manens in sempiternum oibus que h3 hñte3 filium parit procreauit. Qui est deus bñdict⁹ in secula seculoꝝ.

De etna filij di gñatōe. S.ij.

Icut sacra scriptura testatur ante oia manens vnus ⁊ idē alter ex semetipso in semetipsu3 deus: secreti sui solus conscius: cuius ex ore: vt rerum natura que non erat fingeretur prodiuit vnigenitus filius cordis eius nobilis inquilinus: ⁊ inde visibilis necessario effectus: qz orbem terre erat ipse facturus humanūq3 visitaturus genus: alias equalis in oibus patri. Quicquid.n. pater precepit vt fieret: filius vtpote dei virtus deiq3 sapia oia illa opere mirifico eius cum dicto cōpleuit. Hunc curiosi opinationibus vanis violare conant̃: nec intelligūt miseri: qm̄ curiositas reum efficit non peritum.

De eterna filij dei generatione. Sermo.iij.

Principium fratres dñs noster incontanter est xp̄s: quem ante oia secula pr̄ adhuc vtrunq3 in semetipso deus beate ppetuitatis indiscreta spiritus plenitudie nescio qua sua ꝯscia velatū filij nō sine affectu sed sine discrimine amplectebatur: sed excogitaturum vt ordinem instrueret rerū: ineffabilis illa virtus incōprehēsibilisq3 sapientia e regione cordis eructat verbum: oipotentia se ꝓpagat: De deo nascitur deus: totu3 patris hñs: nihil derogans patri: alter renitet in altero: cuius via gloria cōmunio est honor: quicquid est filij patris est. Letatur pater in alio se quem genuit ex

se. Quõ aũt generatus sit qui processit: dementis est opinari. Nãq3 temperat se pp reruz naturam filius ne eterne maiestatis dñm nõ possit mũdi istius mediocritas sustinere. Cuz imperat pater orbem fieri: opus cum dicto completur a filio. Quõ aũt quantus aut qualis fieri debeat nemo precipit: interrogat nemo. Neq3.n.sine patris esse possit iniuria: si hac necessitate opus esset illi q in sinu pris cõmanens voluntatis eius perfectionez non dedicerat: sed habebat. Igitur orbe perfecto postremus digito dei manuq3 e limo terre fingitur homo: construit mobile: totũq3 se nesciẽs simulachrũ: z vt imago sit dei inspiratur adeo in aiam viuentem. Concepit spm̃ ade quem nescit intrantẽ: non videt exeuntem: non põt phibere: z estimat quisq3 dei se posse scire secretũ: qui sui corporis nescit archanũ. Quare fratres pp qd facti z nati sumus: timeamus: amemus: z honorificemus quem inuenimus deuz. Sane querant illũ: qui eum non habent secum.

Ⅽ De aduentu christi immundum. Ser. iiij.

Christus mundum latenter intrauit: ne sibi sapiens dyabolus videretur. Qui consilio hoiem deceperat: consilio vincitur. Ut quõ homo in paradisuz nõ cognouerat dyabolum: sic z dyabolus in seculo non facile cognosceret xp̃m.

Ⅽ De natiuitate christi. Ser. v.

Licet secte sint plures que iniuriam xp̃i fabulari nitanẽ: tñ tres sunt quodãmõ principales: e quibus due eius quẽ cupiant depravatum simulant se esse cultores. Una deniq3 asserit iesum xp̃m ab utero virginis Marie sumpsisse principium: deĩq3 ex inde ob iustitiam fcm̃ esse non natuz. Alia modestius sed mordatius nocens dicit quidem dei filium deum: sed non ex patre nobilitatis perpetuitatis progenitum: fuisseq3 tp̃s qñ non fuit. Tertia iudea est vere ceca: que cum in lege: (vt dicere solet:) sua legat: vbiq3 duas patris z filij designari personas: tñ nunc vsq3 ↄtendit deum filium nõ hre. Quib9 oĩbus exempla vel rõ quam psecuturi sumus argumentatõis totius vno ictu oẽs neruos abscidet. Quapropter duas esse natiuitates dñi nři iesu xp̃i necessario scire debz pp̃ls xp̃ianus ne queз patiatur errorem: vnam qua natus est: alteraз qua renatus. Sed sicut est spãlis prima sine matre: ita sine pře scõa carnalis. Hec mirãda: inenarrabilis illa ppheta dicente. Natiuitatem eius quis enarrabit? Cur aũt sit inenarabilis: pře loquente noscamus

Dn̄o ipse nos edocet. Eructauit inquit cor meum verbū bonum &c. Et apud Salomonem hactenus dicens. Ego ex ore altissimi prodiui ante oēm creaturam. Cum hec ita sint: humānitas te versuta cognosce vel sero: & intempati lingue silencij frenos impone. Dementie genus est inuisibilis incomprehēsibilisq; vel opinari secretum: eiusq; interna discutere: cuius extria nequeat suspicari. Quia deus hoc est qd est: qd vero homo definiendū putauerit: non est. Nam & Joānes apostolus in euangelio quid predicet fratres accipite. In principio inqt erat verbum: & verbū erat apud deum: & deus erat verbū. Hoc erat in principio apud deum. Admirabilis gratia fratres dilectissimi ꝯspicue veritatis: que dum secerni pōt: tū sibimet externa esse non pōt. Si.n. verbū in deo est: & deus est verbum: & hoc est i quo est: qd ille est qui inest. Duplex psona: duplex vocabulum: sed originalis ppetuitatis ac deitatis est vna substātia dn̄o ipso dicente: ego & pater vnum sumus. Qd nō vtiq; sic ait: vt in vnum duos redigēdo ꝯfunderet: sed vt duoꝝ vnā diuinitatis ptātisq; esse oīpotētiam nos doceret. Sequitur ac dicit. Oīa per ipsum facta sunt: ac sine ipso factū est nihil. Videamus nunc optime xpiane quēadmodum inter pfem filium q; tps insulciat. Si.n. tpi: non sibi debēt q est alter alteri obnoxius: pculdubio vt tu vis maior est natura q̄ de⁹. At cū naturam ex nihilo fecerit xps: sit aūt ex natura tps: ineptum satis est opus suo preponere artifici: ac per hoc solum inter est q se soli se sciūt. Denique apud Isaiam ad filium sic dicit dominus deus sabaoht. Fatigata ē egyptus & mercatus ethiopum: ex saba viri excelsi ad te transibunt & tui erunt serui: & sequentur te alligati compedibus & adorabūt te: & in te precabuntur: qm̄ in te deus est: & nō est deus alius preter te. Sed & Hieremias eodem spiritu loqtur dicēs. Hic est deus noster: & nō deputabit de⁹ alius absq; ipso. Qui ad inuenit viam prudentie: & reuelauit eam Jacob puero suo: & israel dilecto sibi. Post hec i terris visus est: & cū hoibus ꝯuersatus est. Qua in spē spū sctō loquēte noscamus & homo est iquit: & quis cognoscit eum? Si ita est: qm̄o ergo posset agnosci prodidit Isaias verbis. Audite itaq; domus David. Non pusillum vobis certamen cū hoibus: qm̄ deus prestat agonem? Propter hoc dabit deus vobis signum. Ecce virgo in vtero accipiet: & pariet filium: & vocabit nomen eius manuel. Butirum & mel mā-

vno consensu. Scda vero carnalis sicut est frequentibus oraculis pdita ita inuenimus esse completa. Et.n. deus dei filius tpe constituto: dissimulata interim maiestate ab eterna sede pfectus in predestinate virginis templum sibimet castremetat: quibus latenter infunditur in hoiem gigniturus ibidēqz saluo qd erat meditat esse qd nō erat. Mixtus itaqz humāe carni se fingit infantem: marie supbus emicat venter non munere ꝯiugali sed fide: verbo: non semine: decem mensium fastigia nescit: vtpote que in se creatorem mundi concepit: parturit nō dolore: sed gaudio. Mira res exultans exponit ifantē: totius nature antiquitate maiorem. Interea rudis nō gemit feta: non mundū vt assolet infans fusus ingrediens sponte vite reptātis preuijs lachrimis auspicat. Non mater eius tāti partus pondere exhausta totis pallens iacuit resoluta visceribus: nō filius matris aut suis est vllis sordibus delibutus. Neqz.n. re vera aliquid circa se hēre posset in mundum: qui humani generis pctā: sordes & maculas venerat mūdaturus. Deniqz purgationes que sunt tarditate periculose: nullo puerum maternorum viscerū profecuta sunt dāna. Nulla adhibita rudis fete sueto more fomēta. Neqz.n. fratres his poterat indigere: que accipere inueteraz meruerat filium aiarū oiuz saluatorem. O magnum sacrm. Maria virgo incorrupta concepit: post ꝯceptum virgo peperit: post partum virgo pmāsit. Obstetricis incredule periclitantis enixa in testimonium reperta eidem esse virginitatis incendit manus: qua tacto infante statim edax illa flāma sopitur. Sicqz illa medica feliciter curiosa diu admirata mulierem virginem: admirata infantem deum: ingenti gaudio exultans que curatum venerat curata recessit. Ita xps in hominem se fecit nasci quēadmodum homo non pōt nasci. Totum deniqz sua luce resplēdēs corpꝰ sine vmbra gestabat: humilis carne: sed excelsus oipotentie maiestate. Qui sane ideo carnem est dignatus induere: vt nemo se possit per carnem: cū iudicij dies venerit excusare.

¶ De natiuitate xpi. Ser. VII.

Secundum qd deus suos ꝓmiserat per prophetas filiū suū saluatorē generi humano se esse missurum cōmoduz tpe maturo diuinitatis interim dignitate deposita: non tū ptāte celo egressus metatura predicta sacrario templi virginalis hospes pudicus illabitur: ibidēqz qualis vult esse di-

sponit: imo q̄ᵈ iaʒ olim dispo fuerat: cōplenduʒ latenter assu- mit. Adqȝ requiescit libens flo rentissio i domicilio castitatis: ⁊ in visceribus sacrevirginis cō parat sibi corpᵘ suo iudicio na sciturus. In hoiem coaptatus in tegumēto carnis includitur deus: humanāqȝ vitaʒ mutua tur de tpe qui prestat tpibᵘ eter nitatem. Mira res. Concipit maria de ipso quem parit: tu- met vterus maiestate non semi ne: capitqȝ virgo quem mun- dus mundiqȝ nō capit magni- tudo. Interea promouent suū membra factorem: ⁊ opus sui figura vestit artificem. Partu rit maria non dolore sed gau- dio: nascit̄ sine patre filius: nō totus matris. sibi debens q̄ cō ceptus est: donans matri q̄ na tus. Que principaliter stupet talem sibi filium pueniſſe: qui ex se natus non crederetur: nisi q̄ꝛ sicut fuit virgo incorrupta post ɔceptum permaneret: ta- lis quoqȝ post partum. O no- ua ratio. Amore imaginis sue coactus in infanteʒ vagit deus patiturqȝ se pānis alligari: qui totius debita venerat soluturᵘ In stabuli presepe deponitur: pp̄ loꝝ pastorem pabulūqȝ se esse cōtestans. Subijcit se gra- dibus etatis: cuius eternitas in se non admittit etatem. Totuʒ ɔ ɔsciam suam: vt homo infir mus patitur: vt hoi mortis lege consumpto imortalitas tri- buatur. Hec est.n. ptās dei: vt saluo qḋ est: possit esse qḋ non est. Hic est deᵘ noster eterni dei coeterni filius. Hic ⁊ homo ⁊ deus: q̄ꝛ inter patrem hoiesqȝ astitit medius: probans infir- mitatibus carneʒ ⁊ virtutibus maiestatem. Hic sol noster: sol uerus: q clarissimos igneos mū di germanos astroꝝ canden- tiumqȝ polorum: claritatis sue de plenitudine accendit. Hic q semel occidit ⁊ ortus est rursuʒ nūqȝ repetiturus occasuʒ. Hic inqȝ quem duodecim radioꝝ idest aploꝝ duodecim corona circūdat: quem perambitum totius orbis nō muta quatuor aialia: sed salutiferis predica- tionibus: quatuor circūferunt euangelia. Cuius quam vim habeat amictus ⁊ currus: his verbis propheta testat̄. Deus sicut ignis veniet: ⁊ sicut pcella currus eius retribuere i ira vin dictam. Amen.

¶ De duplici circūcisione: car nali. vʒ. que est in precisiōe pre- putij: ⁊ spirituali que ē per ba ptismum. Sermo. VIII.

Dilectissime fratres carissimi circūcisio- nis cuius non tātuʒ in p̄nti lectione: sed ⁊ aliquot i locis fecit Paulus beatissimus mentioneʒ rō vide tur eē reddenda: vt ⁊ xp̄ianus veritatem ⁊ iudeus suum co-

gnoscat errorem. Solet.n. magnis cum vociferationibus sepe iactare hanc esse gentis sue nobilitatem: hanc celestis sucśi virtutem: hanc eterne vite legitimam genitricem: hanc ꝑpetuã futuri regni cõsortem: sine qua nemo possit oĩno ad dei notitiam peruenire. Unde primo oium diffiniendum puto quid sit circũcisio: vt tunc demum qualis sit: iure possit agnosci.

Circũcisio est fratres in dãnũ rotũdi vulneris ferro circulata cicatrix. Quam si iudeus extimat gloriam: (vt de ceteris taceã:) maior est eius qui in honorem dee sue sane anus turpis atq; amatricis non paruã cutem eiusdem mẽbri sed ip̃m membrum radicitus abscisuz ministerijs turpioribus immolauit. Illa.vz.rõne: q2 iudeus post sacr̃m: per hanc partẽ peccare põt: ille aũt deinceps per hanc partem peccare iam non põt: cõñs est vt ꝓfiteatur: vtruz hanc carnalem: an spiritalem esse defendit. Si spiritalẽ: cur de carne gloriatur? Si carnalem: aĩe prodesse nõ poterit: q2 caro ꝛ sanguinis regnum dei possidere non põt. Accedit q͡ circũcisio aduersus sabbatum pugnat: qḋ violandũ vllo opere in toto non esse preconat. Et enim plerũq; ↄtingit: vt ei nascatur sabbati filius quẽ octano die idest veniente sabbato: si non scd̃m legem circũcidat de ꝑplo suo infantis aĩa peritura est. Hic fratres carissimi eligat vtrum velit: circũcidat: an differat. Si circũcidit sabbatuz corrumpit: si non circũcidit: cum innocentis aĩe interitu prestitute circũcisionis iura vacuauit: q2 solus octauus dies adeo circũcisionis priuilegium non septimus non nonus accepit: ac ꝑ hoc necesse ẽ vt vtrũq; inane sit: si infirmari põt alterum de duobus. Quid q͡ abel iustus sine hoc vulnere inũctus? Quid q͡ Enoch adeo integer legitur esse translatus? Quid q͡ Noe incircũcisus seuiẽte diluuio diuina ꝓuidentia humano generi heres ꝛ pater est cõstitutus? Quid q͡ melchisedech sũmus ille sacerdos deo acceptissimus huius fuit cicatricis ignarus? Quid q͡ cũ prepucio nimiũ iustorũ ppl's dei idulgẽtia est liberatus? Quos vtiq; oẽs circũcidi precepisset: si carnis circũcisionem cordidez saluti quos amabat: necessariã preuideret. Certe Adam ipsuz sic ante fecisset: At fortasse q̃spiaz dicat. Peccator ergo fuit Abrahaz vt circũcideretur: an iustus ꝛ circũcidi non debuit. Abraham frẽs ꝛ vir iustus fuit: ꝛ tñ necessario circũcisus. Quid.n. scriptura dicit? Abraham: credidit deo: ꝛ deputatũ est illi ad iustitiaz. Nunquid nam dixit: Abrahã

circũcisus ē: ꝛ ꝺputatū ē illi ad
iustitiā? Cum igit͛ habꝛaā inte
ger sicut enoch ꝛ ceteri sit iustifi
catus: ꝛ postea circũcisus: ma
nifestum est circũcisionem non
Abꝛahe fuisse necessariā: sꝫ in
designationem iudaici populi
qui carnalis futurus fuerat ꝓ
curatam. Deniqꝫ nihil illi con
tulit qꝛ deo ante non postea ꝙ
circũcisus ē placuit: pꝛemiūqꝫ
non circũcisionis: sed in hoc ro
busta merita repꝛomissiōis ac
cepit. Unde māifestū est Abꝛa
ham gemini ppl'i typum in se
metipso poꝛtasse: vt circũcisio
nis nota ꝓimeret iudeū: cre
dulitatis iustitia xp̄ianuꝫ. Ad
de ꝙ circũcisio ista non tam sa
lutem pollicetur ꝙ locum: ca
putqꝫ criminis mōstrat. Adaꝫ
ꝛ enim cum illicitum pomum
hoc membꝛo decerpit: sic in ge
nus humanum ius moꝛtis in
duxit. Necessario ergo luxurio
so ppl'o deus hoc signū dedit:
vt locum matricalis culpe cuꝫ
denotat: ēt alia crimina fugien
da cognoscat. Oꝛe tuo te inqt
xp̄iane vicisti. Inde est ꝙ ꝛ ego
eternā vitā me possidere ꝯten
do: qꝛ specialr' anexā curā moꝛ
tis mihi a deo ꝑ̄stitā recognsco.
Recte iudeus hoc diceret frēs:
si ista cura sexui vtriqꝫ pꝛodesse
potuisset. Cum.n. grauioꝛ cā
supersit: periturum se nisi veri
tatem requirat agnoscit. Si.n.
adam curat: certe in quo deli
ctiones est sūma: isto remedio
curare non pōt cuāꝫ. Quid ꝙ
nec ipsi viro aliqd eam ꝓdesse
ꝑspicio: qꝛ humanis circũscri
ptio carrateris potestati subia
cet coꝛdis. Qō nisi vere circũci
sionis spiritali fuerit sacro pur
gatuꝫ in eternū homo de quo
agitur periturus est. Caro eniꝫ
damnum pati pōt: aīo aūt im
perare non pōt. Ipse.n. rega
lis ptātis imperio subiectū sibi
coꝛpus seruilib⁹ officijs sue cō
pellit iplere desideria volūtas.
Qui si fuerit viciosus: quot hꝫ
vnusquisqꝫ mēbꝛa: poterit per
petrare tot crimina. Deniqꝫ hoc
genere iudeos scriptura deno
tat ab auribus incipiens. Cla
maui inquit ad eos ꝛ non au
dierunt: clamabūt ad me: ꝛ nō
erit qui exaudiat eos. Simili
ter ꝛ de manib⁹ dicit. Manus
enim vestre inquinate sunt san
guine: ꝛ digiti vestri i peccatis
Labia autē vestra locuta sunt
facinus: ꝛ lingua vestra iniusti
tiam meditabit͛. Et iterum de
ceteris membꝛis. Sepulchꝛuꝫ
patens est gutur eoꝛuꝫ linguis
suis dolose egerunt: venenum
aspiduꝫ sub labijs eoꝝ. Quo
rum os maledicto ꝛ amaritu
dinis plenuꝫ est: veloces pedes
eoꝛum ad effundenduꝫ sangui
nem. Cōtritio ꝛ miseria in vijs
eoꝛum: ꝛ iter pacis non cogno
uerunt: non est timoꝛ dei ante
oculos eoꝛum. Et de ipsa circū

cisione i symbolis iquit. Interrogabant: et in virgis suis anũciabant: spũ meretricio seducti sunt et fornicati sunt adeo suo. Agnosce igitur iudee vel sero erroris tui miseruz dolendũqz discrimen: et dic nobis vtrũ circũcisionem obserues an legez. Si circũsionem: non est tibi lex necessaria: qz iustus Abraham qui ex fide vixit: deuz credulitate non lege ꝓmeruit. Si legez: ꝯtemne tuam istam circũcisionem: quam euacuatã videmus a lege: sic Jeremia dicẽte. Hec dicit dñs viris iuda et oib⁹ qui habitant in hierusalem. Renouate inter vos nouitatem: et ne seminaueritis in spinis. Circũcidite ꝑputiuz cordis vestri: ne exeat sicut ignis ira mea: et exurat et non sit qui extinguat. Videtis ergo fratres qz hmõi circisis deus non tm̃ salutem nõ pollicetur: sed etiam nisi legitime corde circũcidãtur ignis inextinguibilis suppliciuz cõminatur. Sed et Moyses ipse cuius asserunt se sepe discipulos: eodem spũ ad israel loquit̃ dicens. Nouissimus diebus circũcidet deus cor tuum et cor seminis tui: ad dñm deum tuuz amandum. Hinc nunc vobis iterum dicaz. Pharisee respõde vbi cor habeas cõstitutum? Si in regione pectoris: quid de sorni vulnere inferna metiris? Si (qδ quidem recte estimas) in infernis: ꝓculdubio oẽs sacrilegos antecedis: qui Moysis reprobas dictum: per hanc iniuriosam corporis stipez deo placere te posse presumis? Jaz cõpleta est inquit in me ꝑ iesuz naue dño iubente scδa quam Moyses annũciauerat circũcisio. Scriptuz est. n. et dixit deus ad iesuz. Fac tibi cultellos petrios nimis acutos et abscides circuncidesqz scδo filios israel. Videamus nunc ergo frẽs carissimi scδa illa circũcisio ab iesu naue: quo genere celebrata sit: petrinis illis cultris: cor an preputium circũciderit. Et. n. si ẽm ipsos nos quoqz carnaliter sentiamus: ambo prophete tenebuntur in crimine: vt aut Moyses falax sit si circũcisiõe circũciditur: rursuz vt hoc idez faciat aut vt qδ nõ habeat perdat. Aut certe iesu naue parricida sit: si cultrix corda hoĩum desecat. Sz absit fratres: vt spiritales viros vllo tangamus errore: maxime cum ꝓphetia ad sui dicti iam peruenerit veritatez. Jesus. n. naue xp̃i imaginẽ preferebat: qui verus oium saluator eẽ cognoscitur: et factis et noĩe. Hic. n. qz ipse dictus est etiam petra: recte cultellos petrinos fecit. Unde non sine ratione et simoni super quem edificauit ecclesiam Petrus nomen imposuit: idest sua doctrina formatus spũs sanctissima

acuminatos ꝯstituit viros apostolos oēsq̄ discipulos: quoꝝ salutaria monita canētibus linguis quasi quibusdam spiritalibus cultris credentium pplorum ſm Moysis dictum non in damnū hoīs preputium carnis: sed in augumentum hoīs preputiū facinorosi cordis incidit. At fortasse adhuc q̄spiaꝫ dicat: cur ipse quoq̄ signaculum carnis accepit: si ei necessarium non fuit. Huius propositionis que fit rō frēs accipite. Igitur qui venerat hoīem viuificare: p hoīem: necesse habuit: ne fantasma putaretur: edicta legis vniuersa complere. Non enim aut finis legis: aut verus xp̄s esse potuisset: si quid p̄termitteret q̄d ab alio saluti hominū prestari oportuisset. Eo accedit q̄ ſm carnem Dauid filius futurus eē canebat. Qui nisi paterno generis signaculo rñderet: neq̄ Dauid filius eēt: neq̄ nisi in filium Dauid xp̄s venire potuisset. Qui ideo circūcisus est: quia iudeis erat ꝓmissus. Ideo cuꝫ preputio natus: q: in eternum in circūcisis gētibus fuerat profuturus. Diximus de prima circuncisione carnali que iudeorū est. Nunc breuiter de secūda spiritali que nostra est edicamus: que tātuꝫ ptātis gerit: vt a femina ceperit q̄d priori impossibile fuit. Denique a muliere que prior peccauerat: circūcisiōis incipit cura. Et q: suasione per aurem irrepens dyabolus euaꝫ vulnerādo interemerat: per aurem intrat xp̄s in Mariam: vniuersa cordis desecat vicia vulnusq̄ mulieris dum de virgine nascitur curat. Signuꝫ salutis accepte: corruptelam integritas: partū est secuta virginitas. Adam similiter dñica circūcidit cruce. Et q: per mulierem: que sola lignum letale ꝯtigerat exceperat vterq̄ sexus interitū: econuerso per virum ligno suspensum viuificatum est oē genus humanum. Ac ne non ex itegro principium suo statui redditum videretur: prior vir ꝯsumatur in cruce: atq̄ eo feliciter soporato similiter de eius latere ictu lancee non costa diuellitur: sed per aquam ꝛ sanguinem quod est baptismum: atq̄ martyrium: spiritale corpus spiritalis femine effunditur: vt legitime Adā per xp̄m: eua per ecclesiam renouaretur. Hoc nos fratres sacramento: tam q̄ femine circūcidimur: hoc spūs sancti non signaculo: sed signo censemur. Hac circūcisione non aliquid perdimus: sed crescere nos augumētis celestibus inuenimus Non sanguinem sterili solennitate dimittimus: sed pudoris sanguinem retinemus. Quem ambiciose plerūq̄ effūdimus: cum in persecutione ꝓnomine

domini: dyabolum moriendo vastamus. Postremo abscindimus qd habuisse non debere mus: qd ab inimico hoibus superadditu3 recognoscimus: dño sic dicēte. Simile ē regnū celorum hoi qui seminauit in suo agro bonum semen: dormientib⁹ aūt hoibus venit inimicus eius ꝛ superseminauit zizania intriticum. Que necessario radicitus circūcisione diuellimus: vt diri seminis ɔtagiōe purgati: integri inubertate paterni seminis maneam⁹. Hec inq̃ non die: nō nocte: non hora: non sexu: non etate: non ɔditione: non loco: non genere: ad tribuendam hoi salutē depellitur: sed gloriosa semper in oībus inuenit. Deniq̃ prior circūcisio desecat carnem: scōa aī desecat vitia. Illa ferro: hec spiritu. Illa portione3: hec hoie3 totum. Illa masculum solu3: hec vtrūq̃ sexum. Illa preputium parue cutis: hec ꝑputiu3 totius cōcupiscentie secularis. Illa octauo deseruit diei: huic deseruiunt tpa dies hore vniuersaq̃ momenta. Illa aū octauum vel post octauum die3 nec ipsi morienti puero subuenit: hec ɔcunis ipsis īfantie vsq̃ ad supremos exitus cuiusuis etatis vtriq̃ gñis salutare munus impēdit. Illa sanguine gaudet: hec gratia. Illa imagine: hec veritate. Illa damno: hec lucro. Illa agit captiua sub lege: hec oībus prestat in xpo bone fidei libertatē. Igit vos qui circūcisi estis circuncisione non manu facta: in spoliatione carnis: sed circūcisione dñi nostri iesu xpi elaborate ne vestra integritas mutiletur: ne ingruentiū pctōrū rursum sicut ade ꝛ eue spiritale preputium male repetita nuditas ɔdemnetur: ne nouus homo quieq̃ iudei videatur hẽre aut gentis. Ambo eni3 illi carnales sūt: ambo sine fructu. Unde dubiū non est: neq̃ preputiu3 aliquid esse: neq̃ circūcisionem: sed solum obseruationem voluntatis dei esse fideliter viuentib⁹ necīam. Amen.

¶ De laçaro resuscitato. S. ix

Grandi fratres stupore: grandiq̃ miraculo p ambiguas curas hincinde ī cōcauo vertiginis sinu pronis fluctib⁹ torqueor. Laçarus mortuus ē. Deo hic familiaris (vt ferunt) teste euāgelio: cu3 apud Joannem quadriginarie voluntatis gestu carnis detrimenta pensasset: nā sub occasu iam propens quod terrenis artub⁹ debebatur: hoc est ipsi humo: quā hoi: vt nobis ipsis iuxta librum genesis optimus luti liquor in eā est: longe alibi christo censore: dum iudee finibus salutaria feneraret: sepultus est ꝛ humatus: hoc est vt inciperet

esse q̄d fuerat lutum.s.dum de
finit esse q̄d erat forma vel fa
bula. Hic quippe per graues
tenebrarum globos: & nigri hor
roris vmbracula: hoc est per
quatuor dierum circulos suc
cidua incrementi & decrementi
vicissitudine renascentes: octo
vt ita dixerim: cum ceruleis no
ctibus dies: pendulo mandibu
larum ritu elisis in ore denti
bus vetito ore sic iacuit. Vere
q̄r de terrena labe confectus pu
trenis gleba marcesceret: & ner
uorum traduces cum corpo
ris qualitate miserabili tabo in
felix sepultura damnaret. Con
tractio igitur membris inter ie
iunas & numerabiles costas:
pellis tetra distendit: & humo
ris riuus: qui de gurgitibus visce
rum relaxatur: fetenti iam sen
tina per solum cadaueris teter
& ceruleus labebatur. Heu qñ
non poterat cadauer quatuor
diebus & quatuor noctib⁹ per
totum oris: felis & fleumatis flu
mina sentinarum corruptio ar
tubus fetentia pulmonis spi
ramenta conflare: cum ipsa ēt
rosa pudoris & venustatis fra
granti folio in suo sibimet pa
rato balsamo: vt ita dixeri pre
ciosior conca si fuerit ō rosario
falce policis vellicata marcenti
morte tristis albescat: ita vt &
colore floris careat & odore: Aq̄
ipsa si de flumine rapta sit: in
quo viuit: perit natura dum de
finit esse q̄d vixit. Mox ergo q̄r
elementi sui dum rapitur sub
stantia caret vbicunq̄ iacuerit: li
mum liquor obduxit: mox & fe
tore sordescit. Nemo ergo mi
rari debeat: si hoīem quē spūs
sapientie sale conditum redolenti
aura seruauerat: & ex celi suaui
tate aīa viuacitate nectarea: &
balsami generositate melliflua
corp⁹ rexerat: ne faceret diuor
tio recedētis spūs lutea malis
pigra glebositas caduca linea
defunctorum repugnantibus
fabrice qualitatib⁹ corpus om
ne ad fetoris maculā sui de pu
tredine relaxat. Inde est q̄ per
distantiam rerum in vnam glo
merationem compacta: omnis
membrorum natura torpescit.
Recedente igitur aīa que cor
pori floriarum recolebat: tota
materies liuentigena in putre
dinem relaxatur: & pro voce ca
daueris nigri felis teter mortui
fetor hauriret. Terra igit̄ hu
more frigore & calore composi
ta corporis fabricam que qua
tuor partes semper sibimet re
pugnantes corpus criminum
in procella subuertunt. Calor
frigus non amat: & frigus calo
re torquetur. Contraria cōtra
rijs mancipant. Terra nimio
humore vincitur: & humor de
terra sordescit. His quadrifor
mibus elementis in vnum qua
dripertita mole constantib⁹ disso
ciato per diuortiū mortis auri

ga qui quatuor istis partibus loca dederat: ne quisque mobilitatem sui vehementius tolleret: dominante flagro diutius in vnum concordanti iunctura finibus agitabat. De inde quatuor partes recedenti aia i globum corporis viduati excusso societatis auctore miscent. Sed quia istum iuuenem (Lazarum loquor) dñs in seculo dilexisse psagijs prescius futurorum aplis suis dormisse Lazarum dixit: quem promisit: si ad illam ciuitatem accederet: protinus excitandum. Huic ergo Lazaro cui liuenti errante cruore per cerulas venas mēbra tabuerant quē loculat in specu incise rupis imani obiectus ex pondere lapis penni valua grauis libra detruserat: resurgere posse Lazarum si ista crederent sacratissima veri dei pietas intonabat. Mox sorores cōstipate turba miraculi: eiulatu: estu: ieiunis lachrymarum vbertatib⁹ ebrietate dei genib⁹ stratu totius corporis miserāde iactantur: et hebreas grecessando voces fractis in vnum singultibus mixtas saluatoris in laudibus expiabant. Quantus illic rogo vos ppli festinatus? Que spectantium turba? Qualis tanti miraculi potuit esse concentus vbi essent plangentes puelle: mortuus frater: et xps hominē promitteret excitandum? Conuenerunt credo ad hoc spectaculum seruande memorie sempiternum: milites: iudei: gentiles: proseliti: clarissimi senatores: nobiles iudices: naute: serui: et oīs pene ciuitas certatim occurrit: vt viderent an resurgere possit Lazarus: cuius fetor iam longius de sepulchro populos feriebat. Quo viso tota ciuitas mirabat. Qualis illic eras xpe iesu? Qz croce⁹: qz decorus? Fonte purior: niue candidior: sole candentior: et luna septies clarior. Heu me quid interrogo quem tunc vidêre nō merui? Nunc tñ quis quātus ve sis pietate cognoui. Ecce inter hec ihs xps saluator hūani generis fleuisse narratur. Age age photami seruus dei viui: si aliquid preuales de lachrymis dñi: vl pauca narrato. Flebat deus mortaliū lachrimis excitatus: et cum Lazarum ptāte sua fretus mortis devinculo reuocaret: pstabat pietatis officium solatio lachrymarum. Flebat deus: nō q ante se mortuum perijsse cognosceret: sed q sororum fletibus temperaret. Flebat deus q eos quibus oia donauerat et in ptāte redegerat: paradiso etiam floribus et lilijs sine vllo labore prepofuerat: dyabolus docēdo peccā de oibus pene fecit extorres. Flebat deus q eos quos fecerat innocentes: dyabolus per

est: et tñ in oibus vetus est: punctis oibus cõmutet non natura: sed numero fit filiꝰ horaruꝫ qui pater est oium seculorum. Hic est dies fratres quo a dño nostro cunctus redemptus est orbis: quo ethereo semine nouellus idest noster viuificatus est pplˢ. Hic inq̃ qui nobis resurrectionis mõstrat exemplũ. Cuius sane ꝯditione: nos beatiores sumꝰ: qꝛ ille occidit semper vt viuat. Fidelis aũt post se cunde natiuitatis occasum resurgem: horrore nunq̃ intercipitur tenebrarum.

¶ Pprephatio paschalis. Sermo. XII.

Speciosa circulo facer inflexus dies in mundani opis pensa quadriga temporum fertur: duodenis mensiuꝫ perpeti curru mutationibꝰ diuectus: nulla statione ꝯtentus: qꝛ imortalitas eius est cursus. Verum currat an recurrat ambiguum est: cuius preteritum restat: vt redeat. Mira prorsus rõ inumerabilium seculoruꝫ: diuersa mensura ꝯtendo innuat spatia et tñ eius semper orbita est vna. Qui nos admonet fratres passiõis resurrectionisq̃ dñice vnanimes atq̃ concordes salutare celebrare misteria. Per dominum et conseruatorem nostrum iesum christum. Amen.

¶ Prephatio paschalis. Sermo. XIII.

Stabilis cursor multiformi gratia redimitus per temporũ ambages: pernicibꝰ planctis sua recalcãs officio solẽni vestigia dies salutaris aduenit. Idez sibi successor: idẽq̃ decessor longeua semper etate nouellus; anni parens anniq̃ ꝓgenies. Antecedit que sequit tpa: et secula infinita dissemiat parit sibi de fine principium: hoc nostris q̃q̃ hodie cõpetẽtibus prestaturus: quos iam nunc felix inuitat occasus: vt sacri occeani lacteo profundo demersi: surgẽtes inde nouello nouelli cum die sua luce radiãtes nobiscum possint imortalitatis per aereum tranitem cursu seruato ad repromissionis tempus vbi in perpetuũ quis oritur peruenire.

¶ Prephatio paschalis. Sermo. XIIII.

Magnificus frẽs dilectissimi seculorum pater adest dies: oi genere fructuum festibus pollens: diuite sinu momentis quibus velis quatuor tpoꝝ munera expungens. Deniq̃ competentibus nũeris finitur hiems hodie pctõꝝ: oleo confecto letabunt. Hodie eos etiam ver arridens diuersos in flores diuerso charismate redi

te. nouelli oēs: oēs candidati: oēs spūs sancti munere mox diuites processuri.

Inuitatio ad fontes. Sermo. XIX.

Quid statis genere: etate: sexu: conditione diuersi: mox vnū futuri? Fontanum semper virginis matris dulce ad vterum conuolate ibidēq; vos vestra nobilitari fide scientes: qm̄ quantum quis crediderit tm̄ beatitudinis & habebit. O admirabilis & vere diuina sacrosancte dignatio: i qua que parturit non gemit: qui renascit plorare non nouit. Hec renouatio: hec resurrectio: hec vita eterna: hec est mater oium qui nos adunatos ex omni gēte & natione collectos vnū post modum efficit corpus.

Inuitatio ad fontes. Sermo. XX.

Ia frēs quos beate sitis exoptatus ardor incendit cupiditate ac velocitate certatim: lacteum genitalis fontis ad laticem conuolate. Fortiter bibite: vt semper vobis aqua sufficiat. Hoc principalr scientes: qz hanc: nec effundere licitum est: nec rursus haurire.

Inuitatio ad fontes. Sermo. XXI.

Exultate frēs quos sua parturit fides: qui mūdi huius fugientes insidias: reatum: vulnera ac mortem: paterne implorastis auxilium maiestatis: omnisq; non pedum velocitate sed mentis: pij fontis ad gurgitem conuolate. Vos constanter imergite: saltis salutis statu veteris hois vestri felici morte victuri.

Inuitatio ad fontes. Sermo. XXII.

Ia quid statis fratres vestram quos per fidem genitalis vnda concepit: per sacra iam parturit: ad desiderata q̄s totius festinate. Solēnis hymnus ecce iam cauitur: ecce mox infantum dulcis vagitus auditur. Ecce parientis vno de ventre clarissima turba procedit. Noua res: vt iure spiritali vnusquisq; nascat: vltro currit ad matrem que tunc nō laborat si quos parit numerare non possit. Intrate ergo: intrate felices oēs: simul subito futuri lactentes.

Post traditum batisma. Sermo. XXIII.

Post deuotissima completa expiationis sacre casta ieiunia: post clarissime noctis suo sole dulces vigilias: post lactei fontis lauacro vitali

in spem imortalitatis aias pullulantes ex quo qui eratis etate diuersi: diuersi natione: subito germani fratres: subito vnigeniti emersistis in fontes: hortor vos natiuitatis tante festa leto celebrare cōuiuio. Sed nō illo i quo diuersis epulis nutrimentorū lenocinio: saporis de summa certantibus obrutum pectus sepe crudis atqꝫ acidis vomitibus inurgetur. In quo musti vestri dulcedo secularis vini pridiani exhalante fetore corrumpit: sed celesti prandio: honesto: puro: salubri atqꝫ perpetuo: quo vt saturi semper ac felices esse possitis exurienter accipite. Paterfamilias panē vinūqꝫ preciosum nobis ex vsibus suis sua de mensa largit. Tres pueri vnanimes legumina inferunt primi: quibus vt scitus fit sapor salem sapientie aspergunt: oleū xp̄s infundit: Moyses primitiuam festinus maturāqꝫ pcurauit agninam: Abraham pinguem conditāqꝫ fideliter vitulinā: Isaac innocenter oleū portat ꝛ ligna: Jacob patienter varia exhibet pecora: Joseph premotus ad mensurā prerogat cunctis annonam. Sane si quis aliquid ōsiderauerit: q recōdidit: Noe oia illi arcarius non negauit. Petrus piscator recentes marinos affatim pisces apponit cū sarda ad mirabili: Tobias peregrinus fluuiali piscis interanea diligēter accurat ꝛ assat: Joannes camelarius deuote precurrens de silua mel attulit ꝛ locustas. Ne alter alterū manducantem deuoret: inuitato ꝛ admōet paulus: Dauid regius pastor oibus momentis lac argenteum subministrat ꝛ caseū. Zacheus sine mora quadruplicata expungit apoferetas: deuēr dominꝰ noster iesus christus dei filius sicut prior: q hoc prandio pastus est ante nos dicit. Q̄ dulcia faucibꝰ meis eloquia tua: super mel ꝛ fauū ori meo. Hec fratres si quis libenter crediderit: largiores adhuc escas inueniet. Quibus si diligens fuerit: semper ꝛ se ꝛ alios bonis oibus satiabit. Per dominum nostrum iesum xp̄m.

¶ Post traditum baptisma. Sermo. XXIIII.

R Ecte sctissimus Dauid ait. Beati quorum remisse sūt iniquitates: ꝛ quorū tecta sunt pctā. Quia beatus esse nō pōt fratres in prima natiuitate persistens: quē estuantium delictorum fex incensa oibus momentis exurit: qui pedorem sui secum carceris portat: qui carnificē sentit anteqꝫ videat: qui nomen iudicis pertimescit: qui sic vnde susurrus ingruerit se queri se estimat inueniri: cui securitatis pfectus

est nullus: etiam si contingat ei accusatore carere: teste conscio: cum seipso carere non possit: qz violentior omni tortore conscientia nunqz suuz deserit peccatorem. In hoc reatu fratres vsqz nūc fuistis: sed fortiter examinati estis: sed vt indulgentiā perciperetis pro vobis bene vigilastis: optime estis auditi. Nouuz iudicij genus: in quo reus si excusauerit crimen damnatur: absoluitur si fatet. O magna ptās: magna peritis: magna pietas iudicijs nři: a quo vniuersi generis peccatores: vt possint beate viuere puniri festinant. Descendit quippe gladius pius in viscera pectoris: et vno eodēqz ictu incolumi corporis manente materia interficit hoiem veterem: creat nouū sacri gurgitis elemento sepelit Et cum oium aquarum natura sit talis: vt cum in ꝓfunduz hoiem susceperit viuos euomat mortuos: aqua nostra suscipit mortuos et euomit viuos: ex aialibus veros hoies factos: ex hoibus in angelos transituros: si prouectus etatis eorum infantiam non mutauerit.

¶ Post traditum baptisma. Sermo. XXV.

Exultemus fratres i xpo triūphatoriqz ppetuo hymnis: cytraris tympanis canticis gratiam referamus: qui nobis promissa perpetuans pia sanctione: (vt aiunt) claues vere aureas misit. Et quidez non illas que maligno beneficio crimina excipiūt: que corpori parcunt: aiaz liberare nō possunt: que pctā cū dissimulando pretereunt non adimunt: sed includunt: que reum qualem inuenerint: talem quoqz dimittūt: que in pari cā ipsi prestatori nihil ꝓdesse pñt. At vero nostre aceruatim absoluunt quicqd inuenerint: nec aliquid subficiui esse patiuntur: sed pectoruz aperiunt cuncta penetralia: diligenter vniuersa crimina expellunt: ac rursus diligenter accludunt: ne quid illo vel friuoluz inde qđ excluditur reuertatur. Mira ratio: mira beatitudo. Saluo reo punitur reatus in eo: integroqz statu moritur in hoie: pp qđ homo fuerat morituros. Inde est qꝫ nostra nō hz necessaria tormenta cōfessio: qꝫ sine sudore tortoris facinora sua sponte reus vt fiat inocens confitetur. Preciosa indulgentia est fratres: que et veniam ꝑstat et medicinam. Ceterū qui parcit venefico: homicide: adultero: incestori: sacrilego: nisi eius curauerit mentem: non video quid illi prestiterit. O liberatoris nostri profunda prouidentia. O prestātia singularis. O dulcis sñia. O dānatio necessaria. Homo iugulatur vt viuat

sibi de fine principium: et tn̄ a cunis genitalibus non recedit. Profecto sacri dn̄ici imaginē portat. Nam occasu passionē resurrectionēꜩ ortu rediuiuo concelebrat: per quem nobis munus future btitudinis pollicetur: hoc quoꜩ nostris cō-petentibus prestaturus: quos nunc inuitat felix occasus: vt sacri occeani lacteo profundo dimersi: ide nouello nouelliꜩ cū die resurgētes nobiscū possint ad imortalitatis gliaꝓ puenire.

De pascha. Ser. xxviij.

Morte sua viuens se pulchri nido vegetatus innumerabiles tpoꝛ metas pēnnis cursu vna eadēꜩ orbita lustrant. Dies magnus aduenit: menses in tpa: tpa in ānos: annos in secula pandens: fine pausa crescit in senium: et tn̄ a cunis genitalibus non recedit: profecto sacri dn̄ici imaginem portat. Nam occasu passionē resurrectionēꜩ ortu rediuiuo concelebrat: per quem nobis quoꜩ resurrectionē future beatitudinis pollicetur.

De pascha. Ser. xxix.

Sempiterni curr⁹ auriga teretis mete sua replicans: complicādo giro solenni vestigia: dies salutaris aduenit: idem sibi successor idemꜩ decessor: longeua semper etate nouellus: anni parens anniꜩ progeniens. Antecedit que sequit tpa: et vt secula colligenda dissēminet: parit sibi de fine principium. Hic est quo similiter verū tn̄ semel amore hois sui eius artifex deus et dn̄s noster occidit: et exortus est rursum: nūqꜩ sane repetiturus occasuꝓ. Hic inqꜩ quo ferales dirupte sunt tenebre: quo mors subacta est: quo hoies quos susceprāt mortuos refundere inferi coacti sūt viuos. Queꝓ vt semp vbiꜩ aucti fide numero charitate nostris cuꝓ fratribus celebremus: prestabit deus pr̄ oipotens.

Ad neophitos de duodeciꝓ signis. Ser. xxx.

Etheree gentes exultate nouella pignora in xp̄o florentissimiꜩ hodierni spiritalis ortus vestri candorem: ne quo pacto maculetis ppeti diligentia custodite: qꝛ nescit iterare qꜻ prestat. Ecce pueri adolescentes: senes vtriusꜩ sexus: qui eratis rei: eratis et immundi: mundana natiuitate contra omni reatu iam liberi mundi estis infantes: et qꜻ est admirabile et gratum subito vno momēto facti etatib⁹ diuersis eq̄ui ꝓ curiositatem vestram bene noui veteris vite vsurpatione qꜻ quidem vobis vlterius nō licebit. Fortassis requiratis: et a nobis qua genitura: quoue si-

gno tam diuersos: tam plures taꝫ dispares vna vno partu ve stra vos peperit mater. Sicut paruulis mortem geram sacri eroscopi pandam tota breuita te secreta. Igitur fratres gene sis talis ē vestra. Primus vos qui in se credentem reprobat nullum: non aries: sed agnus excepit: qui vestram nuditateꝫ veleris sui niueo candore vesti uit: qui suum lac beatum vagi tu hyantibus vestris labris in dulgenter infundit. Idem non tumidus ceruice nō toruus frō te: non minax cornutaurus: sed opim⁹: dulcis: blandus: ac mi tis vos admōet vitulus: vt nul la vllo in opere captātes augu ria eius sine malitia suadentes iugo terrā q; vstere carnis do mando fecundantes: letam di uinorum seminum messem ce lestib⁹ horreis inferatis. Et ad monet ꝓsequentibus geminis idem duobus salutare canen tibus testis: vt pncipaliter ido latriaꝫ impudicitiā auaritiā q; fugiatis: que est icurabilis can cer. Leo aūt noster sicut gene sis protestatur: leonis est ca tulus: cuius ista pia sacramen ta celebram⁹. Qui ad hoc recu bans obdormiuit vt vinceret mortem: ad hoc euigilauit: vt beate resurrectionis sue in nos munus imortalitatis cōferret. Quem competenter sequitur virgo pronuncians libram: vt nosceremus dei per filium qui incarnatus processit ex virgine equitatem iustitiā q; terris illa tam. Quaꝫ qui constanter te nuerit ac fideliter ministrauerit non dicam scorpionem: sed si cut dn̄s ait in euāgelio omnes oino serpētes illesa planta cal cabit. Sed nec ipm quoq; dya bolum qui vere est acerrimus sagittarius formidabit vn q̄ va riis atq; igneis sagittis arma tus: totius humani generis ol momento corda distringens. Propter qđ sic paulus apl's ait: Induite vos armaturam dei vt possitis vos constare ad uersus nequitias dyaboli: acce pto scuto fidei: per qđ poteri tis oēs sagittas illius mali que sūt igne p'ne extinguere. Hic enim infelicibus imittit capi cornum vultu deforme per cor nu exitioris labra liuentia: spu mantibus venis ebulliens pal pitante ruina captiui tota mi serabiliter per membra deser uit: alios amētes: alios furio sos: alios hōicidas: alios adul teros: alios sacrilegos: alios auaricia efficit cecos. Longuꝫ est ire per singula. Varias atq; innumerabiles nocēdi artes hꝫ: Sed has oēs salutari ꝓfluens amne non magnopere noster aquarius delere cōsueuit: quē necessario vno sequuntur duo pisces insigno: idest duo ex iu deis ꝛ gentibus ppli baptisma

tis aqua viuentes in vnum populum xpi vno signo signati.

¶ Ad neophitos. Ser.xxxj.

Exultemus fratres in xpo tantiq; prouentus reddítu ditati: deo patri oipotenti laudes & gratias referamus: qui zizania: lolium: lappas: tribulos in leta frumenta mutauit: que diligēti cultu purgata molarisq; lapidis pio pondere feliciter fracta: ordinabiliter creta: omni furfure abiecto: mirifico splendore in farinam candidam micuerunt. Que nullo adulterata fermento est ɔspar sa ac subacta diligēter. Sal inditum est illi: leuigata est oleo germinali officijs cōpetētibus temperata: in panes azimos reddita. Hi quos videtis egregia coctura suaue redollentes qui excocti sunt: nō furno: sed fonte: nō humano sed igni diuino: non illos aura corrupit: non fumus amarus infecit: nō frigus elisit: qꝫ plus est sine fermento leuati sunt. Certe caccabacij non sunt: non vetusti: nō vsti: non crudi: non mucidi: lacteus illis color est: lacteus sapor est. Sed fortassis quod nō nulli forma videntur: non nulli minores: secus aliquid de pistore sentiatur: mea nihil interest fratres: q2 & si pauper sum: tñ frontē meā tueor: & fidē meā noui. Certe si quid sciūt dicāt operarij qui meum sunt. Lucro gaudeo: sed sine furti ɔscia sane confiteor. Deniq; & vos retinetis pondus antiquum: habetis edinā exagij: facite quēadmodū vultis: singulos ponderate: inuenietis nullam hfe minus tripondes. Sunt hoies numismatis sacri vna libra signati qui mense deseruiunt.

¶ Ad neophitos. Ser.xxxij.

Exultate fratres in christo acceptaq; indulgentia regale beneficium diligenter fortiter ac fideliter custodite. Et enim ois actus vester ɔtractus ablatus ē: securi gaudete: nihil seculo tā debetis. Imago qui dē reatus nunc vsq; fuistis: sed fortiter examiati estis. vt indulgentiam perciperetis: pro vobis bene vigilastis. Optime estis audit: Nouum iudicij genus est: in quo reus si excusauerit crimen damnatur: absoluitur si fatet. Magna ratio: magna ptās. Magna pietas iudicis nostri a quo vniuersi generis pctōres: vt possint beate viuere puniri festinant. Mira ratio. Mirum profecto misteriū: Saluo reo: punitur reatus in reo. Integroq; statu morit in hoie pp qꝫ homo fuerat moriturus. Inde est qꝫ nostra nō hꝫ necessaria tormenta ɔfessio. que sine truculēti sudore tortoris facinora sua sponte reus vt

τ cantica eius in lamentationē cōuersa prophete testant. Tauros: arietes: hyrcos: τ agnos a dño sepe reprobatos acceperunt. Quid vltra? Non potest fratres vllum celebrare misterium: cuius sacrificium diuina snia aduertitis esse damnatuȝ. Per dñm nřm iesum christū qui est benedict⁹ cuȝ pře τ spū sancto in oia secula, seculoruȝ.

¶ De iudeis. Ser. xxxv.

Uehemens cōmotio est fratres: cuȝ is de iniuria sua queritur qui se pōt facillime vindicare. Sed qꝛ apud sapiētes τ honestos grauius est aliqua nota ꝯfundi ꝙ mori: de⁹ iudaicū ppłm luxurie estu exuberante corruptū publica icrepatione ꝯfutat: celuȝ terramqȝ testes citat: vt exaggeret crimē: filios appellat: vt abdicatio exaltatos: vt ruina timeatur: spretores sui vt impios monstret: Infelix culpa est fratres i qua locum qlīscūqȝ non inuenit excusatio. Detestabilis certe fili⁹ quem pater pius quem pater damnat inuitus.

¶ De iudeis. Ser. xxxvj.

Ad deus legitimum gerere se pascha cōtēdit: cui nihil aliō de veteri sacramento ꝙ inanibus iterta suspirijs fabula remansit. Deniqȝ regiū illud templum campis equatum iacet. Altaria dei eius subuersa manu cuȝ suis sibi sacrificijs sparsa in puluerem vanuerunt. Sacerdotalis cathedra pestilentie suo nomine deleta ē. Agnus salutaris qui designatur ex ouibus τ ex hedis: inter pecora non pōt inueniri. Dies festi eius cantica fm dei vocem in planctum τ luctum illi profecerunt. Superba illa ciuitas seruit. Sane ouiuȝ greges infinitos interficit: quos in amaritudine assumit. Quis non intelligat fratres: illud pascha non esse: sed bramosuȝ latronis cruenti conuiuiū? Per dñm nřm iesum christum.

¶ De iudeis. Ser. xxxvij.

Pharisei agere se legitimuȝ pascha cōtendunt: qui cū tēplo summo vt putabat: summuȝ sacerdotiū perdiderunt regalis vnguenti cornu priuati sunt. Circūcisio testimoniuȝ mentis impure: taȝ iamqȝ illis iminere supplicium denotati vulneris inflictu minatur. Omne genus pecudum cum suo sibi sacrificio reprobatur: ieiunia eorū: dies festi: omnisqȝ solēnitas abominatio est apud deum. Cum hec ita sint: a quibus: qūo: vnde pascha celebratur? Adde ꝙ agnum legitimum suo vicio quem inuenerant perdiderunt: quem scriptura designabat ex ouibus τ

dium: ac pene pro infesto habetur: q̃ non diffamatur: censuit eos celo & terra testibus denotare: vt inexcusati facinoris cõpetenti iudicio subiacerẽt. Denique res impleta est dñi passione: celum medio die pdidit diẽ: terra tremore nimio firmitatem. Hinc estimare licet quid eis sit reseruatũ: q̃ꝫ in aia funerei luctus pene ptulit nã suppliciũ.

De iudeis. Ser.xl.

Quid tumet phariseus inanis quem momenti pterita delectat vmbra? Exultat q̃ in egypto creuerit: at iori ginali decreuit solo. Nõ captiuitatis sit neruibus exsolutus: sed est nunc vsque barbarici furoris morb⁹ alligatus. Deus illi ducatũ prebuit: idem a sua eum facie post modũ abiecit. Consecutus est regnũ: vt post regiam dignitatem maiore dedecore in perpetuum imperio romano seruiret. Sane vultis scire quãte sit sãctitatis? Quẽ mare sustinuit adunatum: non põt terra baiulare dispersum.

De iudeis. Ser.xlj.

Quãdiu iudee bruti cordis nec dum discutis tenebras: sacreque legis oracula iam in xp̃o completa nec pbãdo cognoscis? Verũtñ pro tuo sensu si vis pascha legitimum celebrare: agnus requirendus est tibi sicut pceptũ ẽ ex agnis & edis discordi natura cõmissus. quem in gregibus pecunis ipsi tui non inuenere maiores atque vtinam tu inuenias. Dignus es enim imolatione tali: qui salutem tuam in incerti pecoris fitam visceribus opinaris. Sane q̃ passim multos occidis: edacitatis est tue: q̃ diuersis in locis vagaris: q̃ cum amaritudine comedis isfelicitatis. Taceo q̃ cõmemoratio est ingrati non remedium: sacrificium q̃ ipse reprobat fieri qui pcepit. Hoc solum dico. Imple vel in ceteris legem: sicut scriptum est. Precige lumbos tuos: indue pedibus calciamenta. Arripe baculum manu: in heremũ proficiscere: si tuos vis imitari maiores.

De iudeis. Ser.xlij.

Iudaicum populũ vniuersũ salutis sue omisisse presidium: diuini carminis textus ostendit. In quo eum non seueritas apud oẽs condẽnat fratres venerandi: sed pietas. Neque.n.põt de quoque bũ mereri: quẽ pr paciẽtissimus & clemẽtissim⁹ abdicauerit. Et qdẽ nõ accusatõe: sed pbatiõe dictum. Denique iniurie sue testes ciat celum terrãque. Terram in qua vniuersa geruntur: celum sub quo geruntur. Filios appellat vt exaggeret crimẽ: exaltatos: vt ingratos ostẽdat. Bouem illis a sinũque preponit: vt grauius possint: (si resipiscãt) cõparatione torqueri: q̃ꝫ pena.

De iudeis. Ser.xliij.

Iudeos legitimū pascha celebrare non posse paucis accipe xpiane. Salomōis templuȝ hostili vastatione subuersum cuȝ ruina sua iaceat sepultum. Ubi sacrificant sacerdotes iam non hñt: qui eorum pro salute sacrificant. Tauros hyrcos: arietes ꝛ agnos abhorret dñs: vnde sacrificant? Deuȝ dereliquerūt: altaria eius euerterunt cui sacrificāt. Sane hoc solum proprium retinent: vt viles libidinē magis ac magis augeāt vilioribꝰ se lauacris oi momēto baptiȝāt ā deo spignati.

Ꝯ De iudeis. Ser. xliij.

Iudeos non tantuȝ legitimum pascha celebrare non posse sed religionis diuine prorsus nihil retinere paucis accipite. Salomonis templum de quo presumebant cecidit: altaria dei ipsi euerterūt: lex ꝛ prophete vsqꝫ ad Joānē. Sacerdotibus eoruȝ luctus indicitur: imolatio auferť: cessat vnguentum: circūcisio vacuať: sabbatum denotatur: neomenie ꝛ dies festi odio hñť: potiuntur eorū romani regno. Nihil vt arbitror restitit illis ppriuȝ: nisi qꝫ agno salutari neglecto: ingrati viles agnos cum amaritudie hoies amari māducāt.

Ꝯ De iudeis. Ser. xlv.

Iudeos legitimum pasca celebrare nō posse piti legis deo ipso loquēte cognoscite: a quo appellatur finagoga spelūca latronum: sacerdotalis cathedra pestilentia: sacrificiuȝ canina mactatio: ieiunia odium: ppls progenies vipera ruȝ. Post hec quid presumāt estimare non possuȝ homines qui salutem suam in peccoruȝ morte constituunt: cum deus postea qꝫ de egypto egressi sūt vbi imaginarium pascha gesserunt: dicat plenus suȝ holocaustomatis arietum ꝛ pinguamine agnorum. Quis enim hec exquisiuit de mānibus vestris? Atqꝫ fratres incunctanter eis ademit pascha: qui id per qꝫ ab eis pascha geritur reprobauit. At imaginem colunt. Nec ipsam qdem: qꝫ falso colit imaginem qui eius non diligit veritatem. Sane hoc solum cōpetenter gerunt innocentes: qꝫ agnos passim quasi lupi rapaces occidunt.

Ꝯ De die dñico. Ser. xlvj.

Seculorum heres ꝛ paterno cursu procurrens atqꝫ recurrens solēni meta rotatus in se se proferens sibi de fine principium natalicia infinita de occasu dies sempiternus eluxit: quo discussa conuolute hiemis tristitudine nouo vento fauonio blādiente: diuersis floribus genere: colore pariter ꝛ odore vna natiuitate diffusis germinātia vndiqꝫ dulce prata respirant. Exultat estas noua: sed diues infrumēti varias moles: spicam feliciter contun

dens palma. Quam prosequitur congrue mustulentus autumnus: vt necessario gratie panis vini quoque iocunditas iungeretur. Quis non hec celestibus misterijs coaptata cognoscat? Hiems namque pigra: sordida et tristis ad eos pertinet qui idolatrie deseruientes mundanis voluptatibus compediti libidini vacantes et gutturi longe moliti idest eternae morti sunt a deo quoque opus tenebrarum dilexerunt destinati. Ver sacrum fontem debemus accipere: cuius diuite ex alueo fauonio non vento sed spiritu sancto generante odorem diuinum beate spirantes fide diuerso charismate sed vna natiuitate ecclesie flores clarissimi ac dulces nostri funduntur infantes. Estas autem fidelis est populus angelus et mundus qui sponsionis sue palmam fortiter retinens pectoris palcis limpidatus semet preciosum frumentum diuinis horreis inferre desiderans: sed suo vberet fonte tamen estuat semper iuste operationis ardore. Autumnus quoque martyrij locus est: in quo non vitis sed fossoris sanguis effunditur: vt vita beata preciose mortis vindemia comparet. Dies vero ad sacrum pertineret resurrectionis domini nostri iesu christi: qui in omnibus omnia est: qui vere eternus est: ac sine nocte dies: cui duodecim hore in apostolis: duodecim menses seruiunt in prophetis: quem euangeliorum salutaria quatuor predicant tempora. Cui non anniuersarij sed quotidiani fructus reddeant: hymnum canentes deo credentibus populis: quae omni immortalitatis semine propagantur in secula. In huius diei luce gradientes exultemus fide: iocundemur bona conuersatione: vt perpetuam vitam adipisci mereamur. Per dominum.

¶ Quod erit corporum resurrectio et de anime immortalitate. Sermo. xlvij.

Quisquis resurrectionem negat: vitam suam metipse condemnat. Cur. n. metuatur felicitatem futuri temporis cernere: quem videas sacrilega incredulitate dei potentie derogare? Sed hoc amore criminum faciunt: vt puteant impunita fore que clanculo gerunt. Nam si iudicij diei appropinquare iam cursus aduerterent: proculdubio et presentia odissent: et futura credidissent: pariterque metuissent. Nemo est enim tam vel ab istius mundi sapientie gustu ieiunus qui audeat dicere animas cum corporibus interire: celestia cum terrenis absumi: presertim cum eorundem ille sapientissimus dicat: hanc esse mortem: quum corpore animus tamquam carcere clausus tenetur: illam esse veram vitam quum idem animus custodia carceris liberatus: ad eum locum vnde venerit reuertatur. Si ergo hoc ille sensit qui non nouerat christum: cur dubitet christianus qui resurrectionem futuram et vidit et sperat: et repositam sibi

presumit de xpo? Igitur pmo oium probandum puto aias nostras suorum corporum ex vijs nec cum labe carnalis huiusce domicilij ista prima morte dissolui: sed pro qualitate factorum: quasdam locis penalibus relegari: quasdam placidis sedibus refoueri: vt tūc demū credi possit resurgere: qd oibus palam fit non penitus interire. Gentes que ista nō credunt: tñ cum libamine infausto ad sepulcra concurrunt: et a mortuis quos in quiete tacite noctis agnouerint expectare se aliquotiens alimenta contendunt: ac sic fidem rei quam reprobant faciunt. Philosophi de aia varia dixerūt: sed tñ hác esse imortalem: epicuri dicearchi democritiqz vanitatem argumentatione manifesta puincunt. Poete auté melius: qui duplicem viam apud inferos ponunt: impiorum vnam que ducit in tartarum: piorum alteram que ducit ad elisium. Eo fortius addentes qꝫ defunctorum ibidē non tam forme qꝫ facta noscant: ac necessario recipiant scōm qꝫ mundane administrationis suis in actibus portant recte dicentes: quisqꝫ suos patimur manes. Nos vero fratres quos nō ingeniosa suspitio sed deus magister instruxit: ppter nos insemetipso probando qd docuit: viuere aias mortuorum non tam dicere qꝫ oculatis rebus sufficim⁹ approbare. Deniqꝫ vagi atqꝫ in mundi spiritus vtriusqꝫ sexus humani dolosa blanditiarum captione seu violentia viuentiū domos corporales infringunt: et latibulū sibi perniciosis eorum in captiuitatibus querunt. At vbi deuentum fuerit ad diuini certaminis campum ceperintqꝫ sacri nois telo pulsari: tunc cum alium noueris alium certari mi sereris. Discolorat.n. per momenta color: figura sua tollitur a natura: in aliquos horroris insani vertūtur orbes oculorum: acies dentium spumosis horrida globis inter laba liuētia stridit: et torta oia passim membra tremore vibrantur: gemit: flet: denunciatū pauet iudicij diem pelliqꝫ se plangit: confitetur sexum: confitetur aggressure tpus et locum et nomen propriū confitetur: discessumqꝫ vel qui sit signis euidentib⁹ docet: vt plerūqꝫ aliquos noscam⁹ eos esse quos in idolatria cōmorantes nup vel maxime vl aliq obisse meminerimus. Hic nūc mihi rñde qui hois post morté nihil superesse contendis: quéadmodum per alium locutus sit mortuus ille quem noueris? Adicis. Hoc demones fingunt. O probatio melior: qd etiá fallaces testimonium perhibent veritati. Cur aūt fingant nomia: quorum est confessio i ceteris vera. Aut qua rōne isto argumēto nitantur: qd hoibus quos perditos capiunt: magis proficiat ad dei timorem et ipsis nihil proficit ad vtilitatem. Sane re-

ete hoc facere estimarẽt: si sub pretextu alieni noĩs inuasa optinere potuissent. At cũ diuina adiuratione in eculeo spiritali et qui sint nolentes edicant: et in uiti discedant: proculdubio hac sunt qd se se esse vnicuiq3 confitentur. Accipe et alia exempla equidem certiora. Primo in libro verborum: Samuel egregius ille sacerdos mortis iam lege dispunctus: Sauli regi se desideranti sine ambiguitate nõ tm̃ suam presentiam exhibet sed etiam ad consulta rn̄dit: liberiusq3 canit mortuus q̃3 canere consueuerat viuus. Unde libet exclamare. Profect⁹ poti⁹ est iste q̃3 mortuus. In euangelio quoq3 petrus filijq3 zebedei cum dño astare fulgentes Moysem heliãq3 quos propter tunc impedimentũ carnis vide re non possent libertate spirit⁹ vident. Exinde intelligentes in thesauro nature depositum in colume requiescere: qd in hoc mũdo ad tp̃s perspicitur interire. Similiter in inferno diues ille tenacissimus quem chaos imensum a pauperis felicitate discernit: ardorib⁹ suis implorando refrigeriũ: Lazarũ vero diuitem sero cognoscit: cupitq3 mortuus vel vno digito illis cõ tingi manibus quibus stipem denegarat viuus. Odit iam sine cã: ante qd amauerat: probat felicius esse qd oderat. Gemit instanti pene aliquid de facultatibus notis mederi nõ posse pro vno puncto requiei incunctanter tota. s. paratus offerre superstitibus fratribus salutẽ cepit esse consultus. Abraham patrem deprecatur obnixe: vt aliquis nuncius pergat: q eos tãti negocij certos efficiat. Cui ille rn̄dit. Hñt Moysen et prophetas: quibus si non credũt: neq3 illi qui hinc missus fuerit credituri sunt. Euidenter ostẽdens non in oculis esse carnalibus verum: sed in fide credentium constitutũ. Nam et dñs ista exempla confirmans vni ex latronib⁹ in se credenti: qui cũ eodem patibulo dextra leuaq3 pendebant ait. Amen amen dico tibi: hodie mecũ eris in paradiso. Itaq3 si hõ mortuus in eternum perit: ergo mentitus ẽ dñs: qui ei deiceps nihil futuro paradisum repromisit: sed et homo ipse quẽ dominus assumpserat: perijt: si iesus non resurrexit. At si resurrexit humano generi formã dedit: qm̃ ad hoc deus pro hoĩe mortis iura gustauit: vt homo per deũ suo imortalitatis reciperet qd amisit. Propter qd Paulus beatissimus ait. Nolum⁹ autẽ ignorare vos frẽs de dormientibus: ne contristemini: sicut ceteri qui spem nõ hñt. Si. n. credim⁹ q2 iesus mortu⁹ ẽ et resurrexit et deus eos q dormierũt in iesum adducet cum eo. Naz et deus per Ezechiel prophetaz loquitur dicens. Ecce ego apio monumenta vestra et educam vos de monumentis vestris: et inducam vos in terram israel:

dabo spiritum meum in vos: et vi‑
uetis. Cum hec ista sint: resur‑
rectionem futuram cur xpiane
non credis? Cur de hmôi labe
in meliora migrantes: tam per
tinaciter plangis? Proh ne‑
phas. Hinc mater scissa veste
laniatis crinibus: laniatis et ge
nis: et totum crebris ictibus li‑
uida pectus gentili vanitate cir
ca amissi cadauer bacatur insa
na. Nec machabee matris me
moriam recolit: que spe succin
ta futurorum Anthioco seuien
te libenter semel septē filios nō
dicam extulit: sed ipsa potius
feliciter suis hortamentis occi‑
dit: religione confidens deo fi‑
lios se genuisse: non mundo.
Hinc vxor amissi mariti deso‑
lationem se ferre non posse te‑
statur: frigidumq; latus male di
latato queritur lecto: inuidio‑
sis vocibus deo concinatur in
nidiam: solēnia ipsa diuina qui
bus a sacerdotib⁹ dei quiescen
tes cōmendari consueuerunt. pro
phanis aliquotiens vlulatib⁹
rumpit: tetraq; illuuie suum to
tum deformans cultum cada
uer amplectitur conclamatum
frigentia tepefacit crebris oscu
lis labra: totum corpus imbri
bus relauat lachrymarum: cri
nium suorum damno coope‑
riens miserandis affatibus in
vberiores fletus incendit etiam
eos quos cā non tangit. Tan‑
to ambitiosior in dolore quan
to ditior sane post momentum
misera (atq; vtinam semel) ni‑
mio dolore nuptura. Hic hic
queadmodum se quis possit
excusare non video. Non deest
enim qui dicere possit. Si est re
surrectio: qre plangis? Si amo
re mariti facis: cur post modū
nubis? Execrabilis reus est fra‑
tres: nec coniugio seruare cha‑
ritatem: nec deo fidem. Hec ēt
viros reprehensio manet: xpia‑
nus ergo in toto dubitare non
dz in statum pristinū mortuos
excitari: talesq; legitima die an
te conspectum dei ex illo natu‑
re secreto produci: quales fue‑
rint pro sua quisq; qualitate su
scepti. Aplo dicēte omnes nos
manifestari opz ante tribunal
xpi: vt recipiat vnusquisq; cor
poris sui merita: scdm ea que
gessit: siue bona: siue mala. Et
enim fratres facilius est reforma
ri qd fuerit: q̄ institui qd ante
non fuit. Qd si non fuit et est:
multomagis poterit esse quod
fuit. Quippe cum illius potē‑
tissimi artificis rerum oium cō
ditoris ipse sit vsus impossibi‑
lium possibilitatem se asserere:
ex eoq; qd non est facere qd est
naturam creare extra naturam
nihil prorsus habere difficile:
solumq; ei hoc deesse: q nolit eē:
Hec est. n. pprietas dei: id ope
rari qd non pōt credi. Igit nō
hoies tm: sz pene oia suis mor
ibus viuunt. Unde pauca de
multis attingam: vt oium pro
bationem haud dubie in pau‑
cis expediam. Stelle precipites
labuntur e celo: et a tergo lōgo
flamarum albescentium tractu
funere e faces solēnitate i occa‑

suos suos quasi quibusdaz deducunt exeqjs. Quas si p plagas vnde refixe sunt queras rediuiui luminis lege suis sedib⁹ resurrexisse agnoscas. Sol quotidie nascit eadéq3 die qua nascitur moritur: nec tñ instantia finis forte terretur. suos vt repleget cursus: vt horas ac momẽta producat: vt saltem paulo diutius diei sui demoret in vita: sed fidelis semper: semper intrepidus ad sepulchruz noctis cognate contendit: scius in ipso se hre qð viuit: deniq3 adimit ei ortus: si ei aufertur occasus. Luna quoq3 que vere ratiõis humane oia inse liniamẽta depingit: nata sanguinee teneritudinis: dubio cornu pmo quasi de cunis apparet. Paulatiq3 crescendo iam puella: iam virgo pro quotidiane etatis incremento progrediens lasciui cursus ambagibus carpit pensa mũdana. At vbi matura igne aureo flagrantis luciflui aurige par laboribus fratris angusto circuli argenteum compleuerit globum: paulatim deuergit in senium: donec vltima senectute consumpta: sua morte reuiuiscẽs: mẽstrualis ignis solẽni germine accenso sumat rursus de fine principium. Similiter fenix auis illa preciosa resurrectiõis euidenter nos edocet iura: que nobilitatẽ generis sui non a parentib⁹ accepit: nõ liberis tradit: ipsa ẽ sibi vterq3 sexus: ipsa oĩs affectus: ipsa genus: ipsa finis: ipsa principiuz: nõ ex coitu nascitur: nec officio alieno nutritur: non inuita: nõ imprudens moritur: sed cum maturũ leti tpe aduenerit: a se metipsa inuitatis sacris ignib⁹ libentissime cõcremat. Sepulchrũ nidus est illi. Fauille nutrices: cinis ꝓpagãdi corpis semen: mors natalitius dies. Deniq3 post momẽtũ festo exultat in tumulo: nõ vmbra s3 vitas: nõ imago: s3 fenix: nõ alia s3 q̃ nis melior alia: tñ prior ipsa. Erubesce xpiana ꝯscia vel tot ac tãtis ex reb⁹: quẽadmoduz rursum eadẽq3 esses melior futura cognosce. Preterea granũ vniuscuiusq3 frumẽti ꝯditũ terre iterit: ⁊ tñ in eo id qð itus est reuiuiscit. Hec mortẽ medulit⁹ capit: s3 suũ sibi genitale in germẽ expirãs: vetusti corpis sup̄ficie deleta: imo in meliorís nãe iura trãsmissa: felix caput comis virẽtib⁹ redimitũ q̃si ab iferis emẽsuz in supna sustollit pennitatis gliã fructu ꝑpsoso tẽtuꝝ. Hoc hacten⁹ paulo firmãte. Stulte tu: qð semias nõ viuificat: nisi mortuũ fuerit. Et subiecit dicẽs. Sic ⁊ resurrectio mortuoꝝ semiat i iteritũ resurgit in ꝑpetuitatẽ: semiat in humilitatẽ: resurgit in gliã: semiat in infirmitatẽ: resurgit in vtutẽ: semiat corp⁹ aiale: resurgit spiritale. Satis vt opinor resurrectiõis vitas oib⁹ claret: s3 nec scio differẽdũ est q̃ sit in ea iniustorũ iustorũq3 discretio: ne generalitas nois in cõpatiõe maloꝝ attrahat gliã xpiane felicitatis:

Duplex itaq forma surgendi: pma sctoꝝ in q̄ illud btitudis regnū p͂t:ne tube regali tessera ꝯuocati capiēt cū ingenti mūpho eterno rege sub xpo: scd'a vo q ipsos cū pctōrib' vniuersisq icredulis gētib' perenni destinatōe:in psalmis sp̄u sctō dicente. Jō nō resurgūt impij in iudicio: neq pctōres in ꝯsilio iustoꝝ: qm̄ scit dn̄s viā iustoꝝ ⁊ iter impioꝝ phibit. Cōseqns est: vt scire nos par sit:in quo hitu regnatur' sit hō iste nr̄ q tendit ad celū ne forte cū carne depeat vana spe:si captus fuerit cadu caq carnali:de q̄. Apl's dicit. Caro ⁊ sanguis regnū dei possidere nō pn̄t. At e diuerso videor mihi audire ꝓclamātem. Si hec est ꝯditio carnis: qdē ē ergo qd̄ credimus in ecclesia remissiōez pctōꝝ ac resurrectionē carnis. Facile frēs pugna ista ꝯcordat: statusq futuri q̄litas apperit fideo si illibata teneat. Vn̄ rē paucis expediā. Ois caro quādiu flagitiosis illecebris huius mūdi ac tenebris feralibus agitat: pfecto penuria est: ac misera: fragili: detestabilisq vsat in iure. At cū in sacra fide credēs salutari fuerit necata baptismate:noua p̄fni sacro resurgit fontis ex gurgite: iam pura iam libera:ia3 a duersatōe mūdi hui' exēpta:iā morte supior: iam celestia aspirās:iā nō dicā seculi ludibria:sed vt sit honoratior sit ipsa3 ꝯtēnēs:iā veritatē nō imaginē q̄rēs: iā spiritalia nō sua desiderās: de q̄ paulus ait. Non omnis caro eadē ē. Caro alia est hois:alia iumēto:alia caro volucriū: alia piscū. Et corpa sūt celestia: sūt ⁊ terrestria. Itaq imortalitatis semine:de quo ēt poeta sapientissim' psagauit dicēs. Igneus est ollis vigor:⁊ celestis origo:seminib' .s. sp̄us sctī cōceptione insita sit an̄ fecūda: vt cū dissolutionis eius ac legitime reparationis tp̄s aduenerit: suo semini rn̄dens iure possit mereri qd̄ credimus. Hec res i ambiguo est. Quēadmodū ⁊.n. ille pnceps inigtatis suo semie per iuidiā ꝓtoplastos ex angelis in hoies deriuauit:ita dn̄s oēs in se credētes sancti sp̄us semine a mortuis rursus gloriosos i angelos excitabit. Ad hoc vnum euidēs adhuc ꝓponamus exēplū: q̄uis nō possit vilē tātā vim hre quā vitas. Oleaster sua infelix est ⁊ amarus in nā. S3 cu3 fuerit peritissimi agricole artificio manu necia ꝓuisione trūcat': nobilitate alieni semis grauida:nutriturq ab eo ipso qd̄ nutrit: donec hospitis germinis adoptiua piguedie assūptus: imo pinguedo ipse sciūs totusq acceptū trāslat' in honorē noue frondis ꝓmotōe ramis resurgētib' ornat': ia3 nō oleaster sit s3 oliu'.cū toleaster sit:⁊ tū oleastrū se nō eē quodāmō ēt ipse mirat. Igr si hō pōt facere: vt sit arbor qd̄ nō fuit: saluo qd̄ fuit: q̄to magis deus hoiez poterit excitare an̄ q̄ peccasset in paradiso i id qd̄ fuit

Quá rône feminû êt btiffim⁹ paulus fubtiliter ꝓdidit dicês Quis feminat fcôm carnez: de carne fua met ꝛ iterim. Qui át feminat in fpû: de fpû metet vitá eternâ. At vo dños euidenter hoc te docês: fic ad difcipulos ait. Sile in regnuz celoꝝ hoi q feminauit bonû femen in agro fuo. Dormiêtib⁹ aût hoib⁹ venit inimicus eius: ꝛ fup feminauit zizánia i triticû. At fortaffe adhuc qfpiá dicat. Si caro pit vñ cognofcit ille qui refurgit? Caro frês qñ qdá eft fpeculû intuêtis plenitudine grauidatû: qd nô tá imaginê fuaz qs eius cuius eft in vfib⁹ gerit. Deniqz tot efficit vultus: quot ille itrinfec⁹ triftes feu hilares fuos fecerit motus. Hanc rône docente nos paulo didicimus. Uidemus ingt aût mô p fpeculû i enigmate: tunc aût facie ad faciê erit. Uñ dubiû nô eft i corporib⁹ nfis dii mortis legê feminant: nô fubam: nô imaginê: fed illud tñ qd inutile ê difcuti: qd terit ômutari: ficut fcriptû ê. Opz.n. corruptiuû hoc inducere in corruptionê: ꝛ mortale hoc inducere imortalitatê. Alr.n. imortalitatis ftella illa nô fumit: nifi pmo iftud carnale fpoliû bládû aie venenû fm dei fniam vñ fumptû eft refûdatur. Dicit.n. deus ad Adá. Maledicta terra erit in oibus opib⁹ tuis. In triftitie gemitu edes ex ea oibus dieb⁹ vite tue. Spias ꝛ tribulos eiciet: ꝛ edes pabulû agri. In fudore vultꝰ tui edes panê tuû: donec reuertaris i terrá. Sz ꝛ dños ex pfona hois quê affumpferat ait. Triftis eft aia mea vfqz ad mortê. Qd dcm nô tá timêtis: qz exultantis ac docêtis ê. Utiqz. Nô enim qcqz timere poterat: qui mortuos excitabat: q ptátê habuit ponêdi eá ꝛ iterû refumêdi eá: fz vt doceret: qm cû viuit in hoc mûdo: femp in tribulatione: femp iuftus in pena eft. Cû aût mors q putat metuenda guftat: tûc ei eternû manentis glie btis in fedib⁹ nullas de inceps erûnas mundi fenfura repromiffa felicitas exhibetur Dauid fcô dicête. Conuertere aia mea regem tuá: qz dños benefecit mihi. Qz liberauit aiaz meaz a morte: oculos meos a lachrymis: pedes meos a lapfu. Placebo dño in regione viuoꝝ. Hec nos felicitas manet: hoc munus expectat. Sic ergo viuamus vt bonis opibus decorati nos quoqz patri placere mereamur: dño iuuante nos chrifto. Qui eft benedictus in fecula feculorum. Amen.

Scti Gaudêtij brexiani de Petro ꝛ Paulo. Ser.xlviij.

Uenerabilis antiftes xpi côis aût pr affectu quo me ꝓficifcêtê detinuit nûc êt côpulit excufantê: vt iterû dilectionez veftram tractatu fermonis alloquerer. Et idcirco aliqd de laudib⁹ btiffimoꝝ aploꝝ ꝓ pufilitate fenfus mei perftringaz: Ipfoꝝ tñ quoꝝ natalis eft pre

rib⁹ aiatus: tres itelligimus na tiuitates hūano generi ab eter na trinitate ꝯcessas. Una carna lis est oium: due spiritales sunt p merito fidei singuloꝝ. Pꝛi- ma qua creamur ex nihilo in subām vite mūdane: scða qua regeneramur i baptismo ex ini quitate ⁊ erroꝛib⁹ ad iustitie ve ritatē: tertia q̄ btissimi marty- res ob ꝯfessionē noīs xp̄i p toꝛ mēta nascunt ad regnū. Talis foꝛma pcessit in xp̄o: q ex virgi ne natus i ioꝛdane nascit: i cru cis patibulo pciosi cruoꝛis san guine baptizat. Nā post illud baptisma qð ꝓ nobis in ioꝛda ne susceꝑat p passiōez suā dicit aplūs Baptisma habeo bapti zari. Resurrexit.n. ex ipso ba- ptismo passionis ad vitā termi no iam nullo claudendū. Re- meauit ad regnū: cui⁹ regni nō erit finis. Per huius mgr̄i ve- stigia grādiūt fideles discipuli Petrus ⁊ Paulus q̄ꝝ passio nis natalē hodie p vniuersum mūdū oēs ecclesie dbito hono re celebrāt. In hoc.n. apud vr bem romā ambos ꝓ xp̄i noie Neronis crudelitas interfecit: dn̄i iustitia coꝛonauit. Petr⁹ crucifigit verso ad terrā capite. ⁊ in sublime pedibus eleuatis: asserēs indignū se q ita crucifi geretur vt dn̄s suus. Paulus gladio capite trūcatur. Ambo nobiles: ambo insignes: duo ꝟo mūdi lumina: colūne fidei: ecclesie fūdatoꝛes: inocētie ma gistri: totius scitatis ⁊ veritatis auctoꝛes: quos tūc digne lau- dare possumus: si eos diuinis testimonijs pdicemus: qb⁹ eos vitas ipsa laudauit. Petro cō fitenti dn̄s dicit. Btūs es Sy- mon bariona: qm̄ caro ⁊ san- guis nō reuelauit tibi: sꝫ pr̄ me us q in celis est. Et tibi dico pe tre: tu es petr⁹ ⁊ sup hāc petraꝫ edificabo ecclesiā meā: ⁊ poꝛte inferni nō pualebūt aduersus e- ā: ⁊ tibi dabo claues regni c- loꝝ. Et cetera. De paulo qd di cā? Qm̄ vas electōis ē īngt hic mihi: vt poꝛtet nomen meū in vniuerso mūdo. Sup vnū fun dat eccl̄ia: alter preciosum fidei murū doctrina sua poꝛtat i po pulo: ipse vas electiōis effect⁹. Petrus signis ⁊ mirabilibus enitescit: Paulus in doctrina ⁊ ꝑsecutōib⁹ glīat. Petr⁹ erat añ piscatoꝛ: Paulus ꝑsecutoꝛ sed ambo postea sci sūt homi- piscatoꝛes. Et.n. p totū mare se culi huius saluatoꝛis doctrine retia tetenderūt. Petrus am- bulare iubet in fluctib⁹: Pau lus in nubib⁹ diuinisq ad ter- tiū ducit celū: ambo in inuij iti neris gradiūt elemēto fidei vir tute sublimes: quē cui pponē- re audeam nescio: cuꝫ dn̄s eos sub vna ꝯfessiōe eq̄les i passio ne mōstrauerit: in vera fraterni tate ꝯiūxerit: vnanimitatis vin culo copularit: vt ēt de ipsis re ctissime ꝑsumamus ꝓpheuco spū pdicatū. Ecce q̄ꝫ bonū ⁊ q̄ꝫ iocūdū hitare frēs in vnū. Sūt qdē Moyses ⁊ Aaron de qb⁹ dr̄ frēs: sūt ꝓp̄he ⁊ apli vna do ctrina spū frēs. Sunt in nobis

interio2 ꝛ exterio2 hõ ſi vnũ ſa-piant frẽs: ſunt etiã Petrus ꝛ Paulus vere ꝯſãguinei frẽs: quos vna pariter fides p2op2ij ſanguĩs fecit' cõiõe germanos. Ego eos ꝛ geminos dicere frẽs audebo: quos mr̃ vna ꝯfeſſiõe felici vtero ſimul fudit i regnũ: Bti.n.q pſecutionẽ patiũt pp iuſtitiã: qm̃ ipſoꝝ eſt regnũ ce-loꝝ. Cõicemus igit frẽs ſctõꝝ apl'oꝝ memo2ijs: cõicem' ſctõ-rũ memo2ijs: fide: ope: ꝯuerſa-tione: ſmõe: vt mereamur eoꝝ p̃cib' ad oĩa quecũqꝫ poſcim' adiuuari largiente gr̃a dñi ieſu xp̃i. Cui oĩs hono2 i ſcl'a ſcl'oꝝ

Ce ſctõ Archadio. S. xlix.

Um bti Archadij martyris geſta ãna libus triumphãda mandamus in ago nem mo2talitatis laudes xp̃ianus ſemp ardo2 aiat. Erit ge-minũ de religioſitate comertiũ cũ ad celeſte p̃miũ pp'ls accen-ditur: ꝛ de marty2io meritis nõ ſilet. Sed qꝛ illuſtris martyrij palmiferã trophe is co2onã cõ petẽti valeat ſermone diſſerere: dñi in vno co2pe tot martyria vi deanẽ eſſe vt mẽb2a? Armaue-rat dyabolus ſatellites ſuos in dñi pplin veterani odij aſſer-to2 ãtiquus: ꝛ totã familiã dñi impaſte feritatis craſſatiõe tur-babat. Indixerat in hoiem dei bellũ ꝛ infauſte ſupſtitionis bu ſto i nephas ꝯſciũ toto mũdo refundere ceratrogũ ſcatebãt p tecta culminũ publicuꝫ ſcelus. Nec fuerat locus in q̃ nõ erat p religiõe ſacrilegiũ. Cogebat xp̃i pp'ſ vanis ſupſtitõib' iter-eſſe. atqꝫ in cultũ nephãdi rit'. nũc aut libamina inceſte pfun dere: aut o2natas ſertis: victi-mas trahere: aut grauia nido-ribus iura ſuccẽdere: aut inter fumidos ignes pallẽti aruinis funeſto ſanguie plitare: vt illi-citi admiſtrationeꝫ miſterij xp̃i panis mentib' poſſit expelli. Sed dũ bellũ duri certaminis gerit: ꝛ familia dñi celo ſpectã te pbat: Archadius btiſſimus martyr huius inopinati ſacrile gij ho2ro2e pculſus paululum diſtulit pugnã tã debit' ad co-ronã. Nã poſtea ꝙ̃ turbari vr bem funeſta ꝯductõe cognouit: ac ſingl'os q̃ſqꝫ ad funeſtũ illõ ſpectaculũ trahi cõtẽptis vni-uerſis facultatib' ſuis: ampu-tatis radicib' ſeculi delitẽſcẽs receſſori ſe cõmẽdauit vmb2a culo vtrũqꝫ xp̃iano explicans voto: vt ꝛ nõ lõgius videretur a p2elio ꝛ ſecedẽdo euangelice iuſſiõis aiaret exẽplo. Ecce i ei' hoſpitiũ velut in hoſtilẽ p2edã craſſãtiũ ſatellitũ p̃ceps irruit man': feſtiat dei famulũ poſſe dep2ehẽdi. Quẽ btũs ppiqui martyris q in ei' fo2te degebat habitaculo abſentẽ ſe aſſiduis vocib' inclamabat. Hũc vo p fitentẽ ad nephãdã cuſtodiam noxiã mẽtis mãcipo rapuerũt Quẽ oblatũ ſibi iubet crude-liſſimus recto2 acri obſeruatõe ẽtineri. Ad future glie teſtimo niũ tale beat' Archadi' debiti martyrij qõadmodo ſeq̃ſtra-

pte sui cōpleta iā sepl'. O dign' glīosi exit' finis. Ascēsur' altitu dinē celi: cōpis sui ipedimēta p̄ mittit: et exeq̄s funeris ipse p̄ce dit. Cui hec ē cōpāda ꝯfessio? Machabeo₂ ē iūgēda nūero: eleaçari ē adeq̄nda ꝓposito cō pāda ꝯfilio. Archadius btīssi m' martyr adhuc demorat̄ i se culo et iā martyr recitat̄ in celo.

¶ De eo qđ script̄ ē: cū tradi deret regnū deo et p̄ri. Ser. lj.

Scriptura diuina cū de dei loq̄r filio nō sibi repugnat: sꝫ īter deū hoīemq̧ quem sūpsit necia moderatōe distin guit. Si. n. deū purū iugiter p̄ dicaret: passiōis resurrectiōisq̧ vacaret loc': et nihil xp̄s mūdo p̄stiterat. Si hoīeꝫ solū sicut q̄ dā putāt ab vtero v̄ginis eum sūpsisse p̄ncipiū: q̄ spes future btitudis credēt: cū scriptuꝫ sit: maledict' hō q spe₃ h₃ i hoīe? Ergo vbi pu₂ deū significat sic dicit i genesi. Et fecit de' hoīeꝫ ad imaginē et silitudinē dei. Et in psalmis. De' autē rex nr̄ an̄ secula opat' ē salutē in medio t̄re. Et alio loco. Parata sedes tua de' ex tūc et a seculis tu es. Ubi hoīeꝫ mixtū sic ꝓseq̄r. Di cite filie syon. Ecce rex tuus vēit tibi iustus sctīs: et saluās mitis sedēs sup asinū nouellū. Et ite rū. Tollite portas p̄ncipes ve stras: et eleuamini porte eterna les: et itroibit rex glīe. Et iteruꝫ magi. Ubi ē igunt q nat' ē rex iudeo₂? Hic ē frēs q vētur' de nūciat' ē p ꝓp̄has: q s̄m carnē nat' i tpē ē: q ē excelsus i excel sis: hūilis i terris: seculo₂ geni tor: fili' v̄ginis: imortalis sibi: hoī moritur': mortē gestat: vt mortē deuicat: iferos penetrat: vt mortuos viuos īde reducat. Unigenit' ꝓdicēdo de p̄sente ante originē rerū: p̄mogenit' a mor tuis: vt ait ap̄ls: post multo₂ū obit' ppl'o₂. Hic ē cui data ē ptās i celo et i terra noi e'noua adeo suo: ipo dicēte. Ego te cla rificaui i terra: opus perfeci qđ dedisti mihi vt facerē. Et nunc tu clarifica me apud te ip̄ꝫ: cla ritate quā habui apđ te p̄usq̄ mūdus fiēt. Qui resurgēs ait. Oia mihi tradita sunt a patre meo. Hic q pur' de celo descē dit: carnat' ascēdit in celū. Hic īnq̄ de q̄ paulus ait. Qui acci pit regnū: regnat et tradet deo et p̄ri et c̄. Quid hic scādalū pate ris xp̄iane: ex tuaq̧ nā opiaris ꝓuisiōis pie diuia missleria? Si min' sentio đ filio: q: regnū tra dit p̄ri: maior p̄ris iniuria ē: si est aliq̄n sine regno. Accidit q̄ ozam' q̄tidie vt adueniat regnū p̄ris: spam' et filij. Uadat ergo p̄ntis tpis regimē vtroq̧ cessā te: actūq̧ ē đ mūdo mūdiq̧ to ta sub̄a: si vel vno momēto di uinitatis cessat ipiū. At si vt rō ipsa ꝓclamat: cessare nullo pa cto varietas p̄t ista regni a legis

cōditore hoi a deo assūpto: su stisq3 ei⁹ ē deputata reb⁹ dispo sitio: nō deo nō sempiterno re- ctori: maxie cū i euāgelio sic di cat: dabit illi dn̄s deus thronū Dauid pr̄is sui: ⁊ regnabit sup domū Jacob in secula ⁊ regni ei⁹ nō erit finis. Salomon i sa piētia sil'r dicit cū de eius loqt suis. Et si corā hoib⁹ tormēta passi fuerit: spes eo⁊ imortalita te plena ē: ⁊ in paucis vexati: in multis bn̄ disponēt: qm̄ deus tēptauit illos ⁊ iuēit illos dignos se. Tāq3 au⁊ i fornace pbauit illos: ⁊ tāq3 holocaustomata ac cepit illos: ⁊ i tpe erit respect⁹ il lo⁊. Judicabūt natōes ⁊ dn̄a- bunt pplis: ⁊ regnabit dn̄s illo rū ippetuū. Quid hoc ē? Si in ppetuū regnat paul⁹ errauit: si traditur⁹ ē regnū isti mētiūt. Absit. Nullus hic error: diuer sitas nulla est. Paulus.n. de hoīs assūpti tpali locut⁹ est re- gno: i q̄ vētur⁹ ⁊ iudicatur⁹ est viuos ⁊ mortuos sic lectio vni uersa testat: q̄ pdicat xp̄s opor tere regnare cū scis suis: donec vocatis oē pncipatu ⁊ ptāte ⁊ vtute ⁊ dn̄atōe ponēt oēs ini- mici eius inimica q3 destruatur mors. Hi at ad pncipalē vim retulerūt in cui⁹ ppetuitate co- manēs i eternū a pr̄e fili⁹ regnū nec accipit aliqn̄ nec posuit: sp̄ enī cū ipso regnauit. cata Joā nē ipso dicēte regnū meū nō est d hoc mūdo. Apl̄s aūt lz pau lus exp̄ssit dicēs. Hoc.n. scire debetis: qm̄ ois fornicari⁹ aut ipudicus: aut fraudator: qd est idolo⁊ fuit⁹: nō h3 hr̄ditatē in regno dei ⁊ xp̄i: oñdēs vnū esse regnū pr̄is ⁊ filij. Recte igr̄ pr̄ tradet regnū: q dixit imōitis re gnū nō stare diuisū. Uñ nō sic sentiēdū ē frēs: vt pr̄ acceptur⁹ sit qd nō hūerit: aut fili⁹ tradē do qd nō hēat pditur⁹: cū ⁊ pr̄ qd acceptur⁹ ē hēat ⁊ fil⁹ nō careat qd datur⁹. Totū pr̄: to- tū possidet fili⁹: vni⁹ ē qd abo⁊ ē. qd vn⁹ possidet: singulo⁊ est dn̄o ipso dicēte. Oia q̄cūq3 h3 pr̄ mea sunt. Et iterū. Pr̄ oia mea tua sūt: ⁊ tua oia mea: q⁊ pr̄ i filio ⁊ fili⁹ manet i pr̄e: cui affectu nō cōditōe: charitate nō necītate: decore subijcit: p quē pr̄ sp honorat. Deniq3 iqt: ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹. Uñ nō diminu tiua s3 religiosa vt dixi sbiectio ē fili⁹ pr̄i subiect⁹: cū q̄ origina lis ppetuisq3 regni vna posses- sio: coeternitatis oīpotentieq3 vna sub̄a: vna eq̄litas: vna vt⁹ maiestatis auguste: vnico in lu mine: vna dignitas retinet. Si qd.n. filio ↄtraxeris: ad pr̄is cu ius h3 totū iiuria ptiebit. Nec ē i illo aliqd qd sit iferi⁹: q⁊ sic pr̄: nec pl⁹ pt hr̄e: nec min⁹ Al i .n. i alteri⁹ plenitudie ifusus ē: vt sit oīa i oibus dō bn̄dict⁹ ipr̄ i filio: fili⁹ i pr̄e cū spū scō Amē:

Explicit liber. iij. ⁊ vltimus.

Sermōz sci Zenōis vonē epi.

¶ Beatissimi Cesarij Arela
tēsis epi admonitiones ⁊ ome
lie ad monachos ⁊ populū de
uotissime feliciter incipiunt.

¶ De spirituali verbi dei esu-
rie. Omelia. I.

Inter re
liq̄s bea
titudies
quas in
euāgelio
dn̄s ⁊ sal
uator nr̄
numera,
re digna
tus est: etiā hoc addidit dicēs.
Beati qui esuriūt ⁊ sitiunt iu-
stitiā: q̄m saturabunt. Felices
sunt: qb⁹ istā preclarā famē ⁊
desiderabilē sitim dn̄s donare
dignat. Quō aūt esuritur iusti
tia fratres? Justitiā esuries: si v̄-
bum dei patiēter ⁊ libēter audi
re volueris. De tali enim cibo
dictum est. Qui edunt me ad
huc esuriēt: ⁊ qui bibūt me ad
huc sitient. Quāuis enim me-
lius sit facere q̄ nosce: prius tn̄
est nosce q̄ facere. Debet enī
quisq3 discere: qd optat adim
plere. Deniq3 audi scripturā
dicētem. Ois qui nō didicerit
iustitiā sup terram: ueritatē nō
facit. Et zelus apprehēdit po
pulum ineruditū: ⁊ ignis ad-
uersarios ↄsumit. Et hoc loco
ignis idcirco aduersari⁹ dicit:
q2 nō est de pte xpi sed de par
te diaboli esse cognoscit. Et ite
rum. Justitiā discite: qui habi
tatis orbem. Manifestū ergo
est q̄ ipse esurit iustitiā: qui di-
scere optat iustitiā. Prius er-
go debemus discere: ut postea
mereamur iplere. Ut ergo ista
btitudo per dei grām impleat
in uobis: si in ueritate ut credi
mus esuritis. ⁊ sititis iustitiā:
quotiēs vobis v̄bum dei tar-
dius fuerit predicatū nolite ex
pectare vt vobis illud ultro de
beamus ingerere: sed etiā vos
ipsi quasi rē vobis ex iure de-
bitā fideliter a nobis ac sitien
ter exigite. Nā si nos semp il-
lud vltro velim⁹ offerre. ⁊ uos
aliquotiens tardantib⁹ nobis
nolueritis exigere: possumus
ab illis qui periculū nostrum
nesciunt iportuni forsitā iudi-
cari. Sed qui bene nouit q̄ gra
ue pondus iminet ceruicibus
sacerdotū: intelligit q̄ q̄uis as
sidue v̄bum dn̄i predicamus
minus tn̄ reddimus q̄ debe-
mus. Testificat enim sacerdo-
dotib⁹ spūs scūs per pphām
Clama ne cesses: quasi tuba
exalta vocē tuam: ⁊ annuncia
populo meo pctā eorū. Et iterū.
Si nō annunciaueris iniquo
iniquitatē suam: sanguinē ei⁹
de manu tua reqram. Et aplūs.
Memoriā mei retinete: qa per
triēnium die ac nocte nō cessa-
ui monēs vnūquēq3 uestrum.
Si aplūs ut se apud dn̄m ex-

solueret: die noctuq; verbu; dei predicat: qd nobis fiet. qui vix vel post multos dies cōmisso nobis gregi spūalia pascua prouidemus? Et ꝓpterea con testatur idem aplus. Testificor coram deo et christo iesu: q iu dicaturus est viuos et mortuos et per aduētum ipsius et regnū eius. Et quasi interrogares q̄re tam metuendā ꝯtestationē premitteret: secutus adiunxit. Predica verbū: insta oppor tune importune. Argue. obse cra. increpat. Quid est oppor tune importune: nisi opportu ne volētibus. importune nolē tibus. Volentibus audire ver bum dei offerēdu; est: fastidiē tibus ingerēdu;. Ne forte nos ante tribunal christi stantes di cant se a nobis nō fuisse āmo nitos: et aiaru; illoꝝ sanguis de nostris manib⁹ requirat. Un de cu; grandi timore et tremo re considerare debemus ne ad nos etiam illa terribilis senten tia dirigat: quā seruus ille au dire meruit. Serue inquit ma le et piger: quare non dedisti pe cuniam mea; numularijs ad mensam: et ego veniens cū vsu ris exegissem illā? Et quid post hec sequit? Auertat hoc a no bis deus. Inutilē īquit seruu; proijcite i tenebras exteriores. Ibi erit fletus et stridor dētiū. Quare inquit nō dedisti pecu niam meam numularijs? Pe

cunia dilectissimi nō aliud itel ligitur: nisi qd in ecclia predica tur. Numularij qui pecunia; accipere debēt nō alij nisi ppl'i christiani. Sicut graue periculū erit ad mēsam cordis vestri nō dedisse pecuniā dñi nostri: ita ecōtrario vnicuiq; vestrum nō paruum periculū iminet: si id qd verbis acceperit bonis ope rib⁹ duplicare noluerit. Quia ergo et nostrū periculū agnoui stis et vestrū: quotiēs aduenerit vt verbum dei vobis tardius administret sic hoc moleste acci pite: quō si corpori vrō quoti diani victus substantia subtra hatur. Nō eni; apud nos ma ior d; esse corporis fames q̄; aie. Nam q̄tu; aiam digno rem nouimus: tantū de ei⁹ lu ctu maiorē sollicitudine; hēre debemus. Si corpus in singu lis dieb⁹ reficit. quare ineptum et molestum iudicet aliquis. si vel post septē dies aia dei verbo pascat? Quo mō eni; caro re ficitur cibo isto terreno sic et aia pascit dei verbo. Et ideo quo tiens nobis oblatū nō fuerit p sanctā ipoartunitatē uestrā: exci tate pigritiā nostrā: et qd vobis ex iure debet exigite. Sacerdo tes enim in ecclia silitudinē de bent hēre vaccarum: christiani vero populi tipum tenent et pse runt vituloꝝ. Quo mō enim vacce per campos et prata dis currunt vineas et oliueta circū

eunt: vt depastis herbis ac frōdibus cibum lactis preparent vitulis suis: ita sacerdotes i diuinis scārum scripturarum montibus assidue legēdo vbum dei debēt flores decerpere: ex qbus spūale lac valeant filijs ministrare: ut possint partē hēre cum beato Paulo aplo qui dixit. Lac vobis potū dedi nō escā. Nō incōgrue fratres charissimi sacerdotes vaccarū silitudinem hēre videnť. Sicut enim vacca duo vbera hz ex qb9 nutriat filiū suum: ita z sacerdotes duob9 vberib9 veteris.s. z noui testamēti debēt pascere pplm christianum. Cōsiderate tū fratres charissimi z videte qa carnales vacce nō solū ipse ad suos vitulos veniūt: sed etiā vituli sui eis ob uiam occurrūt. Et ita vbera matrū suarum capite suo frequēter pcutiunt: ut aliquotiēs si maiores vituli sunt ipsarū matrū corpora de terra subleuare videātur. Hanc tū iniuriam ipse vacce libēter excipiunt: dum vitulorum suorum cupiunt videre pfectū. Hoc etiā boni sacerdotes debēt fideliter desiderare: ut filij eorum pro salute aie sue assiduis eos interrogationib9 inquietēt: vt dum filijs pulsantib9 gra diuina tribuitur: etiā sacerdotib9 scārum scripturarum secreta reuelātibus premium ppareť. Hoc ideo dico vt in nobis z in vobis hec similitudo seruet. Cupimus.n. a vobis istā desiderabilē iquietudinē assidue sustinere: dū modo aias vras in xpi videre mereamur amore pficere. Unde sicut nobis expedit collectis scripturarum florib9 spūalem cibum pficere: ita oportet z vos cum grandi auiditate requirere. Nam quō solēt vituli matrū vbera grandi impetu inquietare. ut de interiorib9 earum necessariū sibi possint extrahere cibū: ita z populi xpiani sacerdotes suos velut sancte ecclie vbera: assidue debent interrogatione ptijssima puocare: vt sibi possint cibum salutis acqrere z victum aie sue necessariū puidere. Ne forte si z sacerdotes tardi9 voluerint offerre: z populi nimijs ipedimentis mūdi isti9 occupati nō dignenť ingrere: impleať illud qd scriptū est. Mittam inquit famē in terra: non famē panis neqz sitim aque sz audiēdi vbum dei. Credimus tū de dei misericordia: q ita z nobis studiū legendi vel predicandi: z vobis desideriū audiēdi pstare dignabiť: vt ante tribunal eterni iudicis z nos de predicationib9 nostris bonam possimus rōnē reddere: z vos p benigna obediētia z bonorum operū pseuerātia ad eterna premia mereamur puenire. Prestante dño nro iesu xpo cui est honor z glia i scla sclorum. Amē.

¶ Qr religionē solū intrare ⁊ nō religiose viuere dānabile ē: ⁊ q̄ abstinere a cibis corporalibus ⁊ nō a pctis nihil pdest: ⁊ de terribilitate diuini iudicij ⁊ pēnis īferni. Omelia.II.

Sicut a nobis dn̄s p suscepti officij necessitate. loquēdi depo scit officiū: ita a vobis charissimi audiendi reqrit affectū. Ita inquā charitati vestre expedit ijs que pro salute vestra dicim⁹ obedire: sicut nobis iminet nō tacere. Nā si nos offensam timemus de silentio: quāto magis eam debemus expauescere de ɔtēptu? Si inq̄ʒ nobis grāde periculū est aliena pctā nō arguere. q̄to piculosi⁹ est ppria nolle corrigere? Ait in quodā loco btūs apl's. Uidete vocationē vrāʒ. Quapropter dilectissimi ⁊ nos videam⁹ vocationē nostrā. Nō enim satis pdest q̄ istū locū expetimus: si hic tales sumus quales in seculo esse potuimus. Si enim perspicimus: nō solū ista solitudo nos ad pfectionis necessitatem: sed etiā ipsa ɔgregationis multitudo ɔstringit. Nā sicut preciosum atq̄ȝ precipuū est in medio multoꝝ bn̄ agere: ⁊ plurimos ad pfectū boni operis īcitare: ita piculosum atq̄ȝ perniciosum est negligētius agendo multoꝝ frāgere fidem. multorūq̄ʒ aīas deprauare. Sicut eni inq̄ʒ fructuosum est in multoꝝ medio positū pbabiliter viuere: ita periculosum est aliqd destructionis egisse. Hoc aūt q̄re dico? Quia qđ peius est facili⁹ inuenimus. q̄a ea que sunt deteriora: q̄ʒ que meliora sequuntur. Pronior est enim ad imitationē mali humana fragilitas. Quapropt̄ nō nobis sufficere credimus q̄ nos in hanc insulā cernimus ɔgregatos: nisi q̄ vehementius in nobis negligentias nr̄as pfessa pfectio assumpta ɔdēnat. Quia fm scripture fidem: qui multū promittunt: multū necesse est vt repetat ab eis. O quātis pderit ⁊ quātis ecōtrario oberit loci huius opportunitas: ⁊ ɔgrue habitationis occasio. Nō eniȝ in hoc loco bene vixisse laudandum est: sed in hoc loco bene fecisse. Rursum aspice. Nungd nobis habitationis hui⁹ secretum aliqd pdest: qn̄ tyrannico dn̄atu malitia ī nobis regnat? Qn̄ supbia vl' ira supequitat? Qn̄ maiorē nobis metum humanus oculus q̄ʒ diuinus inducit? Qn̄ nos laudabiles heremite: qui extra mundū nos esse credimus: ⁊ p diuersaꝝ passionuȝ vitia mundū intra nos tenemus inclusum? Ita vt qui putamus nos p̄cibus nostris seculo ipsi succurrere: pene necesse sit vt videamur nos magis seculi intercessionib⁹ indi-

gere. Dubiū quippe nō est ꝙ illa aīa que ꝯcupiscētia secularium voluptatū possessio effici tur mundane ꝯuersationis: nō possit effici regnū diuinitatis. Ideo ꝗ̄ fres videte vocationē vestrā. Uenire qdē ad heremū summa pfectio est: sed non pfecte viuere in heremo sūma dānatio est. Quid pdest si locus quietis tm̄ corporaliter teneat: ꝛ inquietudo in corde versef? Quid inꝗ̄ pdest: si in habitatione silentiū sit: ꝛ in habitatoribus sit tumultus ꝛ collucta tio vitioꝝ? Si exteriora nr̄a serenitas teneat: ꝛ interiora tēpestas? Nō eniꝫ ideo ad istū locū ꝯuenimus: vt mūdus nobis famuleť: ut reb⁹ oīb⁹ abundātes omni quiete fruamur. Nō vtiꝗ̄ ad requiē, nec ꝓ ad securitatē sed ad pugnā huc venim⁹: ad agonem ꝓcessimus: ad exercēda cū vitijs bella ꝓperauim⁹: vt lingue gladios retūdamus: vt nō solū inuicē nō iferamus iniurias: sed nec sentiamus illatas. Peculiarius aūt istud ad ꝓfessionē nostrā ptinet nihil in hac vita ꝯsolationis requirere nihil quietis: nec recipe velle bona in vita ista: sed fugere heu noreo: subiectione atꝗ̄ abiectiōe gaudere: pauptatis studiū qrere. ꝛ nō solū facultates: sed etiā ipsas cupiditates de cordibus eradicare. Nihil enim hēre interduꝫ reo necessitatis est: nihil vo per auaritiā cupere vtus ē. Et ideo hunc sibi spāliter religiosus modū dꝫ iponere: vt tātum hēat ꝗ̄tuꝫ necessitas poscit. nō quantū necessitas ꝯcupiscit. Habēdi amor nisi ad integrum resecef: ardentior est in paruis. ꝛ plus torquet in minimis. Et nisi ex corde ac toto affectu pauper fis: paupertas ipsa nō virtus sed miseria iudicanda est. Nouerītis itaꝗ̄ fres nihil ꝓdesse: si carnē nr̄am ieiunijs ac vigilijs affligamus: ꝛ mentē nostrā nō emēdemus: aut que interiora sunt nō curemus. Quid enim pdest afflictio corporalis: si lingue nequitijs ꝛ obtrectationibus polluamur? Nōne oēs labores nostri ad nihilū redigenť? Nōne op⁹ nostrū velut fum⁹: aut vmbra eu nesceť: ꝛ velut stuppe fauilla in nihilum redigeť. O quāti ꝛ ꝗ̄ diuturni labores nostri subito pereunt: ꝛ quāta bona iaꝫ frequēter acqsita manu rapiūtur: dum id qđ acqrere studuimus: aut augere: aut custodire negligimus. Quapropter gratis nobis de corporis cruce ꝛ pectoris afflictione blādimur: si exterior hō noster scis laboribus exerceť: ꝛ passionib⁹ nō curatur interior. Sic est quō si aliquis statuā faciat a foris auream: intus vero sit lutea. Uel quō si domus magnifica arte ꝯstructa a foris pulcherrimis

colonb⁹ depicta videa ſ:⁊ ab intus ſerpentib⁹ ⁊ ſcorpionib⁹ ſit plena.? Quid ꝓdeſt ꝙ affligis corpus tuū:qñ nihil ꝓficit cor tuum.? Ualde dura ⁊ nimis dolenda ꝯditio eſt:omni intētione ſtudiū labori īpēdere:⁊ fructum nō pcipere poſt laborē. Ieiunare ⁊ vigilaſ ⁊ mores nō corrigere:ſic eſt quō ſi aliqs extra vineā:aut circa vineā extirpet aut excolat:ipſā vo vineā deſertā atq incultā dimittat: vt ſpinas ac tribulos germinet que inſiſtēte cultore iocundiſſimos ex ſe fructus potuiſſet pferre. Agnoſcate itaqꝫ chariſſimi:ꝙ ad ſalutē perpetuā acqrendā.nō ſufficit abſtinētia corporalis:niſi ei abſtinētia vitiorum fuerit ſociata. Quid eniꝫ ſi ſit quiſpiā corpore caſtus ⁊ mēte pollutus:quē malitia deprauat:quē furor iracūdie faci b⁹ exagitat: quē ſupbia omni gr̃a dei expoliat:quē mēdatijs vel maledictis lingua cōmaculat? Nōne ipſe ſe fallit.ipſe ſe irridet ac decipit:ſi credat ſe ſine reliquis virtutib⁹ ſuis ieiunijs ac vigilijs ſctificanduꝫ? Et ideo chariſſimi ita corpus exerceamus ieiunijs:vt mentē purgemus a vitijs. Cogitemus illi⁹ iudicis īceſſanter aduentū: qui vtinā ſic nos paratos inueniat: quō nemo pōt dubitare ꝙ veniat. Q ſi regras quō veniat illo vtiqꝫ corpore:qō pro nr̃a ſalute ſuſceptū:pro noſtra abſolutione dānatuꝫ:⁊ pro nr̃oꝝ vulnerū medicina lancea clauiſqꝫ ꝯfixū eſt. Prima eni erit in reos tollerāda ſnīa reuerendorum pñtia cicatricū. Quid illo igiſ tpe facturi ſumus: qñ ꝯtra illi⁹ crucifixi dñi laborem note pctōrū noſtroꝝ a macule libidinū ꝓferent? Aut quo putas vultu reſpiciet redēptio noſtra ꝑditionē noſtrā? Tantum grauiora erūt humana dlicta: quantū maiora ſe oſtēderint diuina beneficia. Uerendū eſt aūt ne illā vocē reſurrectionis:ſcio ſe crucis veſtigia ꝓteſtantē ⁊ in iudicio ſuo ad vaſa iniqtatis ꝓlaturus ſit. Infer digitū tuum huc:⁊ vide manus meas: ⁊ affer manū tuam ⁊ mitte in latus meū:⁊ agnoſce que pro te ipſo a te ipietas humana ptulerim. Illa vtiqꝫ clauoꝝ ſigna bonis ſalutaria malis terribilia: que vſqꝫ ad diē iudicij nō delebūſ. Et poſt hec qd ſequiſ. niſi illō interpoſitū iter viuos ⁊ mortuos expaueſcēdū chaos vaſtiqꝫ deſcribamus:excluſe a natura viuētiū tenebre exteriores? Dura ſepatio a luce ⁊ intuitu ſcōꝝ ⁊ a ſocietate felicū: ⁊ eſ̄rio iter lachrymabiles gemitus planctuſqꝫ lugentiū collegiuꝫ triſte miſeroꝝ:⁊ ante beatā patriam eternū teterrime noctis exiliuꝫ. O ꝙ̄ lugubre erit homini deū videre ⁊ perdere:ante creatoris

sui perire ꝯspectū. Et ideo fr̃es charissimi ista dū tp̃s est cogitā tes ⁊ redēptionis nr̃e beneficia recolētes: ita cū dei adiutorio indefesso laboremus studio: vt qd̓ nobis obtulit iudicatus: in tegrū in nobis inueniat iudica turus: Jesus xp̄s dn̄s noster. Qui viuit ⁊ regnat p oīa secu la seculorum. Amen.

¶ Qꝫ religiosus ad agone3 ⁊ pugnā ꝯtra vitia semp d3 esse intētus: ⁊ q̄ sicut malū exēplū alijs prebentes multū religioni nocētia ꝯ ntes bonum exem plum p̄sunt: ⁊ q̄ dyabolus solum bonos molestat ⁊ non malos. Omelia. III.

Ad locū hūc charissi mi nō ad quietē: nō ad securitatē: sed ad pugnam certamēqꝫ ꝯuenimus. Ad agonē huc p̄ cessimus: ad exercēda cū vitijs bella ꝯuenimus. Vitia eni3 no stra hostes nostri sunt: de qbus scriptura ꝓnūciat dicēs. Caue ne vnqꝫ cu3 eis habeas fedus. Necessaria nobis est fratres p uigil cura idefessaqꝫ custodia: q2 cōflictus iste sine fine: hostis iste sine pace est. Vnici pōt: ⁊ in amicitiā recipi nō pōt. Et ideo preliū illud qd̓ suscepimus sa tis durū satisqꝫ piculosum est: q2 intra hoiem geritur: ⁊ nisi cū ipso hoie nō finitur. Jdeo ergo nos ad hec trāquilla secreta qꝫ ⁊ sp̄ualia casta contulimus: vt quottidie ꝯtra passiones nr̃as infatigabili ꝯgressione certem⁹ vt quottidie sermonib⁹ nostris volūtates nostras q̄si famulas subijciamus: vt cordis nequi tias circuncidamus: ut lingue gladios retūdamus: vt nō solū inuicē nō inferamus iniurias: sed nec ab alijs sentiamus illa tas. Peculiariter enim ista ad ꝓfessionē nostrā ptinēt: nihil in hac vita cōsolationis requirere: nihil honoris. Presentiū rerū solatia refugere: ad ꝓmissa re muneratiōis eterne aīum p̄e parare: subiectione ac abiectio ne gaudere: paupertatē studio querere: ⁊ nō solū facultates: s3 etiā ipsas volūtates de cordib⁹ eradicare. Nihil enim hr̄e in terdū necessitatis est: nihil autē cupere res virtutis. Jllud etia3 scire debeas q̄ quicqꝫ iter vos vitā ꝯstituerint: aut cu3 grandi fructu: aut cū grandi periculo: vel diligētes: aut etiā negligen tes sunt. Vnde felix est illa aīa: que dum bene in ꝯuersatione versat multoꝝ gaudium est: ⁊ plurimi ex ea vel edificant: vel illuminant. Bona eni3 ei⁹ dū multis cōicant: adduntur. Ad qd̓ etiā sapiētissimi illius sn̄ia respicit: qui dicit. Fili si sapiēs fueris: tibi ⁊ p̄ximis tuis eris. Jtaqꝫ si qs in ꝯgregatione p̄ ximis ad vtilitatē se se pariter prebuerit: quantūcūqꝫ ex se bo num p̄ximis cōmodat: tantu3

in se lucru; aliorum cōuertit. Si vo eṗrio per inobedientia; vel supbiam querēs(qd peius est. r facilius inueniri solet) ad malū exēplo sue iniqtatis ali os attraxerit: quātos destruxerit de tātis periculū dānatiōis incurrit. Quātis detrimētum fuerit: de tātis dāna ṗrit: r pec catum qd ab illo semel recessit ad eum multiplr redundabit. Quādobrem sicut ille valde ad mirandus atqȝ laudādus est cuius cursus bonus multoꝝ ṗfectus est: ita merito ille lugen dus est: cuius vita mala mul toꝝ ruina est. Ideoqȝ fratres charissimi que ad edificationē pertinēt ea in medio positi age re studeamus: ne vita nr̄a alio rum virtutibꝰ noceat: ne alioꝝ feruorē noster tepor debilitet: ne alioꝝ patiētiā nostra ira vio let: ne alioꝝ humilitatē supbia nostra depraue̅t: ne alioꝝ sanita tem: īfirmitas nostra corrūpat: ne alioꝝ pulchritudinē feditas nr̄a ꝯtaminet: ne alioꝝ ardētes extinguamus lāpades: si nr̄as illuminare nō possumꝰ. Et qdē stulte ille vgīnes q̄ntūlibet stulte essent: nō tam alienas lāpades extinguere: q̄ȝ suas illuminare cupiebāt. Et ideo ad istarū silli tudinē si cuiqȝ nostrū deest pin guissima gr̄a humilitatis: si si dei ignis. si flāma feruoris si oleu; charitatis: si lumē discre tionis veniat ad eos quos ma gis abūdare ṗspexerit. r grām in se ṗximi nō auferēdo s; mu tando trāsfundat: r bona pos sessionis aliene nō solū sine dā no: sed etiā cum lucro possesso ris inuadit. Nunqȝ enim tibi deficit: qcqd alter de te ṗficit? Nunqȝ dānum sentit luminis sui plurimus ignis accēsis: nec minuit solis lucē ꝯsiderātium multitudo. Quāti ad eū ṗspe xerint: tātis munera sua ꝯdo nat: r ipse tn̄ integer ṗseuerat. Benedicta a deo illa aīa cuiꝰ humilitas alterius ꝯfundit su perbiā: cuiꝰ patiētia ṗximi ex tinguit iracūdiā: cuius obediē tiam pigritiā alterius tacite in crepat: cuiꝰ feruor inertia; alie ni corporis exsuscitat: que ṗxi mi sui turbatū pre ira oculum cordis: gratia ꝯsolationis atqȝ edificationis illuminat. Meliꝰ est huic q̄ȝ illi qui fratrē paulu lum ob aliqd ꝯtristantē nō ta; solatio suo porrecta manu eu; subleuat: sed titubantē sicut pa rietem inclinatū maliloquorū ipulsu adiuuat ad ruinā: r sa lubriter pro disciplinē rōne cor rectū per sinistra ꝯsilia sit inci tat vt allidit sic armat vt peri mat. Itaqȝ fratres cū mala ṗ pria nō sufficiūt: ille sic agat vt iudiciū etiā aliene ṗditionis nō incurrat. Certi sumus charissi mi q nisi caueamus: nisi nr̄as quottidie resecemus r circunci damꝰ passiones: ꝯteriores nos

multū effici q̄ fuimus dum in seculo viueremus: ita [vt fiāt ex trema nostra peiora priorib⁹. Et quidē charissimi q̄diu ad mundū ptinendo illic actib⁹ ꝛ negocijs militabamus: in qb⁹ nūc erubescimus: tūc nobis ad uersarius nō obstabat vno etiā ꝯsentiebat: q² circa miserabilē ac perditā vitā nostrā nō inueniebat in quo exerceret inuidiā suā. Quis enim suscipiat bellū ꝯtra militē suum? Quis velit īpugnare subiectū suum? Sed sup² oēm infelicitatē erat vita illi⁹: cui nocere nō dedignabat inimicus. At vo postq̄ voluntatib⁹ illius renūciamus videt cultores suos ad auctoris sui pristinū redisse famulatū: videt in nobis quodāmō idola sua in dei tēpla mutari: frendens ꝛ tanq̄ leo rugiēs oēs noccendi aditus pugil insidiator explorat. De quo leone apl'us ꝓtestat dicēs. Vigilate itaq3 q² aduersari⁹ vester diabolus vt leo rugiēs circuit querēs quē deuoret. Beati quos hic leo iquirendos iudicat ꝛ sequēdos vtiq3 virtutū vestigijs ꝛ odore meritoꝝ. Nō enim inquirūtur nisi boni: q² vltro se ingerunt mali. Post illos violenter currit. istos etiā negligēter īcurrit. Beati ergo quos hic leo inuidia cogit querere: ꝛ malitia nō permittit iuenire. Terribiliter quidē sonat in aurib⁹ nostris: dum audimus tanq̄ leo rugiens. Sed q² dictū est esce eius electi sunt ꝙ querit electionis ē ꝙ rugit desperationis. sicut in alio loco legimus. Dētib⁹ suis fremet ꝛ tabescet. Ita hec loqtur sermo diuin⁹: vt terrori con iuncta sit ꝯsolatio. Rugientis quidē est ꝙ frendet: sed victi ꝙ tabescet. Et iter hec quāta sint illa que a deo ꝑparata sunt hoībus: etiā leuioꝛ potētia ꝓbat inimici. Hec itaq3 charissimi cogitātes in hoc agone desudātes: gl'iosi ꝛ p̄clari pr̄is no stri nos ꝛ discipulos meminerimus esse ꝛ filios. Rapiamus vnusq̄sq3 qđ possimus de bono intestati pr̄is. Hic de hereditate ei⁹ assumat fidei obseruācam gestoꝝ varietate preciosā. Hic mansuetudinis ac simplicitatis occupet talentū: ille de eius pectoris beniuolētī ac sapiētie mobilib⁹ ornatū sibi vēdicet: hic margaritā cōpunctionis: ꝛ thesaurū castitatis inuadat. Licet enim ille locupletissimus dei amicus qcqd habuit integrū secum tulerit: ꝛ nobis tñ si volumus reliquit. Ita ergo agamus bona illi⁹ sectātes vt qui in eternā gloriā suscitandus sub fine seculoꝝ credit: nūc in ecclia per rediuiua iam in filijs resurgat. Adiuuante dn̄o nostro iesu xp̄o. Qui viuit ꝛ regnat per omnia secula seculorum. Amen.

¶ Qr magnū dei beneficium fuerit religionē fuisse ingressuȝ ꝛ de perseuerātia vsqȝ in finem ꝛ de voluntaria paupertate.

Omelia.IIII.

Scimus qdeȝ spūali militie: cui nos mācipauimus: magnaȝ esse repositā in futuro remunerationē. Sed si bene in hoc ipso respiciam⁹ ope qđ gerimus: quodāmō etiā in presenti iaȝ ex pte predia possidemus. Et plaue magne vite fructus est seculū potuisse despicere ꝛ deo fuire cepisse: euasisse vitioꝝ seuissimū dn̄atuȝ ꝛ fugisse gule atqȝ luxurie fedissimam seruitutem. Quid ergo? Nōne magna pars pmij est nihil cōe hēre cum mundo: vanarum rerū cupiditatib⁹ nō excitari: scelerib⁹ nō admisceri: ꝛ cū inocētia diem trāsigere: beate castitati operā dare: gloriose pauptatis sufficientiā cū timore dn̄i possidē? De qua loquit sapiēs. Melior est exigua portio cum timore dn̄i: qꝫ thesauri magni sine timore eius. Intelligamus itaqꝫ quātū nobis dn̄s pia vocatione contulerit. Numeremus si possumus ex illo tpe quo hic ꝯuersari videmur quāta pctā lucrifecimus: de quātis fraudib⁹ de quātis adulterijs rapinis periurijs sacrilegijs nos dn̄s liberauerit: ꝛ tunc videbimus quātū etiā de pn̄tibus beneficiū debeamus. Si nunc in seculo essemus: qđ aliud ageremus qꝫ cōuoluere mur in malis nostris: ꝛ aias nostras quottidianis violarem⁹ maculis: quotidianis ꝯfoderemus vulnerib⁹: ita vt nec sentire possemus. Habet hoc infelix ꝯsuetudo peccādi: vt quāto amplius vnusqsqꝫ peccauerit: tāto minus ipsa pctā itelligat: ꝛ tāto plus cum peccare delectet. Et veniet illud qđ ppheta petōrib⁹ clamat. Nō est de⁹ in ꝯspectu eius: auferunt iudicia tua a facie eius. Et enim qn̄ surrepit peccādi delectatio: statim futuri iudicij dīe abscōdit obliuio. Ecōtrario aūt quātū qsqꝫ solicitior circa se fuerit: tn̄ plus metuit: sicut ait scriptura. Sapiēs declinat a malo. Sapiēs ergo semp in cōpunctione: semper in metu est. Et ut de pteritis suspirat malis: ita de futuris periculis puigili solicitudie ꝯtremescit. Qui de pteritis anxius est: ꝛ secū cogitat ac reuoluit ne forte parum defleuerit preterita: ne forte nundū satisfecerit pro inumerabilib⁹ delictis suis: ne forte magis ad veteres ingnationes noua suppo suerit vulnera: ne sup antiquas ꝯscie maculas recentia adhuc crimina ipresserit: ꝛ ꝯuersionis nomē ad hoc sumpserit vt grauius sub sacra pfessione delinqueret. Aliquanti nobis suffi-

rere putamus q secretuz istud ꝯscendimus: q locū habitūq mutauimus: q hic aliquantū tpis duximus: spem omnez in amoꝝ numero collocantes: ac perniciosa nosmetipsos ꝑsuasione fallētes: putamus q mala nostra spacio temporis euanuerint. Et q2 illa nos obliti sumus: credimus q ꝺ memoria diuie seueritatis oblita sint. Sz nō est ita. Oia enim apud illuz reposita atq signata sunt. Audiamus qd dicit ille qui cū diabolo manu ad manū singulari certamine dimicabat beatus Job. Signasti q̄si in sacculum pctā mea. Et iteꝝ dn̄s ait. Nōne hec collecta sunt: ꝛ signata i thesauris meis? Nō putemus tam facile remitti posse iniusta semel crimina: ꝛ ꝓfundo vulnere in aie ipsius ipressa viscerib⁹. Multū est opus fletuū multū gemituū: multe ꝯtritiones corporis ad sanādos dolores cordis necessarie sunt. Tota uirtute spirit⁹ incōbenduz est cōpūctioni: ut uetusta mala tāq̄ sagitte quedam de ꝯscientie uiscerib⁹ euellantur. Non sufficit summis dicere labijs peccaui. pce aut remitte. Et saul dicebat peccaui: ſ; nō obtinuit illā ueniaz quā dauid una penitētie uoce ꝓmeruit. Et hoc q̄re? Quia ꝯfessionē illaz nudaz magis q̄ ꝟo gemitu exhibebat: q2 nō cōpēsabat cū magnitudie crimis lenta humiliatio supplicantis. Non leui agendū est ꝯtritione: ut debita illa redimanť quib⁹ mors eterna debetur. Nec trāsitoria opus est satisfactione: ꝓ malis illis pro qbus paratus est ignis eternus. Si uolumus itelligere q̄ graues apud se faciat iudex noster hoīuz culpas: respiciamus ad penas. Quantum eniz nūc patiēs est dn̄s noster i sustinēdis delictis nostris: tm̄ seuerus tūc erit in discutiendis delictis nostris. Et sicut inextimabilē parauit improbis penā: ita i enarrabilē iustis collaturus est glīaz. Ergo suppliciorꝝ acerbitatē ex pmio de pmiorum ip soꝝ magnitudine colligamus: q2 qui nouit remunerare merita. nouit punire delicta. Saluberrima ergo est ac multū necessaria futuri iudicij recordatio: ꝛ preteritoꝝ rememoratio vł deploratio delictorum. Q2 si quis est qui sibi de pctis illese vite meritis blādiať ꝛ adhuc innocentē se trāsire putet ad dn̄i seruitutē: ꝛ ideo securum se credit: iste talis ispiciat q̄ incerti q̄ lubrici sunt exitus vite de qua di. Ne laudes hominē in vita sua. Et cū perspexerit etiā se de p̄terito sicut putat nō hēre qꝺ lugeat: ꝺ futuro inueniet qꝺ timeat. Nemo ergo de pctis securus sit. Tāti laquei obiecti sunt añ ꝑedes aie nostre: q valde timendum est.

Tam innumeri hostes obseruāt et custodiūt iter nostrū: tāte so uee et tāta prerupta: āte rerū difficultates interiacēt iter nos et finē nostrū. Uia ipsa que p se arta et ardua est tantis spūaliū latronū insidijs obsidet: tātos nos scopulos tātosq3 fluctus trāsire necesse est: q ignoro qd eueniat anteq3 anchorā [opta]to littore collocemus. Et putamus nos de pctis eē securos sine q̄ttidiana cura: et sine quottidiano timore et tremore diem nostrū debere trāsigere. Quis transiēs per alicui9 pfundū fluminis alueum: p artissimi pontis angustias: et si maiorē ptez inoffenso pede trāsierit iam periculū euasisse se credat: cuz in vltimi pontis spacio se modicum titubauerit casum quē in medio spacio timebat icurrit? Sic nos etiā si magna pars vite isti9 videat psperε fuisse transacta: nō ideo presumamus fiduciam cū adhuc periculū postrema minetur. Quis in acie positus: ante fineȝ certaminis aut ante victo rie securitatē arma deponat? Nemo ergo securum debere esse se iudicet anteq3 ad finē felici ɔsumatione puen iat. Nec hoc nobis sufficere putemus ad plenā saluteȝ: q inter seruos dei vel habitatione censemur vel noie cōputemur: qui in insula viuere atq3 intra monachos psallere videmur. Clamat enim nobis dñs noster. Nō ois qui dicit mihi dñe dñe: intrabit in regnū celorum. Hoc quare? Quia nō auditores legis iusti sunt apud deū: sed factores legis iustificabunt. Unde etiaȝ si bñ vixim9: cursum nostruȝ in stabilitate et perseuerātia comendare debemus. In locuȝ vocationis nře persistēdo pficiēdo dirigimur. Uere dico etiā si hic viginti aut triginta annos dño ipendissemus cui vtiq3 totū nos scimus debere eē q viuimus: et vt satis sit vnū tantū annū ageremus i seculo inestimabile esset quātū nobis de eterne vite gaudijs fraudarem9: qr spes nostre oēs in ɔsumatione atq3 fine subsistūt. Quid mihi pdest si vinea spem oēm in flore pmittat: et vel ferarū incursio vel vastitas grādinis spem oēm in ɔsumatione subducat? Ideoq3 ois psperitas oisq3 labo2 felicitas i fine ɔsistit. Cū aūt etiā illis dolendū sit qui hinc post multaȝ labo2 stipēdia: post aliquātulum anno2 pfectū aliqb9 desiderijs abstrahunt: qd aūt de illis erit: qui hic quatuo2 vel decem annis: et oēm reliquuȝ vite tractū in vanitate ɔsumunt seculi: cū etiā vnus annus seculi labores nostros in heremo acquisitos ita possit absumere: quō si mare magnum paruissimum intra se riuuluȝ accipiat

t absorbeat: atq; ei nec nomen relinquat? Nescio eni; ad que lucra vellimus i seculo viuere. Nam cū hic pgrande putetur dānum nō quotidie aliqd acquirere: illic grādis q̄stus putādus est vel acquisita nō pdere. Hic inq̄ graue detrimētū creditur non quottidie,pficere: ibi v̄o summa virtus est nō perire. Ideoq; si adhuc tenues t pauperes sumus: hic aliqd ɔsequi elaboremus. Si v̄o aliqd consecuti sumus: hic illud seruare curemus. Hoc solū impendiū erit t gaudiū: q̄ hic bene vixerimus: qui q̄diu hic ɔsistimus in arbitrio nr̄o est cu; velimus ad seculū declinare. Cū v̄o declinauerimus: iam difficile ac pene ipossibile erit ad locū istū vel cogitatione respicere. Q̄ si aliqs ideo securū se putat de h̄ loco aliq̄n posse discedē: q̄ hic bene cucurrerit q̄ hic multum laborauerit: hic talis sic agit qūo si oneratā mercibus nauē de portu soluat t tēpestatibus tradat: t ad scopulos atq; saxa detorqueat. Quāto itaq; laboramus amplius: tanto cautiores esse debemus. Proficiētibus enim insidiaf inimicus: t vbi videt aliquā spem vel aliquā gratiā: ibi tanq̄ leo rugiens t circuiens ad inuadenda; predā totus incūbit. Et q̄a hic positis nocere nō ꝑualet: vult aliquos minus cautos p cogitationes ac diuersas tētationes ex hoc loco quodāmō extra castra ꝑducere: t q̄si de eminētissima arce deponere. Et cu; deposuerit velut de loco ſupiori ɔfligere: vt etiā si nauē mergere nō potuerit saltē ex detrimētis t dānis que abundant in seculo iocūdissimā predā referat. Mittit primū intētiones diuersas: idignatiōes: animositates: vt dum hō q̄d semel destinauerit: atq; in furore diffinierit t iplere ɔtendit: nō cogitet dānu; suum nō respiciat ad ruinam suā. Et cū ille deposuerit eum: tūc ei in nihilū. ia; ꝑ futura penitudo succedit. Dū hic sum⁹ aut enim cordis cogitatiōibus varijs t iprobis atq; ihonestis agitamur: aut venenatis ligue gladijs vulneramur: pro minimis t paruissimis rebus scādalizātes: interdū etiā (q̄d monachu; nō decet) in lites t iurgia prorumpētes: interdū ꝓfessiones nostrā regule trāsgressione violamus: furtū inferre prepositis imo aiabus nr̄is sub dei oculis nō timentes. Q̄d agere sub presentia prepositoꝝ veremur: sub dei oculis, comittere nō debemus. Nō ɔtēti sumus necessarijs: sed rursum per cordis teporem abundantiā qua; in seculo reliquimus desideramus. Unde nō satis ꝓdest q̄ a nobis qualescūq; facultates exclusimus: q̄n in nobis resident

cupiditates. Jnde est q iterdū pro rebus paruissimis excitamur: pro vilium rerū appetitu grauissimas ptentiones mouemus. Hoc quare? Quia licet reliquerimus in rebus exteriora bona: adhuc tñ in cordibus mala iteriora retinemus. Et inter hec qño exultat aduersari⁹ nf: qñ nos videt ad hoc martirum ptem pfisse: vt nimis defor mius vinceremur? Jdeoq ea que foris posita erāt z intus in aie ipsius visceribus adheserāt radititus euellāt. Unde z aplŝ nō dixit. Aurū vel argentuz est radix oium maloꝝ: sed magis cupiditas diuitiaꝝ. Et nō solū diuites: sed qui volunt diuites fieri incidūt in laqueū ac tentationē. Rogat ergo aplŝ nō solum habētes: sed ipsam hūdi persequit volūtatē. Jdeoq nihil pficit hō relinquēdo q ex se hz qui vitia iter se tenet. Jta q fratres vt dixi hic sumus z toti nō sumus: z qui intra muros positi vix resistimus in seculū expositi qd faciem⁹? Qualr stare poterit i fluctu atq i ipo collectantiū vndaꝝ fluctu: qui tā grauiter periclitat in portu? Jdeoq iquātū possumus stabiles simus in hoc tranquillissimo sinu. Quātūlibz negligēs quantūlibet tepidus in vacuū nō currit: qui ad palmam psummationis pseuerādo puenerit adiuuāte dño nostro iesu xpo. Qui cū pře z spū scō viuit z regnat deus p oia scła scłoꝝ. amē.

Quales debeāt esse religiosi in monasterio: z q differētes a secularibus. Omelia. V.

Fratres charissimi ad hoc in istū locū pueniműs: vt dño nostro vacare possimus: non his rebus qbus nf delectat inimicus. Certum est enim q qñ ea que ad seculū ptinent loqmur: aut inige murmuratiōibus nos mordemus: ille horas nostras deo subtrahit z sibi gaudiū acqrit. Quid pdest q nos preciosis vigilijs z laboribus pterimus: z q maxime deus ōsiderat nō hēmus: hoc est cor mundū z liberū ab istis minimis negligentiaꝝ: qs qui nō obseruauerit paulatim ad maiora plabit? Jllud ergo in pmis hic studeamus: qd in nob dñs noster expectat. i. suauem benignūq sermonē: mētē ab omni maledicto z ab omni malitia liberaz. Et deuitat his quibus spūs scūs offendit: humilitati z quieti operā demus. Hec sunt pcipua sacrificia: hec pinguia holocausta: que in cōspectu dñi in odorē suauitatis ascēdūt. Hec etiā maxime studeamus: vt illa que in honorē dñi nostri facimus cum hylari agamus aio cū fidei gaudio: z cū bone ac deuote volūtat affectu. Quicqd vo inuiti atq cō-

pulsi facimus nouerimus nos ex eo nõ solũ nõ hẽre ꝑfectum sed maximũ detrimentũ. Faciamus alicui potẽti viro a nobis obsequiũ solui: qḋ vtiqꝫ superior ꝑsona a cliẽtib⁹ suis expectare ꝯsueuerat. Nõne si videret hõ ille debitũ sibi officiũ inuito ac extorto aĩo: ⁊ etiaꝫ cum quodã fastidio exhiberi magꝭ sibi factã iniuriã iudicaret ⁊ exhonorari potius q̃ꝫ excoli ꝓnũciaret: ⁊ hmõi negligẽti atqꝫ indeuoto offensam potius crederet referẽdã q̃ꝫ gratiã? Si ergo cultus hoĩs deuotionẽ fidẽ atqꝫ hilaritatẽ regrit: vbi interdũ melior est qui colit q̃ꝫ qui colit: vbi nullũ fructum officiositas ipsa ꝯsequit: sed hoc solũ ꝑfectus est si mereatur suscept⁹ vocari: quãto magis nos in honore dñi nostri obseruare debem⁹ ne ad obsequia eius indeuoti atqꝫ cõpulsi. ne tristes. ne ingrati inuitiqꝫ veniamus: ⁊ ne nõ respiciat de⁹ ad munera que negligenti ac vili aĩo offeruntur? Nõ enim homini sed illi poti⁹ fides nostra seruiturã se esse vł ipsam ei impẽdisse aiam parũ debet videri: cuius obsequio atqꝫ beneficijs etiã ipsi angeli in paradiso ꝯfitentur. Cui postremo cũ totũ debeamus nihil tñ gratis soluitur. P̄ro hac ergo misera vita laborib⁹ ⁊ doloribus plena inquietus vsus breuis est: ⁊ ipsa breuitas semp incerta. Quã vtiqꝫ vitã etiã si auctori suo offerre dissimulet deuotio voluntatis: ꝯtinuo a nobis est exactura lex mortis. Et qḋ nõ datur ex voto: soluit ex debito. P̄ro ista vtiqꝫ vita dabit deus illã vitã que nec oculis cerni põt nec tacita mẽtis cogitatione ꝯstringi: quã vtiqꝫ cõsequi est facili⁹ q̃ꝫ enarrare. Cuius erit cursus sine ẗmino: usus sine fastidio: refectio sine cibo: adiutoriũ sine defectu: requies sine nocte: ociositas sine senio. Indeficiẽs sub vultu dei charitas: ⁊ sub antiquis perpetuisqꝫ gaudijs semp noua iocũditas ⁊ sine vllo periculo amittẽdi felicitas. Huius ergo vite dulcedinẽ requirẽtes: iam nũc de futuris illis seculis est quottidie cogitandũ: ⁊ iam in hoc corpore pregustare conemur: ⁊ exclusa de sensib⁹ nostris seculariuꝫ desideriorꝫ amaritudine: quendam btitudinis illius odorem totis nostri cordis virib⁹ attrahamus. Et discusso omni torpore omniqꝫ pigritia cui⁹ mater est infidelitas ad btitudineꝫ illã: quã fidelib⁹ suis oĩpotens deus ipse ꝓmisit nos ad munera sua ipso iuuante veniamus. Presta꞊te. d. n. iesu xp̄o. Qui cũ p̄re ⁊ spũ scõ viuit ⁊ regnat deus: p oĩa secula sclorꝫ. Amẽ.

¶ Quare summa dãnatio est religiosuꝫ irreligiose viuere: ⁊ quõ sint computandi anni vel dies

transacti: et qualiter vniuscuiusque diei decursus sit recensendus.

Omelia. VI.

Videte vocationē vestrā charissimi. Venire qdē ad heremū summa pfectio est: nō pfecte in heremo viuere sūma dānatio est. Quid pdest si in loco qes teneat: et in corde inquietudo vsat? Si i hītatiōe silentiū sit: et in hītatorib⁹ vitiorum sit tumult⁹ et colluctatio passionū? Si exteriora nr̄a serenitas teneat: et iteriora tēpestas? Solem⁹ ānos nr̄os: et spatia tēporum qb⁹ nūc viuim⁹ supputare. Nō te fallat (qcūqs ille es) numer⁹ dierum q̄s hic relicto corpali sc̄lo psumpsisti. Illū tm̄ diē vixisse te cōputa: in q̄ volūtates pprias abnegasti: i q̄ malis desiderijs restitisti: quē finevlla regule trāsgressiōe duxisti. Illū tm̄ diē vixisse te cōputa: quē nō malitia nō iuidia nō supbia pmaculauit quē nō mēdacij nō piurij culpa respserit: q pctō nō cessit: q diabolo repugnauit. Illū diē vixisse te cōputa: q puritatis et scē meditationis hūit lucē: quē nō puersatio tenebrosa mutauit in noctē. Illū inqꝫ diē applica ad vitā tuā: cui⁹ op⁹ pueīt ad aiaꝫ tuā. Solem⁹ ēt nob̄ de corpaliū ieiuniorum ac visibiliū vigiliarū assiduitate blādiri: q post vigilias aut forte ō ipsis vigilijs ad obtrectatiōes ad vbositates ad murmuratiōes egredimur. Nā q se ō choro psallentiū ad comessatiōes ihonestas: et bibitiones q̄ foris sūt nō solū dānabili trāsgressiōe sꝫ ēt admirabili vilitate subducit: multū esset leui⁹ si sobrietate dñante dormiret. Et ille q ieiunās et pgrauatū pect⁹ iracūdie vel idignatiōis districtiōe circūfert: q a vino se abstinet: et i sensib⁹ amarissime discordie ebrietate turbat. Qui inqꝫ exteriore salutifera poculorum parcitate se macerat: et interiora ei⁹ mortiferuꝫ virus odiorum viscera infecta eructuāt: nōne in se pphicas voces dirigi: iam etiā in p̄senti vita pdā natus intelligit? Nō enim tale ieiunium elegi dicit dñs. Vel illud. Ex vinea enim sodomorū vinea eorum: et vitis eorum ex gomorra. Vua eorum vua fellis: et botr⁹ amaritudinis in ipsis. Ita aūt diabolus interdū cuꝫ aduertit aiam fide vacuam: et dei timore nudatā: ita diuersis passionibus inebriat menteꝫ: vt qū aut maledicim⁹ aut irascimur: aut obtrectamus alijs nos nocere nō credam⁹. Sed nō ita ē. Nā vniuscuiusqꝫ vitiū malū i suuꝫ recurrit auctorē: sicut dicit sermo diuinus. Fili si malus fueris: tu solus hauries mala tua. Suaꝫ linguā malus maculat: suuꝫ cor obtrectator exulcerat: sue lumē mentis iracūdus obcecat: suaꝫ inuidus aiam velut

tinea corrumpit. Et sicut exulceratis parentib⁹ vipere nascunt sic vitia. Sicut inq̄ʒ nasci vipere fetus dirruptis matris visceribus asserunt: ita humana pcordia ipsis primitus quas ɔcepe rint passionib⁹ dilacerant. Illa inq̄ʒ pcordia de qb⁹ vitiorꝫ gnatio serpētina ipsa pfertur: ipsa primitus mōstruosa partus fecunditate violat. De tali partu dicit sermo diuinus. Ecce parturiuit iniustitiā: ɔcepit dolorē ꝛ peperit iniqtatē. Cōuertet dolor ei⁹ in caput ei⁹: ꝛ in verticeʒ ipsius iniqtas ei⁹ descēdet. His itaqʒ noster apte circa vos feruens charitate aius pro aliorū negligētijs longe cruciat: dolorib⁹ premissis affectu: ꝛ ideo ex aliquo onerati pectoris estib⁹ precipimus admonemus. atqʒ etiā nos p vobis (si tm̄ affectuʒ precipiētis audire nō dedignamini) obsecram⁹: vt ð reliquo corrigamus mores negligētias emēdemus: ne huc postmodū nō cū lingue ac sermonis virga sed cū his verberib⁹ que obdurata corda deposcūt veniam⁹. Elaborate ergo fratres charissimi: vt deinceps iter vos ɔtentione laudabili ac meliori tādē emulatiōe certetis: quis vestrū in opere dei sit promptior: qs i orōne feruētior in lectione solicitior: in castitate sit purior: i sobrietate sit partior: i lachrymarū largitate pfusior: in corpore honestior: qs in corde sincerior: in ira mitior: in mansuetudine moderatior. Et iō nosmetipsos castigemus q̄ttidie. ip i nobiscū rōnē ð q̄tidiana ɔuersatiōe faciam⁹. Alloquat se i secreto cordis vnaq̄qʒ aīa ꝛ dicat Uideam⁹ si hodie aliqd qð ad pfectū meū qð ad edificationē aliorꝫ ptinet opat⁹ sum. Uideamus si hac die sine pctō: sine inuidia sine obtrectatiōe trāsegi. Puto q hodie illū i īspicēter ð struxi: hodie seniori meo inobediēs fui: mētit⁹ suʒ: pluraui: ira vl'gula vict⁹ sū. Pl⁹ hodie risi: plus cibo ac potui pl⁹ ocio ac sōno q̄ȝ decebat idulsi. Min⁹ legi: min⁹ oraui q̄ȝ dbui. Quis mihi reddet hūc diē: quē inanibus fabulis pdidi? Ac sic frēs de oib⁹ negligētijs ɔpūgamur in cubilib⁹. i. in cordib⁹. Si ita egeritis nos qdē de pfectu vr̄o letificabimur: sʒ vos de acqsita laude gaudebitis: nosqʒ vobis pro salutis vr̄e acqsitiōe subdetis i amore dei. Donet aūt illi⁹ pietas: vt ita de sermone nr̄o pficiatis: vt nos vicissim vr̄is meritis adiuuetis nobisqʒ sitis ꝛ i pn̄ti sclo ornamētū ꝛ i futuro pſidiū adiuuāte. d. n. iesu xp̄o. Qui cū p̄re ꝛ sp̄ū scō viuit ꝛ regnat ds: p oīa scl'a sclōꝝ. Amē.

¶ De pseuerātia in bono ope vsqʒ i finē: de vā ꝛ falsa hūilitate quō cognoscant: ꝛ de obediētia platorꝫ hn̄da. Omel. VII.

Sanctus ac venerabilis pr vester religiosa qdē humilitate: sed prope indiscreta suggestione postulat. vt ad sanctam charitatē vestrā exhortatorium debeam pferre sermonem. Et dum vobis (qđ iaz pe nō indigetis) desiderat pui dere: nobis videt verecūdiā ingerere. Quid iaz dicturi sum⁹ verbo: qđ vos iam glioso adimpletis exēplo? Nunqd dicere debemus vobis. nolite mundum diligere: quos cognosceremus cū oibus dsiderijs suis tota cū fidei deuotione ptēnere? Dicturi sumus vobis despicite seculi ornamenta que iam deo ppitio velut purgamenta ac stercora respuistis? Nunqd dicere possumus: vt de substātia vestra elemosynas tribuatis qui nō solū facultates: sed etiā vos dn̄o fideliter obtulistis? Nunqd admonēdi estis gule vel ebrietati minime deseruire: cū vos videamus vigilijs et ieiunijs indefinēter insistere? Nū qd pdicare possumus vt lites scādala debeatis fugere: quos videmus d piculoso et nimijs fluctib⁹ iqueti seculi huius pelago: ad portū monasterij fideliter ac feliciter cōuolasse? Et licz de his oibus que vobis de⁹ cōtulit gaudeamus: et q̄ illa deo ppiciante exercetis: admonere vos minime psumimus. Est tamen qđ nō incōgrue debeam vestre charitati suggerere: vt qđ deo inspirāte fideliter cepistis: ipso adiuuāte vsq ad finē gliosuz viriliter cōpleatis. Nō enim qui ceperit sed qui pseuerauerit vsq in finez hic vt saluus erit. Et q̄ spūalē fabricaz edificar cepistis: xpo adiuuāte fundamētū vere religionis supra petrā fundatū humilitate collocare debeatis. Quelibet enim fabrica q̄zuis sublimis et ampla sit si firmū nō habuerit fundamētū cito dilabit in ruinaz. Sic est fr̄es charissimi et cōstructio spūalis. Quelibet bona quis hēat: si vere humilitatis fundamentū hēre noluerit firmiter stare nō pōt. Fūdamētū enim aliđ nemo pōt ponere sicut dicit apl's preter id qđ positum est: qđ est xp̄s iesus. Duo enim edificia et due ciuitates a mūdi initio pstruunt. Vnā edificat xp̄s: alterā diabolus. Vnā edificat humilis: alteraz supb⁹. Vna humiliat vt firmiter surgat: alia erigit vt infeliciter cadat. In fabrica xp̄i que edificat de imis leuat ad sūma: in fabrica vo diaboli d sūmis ad ima preci pitat. Attendat vnusqsq fr̄es charissimi psciam suā: et si in se viderit dn̄ari supbiā in ciuitate diaboli se infeliciter edificari imo pcipitari nō dubitet. Si vo i illo humilitas regnat: xp̄o se cordificari et feliciter ad-

herere cōgaudeat. Nō enim di scernunt filij dei ꝛ filij diaboli: nisi humilitate atq; superbia. Quēcūq; enim humilē ꝯspexeris: filiū dei esse ꝯfidenter credere debes. Et vt hoc verū esse cognoscas: audi scripturā dicētem. Initium apostotare a deo ois supbia. Et ois qui se exaltat humiliabit: ꝛ q se humiliat exaltabit. Nā qd diabolus p supbiā eiecit: xp̄s per humilitatem erexit: qꝛ ad vulnus superbie medicamētum humilitatis adhibuit. Si ergo volumus venenū supbie fugere: antidotū humilitatis iugiter debemus haurire. Audiamus itaq; dn̄z dicētem. Discite a me qꝛ mitis sum ꝛ humilis corde. Nō eniz dixit. discite a me mundū fabricare: mortuos suscitare ꝛ reliquas ꝟtutes facere: sed qꝛ inqt mitis suz ꝛ humilis corde. Humilitatem ergo fr̄es charissimi ante oīa teneamus: nō illā que aliquotiēs foris ostēdit: sꝫ que in ꝯscia ꝯtinet. Sūt enim q qū aliq̄ trāquilitas fuerit humilitatē in corde ꝛ in ore solēt ostendere: ꝛ si aliq̄ vt solet tribulationis aut scādali ꝓcella surrexerit: effrenato ore ꝛ erecta ceruice supbia que in corde tegebat ex ore ꝓfertur. Quare hoc factum est: nisi qꝛ fundamētū vere hūilitatis nō habuit? Quia humilitatē quā prius ꝓmittebat in ore non hēbat in corde. Ex abūdantia enim cordis os loquit. Sine cā queris attingere: qd tu potuisti ꝛ noluisti recōdere. Pectora nostra dilectissimi fr̄es sic sunt quō vasa q̄ vacua nullaten⁹ esse possunt. Nā aut de bono aut de malo q̄sq; plen⁹ eē cognoscit. Et quō vas aliqd cum ventillat tūc quale est ostēdit; sic vnusq̄sq; hō: cū aut per castigatiōēꝫ: aut per aliquā districtionēꝫ: vt solet fieri si fuerit vētillatus statim ostendit vnde sit plenus: qꝛ sicut dixi. Ex abūdantia cordis os loquit. Naꝫ humilitas quam ꝓmittebat in ore tm̄ erat nō in ꝯscia. Cū aūt ꝓpter iustitiā castigatus fuerit tyrānico furore amarissima ꝟba ꝓferendo: supbia illa tunc nō nascit. sed tūc in veritate mōstratur: qꝛ nō illū disciplina vel castigatio scā superbū fecit: sed qualis esset ostēdit. Sicut econtrario aīa humilis ꝛ scā ꝛ si aliquotiēs vt fieri solet aliq̄s iniustas aut iustas īcrepationes audiat: amplius se xp̄o inspirāte humiliat: ꝛ minus se audire q̄ꝫ meretur spū scō operāte pclamat. At sic ꝛ ille qui in corde supbiā tegit; cuꝫ vētillatus fuerit fetorē teterrimū emittit: ꝛ ille qui est humilis ꝛ mitis odorē suauissimū reddit. Humiles s̄imus fr̄es dilectissimi nō solū seniorib⁹. sed etiā coequalibus nostris: ne de⁹ supbis resistat; ne se exaltātes humiliet: ne ista

ti per viam angustā trāsire non possimus. Quicqd vobis a se niorib⁹ fuerit ĩperatū: sic accipi te tanq̃ si de celo si ore dei ꝓla tū sit. Nihil rn̄deas: nihil dis-cutias: in nihilo penit⁹ murmu rare ꝑsumas: q: in monasterio seruire venisti nō imparc: obe-dire poti⁹ q̃ iubet. Totū iustū: totū sctū: totuȝ vtile iudica: qc-qd tibi aut alijs videris impa-ri. Et nō solū tuā linguā stude a murmuratione mortifera ꝓ-hibere: sed etiā murmurantem aliū nō audire libēter: sȝ magis q̃tuȝ potes ꝯtēde tuo scō ꝛ sa lubri ꝯsilio furorē illi⁹ mitiga-re. Sūt eni (qd̓ peius est) adiu tores diaboli: qui statim vt vi-derint aliquos nimia iracūdia ꝯmoueri: venenosa ꝯsilia vnde ampli⁹ irascanť conātur īgere-re. Isti eniȝ de pte sinistra sunt: ꝛ in illa ruinosa ciuitate diabo-li ꝯstruunť. Sūt ṽo ꝛ alij xp̄o ꝓpiciāte: de qb⁹ apl̄s ait. Chri-sti sumus adiutores. Illi sunt adiutores dei: qui statim vt vi-derint i corde cuiuscūq̃ fratris venenū supbie serpere: omni ce leritate illud medicamēto vere humilitatis conanť extinguere. Et sicut illi alij incētores malo rum pro sui pditione ꝛ alioruȝ multiplicē penā merenť: ita isti humiles ꝛ benigni duplicē glo riam ꝯsequenť. Illi eniȝ p ma la ꝯsilia sua nō solū in suis: sed etiā in alioꝝ cordib⁹ xp̄m occi dere conanť. Sācti ṽo ꝛ humi les ꝛ in se ꝛ in alios diabolū ꝑ-sequunť. Et ideo frēs sicut iam supra suggessi de vera ꝛ nō de falsa humilitate debemus ꝑsu mere: ꝛ oib⁹ nos velut medica-mentū ꝛ lumē splendidū debe mus ostēdere: vt impleať illō qd̓ dn̄s dixit. Sic luceat lux v̄ra co ram hoib⁹: ut videāt v̄ra bona opa ꝛ glificēt p̄rem uestrū q i ce lis est. Nā si charitas ꝛ humili tas vera nō fuerit: ꝯ solo religio nis habitu ꝑsumere ac ꝯfidere nō debemus: ne simus velut se pulchra ꝯalbata. Nemo se cir cumueniat frēs: q: nemo sibi so li viuit: ꝛ nemo sibi soli moriť. Quātis enim exēplū vere hu-militatis ꝛ pfecte charitatis ostē-deris: cū tantis ꝛ ꝓ tātis eterna premia possidebis. Si ṽo qd̓ absit supbie iracūdie murmu rationis uel inobediētie formā ad imitādū alijs dederis: nō so lum pro te sed etiā pro illis q̄s destruxeris gehenne supplicia sustinebis. Sed fortasse dicis. Nimis dura sunt que nobis a nostris seniorib⁹ impanť. Nō legisti. Propter ṽba labioruȝ tuorum ego custodiui vias du ras? Nō legisti. q: arta via ꝛ an gusta est q̃ ducit ad vitā? Non legisti aplm̄ dicētē. Per mul-tas tribulationes oportet nos i trare in regnū celoꝝ? Nō audi-sti pph̄am dicētē. Virga ꝛ fla gello castigaberis filia syon: vt

nō discedat zelus meus a te? Et illud. Ego quos amo arguo ꝛ castigo. Et alibi. Flagellat aūt dñs oēm filiū quē recipit. Et si ea que tibi ꝓcipiunt dura sunt: nūquid murmurādo poteris facere molliora. Cū humilitate ꝓbe obediētiā: Si āt nō ꝓuales: de ipossibilitate cum humilitate postula veniā. Dura tibi vident̄ ꝓcepta senioris: q̄tū tibi duriora erūt ꝯsilia decepto ris? Aspera tibi vident̄ q̄ tibi a senioribꝫ impant̄: q̄tū duriora sunt q̄ auaritia iperat cultoribus suis? Q₂ laboriosa ꝛ ꝑiculosa itinera illis sustinere cōpellit? Et cū totū illud patiēter excipiunt ꝑꝑ pecuniā tēporaneā: tu q̄re nō equanimiter ꝑtuleris hec parua ꝑꝑ vitā eternā? Nō legisti. Meliora sunt vulnera diligētis: q̄ȝ fraudulēta odientis oscula? Et illud. Corripiet me iustus in mīa ꝛ increpabit me: oleū aūt pctōris nō ipinguet caput meū. i. adulatio assentatoris nō mulceat mentē meā. Senior enim castigat ut corrigat: diabolus aūt blādit̄ ut perdat. Consilia aūt diaboli ut ꝓpħa dicit ad tps impinguāt fauces: postea felle amariora inueniunt̄. Ipse eniȝ breuissimo tpe ꝑ viā latā ꝛ spaciosaȝ supbiētes ꝛ luxuriātes ducit ad morteȝ: sicut cōtrario xp̄s dñs noster per viaȝ artā ꝛ angustā humiles ꝛ obediētes ducit adꝰ vitā. Ambe vie iste. s. lata ꝛ angusta finē habēt ꝛ breuissime sunt. Nec in angusta via diu laborat̄: nec in lata diu gaudet. Ac si quos lata ꝛ luxuriosa via delectat: post breue gaudiū hēbūt sine fine supplicium. E cōtrario illi qui xp̄m ꝑ artā viaȝ sequunt̄: post breues angustias ad eterna merebunt̄ premia ꝑuenire. Naȝ si laicus hō in seculo ꝯstitutus supbiaȝ habeat pctm̄ est: monachus vō si habuerit sacrilegiū est. Talē ergo vos exhibere debetis tam scē: tam iuste: taȝ pie: vt merita vr̄a nō solū vobis sufficere: sed etiā peccātibꝰ in hoc seculo possint veniā ipetrare. Nam si linguā nō refrenamus: nō est vera sȝ falsa religio nostra. Et meliꝰ fuerat nō vouere q̄ȝ post votuȝ ꝓmissa nō reddere. Et hec frēs nō iō suggero qꝛ vos tales esse cognouerim. Monētis eni aio magis q̄ȝ reprehēdentis loqui presumo: ꝓpter illud qđ apl's dicit. Cū metu ꝛ tremore vr̄aȝ salutē opamini. Nō ideo dixi qꝛ illud vos facitis: sed iō suggessi ne forte surrepente diabolo faciatis. Nos enim tale iudiciū de vobis habemus: vt magis nos credamus vestris orōnibus adiuuari ꝛ inter ꝓcellas vel tēpestates seculi huiꝰ possimus ad portū felicitatꝭ ꝑuēire. Adiuuāte. d. n. iesu xp̄o. Qui cū p̄re ꝛ spū scō viuit ꝛ regnat deꝰ. ꝑ oia secula seculoꝝ. Am̄.

¶ Qz nō solū a vicijs capitalib⁹ sed etiā a paruis negligentijs cauendū sit: ⁊ q̄ oibus cordialiter iniurie sub remittēde: ⁊ in deū peccātes districte puniri debēt: ⁊ q̄ tepiditas in monasterio' sit fugienda ⁊ obedientia humilitas ⁊ charitas custodienda. Omelia. VIII.

Quod supplicante ⁊ quodāmō cū charitate iubente scō pie vestro fraternitati vestre qualēcūq̄ sermonē pfero: facio hoc nō ex aliqua presumptione: sed ex vera ⁊ integra charitate. Et licet tam pfecti dō ppitio sitis: vt monitione nr̄a minime egeatis: tn̄ iperāte charitate que nescit timere: etiā qd̄ optime vos iplere nouimus: suggerere ⁊ admonere cū vera humilitate ⁊ pfecta charitate p̄sumimus. Nō tn̄ sine verecundia: cū nec idoneos nos nouerimus eē discipulos: ⁊ ad opus scm̄ videamur excitare magistros. Cum simus tepidi: cogimur admonere feruētes. Cū simus pctōres: arguim⁹ iustos. Cū simus impiti: doctos istruimus. Cū simus in pelago huius mūdi nimijs fluctib⁹ fatigati: ad eos qui ad portū feliciter puenerūt p̄dicationis v̄ba pferimus. Sed tn̄ dilectissimi fratres: q̄z solēt naues supatis ⁊ deuictis pelagi fluctib⁹ etiaȝ in portu tutissimo laborare: ⁊ nisi grandis cautela fuerit pene submergi: cū sūma humilitate ⁊ ingentu reuerētia admonem⁹: vt q̄z vos xp̄s de oib⁹ capitalibus criminib⁹: tanq̄ȝ de piculosis fluctib⁹ liberauit in portu quietis ⁊ btitudis p̄stituti 'paruas negligentias ⁊ q̄si minuta pctā que sic in aīa p̄fluunt quō p minutissimas nauis rimulas in sentina gutte decurrūt: cū oi vigilātia xp̄o adiuuāte exhaurire iugiter festinetis. Nam quō nauis posteaq̄ȝ pelagi fluctus euaserit si i portu sentinata nō fuerit de minutissimis guttis iṗletur ⁊ mergit: sic ⁊ monach⁹ deuictis ⁊ supatis seculi tempestatib⁹: cū ad portū monasterij venerit si surreptitia ⁊ minuta ⁊ quottidiana pctā de anie sue sentina exhaurire neglexerit: in ipso portu naufragij discrimē icurrit. Sed dicet aliqs. Quō pōt aīa sentinari? Vtiq̄ orādo ieiunādo vigilādo verā charitateȝ verā hūilitatē ⁊ verā obedientiā exhibēdo. Attēdite fratres q̄so vos. Quō nauis sentinat a situla: sic aīa ab oib⁹ malis orone dn̄ica liberat: si sic dicat aliqs vt verū dicat. Dimitte nobis d̄bita nostra sic̄ ⁊ nos dimittimus d̄bitorib⁹ nostris. Qui enim oib⁹ in se peccātib⁹ clemēter indulserit: nulli⁹ pcti vestigiuȝ in illi⁹ aīa remanebit. Attēdite fratres: ⁊ diligēter p̄siderate qd̄ dixi. Qui i se peccāti

indulserit. Nō enim dixi q̄ qui in deo peccauerit illi debeatis indulgere: sȝ qui in te peccauerit illi debeas veniā dare. Sed qḋ peius est aliquotiēs ei q in nos peccauerit aut tarde aut difficile veniā damus: qui vo in deū deliquerit celeriter indulgem⁹. Sed si volumus iuste agere: illi qui in deū peccauerit sine securissima districtione nō debemus penitus indulgere: ne dū illi p idiscretā pietatē remittit: exēplū pditionis p̄beat alijs. In sua ergo vnusq̄sq̄ iniuria se ostēdat esse clemētē: qa dn̄s dixit. Si dimiseritis hoib⁹ peccata eoꝝ: dimittet vobis p̄r vester celestis pctā vestra. Qn̄ vo in d̄o aliqs p̄sumit admittē districtionē d̄bet monasterialē sustinere. Et h̄ bono ꝛ p̄rono aīo debet fieri: vt sp̄ūali castigatiōe ita corrigat in hoc seculo: vt nō pereat in futuro. Quia omne pctm̄ qḋ nō corrigit in hoc mūdo: in futuro seclo punief. Sic enim de filio vel de suo scriptura diuina cōmemorat. Tu inquit virga eū cedet ꝛ aīam illi⁹ de morte liberabis. Et ideo hec supius suggessi. nō solū capitalia crimina caueamus: sȝ ꝛ paruas neglīgētias quottidie quasi venena diaboli respuamus. Sūt enim nō nulli qui post religionis p̄fessionē: q̄ȝ videntur exisse de seculo nimia securitate soluunt: ꝛ iplet in illis illa sn̄ia dn̄i qua di. Utinā calid⁹ esses aut frigidus. Nūc aūt q̄ȝ tepidus es: incipiam te euomere ex ore meo. Quid est q̄ dixit. vtꝛ calid⁹ esses aut frigidus? Hoc est dicere. Meli⁹ tibi fuerat aut in seculo remansisse frigidum. aut in monasterio esse feruentē: q̄ȝ tepidū. Nūc aūt q̄ȝ d̄ seculo recessisti: ꝛ tn̄ feruorē sp̄ūalē p neglīgētiā app̄hēdere noluisti tepidus effectus ex ore domini iteꝝ recipiēdus euomeris. Et ideo f̄fes charissimi cuȝ dei adiutorio sn̄iaȝ diuine scripture diligēter attēdite qua dicit. Omni custodia serua coꝛ tuū. Sicut eniȝ gaudēdū est de monacho qui ad monasterium veniens māsuetudinē obediētiaȝ ꝛ patiētiā voluerit mitis ꝛ humilis exhibere: ita ecōtrario lugendū est de illo qui corpe tm̄ de seculo exisse videt corde tn̄ i mūdo aut remāsisse aut ifeliciter redisse cognoscit: ꝛ p̄ro humilitate p̄fert sup̄biā: p̄ro patiētia iracundiā: ↄtēptuȝ p̄ro obediētia: p̄ro charitatis medicamēto malitie effundit venenū. De talib⁹ ↄuenit illa bti Petri vera ꝛ multū timēda sentētia. Melius inq̄t illis fuerat nō cognoscere viaȝ veritatis: q̄ȝ post cognitionē retrorsuȝ ↄuerti. Et iterū. Canis reuersus ad vomitum suū: ꝛ sus lota in volutabro luti. Sed nec de talibus est desperādū fratres q̄ȝ potēs est

dn̄s o:onib' vestris scintillā cō punctionis in eoꝝ cordib' accē dere: & oēm seculi voluptatē ve lut spinas & tribulos negotie sa lubri igne ꝯsumere. Illo vtiq; igne: de quo dn̄s dixit. Ignem veni mittere in terrā: & qd volo nisi vt ardeat? Orate ergo frēs dilectissimi nō solum vt vobis de' in bonis pseuerātiā dignet tribuere: sed etiā illos q negligē tes sunt tāta hēat de fouea sub leuare & de laqueis eruere. Si.n. vobis orātib' & cū charitate cō siliū dantib': qcūq; sunt tepidi & negligētes fuerint emendati: duplicatū vobis dn̄s p̄miū & de vestra salute & de illoꝝ corre ctione recompēsare dignabit. Nā nec illi qui boni sunt se de bent q̄si de suis meritis extolle re: nec illi qui negligētes sunt d dei mīa desperare. Sz & illi cuz humilitate dei dona custodiāt: & illi cū magna cōpunctione ce lerius ad penitētie vel correctio nis medicamenta confugiant. Quia qui bonus est si supbire ceperit cito humiliabitur. Et si supbus est si se humiliauerit p dei mīam subleuabit. Tantuz est vt se nō pmittat ampli' du rissimo diaboli iugo p̄mi: ne nimia & piculosa dissimulatiōe in pctis pseuerans diutius ob durari: sed tū cito ꝯfugiat vt in se pcti vestigium nō relinquat. Optime calidis adhuc vulne rib' malagma vel fibula appo nitur: quia si velox fuerit ad celestē medicū itētio resurgēdi: vestigium nō poterit remanere collapsi. Quia sub manu oi potētis medici & cito perit mor bus: & velociter sanatur egrot'. Iterū atq; iterū rogo & admo neo vos frēs: ut obediētiā & hu militatē atq; charitatē nō solū seniorib': sed etiā iuniorib' exhi bere iugiter studeatis: q: q̄libet bona seruus dei hēre ꝯtēderit oia velociter pdet. si in illo & hu militas & charitas non fuerit. Nolite murmurare: q: scriptū est: q murmuratores a serpēti bus perierūt. Nolite detrahere de fratrib': q: scriptū est. Qui detrahit eradicabit. Nolite ira cundiā in corde seruare: q: scri ptum est. Ira viri iusticiaz dei nō operat. Nolite vos inuicez odio hēre: pp qd scriptum est. Qui odit fratrē suū homicida est. Sed nō opus ē vt nos diu tius sanctā charitatē vestrā ver bis doceamus: qui vos ad xp̄i gloriaz p̄cepta ei' opib' iplere & cognoscimus & gaudemus. Hoc solū spāliter petimus: vt q: vos de' in loco quietis & trā quillitatis collocare dignat' ē: p:o nobis quos seculi hui' tē pestates & inumerabiles fluct' affligūt abundātius dn̄o sup plicetis: vt si nobis quā nō me remur glīa nō dabit: saltez vo bis orātib' pctoꝝ venia tribua tur. Pr:estāte dn̄o nr̄o iesu xp̄o

Qui cū pře ⁊ spū scō viuit ⁊ regnat ď̄s. p oīa scla sclo℞. Amē.

¶ Cōmēdanť monachi isule lirinēsis: ⁊ ad obediētiā pͬlati adhoꝛtantur: ⁊ humana laus qualiter sit fugienda suadetur.

Omelia. IX.

Viro⁊ frēs dilectissimi: dn̄m meū přez vestrū tāta se humilitate deijcere: vt a me iperitissimo scis ⁊ eruditis aurib⁹ vestris exhoꝛtationis velit sermonē pferri. Per hāc ergo admirabilē humilitatem a me q̄si ab arente riuulo guttas desiderat ministrari paruissimi riuuli: vobis in xp̄o viuis fontibus. Quid ergo nūc faciā pauper ⁊ dolēs? Ubi potero inuenire: qđ vobis esurientib⁹ iustitiam possim apponere? Ubi in q̄z requiro quā in me facultatē nō habeo? Beata pꝛoꝛsus taz sancti patris vři q̄z vřa humilitas: q̄ cuz pene virtutū meritis alti⁹ sublimari nō possit: hanc humilitatē qua adhuc crescere possit inuenit. Benedicim⁹ deū ⁊ patrē nostrū: qui scāz institutionē ⁊ admirabilē ɔsuetudinē loci hui⁹ iugiter crescere ⁊ i maiorē dignať glīe cumulū sublenare. O felix o btā habitatio insule hui⁹: vbi taz scis qu ottidie ⁊ tam spūalib⁹ lucris glīa dn̄i saluatoris augeť. ⁊ tātis dānis diaboli minorať neq̄tia. Btā in q̄z ⁊ felix insula lirinēsis q̄ cuz paruula ⁊ plena esse videať: innumerabiles tū mōtes ad celū misisse cognoscať. Hec est que eximios nutrit monachos ⁊ p̄stantissimos: per oēs ꝓuincias erogat sacerdotes. Ac sic quos recipit filios reddit patres: ⁊ q̄s nutrit puulos reddit magnos. Quos velut tyrānos excipit: reges reddit. Nā oēs quoscū q̄s felix ⁊ btā habitatio hec suscepit: charitatis ⁊ humilitatis pēnis ad excelsa virtutū culmina xp̄i sublimať ɔsueuit. Que res cū pene in cūctis habitatoribus loci isti⁹ fuerat ɔsumata feliciter: in me tū resistētib⁹ meis meritis nō ꝓbať ipleta. Cum enim paruitatē meā hec sancta insula velut pͬeclara mater ⁊ vnica ac singularis bono℞ omnium nutrix bꝛachijs quondā pietatis excepit ⁊ nō paruo spacio educare vl' nutrire contēderit: licet reliquos ad virtutum culmē euexerit: mihi tū q̄ coꝛdis mei duritia cōtradixit oēs negligētias aufer re non valuit. Et ideo cum omni humilitate supplico: ⁊ tota coꝛdis contritione obsecro: vt ego peculiaris alūnus vester sic pꝛecuz vestrarum suffragijs merear adiuuari: vt hoc ipm q̄ in isto loco nutritus sum non mihi iudicium pariat sed pꝛofectum. Ego tū fratres charissimi dum p̄cib⁹ sci pr̄is vři ɔtradicere nō p̄sumo: nō paruā notā temeritatis

dñs orōnib⁹ vestris scintillā cō punctionis in eoꜩ cordib⁹ accē dere: ⁊ oēm seculi voluptatē ve lut spinas ⁊ tribulos negtie sa lubri igne ꝯsumere. Illo vtiqꝫ igne: de quo dñs dixit. Ignem veni mittere in terrā: ⁊ qd volo nisi vt ardeat? Orate ergo frēs dilectissimi nō solum vt vobis de⁹ in bonis pseuerātiā dignet̃ tribuere: sed etiā illos q neglige tes sunt tāta hēat de fouea sub leuare ⁊ đ laqueis eruere. Si.n. vobis orātib⁹ ⁊ cū charitate cō siliū dantib⁹: qcūqꝫ sunt tepidi ⁊ negligētes fuerint emendati: duplicatū vobis dñs p̄miū ⁊ de vestra salute ⁊ de illoꜩ corre ctione recompēsare dignabit̃. Nā nec illi qui boni sunt se de bent q̄si de suis meritis extolle re: nec illi qui neglıgētes sunt đ dei mīa desperare. Sꝫ ⁊ illi cuꝫ humilitate dei dona custodiāt: ⁊ isti cū magna cōpunctione ce lerius ad penitētie vel correctio nis medicamenta confugiant. Quia qui bonus est si supbire ceperit cito humiliabitur. Et si supbus est si se humiliauerit p dei mīam subleuabit̃. Tantuꝫ est vt se nō pmittat ampli⁹ du rissimo diaboli iugo p̄mi: ne nimia ⁊ piculosa dissimulatiōe in pctis pseuerans diutius ob durari: sed tū cito ꝯfugiat vt in se peti vestigium nō relinquat. Optime calidis adhuc vulne rib⁹ malagma vel fibula appo nitur: quia si velox fuerit ad celestē mediciū itētio resurgēdi: vestigium nō poterit remanere collapsi. Quia sub manu oi potētis medici ⁊ cito perit mor bus: ⁊ velociter sanatur egrot⁹. Iterū atqꝫ iterū rogo ⁊ admo neo vos frēs: ut obediētiā ⁊ hu militatē atqꝫ charitatē nō solū seniorib⁹: sed etiā iuniorib⁹ exhi bere iugiter studeatis: qꝛ q̄libet bona seruus dei hēre ꝯtēderit oia velociter pdet. si in illo ⁊ hu militas ⁊ charitas non fuerit. Nolite murmurare: qꝛ scriptū est: ꝙ murmuratores a serpēti bus perierūt. Nolite detrahere de fratrib⁹: qꝛ scriptū est. Qui detrahit eradicabit̃. Nolite ira cundiā in corde seruare: qꝛ scri ptum est. Ira viri iusticiaꝫ dei nō operat̃. Nolite vos inuiceꝫ odio hēre: pp qđ scriptum est. Qui odit fratrē suū homicida est. Sed nō opus ē vt nos diu tius sanctā charitatē vestrā ver bis doceamus: qui vos ad xp̄i gloriaꝫ p̄cepta ei⁹ opib⁹ iplere ⁊ cognoscimus ⁊ gaudemus. Hoc solū spāliter petimus: vt qꝛ vos de⁹ in loco quietis ⁊ trā quillitatis collocare dignat⁹ ē: pro nobis quos seculi hui⁹ tē pestates ⁊ inumerabiles fluct⁹ affligūt abundātius dño sup plicetis: vt si nobis quā nō me remur glīa nō dabit̃: salteꝫ vo bis orātib⁹ pctōꜩ venia tribua tur. Prestāte dño nr̄o iesu xp̄o

Qui cū pře ꝛ ſpū ſcō viuit ꝛ re
gnat ⁊c. p oīa ſcl'a ſcl'oꝝ. Amē.

¶ Cōmēdanť monachi īſule
lirinēſis: ꝛ ad obediētiā prelati
adhortantur: ꝛ humana laus
qualiter ſit fugienda ſuadetur.

Omelia. IX.

Jroꝛ frēs dilectiſſi-
mi: dñm meū přez
veſtrū tāta ſe humi
litate deijcere: vt a
me iperitiſſimo ſcis ꝛ eruditis
aurib⁹ veſtris exhortationis ve
lit ſermonē pferri. Per hāc er
go admirabilē humilitatem a
me q̄ſi ab arente riuulo guttas
deſiderat miniſtrari paruiſſimi
riuuli: vobis in xp̄o viuis fonti
bus. Quid ergo nūc faciā pau
per ꝛ dolēs? Ubi potero inue
nire: qđ vobis eſurientib⁹ iuſti
tiam poſſim apponere? Ubi in
q̄ꝫ requiro quā in me facultatē
nō habeo? Beata prorſus taꝫ
ſancti patris vřī q̄ꝫ vřa humili-
tas: q̄ cuꝫ pene virtutū meritis
alti⁹ ſublimari nō poſſit: hanc
humilitatē qua adhuc creſcere
poſſit inuenit. Benedicim⁹ deū
ꝛ patrē noſtrū: qui ſcāꝫ inſtitu-
tionē ꝛ admirabilē ꝯſuetudinē
loci hui⁹ iugiter creſcere ꝛ i ma
iorē dignať glie cumulū ſuble-
uare. O felix o btā habitatio i-
ſule hui⁹: vbi taꝫ ſcio quottidie
ꝛ tam ſpūalib⁹ lucris glia dñi
ſaluatoris augeť. ꝛ tātis dānis
diaboli minorať neqtia. Btā
inq̄ꝫ ꝛ felix inſula lirinēſis q̄ cuꝫ
paruula ꝛ plena eſſe videať: in
numerabiles tū mōtes ad celū
miſiſſe cognoſciť. Hec eſt que
eximios nutrit monachos ꝛ p̄-
ſtantiſſimos: per oēs puincias
erogat ſacerdotes. Ac ſic quos
recipit filios reddit patres: ꝛ q̄s
nutrit paruulos reddit magnos.
Quos velut tyrānos excipit:
reges reddit. Nā oēs quoſcū-
q̄ꝫ felix ꝛ btā habitatio hec ſu-
ſcepit: charitatis ꝛ humilitatis
pēnis ad excelſa virtutū culmi
na xp̄i ſublimať ꝯſueuit. Que
res cū pene in cūctis habitatori
bus loci iſti⁹ fuerat ꝯſumata fe
liciter: in me tū reſiſtētib⁹ meis
meritis nō pbať ipleta. Cum
enim paruitatē meā hec ſancta
inſula velut preclara mater ꝛ
vnica ac ſingularis bonoꝝ om
nium nutrix brachijs quondā
pietatis excepit ꝛ nō paruo ſpa
cio educare vl' nutrire contēde
rit: licet reliquos ad virtutum
culmē euexerit: mihi tū qꝛ cor-
dis mei duritia cōtradixit oēs
negligētias auferre non valuit.
Et ideo cum omni humilitate
ſupplico: ꝛ tota cordis contri-
tione obſecro: vt ego peculiaris
alūnus veſter ſic precuꝫ veſtra
rum ſuffragijs merear adiuua
ri: vt hoc ipm q̄ in iſto loco nu
tritus ſum non mihi iudicium
pariat ſed profectum. Ego nī
fratres chariſſimi dum p̄cib⁹
ſci přis vřī ꝯtradicere nō p̄ſu-
mo: nō paruā notā temeritatis

excipio. Cūq; ꝯsidero quales quātosq; edocere ꝑsumā: sub grādi pudore humilitatis mea ꝯscia ꝯtremiscit. Quid ergo dicturus sum scis: cum sim ipse multis negligētijs obligatus? Quid dicturus sum peritissimis imperitus? Splēdidis qd loquar obscurus? Tepid⁹ qd dicam feruētibus? In portu felicissimo ꝯstitutis: qd debeam in medio pelagi mūdi hui⁹ nimijs fluctib⁹ fatigatus? Preciplus xpi iugiter delitijs saginatis: ego mēdicus vbi inueniā qd digne īferre ꝑualeam? Attamen scio orōnib⁹ vestris credo iam me iuenisse quid facere debeam. Quid enim nisi sacrificium ꝯtriti cordis ꝛ humiliati exhibeam? Ut qd in me implere nō pōt bonoꝝ operum facultas: ipsa saltem obtinere possit humilitas. Ecce preparo exceptorium cordis mei influenti ꝑ vos aque diuie. Uos enī in veritate cognosco de qb⁹ dñs dixisse legit̄. Qui credit in me flumina de vētre eius fluent aque viue. Quia ergo de vobis tanq̄ de spūalib⁹ fontib⁹ aquas viuas mānare ꝛ gaudemus ꝛ credimus: irrigate aridū saturate famelicum: refocillate lapsum abluite multis negligētijs inquinatū. Et q̄si boni ac spūales illi⁹ celestis medici discipuli orōnum suffragijs ministrate: sublimium medicoꝝ medicamēta porrigite. Et q² qd nos verbis tñmodo ꝑdicamus vos operibus iplere gaudemus: obtinete vt q² sumus vestri peculiares amatores operū vestroꝝ vl' ex aliquo mereamur eē particlpes. Quia ergo de vestra ꝯuersatione nō solū hoies in mūdo sed etiā angeli gloriant̄ in celo: scis ꝑcibus laborare ꝯtēdite vt cū vobis ante eternū iudicē meritoꝝ glīa tribuet̄ nobis vl' peccatoꝝ venia ꝯcedat̄. Et ne sci patris vestri p̄cib⁹ ad itegrū videar ꝯdicto: existere: cū grandi humilitate ꝛ reuerētia etiā que vestra sunt īsinuare presumo. Supplico humiliq; charitate cōmoneo vt dño meo p̄ri vr̄o amorē semp īpēdere subiectionem ꝛ pfecte charitatis obediētiā scītas vestra iugiter studeat exhibere: vt sicut vos gaudetis in dño d sci p̄ris vestri meritis ita ꝛ ille gratulet̄ semp de ꝑfectibus vestris. Et q² per scām obedientiā vestrā ꝛ imaculata opa vestra vniuersus mūdus vos admirat̄ ꝛ diligit ꝛ toti⁹ humani generis vos debitores eē cognoscitis: oportet vt honorē ꝛ amorē quē ab hoībus excepistis assiduis orōnib⁹ ꝛ imaculatis actib⁹ repēsetis. Ab oriente enim vsq; in occidentē oīb⁹ pene locis in qb⁹ xpiana religio colitur gl'osissime fame vestre ꝯuersatio ad xpi gl'iā ꝑdicat̄. Iure igit̄ a vobis exigit̄: vt qd

in vobis credit hoc etiā pbet. Agite ergo dño auxiliante qd semp egistis: ⁊ ita charitatē humilitatē māsuetudinē vel obedientiā custodite: vt qd in vniuerso mūdo de vobis creditur imaculate semp cōuersationis opib⁹ augeat: vt qcūq₃ vos videre meruerit illā sniam possit ex ore pferre quā ptulit regina illa que in typū ecclie salomonē desiderauit expetere: vt cū vos vnusqsq₃ q̄si tēpla xp̄i vinētia bonoꝝ operū margaritis ipleta virtutū aromatib⁹ odorifetis referta meruerit cōtēplari: cōtinuo in exultationis vocē prorūpens cū regina illa clamet ⁊ dicat. Uerus sermo est quez in terra mea de cōuersatione sancte hui⁹ isule audieram. Ecce i veritate pbaui: q₂ mihi vix media pars fuerat nūciata: q₂ multa maiora oculis meis videre merui q̄₃ aurib⁹ prius audiui. Cū ergo vos vnusquisq₃ velut angelus in terra positos expetere ac videre meruerit. ⁊ talia gaudēs ex ore suo v̄ba ptulerit: ac p totū mūdū feliciter nūciauerit: cōsiderate ⁊ videte quātum ⁊ vobis glia augeat ⁊ per vniuersum mundū q̄₃ desiderabilia ⁊ scā vniuersis ecclesijs letitia gnat. Ante oīa f̄res vigilātissime semp metuēdum est. ne aīs vestris cogitatio illa surrepat. vt credamus q̄ nobis ad beatā vitā sola laus humana sufficiat: ⁊ nō cōsideremus q̄les ipsi simus: sed q̄les ab alijs tē. videamur: ne forte negligentes nō de v̄tutū meritis sed de sola opinione seculari curemus. Sed vtilē sniam cogitemus: q₂ sicut vera laus ornat ita falsa castigat. Et illud qd qdā de sapiētib⁹ dixit. Si vere sunt laudes tue pconia sunt: si false sūt cōuitia. Sed vt hec taz scā ⁊ preclara pfectio vr̄a impleri possit nō paruo animi labore op⁹ est. Quis enim sine labore possit linguā suā a detractionib⁹ amouere: murmurationib⁹ vel ociosis sermonib⁹ finē iponere: cogitationū imunditias vigilātissimo corde repellere? A maledicto vel iuramento q̄si a veneno mortifero abstinere: vanitati resistere: iracūdiā refrenare? Quis est qui sine cōpunctione cordis ambitū honoris vel desideriū clericat⁹ vere humilitatis amore repudiauit ac respuit? Quis vnq̄₃ sine labore potuit sancte obediētie pia colla submittere: nūq̄₃ senioris arbitriuz reprehēdere: cōtra nullū hoiem odiū in corde seruare: nō soluz fratres sed oēs hoies etiam psecutores pro xp̄i amore diligere: p bonis orare: vt semp scis opib⁹ augeant: pro malis supplicare vt corrigi celeri⁹ mereantur? Quis aūt sine labore poterit orōni insistere lectionib⁹ vacare? Quis inq̄₃ hec omnia si-

ne gratia dei ꝛ grãdi intentione cordis iplebit? Sed hec oia fratres donec in ꝯsuetudinē mittantur laboriosa esse videnť. Et vt verius dicam tãdiu ĩpossibilia iudicanť: q̃diu humanis virib⁹ obtineri posse putanť. Cũ vo a deo obtineri: ꝛ p dei grãꝫ ĩpleri posse credũtur: nec dura nec laboriosa ſꝫ leuia ꝛ suauia cõprobanť: ſm qḋ dñs dixit. Iugum enim meũ suaue est: ꝛ onus meũ leue. Qḋ iugum q꞉ iam a vobis feliciter portatur ꝛ suauiter sustineť: orate vt illud etiam paruitas nostra suscipere ꝛ ad finem mereatur baiulare: vt cum in illa eterna beatitudine vobis data fuerit glĩa: nobis vel peccatorum venia ꝯcedatur. Prestante domino nostro iesu christo. Qui cum patre ꝛ spiritu sancto viuit ꝛ regnat in secula seculoꝝ. Amē.

¶ De perseuerantia vsq̧ in finem: ꝛ exhortatione ad humilitatem ꝛ obedientiam que sunt due ale virtutum sine quibus alie ṽtutes nihil valēt ad euolandum in alta celorum.

Omelia. X.

Sanctus ac venerabilis pꝛ vester. dum se vt venia sui dixerim ꝑpe indiscreta humilitate submittit: mihi nõ paruam verecundiã facit. Nã pro admirabili charitate iniungere imo extorquere contendit: vt ad sanctitatem vestram exhortatorinm proferre debeam sermonem. Sed ego considerans ꝛ meum meritum ꝛ propositum uestrum: simul attendens ꝛ sanctimoniam vestram ꝛ conscientiam quid eligam nescio. Si enim tacuero sancte charitatis illius inobediēs apparebo. Si vero aliquid loqui presumpsero: notam temeritatis incurro. Sed rogo vos fratres: quid ego verbis suggeraꝫ cum a vobis omnia operibus impleri gaudeam? Qua fronte sanis ꝓsumat ꝑdicare egrotus? Quomõ sanctos admonere poterit multis negligētijs obligatus? Quõ vigilãtes excitare poterit somnolētus? Qua ꝯscia castigat ieiunãtes assidua ciboꝝ abundãtia crapulatus? Unde esuriētib⁹ iustitiã: paneꝫ verũ poterit ministrare mendicus? De qbus ãmonere potero vos o frēs? Dicturus suꝫ vt debeatis mũdum ꝯtēnere: quē tota animi ṽtute cũ suis voluptatibus respuistis? Dicturus sum vt ĩpedimēta mũdi huius debeatis abicere: quos video oēs cupiditates ei⁹ ardētissima deuotione ꝯtēnere? Cõsilium vobis daturus sum. ut debeaťs largas elemosynas dare: quos nouimus pro xp̃i amore oēm mũdi sbãm respuisse? Et quos video nõ solũ que sua sunt: sed etiã seipsos deo obtulisse? Foꝛ

te vobis p̄dicare potero vt vici nis ꝛ ꝓximis vestris humiles fitis. q vos ipsos sub iugo xp̄i nō solū feliciter: sed etiā libēter inclinastis? Forte charitatē vobis cōmendare potero: cū vos videam nō tm̄ amicos: sed etiā inimicos diligere. Aut admonendi estis ad obediētiā: q nūq̄ vestrā voluntatē sed dei ꝛ seniorꝫ iplere ꝯtēdistis iussionez? Aut de cauēdo iracundie morbo vos admonere potero: qs fundamētū patiētie tenere congaudeo. Nunquid dicere audeo vt ociosis fabulis non occupet scitas v̄ra: quos lectioni ꝛ orōni insistere ꝛ in lege dei die noctuq̄ meditari cognosco? Hoc ergo solū restat frēs charissimi vt q₂ vos in scō monasterio velut in portu quietis ꝛ repausationis q̄si in pte aliq̄ paradisi dn̄s colligere ꝛ collocare dignatus est: assiduis studeatis obtinere orōnibus: vt nos qui seculi hui⁹ multis tēpestatib⁹ indesinēter affligimur ꝛ cū grādi periculo p pelagus mūdi huius multis periculis fatigamur: de uictis oium vitioꝝ fluctib⁹ orōnum vestraꝝ suffragio ad portum btē vite xp̄o duce puenire possimus: vbi cū ante eternū iudicē vobis corona glie dabit: nobis vel pctōꝝ venia ꝯcedat. Tamen ne vsquequaq₃ scō pr̄i vr̄o inobediēs eē videar. cū grādi humilitate ꝛ patiētia' presumo suggerere: vt in ope scō' qd dn̄o auxiliāte fideliter exercetis vsq₃ ad finē felici perseuerantia vos teneatis. Quia nō qui ceperit: sed qui perseuerauerit vsq₃ in finem hic saluus erit. Et ideo oportet vt sanctis morib⁹ compositi multis etiam virtutum premijs prediti quasi spirituales columbe ꝛ bonorum operum margaritis ornati dicere cuꝫ propheta possitis. Quis dabit mihi pennas sicut colūbe: ꝛ volabo ꝛ requiescā? Quārem tunc anime sancte implere possunt: si humilitatez ꝛ obedientiam stabili firmitate custodiant. Quia quibuslibet reliquis bonis operibus quis fuerit preditus: si istas duas virtutum alas. idest humilitatem ꝛ obedientiam non habuerit in altum euolare nō poterit. Omnis ergo anima sancta que circunuolantes miluos ꝛ diabolicos accipitres. idest spirituales nequitias fugere vel vitare desiderat: istas duas quas superadiximus virtutum alas in se donante deo custodiat: quia nec virginitas nec vigilie nec ieiunium nec ipsa oratio vel lectio seruis dei prodesse poterit. si in eis obedientia perfecta vel humilitas vera non fuerit. Nemini tamen videatur incongruum q̄ humilitatem ꝛ obedientiam specialiter commendaui: ꝛ charitatem his que est

oium mater virtutū nō adiūxi. Non ita est fratres charissimi. Cū enim obedictia ꝛ humilitas fruct⁹ charitatis eē ꝓbent̄: quō sine illa possunt esse que nisi ex illa nasci non possunt. Nunq̄ʒ enim vera hūilitas ꝛ vera obedictia sine charitate aut fuerūt aut esse possunt aliqñ: qꝛ sicut ignis sine calore vel splēdore oino nō est: ita charitas sine obedictia ꝛ humilitate esse nō pōt. Verā ergo charitatē ꝛ pfectaʒ humilitatē vel obedictiam retinētes: nihil q̄si de nostris meritꝭ presumamus. Nemo se ꝯ̄ sua industria attollat: sed de gr̄a diuina ꝯfidat. Nemo sibi v̄ginitatē lectionē oꝛonē vigilias vel ieiunia sine charitate vl' obediē tia ꝓdesse credat: qꝛ quō caro sine aīa viuere nō pōt: sic reliq̄ue virtutes sine charitate figuram hēre possunt. veritatē hēre non possunt. Talia enim sunt sine charitate ieiunia: q̄lis sine oleo lucerna. fumare pōt: fetoreʒ vel putorē emittere pōt: lucē hēre verā nō pōt. Sed sicut iaʒ dixi non est opus vt nos p̄sumam⁹ verbis diuinis admonere: qꝺ vos nouimus reb⁹ ipsis ꝛ opibus ꝺo ꝓpiciāte pficere. Quid enim cogitare ꝛ dicere ꝛ facere debeatis. per assiduā lectioneʒ deo isinuante cognoscitꝭ. Qui viuit ꝛ regnat per oia secula seculorum. Amen.

¶ Qꝛ religiosi solliciti esse debent ad psalmodiaʒ: ꝛ de attentione ad oꝛonē. Omelia. XI.

Licet multis reb⁹ fratres charissimi: nos deo ꝓpiciāte ꝯuersatio vestra letificet: ꝛ de vestris pfectib⁹ frequētius gaudeamus: tñ sunt aliq̄ de q̄bus vr̄a charitas debet admoneri. Et iō rogo: vt suggestionē nostrā sicut ꝯsueuistis libenter accipiatis. Gaudeo fratres dilectissimi. ꝛ deo gr̄as ago: quia vos ad audiēdas lectiones diuinas video ad ꝯuentū fratruʒ vel ad ecc̄liam fideliter ꝯcurrere. Sed si ꝛ ꝓfectū vestrū ꝛ gaudium nostrū cōplere ad itegrū vultis: maturius ꝯuenire debetis. Nā i tp̄e psalmodie vl' oꝛonis seu diuine collationis quē ifirmitas nō detinet: nō sine aliquo reatu a iesue tardius ad ecclesiā vel fratrū ꝯuentuʒ venit. Fabri vel reliqui artifices vigilant vt possint corporis necessaria ꝓuidere: nos cur non debemus tūc tp̄is ad ecc̄liaʒ surgere vt pctōꝝ idulgētiā mereamur obtinere? Si illi vigilare solēt p lucro pecunie: nos q̄re nō vigilemus pro amore vite ꝑpetue? Interdū aliq̄ vētis se tēpestatibusq̄ʒ imittūt ꝛ nauigāt ab oriente vsq̄ʒ ad occidētē sustinētes pericula multa: interdū etiā famem ac sitim amarissime tollerantes. Et si hec oia illi patiēter sufferūt ꝑꝑ subam perituram:

nos quare pigeat vigilare ppt vitaȝ eternā. Et ideo rogo vos vt maturius ꝛ cū timore dī sur gatis: ꝛ cū surgitis magis ora re uel psallere: quā ociosis vos vel secularib⁹ studeatis cogita tionibus occupare. Qui enim ad collectā uel ecclesiā veniens vana uel ociosa cogitare volue rit: melius illi fuerat nō venisse: qꝛ dum se infructuosis cogita- tionibus occupat: nec ipse bene psallit nec diabolus ab eo per psalmodiā suā lōge ꝓpellit. nec lectioni diuine ipse auditū suum competēter accōmodat. Et sic cū sua ꝛ alioꝝ pctā psal- lendo uel orando delere debue rat: nō ꝓficit eis. Ante oīa igit fratres charissimi quotiēs ora tioni incūbimus: cuȝ silentio ꝛ quiete mētis ꝛ corporis suppli care debemus. Quicūqȝ enim voluit cum alta voce orare: oī- bus iuxta se stantib⁹ orōnis fru ctum videt auferre. Rugitus ꝛ suspiria uel gemitus si cōpri- mi nō possunt audiant. Nam oratio nostra talis debet eē: q̄- lis legit fuisse sancte anne ma- tris beati Samuelis. Sic enim de illa scriptū est: qꝛ flens ora- bat: ꝛ labia ei⁹ tantūmodo mo uebant: ꝛ vox penitus non au- diebat. Audiant hec oēs ꝛ imi tent: ꝓcipue illi: qui ita alta gar- rulitate sine vlla verecūdia cuȝ strepitu vocis orant: ut iuxta se alios orare nō ꝑmittāt. Ore mus ergo ut dixi cū suspirio ru gitu vel gemitu tantūmodo: si illud reprimere nō possumus: vt sint tantūmodo in corde ru gitus ul' gemitus atqȝ suspiria ſm illud ꝓpheticū. Rugiebā a gemitu cordis mei. Oremus inqȝ nō uoce sonante: sed ꝯscia deum clamāte. Orantes auteȝ charissimi fratres: q̄ȝtuȝ possu mus adiuuāte dño laborem⁹: ut nulla nobis extranea cogita tio surrepe possit: ne forte aliđ habeamus in corde ꝛ aliud ꝓ- feramus in ore: ne forte duȝ lin gua deū rogat: cogitatio in re- bus uarijs occupata ab orō- nis sensu discedat: ꝛ inde acqui rat pctm̄ vnde potuit hēre re- mediuȝ. Si enim apud aliquā personā potentē velles aliquaȝ cām necessariā allegare ꝛ subi- to auersus ab illo media iter lo cutione īterrupta aliqb⁹ te vel- lis scurilitatib⁹ occupare: q̄lem putas iniuriā illi ꝑsone cū qua loquebaris īferres? Si ergo cū hoīe loquētes tota intētiōe ani mi laboramus ne aliud cogitā tes illi cum quo loquimur iniu riam facere videamur: cur cuȝ deo in orōne loquētes: ꝛ ante tā tam maiestatē peccatoꝝ nroꝝ miserias allegātes: nō nos pu det non erubescimus: captiuis sensibus huc illucqȝ discurrere ꝛ infelicē mentē multis occupa tionibus a ꝯspectu diuine ma iestatis abstrahere? Et lō vnus-

quisq͂ anteq͂ȝ in orone ꝓcibat oēs cogitationes sup̄fluas ani mi sui intentione pura deo au xiliante repellat: vt aīa nr̄a sancti spūs feruore succēsa: omne vitiuȝ cōpunctionis vel orationis igne ꝯsumat: ⁊ vagas ac volaticas cogitatiōes lōge disperg at: vt sole virtutes tm̄ ⁊ sancte meditatiōes in cordib⁹ nostris locū semꝑ inueniāt. Ois hō fratres charissimi qd̄ tpe oratiōis attētius cogitat hoc sibi ꝓ deo ꝯstituit: ⁊ hoc quasi deū videre ⁊ quasi dn̄m videtur adorare. Que res dilectissimi mihi aliquotiens intollerabilē doloreȝ incutit ⁊ tremorē: cū in ipsa orationis intētione mens ad diuersas occupationes seculi rapiatur: vt cū videt᷑ verbis aliqd allegare longe alibi agnoscit᷑ cogitatione discedere: quasi sit aliqd qd̄ plus cogitare debeam⁹ q̄n cum deo loquimur: nisi toto corde ⁊ toto aīo ⁊ tota mēte peccatoꝝ indulgentiā ⁊ dei gratiam debeamus expetere. Verbi grā. Cuicūq͂ in orone forte surrepit: vt forū cogitet. Si forum cogitat: forū adorat. Surrepit illi vt domū que fabricat᷑: aut reparat᷑ ante oculos hēat. Quod ante oculos habuerit h adorat. Forte vineam aut ortū aut aliqd aliud cogitat: qd̄ ante oculos ꝓposuerit: hoc in illa orone pro deo habebit. Taceo de malis ⁊ forte etiā turpib⁹ cogitationibus vel inuidiis. Cōsideremus fratres charissimi q̄so vos ⁊ videte q͂ȝ dura sit ista captiuitas: vt lingua q̄si cum deo loquat᷑: ⁊ tota animi intentio ad terrā ⁊ ad parietes vel lapides dirigat᷑. Et si ista que licite alio tpe cogitare possumus vel videre minus durū est si nobis in orone surrepāt: putas illa que alio tpe illicite cogitātur quantū malū erit si ea in oratione positi cogitemus: si cupiditatem. si odium. si iracūdiam. aut luxuriā. vel cetera his similia inclinati ad oroneȝ ante cordis nostri oculos ꝓponamus? Unde fratres totis medullis cōscientie dn̄m deprecemur: vt nos ab ista ludificatione demonum liberare ⁊ peccatoꝝ nr̄oꝝ indulgentiā donare dignet᷑. Et ideo dilectissimi fratres iterum atq͂ iterū rogo si fieri non pōt: vt istas captiuitates aīe ad integrū possumus euadere: vel quātum possumus auxiliante deo laboremus vt eis vel tardi⁹ occurrere videamur: ne forte per negligētiā dum orantes aliud cogitamus inde apud deuȝ inueniamus offensam vnde poteramus acqrere gloriā. Oremus ergo frēs dilectissimi non solum pro nobis: sed etiaȝ pro oīb⁹ vbicūq͂ sunt christianis: nec solū pro amicis: sed etiam pro inimicis dei mīam deprecemur. Et qꝛ apl's dicit. Quid

oremus sicut oportet nescim⁹ hoc semp pro nobis ꝛ pro oībus alijs supplicemus: vt nobis deus dignet̃ ꝯcedere qđ nouit aīe nostre ꝯuenire. Ante oīa fratres orationẽ dñicam in oratione dicamus: qꝛ libenter sine dubio oṫones exaudit ipse qui pro ineffabili sua pietate cõstituit. Hec ergo fratres charissimi si deo inspirãte sicut ꝯsueui stis libenter accipitis. ꝛ quantũ vires deus dederit iplere ꝯtẽditis: ꝛ nobis facitis gaudiũ ꝛ vobis preparabitis regnũ. Prestante dño nr̃o iesu xp̃o. Qui regnat cũ pr̃e ꝛ spũ sc̃o in secula seculorum. Amen.

¶ Qꝛ in ecclesia humiliter sit genuflectendũ ꝛ inclinãdũ maxime tpe oṫonis: multiplici exẽplo ꝛ auctoritate probatur.

Omelia. XII.

Rogo vos ꝛ ãmoneo frẽs charissimi vt q̃tienscũꝗ iuxta altare a clericis oratur aut oratio diacono clamãte indicit̃: nõ solũ corda: sed etiã corpora fideliter inclinetis. Nam dum frequẽter sicut oportet ꝛ diligẽter attendo diaconẽ clamantẽ flectamus genua: maximam partẽ populi velut colũnas erectas stare cõspicio. Qđ xp̃ianis dum in ecclesia oratur oĩno nõ licet: nec expedit. Non enim pp nos: sed pp vos diaconus clamat. Et ideo qꝛ ad vos specialiter vox illa vel maxime ad negligentes dirigitur: iustuꝫ est vt a vobis fideliter impleatur. Sit ergo vox illa obedientibus in remediuꝫ: quia inobedientibus erit in testimonium: propter illud quod scriptum est. Maledictus homo qui facit opus dei negligenter. Sed ꝛ illud obseruandum est omnino qđ apostolus dicit. Instate orationi: vigilantes in ea. Et iterum. Sine intermissione orate: in omnib⁹ gratias agite. Et dominus. Uigilate ĩquit ꝛ orate: ne intretis in tentationeꝫ. Et iterum. Oportet semper orare ꝛ non deficere. Et ideo qui pro aliqua ĩfirmitate vel aliqua cõmuni vtilitate detentus hoc in conuentu adimplere non potest: vbi iacet vel laborat vt melius valet adimplere satagat: considerans publicanum illuꝫ dei misericordiã ꝯsecutũ: qꝛ ad celuꝫ pre humilitate oculos leuare non audebat: sed inclinato in terram capite pectus tundebat: ꝛ peccata intus inclusa quasi iudex seuerissimus verberabat. Et ideo meruit vt de eo dñs dignaret̃ dicere. Descẽdit hic publicanus iustificatus magis ꝙ ille phariseus: qꝛ oĩs q se exaltat humiliabit̃: ꝛ q se humiliat exaltabit̃. Exemplũ etiã ipsius pharisei ꝯsiderandũ est: ꝛ timẽdũ ne ꝑ eo ꝙ stans orauit ideo nõ meruit audiri. Sed

forte sunt aliqui qui ideo nolũt
genua flectere: vel assidue: q̄r se
credũt pctã grauia nõ habere.
Auertat hoc de⁹ a sensib⁹ xp̄ia
nis. Ipse enim piculosius pec-
cat: qui se peccare non putat: ⁊
tunc maximã expugnationẽ su
stinet: qñ se ipugnari nõ sentit.
Sed dicit aliqs. Quis est qui
se pctõrem nõ credat? Sine du
bio ille se pctũ graue nõ habe
re credit: qui stratus aut incur-
uatus aĩe sue remediũ nõ que-
rit. Sed forte timent aliqui ne
vestimẽtis suis iniuriã faciant:
ob sordes vel puluerẽ. Magis
aũt timendũ est: ne aĩa nõ oran
tium sordida remaneat. Plus
enim apud nos d3 valere aĩa
nostra q̄3 tunica nostra. Et val
de timẽdum est ne dum vestis
nitida custodit in multis pctis
ac neglig̃tijs aĩa sordidet. Rẽ
terrenã ab hoĩe terreno requirẽ
tes ꝓpe vsq3 ad terrã nos hu-
militer inclinamus: ⁊ a deo re-
missionẽ pctõꝝ ⁊ eternã requiẽ
requirẽtes. nũ cum magna cõ-
tritione cordis corpus etiã vs-
q3 ad terrã humiliando debe-
mus deo supplicare? Non ita
legimus de beato helya ⁊ hely
seo ⁊ alijs sanctis: qui frequen-
ter ꝓstrati in terra ad deũ cum
omni ꝯtritione cordis oraue-
runt. Et de ipso dño nostro in
euangelio scriptũ est: ꝙ in terra
ꝓcidens sic orauit: ut ab eo gut
te sanguinis stillarent. Quid
enim? Indigebat xp̄s vt taliter
supplicaret? Nõ ille quoq3 in-
digebat: sed nobis exẽplo sue
orationis remedia preparabat.
Orat mĩa: ⁊ non orat miseria?
Orat charitas: ⁊ nõ humiliat̃
iniquitas? Prostratus in terra
orat medicus: ⁊ nec inclinatur
egrotus? Orat inocentia: ⁊ non
nequitia? Orat qui pctm̃ non
fecit: nec in cui⁹ ore dolus inuẽ
tus est: ⁊ nõ se ꝓsternit multis
pctis obnexius? Orat iudex ⁊
ꝯsiderat parcere: ⁊ nõ orat reus
vt indulgẽtiã mereat̃ accipere?
Orat iudicaturus: ⁊ orare dis
simulat iudicãdus? Nõ ergo
pigeat si infirmitas nõ ꝓhibet:
vt se vnusquisq3 in terrã ꝓstra-
tus humiliet. Rogo itaq3 vos
fratres ⁊ admoneo vt uenictes
in ecclesiã hoc solũ qđ in eccl̃ia
fieri cõpetit agite: idest aut ora-
te aut psallite: vt orando pctõꝝ
veniã3 accipere: ⁊ psallẽdo pos
sitis: ad spũalẽ letitiã ꝑuenire.
Sicut enim fideliter psallentes
⁊ humiliter deprecãtes ⁊ pro se
⁊ pro alijs: qbus exẽplu3 vite
prebuerant: vel pro qbus ora-
uerant accepturi sunt gloria3:
ita illi qui ecõtrario nõ edifica-
tionis sed destructionis exẽpla
prebuerint: ⁊ pro se ⁊ pro alijs
passuri sunt penã. Sicut enim
timendũ est illud euangelicu3.
omne verbu3 ociosum qđ lo-
cuti fuerint hoĩes reddẽt de eo
rõnem in die iudicij: ita etiã ue

rendum est de cogitationibus ociosis vel illicitis maxime i tẽpore orōnis vel psalmodie ser repentib⁹. Accusabūt enim uel defendent nos cogitationes nostre ante tribunal xp̄i: bone vꝫ defendent: male aūt nos accusabunt: ut ait ap̄ls. Inuicē accusantibus ꝛ defendentib⁹ nos cogitationib⁹ nostris. Ecce fratres charissimi: tūc maxie diabolus nos ipugnare ꝯsucuit: qñ nos ꝯtra se spūalib⁹ armis preparatos esse cognouerit. Et qꝛ nō pōt nos corporaliter de ecclesie ꝯuentu repellere: in ipsa ecclesia infructuosis nos cogitationib⁹ inuoluere studet ꝛ noxijs occupare: ut nobis per inanes: aut etiā sordidas vel noxias cogitationes psalmodie uel diuine lectionis fructū: aut orationis possit auferre: vt corpore tm̄ videamur in ecclesia stare ꝛ corde uel cogitatione lōge a cōspectu diuine maiestatis abscedere. Et ideo quantū possum⁹ cum dei adiutorio cōtra illius insidias repugnemus: sꝫ ꝙ ait ap̄ls petrus. Aduersarius vester diabolus tanꝗ̄ leo rugiēs circuit querēs quē deuoret cui resistite fortes in fide. Et illō qꝺ scriptū est. Subditi estote deo: resistite diabolo ꝛ fugiet a vob. Qua pp fratres charissimi rogo vos vt contra istas durissimas captiuitates aie auxiliante dn̄o inquātū possumus repugnemus. Et ociosas cogitationes: quas etiā extra ecclesiā noxias esse nouimus precipue intra ecclesiā q̄si venena diaboli fugiamus: ut orādo psallendo legēdo cū diuina reuerētia pro nobis ꝛ pro alijs pectora nr̄a a malis oibus liberari: ꝛ benedictionē accipiēdo bonis spūalibus mereant̄ ipleri. Prestāte dn̄o nostro iesu xp̄o. Qui cū p̄re ꝛ spū scō viuit ꝛ regnat de⁹ p oia secula seculoꝝ. Amen.

¶ De multiplici demonū tentatione: ꝛ recidiuo religiosoꝝ tepide viuētiū. Omelia. XIII.

Si diligēter attēditis dilectissimi frēs vel venerabiles filij euidenter agnoscitis: ꝙ nullus hoīum sibi soli viuit: ꝛ nullus sibi soli moritur. Ois enim hō quātiscūqꝫ exēplū sancte ꝯuersationis prebuerit: cuꝫ tātis ꝛ pro tātis ad premia eterna perueniet. Et ecōtrario qui exēplū male vite ꝛ praue actionis ostēderit: quātoscūqꝫ suis malis morib⁹ ad iniqua opera ꝓuocauerit: cum tantis ꝛ pro tantis perpetua supplicia sustinebit. Nos v̄o nō solum male viuendi exemplum ceteris nō debemus prebere: sed etiā sancta ꝛ salubri eos admonitione ad humilitatem ad charitateꝫ vel obedientiā iugiter ꝓuocare debemus. Non simus de illis qui irascentibus malis cōsilijs

solent pabulū supbie ministra re. Nō simus de illis: q̄ p amarissimas linguas nō solū nolunt vulnera curare: sed etiaꝫ que sana sunt vulnerare contendunt: qui murmurando detrahēdo per inobediētiam vel iracūdiā nō christo seruire sed diabolo militare consueuerūt. Astutus est ꝛ crudelis hostis diabolus: caliditate veteris artificij ꝛ multiformis ingenij animas quas semel persuasione nequissima desides ac tepidas vel negligētes efficere potuerit etiā in aliarum subuersione sibi seruire cōpellit. De quibus scriptuꝫ est. Utinam calidus esses: aut frigidus: nunc aūt quia tepidus es incipiam te euomere ex ore meo. Tales eniꝫ animas ad inobediētiam vel superbiā preparatas diabolus lumine veritatis ꝛ charitatis priuatas excecat: ꝛ quasi venator robustissimus ꝛ auceps calidissimus velut indices sibi ad decipiendas etiam sanctas animas si potest aptat ꝛ p̄parat: quomodo auceps facere solet: qui colūbas quas p̄us ceperit excecat ꝛ surdas facit: vt dum illuc relique cōuenerint preparatis retibus capiantur. Ita etiāꝫ hostis antiquus de tepidis ac negligentibus vel desidiosis monachis exercere consueuit. Et cuꝫ in eis patientie oculos clauserit: ignēq̄ compunctionis vel flāmaꝫ vere charitatis extinxerit: ꝛ de solo habitu religionis persuaserit gloriari: sicut iam dixi ad aliorum perditionem velut indices eos p̄ponit ac preparat in exēplum: vt dum illuꝫ simplices quiq̄ ꝛ minus soliciti imitātur diuersis laqueis vel retibus capiantur. Isti tales nō solum p̄ se sed etiā pro alijs quibus exēplum male conuersationis de bono humilitatis vel obedientie reuocauerint: rōnem sunt in die iudicij reddituri. Antiquꝰ enim hostis qui bonis inuidere semper consueuit: primū seruos dei quos tepidos ꝛ negligentes esse cognouerit persuadet ociosis fabulis occupari. vel cogitationibus illicitis irretiri: murmurādo vel detrahēdo ad contumatiam prouocare ꝛ ad legendaꝫ vel audiendā lectionem tardissimos reddere: ꝛ cum in eorum cordibus velut calluꝫ (ꝛ vt ita dixerim) scoriam teporis induxerit: ad quelibet opera mala sibi eos faciet preparatos ꝛ oībus vitijs infeliciter seruire compellit: sm̄ illō quod veritas dicit. Qui facit peccatum seruus est peccati: ꝛ a quoquis superatur eius seruus efficitur. Sicut enim sancte ac spirituales anime feruore charitatis accense spiritu sancto aguntur ꝛ ad omne opus bonum iugiter parantur: sm̄ illud qō apostolus ait. qui spiri

tu dei aguntur hi filij dei sunt: ita econtrario negligentes ac tepidi ab illo ɔtrario spiritu possidenť. de quo scriptuȝ est. Cũ exierit spiritus immundus ab homie: vadit p loca arida querens requiẽ ⁊ nõ inuenit. Postea reuertens inuenit domum suam vacuam ⁊ scopis mũdatam: ⁊ adducit secum alios septem spiritus nequiores se: ⁊ erunt nouissima illius peiora prioribus. Hec enim sine dubio patiuntur monachi super bi ⁊ inobedientes ⁊ tepidi. Cũ enim in primordijs conuersionis sue relicta mundi conuersatione ad militiaȝ sancte conuersationis animo feruenti confugerint: per gratiam dei vacuantur omnibus malis. Postea vo dum per negligentiam ac desidiam non apponunt studium vt cum dei adiutorio repleantur spiritualibus bonis: vitia que discesserant (inuenientia eos vacuos) cuȝ multiplici remeãtia turba cõpellunt eos reddire ad vomitũ suũ: vt impleatur in illis qd̄ scriptũ est. Sicut canis reuersus ad vomitũ suũ odibilis fit: ita ⁊ peccator qñ reuertiť ad pctm̃ suũ. De istis canib⁹ terribiliter clamat aplus petrus. Si eni fugiẽtes coinquinatiões mũdi hijs rursuȝ implicitĩ supanť: facta sunt eoꝝ posteriora peiora priorib⁹. Melius erat illis nõ cognoscere viã iustitie: qȝ post cognitioneȝ retrorsum ɔuerti ab eo qd̄ illis traditũ est scm̃ mãdatũ. Cõtingit illis illud veri ꝓuerbij. Canis reuersus ad vomitũ suũ: ⁊ sus lota i volutabro luti. Hoc illis uenit: q? post abstinẽtiaȝ ad gulã: post vigilias ad sõnolentiã: post humilitatẽ ad supbiã: post obediẽtiã ad ɔtumatiam: post patiẽtiã ad iracũdiã velut canis ad vomitũ ⁊ velut sues reuertunť ad luxurie volutabrũ. Et iõ q se talẽ esse noscit: duȝ corrigẽdi tps est cũ rugitu ⁊ gemitu ad vulnus supbie humilitatis medicamẽtũ ɔtendat apponere: cõtra murmurationis vel iracũdie venenũ antidotum obediẽtie festinet accipe: ⁊ anteqȝ aĩa sua multis pctis ob noxia d̄ hac luce discedat: remediũ sibi i die necessitatꝫ acqrat: Et lãpadi sue per supbiã extincte humilitatꝫ ⁊ charitatis oleũ. dum colligendi tẽpus est prepare ɔtẽdat: vt inter sanctas virgines accensa virginitatis lãpade i vasculo anime sue oleũ charitatis exuberet: quia penitus virginitas in corpore nihil proderit: si charitas ⁊ humilitas a corde discesserint. Et hec quidem obseruant anime sancte: ⁊ que illis similes esse voluñt facere non desistunt. Illie vero que nõ spũaliter sed carnaliter viuunt: ⁊ nõ humilitati sȝ supbie ifelicia colla submittũt: nec

velut apes mella spūalia colligunt: sed quasi vespe crudelia venena diffundunt: quando se senioribus inobedientes existunt: qñ flāmis iracūdie succēdunt: qñ odium in corde recondunt: qñ murmurationib⁹ suis: ꝛ se ꝛ alios vento superbie de portu obediētie excussos: ꝛ de trāquillitate patiētie pturbatos faciūt naufragari. Et qui in primordijs ꝯuersationis sue relictis seculi fluctib⁹ ad quietē monasterij ꝯfugerāt: nunc nimio furore superbie in ipso portu ꝓcellis iracūdie naufragari ꝓbantur. Istis talib⁹ meliores sunt illi q seculo seruire vident: qꝛ multo meli⁹ est humilis ꝯiugalitas q̄ superba v̄ginitas. Et plus laudabiles sunt qui se i medio pelago deo auxiliante custodiūt: q̄ illi qui in portu nimia negligentia vel securitate mergunt. Felices ergo sunt ille aie q̄ ita cor suum diuersis virtutū aromatibus xp̄o donāte iplere cōtendunt: vt ex illoꝝ ore nunq̄ nisi charitas nisi hūilitas: nūq̄ nisi castitas ꝛ māsuetudo atq̄ obediētia ꝓfertur: vnde sibi eterna premia ꝛ alijs prebeant sancte ꝯuersationis exēpla. Sic ecōtrario infelices sunt ꝛ misere ꝛ omni lachrymaꝝ fonte lugende: que ita malis moribus corrumpunt: vt ex illarū ore vl̄ indigna ꝯuersatiōe: nō xp̄i medicamēta sed diaboli venena ꝓcedant. Que cū foris religioso habitu quasi pellib⁹ ouium ꝓtegant: velut lupi rapaces ītrinsecus esse noscunt. Et serpentiū vel viperarū more tādiu fictā humilitatē habitu corpis demonstrare vident: q̄diu nulla castigatione corripiunt. At vbi vel leuis admonitio fuerit adhibita: tunc falsa humilitate remota apparebit celata superbia. Et tunc in veritate cognoscitur qꝛ aliud ꝓferebat ex ore. ꝛ aliō abscondebat in corde: falsa humilitas fingebat in corpore: ꝛ superbie virus tegebat in mente. Hec ergo oia timētes poti⁹ q̄ de vobis sinistrū aliqd sentientes. cum omni humilitate ꝛ paterna solicitudine charitati vestre suggessimus. Et ideo añ oculos tepidoꝝ negligētias ꝓferre voluimus: vt ꝛ de bonis que vobis munere diuino collata sunt spūaliter gaudentes deo grās referatis: ꝛ pro me ꝛ meis similib⁹ qui adhuc multis negligētijs premimur iugiter dī misericordiā supplicetis: vt cū ante tribunal xp̄i vobis pro pseuerātia bonoꝝ operū corona tribuet: nobis per intercessionē vestrā vel peccatoꝝ indulgētia ꝯcedat. Prestāte domino nr̄o iesu xp̄o. Qui cū pr̄e ꝛ spū scō viuit ꝛ regnat deus. p oia secula seculoꝝ. Amen.

¶ De assiduitate orandi: ꝛ de instabilitate religiosoꝝ sua mo

nasteria deserentiū: ⁊ de obedientia ⁊ hūilitate. Omelia. XIIII.

Instruit nos atque hortatur sermo diuinus fratres charissimi: qualiter nos accingere debeamus ad inquirenda pmissa sua ⁊ obtinenda illa bona sua: que nec visu capi: nec auditu percipi: nec cogitatione cōprehendi possunt. Petite inquit ⁊ dabitur vobis. i. vt petamus orādo: queramus laborādo: pulsemus desiderādo. Pulsemus ergo nō solū desiderando. sed etiā pficiendo ⁊ pseuerādo: atq; in spe celestiū tanto incitemur studio: tantoq; in ardescamus affectu: vt cū premiorum dignitate desideriorum magnitudo cōcordet. Nō vult deus nostrum in inueniēdo vel querendo facilitate vilescē. Preciosa nāq; ⁊ ɔcupiscibilis merces cupidū amatorē auidumq; negociatorē requirit. Ergo ille tantorum munerū repromissor nō vult in opere suo tepidū: despicit fastidiosum. recusat coactū: vitat ingratū: respuit indeuotū. Lentum enim ⁊ parum gratū querere gratiā diuini muneris: maxima est iniuria remuneratoris. Ergo totis licet aīe ⁊ corporis exerceamur laboribus: totis licet obediētie viribus desudemus. nihil tñ ɔdignū qd merito pro celestibus bonis ipensare ⁊ offerre deo valebimus. Non valent vite tēporalis obsequia: quantū vite perpetue gaudia. Lassescant licet mēbra vigilijs pallescant licet ora ieiunijs: nō erunt tñ cōdigne passiones huius tēporis ad futurā gloriam que reuelabitur in nobis: sicut dicit aplus. Pulsemus ergo quātum possumus fratres charissimi: q2 nō possumus quātū debemus. Futura beatitudo q̄rī pōt: extimari nō pōt. Nisi enim cum auiditate nisi cū bona voluntate ⁊ leticia dei opera egerimus: deo nos perire nouerimus. Putamus fratres charissimi q; digne q̄rat illa aīa. ⁊ ita pulset vt aperiatur ei: que ad preceptum senioris ira supbiaq; cōmota inobediens perseuerat? Putamus inq̃ q; ita petat vt ita querat vt inueniat: qui pro aliqua negligentia correctus: ⁊ pro discipline ordine castigatus: nō se ad emendationē nō ad satisfactionem cōferre: sed magis ad proteruiā ⁊ indignationē: vt dicat sibi iniusta vel nō sufferenda perogari. ⁊ desero atq; discedo? Et pter superbiā dicit. Hec ego nō patiar. Iam primum qui se ante abbatem vel prepositū nō obedire aut non corrigi patitur: puto q; adhuc emptū se esse nesciat. Qui christiane militie mancipatus dicē presumit nō obedio: aut nō patior hec: pene est vt neget se xpi sanguine cōperatū. Quid enim

aliud est h: q̃ ipsi dño clamare liber sum: nihil tibi debeo? De talib' dicebat ap̃ls. Cũ serui essetis inobediẽtie. liberi fuistis iustitie. Nõ bene ingenuus approbat: qui misera vitiorũ seruitute deprimit. Clamat dt in ɔtumelia discipline & in pctõ aie sue dicẽs: q; nõ vult obedire: dura sunt q̃ pcipis: non possum ea pati. Quid. n. h aliud q̃ iugum xpi rebelli ceruice discutere? Isti tales nesciũt qd vouerunt: obliti sunt ,ppt qd in monasterij ɔgregationẽ venerunt. Isti tales nõ bene petunt: s; ab infidelitate pulsant. Quid prodest q discedit hic talis: vndiq; astrictus vinculis passionũ: q̃ hinc atq; inde circũuallant vitia sua? Digne aliquis forsitan discederet d monasterio: si illuc posset ire: vbi eũ diabolus inuenire nõ posset. Nemo se fallat: nõ fugiet aduersariũ suũ fugiẽdo de loco ad locũ. sed de vitio ad virtutẽ. de passione ad emẽdationem. Si fugias eum: sequtur te. Emenda te: & fugiet a te. Sicut ap̃ls petrus ait. Resisti te diabolo: & fugiet a vob. Nõ obedire autẽ & velle discedere: quid est aliud. nisi duplr facere diaboli voluntatẽ. & voluntate sua sibi etiã in presenti seculo dãnationẽ iferre pcti? Illis ipsis qui grauius apud nos delinquũt nullã tristiorẽ. nullãq; acerbiorẽ possumus inuenire sententiã: q̃ vt a corpore ɔgregationis abscisi sine prece discedant. Et qdẽ noue amentie genus est. vt hoc quisq; ,p remedio expectat: qd ei etia; a preposito: nisi pro summo crimie possit iferri. Intelligam' ergo istas indignitates & ɔdictiones inimico disponente & cooperãte ,puenire. Et enim si non põt aliquẽ absolute & de loco salutis excutere: imittit primo occisiones & causas varias. imittit etiã inobediẽtie passionẽ: qua; semp socia ifidelitas cõmittat. Que cũ captiuã illaqueauerit mentẽ: statim intollerãda atq; ipossibilia facit etiã illa q̃ parua sunt. Et sane dubiũ non est: q vires inobediẽtib' diuinitus subtrahunt. Et qui nõ habent necessariã fidei deuotionẽ: etiã id qd habẽt auferet ab eis. Ita ergo inobediẽtia indurat aĩum quẽ semel ceperit: vt ad suscipienda precepta: nec veritate: nec rõne flectatur: sed qd pessimu; est: sibi soli credat: & pre oĩbus suas itẽtiones sequatur: & hoc solu; rectũ putet: qd induratõ concepit corde: similis eis effectus de qb' sermo diuinus pronunciat. Itinera insipientiũ recta in ɔspectu eorum. Et iterũ. Sunt vie que vident recte esse hoĩbus: nouissima aũt earũ veniunt in ,pfundu; inferni. Postremũ veniet huiusmodi aiabus sicut domui que sup are-

nam edificata est. Hec eniz pa rabola ad inobedientes maxime respicit. Nam sic ait dn̄s. Qui audit verba mea hec et non facit ea: assimilabitur viro stulto: qui edificauit domū suā sup arenam. Et cū fluxerint stillicidia passionū. cū aduenerint flumina et ipetus torrētes. atq impetus tentationū ac tribulationuz et multitudines negligētiarum: cum flauerint venti illi vtiq qui per istū aerez volitāt: parati ad christi aream ventilādam: sicubi inueniant paleam quā ad suum ludibriuz rapiāt atq dispergant. Et tūc irruunt in domū illam que sine obediētie fundamēto edificata est: et fit ruina illius magna. Sed forsitan dicat aliquis. Nūquid de hoc loco discedere ruina dicenda est? Dico charissime. Non grandis spes est: si nauis in fluctibus constituta licet ipsa non pereat. tamen iacturam maximaz de onere vel mercib9 suis faciat: et vacua ipsa ad portum perueniat. Sic nō grande gaudium. si aliquis a seculi fluctibus nomen atq habitum pfessionis sue custodire videat: anima vero negligentijs labescat atq defluat. Et quid tam crudelius tamq lugubrius. q̄ subito non solum tanq̄ aliqs repentini predonis captiuus eradicari de loco ad quem te deus tuus vocauit: quo te primum illuminauit: in quem te primum post mala seculi quasi ad portum de tempestate adduxit: sed etiam obliuisci subito fraterne sacietatis et consolationis: obliuisci loci illi9 in quo dulcis imitationis habitu et nomine secularis exueris? Aues ipse diligunt nidos suos: amāt fere loca in quib9 nutrite sunt: amant cubilia et pascua sua: q̄libet nature libertate pasciuis per diuersa rapiuntur excursibus: sepius tamen ad cara sibi loca quodam desiderio reuertuntur: et tu intellectu preditus. ratione munitus. ita interdum sensibus alienus efficeris vt dei beneficijs preferas vtilitates vel intentiones tuas atq insinuationes diabolicas? Et quantumlibet ad duros labores quantumlibet ad salutis nostre naufragia atq ad nostre anime detrimenta discurramus: totuz hoc minime pre nimia cordis indignatione sentimus. Hoc ait sermo diuinus. Ibi sentimus vbi abūdat amaritudo. Tempore enim discessionis inimicus multa promittit: scilicet quia illuc quo tendit maiorem profectum. multam gratiam: atq omnium rerum abundantiam fingit reperturum: ac se tanq̄ angelum suscipiendum. Et post hec quando anxietate repletus et pace nudatus: pfectus sui studiū ac sacrū

ouile' dereliquerit:cũ animad-
uerterit:quasi sedatã sui tẽpo-
ris tẽpestatẽ:tunc videt qd ma
li de se egerit:tunc recognoscit:
quid periculi incurrerit:q̄ ꝺ lo
co ad quẽ cum gaudio venerat
cũ scandalo ac sine pace disces
sit. Tunc sera penitẽtia sup suã
ruinã penitet ac deflet. sicut q̄-
dam fere que pre dolore:super
eos quos ceciderint flere dicun
tur. Et hec oia anie detrimenta
ex inobediẽtie malo eueniunt.
Obedientes aũt ꝛ humiles aie
oẽs tribulationẽs cunctosq̄ la
bores post tergum iaciũt:at-
q̄ in cõpedio mittunt. Sciẽdũ
enim q̄ quanto humiliores ꝛ
obedientiores fuerimus patri
bus ꝛ prepositis nostris: tãto
sup nos leuius ꝛ dulcius iugũ
dñs sentiemus. Et iterũ quãto
obediẽtiores fuerimus maiori
bus ꝛ adinuicẽ:intãtũ obediet
deus orõnibus nostris. Uidea
mus tñ frẽs charissimi: q̄ acce
ptabilia sint dño vel opa vel ie
iunia eoꝝ:qui suis poti⁹ q̄ se-
niorum voluntatib⁹ obsequũ-
tur. Clamant enim illi sicut ꝓ-
pheta testat̃ ꝛ dicunt. Quare
ieiunauimus ꝛ nescisti: humi-
liauimus aias nr̃as. ꝛ nõ aspe-
xisti? Et idem sermo diuinus
rñdet. Ideo q: in dieb⁹ ieiunio
rum vestroꝝ inueniunt̃ volũta
tes vestre. Ac si diceret. Quia
vestris voluntatib⁹ abrenũcia-
stis, ꝛ alioꝝ voluntatib⁹ ꝓpter
vitam eternã vos supposuistis:
nunc autẽ, q: vos subtrahitis
nõ obediẽdo ꝛ murmurando:
quicqd agitis non aspicio:imo
vos ꝛ vestra opa reprobo. Ui-
dimus ergo opera inobediẽtiũ
aiaꝝ nõ respici:ieiunia nõ vide
ri:vota non suscipi. Nos ergo
amplius illius mandata secte-
mur:qui ad hoc ad nos de ce-
lo descẽdit. nõ solum vt nos de
morte eterna redimeret, ꝓpria
sua morte diabolo pro nobis
obiecta:sed etiã vt vite sue edifi-
caret exẽplo. ꝛ cũ illo dicamus.
Nõ veni vt facerem voluntatẽ
meam:sed voluntatẽ eius qui
misit me pr̃is. Ecce dñs ac re-
demptor noster fratres charis-
simi. cui⁹ vtiq̄ volũtas nunq̄
nisi bona esse põt: ꝛ tñ dicit se
nõ suã. sed p̃ris facere volũtatẽ
idest nõ hois assumpti. sed di-
uinitatis ꝓpriã sequi volunta-
tem:que ꝛ sua vtiq̄ in h̄ q̄ cu3
p̃re ꝛ spiritu sancto vnus idẽq̄
de⁹ ꝛ fuit ꝛ est ꝛ erit: ꝛ nos mi-
seri terra ꝛ cinis. nostrã ꝛ non se
nioꝝ nostroꝝ. cupimus vnq̄ se
qui volũtatẽ? Ire aũt post vo-
luntates ꝓprias tam periculo-
sum est: vt hoc nobis post mo-
dum iratus pro dãnatione pec
cati inobediẽtibus irroget di-
cens. Et dimisi eos s̄m deside-
ria cordis eoꝝ:ibunt in adinuẽ
tionibus suis. Quãobrẽ qui
vult tuta esse opera sua ꝛ recta
in ꝯspectu dei:nihil obedientie

preferat: nihil preceptis maiorum siue ille iunior: siue senior sit anteponat. Quanto enim quisqȝ senior: tāto plus studere edificationi debet: et nullū sibi finē pficiendi faciat: nullū terminū acquirendi ꝯstituat: cum sibi dici audiat. Prepara in exitu opa tua. Et iterum. Fili in māsuetudine opa tua pfice. Et rursum. Nō vitees vsqȝ ad mortem iustificari. Et illud. Sapientia in exitu canit. Quāto ergo plus proficimus: tāto plus humiliemur: qȝ quāto plus humiliati fuerimus: tāto plus pficiem⁹. Nullus ille senior tam doctus appareat: vt putet ꝙ nō cū obedientia deceat. que deū decuit. Quis nō confundat in gloria sua? Humilitas enim atqȝ obedientia in iuniorib⁹ adhuc necessitas: in seniorib⁹ iam dignitas est. Ille bene pficit ille bene ꝯsumat: qui quottidie sic agit quasi semp icipiat. Quāobrez augmēta meritorum incitamenta pfectuum scriptura cōmemorat de hijs qui primas negligētias pretermittunt: et in alijs de alijs semp icurrūt dicēs. Peccator addicit ad peccandū. De pfectu vo dicit vt scūs sanctificetur adhuc. Videamus pmū qd est peccator addicit ad peccandum. Verbi gra. Mali cuiuslibet aut obtrincationis passio ipugnare me cepit: si nō statim me penitudo huius vitij mordet. cras mihi tanta facultas huius vitij veniet. et quedā (vt sic dixerim) suauitas: vt reuocare me ab illo: et ꝯtinere nō possim. Ita eni eueniet: vt q pmo tpe emēdare noluit: icipiat in sequenti nec velle nec posse. Verbi gra. Superbie acquiescere cepi: regulā violaui: seniorem lesi: iuniorē destruxi: si statim me nō penituit: tam grauiter fuisse pceuentū: iam de die in diem me libentissime rapiet ipsa violētia cōsuetudinis et impetus passionis: vt nec delinquentē me intelligam nec peccare me sentiam. Obscurat eni atqȝ obruit animū. assiduitas delinquēdi. Et enim ita negligentijs cor obdurabit: vt hoc ipsum si se nō humiliet. si nō satisfaciat preposito suo. se nocere nō credat. insup exaltet et dicat. Quā ꝯstanter illi restiti: qȝ bene non ad quieui: quanta auctoritate respōdi. Putabat q̄tenus semp me illi humiliare deberem. Nō qui facit diabolo se dare vltro captiuum cōstat: qui de hoium vitijs ac pditione letat: et ita eiusmodi aie eueniet illa snia: quā superius diximus. Peccator addicit ad peccandū. At nos pper hec refugientes illā sniam potius teneamus que dicit. Sāctus sanctificetur adhuc: vt quottidie addamus ad bene acta: et cum dei adiutorio preterita vel fur-

repentia minuamus peccata. Nec de nobis aliqd presumamus: qr dei est omne qd sum⁹. Simus itaq3 fratres charissimi indeficiētes in opere dei pp vitā eternā: ꝛ quottidie ad meliora tendamus. Ipsa eni3 apprehendēdi auiditas: ipsa consuetudo proficiendi ad maiora nos semp puocet. Et enim vbi dñs viderit deuotionē aie. ardentiorē insinuabit affectū. Et quāto nos ad studia bona addiderimus: tāto ille adiutoriū apponet. Quāto nos apposuerimus ad diligentiā: tanto ille addet ad gloriā. Qui enim habet dabitur ei: ꝛ abundabit. Et alio loco dicit. Posui adiutorium sup potentē. Gratia ergo de grā nascit: ꝛ pfectus pfectibus seruiunt. Lucra lucris. ꝛ merita meritis locū faciunt: vt quāto quis acqrere plus cepit: tanto plus conetur inqrere. Et quāto auidius de sapie bonis hauserit: tāto plus haurire desideret. sicut ipsa de se loquit sapiētia. Qui edit me adhuc esuriet: ꝛ qui biberit me adhuc sitiet. Urgeamus cursu3 nostrū: vt crescat in nouissimo vita nostra. Queramus ergo dilectissimi vsq3 in finem: vnde sine fine mereamur gaudere. Sed est qr nō possumus exercere labores: offeramus nos ad desiderium bonoꝝ spūaliu3. Tunc nos offerimus ad desideriū spūaliu3: si quottidie in cordib⁹ nostris disponamus assensus. Nulla infirmitate: nulla etate possunt laxari mentes: si opret efficacia interioris hois exerceri. Extendamus itaq3 nos ad humilitatis exerciciu3: ad sapiētie ac beniuolētie studiū: ad cōiunctionis ac charitatis augmentū: vt his spūalib⁹ qbusdā gradibus ascendere mereamur ad pmissa dñi nostri iesu christi. Cui ē honor ꝛ glia in scla scloꝝ Am.

¶ Qr cū magna sollicitudine vinea siue ager cordis curādus est: ꝛ presentiū voluptatū fluxibilitas repentina describitur.

Omelia. XVI.

Fideliu3 exortatores animarum ministri sunt celestiū pceptorū: dño dicēte. Qui vos audit me audit. Merito d celo expectat premiū: qui pficere studet celeste mandatū. Nemo ergo existimet frēs charissimi. qr sacerdoti prestet: si quis obediat sacerdoti. Erudientis sedulitas obtēperantis vtilitas est: diuina quodā loco doctrina testat. Inauris aurea ꝛ margarita fulgēs: qui loquit verbū in aures audientē ꝛ obedientē. Uides qr officiū predicātis ad ornamentum ptinet audiētis. Obediētia ergo opationis tpe fulget in margaritā: remunerationis vo tpe dilabit in coronā. Qui vos inquit audit me au-

dit. z qui vos spernit me spernit. Obedientia ergo expectet gratiam. inobediētia vo expauescat offensam. Et ideo aia negligens qñ audit verbū: z non exibet fructum: similis est illi arbori ad quā explorandā dñs venit: z nō inuenit in ea nisi folia tantū. Et ꝓpterea q2 benedictioné ferre noluit sentētiam maledictionis excepit: ne ex ea fructus vlteri⁹ nascerent. Et in alio loco dicit. Ois arbor que nō facit fructū bonū excidet: z in igné mittet. Que nō facit inquit fructum bonum. Uides quia parum est apud deum: si malum non feceris: nisi etiam in bonum solicita cogitatione profeceris. Sapientie doctrina terrene culture vitam negligentis hominis comparat ita dicens. Tanq̄ ager vir insipiens: z sicut vinea homo cui deest prudentia. Si derelinqueris eum incultus erit: z herbis implebitur totus z erit desertus. De quo z in alio loco dicitur. Expectaui vt faceret vuas: fecit autem spinas. Ita ergo anima si negligatur. si securitati ac desidie relinquatur. sterilis ab omni fructu efficitur ab omni spe deserta redditur: z pro iocū dissimis frugibus triste loliū z arentes tribulos germinabit. Scimus z vsu cognouim⁹ quomodo possessionis alicuius dominus contristetur: vel quo dolore feriatur: si post tempus adueniens agrum suum rubis ac sentibus repletū atq3 obsitum videat: vel imbre grandinis cesum: vel ferarum ac bestiarum incursione vastatum. Nonne ita affligitur quasi de parte corporis sui quicquā amiserit: ac de anima sua aliqd iminuerit? Quapropter fratres charissimi: si damnum rerum terrenarum taliter animum affligit ac deicit: quomodo affligi quomodo ingemiscere ac deflere sapientem oportet: quando prospicit agrum sui cordis vineā domini desertam fieri: ac diuersis vitijs. tanq̄ impulsu grandinis verberari: z anime detrimento ac defectib⁹ cedi: z mortifero igne libidinis medulitus concremari? Quomodo inter hec lugere se debeat negligens ac tepidus christianus: quō cū apud se de se ꝯtristari oporteat interroget studiosos terre colonos. quos tam grauiter insensibilium rerū ac terrenarū dāna ꝯtristant. Pene plus ista excruciant foris posita detrimenta: z ab hoie separata: q̄ʒ nos ea q̄ d̄ nobis itra nos pereunt: vt cā cupiditatis pene carior eē hoib⁹ appeat q̄ʒ salutis. Unde z nos inculto atq3 deserto agro silēs sum⁹: si nihil fructuosū i opi b⁹oñdamus: nihil cultū i moribus ꝓferamus. Proinde frēs charissimi. quia di agricultura

famus: eradicemus ex nobis primitus cũ adiutorio ipsi⁹ tã-quã spinas ac noxia germina secularis delectationes: ꝛ ꝯcupiscentias corporis: quib⁹ letificatur ac reficit inimicus: sicut diuina testant eloquia. Si pre stes inquit ꝯcupiscẽtias aie tue facient te in gaudio inimicis. Et ideo pugnãtes ꝯtra ꝯsusibi les tentationes totis cuꝫ ꝓpha visceribꝰ ꝓclamemus. Ne qñ dicat inimicus meus preualui aduersum eum. Recordemur pme etatis errores. Quid nobis ꝓfuit p erubescẽda opprobria. ꝛ dedecorosa ludibria vitioꝝ tantas carni ꝛ ꝯcupiscẽtie nostre ꝯtumelias irrogasse? De quibus dicit aplʼs. Quẽ iquit fructũ habuistis tunc in illis in quibꝰ nunc erubescitis? Quid nobis ꝓfuit in pditione nostra etiã laborasse. sicut ꝓpha commemorat dicẽs. vt inique agerent laborauerũt? Quid ꝓfuit vsuras opum cũ voluptate gessisse: ꝛ fragilẽ iuuentutis naueꝫ per infelicia aioꝝ transisse naufragia? Ubi tũc sunt illius tremendi iudicij metus? Ubi terror ignis eterni: qñ in nobis sacra baptismi dona vacuamꝰ. qñ in nobis niueos olosericꝰ te nuptialis amictus ꝯcidimꝰ. qñ in nobis diuie imaginis reuerentiã temerauimꝰ. qñ dilapidauimꝰ ꝺlatas a sũmo parẽte diuitias q̃ eternã btitudineꝫ ꝛ celi regnuꝫ valebant: ꝛ nunc dies illos applicandos putamus vite: cum videamus in lucrum mortis trãsisse quod viximus? Ubi sunt illi. qui oẽꝫ etatem in carnis letitiã ꝯsumãtes. ex hoc iam seculo transierunt? Nõne totũ eis in obliuionẽ mi sit vltimus dies: hoc ipm sacra scriptura cõmemorante? Obliuionẽ facit luxurie magne. De qua alio loco dicit. Desideriuꝫ peccatoꝝ peribit. Qñ eniꝫ hominẽ ꝯcupiscẽtie sue iaꝫ tarde cum spiritu deseruerint: concupiscentie inq̃ secuꝫ oblectamẽta rapientes: ꝛ sola nobis crimina relinquunt. Qñ homini iaꝫ extra corpus suum posito. aperiri ac reuelari ceperit seculi illꝰ noui atq̃ in vtraq̃ parte man sure ꝯditionis eternitas. tũc mirabit ac stupebit. quõ tãtis malis. quõ tantis flagitijs acgescere potuit. hõ ad imaginẽ dei factus. ad celestẽ gloriã preparatus. tarda iam tunc secum penitudine reputabit. quare cuꝫ sic subditum atq̃ captiuum tenuerũt paruissime ac vilissime passiones: cui celi regna. cui preparabant angelorum ꝯsortia? Tunc sibi intra se vnusquisq̃ cum gemitu sed iam tarde loquet. Ubi estis illecebre? Ubi estis ꝯcupiscẽtie? Ad hoc mihi momẽtaneas ac fugitiuas ingessistis delectationuꝫ spẽs: vt eternas posthoduꝫ angustias

inferretis? Ecce in loco breuius suauitatum dolores perpetui successerunt. Ergo fratres charissimi, nunc hō ista cogitet: dū adhuc possunt cū remedio cogitari. Loquat secum hō: ac se ipsum ꝯfundat ⁊ dicat. Nōne ego sum opere dei plasmatus: ꝑpter quē speciosa mundi elementa formata sunt: cuius ministerijs subiecta sunt toti⁹ creature officia? Cur me ipse erubescendis obscene cupiditatis illecebris mei oblitus inuoluo? Cur preciosus auctori meo: mihi apud meipsum vilis sum? Ac sic facile indigna ꝯfutatur improbitas: dum non ꝯfundit vilitati fuire generositas. Nec preualebit in hoīe sede ipugnatio passionis: dum pugnatrix fortitudinē attribute subministrat ꝯscia dignitatis. Consequens igit erit: ut ꝑficiente cuȝ viribus fide remuneratoris ꝑmissa indubitāter expactet: duȝ tanta in se recordatur beneficia creatoris ac redēptoris. Et cuȝ spūales nequitias ⁊ inuisibiles aduersarios humana conditio xp̄o duce expugnauerit: nec impossibile putabit: vt in angelicas beatitudines transferri obtineat: qui in hoc seculo angelicas de uicerit ptātes. Prestāte domino nostro iesu xp̄o. Qui cum patre ⁊ spiritu sancto viuit ⁊ regnat, in secula seculorum. Amen.

De fructu dignitate ⁊ laudibus scē charitatis. Omel. XVI.

Quod vob vere charitatis bonū taȝ frequēter īsinuauim⁹: illa vel maxime res facit: qꝛ precipuum ac peculiare ipsius dn̄i mādatum est. Et nihil est dulcius haberi: si cum dei adiutorio nitamur felicius implere. In aio eniȝ nostro res agit: in quo si aliquid mali nō intromittit volūtas, locū inuenire nescit iniquitas. Et vbi radix oium maloꝝ cupiditas nō fuerit: radix oium bonoꝝ charitas deesse nō poterit. Prima ⁊ singularis diuine misericordie causa est: qꝛ per spm̄ scm̄ ipsa charitas diffundit in cordib⁹ oiuȝ christianoꝝ: vt eaȝ si velint possint iugiter custodire: ⁊ dulcedine ipsius incessabiliter saciari. Et qꝛ ꝯtraria solēt sanare ꝯ̄ria: nihil ita est aduersum vel ꝯ̄riū charitati que est fundamentū oium bonoꝝ ꝙ cupiditas: que est radix oium maloruȝ. Et iste due simul esse nō possunt: qꝛ re vera dulcedini nihil ꝯuenit cuȝ amaritudine: nec luci cum tenebris: nec vite cum morte. Quicūqꝫ in se radicem cupiditatis dn̄ari cognoscit: imploret dei adiutoriuȝ: vt possit extirpare cupiditatē, ⁊ plantare charitatem. Hec enim qui fideli fecerit: oia dei precepta cū gaudio ⁊ exultatione complebit. Quia

D

quotiens aliqua amaritudo se culi anis incurrere tentauerit: preualere eã in illo charitatis dulcedo penitus nõ permittet. Et sic ei vera charitas insinuat in dulcedinẽ oium bonoꝝ celestium laborandũ: vt euã faciat tollerare amaritudinẽ terrenorum. Scḋa causa est: qꝛ tam lenis est sarcina charitatis: vt nõ premere sꝫ alleuiare ↄsueuerit. Qui enim illã quã a xp̄o accepit. cum ipsius adiutorio seruare voluerit: nec pedib⁹ currẽdo: nec manib⁹ operando fatigationeꝫ sentiet. Nec in humero suo aliquã grauẽ sarcinam portãdo poterit laborare. Qꝛ q̄ꝫdiu se aliq̄bus duris operibus pro amore charitatis exercet: dulcedo amoris ipsius euꝫ laborare nõ finet: qꝛ qcq̄d non amanti graue est: amanti suaue ꝛ leue est. Teneat ergo vnusq̄sq̄ꝫ bonã voluntatẽ: ꝛ oẽs hoĩes vt seipsum diligat: ꝛ qḋ sibi ab alijs fieri optet. hoc alijs facere velit. Pro bonis oret vt a dño custodiant: pro mediocribus vt meliores fiant: pro malis: vt cito se corrigãt. Et in oĩbus pctõribus vitia potiusq̄ꝫ ipsos odio habeat: ꝛ ad vicem bonoꝝ medicoꝝ morbos oderit nõ egrotos. Nã qui in peccatorib⁹ vel q̄busc̄ũq̄ꝫ inimicis suis magis ipsos q̄ꝫ vitia eorũ odio hñt: aut in p̄senti eos desiderat puniri: aut ĩ futuro eterno incẽdio ↄcremari. Que res q̄ꝫ execrabilis ꝛ abominabilis sit: sancta charitas vr̄a cognoscit. Boni ṽo xp̄iani oẽs inimicos suos magis corrigi q̄ꝫ perire desiderãt: ꝛ pro ineffabili bonitate student nec illis nec alijs maledicere. ꝑpter illud qḋ scriptuꝫ est. Neq̄ꝫ maledici regnũ dĩ possidebũt. Nunq̄ꝫ iurare: qꝛ scriptũ est. Uir multũ iurãs implebit iniquitate: ꝛ nõ discedet de domo illius plaga. Nõ discedere: nõ de domo terrena. sed de aĩa eius intelligendũ est: que tẽplũ dei est. Student etiãꝫ nunq̄ꝫ mentiri: qꝛ scriptum est. Os qui mentit occidit animã. Et perdes oẽs qui loquuntur mendaciũ. Justitiã tenere ↄtendunt: ꝑpter qḋ scriptũ est. Bti qui custodiũt iudiciũ: ꝛ faciunt iustitiã in omni tẽpore. Castitateꝫ tenere toto corde festinãt: qꝛ castitas ↄsortiũ merebit angeloꝝ. Hec ergo oia que suggessi: ꝛ breuia sũt: vt possint memoriter retinerĩ: ꝛ tam suauia tanq̄ꝫ dulcia: vt debeãt deo auxiliãte operib⁹ impleri. Ecce in his oibus vere ac p̄fecte charitatis operib⁹: sicut etiã dictum est: nihil aut manib⁹ aut pedibus agit: vt se aliquis per ipossibilitatẽ vel infirmitatẽ excusare conetur. Cuꝫ enim charitas omni dulcedine dulcior sit: q̄re durum ꝛ asperũ iugum auaritie cũ tãtis p̄iculis ac laborib⁹

homies portare volūt: z dulce onus xpi z suaue iugum ipsi de ceruicibus excutere? Cōtra ista q̄ charitati vīe suggessi. nullus q̄lecūqꝫ excusatiōes poterit opponē: vt se dicat aliqs ea nō posse pficere. Nō ei dr̄ ieiunare plusq̄ꝫ pōt: nec h̄ ei iponit: vt a vino vel carnib abstineat: si h̄ infirmitas corpis sui nō tolerat. Quia fine istis opibus q̄ supra cōmemorata sunt. charitas sufficit sibi: illa vo bona opa fine charitate pdesse oino nō poterunt. Hoc totū iterū atqꝫ iterū dico frēs bonū: vt pleni possidetis agnoscē: q2 nullus poterit se excusare q dei pcepta nō possit iplere. Quia qñ vigilas vel ieiunas plusq̄ꝫ preuales filr in oib illis in qb corp laborat excusationez hre potes: ab hijs aūt q̄ i aīe vtute ꝯsistūt pcipue in charitate in q̄ ꝯtinent oia bona nihil poteris excusare: q ea nō possis deo auxiliāte pficere. Et iō q verā charitatē noluerit retinere: nō inueniet qd in vitate alijs sed qd sibi tm̄ debeat iputari. Tenete ergo frēs charissimi dulce ac salubre vinculum charitatis: fine q̄ diues paup ē: z cū qua paup diues ē. Diues si charitatē nō hēat qd habet? Pauper si charitatē hēat: qd nō hz? Et q2 sic dicit Joā. euāgelista. deus charitas est: qd pauperi deesse poterit. si p charitatez deū hre meruerit? Et ecōtra qd diuiti terrena facultas pderit: si deū habere nō meruerit. Amate ergo z tenete charitatē frēs charissimi: fine q̄ nullus vnqꝫ deū videbit. Nolite vos fine charitate blādiri: etiā si reliqua opa bona pfeceritis: sed timete illō qd scriptū ē. Qui vniuersam legē seruauerit: offēdat aūt in vno fact est oium reus. Quid est vnum nisi vera charitas: de qua iterꝫ dicit aplš. Ois lex vno sermone iplet. diliges pximū tuū sicut teipm̄? Nā tātū reliqua opa fine charitate nihil possunt: vt libera voce clamet aplš. Si distribuero oēs facultates meas in cibos paupēꝫ: z si tradidero corp meū vt ardeat: charitatē at nō habeā nihil mihi pdest. Nā qui se cognoscit vel vnū hoiez odio hēre: festinet amaritudinē fellis euomere: vt dulcedinē in se charitatis mereat accipe: qa fine illa nec ieiunia: nec vigilie: nec orationes: nec elemosyne: nec fides: nec virginitas vllū poterūt hoiem adiuuare. Et q2 cum de charitate nos admoneret aplš dixit. In charitate radicati z fundati. Et radix oiuꝫ bonoꝝ est charitas. euidētissime ꝯstat: q q̄mō q̄libet arbor pl̄chra z amena fructib z frōdib plena. si in ea radix viua nō fuerit. ois eius pulchritudo marcescit: ita z q̄libet xpianus. si reliq̄ opera tanq̄ꝫ in ramis se habere monstrauerit:

ꝛ de ipſis ſine charitate pꝛeſumens radicē ipſius charitatis hēre noluerit ſine vllis fructibus ſterilis pmanebit. Uera.n. charitas in aduerſitatibus tolerat: in pꝛoſperitatib⁹ tēperat: in duris paſſionib⁹ eſt foꝛtis: i bonis operib⁹ hilaris: in tentatione tutiſſima: inter fratres veros dulciſſima: inter falſos patiētiſſima: inter inſidias inocens: inter iniqtates gemēs: in veritate reſpirās: Caſta in ſuſanna cū viro: in anna poſt virū: in Maria preter virum. Humilis in petro ad obediendū: libera in paulo ad arguendū: humana in chꝛiſtianis ad ↄfitendū: diuina in xpo ad ignoſcendū. Uera enim charitas fratres chariſſimi. aīa eſt oium ſcripturarū. ꝓphetie virtus eſt: ſciētieq; ſolidamentū: fidei fructus: diuitie pauperū: vita moꝛientiū. Hāc ergo fideliter retinete: hāc toto coꝛde ꝛ tota animi virtute diligite: huic iugit adherete. Suauis eſt enim dñs: ꝛ omni dulcedine dulcioꝛ. Societas ipſi⁹ nō habet amaritudinē: conuerſatio ipſius nō habet doloꝝ. Si illā volueritis integro coꝛde tenere: ꝛ in hoc ſeculo faciet vos cum gaudio dei pcepta pficere: ꝛ in futuro ad pꝛemia eterna puenire. Qō ipſe pꝛeſtare dignetur. Qui viuit ꝛ regnat per oia ſecula ſeculorum. Amen.

¶ De eo ꝙ ſcriptū eſt vouete ꝛ reddite domino deo veſtro:

Omelia. XVII.

Admonet nos per ꝓphetā fratres chariſſimi ſermo diuinus dicēs. Uouete ꝛ reddite dño dō veſtro. Quiſquis ergo qđ pōt voueat ꝛ reddat. Ne voueatis ꝛ non reddatis: ſed quiſq; qđ pōt voueat. ꝛ reddat. Nō ſitis pigri ad vouēdū. Nō aūt in virib⁹ veſtris cōfidatis: vt impleatis. Deficietis enī ſi de bonis pꝛeſumitis. Si aūt de illo cui vouetis: vouete ꝛ ſecuri reddetis. Uouete: ꝛ reddite dño deo veſtro oēs cōmuniter. Quid debemus vouere ꝛ reddere fratres? Credere in illū: ſperare ab illo vitā eternā: beneviuere ſm cōem modum. Eſt enim quidā modus cōmunis oibus. Nō adulterari: non furtū facere: nō amare vinolentiam: nō ſuperbire: nō hominē occidere: nō fratrē odire: nō aduerſus aliquē tenere pernitieꝫ. Oibus in cōmune pꝛecipiūtur hec oia. Quicqd ergo ad fideꝫ ad iuſtitiā: ad caſtitatem: vel ad mīam ptinet oēs vouere debemus: ꝛ cū adiutorio ipſius cui vouemus reddere. Uouit aliquis virginitatē: alius caſtitatē alius hoſpitalitatē: hec magna vota ſunt. Alius derelinquere oia ſua diſtribuēda pauperib⁹ ꝛ ire in cōem vitā ꝛ ſocietatem ſanctoꝝ: magnū votum vouit.

Vouete et reddite dño deo vestro. Quisquis q̃d vouere voluerit voueat: et illud attendat vt q̃d vouerit reddat. Unusq̃sq̃ de eo q̃d vouerit. si respicit retrorsum malũ est. Nescio q̃libet sanctimonialis nubere voluit. Quid voluit? Q̃d et virgo quelibet. Q̃d et mulier ipsius. Aliqd mali voluit? Malũ plane. Quare? Quia iam nupserat dño deo suo. Quid enim dicit de talibus ap̃ls paulus? Uiduas adolescẽtes nubere si vellẽt: sed tñ ait quodã loco. Beatior aũt erit si sic pmãserit s̃m meũ ↄsiliũ. Ostẽdit beatiorẽ si sic permãserit: nõ tñ dãnandã si nubere voluerit. Ait aũt de q̃busdam que se vouerũt et non reddiderũt. Habẽtes quidem dãnationẽ: q̃ pͥorẽ fidem irritã fecerũt. Uouerunt et nõ reddiderũt. Nemo ergo in monasterio positus fratres charissimi dicat. recedo d̃ monasterio. Nũquid enim soli qui in monasterio sunt peruẽturi sunt ad regnũ celoꝝ? Et nunq̃d illi. qui ibi nõ sunt ad deũ nõ ptinebũt. Rñdetur eis. Illi nõ vouerũt: tu vouisti. Tu retro respexisti. De die iudicij cum dñs minaretur. q̃d ait? Memẽtote vxoris loth. Oĩb᷒ dixit. Quid enim fecit vxor loth? Liberata est a sodomis; et in via posita retro respexit. Ubi respexit ibi remãsit. Facta est aũt statua salis: vt illius ↄtẽplatiõe cõdiantur homines. vt cor habeãt et nõ sint fatui: nõ retro respiciãt: ne malum exẽplum dantes. ipsi stulti remaneãt: et alios cõdiant. Et mõ dicimus illud quibusdã fratrib᷒ nostris: quos forte videmus infirmari in ꝓposito bono. Et tales vultis esse quales illi sunt? Obijcimus illis quosdam: qui retro respexerunt. Et isti qui fatui sunt illoꝝ exẽplum timentes. qui in salem conuersi sunt: et per ipsos aliquo mõ cõdiuntur: et sapiẽtes efficiunt. ne retro respiciant. Uouete ergo et reddite dño deo vestro: q: ipsa vxor loth ad oẽs ptinet. Uouete ergo et reddite dño deo vr̃o. Sic q̃bus placet relicta omni spe seculari: et omni actione terrena voueant ↄferendo se in societatem sanctoꝝ. et cõem illorũ vitã. vbi nõ dicit aliq̃d ꝓpͥum. sed sunt oĩa cõia: et est illis anima vna et cor vnũ in deũ. Quisq̃s vo voluerit inde recedere: non talis habet. qualis ille qui nõ intrauit. Ille enim nõdum discessit: iste retro respexit. Quapropter charissimi. quõ quisq̃ vestrũ põt. vouete et reddite: q̃d quisq̃ potuerit. Nemo retro respiciat: nemo suis p̃stinis delectetur vitijs. Nemo auertat ab eo q̃d ante ẽ: ad id q̃d retro est. Currat donec pueniat. Non enim pedib᷒: sed desiderio currimus. Nullus aũt in hac vita

peruenisse se dicat. Quis enim
pót t̄ꝫ pfectus esse: q̄ꝫ paulus
aplꝰ? Et tñ ait. Fratres ego nó
arbitror me apphédisse. Unuꝫ
aūt que retro sunt oblitus suꝫ:
in ea que ante sunt extētus. Fm
intentioné sequor ad palmá su
perne vocatiōis dī in xp̄o iesu.
Uideo paulū adhuc currere:
ꝛ iaꝫ te extimas peruenisse? Qui
sunt enim qui festinát: nisi q̄ cō
uersi ad dñm cum hic nó inue
niunt requiem quá querebát:
ꝛ gaudia que pmittebant: tan-
q̄ꝫ in itinere deficiētes: ꝛ longuꝫ
sibi q̄ddá donec hoc seculū vel
hec vita finiatur restare arbitrá
tes: ꝛ querētes aliquá requiem
que si habeat falsa est respiciūt
retro ꝛ decidunt a pposito: nec
attendūt cū quáto terrore dcm̄
est. Mementote vxoris loth.
Ut q̄d eniꝫ statua salis facta ē:
si nó hoies cōdit vt sapiát? Er-
go exemplū illius malū tibi fit
bonum si caueas. Memētote
vxoris loth. Respexit enim re-
tro. vnde liberata erat a sodo-
mis. ꝛ remansit illic vnde respe
xit: ipso in loco mánsura: ꝛ trans
euntes alios cōditura. Libera-
ti ergo a sodomis preterite vite:
nó respiciamus retrorsuꝫ. Ná
hoc festinare est nó attédere qđ
pmisit deus: q2 lōge est: ꝛ respi
cere ad id qđ pximuꝫ est. vnde
iam liberatus es. De talibꝰ q̄d
dicit aplꝰ petrus? Contigit il-
lis res veri puerbij. Canis re-
uersus ad vomitum suū. Pre
mebat enim pectus ɔscia pctō-
rum: accepta indulgētia quasi
vomuisti ꝛ releuatū est pectus
tuum facta est bona ɔscia tua:
quid rursum cōuerteris ad vo
mituꝫ tuū? Si canis hoc faciēs
horret oculis tuis. tu quid eris
oculis dei? Unusq̄sq̄ꝫ aūt frēs
charissimi de loco itineris sui
ad qué pficiēdo puenit ꝛ qué
vouit dō: inde respicit retro: cū
ipsum dimiserit. Quapropter
frēs charissimi rogo vos ꝛ cha
ritate admoneo: vt quicunq̄ꝫ se
nouit aliq̄d deo deuouisse vel
ipso aspirante disponit: aut de
liberat vouere: cū ipsius adiu-
torio vsq̄ꝫ ad finé gloriosum ꝛ
salubré ɔsumationé pseueran-
do fideliter se conetur extédere:
vt mereat securus cum aplꝰ di
cere. Certamé bonum certaui:
cursum ɔsumaui: fidem serua-
ui. De cetero reposita est mihi
corona iustitie: quá reddet mi-
hi dñs in illa die iustus iudex.
Nó solum aūt mihi: sed ꝛ hijs
qui diligunt aduentū eius. Il-
ludq̄ꝫ etiaꝫ cauere debemꝰ: qđ
idem aplꝰ pro nostra cautela p
quandá amonitioné pstat di
cens. Solutus es ab vxore: no
li querere vxoré. Et illud qđ se
cundū ɔsiliū monere testat di-
cens. Bonū est nubere q̄bus li
cet: melius aūt est non nubere.
Et ideo nó solū frequenter: sed
multis vicibꝰ deprecor: vt vnus

quisq3 vestrū vocationē suam
cōsideret: & in quocūq3 statu a
dño vocatus in eo pmaneat: si
nō vult in eternū perire: nisi for
te in melius pficiendo ad distri
ctiorem vitā ascēdere cupiat:
Proinde fratres charissimi in
dei noīe vnusquisq3 votū pro
salute aīe sue voueat: & cū ipsi⁹
adiutorio reddat. Et qui se iā
vouisse cognoscit. si hoc ipsum
dño cooperāte seruauerit vsq3
ad finē illibatūq3 reddiderit et
& pro preuaricatione dānatio-
nis sniam euadet: & pro obediē
tia premia eterna xpo remune-
rante percipiet. Mihi autē cui
nulla suppetit ɔfidentia merito
rum vel pro admonitione offi-
cij mei si orare digneminī: saltē
veniam peccatoꝝ dñs donare
dignabit. Qui est honor & glo
ria in secula seculoꝝ. Amen.

¶ De laudibus charitatis.
Omelia. XVIII.

Ecce ꝙ bonum & ꝙ
iocundum habitare
fratres in vnū. i. diui
ni amoris vno eodē
ꝙ ɔsensu. & sub eadē fide ac re
ligione viuentes. Et enī nemo
poterit hic gaudere cū seculo: &
illic regnare cum domino. Si
autem cōsideremus: que & quā
ta sunt in premia que promit-
tuntur in celis: vilescūt animo
omnia que habentur in terris.
Nihil igitur transitorium: ni-
hil terrenū querere debemus:
qui pium patrem & magnam
hereditatem habemus in celis.
Omnino nobis sufficere creda
mus: si propitium eum videre
mereamur. Charitatem itaq3
teneamus: si ad eius promissa
pertingere cupimus. Charitas
patiens est. idest malū pro ma
lo non reddit: & discordātes ad
concordiam reuocat: & cū om-
ni homine pacem habet. Be-
nigna est: idest semper bene vo
lens & benefaciens. Charitas
non emulatur: idest non habet
inuidiam: quia qui alterius in
uidet bono: ipse se dānat in ani
ma. Et enim per inuidiam dia
boli mors introiuit in orbem
terrarum. Charitas non agit
perperā. idest nihil peruersū
facit: vel nihil facit propter de-
corem corporis: quia qui orna
mentum corporis recipit orna
mentum anime perdit. Pur-
pura & serico indutus: christū
induere non potest. Non infla
tur. idest nō extollitur super ali
os: neq3 in se est elatus. Non est
ambitiosa. idest qui habet cha
ritatē non est ambitiosus. idest
cupidus: idest terrenas res non
concupiscit. sed propria largit:
q2 beatius est dare ꝙ accipere.
Non querit que sua sunt. i. nō
querit voluptatem corporis vl
desideria carnis: sed volunta-
tem dei & salutem anime sue: &
alioꝝ: & non querit qđ sibi tan-
tum sit vtile sed quod multis.

Nō irritatur.i.nō suscitat iurgia:qz scriptū est. Seruum dei nō oportet litigare: sz māsuetū esse ad oēs. Non cogitat malum.i.nō solum nō facit malū: sed etiā nō cogitat facere. Non gaudet sup iniqtate.i.ꝯtristat. si quēlibet inimicū aliqd malū vel fecisse:vel passum fuisse cō spexerit. Uñ dicit aplś. Gaudere cum gaudētib⁹: ꝛ flere cū flentib⁹. Congaudet veritati.i. bonis opibus:vel fidei veritati. Oia suffert.i. iniurias illatas patienter sustinet:vel dāna rerū tēporaliū:vel futura promissa que deus ꝓmisit patiēter expectat. Oia sperat.i.qd ꝓmissuz est recipere:qz veritas mentiri nō pōt. Oia sustinet.i.ppt dū iniurias vel illatas ꝯtumelias: qz sperat exinde remunerationez futurā. Charitas nunq̄ excidit.i. vbi vera charitas fuerit semp manet: qz qui natus est ex deo peccare non pōt. Charitas pmanet in futuro: qz fides ꝛ spes transit. charitas permanet :hoc est q creatura diligit creatorē. Sectamini igit̄ charitatem dulce ꝛ salubre vinculuz mētium:sine qua diues paup est:ꝛ in qua pauper diues est. Hec in aduersitatib⁹ tollerat. in ꝓsperitatib⁹ tēperat:in iniuriosis passionibus fortis.in bonis operib⁹ hylaris:in tentationibus tutissima.inter veros fratres letissima inter falsos patientissima. In abel per sacrificiuz grata:in noe per diluuiū secura:in abraam in peregrinationib⁹ fidelissima:in dauid in tribulationib⁹ mansuetissima. casta in susanna erga viruz.in anna post virum.in Maria sine viro:humilis in petro ad obediendu3:libera in paulo ad arguendum:humana in christianis ad ꝯfitendū: diuina in xp̄o ad ignoscēdū. Ergo sectamini charitatē:sancte cogitantes afferte fructus iustitie. Et quicqd vberi⁹ q̄z ego dicere potui vos inueneritis in eius laudib⁹.appareat in vestris moribus ipso adiuuante. Qui viuit ꝛ regnat deus in secula seculoꝝ. Amen.

¶ De lectione aplī vbi ait. Si cui⁹ opus manserit:mercedē accipiet. Si cui⁹ opus arserit:detrimētū patiet. Omelia. XIX.

In lectione aplica q̄ nobis paulo ante recitata est frēs charissimi audiuim⁹ aplз dicentē:qz fundamentū aliud nemo pōt ponere preter id quod positu3 est:qd est xp̄s iesus. Si quis aūt supedificat supra fundamentū hoc aurū.argētū.lapides preciosos.ligna.fenu3.stipula3. vniuscuiusq3 opus manifestū erit. Dn̄s enim declarabit:qz in igne reuelabit:ꝛ vniuscuiusq3 opus quale sit ignis ꝓbabit. Si cuius opus māserit: qd superedificauit mercedē ac-

cipiet. Si cui⁹ opus arserit: de-
trimentū patiet: ipse aūt saluus
erit sic tñ quasi per ignē. Mul
ti sunt qui lectionē istā male in
telligentes falsa securitate deci
piuntur dum credunt ꝙ si su-
pra fundamentū xp̄i crimina
capitalia edificāt: peccata ipsa
per ignē transitoriū possunt
purgari: ꝛ ipsi postea ad vitam
perpetuā peruenire. Intellect⁹
iste frēs charissimi corrigēdus
est: qꝛ ipsi se seducunt qui sibi
blandiunt. Illo enī trāsitorio
igne de quo dixit apl's. ipse aūt
saluus erit. sic tñ quasi p ignē:
nō capitalia sed minuta pecca-
ta purgātur. Et ꝙuis qđ ꝑus
est. nō solum maiora: sed etiam
minuta si in vnū sint mergūt.
de ipsis tñ maioribus siue mi-
noribus pctis: ꝛ si non oīa: vel
aliqua cōmemoranda sunt: ne
se aliquis excusare conetur: ꝛ di
cat nescire se q̄ sint minuta pec-
cata. Que aūt crimina capita-
lia sint: ꝙuis aplus capitalia
plura cōmemorauerit: nos tñ
ne desperationem facere videa
mur breuiter dicimus que sint
illa. Sacrilegiū homicidium
adulteriū: falsum testimoniū:
furtū rapina: supbia: inuidia:
auaritia: ꝛ si longo tempore te
neatur iracūdia: ebrietas si assi
dua sit ꝛ obtrectatio in eoꝝ nu-
mero cōputat. Quicūqꝫ enim
aliqua de istis peccatis in se do
minari cognouerit: nisi digne ꝛ
si habuerit spacium lōgo tēpo
re pniam egerit ꝛ largas elemo
synas erogauerit: ꝛ a pctis ip
sis abstinuerit. illo transitorio
igne de quo dixit apl's purgari
nō poterit: sed eterna illum flā-
ma sine vllo remedio cruciabit.
Que aūt sunt minuta pctā: li-
cet oībus nota sint: tñ qꝛ lōgū
est vt oia replicent. opus est vt
ex eis vel aliq̄ noiemus. Quo-
ties aliqs aut in cibo aut in po
tu plus accipit ꝙ necesse est ad
minuta peccata nouerit ptine-
re. Quotiēs plus loquitur ꝙ
oportet: aut plus tacet ꝙ expe
dit. Quotiēs pauperē īportu-
ne petentē exasperat: quotiens
cū sit corpore sanus alijs ieiu-
nantib⁹ prādere voluerit: ꝛ som
no deditus tardius ad ecclesiā
surgit. Quotiēs excepto desi-
derio filioꝝ vxorē suam agno-
uerit. Quotiēs in carcere posi-
tos tardius requisierit: īfirmos
tardius visitauerit: si discordes
ad ꝯcordiā reuocare neglexerit:
si plus aut pximū aut vxorem
aut filium aut seruū exaspera-
uerit ꝙ oportet. si amplius fue
rit blāditus ꝙ expedit. si cuiqꝫ
maiori psone: aut ex voluntate
aut ex necessitate adulari volue
rit. Si pauperib⁹ esurientibus
nimium sibi deliciosa vel sum
ptuosa preparauerit: si se in ec-
clesia aut extra ecclesiā fabulis
ociosis de qbus in die iudicij
ratio reddenda est occupauerit

Si dum incaute iuramus: et cũ
hoc per aliquã necessitatẽ iple-
re nõ potuerimus vtiqꝫ periu-
ramus. et cũ omni facilitate vel
temeritate maledicimus cũ scri
ptum sit. neqꝫ maledici regnuꝫ
dei possidebunt. Et cuꝫ temere
aliqd suspicamur. qđ tñ plerũ
qꝫ nõ ita vt credamus cõpro-
bamus sine vlla dubitatiõe de
linquimus. Hec enim et his si-
milia ad minuta pctã ptinere
nõ dubium est: que sicut iaꝫ di
xi enumerari vix possunt: et a q
bus nõ solũ ois populus chri
stianus: sed etiã nullus sancto-
rum imunis esse potuit aliquã
do aut poterit. Quib9 pctis li
cet occidi aiam nõ credamus:
tñ ita eam velut qbusdã pustu
lis et quasi horrenda scabie re-
plentes deformẽ faciunt: vt eaꝫ
ad amplexus illius celestis spõ
si: aut vix: aut cum grãdi cõfu-
sione venire pmittant. De quo
scriptũ est. Aptauit sibi ecclĩaꝫ
nõ habentẽ maculã aut rugaꝫ.
Et ideo ꝯtinuis orõnibus et fre
quentib9 ieiunijs et largioribus
elemosynis: et per indulgentiaꝫ
eoꝝ qui in nobis peccant assi-
due redimantur: ne forte simul
collecta cumulum faciant et de
mergant. Quicqd enim đ istis
peccatis a nobis redemptũ nõ
fuerit: illo igne purganduꝫ est.
de quo aplus ait. Quia in igne
reuelabitur: et cuius opus arse
rit detrimentum patietur. Aut

enim duꝫ in hoc seculo viuim9
ipsi nos per penitentiã fatiga-
mus. aut certe volente et pmit
tente deo multis tribulationi-
bus pro istis pctis affligimur:
et si deo grãs agim9 liberamur.
Quod ita fit: si quotiẽs mari-
tus aut vxor aut fili9 moritur:
vel substantia nobis quã plus
qꝫ oportet amamus aufertur:
licet plus christũ qꝫ ipsam dili-
gam9. et si necessitas fuerit mal
lemus ipsam substantiã perde
re qꝫ christũ negare. Tamen qr
sicut iam dixi si plus eaꝫ qꝫ de
bemus diligimus: amittere eã
aut duꝫ viuimus: aut duꝫ mo-
rimur sine grandi dolore non
possumus. Et tñ si deo qui il-
la auferre velut pius pater per
mittit: tanqꝫ boni filij grãs agi
mus: ita peccata in hoc seculo
purgãtur: vt in futuro ignis il-
le purgatorius: aut nõ ïueniat:
aut certe paruꝫ inueniat quod
exurat. Si aũt nec in tribulatio
nib9 deo grãs agimus: nec ope
ribus bonis peccata ipsa redi-
mimus: tãdiu in illo purgato-
rio moras habebimus: qꝫdiu
supradicta minuta peccata tã-
qꝫ lignũ fenum stipula ꝯsumã
tur. Sed dicet aliquis. Nõ ad
me pertinet qꝫdiu moras ha-
beam: tantũ vt ad vitam eter-
nam perueniam. Nemo hoc
dicat fratres charissimi: qr ille
ipse purgatorius ignis durior
erit: qꝫ qcqd põt penarum in

hoc seculo: aut videri: aut cogi
tari aut sentiri. Et cuius de die iu
dicij scriptũ sit. q erit dies vn⁹
tanq̃ mille anni: et mille anni tã
q̃ dies vnus: vnde scit vnusq̃s
q3 vtrum diebus an mensibus
aut forte etiam et annis per illũ
ignẽ sit transiturus? Et qui mo
do vnum digitum suũ in ignẽ
mittere timet: quare non timeat
ne necesse sit tunc non paruo tẽ
pore cum anima et corpore cru
ciari? Et ideo totis virib⁹ vnus
quisq3 laboret: vt cum capita-
lia crimia possit euadere: et mi-
nuta peccata ita operibus bo-
nis redimere: et aut parum ex
ipsis aut nihil videatur rema-
nere. quod ignis ille possit ab-
sumere. Illi eni3 qui capitalia
crimina cõmittunt: si ea du3 vi
uunt emendare penitentie me-
dicamento noluerint: ad illum
ignem de quo dicit apostolus.
Ipse autẽ saluus erit sic tamẽ
quasi per ignem: sicut iam di-
ctum est venire non poterunt:
sed magis illam duram et irre-
uocabilem sententiam auditu-
ri sunt. Discedite a me maledi-
cti in ignem eternum. Et ideo
qui et ab ista perpetua pena et
ab illa purgatoria desiderant
liberari: capitalia crimina non
admittant: aut si iam comise-
runt fructuosam penitentiam
agant et illa parua et quottidia-
na peccata bonis operibus re-
dimere non desistant. Quibus

tamen operibus minuta pecca
ta redimantur: plenius vobis
insinuare desidero. Quotiens
infirmos visitamus: in carcere3
requirimus: discordes ad con-
cordia3 reuocamus: indicto in
ecclesia ieiunio ieiunamus: ho-
spitibus pedes abluimus. ad
vigilias frequentius conueni-
mus: elemosynam pretereunti-
bus pauperibus ante hostium
damus: inimicis nostris quo-
tiẽs petierint idulgemus. Istis
eni3 operibus et his similibus
minuta peccata quottidie redi
muntur. Pro capitalibus vo
criminibus non hoc solum suf
ficit: sed addẽde sunt lachrymæ:
et rugitus et gemitus: continua
ta: et longo tempore protracta
ieiunia: largiores elemosyne.
etiam plusq̃ nos ipsi ferre pos-
sumus erogande: vltro nos ip-
sos a cõmunione ecclesie remo
uẽtes in luctu et in tristitia mul
to tempore permanentes et pe-
nitentiam etiam publice agen-
tes. Quia iustum est: vt qui cũ
multorũ distructione se pdidit:
cum multorũ edificatione se re-
dimat. Ad extremũ nõ est ipos
sibile vel graue quod suggero.
Vel sic lugeamus extinctã ani-
ma3 nostrã: quõ alienã carne3
mortua3 plangimus. Si vxor
aut filius aut maritus mortui
fuerint: in terra se collidunt ho
mines capillos trahẽdo: et tun
dendo pectora in luctu in ab-

stinentia in lachrymis nō paruo tēpore pseuerāt. Rogo vos fratres charissimi exhibeamus nos nostre aie: qđ ille exibēt alie ne carni. Et hoc videte fratres. q̄ǯ malum sit vt queramus qđ nō possumus: carnem quā nō possumus suscitare plāgimus: ꝛ aiam mortuā nō plangimus quā possumus ad statū pristinum reuocare. Sed qđ nobis peius est. corpus mortuū plangimus qđ amamus: aiam vō mortuā: quā nō amamus. nec dolemus: nec plāgemus. Et iō mutua vice incipiamus plus dn̄ʒ amare q̄ǯ seruū: idest plus factorem corporis q̄ǯ corpus: plus dn̄aʒ diligere q̄ǯ ancillā. i. plus aiam ad imaginem dei factam q̄ǯ carnē de limo terre formatam: vt cū die vltimo caro nostra putrescere ꝛ vermibꝰ deuorari ceperit in sepulchro aia nostra in abrahe gremio angeloꝝ manibꝰ eleuetur: ꝛ in die iudicij recepto corpore per resurrectionē audire mereamur. Euge serue bone: intra in gaudiuʒ dn̄i tui. Et vt hec que supradiximus. cordibꝰ vestris valeant tenatius inherere: ꝛ ipsa aplica lectio pleniꝰ valeat intelligi breuiter charitati vestre volo repetere. Oēs sancti qui deo fideliter seruiunt: lectioni ꝛ oīoni vacare: ꝛ in bonis operibꝰ pseuerare ꝯtendunt. Nec capitalia crimina nec minuta pctā. i. ligna fenum ꝛ stipulā supra fundamētum xp̄i: sed bona opera idest aurū ꝛ argentū lapides p̄ciosos superedificātes per ignē illum de quo apl's dixit. qꝛ in igne reuelabit̄ absq̄ vlla violētia transibūt. Illi vō qui q̄ǯuis capitalia crimina non admittant: ꝛ ad perpetrāda minuta peccata sunt faciles ad vitā eternam pro eo q̄ in xp̄m crediderunt. ꝛ capitalia peccata nō ad miserūt venturi sunt. Sed hus aut in seculo per dei iustitiā vel mīam sicut iam dictū est amarissimis tribulationibꝰ excoquēdi: aut illi ipsi per multas elemosynas: ꝛ duʒ inimicis clemēter indulgeat per dei mīam liberandi: aut certe illo igne de q̄ dixit apl's longo tēpore cruciādi vt ad vitam eternā sine macula ꝛ ruga pueniant. Illi vō qui aut homicidiū aut sacrilegiuʒ aut adulteriū vel reliqua his similia comiserūt sicut iam dictū est: si eis digna penitētia nō subuenerit. nō per purgatorium ignem trāsire merebūtur ad vitā: sed eterno incēdio precipitantur in mortem. Et ideo quotiens in lectione aplica audieritis. Si quis supra fundamentū xp̄i superedificat aurum argentuʒ lapides preciosos de sanctis hoc ꝛ pfectis christianis accipite: qui velut aurum purgatum merebunt̄ ad eterna premia puenire. Illi vō qui

superedificát ligna fenū stipulā de bonis xpianis: sed tamē ad minuta purgāda negligētibus. vt sepe dictū est intelligitr. Que peccata si nec diuina iusticia multis tribulatiōib⁹ purgauerit: nec vnusquisq; elemosynarum largitate redemerit: nō sine grandi dolore in illis iplebit: qd̄ dixit apl's. Si cuius opus arserit detrimentū patietur: ipse aūt saluus erit. sic tñ q̄ si per ignem. Nemo tñ sicut iā supradictum est: seipm̄ circūueniat: vt hoc etiam pro capitalibus criminibus. si incurata remanserát posse fieri credat. Et ideo sicut iam sepe dixi: q̄ztum possumus cū dei adiutorio laboremus: vt ⁊ maiora peccata possimus euadere: ⁊ minuta sine quib⁹ esse nō possumus: iugiter amore inimicoꝝ elemosynaruz largitate redimere. Prestante dn̄o nostro iesu christo. Qui cuz patre ⁊ spū sancto viuit ⁊ regnat in secula seculorū. Amen.

Admonitio per quam ostēditur tria esse genera elemosynarum quibus peccata absq; labore corporis redimi potest.

Omelia. XX.

PIus ⁊ misericors dominus fratres charissimi: multis modis occasiōes vel opportunitates puidere dignat: quib⁹ possimus sine grandi labore ac difficultate pctā nostra redimere. Nā quos videt pro pctis suis ad ieiunādum vires non habere: ⁊ a carnib⁹ vel a vino abstinere nō posse. vendere etiā substātiaz suā ⁊ pauperib⁹ erogare: pauperū inopiam pulset: ⁊ abundātiores fructus tribuit: vt dum supflua sua pauperib⁹ largiunt peccatoꝝ idulgentiam ꝯsequant. Quid tam pium ac delegatū? Quid tam facile ⁊ in promptu positū esse pōt fratres charissimi: q; de eo qd̄ ampli⁹ q̄z opus est tibi de⁹ dignatus fuerat dare elemosynam dando studeas pctā tua redimere? Nō hoc iubet deus: vt ea que tibi vl' tuis necessaria sunt debeas erogare. De qbus etiā apl's dicit. Nō vt alijs sit refrigeriū: vobis aūt tribulatio supflua. Nō ille sibi indiget ex pendere: sed tibi vult in eternā beatitudinē ꝯseruare. Nam ⁊ pauperes ideo eē voluit: vt diuites haberēt quō pctā sua redimerent. Potuit enim deus oēs hoies diuites facere: sed diuitibus voluit numero puidere. Nō enim p suo merito pauci diuites plus colligūt q̄z illis opus est: ⁊ multi pauperes nō colligunt nec quod ipsis necessarium est. Hoc enim sicut iaz dixi diuine misericordie artificium est: vt dum pauperes patienter egestatem tollerát: indulgentiam peccatoruz accipiant

Similiter ꝛ diuites dum super flua misericorditer erogant: ꝛ a peccatis se redimant ꝛ ad pmia eterna perueniant. Considerate fratres charissimi ꝛ videte: quia nulla excusatio nobis pōt permanere: per quaꝫ dicamus peccata nostra non potuisse redimere. Potes forsitā dicere: quia carnem tuam vigilijs ac ieiunijs non possis affligere a vino vel a carnibus non possis abstinere. Nunquid potes dicere ꝙ ea que tibi amplius ꝙ̄ opus erat deus dedit non possis pro peccatis pauperib⁹ erogare? Sed tu forte respondeas ꝛ dicis. Ex eo ꝙ mihi amplius deus dederit: volo filijs vel filiabus meis argentum emere: ornamenta preciosa comparare. Cui ego respondeo. Ornamenta quidem emis: sed peccata non redimis. Et quia non solum decime nō sunt nostre: sed ecclesijs deputate: veruꝫ quicqd amplius ꝙ̄ nobis opus est a deo accipimus pauperibus erogare ðbemus. Si quod eis deputatum est nostris cupiditatibus vel vanitatibus reseruamus: quanti pauperes in locis vbi nos sumus fame vł nuditate mortui fuerint nouerimus nos rationem de animabus illorum in die iudicij reddituros. Est adhuc aliud gen⁹ elemosynarum: de quo possumus sine vllo labore peccata nostra redimere. Si eniꝫ ita sit pauper: vt nec aurum habeat: nec frumentum vel vinum vel oleuꝫ: vnde corporalem elemosynam faciat? Quia nō potest fieri: vt ab aliquibus hominibus non patiatur iniuriam. toto corde oibus inimicis suis indulgeat: ꝛ nullum peccatū maneat quod eius cōscientiā mordeat: ꝛ securus in oratione dominica dicat. dimitte nobis debita nostra: sicut ꝛ nos dimittimus debitoribus nostris. Et implebitur in eo illud quod christus in euāgelio promittere dignatus est dicens. Si dimiseritis hominibus peccata eorum: dimittet ꝛ vobis pater vester celestis pctā vestra. Et illud: Date ꝛ dabitur vobis: dimittite ꝛ dimittetur vobis. Videte fratres charissimi: quia sicut ꝛ illa alia de qua prius diximus: ita ꝛ in hac elemosyna: nullus pōt inuenire vnde se valeat excusare: nec aliquam rationem dare poterit ꝙ eam adimplere non possit. Ista enim elemosyna ꝑ quam in nobis peccātibus veniam damus. non de cellario nō de horreo: nō de sacello. sed de cordis thesauro profertur: ð quo ipse dominus dixit. Bonus homo de bono thesauro cordis profert bona. De illis ergo que supradiximus. idest auro argēto frumēto vino ꝛ oleo multi se possunt pauperes ex-

cusare. Illam vero elemosynā que de corde profertur: qua si ō te: aut qua cōscientia: vllus homo se dicturus est habere non posse? Et ideo qꝫ nō hēmus vn̄ nos excusare possumus: cui deꝰ amplius dederit q̄ illi opus est de supfluis pctā sua sustinet redimere. Ille vō q captiuos redimere ꝛ paupes pascere vel vestire nō ꝑualet. ꝯtra nullū hoiem odiū in corde reseruet: ꝛ inimicis suis: nō solū malū ꝓ malo nō reddat: sed ēt diligat ꝛ ꝓ eis orare nō desinat. certus de promissione vel de mīa dn̄i sui libera cōscientia ante tribunal christi dicere poterit. Da dn̄e quia dedi. dimitte qꝫ dimisiꝰ. Ea tamen cōditione vt posteaq̄ talibus elemosynis ceperit peccata sua redimē: qꝫ nunq̄ illi deerunt minuta pctā q̄ quottidie redimat: crimina capitalia non admittat. pp illō qd̄ scriptū ē. Qui baptizat a mortuo: ꝛ iterum ꝯtingit mortuū: qd ꝓficit lauatio eiꝰ? Et illud. Sicut odibilis fit canis: qn̄ reuertitur ad vomitū suum: ita peccator qn̄ reuertit ad pctm̄ suū. Sed duꝫ ista duo genera elemosynarum insinuare videmur: forte dicit aliquis. Ecce ego nec terrenam substantiā habeo quā possim pauperibus erogare: nec ab aliquo iniuriam patior cui indulgendo possim peccata mea redimere. Quid facturus sum: qui nec ita habeo nec ieiunare a vino vel a carnibꝰ valeo abstinere? Qui enī ista dicit poterā ei rn̄dere falsum eē qd̄ conatur asserere: quia nullus homo in hoc mundo inuenit: qui nunq̄ ab alijs iniuriam patiatur. Tamen acquiescamus ita esse vt asserit. Sic tamē acqescamus: vt ei demonstremus esse adhuc tertium elemosynarum genus quod ita omnes excusationes possit excludere: vt nullus vnq̄ inueniat qd̄ ei possit opponere. Ecce dixisti te nec abundāter frumenta colligere vnde vl cibum aut vestitū possis paupibꝰ dare: nec iniurias sustinere: q̄s inimicis debeas indulgere: ꝛ ideo dubitas q̄ nō habeas vn̄ possis pctā tua redimere. Accipe ḡ ꝛ fideliter tene ꝑclarū ac ꝑcipuum tertiū elemosynarū genus. Sit in te bona voluntas: oēs hoies dilige sicut teipsum: pro omnibus ora: ꝛ hoc illis desidera qd̄ ꝛ tibi. Et clamat tibi ab angelis pax hoibus bone volūtatis. Et qꝫ bona voluntas: ipa est charitas: si illam hēre volueris implebit in te illud qd̄ scriptuꝫ est. Charitas operit multitudinē pctōrū. Agnosce ergo qꝫ sublata est oīs excusatio vel contradictio tua? Non enī poteris ꝓbare q̄ bonā voluntatē habere nō possis: qꝫ potest fieri q̄ non velis. Nunq̄ tamen probare poteris q̄ non possis.

Et ideo tāta beneficia τ tam p̄clara medicamēta dn̄i τ saluatoris nostri nō negligēter sed fideliter accipere τ custodire cuȝ ipsius adiutorio laboremus: vt nō solū indulgentiā: sed etiā ad eterna p̄mia mereamur p̄uenire. De illis duab⁹ elemosynis que scd̄o vel tertio loco posite sunt est vnū: vt in nobis peccantib⁹ dimittamus vt pro inimicis nostris oremus: τ eos toto corde diligamus. Et aliud: vt per bonā voluntatē τ veraȝ charitatē que operit multitudinem peccatoꝝ: in nobis dei ꝓpitium hēre laboremus. Ita aperta est ipsa admonitio: vt expositore oīno nō egeat. Illam vero elemosynā quā primo loco posuimus. per quā ex eo q̄ nobis de⁹ amplius dat q̄̄ nobis opus est. τ pctā redimere τ p̄mia nobis eterna possum⁹ inspirante domino p̄parare consilium meum si volueritis audire. cū gaudio illam τ cum letitia poteritis deo auxiliante perficere. Quotiēs aūt messes aut vindemias colligitis: τ vestras τ olum qui ad vos pertinent cōputate expēsas. Simul etiam τ illud qd̄ in fisco daturi estis. Et id qd̄ vobis supesse cognoscitis: q₂ nō nobis p̄prie datū est sed sicut iam dictū est. dispensandū per vos pauperibus trāsmissum est: aut totuȝ: aut quantū cordi vestro deus inspirauerit sequestrate: τ sic fit apud vos quō si iam in manu dei obtuleritis. Hoc si fm̄ q̄ credimus facere volueritis fideliter venientib⁹ captiuis τ pauperib⁹: nō solum nō exasperat aut ꝯtristat animus vester: sed etiā letificat τ gaudet: dum ea que pro amore dei necessitatibus pauperū deputastis cū summo desiderio expēdere festinetis. Et implebit in vobis illud qd̄ scriptū est. Hylarem datorem diligit deus. Et illud. Sicut aqua extinguit ignē: sic elemosyna extinguit pctm̄. Et qd̄ in euāgelio ipse dn̄s dixit. Verūtamen date elemosynā: τ ecce oia mūda sunt vobis. Quod ipse p̄stare digneī. Qui cum patre τ spū scō viuit τ regnat deus in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Admonitio per quam docemur vt cogitationes malas debeamus fugere: τ eas iugiter q̄ sancte sunt cum dei adiutorio in corde seruare. Omelia. XXI.

In scripturis sanctꝭ fratres charissimi legimus q₂ eos qui dō aie sue salute solicitꝭ sunt: cogitatio sancta custodiet. Sic enim ait sermo diuinus: Cogitatio sancta custodiet te. Si cogitatio sancta custodit: illa que nō est sancta nō solū nō custodit: sed etiā perdit. Sed dicit forte aliquis. Et quis est qui possit semper de deo τ eterna

beatitudine cogitare: cū oībus
hoībus necesse sit de victu vel
vestitu: ⁊ domus sue ordinatio
ne sollicitudinē gerere? Nec de⁹
hoc iubet: vt sollicitudo de p̄sen
ti vita esse nō debeat: precipiēs
per apl̄m suum. Qui nō ope-
ratur nec māducet. Et illud qđ
de ipso idem apl's dixit. Nocte
⁊ die operātes: ne quē vestrum
grauaremus. Isti enim cogita
tioni per quā de victu ⁊ vestitu
rōnabiliter cogitat: q̄ hoc spā
liter deus precipit: si auaritia ⁊
cupiditas que luxurie fuire so
lent iuncte nō fuerint: quicqd agi
tur, quicqd cogitatur sanctū eē
iustissime creditur. Tantū est vt
nō sint ita nimie ipe occupatio
nes: vt nos deo vacare non si-
nant: ppter illđ qđ scriptū est.
Impedimēta huius mūdi fece
runt eos miseros. Et q̄ necessi
tas corporis paruis rebus ex-
pletur ⁊ cupiditas nunq̄: etiā
si totū mundū acquirat satia-
tur: respuamus cogitationes i-
pias que de venenosa cupidi-
tatis radice nascunt: ⁊ illas tm̄
modo diligamus: qb⁹ ad eter-
num premiū puenit: vt iplea
tur in nobis illud qđ prius di-
ctum est. Cogitatio sancta cu-
stodiet te. Et q̄ duo genera co-
gitationū bonarū ⁊ malarū cor-
dibus nostris s iugiter conant
inserere: cū dei adiutorio toto
corde: ⁊ toto aīo illas que san-
cte sunt festinemus recipere: vt
libidinosas aut iprobas possi
mus excludere. Sed forte dicit
aliquis. Ita fecerūt male ꝯsue
tudines ⁊ turpes cogitationes
in corde meo: vt eas a me nul-
la possim rōne depellere. Oī-
bus enim notum est: q̄ amor
amore vincitur. Incipiamus
bonas cogitationes diligere: ⁊
statim ab illis que male sunt
nos dn̄s dignabit liberare. Lo
cum quem in corde libidinosa
⁊ sordida cogitatio tenebat: ca-
stitas occupet. Quem auaritia
vastabat: mīa reparet. Quē su
perbia destruebat. humilitas
edificet. Quē malitia vel inui-
dia tanq̄ viperas veneno peus
serat: charitatis vel benignitatis
dulcedo cōponat. Q̄ aūt luxu
riosas cogitatiōes in corde. nō
debeamus suscipere: euidētib⁹
exemplis possumus approba
re. Attende queso te: quō si ali
quis in vestimētis nostris fleu-
mata vel sputa proijciat: ita no
bis horrorē faciunt: vt nec ocu
lis aspicere: nec summis saltem
digitis velimus attingere. Et si
nobis sputa q̄ sine pctō pijciū
tur in vestimētis nostris horro
rem faciunt: putas cogitatiōes
nostre libidinose quas diabo-
lus ingerit. qualem horrorē fa-
ciunt deo in aīabus nostris? Et
si sputa vel fleumata sic p hor-
rescimus que vtiq̄ inuiti excipi
mus: quāto magis cogitatiōes
sordidas: quas cum nostra vo

luntate in corde nostro moras habere permittimus opus est vt cū dei adiutorio celeri⁹ respuamus. Et hoc ꝯsidera: φ si in téplo dei de lignis ꝛ lapidib⁹ quisq̄ canes vel porcos introducat aut lutum mittat: aut stercora spargat: ita offendit animus noster: vt illū per quē negligentia facta est flagellari velimus. Et cum hec ita sint: quid de nobis cogitamus si in aiabus nostris: vbi sunt tépla dei viuētia multum peiora q̄ȝ stercora vel malignas luxuriosas cogitationes suscipiētes deo qui i nobis habitare dignatur iniurias irrogemus? Et ideo licet multum plus oporteat tantū vl' sic studeamus ab imundicia peccatoꝝ aīas nostras custodire: quō nec téplum dei. nec vestes nostras velumus aliqbus sordibus inquinari. Et illud dic mihi queso si te in ꝯuentu populi aliqua famosa meretrix expansis manibus amplecti aut osculari conetur: vtrū hoc patienter aut libēter excipias: ꝛ nō magis eam ꝛ manib⁹ repellis ꝛ in faciē conspuis. timēs ne forte quicūq̄ viderint ex ꝯsuetudine hoc eam fecisse diiudicent? Certū est enim φ nō soluȝ qui hōesti vel casti sunt hoc erga se fieri non pmittunt: sed etiā ꝛ illi qui in secretis luxurie deseruiūt meretricū amplexus in cōuētu hoīum perhorrescunt: plus timētes opprobria hoīuȝ q̄ȝ dei presentiam in occulto. Si ergo ꝓpter iudicia hoīuȝ nullus est qui velit publice a meretricib⁹ osculari: quare in secreto ꝯsciē nostre imundissimas meretrices. i. cogitationes luxuriosas ꝛ impias: nō solū frequēter suscipere: sed etiā nō paruas moras habere permittimus? Est ꝛ alia similitudo: quā prudenter ꝯsiderare d̄bemus. Et hoc attēdite fratres: q: si aliqs carbonem viuū quēuis grandem apprehēdat in manu sua. ꝛ eū statim pijciat: nec cōbusturam hic poterit nec doloreȝ. Si vo eū vel vnius hore memēto tenuerit sine vulnere iactare non poterit. Hoc ergo qd̄ d̄ carbonibus viuis obseruam⁹ in corpore? quare de cogitationibus malis non timemus in corde? Est ꝛ aliud vnde hoc qd̄ dicimus probare possumus. Dic mihi queso te. Nūqd est illius hō qui super secessum vl' cloacam vermibus plenam velit stare: ꝛ eoꝝ putredinem ventilare? Cōpara fetorē cloace cogitationib⁹ luxuriosis: ꝛ vide q̄ pars maioreȝ possit exalare fetorem. Si bene ꝛ iuste iudicas: incōparabiliter grauioreȝ putorem reddūt cogitationes luxuriose q̄ȝ cloace: quia ille feces aiaꝝ sunt iste corpoꝝ. Et sine dubio quātum melior est aia corpore: tm̄ maiorem fetorem

reddũt sordide cogitationes in aiam q̃ in carne secessus aut cloace. Quõ ergo in locum fetoribus plenũ: diu stare nolumus corpora nostra: sic cogitationes luxuriosas et sordidas: nec ad momẽtum quidẽ moras habere permittamus ĩ aiabus vel in sensibus nostris. Et qr inter reliquas cogitationes maxime iracũdia cupiditas et luxuria cordibus nostris iugiter conant obripere si eas volumus christo auxiliante repellere sanctis cogitationibus studeamus animũ nostrum occupare. Habemus enim multa in scripturis sanctis: per q̃ nobis dñs noster et sanctorũ premia pollicet. et peccatorũ supplicia cõminatur: misericorditer admonẽs: vt et iusti perseuerent in bonis: et impij reuocentur a malis. Que si frequẽtius aut ipsi. aut alijs legentibus voluerimus libenter audire: nunq̃ nobis poterũt cogitatiões male surripere. Que cum ita sint fr̃es charissimi: nõ sine grãdi verecũdia et possumus et debemus q̃d cum in arca vbi sunt vestimenta nostra: qualẽcunq̃ scintillam ignis intrare nolumus: per iniquas tñ cogitationes intus in arca cõscientie nostre flãmas iracũdie non solũ intrare pmittimus: sed etiã falsis suspicationibus ad maius incẽdiũ prouocamus atq̃ succendimus. Et quam excusationẽ apud deum habere poterimus: qui plus amamus vestẽ nostram q̃ animam nostram? Nec graue nec durum nec impossibile est: quod a nobis requirit fratres charissimi. Nam licet incomparabiliter amplius debeamus custodire animas nostras: tamen non paruum profectũ habet: qui vel sic custodit animam suam: vt ne a malis vel a turpibus cogitationibus sordidet: quomodo custodit vestem suam. ne aut a tineis aut a muribus corrumpatur. Rogo vos fratres: qd nobis tantũ male meruit anima nostra ad dei imaginẽ facta: vt vel tantam custodiam ei nolimus impendere quantum de nostris vestibus videmur cogitare? Et cum corpora nostra videant oculi hominum: et animas nostras suspiciant oculi angelorum: nescio qua conscientia ornamus et cõponimus preciosis vestibus carnem nostrã: quã post paucos dies aut annos vermes deuoraturi sunt in sepulchro: et animam nostram. non ornamus bonis operibus: que deo et angelis pñtanda erit in celo. Et ideo mutata in melius vita corporibus nr̃is mediocrẽ ac sufficientem victum ac vestimentũ puideamus: vt totũ quo melius iuuare possumus

luntate in corde nostro moras habere pmittimus opus est vt cũ dei adiutorio celerius respuamus. Et hoc ꝯsidera: q꜄ si in tẽplo dei de lignis ꝛ lapidib⁹ qs꜄ qꝫ canes vel porcos introducat aut lutum mittat: aut stercora spargat: ita offendit animus noster: vt illũ per quẽ negligentia facta est flagellari velimus. Et cum hec ita sint: quid de nobis cogitamus si in aiabus nostris: vbi sunt tẽpla dei viuẽtia multum peiora qꝫ stercora vel malignas luxuriosas cogitationes suscipiẽtes deo qui i nobis habitare dignatur iniurias irrogemus? Et ideo licet multum plus oporteat tantũ vl' sic studeamus ab imunditia peccatoꝝ aias nostras custodire: quõ nec tẽplum dei. nec vestes nostras volumus aliqbus sordibus inquinari. Et illud dic mihi queso si te in ꝯuentu populi aliqua famosa meretrix expansis manibus amplecti aut osculari conetur: vtrũ hoc patienter aut libẽter excipias: ꝛ nõ magis eam ꝛ manib⁹ repellis ꝛ in faciẽ conspuis. timẽs ne forte quicũqꝫ viderint ex ꝯsuetudine hoc eam fecisse diiudicent? Certũ est enim q꜄ nõ solũ qui hõesti vel casti sunt hoc erga se fieri non pmittunt: sed etiã ꝛ illi qui in secretis luxurie deseruiũt meretricũ amplexus in cõuẽtu hoium perhorrescunt: plus timẽtes opprobria hoiuꝫ qꝫ dei presentiam in occulto. Si ergo ꝓpter iudicia hoiuꝫ nullus est qui velit publice a meretricib⁹ osculari: quare in secreto ꝯscie nostre imundissimas meretrices. i. cogitationes luxuriosas ꝛ impias: nõ solũ frequẽter suscipere: sed etiã nõ paruas moras habere permittimus? Est ꝛ alia similitudo: quã prudenter ꝯsiderare dẽbemus. Et hoc attẽdite fratres: q꜄ si aliqs carbonem viuũ quẽuis grandem apprehẽdat in manu sua. ꝛ eũ statim piiciat: nec cõbusturam hře poterit nec dolorem. Si vero eũ vel vnius hore memẽto tenuerit sine vulnere iactare non poterit. Hoc ergo qđ đ carbonibus viuis obseruam⁹ in corpore? quare de cogitationibus malis non timemus in corde? Est ꝛ aliud vnde hoc qđ dicimus probare possumus. Dic mihi queso te. Nũqd est illius hõ qui super secessum vl' cloacam vermibus plenam velit stare: ꝛ coꝝ putredinem ventilare? Cõpara fetorẽ cloace cogitationib⁹ luxuriosis: ꝛ vide q̃ paris maiorem possit exalare fetorem. Si bene ꝛ iuste iudicas: incõparabiliter grauiorem putorem reddũt cogitationes luxuriose qꝫ cloace: quia ille feces aiaꝝ sunt iste corpoꝝ. Et sine dubio quãtum melior est aia corpore: tm̃ maiorem fetorem

reddũt fordide cogitationes in aiam q̈ȝ in carne secessus aut cloace. Quõ ergo in locum fetoribus plenũ: diu stare nolumus corpora nostra: sic cogitationes luxuriosas ꝛ sordidas: nec ad momẽtum quidẽ moras habere permittamus ĩ aĩabus vel in sensibus nostris. Et qꝛ inter reliquas cogitationes maxime iracũdia cupiditas ꝛ luxuria cordibus nostris iugiter conanẗ obripere si eas volumus christo auxiliante repellere sanctis cogitationibus studeamus animũ nostrum occupare. Habemus enim multa in scripturis sanctis: per q̃ nobis dñs noster ꝛ sanctorũ premia polliceẗ. ꝛ peccatorũ supplicia cõminatur: misericorditer admonẽs: vt ꝛ iusti pseuerent in bonis: ꝛ impij reuocentur a malis. Que si frequẽtius aut ipsi. aut alijs legentib⁹ voluerim⁹ libenter audire: nunq̈ȝ nobis poterũt cogitatiões male surripere. Que cum ita sint frẽs charissimi: nõ sine grãdi verecũdia ꝛ possumus ꝛ debem⁹ qđ cum in arca vbi sunt vestimenta nostra: qualẽcunq̈ȝ scintillam ignis intrare nolumus: per iniquas tñ cogitationes intus in arca cõscientie nostre flãmas iracũdie non solũ intrare pmittimus: sed etiã falsis suspicationibus ad maius incẽdiũ prouocamus atq̈ȝ succendimus. Et quam excusationẽ apud deum habere poterimus: qui plus amamus vestẽ nostram q̈ȝ animam nostram? Nec graue nec durum nec impossibile est: quod a nobis requiriẗ fratres charissimi. Naȝ licet incomparabiliter ampli⁹ debeamus custodire animas nostras: tamen non paruum profectũȝ habet: qui vel sic custodit animam suam: vt ne a malis vel a turpibus cogitationibus sordideẗ: quomodo custodit vestem suam. ne aut a tineis aut a muribus corrumpatur. Rogo vos fratres: qd nobis tantuȝ male meruit anima nostra ad dei imagineȝ facta: vt vel tantam custodiam ei nolimus impendere quantum de nostris vestibus videmur cogitare? Et cum corpora nostra videant oculi hominum: ꝛ animas nostras suspiciant oculi angelorum: nescio qua conscientia ornamus ꝛ cõponimus preciosis vestibus carnem nostraȝ: quã post paucos dies aut annos vermes deuoraturi sunt in sepulchro: ꝛ animam nostram. non ornamus bonis operibus: que deo ꝛ angelis pſentanda erit in celo. Et ideo mutata in melius vita corporib⁹ nr̃is mediocreȝ ac sufficientem victum ac vestimentuȝ pudeamus: vt totũ quo melius iuuare possumus

anime nostre in eternā beatitudinem per elemosynam paupe rum reponam⁹:ne forte si plus de carne q̄ de aīa cogitamus. cum ad illud nuptiale cōuiuiū nō bonis ornati operib⁹:sꝫ ma gis vitiorꝫ pānis sordentib⁹ in uoluti venerimus:dicat nobis. Amice quō huc intrasti nō ha bens vestem nuptialē? Auertat deus a nobis illud qd̄ sequit. Ligate inquit illi manus ꝛ pe des:ꝛ proijcite in tenebras exte riores. Ibi erit fletus ꝛ stridor dentium. Ecce qualē sniam au dire merebit:qui per vanitateꝫ ꝛ luxuriā ornat carnē suā: ꝛ pp vitam eternā bonis operib⁹ dis simulat ornare aiam suā. Sed credimus d̄ dei misericordia q̄ ita nobis inspirare dignabitur: vt cor nostrū a malignis cogita tionibus ipso auxiliante custo diamus illesum:ꝛ corpus no strūꝫ in omni castitate ꝛ sobrie tate nitidum ꝯseruemus: vt cū ante tribunal eterni iudicis ve nire meruerimus:non pro ma lis actib⁹ penā mereamur acci pere:sed pro bonis operib⁹ ad eterna premia peruenire. Qui cum prē ꝛ spū sancto viuit ꝛ re gnat in secula seculorꝫ. Amen.

¶ Admonitio de diligēdis ini micis. Omelia. XXII.

In diuinis volumi nibus fratres charis simi. Ita dispēsauit spūs scūs:vt ꝛ sanus ornamenta: ꝛ egrotis spūalia medicamēta deesse nō possint. Quā rem ego dño donāte co gnoscens vnicum ac singulare aiarꝫ remediū:tanq̄ spāle anti dotum vobis studui puidere.

Primū ac pncipale remediū anie egrotanti est:ita charitatis dulcedinē retinere:vt nō soluꝫ amicos:sed etiā inimicos velit toto corde diligere:ppter illud qd̄ scriptuꝫ est. Si dimiseritis hoibus peccata eorū:dimittet vobis pater vester celestis pctā vestra. Ut ergo tam preclarā di lectionem ꝛ memoriter retinere ꝛ operib⁹ possitis deo auxiliāte perficere:pauca capitula d̄ scri pturis sanctis excerpsim⁹:que vnusq̄sq̄ si nō discutiendo sed credendo susceperit:ꝛ peccatorꝫ indulgentiā accipiet ꝛ ad eterne vite beatitudinē deo auxiliāte perueniet. In primis ꝯsideran dum ꝛ totis viribus imitanda benigna etiā erga inimicos an tiquorꝫ sanctorꝫ charitas. Naꝫ btūs Joseph pro parricidij cri mine impijs ꝛ inimicis fratri bus suis nō odij amaritudinē sed charitatis dulcedinē recō pensauit. Osculabat enim sin gulos ꝛ per singulos flebat:q bus nō solū nihil mali repen dens.sed etiam oīa bona retri buens taꝫ viuo q̄ mortuo pa tre germano semp amore dile xit. Beatū quoq̄ moysen cū frequēter populus rebellis nō

solũ ɔtẽnere:sed etiã lapidare
voluissent:memor diuine chari
tatis pro illis dño supplicabat
vt clamaret. Si non dimiseris
pctm̃ populi tui:dele me de li
bro quẽ scripsisti. In ipso enĩ
veteri testamento legimus scri-
ptum. Itinera eorum qui iniuriã
retinerẽt malefacti in mortẽ. Et
iterum. Ne memor inquit sis
iniurie pximi tui. Et iterũ. Si
videris asinum inimici tui in
luto iacentẽ:non preteribis nisi
prius alleuabis eum. Quo lo
co vnusquisqȝ diligẽter ɔside-
ret:quod si asinum inimici nõ licet
in luto dimitti: quantomagis
hõ ad imaginẽ dei factus non
debet odio haberi vel negligi?
Beatus quoqȝ Iob ita veraȝ
et perfectã charitatẽ etiã cuȝ ini
micis fideliter retinebat et gau-
dens:vt libera ɔsciẽtia ad dñȝ
diceret. Si gauisus sum ad rui
nam inimici mei:et exultaui eo
quod inuenisset euȝ malũ:vel si in
corde meo dixi bene. Btus vero
Dauid licet multis virtutibus
fuerit ornatus:nulla tamen eũ
actio familiarius deo ɔiunxit
quam dilectio inimicorum suorum. Cui
cum inimicus suus in facie ma
lediceret:maluit tantũ parcere
et diuino iudicio reseruare quam sue ira
cundie satisfacere. Et in tantuȝ
nõ fuit simulata nec falsa dile-
ctio:vt ipsos etiã suos aduersa
rios fleret:et in illis qui eos oc-
cidere presumpserant vindica-

ret. Ideo securus dicebat in psal-
mis illud quod oẽs hoĩes satis at
tento ac trementi aĩo dicere de
bent. Si reddidi retribuentib'
mihi mala:decidaȝ merito ab
inimicis meis inanis. Persequa
tur inimicus aĩam meã et com
prehendat eã:et ɔculcet eam: et
gloriã meam in puluerẽ dedu-
cat. Ecce quali maledicto seip-
suȝ ɔdẽnat:qui de inimicis di-
ligendis dei precepta ɔtẽnens
odium in corde seruare nõ me-
tuit. Unde ɔsiderandũ est:qua
fronte vel qua ɔscientia versicu
lum istum ex ore suo pferre po
terit:qui inimicis suis mala p
malis retribuit. Per salomo-
nem quoqȝ spũs scũs clamat et
dicit. Cum ceciderit inimicus
tuus ne gaudeas:ne forte vide
at deus et displiceat illi:et auer-
tat iram suam ab eo. Et vtiqȝ
cum ab illo auerterit.ad illũ di
rigat qui de inimici ruina gau-
debit sm̃ illud. Qui in ruina le
tatur alterius nõ erit ipunitus.
Iteȝ alibi. Homo homini ser-
uat iram:et a deo querit mede-
lam? Et in hoĩem sibi similem
nõ habet mĩam. Ipse cum ca
ro sit reseruat iram et ppitiatio
nem querit a deo? Quis exora
bit pro delictis illius? Dicit q-
dam in veteri testõ. Dilige pxi-
mum tuuȝ:et odio habebis ini
micum tuum. Sed quisquis sano in
tellectu scripture diuine sensuȝ
agnoscere cupit:sententiã istaȝ

hoc modo intelligat vt diligat omnem hoiem pximū suū: q' etiā in vno hoie malo impleri pōt. In ipso .n. vno qui mal' ē r pximū habes r inimicū. Nam q' homo est: pxim' tu' est: q' malus est non solū tuus. sed etiam suus inimicus est. Diligite ergo in eum carnem r animam. hoc est proximū tuū. quem deus fecit: r odio habe maliciā quā ipso consentiente diabolus intromisit. Quod si cū spiritu sancto r pio aio feceris: vices celestis medici agis odio habens morbū r diligēs egrotum. Item p salomonē loquitur spiritus sanct'. Si esurierit inimicus tuus ciba illū: si sitit potū da illi. Hoc enim faciens carbones ignis congeres super caput ei'. Hoc loco grādi diligentia obseruandū est: ne forte dum eū non bn̄ intelligimus de medicamentis nobis vulnera faciamus. Solēt enim nōnulli h preceptū facere quasi ad satiandū furorē suū. Dicūt .n. apō se. Ecce cibo inimicū meū vt ardeat in eternū. Auertat deus hmōi intelligētiam ab aio nostris. Qualiter ergo accipi debeat loc' iste sancti r antiqui patres reuellante spiritu sancto diffinierunt. Si esurierit inquit inimicus tuus ciba illū rc. Hoc enim inqt faciens carbones ignis cōgeres super caput eius. Caput i homine sensus rōnalis intelligit: qui sensus a feruore caritatis recedens factus fuerat frigidus. Unde scriptum est. Qr abundauit iniquitas refrigescet caritas multorum. Necesse ē vt q' est saluti ꝯrīū sapiat: r cui deberet eē amicus inimic' existat. Ad sanandū ergo talē freneticum hoies sanctos r caritatis igne accensos hortatur spirit' sanct' dicens. Carbones ignis cōgeres super caput eius. Cū n. inimico tuo pio aio frequētius bn̄feceris: q̄ntūlibet fit impius r crudelis barbar' r cruētus: tn̄ tandē aliqn̄ erubescere r dolere r penitere incipit qō admisit. Iam cū pniam cepit agere sensus rōnabilis. hoc est caput ipsius incipit caritatis igne succendi: qui prius quasi frigidus r freneticus contra te cōsueuerat iracundiā retinere spiritali calore tua bōitate sue census incipit te toto corde diligere. Ecce quō sancti patres hunc scripture locū intelligendum esse dixerunt. Nam absit a sensu catholico vt eo aio qs q̄s boni aliquid conetur impendere: vt eum pro hoc beneficio velit in eterno incendio concremari. Unde cum grandi cautela fidei considerandū est r timendū ne sequamur lr̄am occidentē: sed magis spm̄ viuificantem diligamus. Et illō fratres charissimi cum grandi ti-

more considerare debem⁹: qđ in .ps ſpe ſanctus dixit. Cum eni illam celeſtem hieruſalē.i. ꝯgregationē oium ſanctoꝝ q̄ cū xp̄o eſt regnatura ad laudā dū dn̄m ꝓuocaret cū dixiſſet. Lauda hieruſalē dn̄m. addidit. Qui poſuit fineſ tuos tuos pacē. Ergo (vt ipſi videtꝭ) hieruſalē illa celeſtis muros de pace ꝯſtructos hꝫ. Qui.n.talē pacē ⁊ talē charitatē hꝫ vt oēs diligat ⁊ ꝓ bōis orat vt meliores fiant ꝓ malis ſupplicat: vt cito ſe corrigant: de qua parte voluerit intrare illius celeſtis hieruſalē portas apertas merebitur inuenire. Cui aūt non vult habere talē charitatē qualem xp̄s ꝑcepit ⁊ ap̄ls docuit: ex oī ꝑte hieruſalē portas clauſas inueniet. Et q2 oleū charitatꝭ hr̄e noluit: clauſis ianuis ſp̄oſi cū illis fatuis virginibus illā metuendā audiet vocē. Amē dico vobis: neſcio vos vnde ſitꝭ. Dn̄o enim illis quinq3 virginibus que charitatis oleū habuerūt: illa celeſtis hieruſalem aperiet ianuas ſuas: vt intrēt i gaudio dn̄i ſui: ſic illis econtrario: q ſine charitate vēiūt claudit: ⁊ eterna a ſe ſeparatiōe repellit. Et iplebitꝭ in eo qđ i ipſo pſalmo ſcriptū eſt ꝺ illa hieruſalē. Qm̄ ingt confortauit ſeras portaꝝ tuaꝝ. Clauſis portꝭ ⁊ ꝯfirmatis ſeris nūq3 exiet amic⁹: q2 q̄ mō iuſt⁹ erit exitu rus a gloria. ita ⁊ pctōr nūq3 poterit liberari a pena. Et iō ſi volum⁹ vt ab iſtis malis nos dignetꝭ diuina pietas liberare ⁊ vt i illā celeſtē hieruſalē mereamur intrare: totis virib⁹ laboremus. Et qd nos ſeparabit a caritate xp̄i? Tribulatio an anguſtia. an pſecutio. an fames an nuditas: an piculū an gladius? Et illud. Certus ſum eē q2 neq3 mors neq3 vita neq3 angeli neq3 principatus neq3 ptātes neq3 altitudo. neq3 profundū neq3 inſtantia. neq3 futura neq3 creatura alia poterit nos ſepare a charitate dei que eſt i xp̄o ieſu dn̄o noſtro. Ecce ſicut audiſti beatū apoſtolū ⁊ apoſtolicos viros tanta ac tā terribilia a charitate xp̄i ſepare nō poterāt. Unde nimis dolendū eſt vt cū illi a charitate nec tormentis potuerint ſeparari: nos interdū ociosis fabulis ſeparemur. Et nōnunq3 ꝑꝑ paruiſſimū ꝯuitiū ⁊ cuiuſcūq3 miſeri hoīs detractionē ita derelinquimus charitatē: vt cū eo nō ſolum multis diebus. ſed ēt mēſibus fortaſſis ⁊ annis nec loquimur nec ad ꝯuiuiū venire velimus. Et nō attēdim⁹: q2 dum nos inuicem odio habem⁹: ita muros ciuitatꝭ hieruſalē ꝯ nos claudimus: vt nobis null⁹ adit⁹ remaneat ꝑ quē itrare poſſim⁹. Et q2 ciuitas illa hitatores deū hēbit. dn̄e ioāne euāꝭ.

Deus charitas est: qui charitatem hēre noluerit qua frōte vl' qua ꝯsciētia ad eum qui charitas est presumit accedere? Hec oia fratres charissimi dum vobis paterna pietate frequēter insinuo: absoluo apud deum cōscientiā meā. Et q2 nullus erit vnq̄ qui se in veritate excusare valeat: qꝫ verā pacē ꝛ verā charitatem tenere nō possit: totis viribus dei mīam deprecemur: vt nobis illā charitatē sine qua nullus vnq̄ deū videbit insinuare ꝛ donare dignetur: vt nullis nec tormētis nec dānis ab illi⁹ dilectione vel dulcedine separemur. Si iubetis iā nō est opus vt vos ꝓlixiore sermone fatigemus. Et ideo iam ista que ad presens dicta sunt charitati vestre sufficiāt: dum hec deo placita que accipitis sanctis cogitationib⁹ velud munda aialia assidue rumienatis: ꝛ qualit' eaꝫ cum dei adiutorio positis implere vestris animis diffinitis. Eaqꝫ sequunt' de amore inimicoruꝫ aut die crastino: aut certe die dñico absqꝫ aliqua lassitudine corporis opportunius audietis. Prestante dño nr̄o iesu xp̄o. Qui est honor ꝛ gloria in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Admonitio per quam suadetur vt omnis populus donec diuina mysteria celebrantur in ecclesia fideliter expectēt.

Omelia. XXIII.

Rogo vos frēs charissimi ꝛ pīna charitate cōmoneo: vt q̄tiens aut in die dñico: aut in alijs maiorib⁹ festiuitatib⁹ misse fiunt: nullus de ecclesia discedat. donec diuia mysteria cōpleant'. Et q̄uis multi sunt de quoꝝ fide ꝛ deuotione gaudeam⁹: sunt tñ plures minus de salute sue aie cogitātes: qui lectis diuinis lectionib⁹ statim de ecclesia exeunt foris: cū tñ dum etiā ipse lectiones legūtur aliqui ex illis ita ociosis fabulis ꝛ secularib⁹ occupant': vt eas nec ipsi audiant: nec alios audire ꝑmittant. Isti tales minus a nobis culparent': si ad ecclesiam nō venirent: q2 ibi probātur amplius deū ledere: vbi pctōꝝ poterant indulgentiam ꝑmereri. Unde rogo vos frēs: vt humilitatis nostre suggestionem nō solum patiēter: sed etiā libenter accipiatis. Si enim diligenter attenditis: cognoscitis q2 nō tunc fiunt misse qñ diuine lectiones in ecclesia recitant': sed qñ munera offerunt': ꝛ corpus vel sanguis dñi ꝯsecratur. Nam lectiones siue ꝓphicas siue aplicas siue euāgelicas etiaꝫ in domib⁹ vestris: aut ipsi legere: aut alios legentes audire potestis: Consecrationē v̄o corporis aut sanguinis xp̄i: nō alibi nisi in domo dei audire vel videre poteritis. Ideo qui vult

missas ad integrū cū lucro sue aie celebrare: vsqꝫ quo dñica dicatur oratio: et bñdictio populo detur humiliato corpore et cōpuncto corde debet in ecclesia ꝓtinere. Cuꝫ enim maxima pars populi: imo qđ peius est pene oibus recitatis lectionibꝰ exeunt de ecclesia: cui dicturus est sacerdos sursum corda? Uel quō rñdere possunt habere ad dñm: qñ deorsum in plateis: et corpe simul et corde, discedunt? Uel qualiter cū tremore simul et gaudio clamabūt. Sanctus. Sanctus. Sanctus. benedictꝰ qui venit in noie dñi? Aut quādo oratio dñica dicit: quis est qui humiliter et veraciṫ clamet. dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris? Cū enim etiaꝫ illi qui se in ecclesia ꝓtinent: si non dimiserint debita debitoribus ad iudicium magisꝙ ad remedium oīonem dñicam ꝓferunt ex ore: quā implere nō ꝓbātur in opere. et sine causa dicūt: libera nos a malo: qñ ipsi nō desinunt reddere malū pro malo. Si ergo etiā illi periclitanṫ qui intus sunt si implere noluerint qđ ꝓmittunt: quid de se cogitāt illi quos aut insaciabilis cupiditas aut amor seculi istius ita detinet implicatos. vt eos vniꝰ hore momento stare in ecclesia nō permittāt? Quibꝰ nō sufficit qꝫ per totā hebdomadam: aut pro necessitate: aut forte qđ verius est pro cupiditate iugiter occupanṫ: adhuc isup viiꝰ aut duarū horarū spacium qꝫ vident magis corpore ꝙ corde ad ecclesiā ꝯuenire: mittentes dorsa sacrificijs vel sacerdotibus dei: ad amplexandā voluptatē seculi huius sine mora aliqua reuertunṫ: nō agnoscentes quid expectāt quidue relinquāt. Sequunṫ tenebras: et deserūt lucē. Amplectunṫ vmbrā et despiciunt veritatē. Dimittūt dulcedinē xp̄i et requirūt amaritudinē mundi: diligētes vanitatem et querētes mendaciū. Uere ignorat quantū boni in celebrandis missis agiṫ: qui de ecclesia festinus egrediṫ. Cum tñ istos tales si aut rex aut aliqua potēs ꝑsona vocassent ad prādiuꝫ: velim scire si presumerēt discedere nisi prius totū prandiuꝫ cōpleretur? Et si persona nō teneret: gula teneret. Quare de cōuiuio hoīs nisi perexpeditum fuerit nō discedimus: nisi qꝛ et forte ventrē plusꝙ expedit implere volumus et hoīes ledere formidamus? Quare ꝺ spirituali conuiuio et diuino cito discedimus? Timeo dicere ne forte aliqui irascanṫ: sed tñ tam ꝓpter meum ꝙ ꝓpter vestruꝫ periculū dicturus sum. Hoc iđ facimus: qꝛ nec de cibo aie curamus: nec deuꝫ timemus: nec hoīem reueremur. Et qꝛ deo ꝓ

pitio nō sunt toti in hac parte culpabiles. sed multi inueniūt qui vsqꝫ quo bn̄dictio sup populū dei in ecclia nō discedūt ⁊ humilr̄ orare: nō solū pro se. sed ⁊ p alijs nō desinūt. Illis qbus deus dedit tantā cōpunctionē: vt in ecclesia pseuerent: retribuit ⁊ mercedē: eos vō q negligentes sunt iusto iudicio dānabit. Et iō fratres monete eos qui nec orationē dn̄icam dicere nec benedictionē accipe volūt: nec desinite castigare dedentes eis ⁊ infinitissime cōminātes: qꝛ nihil eis pdest ꝙ lectiones diuinas audiāt: si ante ꝙꝫ diuina misteria cōpleantur abscedūt. Illis tn̄ q in publicis necessitatibus occupāt: ⁊ eis q aliqua infirmitate phibēte expectare nō pn̄t. imputare non possumus nec debemus. Ipsi tn̄ videāt in conscientijs suis: vtꝝ eos necessitas retrahat an voluntas. Unde iteꝝ atqꝫ iteꝝ rogo pariter ⁊ ptestor vt oi die dn̄ico: ⁊ pcipue in maioribus festiuitatibus donec diuia misteria cōpleantur nullus de ecclesia abscedat nisi forte de qbꝰ supradixim⁹: quos aut grauis infirmitas aut publica necessitas stare diutius nō permittat. Uere dico fratres: satis duꝝ ⁊ ppe impiū est vt xp̄iani nō habeāt reuerētiā diei dn̄ico: quā iudei obseruare videnť in sabbato. Cum. n. ipsi infelices ita sabbatū obseruāt vt in eo nihil terreni opis exercere presumant: ꝙ̄to magis illi qui nō argēto nec auro. sed pcioso sanguine xp̄i redēpti sūt debēt attēdere pciū suū ⁊ resurrectionis die deo vacare. ⁊ de salute anime sue attentius cogitare? Ad extremū si toto die dn̄ico lectioni insistere ⁊ deo vacare negligimus: non leuiter in deo peccamus. Quantū mali est si vel vnius vel duaꝝ horaꝝ spacio dū diuina misteria celebrātur in ecclesia stādi paciētiam nō habem⁹: sed qđ peius ē ita nos amor seculi hui⁹ inebriat: vt nos vmbre volatice ad vana ⁊ falsa gaudia q̄ veros dolores pariūt voluptas mūdialiū cupiditatū iugiter trahat. Unde iteꝝ atqꝫ iterum rogo vt nullus ex vobis de ecclesia discedat nisi cū diuia misteria ad integꝝ fuerint celebrata. Et ita vos in ecclesia ptinete: vt null⁹ ex vobis terrenis aut ociosis se fabulis studeat occupare. Ego qđ ⁊ mihi expedit dicere. ⁊ vos oꝫ audire humiliter: āmoneo pariter ⁊ ptestor. Qui ptēnit p̄conē sentiet iudicē. Ille vero q me libēter audierit ⁊ qđ supplicaui iplere ptēderit: credo ꝺ dei misericordia ꝙ illi etiam in hoc seculo ⁊ in futuro repn̄tabunť premia gloriosa. Ille vō qui ptēnere voluerit nō se poterit ante tribunal xp̄i excusare

dicendo se nec a malis phibi-
tus: nec ad ea que sunt sancta.
et deo placita amonitioe assi-
dua puocatu. Sed credim⁹ ꝺ
dei misericordia: q nō de ꝯtē-
ptu icursuri estis iuditiū. s; ma
gis pio begna obedietia puc
nictis ad regnū. Prestāte do-
mino nostro iesu xp̄o. Qui cū
p̄re et spū sancto viuit et regnat
in secula seculoꝝ. Amen.

Admonitio vt p capitali-
bus cribus sine aliq dissimu-
latione ad medicamēta pnie
recurrat. Omelia. XXIIII.

Quoties euenerit fra
tres charissimi: vt i
quocūq3 graui pec
cato aut etiā vt se
h3 humana fragilitas cadat:
nec q: deus iustus est desparet.
nec q: misericors est. de nimia
securitatē cōfidere. Sed sic ti-
meat iusticiā vt qrat misericor
diā: sic de misericordia ꝯfidat:
vt tñ ꝺ iusticia ꝯtremiscat. Qz
qātū nos deus expectat diuti⁹.
vt corrigamur: tm̄ grauius vi-
dicat si de ꝯuersione tardi⁹ co
gitam⁹. Optime.n.malagma
vel fibula calidis adhuc vulne
ribus apponit: et cito vuln⁹ ad
sanitatē reducit: qꝺ putrescere
diuturna adustione nō finitur.
Sed dicit aliqs. Cū ad sene-
ctā venero tūc ad pnie medica
menta ꝯfugiā. Quare hoc de
se fragilitas humana p̄sumit.
cū vnū diē vite sue in ptāte nō
hēat. Quā multi se credebāt
longo tempore viuere: et ita il-
los mors repentina subtraxit.
vt nec ad illam momentanea3
possint penitentiam perueni-
re. Erubescim⁹ modo paruo
tempore penitentam agere: et
nō timemus sine vllo termino
eterna supplicia sustinere. O
infelix homo: de ipso vulnere
non erubescis? Et de ligatura
vulneris erubescis? Pecca-
tum enim vulnus est: peniten-
tia ligatura vulneris est. Tu
qui penitentiam non vis age-
re sine dubio dissimulas medi
camenta tuis vulneribus adhi
bere: et non agnoscis quia plus
fetidum est et maiorem horro-
rem generat vulnus deoper-
tum: q3 si esset medicamen-
tis appositis inuolutum. Et
hoc considerate fratres: quia si
nobis etiam capitalia crimi-
na nō surriperent: ipsa minuta
peccata, que (qꝺ peius est)
aut non attendimus: aut cer-
te pro nihilo computamus si
simul omnia congregentur. ne
scio que bonorum operum
habundantia illis prepōdera
re sufficiat. Cogitem⁹ ex quo
sapere cepim⁹. qd pro iuramē
tis. quid pro iniurijs. quid p
maledictis. quid p detractiōi-
bus. qd p ociosis sermonibus
qd pro odio. quid pro ira. qd
pro inuidia. quid pro ꝯcupi-
scētia mala. qd pro gula. quid

pro somnolētia. quid pro sor-
didis cogitationib⁹. quid p cō
cupiscentia oculoꝝ. quid p vo
luptuosa delectatione auriū.
quid pro exasperatione paupe
rū: qd ꝙ aut tarde aut diffici
le xp̄m in carcere visitauimus:
qd ꝙ peregrinos negligēter ex
cipimus: ꝙ s̄m pmissiōem no
stram in baptismo hospitibus
pedes lauare neglerimus: ꝙ i-
firmos tardius ꝙ͂ oportuit vi-
sitauimus: ꝙ discordes ad con
cordiā nō toto ⁊ integro aīo re
uocauimus: ꝙ ecclesia ieiunan
te prandere volumus: ꝙ in ipa
ecclesia stantes dum sancte le-
ctiones legerent. ociosis fabu-
lis occupati fuim⁹: ꝙ aut psal-
lendo: aut orando aliquotiens
aliud ꝙ͂ oportuit cogitauim⁹:
ꝙ in conuiuijs nostris nō semp
que sancta sunt: sed aliquotiēs
ꝗ luxuriosa locuti sumus. Hec
ergo ⁊ his similia que vix vel
numerari possunt: si ex eo tēpo
re quo cepimus in vnū cumu-
lum colligant. si etiā capitalia
crimina nō addant: quantis ⁊
qualib⁹ bonoꝝ operū copijs
redimi poterūt: nisi preponde-
rante diuina mīa: per humilē
⁊ cōpunctā pniam additis s̄m
vires nostras largiorib⁹ elemo
synis dei seueritas vel iustitia
fuerit mitigata. Cū ergo ⁊ ista
que dixi sine quib⁹ nullus ho-
minum pōt esse nos nimiū pre
mant: ⁊ forte etiā capitalia cri-
mina nobis ⁊ pctā surripiant:
nescio qua cōscia periculosam
nobis securitatē inducimus ⁊
remediū pnie querere mortife-
ra dissimulatione negligimus.
Et cum in pelago mundi hui⁹
innumerabilibus fluctib⁹ fatige
mur ad expectendū portū pnie
post longa nos tēpoꝝ spacia re
seruamus: nō intelligētes ꝙ de
peccatoꝝ multitudine despera
tio nascatur: ex desperatione ve
ro absq͂ vlla reuerētia peccato
rum frena laxantur. Et implet
illud qđ scriptū est. Impius cū
venerit in pfundū maloꝝ ptē-
nit. Sed dicit aliqs. Cū ad se
nectā venero: aut aliqua nimia
infirmitate fuero desperatus:
tunc pniam petam. Nō quidē
dicimus pniam pdesse nō pos
se. Certum est qꝛ pdest: si cum
grandi elemosyna illā vnusqs-
q͂ accipiat: ⁊ oībus inimicis in
dulgentiā: ⁊ qbuscūq͂ fecit iniu
riam veniam petat: ⁊ ita toto
corde deliberet: vt si euaserit ꝙ͂
diu vixerit totis virib⁹ illā cum
rugitu ⁊ gemitu ⁊ cum multis
elemosynis humiliter ac fideli-
ter agat. Et tantū tu hō sapiēs
inter ista oīa pfidera: si iustum
est. vt per totā vitā tuam vitijs
⁊ pctis inseruias: ⁊ ad querēdā
vitā iā semiuiuus assurgas.
Nunqd tibi hoc fieri ius a ser-
uo tuo: vt ꝙ͂diu fortis ⁊ iuue-
nis fuerit inimicis tuis seruiat:
⁊ cum ad senectam venerit: tūc

ad tuum seruitium venire velit. Quod ergo non vis pati a seruo tuo non est iustum vt facias domino tuo: cum tamen multos nouerim⁹ dum sani essent frequenter dixisse penitentiam se toto corde desiderare. sed tamen quia illam statim agere noluerunt: siue ipsius remedio de hoc seculo recesserunt. Percutitur enim hac animaduersione peccator: vt moriens obliuiscatur sui: qui viuens oblitus est dei. Nam qui remedium anime sue quando potuit noluit querere: postea etiam si vellet dubium est vtrum mereatur accipere. Et ideo fratres charissimi tempus iudicij et diem reddende rationis sapienter et vtiliter cogitemus: et crimina vel peccata maiora cum gemitibus et suspirijs quamdiu viuimus lugeamus: vt illa minuta delicta: vel que ante fecimus vel que indefinenter admittimus assiduis orationibus et largioribus elemosynis redimamus. Et quod non desunt quottidiana vulnera peccatorum sic nunquam desint elemosynarum vel orationum remedia. Si enim in nobis ipsis propria seueritate distringimus: sententiam futuri iudicis preuenimus. Qui enim pro peccatis sibiipsi non parcit. deus cito illi indulgentiam tribuet: et qui seipsum modo a communione pro suo reatu suspendit: ab illo altari quod est in celo remoueri non poterit propter primum illud quod scriptum est. Dic tu prior iniquitates tuas: vt iustificeris. Si tu agnoscis iniquitatem tuam: deus ignoscit. Nemo ergo desperet: sed nemo male speret. Male desperat qui credit quod etiam si penitentiam agat pro peccatis suis diuina misericordia non indulgeat. Male autem sperat qui se post multa tempora ad penitentie medicamenta reseruat. Quod enim male desperantibus⁹ dicitur. peccator in quacunque die conuersus fuerit: omnes iniquitates illius obliuioni tradentur: sic male sperantibus⁹ dicitur. Nolite tardare conuerti ad dominum. Hec ergo fratres charissimi: tam viri quam femine: tam religiosi clerici quam laici tam senes quam iuuenes: tam pueri quam puelle attentius cogitemus: et sine vlla dissimulatione securitatem mortiferam respuentes: quottidianis diebus peccatis nostris penitentie medicamenta apponere studeamus timentes illud quod scriptum est. Memento quoniam mors non tardat. Si enim hec fideliter agimus: ante tribunal eterni iudicis non damnationis sententiam suscepturi: sed eternis premijs munerandi. cum gaudio et exultatione feliciter veniemus.

¶ Item alia admonitio de eadem re. Omelia .XXV.

Rogo vos fratres charissimi. vt si forte aliquis ex vobis: vt se habet humana fragilitas: calliditate diaboli superatus: et capitalibus criminib

inuolut⁹: ſm ꝙ ait apoſtolus templũ dei in ſe violando deſtruxerit ꝯ dei miſericordia nõ deſpet: ſed cito ꝯ malo iniqtatis ſue ↄſurgat: ne ↄſuetudine peccãdi in ipſis ſe ruinis ſuis ſepeliat. Nõ.n.qui peccauerit: ſed qui in peccatis pſeuerauerit odibilis ⁊ abhoiabilis deo erit. Nã vt de indulgentia diuina nemo diffidat. dñs nos p pphetam velut piiſſimus pr ↄſolatur. dicẽs. Nolo mortẽ peccatoris: ſed vt ↄuertat ⁊ viuat. Et illud. Impietas impij nõ nocebit ei: i quacũqȝ die cõuerſus fuerit ab ipietate ſua. Licet oium ſit iſta taȝ magna miſericordia: tamẽ tũc nobis pdeſt ſi non tardamus ↄuerti ad dñm. nec crimina criminib⁹ ſupaddimus. Deniqȝ etiam in ipſis vulneribus vel fracturis corpoꝝ: ĩfirmitateſ poſſum⁹ cognoſcere ⁊ aiarum. Si.n. alicui pes frangatur aut manus. ⁊ ſi cũ labore ſolet ad priſtinũ officiũ reuocari: ſi vero ſcdo ⁊ tertio ⁊ adhuc frequẽtius i codeȝ loco membra ipſa frãgãt. põt itelligere charitas veſtra cuȝ qȝtis doloribus vulnera ipa curãda ſunt. Et tñ poſt lõge ⁊ multas curas ſi vixerit ad pſtinuȝ ſtatũ mẽbra ipſa valeat reuocare. Similis ratio i aiaruȝ fracturis ſeu vulneribus eſſe credẽda eſt. Si ſemel aliqs vel ſecũdo peccauerit. ⁊ ſine aliqua diſſimulatiõe ad pnie medicãmẽta ↄfugerit: priſtinã incolumitatẽ ſine aliqua mora recipiet. Si vero peccata peccatis ceperit addere ⁊ aiarum vulnera plus tegẽdo vel defendẽdo putreſcere qȝ ↄfitẽdo ⁊ pniaȝ agẽdo curare voluerit: timendũ ẽ ne i illo impleat illud qđ aplˢ dixit. An ignoras qꝛ benignitas dei ad penitentiam te adducit? Tu aũt ſm duritiaȝ cordis tui ⁊ cor ipenitens: theſaurizas tibi iram in die ire ⁊ retributionis iuſti iudicij dei. Sȝ forte cogitat aliquis tã grauia ſe admiſiſſe peccata: vt dei gratiã promereri nõ poſſit. Abſit hoc a ſenſibus oiuȝ peccatoꝝ. O hõ qcũqȝ ille es: qui peccatorum tuoꝝ multitudineȝ attendis ⁊ oipotẽtiam celeſtis medici nõ attẽdis. Cũ.n. de⁹ velit miſeri: qꝛ bon⁹ eſt: ⁊ poſſit qꝛ oipotẽs eſt. ipſe ↄtra ſe diuine miſericordie ianuã claudit: q deum ſibi miſereri: aut non velle aut non poſſe credit: ⁊ eũ aut bonũ aut oipotentm eſſe diffidit. Nemo ergo nec poſt centũ peccata nec poſt mille crimina ꝯ miſericordia diuina deſpet. Sic tñ non deſperet vt ſine vlla mora deũ ſibi ppitiare feſtinet: ne forte ſi ↄſuetudinẽ peccãdi fecerit. etiã ſi vellet ſe de laqueis diaboli liberare nõ poſſit. Dauid.n. qui ⁊ rex ⁊ ppheta diuino munere fieri meruit: poſt tãtam grãm

ita puentus est: vt non solum adulterii cōmitteret. sed etiā homicidium perpetraret. Nec tñ se ad hoc reseruauit: vt in senectute sua ad pnie medicamēta cōfugeret: sed statim cilicio prostratus et cinere cōspersus cum ingēti rugitu et gemitu pniam agēs: impleuit illud qđ ipse in psalmis dixerat. Lauabo per singulas noctes lectū meū: lachrimis meis stratū meum rigabo. Et iterum. Cinerē tāq̄ panē manducabam et potum meum cum fletu miscebā. Et qr pniam agere mortifera securitate nō distulit. cito i se dei misericordiā puocauit: vt nō solū regnū nō āmitteret: sed etiā graciā spiritus sancti recipere mereretur. Achab quoq̄ rex sacrilegus: de quo scriptura dicit q̄ nō fuerit alius talis qui venūdatus sit vt faceret malū coram dño: posteaq̄ depravatus ab vxore Jezabel. et abhoiabilis factus est īterfecto et lapidato naboth izraelita cū vineā ei⁹ vellet iuadere castigatus a sancto helia sciss is vestib⁹ cilicio idut⁹ ē et ciliato capite pniā egit. Pro q̄ re statiſſmo đi fact⁹ ē ad heliā dicēs. Vidisti hūiliatū achab? Qr igt humiliat⁹ē mei cā: nō i ducā malū i dieb⁹ ei⁹. Cōsiderate fr̄es: qr q̄uis et ipse eēt sacrileg⁹: nō refuauit p⁹ lōga tpa pniā agē: s3 stati sacrificiū ɔtriti et humiliati cordis deo offerre nō distulit. Qui vtiq̄ si postea in illa humilitate qua ceperat pdurasset: nūq̄ ab illo misericordia discessisset. Manasses quoq̄ rex vt in scripturis quoq̄ legimus tā sacrilegus et impius fuit: vt de illo scriptū sit. q̄ totā hierusalē oi iniquitate repleuerit. Et tñ post hec ī captiuitatē ductus. et i carcerem missus: cū grādi humilitate penitētiam agēs ita grām dei obtinuit: vt mereref iter amicos dei postmodū numerari. Meretrix quoq̄ illa q̄ pedes dñi lacrimis lauit et capillis extersit vbi celestem medicū venisse cognouit vltro se ingessit in domo vbi rogata nō fuerat: et que prius frōtuosa fuerat ad pditionē: postea frōtuosior facta ē ad salutē. Et io audire meruit. q̄ ei oia fuerit peccata dimissa. Nec ipsa se ad hoc seruauit vt in finē vite sue pniā ageret: s3 dū adhuc poterat peccare. sic voluit peccata deserere: vt illā ŏ adulterijs suis ñ i polltas s5 traheret s3 volūtas. Multos ad huc i diuinis scripturis potera m⁹ iuenire q p⁹ ifinita cria pniā agētes đi i se miā puocauerit: et nō solū ad horē s3 ēt ad meliorē statū redierit. S3 qr lōgū ē me oēs recitare: isti q̄tuor q̄s nouim⁹ satis abūdeq̄ sufficiūt: vt agnoscam⁹ q̄ de⁹ nr̄ q et dauid post tā g̃ue pctm̄ idulsit et Achab sacrilego regi pepcit et

manasse idulsit q istis tātis ac talib⁹ pctōribus veniā dedit. post inumerabilia pctā pniam agētes inter amicos suos repu tauit:ꝛ meretrici q̄ lachꝛymis pedes lauerat ꝛ capillis pedes exterserat totū indulsit:qui istis tantis ac talib⁹ pctōꝛib⁹ veniā dedit paratus est etiā ꝛ nobis si in veritate ꝯuertamur nō solū pctā dimittere.sed etiā eternā beatitudinē dare. Hec ergo co gitātes fratres charissimi:quā tum possumus cū dei adiuto rio laboremus: ne nobis aliq̄ crimina vel capitalia pctā sur ripiant. Si vō in hoc malū fue rit aliquis diabolica caliditate ꝓstratus:priusq̄ crimina ipsa per ꝯsuetudinē ꝯualescāt reme dium sibi in die necessitatis ac quirat:ꝛ ingēti rugitu ac gemi tu deū sibi reconciliare ꝯtēdat. Nec erubescat pniam agere.q nō erubuit penitenda cōmitte re:sed cito in se bonis operibus ꝯtendat dei imaginē reparare. vt inter filios agnosci mereatur a patre:ne ab eterna illa btitudi ne exclusus ꝛa nuptiali conui uio ꝓiectus ligatis manibus ꝛ pedib⁹ ꝓoijciat̃ in tenebras ex teriores vbi est fletus ꝛ stridoꝛ dentium:sed magis medicamē tiopnie humilitatis vel cōpun ctionis ad sanitatē pristinā re uocatus:ꝛ bonoꝝ operū mar garitis oꝛnatus audire mereat̃: Euge serue bone ꝛ fidelis:intra in gaudiū domini tui:

Admonitio vt pꝛo salute aie aspera pꝛedicatio nō solum re spuatur.sed etiam ardenti desi derio regrant. Omelia.XXVI.

Quotienscūq̄ fratres charissimi:tam pꝛo vestra q̄ ꝓ mea sa lute mihi necesse est aliqua dura vel aspera pꝛedica re ꝯsiderātes periculū meū de betis hoc equanimiter ac patiē ter accipere:qꝛ pꝛedicatio aspe ra egrotis medicamēta ꝓuidet sanis oꝛnamenta cōponit. Nō est enim leue.qđ per pꝛophetā spūs scūs sacerdotib⁹ cominat̃. Si inquit nō annūciaueris ini quo iniquitatē suam:sanguinē eius de manu tua requirā. Et iterum. Clama ne cesses:q̄si tu ba exalta vocem tuā:ꝛ annūcia populo meo scelera eoꝝ:ꝛ do mui Jacob pctā eoꝝ. Et illud qđ negligētis sacerdoti nimiū terribiliter de euāgelio dicitur. Serue male:quare nō dedisti pecuniā meam numularijs:ꝛ ego veniens cū vsuris exegissē illam? Et post hec. Inutilē in quit seruum ꝓijcite in tenebras exteriores:ibi erit fletus ꝛ stri doꝛ dentium. Ecce qualē sniā sacerdos negligens sustinebit: qui verbū dei assidue pꝛedica re noluerit. Et ideo fratres cha rissimi:quotiens vobis aliqua pꝛo salute anie vestre humiliter suggero:absoluo apud deum

cõsciẽtiam meam. Timeo.n. et nimium expauesco heli sacerdotis exemplum qui pro eo quod audiens filios suos adulteria cõmittere dissimulauit eos aut cedere aut õ cõione suspẽdere: sed tm̃modo leuiter admonuit dicẽs. Filij nõ est bonũ qd õ vobis audio. Si hõ i hoiem peccauerit: rogabit pro eo sacerdos. Si aũt ipse sacerdos deliqrit: quis exorabit pro eo? Et tñ lz hoc dixerit: qz eos nõ cũ grãdi seritate distinxerit: et ipse retro cadẽs de sella fractis ceruicibus mortuus est: et nomẽ ei9 de libro vite deletum est. et vna die triginta milia de pplo interfecti sũt. et duo filij ei9 occisi sũt. et arca testi ab inimicis capta ẽ. Ecce qz graue malũ factum est p negligẽtiam sacerdotis: q noluit timere illud qd supra dcm̃ est. Si nõ annũciaueris iniquo iniquitatẽ suam: sanguinẽ ei9 de manu tua requiraz. Ista.n. tam terribilis sũt i mihi intollerabilem metum facit. Et ideo iportunum me vobis existere et frequẽtius clamare compellit. Et quia negligens sacerdos qz graui fuerit plaga pcussus audistis: finees sacerdos qui scdm seueritatem tenuit videte quid a dño audire meruit. Cum.n. duos adulteros simul vno ictu pcutiens occidisset dño dicẽte audire pmeruit. finees sacerdos zelo meo cõmotus reuocauit irã meã ne disperderem populum. Et ideo de ipso in ps scriptũ ẽ. Stetit finees et exorauit: et cessauit quassatio. Et reputatum est illi ad iusticiam: a generatione in generationem vsqz i seculum. Sed qñ peccatores p suis criminib9 castigantur non toti humiliter et obediẽter accipiunt: sed plures sunt qui impudentissima frõte respondere nõ erubescũt dicentes: Nũqd ego hoc solus feci? Nunquid nũ illi et illi aut similia: aut peiora fecerũt? Infelix: solaciuz tibi est turba miserorum? Nunquid iõ minus vnusqsqz peccatorum poterit torqueri: si cũ ipso infinite peccatorz multitudines eterno ceperit supplicio cruciari. Quãto meli9 erat vnicuiqz vt peccatorz suorum mala fugiẽs humili cõfessione clamaret. Ego dixi dñe: miserere mei: sana animam meam: qa peccaui tibi. Et illud. Iniquitatẽ meam ego agnosco: et peccatum meuz contra me est sp. Et magis exẽpla illorum qui post multa peccata bene pũersi sunt pro remedio aie sequerẽt: et nõ sibi illos pponere imitandos quibus post breue gaudium succedit fine fine supplicium. Solent et hoc pphana temeritate desperantes de dei iusticia criminosi .i. negligẽtes dicere, quod multa tali i aut forte peiora crimina cõmittẽtes nihil mali

in hoc seculo patiunt: sed ꝛ sa-
ni ꝛ diuites in omni ꝓsperitate
ꝑmaneāt. O infelix ꝛ nimium
lugenda presumptio. Ergo ca
pitalia crimina cōmittentes su
perbi ꝛ impij. ideo tibi videnē
esse beati: qꝛ nihil mali i hoc se
culo patiuntur. Audi ꝯ talibꝰ
scripturā dicentem. In labori
bus hoīuꝫ nō sunt: ꝛ cū hoibꝰ
non flagellabunt. Ideo tenuit
eos supbia eoruꝫ: operti sunt
iniqtate ꝛ impietate sua. Pro
dijt quasi ex adipe iniquitas eo
rum. Ideo enim in hoc seculo
minime flagellantur: qꝛ ꝑ ni-
mietate scelerum suorum eter-
no supplicio reseruantur. Nō
enim breui tēpore castigari po
terunt: quibus necesse erit sine
fine torqueri. Nam dñs ac deꝰ
noster: qui istos pro sua iustitia
castigare dissimulat filios suos
diuersis tribulationibus exer-
cere non cessat: ſm illud quod
scriptum est. Flagellat deꝰ om
nem filium quem recipit. Et il
lud. Ego quos amo. arguo ꝛ
castigo. Si omnem filium fla-
gellat: quem recipit: ergo queꝫ
non flagellat non recipit. Et si
omnem quem amat castigat:
ergo quē nō castigat nō amat.
Et hoc vt ita fiat non dei potē
tia operatur: sed illorum ne-
quitia sustinere meretur: ſm il
lud quod scriptum est. Et sor-
didus sordescat adhuc: ꝛ iustꝰ
iustificet adhuc. Hec ergo dili
gentius ꝛ attentius. qui se in cō
paratione peiorum minus pec
care putat: ꝛ dū adhuc aīa ista
peccatrix in isto fragili corpu-
sculo continetur remedia sibi
in eternum mãsura prouideat.
Ne forte si eū delectat breui tē-
pore purpura indutum ꝛ bis-
so inter opes ꝛ delicias volu-
ptati ac luxurie infeliciter deser-
uire: necesse illi sit post moduꝫ
inter inferni flāmas sine vllo
iam remedio guttam refrige-
rij postulare. Sed quādo hec
luxuriosi audiunt velut frene-
tici amisso sanitatis sensu irri-
dere solent: ꝛ subsannare eos a
quibus cum grandi dolore eis
talia predicantur. Rideant q̄n
tum voluerint: habent pro no
bis deum respondentē. Beati
qui lugent: qm̄ ipsi consolabū
tur. Habent ꝛ illi ipsum dñm
dicētem. Ve vobis qui ridetis
nūc: qꝛ lugebitis ꝛ flebitis. Ve
qui saturati estis: qꝛ esurietꝭ. Ir
rideant nos superbi: nos tantū
pro eorum salute: lꝫ minus di
gni die noctaqꝫ cū rugitu ꝛ ge-
mitu dei misericordiam sup-
plicemus: confidētes de illius
ineffabili pietate q̄ eos cito in
ter filios suos ita dignabit ca
stigare: vt per ipsam castigatio
nem ab oīum peccatorum pre
cipitio reuocentur ꝛ dignā pe-
nitentiam agentes cum sanctis
mereantur premia eterna per-
pere. Quod tū nunc in verita-

te fieri poterit: qñ sine aliq̃ mora peccator ad penitentie medicamenta confugierit. Uos ergo fratres charissimi agnoscētes q̃ grauis sarcina ceruicib⁹ imineat sacerdotum a qb⁹ omnium aie requirēde sunt: sicut iam supra suggessimus: videntes que mala negligens heli sacerdos incurrerit: ꝛ quā gloriā fineces qui zelo dei cōmotus est dño remunerante pceperit: sm vestrā ꝯsuetudinē ea que a vobis pdicātur: etiam si aliquotiens amara videanť ꝛ aspera libenter excipite. Et vos. n. bñ nostis q̄ non semper medici dulces potiones porrigūt egrotantibus: sed frequēter amaras ꝛ asperas. Nōnūq̃ etiā ferramētis aliqua mēbra secare ꝛ cauterijs exurere solent: ꝛ totum illi qui infirmi sunt patienter excipiūt: dū post breuē tribulationē longā sanitatē recipe cupiunt. Et nos ergo q min⁹ digni lz tñ qualescūq̃ medici spiritales esse videmur necesse nobis est. non sp blanda ꝛ molia: sed aliquotiēs aspera ꝛ dura illis qui in aia egrotare videntur ingerere. Qñ enim per amarissimam potionē digerunť humores mali: sic p asperā castigationem humores pessimi minuūť. Nā illud quale est fratres charissimi q̄ medici corpoꝝ quando ad egrotos venire dissimulant: cū grandi humilitate rogantur: pmia ꝛ munera pmittunť: ꝛ tñ dubium est vtrū aliquid illoꝝ medicamenta pficiant. Nos vero qui medicamento spiritali in nullo penit⁹ desperamus. ꝛ nec terrenum pmium nec aliqua tēporalia lucra requirimus non ideo fastidire debemus: q: nos vltro ingeramus: ꝛ nihil aliud nisi patientiam ꝛ correctionē in egrotantibus inuenire desideram⁹. Carnalis enim medicus vtruz releuare possit egrotū incertuz est. Spiritalis vero medicina si libenter accipiať absq̃ vlla dubitatione: etiā si mortua fit aia suscitatur. Quare ergo cū tam graui expensa ꝛ cum multis doloribus requiritur sanitas corporum: ꝛ cum sine vlla expēsa tribuať ab aliquibus non libēter accipitur sanitas animarū? Quare hoc frēs? Nisi q: multi sunt q maiorē curā hñt i carne sua q̃ in aia sua: sz oportebat illos. vt erga aiaz vbi imago dei est, maiorē sollicitudinē sp ipenderent: q: qñ caro que mō tm̄ diligiť vermib⁹ deuorari cepit i sepulchro. aia deo ab angelis pñtabiť i celis. ꝛ ibi si bōa fuerit coronabiť aut si mala i tenebras exteriores pijciť. De qb⁹ tenebris attētius supplicemus: vt nos dei misericordia liberare dignetur.

¶ Admonitio ad illos qui fi. elemosynas frequēti⁹ faciūt: vt

tamen τ rapinas exerceant τ adulteria quottidiana cõmittant. Omelia.XXVII.

Rogo fratres diligẽtius considerate: τ quantũ potestis expauescite vel cauete: ne vobis ille crudelis humani generis inimicus ita subripiat: quõ solet incautos τ negligentes iniqua calliditate decipere. Nam aliquibus homicidis raptoribus τ adulteris vanam securitatẽ ingerit: vt cum crimina quotidiana comittũt: credãt q ea quotidianis elemosinis redimant: putantes q deus corruptor more iudicium pecuniaꝫ accipiat τ peccata dimittat. Accipiat plane pecuniã τ elemosynis delectat: ea tamẽ rõne vt vnusqsqꝫ peccator quãdo offert deo pecuniã suam sibi offerat aiam suam. Nam rogo vos fratres: que iusticia est vt aliquis criminosus pecuniã suã per elemosynã deo offerat: τ aiam suam diabolo per luxuriã tradat? In pecũia imaginem imperatoris offert deo: τ in seipso imaginẽ dei tradidit diabolo. Non ita dominus ꝓcipit in euangelio. Cum enim dicit. Reddite que sũt cesaris cesari: τ que sunt dei deo: quid aliõ dicere videt nisi quo mõ in solido imaginem cesaris cesari sic in vobis ipsis reddite imaginem dei deo? Nam quãtũlibꝫ largas elemosynas aliquis tribuat si a capitali crimine nõ declinat: timeo valõ timeo ne forte falsa securitate se decipiẽs: τ pecuniam perdat τ peccata nõ redimat. Nemo ergo putet q quotidiana adulteria elemosine quotidie cõfirmant. Aliud est enim mutare vitam: aliud colorare vitam. Mutare vitaꝫ est a capitalibus criminibꝰ abstinere: vitam colorare est minuta peccata sine quibus esse nõ possumus elemosyna quotidiana redimere. Tunc enim sicut iam supradixi largior elemosyna aiam liberat: si criminosus mortifera peccata iã deserat. Si vero sicut iam supradictum est: substantiam suã tribuat deo τ animam suam offerat inimico: implet in eo qõ scriptũ est. Qui baptizatur a mortuo τ iterum cõtingit mortuuꝫ: quid proficit lauatio eiꝰ? Et illud quod petrus apostolus clamat dicens. Si. n. effugiẽtes coinquinationem his rursum implicati superãtur: facta sunt eorum posteriora deteriora prioribus. Et contingit eis quod idem apostolus petrus adiungit τ dicit. Canis reuersus ad vomitũ suum: τ sus lota in volutabro luti. Quam rẽ terribiliꝰ τ aptius etiã salomõ admonet dicens. Sicut canis odibilis ẽ qñ reuertit ad vomitũ suũ: sic pctõr qñ reuertit ad

peccatū suum. Quod ipse dominus in euāgelio confirmat. Ecce iquit sanus factus es: noli peccare: ne quid tibi deterius contingat. Quod denuo salomon contestatur & clamat. Fili peccasti nō addicias vltra: sed de pristinis deprecare: vt tibi remittant. Quā rem nō deminutis peccatis sine quibus esse nō possumus: sed de capitalibus criminibus dixisse manifestū ē. Inde etiam in euangelio scriptum est. Cum exierit imūdus spūs ab homine: vadit p loca arida querēs requiem & nō inuenit. Post hec reuertit & inuenit domum suam vnde exierat mūdatam: & ducit secum septem spūs nequiores se: & erūt nouissima homis illius peiora prioribus. Hoc enim illis contingit: qui per elemosynam capitalia cria redimere conant. Qūo eni elemosyna mundat: sic luxuria sordidat. Nam si aliquis frequenter stolam suā abluat. iterū atq iterū in lutum demergat: nescio qua fronte illam induere in aliqua festiuitate possit: ꝑcipue cū de xp̄o apostolus clamet. Aptauit sibi ecclesiam nō habentē maculam & rugam. Si cum macula & ruga in vitā eternam nemo intrare poterit: qua ꝯsciā capitalibꝰ cribus oppressus itratuꝝ se eē ꝯfidit. nisi se emendando & elemosynas dando mūdauerit? Et hoc qd suggero fratres charissimi diligēter attēdite: ne forte aliqs male intelligēs credat me dicere ꝙ elemosyna nō possit pdesse peccatis. Absit hoc a nobis fratres. Nō solū pdesse credimus: sed & multū pdesse fatemur: ea tn̄ conditione vt qui elemosynas pro peccatis suis erogat crimia capitalia exercere iā desinat. & sic elemosynā faciat iubēte dn̄o: vt dedignet seruire peccato. De qua re aliquā filitudinē charitati vestre insinuare volo. Rogo fratres: nunqd aliquis vestrū vult vt seruus suus sic illi pro ope suo mercedem reddat: vt tn̄ inimicis suis iugiter seruiat: & nunq̄ de illoꝝ societate discedat? Certū est ꝙ hoc nescio si vllus hō sustinere ꝑualeat. Qd̄ ḡ nō vis pati a suo tuo: nō ē iustū vt facias dn̄o tuo. Et iō sic sepe iā diximus qn̄ pauperibꝰ erogamus pecuniam deo offeramꝰ aiam nostrā vbi est & cor nr̄m. Propterea nos deꝰ hortat vt per elemosynam pauperū thesaurizemus in celo vt ibi seqt cor nostꝝ. quo ꝑmittimus thesaurū nostrū. Et sacerdote dicente. sursum corda: cum bōa ꝯsciā rn̄deamus nos habere ad dn̄m. Sed dicit aliquis. Iuuenis sum: & ideo voluptatē vindicare & libidinē superare non possum. Si te non potes continere audi apostolum dicentē.

melius est nubere q̄ vri. Cum enim vxorem ducere liceat: z cōcubinas habere vel adulteriuz perpetrare non liceat: quare vis exercere quod non licet. z non vis habere quod licet? Nullus magis illicita vitare debet: q̄ qui respuit quod licebat. Vere dico fratres q̄ hoc secundū dn̄m nec licuit aliquando nec lz: nec vnq̄ licebit. Sz qđ peius est ita peccata ista in consuetudinem missa sunt: z tanti sunt qui illa faciunt: vt iam quasi ex licito fieri credantur. Si enim nullus vir est qui sponsam suā velit ante nuptias adulterinū habere concubitū: sed omnes homines virgines vxores accipere volunt: qua fronte qua conscientia ante nuptias concubinas hr̄e non erubescunt? Qua fronte vxorem integram vult inuenire: cum ipse sit corruptus? Si enim s̄m scripturam diuinam anima que peccauerit ipsa morietur: q̄uo aliquis viuā cōiugem vult accipere cuz ipse sit mortuus? Sed sicut iam dixi: mala z pessima cōsuetudo ita a pluribus sine aliquo dei timore cōmittit̄: vt hoc nec peccatum esse credatur. Sed forsitā aliquis putat licere viris: z feminis non licere. Ut enim viris liceat: peccantiū tenuit multitudo. Nam in populo xp̄iano quicquid feminis non licz. nec viris vnq̄ aut licuit aut licebit. Unde quicūq̄ hoc fecisse se cognoscit: rogo vt nō mihi sed sibi potius irascant: z magis de sua correctione q̄z de nostra oblocutione vel persecutione studeant cogitare. Et cum dico iudicij venerit z si coronā non merentur accipere: vel peccatorum indulgentiam consequantur.

¶ Admonitio excepta de libris sanctorum z antiquorum patrum: vt q se crimina capitalia fecisse cognoscit. ad pnie medicamenta sine aliqua dissimulatione confugiat.

Omelia. XXVIII.

Unde vos frequēter admonui frēs charissimi. iterum atq̄ iterum admoneo atq̄ contestor vt qui se cognoscit de littore continentie tempestate libidinis in pellago luxurie fuisse iactatū z castitatis incurris incurrisse naufragium: peccatoruz confessionē velut tabulam fracte nauis velociter apprehēdat: vt per ipsaz de abysso acq̄sūido luxurie possit euadere z ad portam penitentie puenire: vbi iaz tutiori loco spei anchoram figere: z salutē perditam valeat reparare. Oportet enim vnicuiq̄ super scelū quasi super mortuum condamare: z magnos super extictaz aiam dare planctus. Et quomodo solet mater super mor-

tuum vnicum filium lamenta re:sic oportet super vnicā animam nostrā criminis gladio interfectam totum pondus do loris effundi:si forte posset lachrimarum fomentis calore si dei suscitari. Ante omnia sicut frequenter admonui caueat et obseruet vnusquisq; peccatore ne pro suis criminibus ita elemosinā tribuat: vt ipsa crimina non relinquat timens illud quod apostolus dixit. Si distribuero in cibos pauperum oēs facultates meas. charitatē autem non habuero nihil mihi prodest. Sed dicit aliquis. Quomodo charitatem non habere iudicabitur:qui pauperibus tanta largitur? Cui ego respondeo. Quomodo in aliis charitatem custodit:qui seipsum interficit: qui in animam suam crudelis existit? Non enim mentit spiritus sanctus qui dicit. Anima que peccauerit ipsa morietur. Si enim quotiens aut adulteria: aut homicidia, cōmittim⁹ aias nostras occidimus:qd nobis pdest q̄ in aliis benignissimi: et in nobis ipsis impii esse cognoscimur? Elemosinas dando alienam carnem pascimus:et crimina committendo nostram animam iugulamus. Et ideo sicut frequēter admonui. sic pro maioribus peccatis elemosynas demus vt nunq; ad ipsa crimina redeamus. Non sanitati credēdum est:non etati. In remedio salutis sue semper tardus est:q vite sue certus est. O. si tempus penitentie sic deponeretur quando est in potestate positū q̄ñ desideratur amissū. Nos ergo quibus adhuc et si sub incerta breuitate conceditur curare maculas. lauare culpas. subuenire preteritis consulere futuris: et facere infecta de factis: totis viribus laboremus: vt quod viuimus ad vitam possit apponi: vt quod viuimus non morti proficiat sed saluti. Sint tamen efficaces gemit⁹q peccata in ossibus scrutentur: qui in medullis crimina persequantur? Nihil intactum fletus: nihil incuratum medicabilis penitentie dolor relinquat: quod contra nos in die discussionis assurgat:quod post vetera secula nouum repēte in reatum male conscientie mentis appareat: festinemus emendatam vitam domino antequam auferatur afferre. Hic extinguamus mortē moriendo peccatis. hic vitam vite meritis acquiramus: nec nos in tempore senectutis ad penitentie remedia reseruemus. Qui enim dixit: peccator in quacunq; die ingemuerit conuersus omnes iniquitates illius obliuioni tradentur: ipse etiam dixit. Noli tardare con-

uertitad dominum. Si te ta-
debat promissio illa securum:
faciat te contestatio ista solici-
tum. Et audi scripturam di-
centem. Memento fili: quia
mors non tardat. Et illud. Ne
dixeris: qz miseratio dei ma-
gna est multitudinē peccatorū
meorum ignoscit. Misericor-
dia z ira apud ipsum sunt: z in
peccatores. i. in peccatis perse-
uerātes respicit ira eius. Si eni
hec fideliter z diligenter att-di-
mus: z ad pnie medicamēta si
ne aliqua dilatione cōfugim⁹.
z penā ppetuā euadet z ad p̄-
mia eterna possumus perue-
nire. Ipso adiuuante. qui vi-
uit z regnat in secula seculorū.
Amen.

Admonitio d eo qd scriptū
est in euangelio. Regnum dei
intra vos est. Et vt iter animā
z carnē iusto iudicio iudicetur:
z vt nunq̄ z deū murmuran-
tes pacem cū ipso habere pos
simus: z qualiter iusticiā z pa
cem vel gaudia hēre possim⁹.

Omelia. XXIX.

Audiuimus cū euan
gelium legeretur di
cēte dño. Regnū dī
intra vos est. Et qz
sciebat q nō omnes poterāt i
telligere quod dicebat: cum di
x[illegible] regnum dei intra vos
[illegible] aliquo interroga-
[illegible] z addidit dicēs.
[illegible] i non est esca z po

tus: sed iusticia z pax z gaudi-
um. Rogo vos fratres charis
simi consideremus cōsciētias
nostras: videamus si regnū dei
intra arcellas anime nostre po
situ habem⁹. Si ē ibi iusticia.
si pax si gaudiū securi sumus:
qz regnū dei intra nos esse co-
gnoscimus. Sed que est ista iu
sticia. que pax qd gaudiū: dili-
genter attendite. Justicia ergo
vera z pfecta que est? Que nō
facit alij quod sibi non vult.
Quis potest omnibus homi
nibus benefacere? Potes ta-
men omnibus hominibus be
ne velle. Quod cum feceris: di
cit tibi euangelista. Gloria i ex
celsis deo z in terra pax homi-
nibus bone volūtatis. Potest
dicere aliquis. Facultatem nō
habeo. Nunquid potes dice-
re bonam voluntatem habere
non possum? Ipsa est ergo ve
ra iusticia: que omnibus homi
nibus hoc quod sibi velit op-
tat. Hoc qd sibi vult: illis eue-
nire desiderat. Ipsa est vera iu
sticia: que pro amore dei nō so
lum amicos. sed etiā ipsos di
ligit inimicos. Sed istam verā
iusticiam fratres: tunc bene ali
is impendimus: si z nos habe
re desideramus. Nam qūo qs
quam alijs largitur: quod in
seipso habere non cognoscit?
Sed forte aliquis interrogat.
Quō in nobis iusticiam serua
re non debemus? Attendite.

fratres. Justicia videt̃ mihi ꝙ inde nomẽ accepit: q; iter duas partes aduersas ⁊ contrarias sibi iuste vindicare cõsueuit. Et ita fratres agnoscamus ⁊ in nobis duo quedã esse cõtraria. Nã caro concupiscit aduersus spm̃: spiritꝰ autem aduersus carnẽ. Habemus ergo ⁊ interiorẽ hoiem ⁊ exteriorẽ. Habemus carnẽ ⁊ animã: hoc est habemus dñam ⁊ ancillã. Si ergo vis vt tibi credã ꝙ possis iuste cãm alterius iudicare: in teipso volo primum agnoscere. Esto iustus iudex in teipo. Tribue aie quod dignũ est: reserua carni quod opus est. Tribue dñe q̃ illi sufficiat in eternuꝫ: ⁊ hoc tantũ reserua ancille vnde viuere possit in mundo. Naꝫ si dña humiliatur ⁊ ancilla exigitur: si dñe aut parũ aut nihil reponit̃ in celũ ⁊ totũ ancille reseruatur in mundo: ecce iam in nobis metipsis iusti nõ esse cognoscimur. Et quõ alterius cã a nobis directo ordine audit̃: qñ in nobis ⁊ in nostra cã nihil reseruat̃ iusticie? Hoc solũ scio fratres ꝙ nũꝙ alteriꝰ cãm iuste iudicare poterit: qui inter aiam ⁊ carnẽ suam iusticiaꝫ tenere noluerit. In anima enim ⁊ in mente ad imaginem dei facti sumus: s̃m carnẽ vero de limo terre formati sumus. Qui ergo plus amat carneꝫ ꝙ̃ aiam suam: imaginẽ dei vult d̃ponere deorsum ⁊ terram exigere sursuꝫ. Et qui in seipso taꝫ iniustus est: si causaꝫ alteriꝰ audierit sine dubio iusticiã nõ tenebit. Et ideo qui iusticiã tenere desiderat a seipso incipiat. ⁊ in se prius iusticiã teneat: ⁊ iter carnẽ ⁊ aiaꝫ suaꝫ iustus iudex esse consuescat. Carni victũ ⁊ vestitũ simplicẽ ⁊ mediocrem seruet in mundo: ⁊ quod ẽ meliꝰ aie per elemosynas ponat in celo. Nã si aliter fecerit. ⁊ se nõ emendauerit: si in hoc perseuerare voluerit: quõ iudicat in h̃ seculo: q sic iudicandus est in futuro? Et hec quidẽ d̃ vera iusticia breuiter dicta sint. Pacem que sit vera debetis agnoscere. Non est. n. illa vera pax quã sibi inuicẽ prestare vident̃ adulteri: quã sibi inuicem p̃stare videt̃ raptores ⁊ ebriosi maledici ⁊ superbi. Ista nec pax dicenda est: q; nõ de radice charitatis cõsurgit. Qui ergo pacem verã desiderat: primũ cũ deo pacẽ habere cõtendat. Sꝫ dicit aliqs. Quis est qui pacẽ cum deo habere nõ velit? Ille vtiꝙ qui nõ sic viuit: quõ deꝰ p̃cepit esse viuendũ. Quis est qui pacẽ cum deo non habet? Cui displicet deus. Sed dicit aliquis. Et quis ita insanus ẽ: vt illi displiceat deus? Si te ipsum discutio: forte ipsum inuenio cui displicet deus. Dic mihi rogo te. Nunꝙ murmura-

sti contra abūdantiā pluuiarū? Nūq̄ iratus es contra violentiā ventorū? Nūq̄ contra ariditatē questus es siccitatē? Nūq̄ murmurasti cōtra felicitatē malorū bonorū? Et vt q̄d est amplius dicam: nunqd blasphemasti qñ vinearū fructus amplius non collegisti? Et si i istis oībus rebus te cōtra deū agnoscis z intelligis nō murmurasse: scito te verā pacē cū deo hr̄e in oībus que tibi acciderit. Clama qd̄ ille vir beatissim⁹ Job cū ɔscia secura clamabat. Dñs dedit. dñs abstulit: sicut dño placuit: ita factū est. Sit nomē dñi benedictū. Nā si quando bene tibi est laudas deū. z qñ male tibi est murmuras cōtra deū nō habes pacē cū deo: nec potes dicere cū psalmista. Benedicam dñm in oī tempore. Quis est qui benedicit dñm i oī tempore? Quem nec felicitas corrumpit: nec aduersitas terret. Prima ergo z vera pax ē vt cum deo pacifici simus. Cū hoc factū fuerit etiā i nobis ipsis pacem habere poterimus. Nā qui cū deo pacem habere noluerit: in seipso pacē habere non poterit. Sit ergo pacifica cum deo anima nostra: vt aīe nostre sit subdita caro nostra. Nā si te nō regit superior: cruciat te z affligit inferior. Inclinet sub iugo dei ceruicem suā aīa tua: vt z sub iugo aīe tue collū subijciat caro tua. Tunc erit pax vera atq̄ perfecta: quādo non solū cum alijs: sed etiā nobiscum pacifici sumus. Sz qz adhuc in plio sumus z contra diabolū repugnamus: nec de victoria desperemus. si cum deo pacifici sum⁹. Et si deo cōiuncti sumus: quō pōt fieri vt diabolū timeamus. Talem iperatorem tecū habes: z diabolum times? Sub tali rege militas: z de victoria dubitas. Aduersaf quidē quotidie diabol⁹ sed presto est xp̄s. Ille vult premere: ille leuare. Ille occidere: ille viuificare. Sed scitote estote fratres: plus valet ad erigendū xp̄s q̄ ad deprimendū diabolus. Si ergo sicut supradixim⁹ iusticiā z pacem toto corde seruemus: tunc etiam verum gaudium habere poterimus. Qd̄ est verum gaudiū fratres: nisi regnum celorū? Quod regnū nisi dñs noster? Nam q̄ verū gaudium xp̄s sit in euangelio legimus. Sic. n. angeli ad pastores dixerunt. Ecce euangelizamus vobis gaudiū magnū. Attendite fratres z videte qz verum gaudiū nō est nisi xp̄s domin⁹ noster. Sic. n. angeli suo testimonio firmauerunt. Cum enim dixissent. Euangelizam⁹ vobis gaudium magnum qd̄ erit oī populo statim subiecerunt: qz natus est vobis hodie saluator mundi: qui est christ⁹

dñs noster. Scio frēs q̄ veruȝ gaudiū oēs hoīes hīc volunt. Sȝ ipse se circūuenit: q nō vult agꝛ̄ colere ⁊ vult ð fructu gaudere. Ipse se decipit: q nō vult arborem plātare: ⁊ vult poma colligere. Ver̄ gaudiū nō possidetur: nisi pax ⁊ iusticia teneatur. Prima enim et quasi radix iusticia: secunda pax. tertiū gaudiū. De iusticia nascit̄ pax: de pace gaudiū generatur. Iusticia ⁊ pax quasi opera esse videntur: gaudium vero fructus esse bonoꝛ̄ operum intelligit̄. Nūc.n. faciēdo iusticiā ⁊ pacē tenēdo quasi i bono ope pꝛ̄o tpe laboram⁹: sȝ postea ð fructu bonoꝛ̄ opeꝛ̄ fine fine gaudebim⁹. Audi aplȝ de xp̄o dicētē. Ipse ē pax nr̄a q fecit vtraqȝ vnū. Gaudiū ṽo q̄ ipse sit xp̄s. iā antea dixim⁹. Et dñs i euāgelio cū suis discipul' loq̄rēt: ita eos exoꝛtat⁹ ē dicēs. Iteꝛ̄ iqt videbo vos: ⁊ gaudebit coꝛ vestꝛ̄. Iteꝛ̄ iqt ⁊ gaudiū vr̄ȝ nemo tollet a vob̄. Quid ē gaudiū vr̄ȝ nemo tollet a vob̄: nisi me ip̄ȝ dñȝ vr̄ȝ nemo tollet a vobis? Attēdite ꝯscias vr̄as frēs: si ibi iusticia.i. si oīb⁹ hoīb⁹ h̄ ⁊ vult̄ ⁊ desiderat̄ ⁊ optat̄ qð vob ipsis: Si ē i vob pax q̄ nō solū ad amicos: sȝ ēt vsqȝ ad ipsos puenit inimicos: scitote q꜄ regnū celoꝛ̄ h̄ ē xp̄s dñs manet i vob̄. Qui ṽo ad ꝯsciaȝ suā recurrēs nō ibi iuenerit iusticiā sȝ auariciā: nō pacē sȝ discoꝛdiā: nō gaudiū de spe vite eterne: sȝ carnalē leticiā ð amoꝛ luxurie: agnoscat ⁊ itelligat: q꜄ nō i illo regnat rex leg; xp̄s: sȝ crudel' tyrān⁹. Mō frēs dōec adhuc viuim⁹ i h̄ coꝛpe: possum⁹ nos cū dei adiutorio emēdar̄ atqȝ coꝛrigere. Si ṽo nos mult̄ cribus iuolutos vltim⁹ dies iuenerit: coꝛrigēdi tp̄s ñ erit. Erit.n. tūc sicut oīb⁹ scis cēnuȝ gaudiū ita pctōꝛib⁹ sine fine suppliciū. Sȝ illis h̄ erit q se p̄ pniaȝ emēdar̄ noluerit. Tūc dictur⁹ ē xp̄s ad sinistrā posit̄. Discedite a me maledicti in ignē eternuȝ. Ad dexterā ṽo posit̄. Venite bñdicti p̄rīs mei: p̄cipite regnū: qð vob̄ patū ē ab oꝛigie mūdi. Ad quā btitudinē vos dñs sb̄ sua protectione perducat. Cui est honoꝛ ⁊ imperiū cum patre ⁊ sancto spiritu in secula seculorum. Amen.

¶ Admonitio populi vt lectiones diuinas audire studeant: ⁊ qui potest legere legat. Qui vero non potest. legentem libēter audiat: quia hoc erit anime pro cibo ⁊ potu in eternuȝ: quod hic de diuina lectione cōceperit. Et de similitudine culture: vt vel sic studeamus excolere animam quomodo vel vineam vel oliueta. Et de similitudine culture ⁊ de purgādis vitib⁹ vel oliuetis: ⁊ ð agro mundando spinis atqȝ lapid̄

dunt vbi tricenos ꝛ sup sexagenos ꝛ cētenos fructus pferat. Et de tribus professionib⁹ virginum viduaꝝ ꝛ coniugatoꝝ. Et lꝫ ex his iaꝫ in alio sermōe aliqua contineanť. tñ hic apta sunt ꝛ conueniunt.

Omelia.XXX.

Gratias agim⁹ deo fratres charissimi: qꝛ nos (ꝛ si iter mľtas occupationes) charitati vestre sancte repꝛesentare dignatus est. Nouit enīꝫ diuina clementia: qꝛ etiam si secundo aut tertio per singulos annos vobis possumus occurrere: nec sic quidem poteram⁹ nostra desideria satiare. Quis eni pater est: qui filios suos: ꝛ pcipue fideles ꝛ bonos non frequenter videre desideret? Concedat deus nobis oꝛonibus vestris: vt ꝛ in vobis quos tanta charitate suscipitis aliquid boni inuenire possitis: ꝛ nos hoc semper in vobis videamus, vnde plenius gaudere possimus. Quia ergo quātū digni est de charitatis vestre pñsentia gratulamur: de salute cōi q̄ tū de⁹ dederit colloquamur. Qñ aliquid de vtilitate aie pꝛoferimus fratres charissimi: nemo se excusare conet: vt dicat. Nō mihi vacat legē: ꝛ iō nō possū dei pcepta vľ agnoscē vľ iplē. Nec dicat aliqs vestrꝝ. Nō noui lras: iō mihi nō iputabitur quicqd minus de dei pceptis impleuero. Inanis ē ꝛ inutilis ista excusatio fratres charissimi. Pꝛimū est q lectionem diuinam etiam si aliquis nesciēs lras non pōt legere: pōt tamen legentem libenter audire. Qui vero litteras nouit: nūquid potest fieri: vt nō inueniat in librꝭ quibus possit diuinaꝫ scripturaꝫ legere? Tollamus a nobis fabulas vanas: moꝛdaces iocos: sermones ociosos ac luxuriosos q̄ tū possumus respuamus ꝛ videamus si nobis nō remaneat tempus i quo lectioni diuine vacare possumus. Fugiamus pꝛandia luxuriosa: q̄ nos occupant vsqꝫ ad vesperā. Contēnamus cenas: que nos aliquotiens vsqꝫ ad noctē mediā trahūť. In quibus ꝛ caro nr̄a per ebꝛietatem debilitatur: ꝛ aīa per turpiloquia ꝛ scurilitates aut vulnerať foꝛte: aut etiaꝫ moꝛitur. Istas malas occupationes que ꝛ animā ꝛ coꝛpus debilitant fugiamus: ꝛ videbitis q nobis remanet tempus in quo aliquid de salute anime cogitemus. Quādo noctes longioꝛes sunt quis erit q tantuꝫ possit doꝛmire: vt lectionem vel tribus hoꝛis non possit aut ipse legere aut legentes alios audire? Illi enim lectiōeꝫ diuinam legere non possunt: qui sicuti iaꝫ dictum est se vsqꝫ ad mediam noctem inebꝛiare

cōtendunt. Nos vero si deo volumus placere: et de salute aie attentius cogitare: sobrietatem debemus diligere et ebrietatē q̄ si foueā īferni lōge refugē. Attēdite rogo vos. Hoc frēs dico q̄ non ignoratis. Nouimus eni negociatores aliquos qui cum lras nō nouerint requirunt sibi mercenarios lratos: et cū ipsi lras nesciant alijs scribentibus rōes suas ingētia lucra ꝯgrūt. Et si illi q lras nesciūt ꝯducūt sibi mercenarios lratos vt acqrāt terrenā pecuniā: tu qcūqꝫ es q lras nō nosti: q̄re ēt nō cū p̄cio et mercede rogas q tibi debeat scripturas diuīas legē: vt ex illis possis p̄mia eterna conquirere. Pro certo frēs qui h̄ studiose requirit: credit q̄ illi ī eternū ꝓdesse possit. Qui enim lectionem diuinā nec ipse vult legere nec legentem libenter audire: oino non credit q̄ inde aliquid boni possit acqrere. Uos ergo fratres rogo et admoneo vt qcūqꝫ lras nostis scripturaꝫ diuinā frequētius relegatis. Qui vo nō nostis qn̄ alij legūt intētis auribus audiatis. Lumē.n. aie et cibus eternus nō est aliō nisi verbū dei: sine quo anima nec videre pōt nec viuere. qa q̄mo caro nostra moritur si nō capiat cibū: ita et aia nostra extiguit si nō accipiat verbū dei. Sꝫ dicit aliquis. Ego hō rusticus sū: et terrenis operibus iugiter occupatus sum lectionem diuinaꝫ nec audire possum: nec legere. Quā multi rustici. et q̄ m̄te mulieres rusticane cantica diabolica et amatoria et turpia. et corde tenēt et ore decātāt. Ista p̄nt tenē atqꝫ parare: q̄ diabolus docet et nō p̄nt tenē q̄ xp̄s ostēdit. Quanto celerius et melius q̄cūqꝫ rusticus vl' q̄cūqꝫ mulier rustica q̄to vtilius poterat et simbolū discere et orōnē dn̄icam et aliq̄s antiphonas et psalmos quinquagesimum vel nonagesimū et parare et tenere et frequētius dicere vnde aiam suam et deo cōiungere et a diabolo liberare posset. Nam q̄mo cātica turpia in tenebras diaboli mittūt: sic cantica sancta xp̄i lumē ostēdūt. Nemo ergo dicat nō possuꝫ aliquid de eo q̄d in ecclesia legitur retinere. Sine dubio.n. si velis poteris incipere velle: et statim intelligis. Et vt ō operibus bonis nullus homo se valeat excusare: donāte deo volo vobis qualēcunqꝫ rōneꝫ suggerere. Anime vre cura frēs charissimi. maxime terrene culture similis est. Sic enim ī terra que colit alia extirpāt. alia radicitus euellunt vt que bona sunt seminētur: ita et aie vestre fieri dꝫ. Eradicent mala et bōa plantent. Exstirpent noxia: et inserantur vtilia. Superbia euellat: et humilitas plantet. Proiciat auaricia et misericordia

in hoc seculo patiunt: sed & sani & diuites in omni prosperitate pmaneāt. O infelix & nimium lugenda presumptio. Ergo capitalia crimina cōmittentes superbi & impij. ideo tibi vident esse beati: q2 nihil mali i hoc seculo patiuntur. Audi d talib9 scripturā dicentem. In laborib9 hoim nō sunt: & cū hoib9 non flagellabunt. Ideo tenuit eos supbia eorū: operti sunt iniqtate & impietate sua. Prodijt quasi ex adipe iniquitas eorum. Ideo enim in hoc seculo minime flagellantur: q2 p nimietate scelerum suorum eterno supplicio reseruantur. Nō enim breui tēpore castigari poterunt: quibus necesse erit sine fine torqueri. Nam dñs ac de9 noster: qui istos pro sua iusticia castigare dissimulat filios suos diuersis tribulationibus exercere non cessat: fm illud quod scriptum est. Flagellat de9 omnem filium quem recipit. Et illud. Ego quos amo. arguo & castigo. Si omnem filium flagellat: quem recipit: ergo quē non flagellat non recipit. Et si omnem quem amat castigat: ergo quē nō castigat nō amat. Et hoc vt ita fiat non dei potētia operatur: sed illorum nequitia sustinere meretur: fm illud quod scriptum est. Et sordidus sordescat adhuc: & iust9 iustificet adhuc. Hec ergo dili gentius & attentius. qui se in cōparatione peiorum minus peccare putat: & dū adhuc aīa ista peccatrix in isto fragili corpusculo continetur remedia sibi in eternum māsura prouideat. Ne forte si eū delectat breui tēpore purpura indutum & bisso inter opes & delicias voluptati ac luxurie ifeliciter deseruire: necesse illi sit post modū inter inferni flāmas sine vllo iam remedio guttam refrigerij postulare. Sed quādo hec luxuriosi audiunt velut freneticti amisso sanitatis sensu irridere solent: & subsamnare eos a quibus cum grandi dolore eis talia predicantur. Rideant qū tum voluerint: habent pro nobis deum respondentē. Beati qui lugent: qm̄ ipsi consolabūtur. Habent & illi ipsum dñm dicētem. Ve vobis qui ridetis nūc: q2 lugebitis & flebitis. Ve qui saturati estis: q2 esurietis. Irrideant nos superbi: nos tantū pro eorum salute: l3 minus digni die noctuq3 cū rugitu & gemitu dei misericordiam supplicemus: confidētes de illius ineffabili pietate q eos cito inter filios suos ita dignabit castigare: vt per ipsam castigationem ab oīum peccatorum precipitio reuocentur & dignā penitentiam agentes cum sanctis mereantur premia eterna percipere. Quod tū nunc in verita

te fieri poterit: qñ sine aliq̃ mora peccator ad penitentie medicamenta confugerit. Uos ergo fratres charissimi agnoscẽtes q̃ grauis sarcina ceruicib⁹ imineat sacerdotum a qb⁹ omnium aie requirẽde sunt: sicut iam supra suggessimus: videntes que mala negligens heli sacerdos incurrerit: ⁊ quã gloriã finees qui zelo dei cõmotus est dño remunerante peceperit: fm vestrã ɔsuetudinẽ ea que a vobis ꝑdicãtur: etiam si aliquotiens amara videant̃ ⁊ aspera libenter excipite. Et vos. n. bñ nostis q̃ non semper medici dulces potiones porrigũt egrotantibus: sed frequẽter amaras ⁊ asperas. Nõnũq̃ etiã ferramẽtis aliqua mẽbra secare ⁊ cauterijs exurere solent: ⁊ totum illi qui infirmi sunt patienter excipiũt: dñ post breuẽ tribulatione longã sanitatẽ recipe cupiunt. Et nos ergo q min⁹ digni sꝫ tñ qualescũq̃ medici spiritales esse videmur necesse nobis est. non sp blanda ⁊ molia: sed aliquotiẽs aspera ⁊ dura illis qui in aia egrotare videntur ingerere. Quõ enim per amarissimam potionẽ digerunt̃ humores mali: sic p asperã castigationem humores pessimi minuũt̃. Nã illud quale est fratres charissimi q̃ medici corpoꝝ quando ad egrotos venire dissimulant: cũ grandi humilitate rogantur: premia ⁊ munera promittunt̃: ⁊ tñ dubium est vtrũ aliquid illoꝝ medicamenta ꝑficiant. Nos vero qui medicamento spiritali in nullo penit⁹ desperamus. ⁊ nec terrenum p̃mium nec aliqua tẽporalia lucra requirimus non ideo fastidire debemus: q: nos vltro ingeramus: ⁊ nihil aliud nisi patientiam ⁊ correctionẽ in egrotantibus inuenire desideram⁹. Carnalis enim medicus vtruꝫ releuare possit egrotũ incertuꝫ est. Spiritalis vero medicina si libenter accipiat̃ absq̃ vlla dubitatione: etiã si mortua fit aia suscitatur. Quare ergo cũ tam graui expensa ⁊ cum multis doloribus requiritur sanitas corporum: ⁊ cum sine vlla expẽsa tribuat̃ ab aliquibus non libẽter accipitur sanitas animarũ? Quare hoc frẽs? Nisi q: multi sunt q maiorẽ curã hñt i carne sua q̃ in aia sua: sꝫ oportebat illos. vt erga aiaꝫ vbi imago dei est, maiorẽ sollicitudinẽ sp impenderent: q: qñ caro que mõ tm̃ diligit̃ vermib⁹ deuorari cepit i sepulchro. aia deo ab angelis pñtabit̃ i celis. ⁊ ibi si bõa fuerit coronabit̃ aut si mala i tenebras exteriores ꝓijciet̃. De qb⁹ tenebris attẽtius supplicemus: vt nos dei misericordia liberare dignetur.

¶ Admonitio ad illos qui sic elemosynas frequẽti⁹ faciũt: vt

tamen t rapinas exerceant t adulteria quottidiana cõmittant. Omelia.XXVII.

Rogo fratres dilígẽtius confiderate: t quantũ poteftis expauefcite vel cauete:ne vobis ille crudelis humani generis inimicus ita fubripiat:quõ folet incautos t neglígentes iniqua calliditate decipere. Nam aliquibus homicidis raptoribus t adulteris vanam fecuritatẽ ingerit: vt cum crimina quotidiana comittũt: credãt qꝫ ea quotidianis elemofinis redimant: putantes qꝫ deus corruptorꝫ more iudicium pecuniaꝫ accipiat t peccata dimittat. Accipiat plane pecuniã t elemofynis delectatur:ea tamẽ rõne vt vnufqſqꝫ peccator quã do offert deo pecuniã fuam fiſ offerat aiam fuam. Nam rogo vos fratres:que iuftícia eft vt aliquis criminofus pecuniã fuã per elemofynã deo offerat: t aiam fuam diabolo per luxuriã tradat? Jn pecũia imaginem imperatoris offert deo: t in feipfo imaginẽ dei tradidit diabolo. Non ita dominus ꝑcipit in euangelio. Cum enim dicit. Reddite que fũt cefaris cefari:t que funt dei deo: quid aliđ dicere videt nifi quo mõ i folido imaginem cefaris cefari fic in vobis ipfis reddite imaginem dei deo? Nam quãtũlibꝫ largas elemofynas aliquis tribuat fi a capitali crimine nõ declinat:timeo valđ timeo ne forte falfa fecuritate fe decipiẽs: t pecuniam perdat t peccata nõ redimat. Nemo ergo putet qꝫ quotidiana adulteria elemofine quotidie cõfirmant. Aliud eft enim mutare vitam: aliud colorare vitam. Mutare vitaꝫ eft a capitalibus criminibꝰ abftinere: vitam colorare eft minuta peccata fine quibus effe nõ poffumus elemofyna quotidiana redimere. Tunc enim ficut iam fupradixi largior elemofyna aiam liberat: fi criminofus mortifera peccata iã deferat. Si vero ficut iam fupradictum eft:fubftantiam fuã tribuat deo t animam fuam offerat inimico: impleſ in eo qđ fcriptũ eft. Qui baptizatur a mortuo t iterum cõtingit mortuum:quid proficit lauatio eiꝰ? Et illud quod petrus apoftolus clamat dicens. Si. n. effugiẽtes coingnationem his rurfum implicati fuperãtur: facta funt eorum pofteriora deteriora prioribus. Et contingit eis quod idem apoftolus petrus adiungit t dicit. Canis reuerfus ad vomitũ fuum: t fus lota in volutabro luti. Quam rẽ terribiliꝰ t aptius etiã falomõ admonet dicens. Sicut canis odibilis ẽ qñ reuertiſ ad vomitũ fuũ: fic pctõr qñ reuertiſ ad

peccatū suum. Quod ipse dominus in euāgelio confirmat. Ecce iquit sanus factus es:noli peccare:ne quid tibi deterius contingat. Quod denuo salomon contestatur et clamat. Fili peccasti nō addicias vltra: sed de pristinis deprecare:vt tibi remittant. Quā rem nō deminutis peccatis sine quibus esse nō possumus: sed de capitalibus criminibus dixisse manifestū ē. Inde etiam in euangelio scriptum est. Cum exierit imūdus spūs ab homine: vadit p loca arida querēs requiem et nō inuenit. Post hec reuertit et inuenit domum suam vnde exierat mūdatam:et ducit secum septem spūs nequiores se:et erūt nouissima homis illius peiora prioribus. Hoc enim illis contingit:qui per elemosynam capitalia crīa redimere conant. Nōn eni elemosyna mundat: sic luxuria sordidat. Nam si aliquis frequenter stolam suam abluat.iterū atqȝ iterū in lutum demergat:nescio qua fronte illam induere in aliqua festiuitate possit:pcipue cū de xp̄o apostolus clamet. Aptauit sibi ecclesiam nō habentē maculam et rugam. Si cum macula et ruga in vitā eternam nemo intrare poterit:qua ɔsciā capitalibus cribus oppressus itratur se eē ɔfidit. nisi se emendando et elemosynas dando mūdauerit? Et hoc qđ suggero fratres charissimi diligēter attēdite:ne forte aliqs male intelligēs credat me dicere q elemosyna nō possit pdesse peccatis. Absit hoc a nobis fratres. Nō solū pdesse credimus:sed et multū pdesse fatemur:ea tn̄ conditione vt qui elemosynas pro peccatis suis erogat crimia capitalia exercere iā desinat. et sic elemosynā faciat iubēte dn̄o: vt dedignet seruire peccato. De qua re aliquā filitudinē charitati vestre insinuare volo. Rogo fratres: nunqd aliquis vestrū vult vt seruus suus sic illi pro ope suo mercedem reddat:vt tn̄ inimicis suis iugiter seruiat:et nunq̄ de illoꝝ societate discedat? Certū est q hoc nescio si vllus hō sustinere pualeat. Qđ ḡ nō vis pati a suo tuo:nō ē iustū vt facias dn̄o tuo. Et iō sic sepe iam diximus qn̄ pauperib⁹ erogamus pecuniam deo offeram⁹ aiam nostrā vbi est et cor nr̄m. Propterea nos de⁹ hortat vt per elemosynam pauperū thesaurizemus in celo vt ibi seqt cor nostrū.quo pmittimus thesaurū nostrū. Et sacerdote dicente. sursum corda: cum bōa ɔscīa rn̄deamus nos habet ad dn̄m. Sed dicit aliquis. Iuuenis sum:et ideo voluptatē vincere et libidinē superare non possum. Si te non potes continere audi apostolum dicentē.

melius est nubere q̄ vri. Cum enim vxorem ducere liceat: τ concubinas habere vel adulterium perpetrare non licet: quare vis exercere quod non licet. τ non vis habere quod licet? Nullus magis illicita vitare debet: q̄ qui respuit quod licebat. Vere dico fratres q2 hoc secundum dn̄m nec licuit aliquando nec lz: nec. vnq̄ licebit. Sz q̄d peius est ita peccata ista in consuetudinem missa sunt: τ tanti sunt qui illa faciunt: vt iam quasi ex licito fieri credantur. Si enim nullus vir est qui sponsam suā velit ante nuptias adulterium habere concubitū: sed omnes homines virgines vxores accipere volunt: qua fronte qua conscientia ante nuptias concubinas hēre non erubescunt? Qua fronte vxorem integram vult inuenire: cum ipse sit corruptus? Si enim s̄m scripturam diuinam anima que peccauerit ipsa morietur: quō aliquis viuā cōiugem vult accipere cuz ipse sit mortuus? Sed sicut iam dixi: mala τ pessima cōsuetudo ita a pluribus sine aliquo dei timore cōmittit: vt hoc nec peccatum esse credatur. Sed forsitā aliquis putat licere viris: τ feminis non licere. Vt enim viris liceat: peccantiū tenuit multitudo. Nam in populo xp̄iano quicquid feminis non licz. nec viris vnq̄ aut licuit aut licebit. Unde quicūq3 hoc fecisse se cognoscit: rogo vt nō mihi sed sibi potius irascant: τ magis de sua correctione q̄z de nostra oblocutione vel persecutione studeant cogitare. Et cum dies iudicij venerit τ si coronā non merentur accipere: vel peccatorum indulgentiam consequantur.

¶ Admonitio excepta de libris sanctorum τ antiquorum patrum: vt q se crimina capitalia fecisse cognoscit. ad pnie medicamenta sine aliqua dissimulatione confugiat.

Omelia. XXVIII.

Quande vos frequēter admonui frēs charissimi. iterum atq3 iterum admoneo atq3 contestor vt qui se cognoscit de littore continentie tempestate libidinis in pellago luxurie fuisse iactatū τ castitatis incurris incurrisse naufragium: peccatoruz confessionē velut tabulam fracte nauis velociter apprehēdat: vt per ipsaz de abysso acp̄fūdo luxurie possit euadere τ ad portam penitentie puenire: vbi iaz tutiori loco spei anchoram figere: τ salutē perditam valeat reparare. Oportet enim vnicuiq3 super seipm quasi super mortuum conclamare: τ magnos super extinctaz aiam dare planctus. Et quomodo solet mater super mor-

tuum vnicum filium lamenta
re:sic oportet super vnicā ani-
mam nostram criminis gladio
interfectam totum pondus do
loris effundi:si forte posset la-
chrimarum fomentis calore si
dei suscitari. Ante omnia sicut
frequenter admonui caueat ꝛ
obseruet vnusquisqꝫ peccator
ne pro suis criminibus ita ele-
mosinas tribuat: vt ipsa crimi
na non relinquat timens illud
quod apostolus dixit. Si di-
stribuero in cibos pauperum
oēs facultates meas. charitatē
autem non habuero nihil mi-
hi prodest. Sed dicit aliquis.
Quomodo charitatem non
habere iudicabitur:qui paupe
ribus tanta largitur? Cui ego
respondeo. Quomodo in ali-
is charitatem custodit:qui seip
sum interficit: qui in animam
suam crudelis existit? Non enī
mentit spiritus sanctus qui di
cit. Anima que peccauerit ipsa
morietur. Si enim quotiens
aut adulteria: aut homicidia,
cōmittim⁹ aīas nostras occidi-
mus:qd nobis pdest qꝫ in aliis
benignissimi: ꝛ in nobis ipsis
impij esse cognoscimur? Ele-
mosinas dando alienam car-
nem pascimus: ꝛ crimina com
mittendo nostram animam iu
gulamus. Et ideo sicut frequē
ter admonui. sic pro maiori-
bus peccatis elemosynas de-
mus vt nunqꝫ ad ipsa crimina
redeamus. Non sanitati credē
dum est:non etati. In remedio
salutis sue semper tardus est:q
vite sue certus est. O. si tem-
pus penitentie sic deponeretur
quando est in potestate positū
qūo desideratur amissū. Nos
ergo quibus adhuc ꝛ si sub in
certa breuitate conceditur cura
re maculas.lauare culpas.sub
uenire preteritis consulere fu-
turis: ꝛ facere infecta de fa-
ctis: totis viribus laboremus:
vt quod viuimus ad vitam
possit apponi: vt quod viui-
mus non morti proficiat sed sa
luti. Sint tamen efficaces ge-
mit⁹q peccata in ossibus scru-
tentur: qui in medullis crimi-
na persequantur? Nihil inta-
ctum fletus: nihil incuratum
medicabilis penitentie dolor
relinquat: quod contra nos in
die discussionis assurgat:quod
post vetera secula nouum repē
te in reatum male conscientie
mentis appareat: festinemus
emendatam vitam domino
antequam auferatur afferre.
Hic extinguamus mortes mo
riendo peccatis. hic vitam vite
meritis acquiramus: nec nos
in tempore senectutis ad peni-
tentie remedia reseruemus.
Qui enim dixit: peccator in
quacunqꝫ die ingemuerit con-
uersus omnes iniquitates illi-
us obliuioni tradentur: ipse
etiam dixit. Noli tardare con-

uertit ad dominum. Si te fa-
ciebat promissio illa securum:
faciat te contestatio ista solici-
tum. Et audi scripturam di-
centem. Memento fili: quia
mors non tardat. Et illud. Ne
dixeris: qz miseratio dei ma-
gna est multitudinē peccatorū
meorum ignoscit. Misericor-
dia z ira apud ipsum sunt: z in
peccatores. i. in peccatis perse-
uerātes respicit ira eius. Si eni
hec fideliter z diligenter attē-
dimus: z ad pnie medicamēta si
ne aliqua dilatione cōfugim⁹.
z penā ppetuā euadet z ad p̄-
mia eterna possumus perue-
nire. Ipso adiuuante. qui vi-
uit z regnat in secula seculorū.
Amen.

¶ Admonitio d eo qd scriptū
est in euangelio. Regnum dei
intra vos est. Et vt iter animaz
z carnē iusto iudicio iudicetur:
z vt nunq̄ ɔ deū murmuran-
tes pacem cū ipso habere pos
simus: z qualiter iusticiā z pa
cem vel gaudia hēre possim⁹.

Omelia. XXIX.

Audiuimus cū euan
gelium legeretur di
cēte dño. Regnū dī
intra vos est. Et qz
sciebat q nō omnes poterāt i
telligere quod dicebat: cum di
xisset. Regnum dei intra vos
est: quasi ab aliquo interroga-
retur subiecit z addidit dicēs.
Regnum dei non est esca z po
tus: sed iusticia z pax z gaudi
um. Rogo vos fratres charis
simi consideremus consciētias
nostras: videamus si regnū dei
intra arcellas anime nostre po
sitū habem⁹. Si ē ibi iusticia.
si pax si gaudiū securi sumus:
qz regnū dei intra nos esse co-
gnoscimus. Sed que est ista iu
sticia. que pax qd gaudiū: dili-
genter attendite. Iusticia ergo
vera z pfecta que est? Que nō
facit alij quod sibi non vult.
Quis potest omnibus homi
nibus benefacere? Potes ta-
men omnibus hominibus be
ne velle. Quod cum feceris: di
cit tibi euangelista. Gloria i ex
celsis deo z in terra pax homi-
nibus bone volūtatis. Potest
dicere aliquis. Facultatem nō
habeo. Nunquid potes dice-
re bonam voluntatem habere
non possum? Ipsa est ergo ve
ra iusticia: que omnibus homi
nibus hoc quod sibi velit op-
tat. Hoc qd sibi vult: illis eue-
nire desiderat. Ipsa est vera iu
sticia: que pro amore dei nō so
lum amicos. sed etiaz ipsos di
ligit inimicos. Sed istam verā
iusticiam fratres: tunc bene ali
is impendimus: si z nos habe
re desideramus. Nam qūo qs
quam alijs largitur: quod in
seipso habere non cognoscit?
Sed forte aliquis interrogat.
Qūo in nobis iusticiam serua
re non debemus? Attendite.

fratres. Iusticia videt mihi quod inde nomē accepit: quia iter duas partes aduersas et contrarias sibi iuste vindicare cōsueuit. Et ita fratres agnoscamus et in nobis duo quedā esse cōtraria. Nā caro concupiscit aduersus spm: spiritus autem aduersus carnē. Habemus ergo et interiorē hoiem et exteriorē. Habemus carnē et animā: hoc est habemus dñam et ancillā. Si ergo vis vt tibi credā quod possis iuste cām alterius iudicare: in teipso volo primum agnoscere. Esto iustus iudex in teipso. Tribue aie quod dignū est: reserua carni quod opus est. Tribue dñe quod illi sufficiat in eternū: et hoc tantū reserua ancille vnde viuere possit in mundo. Nā si dña humiliatur et ancilla exigitur: si dñe aut parū aut nihil reponit in celū et totū ancille reseruatur in mundo: ecce iam in nobis metipsis iusti nō esse cognoscimur. Et quō alterius cā a nobis directo ordine audit: qñ in nobis et in nostra cā nihil reseruat iusticie? Hoc solū scio fratres quod nūquā alterius cām iuste iudicare poterit: qui inter aiam et carnē suam iusticiā tenere noluerit. In anima enim et in mente ad imaginem dei facti sumus: sm carnē vero de limo terre formati sumus. Qui ergo plus amat carnē quam aiam suam: imaginē dei vult deponere deorsum et terram exigere sursum. Et qui in se ipso tam iniustus est: si causam alterius audierit sine dubio iusticiā nō tenebit. Et ideo qui iusticiā tenere desiderat a seipso incipiat. et in se prius iusticiā teneat: et iter carnē et aiam suam iustus iudex esse consuescat. Carni victū et vestitū simplicē et mediocrem seruet in mundo: et quod ē melius aie per elemosynas ponat in celo. Nā si aliter fecerit. et se nō emendauerit: si in hoc perseuerare voluerit: quō iudicat in hoc seculo: qui sic iudicandus est in futuro? Et hec quidē de vera iusticia breuiter dicta sint. Pax eni que sit vera debetis agnoscere. Non est.n. illa vera pax quā sibi inuicē prestare vident adulteri: quā sibi inuicem prestare videt raptores et ebriosi maledici et superbi. Ista nec pax dicenda est: quia nō de radice charitatis cōsurgit. Qui ergo pacem verā desiderat: primū cū deo pacē habere cōtendat. Sed dicit aliqs. Quis est qui pacē cum deo habere nō velit? Ille vtique qui nō sic viuit: quō deus pcepit esse viuendū. Quis est qui pacē cum deo non habet? Cui displicet deus. Sed dicit aliquis. Et quis ita insanus ē: vt illi displiceat deus? Si te ipsum discutio: forte ipsum inuenio cui displicet deus. Dic mihi rogo te. Nunquā murmura-

ni contra abūdantiā pluuia℞? Nūq̄ȝ iratus es contra violentias vento℞? Nūq̄ȝ contra ariditatē questus es siccitatē? Nūq̄ȝ murmurasti cōtra felicitatē malo℞ boniȝ? Et vt q̄ᵒ est amplius dicam: nunqd blasphemasti qn̄ vinea℞ fructus amplius non collegisti? Et si i istis oībus rebus te cōtra deū agnoscis ꝛ intelligis nō murmurasse: scito te verā pacē cū deo hr̄e in oībus que tibi acciderit. Clama qḋ ille vir beatissimꝰ Job cū ɔ̄scia secura clamabat. Dn̄s dedit. dn̄s abstulit: sicut dn̄o placuit: ita factū est. Sit nomē dn̄i benedictū. Nā si quando bene tibi est laudas deuȝ. ꝛ qn̄ male tibi est murmuras cōtra deū nō habes pacē cū deo: nec potes dicere cū psalmista. Benedicam dn̄m in oī tempore. Quis est qui benedicit dn̄m i oī tempore? Quem nec felicitas corrumpit: nec aduersitas terret. Prima ergo ꝛ vera pax ē vt cum deo pacifici simus. Cū hoc factū fuerit etiaȝ i nobis ipsis pacem habere poterimus. Nā qui cū deo pacem habere noluerit: in seipso pacē habere non poteritꝰ. Sit ergo pacifica cum deo anima nostra: vt aie nostre sit subdita caro nostra. Nā si te nō regit superior: cruciat te ꝛ affligit inferior. Inclinet sub iugo dei ceruicem suaȝ aīa tua: vt ꝛ sub iugo aie tue collū subijciat caro tua. Tunc erit pax vera atq̄ȝ perfecta: quādo non solū cum alijs: sed etiā nobiscum pacifici sumus. Sȝ q2 adhuc in p̄lio sumus ꝛ contra diabolū repugnamus: nec de victoria desperemus. si cum deo pacifici sumꝰ. Et si deo cōiuncti sumus: quō pōt fieri vt diabolū timeamus. Talem iperatorem tecū habes: ꝛ diabolum times? Sub tali rege militas: ꝛ de victoria dubitas. Aduersat quidē quotidie diabolꝰ sed presto est xp̄s. Ille vult premere: ille leuare. Ille occidere: ille viuificare. Sed securi estote fratres: plus valet ad erigendū xp̄s q̄ȝ ad deprimendū diabolus. Si ergo sicut supradiximꝰ iusticiā ꝛ pacem toto corde seruiemus: tunc etiam verum gaudium habere poterimus. Qḋ est verum gaudiū fratres: nisi regnum celo℞? Quod regnuȝ nisi dn̄s noster? Nam q̄ verū gaudium xp̄s sit in euangelio legimus. Sic.n. angeli ad pastores dixerunt. Ecce euangelizamus vobis gaudiū magnū. Attendite fratres ꝛ videte q2 verum gaudiū nō est nisi xp̄s dominꝰ noster. Sic.n. angeli suo testimonio firmauerunt. Cum enim dixissent. Euangelizamꝰ vobis gaudium magnum qḋ erit oī populo statim subiecerunt: q2 natus est vobis hodie saluator mundi: qui est christꝰ

dñs noster. Scio frēs q verum gaudiū oēs hoīes hīc volunt. Sꝫ ipse se circūuenit: q nō vult agꝝ colere ⁊ vult ꝺ fructu gaudere. Ipse se decipit: q nō vult arborem plātare: ⁊ vult poma colligere. Verū gaudiū nō possi detur: nisi pax ⁊ iusticia teneatur. Prima enim et quasi radix iusticia: secunda pax. tertiū gaudiū. De iusticia nascit pax: de pace gaudiū generatur. Justicia ⁊ pax quasi opera esse videntur: gaudium vero fructus esse bonoꝝ operum intelligit. Nūc.n. faciēdo iusticiā ⁊ pacē tenēdo quasi i bono ope puo tpe laboramꝰ: sꝫ postea ꝺ fructu bonoꝝ opeꝝ fine fine gaudebimꝰ. Audi aplꝫ de xp̄o dicētē. Ipse ē pax nr̄a q fecit vtraq; vnū. Gaudiū ꝟo q ipse sit xp̄s. iā antea diximꝰ. Et dñs i euāgelio cū suis discipul' loqref: ita eos exortatꝰ ē dicēs. Iterū igt videbo vos: ⁊ gaudebit cor vestꝝ. Iterū igt ⁊ gaudiū vꝫ nemo tollet a vob. Quid ē gaudiū vꝫ nemo tollet a vob: nisi me ip̄ꝫ dñꝫ vꝫ nemo tollet a vobis? Attēdite ꝯscias v̄ras frēs: si ibi iusticia. i. si oībꝰ hoībꝰ ħ ⁊ vult ⁊ desiderat ⁊ optat q̄ꝺ vob ipsis: Si ē i vob pax q̄ nō solū ad amicos: sꝫ ēt vsq; ad ipsos puenit inimicos: scitote q regnū celoꝝ ħ ē xp̄s dñs māet i vob. Qui ꝟo ad ꝯsciaꝫ suā recurrēs nō ibi inuenerit iusticiā sꝫ auariciā: nō pacē sꝫ discordiā: nō gaudiū de spe vite eterne: sꝫ carnalē leticiā ꝺ amoꝛ luxurie: agnoscat ⁊ itelligat: q nō i illo regnat rex legꝫ xp̄s: sꝫ crudel' tyrānꝰ. Nōs frēs dōce adhuc viuimꝰ i ħ corpe: possumꝰ nos cū dei adiutorio emēdare atq; corrigere. Si ꝟo nos mult̄ cribus iuolutos vltimꝰ dies iuenerit: corrigēdi tp̄s ñ erit. Erit.n. tūc sicut oībꝰ scis eternū gaudiū ita pctōribꝰ sine fine suppliciū. Sꝫ illis ħ erit q se p pniaꝫ emēdare noluerit. Tūc dicturꝰ ē xp̄s ad sinistrā positi. Discedite a me maledicti in ignē eternuꝫ. Ad dexterā ꝟo positi. Venite bñdicti pr̄s mei: pcipite regnū: q̄ꝺ vob patiū ē ab origie mūdi. Ad quā btitudinē vos dñs ſb sua protectione perducat. Cui est honoꝛ ⁊ imperiū cum patre ⁊ sancto spiritu in secula seculorum. Amen.

¶ Admonitio populi vt lectiones diuinas audire studeant: ⁊ qui potest legere legat. Qui vero non potest. legentem libēter audiat: quia hoc erit anime pro cibo ⁊ potu in eternuꝫ: quod hic de diuina lectione cōceperit. Et de similitudine culture: vt vel sic studeamus excolere animam quomodo vel vineam vel oliueta. Et de similitudine culture ⁊ de purgādis vitibꝰ vel oliuetis: ⁊ ꝺ agro mundando spinis atq; lapidi-

bus vbi tricenos τ sup. sexage-
nos τ cētenos fructus pferat.
Et de tribus professionib⁹ vir
ginum viduaꝝ τ coniugatoꝝ.
Et lꝫ ex his iaꝫ in alio sermōe
aliqua contineant. tñ hic apta
sunt τ conueniunt.

Omelia. XXX.

GRatias agim⁹ deo
fratres charissimi:
qꝛ nos (τ si iter mł
tas occupationes)
charitati vestre sancte represen
tare dignatus est. Nouit eniꝫ
diuina clementia: qꝛ etiam si se
cundo aut tertio per singulos
annos vobis possumus occur
rere: nec sic quidem poteram⁹
nostra desideria satiare. Quis
eni pater est: qui filios suos: τ p
cipue fideles τ bonos non fre-
quenter videre desideret? Con
cedat deus nobis orōnibus ve
stris: vt τ in vobis quos tanta
charitate suscipitis aliquid bo
ni inuenire possitis: τ nos hoc
semper in vobis videamus,
vnde plenius gaudere possi-
mus. Quia ergo quātū dignū
est de charitatis vestre pſentia
gratulamur: de salute cōi q̄ntū
de⁹ dederit colloquamur. Qñ
aliquid de vtilitate aie proferi
mus fratres charissimi: nemo
se excusare conet: vt dicat. Nō
mihi vacat legē: τ iō nō possū
dei pcepta vł agnoscē vł iplē.
Nec dicat aliqs vestꝝ. Nō no
ui lr̄as: iō mihi nō iputabitur

quicqd minus de dei pceptis
impleuero. Inanis ē τ inutilis
ista excusatio fratres charissi-
mi. Primū est q lectionem di
uinam etiam si aliquis nesciēs
lr̄as non pōt legere: pōt tamen
legentem libenter audire. Qui
vero litteras nouit: nūquid po
test fieri: vt nō inueniat in libꝛꝭ
quibus possit diuinaꝫ scriptu
raꝫ legere? Tollamus a nobis
fabulas vanas: mordaces io-
cos: sermones ociosos ac luxu
riosos q̄ntū possumus respua
mus τ videamus si nobis nō
remaneat tempus i quo lectio
ni diuine vacare possumus. Fu
giamus prandia luxuriosa: q̄
nos occupant vsq ad vesperā.
Contēnamus cenas: que nos
aliquotiens vsq ad noctē me
diā trahūt. In quibus τ caro
nr̄a per ebrietatem debilitatur:
τ aia per turpiloquia τ scuri-
litates aut vulnerat forte: aut
etiaꝫ moritur. Istas malas oc
cupationes que τ animā τ cor-
pus debilitant fugiamus: τ vi
debitis q nobis remanet tem-
pus in quo aliquid de salute
anime cogitemus. Quādo no
ctes longiores sunt quis erit q
tantuꝫ possit dormire: vt lectio
nem vel tribus horis non pos
sit aut ipse legere aut legentes
alios audire? Illi enim lectiōeꝫ
diuinam legere non possunt:
qui sicuti iaꝫ dictum est se vsq
ad mediam noctem inebriare

cōtendunt. Nos vero si deo volumus placere: et de salute aie attentius cogitare: sobrietatem debemus diligere et ebrietaté q̄ si fouea͂ īferni lōge refugē. Attēdite rogo vos. Hoc frēs dico q̄ non ignoratꝭ. Nouimus enī negociatores aliquos qui cum lras nō nouerint requirunt sibi mercēnarios lratos: et cuȝ ipsi lras nesciant alijs scribentibus rōes suas ingētia lucra ꝯquirūt. Et si illi q lras nesciūt ꝯducūt sibi mercēnarios lratos vt acquirāt terrenā pecuniā: tu qcūqȝ es q lras nō nosti: q̄re ēt nō cū p̄cio et mercede rogas q tibi debeat scripturas diuias legē: vt ex illis possis p̄mia eterna conquirere. Pro certo frēs qui hꝰ studiose requirit: credit q̄ illi i eternū pdesse possit. Qui enim lectionem diuinā nec ipse vult legere nec legentem libenter audire: oīno non credit q̄ inde aliquid boni possit acqrere. Vos ergo fratres rogo et admoneo vt qcūqȝ lras nostis scripturaȝ diuinā frequēti9 relegatis. Qui vo nō nostis qn̄ alij legūt intētis auribus audiatꝭ. Lumē.n. aie et cib9 eternus nō est aliꝰ nisi verbū dei: sine quo anima nec videre pōt nec viuere. qa q̄ꝰo caro nostra moritur si nō capiat cibū: ita et aīa nostra extiguit si nō accipiat verbū dei. Sȝ dicit aliquis. Ego hō rustic9 sū: et terrenis operibus iugiter occupatus sum lectionem diuinaȝ nec audire possum: nec legere. Quā multi rustici. et q̄ȝ mlre mulieres rusticane cantica diabolica et amatoria et turpia. et corde tenēt et ore decātāt. Ista pn̄t tenē atqȝ parere q̄ diabolus docet et nō pn̄t tenē q̄ xp̄s ondit. Quanto celerius et meli9 q cūqȝ rustic9 vl̄ qcūqȝ mulier rusticana q̄to vtili9 potrat et simbolū discere et oronē dn̄icam et aliq̄s antiphonas et psalmos quinquagesimum vel nonagesimū et parare et tenere et frequētius dicere vnde aiam suam et deo cōiungere et a diabolo liberare posset. Nam q̄ꝰo cātica turpia in tenebras diaboli mittit: sic cantica sancta xp̄i lumē ostēdit. Nemo ergo dicat nō possuȝ aliquid de eo qꝰ in ecclesia legitur retinere. Sine dubio.n. si velis poteris incipere velle: et statim intelligis. Et vt d operibus bonis nullus homo se valeat excusare: donāte deo volo vobis qualēcunqȝ rōneȝ suggerere. Anime vr̄e cura frēs charissimi. maxime terrene culture similis est. Sicē enim i terra que colitꝭ alia extirpātꝭ. alia radicitus euelluntꝭ vt que bona sunt seminētꝭ: ita et aīe vestre fieri dȝ. Eradicentꝭ mala et bōa plantentꝭ. Extirpentꝭ noxia: et inserantur vtilia. Superbia euellatꝭ: et humilitas plantetꝭ. Proijciatꝭ auaricia et misericordia

teneatur. Contēnatur luxuria: ⁊ castitas diligatur. Nam quō de terra tua nisi mala proieceris. bona plantare nō poteris: sic ⁊ de anima tua nisi spinas ⁊ tribulos vitiorum eradicaueris: virtutum germina scā plātare non poteris. Dic mihi rogo te quicunq̃ es ille: qui pauloante dicebas. q pro eo q nō posses legere. ideo non possis dei precepta complere. Dic mihi quis tibi mōstrauit quomō putares vineam tuā: quo tpe plātares nouellā? Quis tibi hō ostendit: nisi q aut vidisti: aut audisti: aut īterrogasti cultores optimos q̄liter deberes colere villam tuam? Quō ergo solicitus es de villa tua: quare non es solicitus de anima tua? Attēdite rogo vos fratres. duo genera agrorum sunt. Unus ager ē dei: alter hominis. Habes villam tuam: habet ⁊ deus suā. Villa tua est terra tua: villa dei est anima tua. Nunqd iustū ē vt villā tuam colas: ⁊ villam dei desertā dimittas? Si colis terrā tuam: cole ⁊ animā tuā. Villā tuam vis colere: ⁊ dei villam dimittere? Et nunqd iustū est frēs? Nunqd a nobis hoc meret deus: vt aīam nostram quā sat ille diligit negligamus? Quō attendis villā tuā cultā ⁊ gaudes: cur nō attēdis aīam tuā desertā ⁊ plāgis? De agro ville nr̄e paucis diebus victuri sumus in mundo. Ibi ergo. i. in aīa nostra maius studiū debemus semp impendere. Animam nostram quasi villā suā dignatus est nobis committere deus: vt illam oī studio debeamus excolere. Totis ergo viribus cū dei adiutorio laboremus vt cum deus ad agrū suū hoc est ad aīam nostrā venire voluerit: totum cultū: totum compositū. totum ordinatū inueniat. non spinas: vinum inueniat nō acetū: triticū magis q̄ lolium. Si oīa q̄ placent oculis suis inuenerit: eterna nobis pmia repensabit. Si vero totum desertum ⁊ spinis repletū aspexerit: cum ipsis spinis operum nostrorum eterno nos incendio deputabit. Inde est fratres q frequentes tribulationes ⁊ angustias sustinemus: q nobis deus in vicem quodāmodo reddit. Nolumus amare nos animas nostras q̄s ille amat: ⁊ ille dimittit villam nostrā vt pereat quā amamus. Nam vt deserta remaneret ab hostibus terra nostra: longo tpe multis vicijs ⁊ criminibus deserta remāserat anima nostra. Quia ergo aīam nostrā quam deus diligit non amauimus totū hoc qđ in mundo amabamus perdidimus. Et ideo fratres charissimi vel sic discamus plus anīmā amare q̄ carnē: eterna potius eligere q̄ caduca. Quid

quid enim pro carne laboramus totũ peribit: hoc solũ perire non poterit: quod vnusquisque pro salute anime sue in celo reposuit. Nemo se ergo excuset et dicat fratres non scire: ideo non posse dei precepta complere. Non est grande quod requirit a nobis deus: non durum. non asperum. Clamat tibi in psicia tua eterna iusticia. Quomodo gubernas agrũ tuũ: guberna et cor tuum. Quomodo colis villam tuã: cole et animam tuam. Quomodo superfluos palmites tollis de vite tua: sic malos affectus tolles de aia tua. Preddis de vite tua quod malũ est? incide de anima tua qd iniquum est. Quomodo qui vitem suam vno ãno putare noluerit ipso ãno abundantius exibz: et postea sine fructu sterilis remanebit: sic et qui malas cogitationes et mala desideria nõ tollit de anima sua videt afferre fructũ de rapinis et fraudibus in anno vite sue: quo viuit in hoc mundo: sed postea remanebit sterilis in eternum. Et qz fructus legitimos nõ exhibuit: quasi sarmenta luxuriosa et infructuosa eterna illius flãma sine misericordia cruciabit. sicut ipse dñs dixit. Palmas aũt cõburet igni inextinguibili. Quomodo i vite tua totos oculos superfluos amputas et duos aut tres qui sunt legitimi derelinquis: sic et in aia tua omnia desideria que res alienas male respiciũt: et pessime cõcupiscũt spũs sancti gladio et crucis falce debes incidere: et hoc tantũ vnde iusticia vel misericordia cernit reseruare. Nam terra quã colitur fratres dilectissimi: non scitis que consuetudo seruetur. Primum euelluntur spine: lapides eijciunt: postea terra ipsa pscidit: pcubinat tertiat: dei de quarto aut quinto sulco ordine legitimo seminat. Hoc et fit fratres charissimi. et in aia nostra Primũ eradicent spine .i. cogitationes male: postea lapides auferant. hoc ẽ ois malicia vel duritia expurget: deinde cor nrz euãgelico aratro et crucis vomere pscindatur et aretur et cõfringatur per penitentiã molliatur p elemosinã p charitatem semini dñico pparetur. Et tũc purgata et bñ culta cordis nri terra cũ gaudio semẽ verbi dei possit excipere et non solũ tricesimũ: sed etiã sexagesimũ et cẽtesimũ fructũ reddat. Tres. n. pfessiones sunt in eccl'ia catholica. sunt virgines. sũt vidue. sũt et piugate Virgines exhibẽt cẽtesimũ: vidue sexagesimũ: piugate vo tricesimũ. Alius gdẽ exhibet amplius alius minus: sz oẽs i celesti horreo recõdunt et eterna beatitudine pfruũt. Virgines ergo cogitãtes mariam vel due psiderãtes annã. marit ite vo susannã imitent illoz castis

tatem in hoc seculo: vt illi digni vel sociari mereantur in eternū. Bone. n. virgines que non solū corpore: sed etiā corde & lingua virgines eē voluerūt: sācte marie cū reliquo exercitu virginū sociant. Bone vidue nō delitiose nō curiose nō linguose nō inuide nō superbe: q̄ ieiunijs elemosinis & orōnibus sicē beata dñā faciebat seruiūt deo: cuȝ ipsa sancta anna sociant in celo multis milibus viduaꝝ. Coniugate vero que sibi inuicē fidē seru uerunt & cū se nihil agnouerit assidue elemosinas fecerint: & inq̄ntū pōt dei precepta seruauerint sancto Job. sancte Sarre. vel sancte Susanne. cū patriarchis & ꝓphetis merebuntur feliciter sociari. Rogo vos frēs charissimi sp recolite semp retinete: qd̄ vobis ꝑ aie vestre salute suggerim⁹. Nolite h̄ transitorie accipere. Dȝ. n. sermo nr̄ in corde vestro radices figere: vt in tempore retributionis possit eterne vite fruct⁹ feliciter exhibere. Qui pōt totū retinere qd̄ dicimus: deo gratias agat: & alijs qd̄ retinet sp ostendat. Qui totū nō pōt retinere: vel partē aliquam recordetur. Et si totū vnus non potest: singuli ternas vel quaternas sententias retinete. Et dū vn⁹ alteri insinuat qd̄ audiuit: totū vobis inuicē referendo nō solum memoriter retinere: sed etiā moribus xp̄o adiuuāte poteritis iplē. Dicat vn⁹ alteri. Ego audiui ep̄ȝ meū d' castitate dicētē. Alius dicat in mente habeo illū & de elemosinis predicasse. Alius dicat. Remāsit in memoria mea qd̄ dixit. vt sic colimus animā nostram: q̄uo colimus terram nostrā. Alius referat. Ego retineo dixisse ep̄m meū: vt q nouit lr̄as scripturā diuinā studeat legere: qui vero nō nouit q̄rat sibi et roget qui illi debeat dei p̄cepta relegere: vt qd̄ legere possit deo adiuuante cōplere. Dicat ēt alius. Ego audiui ep̄ȝ meū dicētē ꝙ q̄uo negociatores q nō nouerūt lr̄as ꝑducūt sibi mercēnarios lr̄atos vt acq̄rāt pecuniā: sic xp̄iani dēnt sibi regrere & rogare. & si necesse est ēt mercedē dare: vt illi aliqs dēat scripturā diuinā legere vt q̄uo negociator alio legēte acq̄rit pecuniā. sic illi acquirāt vitaȝ eternā. Hec si agitis si vos inuicē admonet: & i h̄ seculo feliciter viuet poteritis. & postea ad eterne vite btitudinē ꝑueit. Nā si stati vbi de ecclīa totū qd̄ ab ep̄o audisti oblit⁹ fuerit: sine fructu venisti ad ecclīā: sine fructu inanis redis ad domū tuā. Sȝ absit h̄ a vobis frēs. Magis i vobis ipleat illd̄ qd̄ scriptū ē. Bti q custodiūt iudiciū & faciunt iustiā iomni tpe. Et illd̄. Mīa aūt dñi ab eterno est. & vs q̄ i seculū seclī sup timētes eū.

Et iusticia eius sup filios filiorum custodientibus mandata eius: et memorie retinentib᷒: vt faciãt ea. Ad quam nos misericordiam dñs pro sua pietate perducat. Qui viuit et regnat p omnia secula seculorũ. Amen.

¶ De dilectione parentũ et de decimis. Omelia. XXXI.

Legimus fratres dilectissimi monente nos dño per pphetam parentibus nostris et honorem semper et amorem impendere. Et si forte euenerit: vt aliqua paupertate laborent: necessitates eorum, fm q possum᷒ subleuare. Sic. n. ait. Si videris inquit nudum operi eum: et domesticos seminis tui ne despexeris. Hoc loco domesticos seminis parẽtes nostros intelligi voluit. Sed dicit aliqs. Quis est qui parẽtes suos odio habeat: vt hoc p magno dño admonuerit per pphetã? Sine dubio fratres sciuit spũs sanctus nõnullos homines qui cum ad aliquos honores aut diuitias vndecũqꝫ q̃sitas peruenerit: ita parẽtes suos pauperes despiciunt: vt nec eos videre dignentur. Quod qui fecerit nõ solum peccatũ: sed etiam graue crimẽ se admisisse non dubitent. Et forte euenit: vt ille per diuitias et supbiã et crimina grandia vel peccata cõmittat: et parentes sui p ipsa paupertate et humilitatẽ et simplicitatem et iusticiã teneãt. Et qua fronte infelix dedignatur attendere parentes suos inocẽtes et iustos cũ sint ipẽ peccator et ipi᷒? Si qs ḡ idone᷒ ẽ. si aliqs parẽtes habuerit paupes ipsis prius necessaria tribuat: et sic indigentibus extraneis elemosinam faciat: qr reliquis pauperibus si tu non dederis dabit alius: parẽtibus vero tuis pauperibus. si tu nihil largit᷒ fueris difficile est vt alius largiat. Ipse est elemosinarum ordo iust᷒ atqꝫ legitimus: vt prius tibi et tuis victum atqꝫ vestitum sufficientem et mediocrem nõ pompo sum nec deliciosum prouideas: deinde sicut dixi: si q sunt pauperes de parentibus tuis quantum preuales largiaris. deinde seruos et ancillas tuas: nec esurire nec egere permittas. Et post hec quicquid deus tibi excepto victu et vestitu dederit. non in terreno vbi fures effodiunt et furantur: sed in celesti thesauro recõdas: vt vbi fuerit thesaurus tuus ibi sit et cor tuum. Et cum sacerdos clamauerit. sursum corda: securi et in veritate respondeamus. Habemus ad dñm. Quodcũqꝫ. n. deus excepto mediocri et rationabili victu et vestitu. siue de q̃cunqꝫ militia siue de agricultura contulerit: non tibi specialiter dedit: sed per te pauperib᷒

eroganda transmisit. Si noluc ris dare: noueris te reo alienas auferre: q2 sicut dixi. hoc solu3 est nostrum: quod nobis vl' no stris rōnabiliter sufficit. Quic quid superfuerit: deus noster sicut dixi pauperibus erogan dum transmisit. Et sic non so lum decimas dare debemus: sed etiam de nouē partib9 quic quid solutis tributis vel exple tis sumptibus nostris remā serit: quasi alijs transmissu3 fi deliter erogare debemus. Ad tū si fecerimus vere nostra sunt que donamus. Si vero non fa cimus: nec illa nostra sunt: quē seruamus: nec nos ipsi nr̄i su mus: qui seruare videmur. Et tū fratres non video qua frōte illi non offerimus decimam: a quo accipimus totum. Si ve lit deus rōnem facere nobiscū ꝛ dicere terram quam colis. ego feci. animalia que te ad co lendum adiuuant ego cōdidi: calorē solis ego tribuo: pluuiā temporibus suis ego dispono: ipsam sementem qua3 spargis ego ꝓcedo: sed ad iustā rationē tibi debes decimas reseruare: ꝛ mihi nouem partes. Nec hoc quero. misericors esse volo: exē plū tibi prebeo: vt q̄uo ego mi sertus sum tui sic tu miserearis pauperi. Si ergo fratres iustā ratione3 nobiscum noluerit fa cere deus: nunquid est qd̄ nī de re possimus? Et licet in multis sanctarum scripturarum locis nos de his rebus admoneat deus: tamen per apostolū spe cialiter clamat ꝛ admonet. di cēs. Habentes victum ꝛ vesti tu3 his ꝯtenti simus. Nam q vo lunt diuites fieri incidunt in tē tationem ꝛ in laqueum dia bo li. ꝛ desideria multa inutilia ꝛ nociua: que mergūt hoīem ī in teritū ꝛ perditionē: q2 radix om niu3 maloꝝ est cupiditas: quā quidā appetentes naufragaue runt a fide ꝛ inseruerunt se do loribus multis. Tu vero ho mo dei hec fuge. Sectare vero iusticiam pietatē fidem ꝛc. Ro go vos fratres: vt de scripturꝭ reliquis taceamus sententia ista apostolica cui xp̄iano non suf ficit? Vere dico fratres ꝙ q istꝭ tali tonitruo ꝺ auaritie somno non surgit: non dormiens sed mortuus esse credendus est. Et ideo fratres q2 pro ista fragili tate carnali multis peccatis tā ꝗ circūuolantibus muscis as sidue ingetamur atq3 cōpungi mur: ad portū misericordie dei interpcellas ꝛ tempestates mū di istius festinemus. Forte ali quis interrogat: q̄uo ad hunc portum valeat peruenire. Au diat xp̄m dicentē. Beati mise ricordes: q̄m ipsi misericordiā consequentur. Et iteru3. Date elemosynam: ꝛ ecce oīa mūda sunt vobis. Ergo ꝑm apostoli sententiam si euadere de pela

go mundi huius volumus: ante oculos semper habere debemus: sufficiat nobis habere victum et vestitum rationabilem non pomposum nō deliciosū. Et quicqd amplius deus dederit nō negetur usibus pauperum: q2 per nos ipsis pbaē cē transmissum. Et si id quod nobis supfluuz est nō dederim9: reos alienas inuasimus. Et q̄zti pauperes cū nostra sciamortui fuerint fame: causas nobiscum ante tribunal xp̄i dicturi sunt. Et q2 duo sunt elemosynaruz genera: vnum qd̄ pauperibus erogamus: aliud qd̄ vicinis vl' fratribus nostris: quotiēscūq3 peccauerint in nobis indulgemus: vtrūq3 deo auxiliante faciamus: q2 vnū sine alio nihil prodest. Si pauperi porrigis elemosynā in te peccanti nō tribues veniā: nihil tibi prodest. Sicut ecōtrario si peccātib9 tibi indulseris esurientib9 q̄ztuz preuales dare nolueris: sicut di xivna sine alia tibi prodesse nō potest. Nos vo frēs. ista duo elemosynarum genera nobis quasi spiritualia alaruz remedia pparemus. vt ad principales patriā et illam celēste hierusalem omni rerum terrenaruz cupiditate spreta. hisq3 expeditis ac liberis virtutū pennis tā q̄ spiritales columbe volare feliciter ac venire possimus: sm illud quod psalmista desiderat et supplicat dicēs. Quis dabit mihi pēnas sicut colūbe: et volabo et requiescam? Certuz est fratres q2 nisi quisq3 de peccatoz glutino et nimijs impedimentis ac laqueis mundi huius anime sue pēnas contēderit expedire: ad verā requiem nunq3 poterit peruenire. Nos vero fratres adiuuante deo impedim̄ta mūdi huius si a nobis ad integruz subtrahere nō possumus: saltem q̄ztuz vires suppet'' tempare vl' aliqd ab eis recedere studeamus: vt nobis remaneant aliqua horaruz spacia in quib9 lectioni vel orationi vacare possimus. Nam si totum occupatio terrena subtraxerit: timenduz est ne vobis veniat illud quod scriptuz est. Impedimenta huius mūdi fecerunt eos miseros. Magis ergo adiuuante dño laborem9 et vt et in nobis vel ex parte aliqua impleaē illud quod d̄ beato viro scriptuz est. In lege domini meditabitur die ac nocte. Quā rē dñs sācte charitati vestre pro sua pietate prestare dignetur. Cui est honor et imperium cum patre et spiritu sancto in secula seculoz. Amen.

¶ De misicordia diuina et humana: et quod ideo deus pauperes in hoc mundo esse permiserit: vt diuites haberēt q̄uo peccata sua redimerent.

Omelia. XXXII.

Modo cum euangelium legeretur audiuimus dicentem dñm et saluatorem nostrum. Beati misericordes: qm ipsi misericordiam consequentur. Dulce est nomen misericordie fratres charissimi. Et si nomen: q̃to magis res ipsa? Et cum eam omnes homines habere velint: quod peius est. non toti sic agunt: vt oẽs vellẽt misericordiam accipere. Pauci sunt qui velint misericordiã dare. O homo qua frõte vis petere: quod dissimulas dare? Debet ergo in hoc mundo misericordiam dare: qui illã optat in celo recipere. Et ideo fratres charissimi: q2 omnes homines misericordiam volum9: faciamus nobis illam patronam in hoc seculo: vt nos liberet in futuro. Est eni in celo misericordia ad quam per terrenas misericordias peruenitur. Sic enim scriptura dicit. Domine in celo misericordia tua. Est ergo terrena et celestis misericordia humana. s. et diuina. Qualis misericordia humana? Ipsa vtiq3 vt respiciaso miserias hominum. Qualis vero est misericordia diuina? Illa sine dubio que tribuit indulgentiam peccatoru3. Quicqd eni3 misericordia humana largitur in via: misericordia diuina reddit in patria. De9.n. i h mũdo in oĩbus paupib9 edit et esurit: sicut ipse dixit. Quãdiu fecistis vni ex nũmis istis mihi fecistis. Deus ergo qui de celo dignatur dare: vult in terra recipere. Quales sumus nos: qui qñ donat deus volumus accipere: qñ petit nolumus daf? Quando enim pauper esurit: xps indiget: sicut ipse dixit. Esuriui: et nõ dedistis mihi mãducare. Noli ergo despicere miserias pauperum: si vis securus sperare indulgentiam peccatoru3. Esurit modo xps fratres. In oĩbus pauperibus ipse esurire et sitire dignatur: et qđ in terra accipit in celo reddit. Rogo vos fratres: qd vultis. aut qd queritis qñ ad ecclesiã venitis? Quid vtiq3 nisi misericordiã? Date ergo humanã et accipite celestem. Petit a te pauper: et tu petis a deo. Ille bucellam: tu vitam eternam. Amen dico tibi vt accipe merearis a xpo: audi ipsum dicentem. Date et dabit vobis. Nescio qua frõte velis accipere: quod nõ vis dare. Et ideo qñ ad ecclesiã venit: sm vires vestras qualescunq3 elemosynas pauperibus exhibete. Qui põt afferat argentũ: qui non põt exhibeat vinum. Si nec hoc habuerit exhibeat esurienti bucellam. Si non hz integram: vel qualẽcunq3 particulam vt impleat illud quod dñs admonuit per prophetã.

Frange esurienti panem tuuz. Non dixit da totum: ne forte pauper fis: et amplius habere non possis. Et si diligenter attendimus fratres: hoc ipsuz quod i pauperibus xpo esurit nobis proficit. Ideo enim in hoc mundo deus pauperes esse permisit: vt omnis hō haberet: quo sua peccata redimerent. Si.n. pauper nullus esset: indulgentiam nemo reciperet. Potuit enim dominus totos hoies diuites facere: sed nobis per pauperum misericordiā voluit subuenire: vt et pauper per patientiam et diues per elemosynam possint dei gratiam ꝓmereri. Nobis eni militat inopia pauperum. Deniqz si sapienter intelligis: et stateram cordis diligenter appendis: et incomparabiliter plus est quod pro paupere recipis. quam id quod paupi largiris. Attende et vide nūmū et regnū. Quid simile fratres? Da pauperi nūmum: et a xpo recipis regnum. Das bucellā: et a xpo recipis vitam eternā. Das vestimentum: et a xpo recipis remissionem peccatorum. Non ergo despiciamus pauperes fratres: sed magis eos cōsideremus: et vltro nos eis ingerere festinemus: qr miseria pauperum medicamentum est diuitum. Sic et ipse dominus dixit. Uerūtamen date elemosynam: et ecce omnia munda sūt vobis. Et iterum. Uendite que possidetis: et date elemosynaz. Et per prophetam clamat spiritus sanctus. Sicut aqua extinguit ignem: sic elemosyna extinguit peccatum. Et iteruz cōclude elemosynā in corde pauperis: et hec exorabit pro te ab oi malo. Faciamus ergo misericordiam fratres et xpo adiuuāte cautionis sue vinculū teneamus: illam vtiqz quam supra cōmemorauimus: vbi ait. Date et dabitur vobis. Et iterum. Beati misericordes: qm ipsi misericordiam consequentur: Unusquisqz sm vires suas studeat: ne ad ecclesiam vacuus veniat. Debet enim aliquid exhibere: qui optat accipere. Qui eniz potest: nouo vestimento tegat pauperem. Qui non pōt: vel vetus porrigat. Qui vero se ad ista non sentit idoneum: porrigat bucellaz: suscipiat peregrinum. lectulum faciat. pedes abluat: vt audire mereatur a xpo. Uenite benedicti patris mei. percipite regnum. Quia esuriui et dedistis mihi mādūcare: hospes fui et suscepistis me. Nemo se fratres charissimi de dādis elemosynis excusare poterit: quando pro calice aq frigide mercedem se esse redditurum xpo promisit. Et qr sicut frequenter admonui. duo sunt elemosynaruz genera: vnū bonum aliud melius. vnum vt

pauperibus bucellam porrigas. alterum vt peccanti in te fratri tuo cito indulgeas: ambo elemosynarum genera implere auxiliante dño festinemus: vt ad eternam indulgentiam: & ad xpi veram misericordiam puenire possimus. Sic enim ipse dixit. Si dimiseritis: dimittet vobis pater vester peccata vestra. Si non dimiseritis: nec pater vester dimittet vobis debita vestra. Et alibi clamat spiritus sanctus. Homo homini seruat iram: & a deo querit medellam. In hominē similem sibi nō habet misericordiā: & misericordiam petit a deo? Dicit etiā beatus Johānes. Qui frēz suum odit: homicida ē. Et iterum. Qui odit fratrem suū in tenebris est: & i tenebris ambulat: & nescit quo vadat: qm̄ tenebre obcecauerunt oculos ei9. Et iō fratres charissimi vt eterna mala possimus euadere: & ad bona perpetua peruenire: duo que supradixi elemosynarum genera q̄ntum possum9: & q̄diu viuimus: & ipsi habere: & alijs impendere festinemus: vt securi possim9 in die iudicij dicere. Da dñe: q2 dedim9. Nos fecimus quod iussisti: imple q̄ promisisti. Quod ipse prestare dignetur. Qui cum patre & spiritu sancto viuit & regnat deus in secula seculorum. Amē.

¶ De arrepto energumino.

Omelia. XXXIII.

Superiori dominica fratres charissimi: dum misse celebrarentur: non paruuz metum omni populo insanus ille energuminis generauit. certum est fratres: q2 vix inuenit: q cum infelicē personam taliter vexari a diabolo videat nō expauescat & timeat. Ratio tñ religionis & perfecte charitatis hoc habz: vt minus timere & pro illo amplius orare debem9. Et tamē fratres charissimi: si vultis deo auxiliante possum9 vobis ostendere: vnde possitis energuminum non timere. Nūq̄z timebūt demonē qui est in carne aliena: si eū non habueritis i aīa tua. Deniq3 sācti & pfecti viri nō solū demōiacos nō timēt: s3 ēt ad demoniacis: imo ab ipsis demonib9 cū grādi tremore timēt. Si in alieno corpe demonē sic timem9: q̄ntū timē dēm9: ne p malos act9 ei in nr̄is cordibus nutriam9. Ois hō charissimi frēs i diuiuio cordis sui: aut xp̄z aut diabolū pascit. Si iustitiā: si pacē: si castitatē: si misericordiā: si charitatē sectari voluerit: xp̄m in se sine dubio pascit & reficit: s3 illud q̄ō scriptuz est. Ecce sto ad hostium & pulso. Si quis apparuerit mihi i trabo ad illum: & cenabo cum illo. Ecce probatum vobis est: q̄uo aut quali cibo aīa sancta

xp̄m pascit & reficit. E cōtrario autem qui superbiam maliciā luxuriaȝ &c. his similia amare voluerit: diabolum se reficere: & desiderabilis illi talibus ma lis delicias non dubitet ꝑpara re. De suis actib⁹ potest vnus quisqȝ cognoscere: qualem con uiuaȝ mereatur in suo corde re cipere. Certum ꝙ quale conui uiuium paraueris: tales & cōui uas habere mereberis. Multi eni demonē in alieno corpore formidant: in suo corde timere dissimulant. Omnis enim qui superbiā diligit: diabolo plen⁹ est. Et si cū superbia ēt inuidiā habere voluerit: duob⁹ demo nijs subditus erit. Et si cū inui dia adulteriū etiaȝ fecerit: a tri bus demōibus possidetur. Et si cū his malis mēdaciū ama re voluerit: ab integra quadri ga demonū subiugatur & ꝑmi tur. Nam quot vicia habuerit hō: tot hȝ demones. Deniqȝ & in euangelio ille a quo imun dus spiritus exierat: q: cū per gratiā dei ab vno idolatrie de mone meruerit liberari pro eo ꝙ in loco vicioꝝ: virtutes nolu it intromittere: reuersus ille im mūdus spiritus adduxit secuȝ septē alios spūs nequiores se. Et impletū ē in eo illud quod scriptum est. A quo eniȝ quis superatur: huius & seruus est. Et iterum. Qui facit peccatū: seruus est peccati. Sed forsitā

dicit aliquis. Quomodo pōt fieri: vt qui per luxuriam pecca uerit in carne sua. diabolū ha beat i anima sua? Nos fratres dilectissimi. qđ diximus de san ctarum scripturarum testimo nijs approbamus. Nam ꝙ qui superbus est: demone ple nus est. Audi scripturam dicē tem. In mundus est apud de um: omnis qui exaltat cor su um. Et iterum. Initiuȝ appo statare a deo omnis superbia. Quid appostatare: nisi a deo discedere? Et vtiqȝ qui a deo disiungitur: diabolo sociatur. Qui aūt imundus est ꝙ sine demone eē nō possit: scriptura dicit. Inuidia' diaboli mors in rauit in orbē terraꝝ. Imitātur aūt illū qui sunt ex parte ipsi⁹. Nam ꝙ ille qui fornicator est a diabolo possidetur canoni ca scriptura nihilominus testa tur. Sic enim dicit propheta. Spiritu fornicationis decepti estis. Or vero & omnis men dax sine maligno spiritu esse non possit: scriptura testis est. Perdes inquit oēs q loquūt mendatiuȝ. Et iterum. Os qđ mentitur occidit animam. Et iterum in libro regnoꝝ legim⁹ spiritū malignum dixisse dn̄o. Ego ingt decipio Achab. Cui dn̄s dixit. In quo decipies? Et ille respondit. Egrediar & ero spiritus mendax in ore pphe tarum eius. Dixit autem dn̄s.

decipies et preualebis. Similiter et de ceteris capitalibus peccatis atque criminibus credere nos oportet: quia nemo illa nisi diabolo instigante committit. Quid ergo fratres? Cum nos multis peccatis et criminibus sentiamus obnoxios: nunquid desperandum est? Absit hoc a populo xpiano. Non quidem est desperandum: sed nec in ipsis peccatis inimica securitate perseuerandum. Qui enim dixit. Cum conuersus ingemueris saluus eris: ipse dixit. Nolite tardare conuerti ad dominum: nec differatis de die in diem. Optime enim malagma vel fibula calidis adhuc vulneribus adhibeatur: et cito vulnus sanatur quod diu putrescere non permittitur. Et ideo vbi aliquis ex nobis cuiuslibet peccati vulnus acceperit: antequam longa consuetudine computrescat et feteat: omni celeritate ad penitentie medicamenta confugiat. Peccatum si diu permittitur dominari omnibus sanctis et deum timentibus putorem teterrimum exalare cognoscitur. Et ideo cum dei adiutorio laborandum est vt expurgatis vel mortificatis omnibus peccatis in possessionem viciorum virtutes intrent. Locum quem tenebat superbia humilitas occupet: quem vastabat auaritia obtineat elemosyna: quem luxuria sordidabat, castitas muniat atque recipiat. Quem tenebat inuidia: possideat beniuolentia. Ubi mendacium esse videbatur: veritas dominetur. Hec enim fratres: si xpo auxiliante agere studeamus: non solum in aliorum corporibus demones non timemus: sed etiam de nostris cordibus effugamus: et longe repellimus. Prestante domino nostro iesu xpo. Cui est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

¶ De similitudine vlmi arboris: et de vite.

Omelia. XXXIIII.

Legimus in quodam libro fratres dilectissimi de vlmo et vite propositam nobis similitudinem: quam qui diligenter attenderit non paruam anime sue edificationem inueniet. Nam arbor vlmea licet sit amena et sublime porrecta: nullum tamen fructum habere probatur. Vitis vero quamuis sit parua et humilis: fructibus plena esse cognoscitur. Qui fructus nisi qualicunque ligno leuentur in altum: in terra putrescunt atque depereunt. Si vero volumus extendat ramos suos et erigat vitem: et se ornat et illam de putredine liberat. Quare ista similitudo sit posita diligenter attendite. Arbor vlmea significat hominem diuitem in hoc mundo. Sicut enim arbor sublimis est et amena et humi-

da ꝛ tñ fructibus vacua: ita ꝛ quicũq̧ diues seculi huius q̃s uis sublimetur honoribus: in multis facultatibus amenus ꝛ iocũdus esse videatur: tamen si ad vitem.i.ad pauperes xp̃i ele mosynarum suarum brachia quasi ramos pijssimos non ex pandit humiliter: a fructibus eterne vite vacuus remanebit. Vitis aũt significat seruos dei abbates monachos vel cl'icos spirituales: deo vacantes ꝛ do ctrine iugiter insistentes. ꝛ si q sunt alij similes horum: q con tempto mũdo deo die nocte q̧ deseruiũt: quo seruitio i eter na beatitudine vberes fructus habere creduntur: Ac sic diui tes huius mũdi abundant in hoc seculo: ꝛ pauperes xp̃i i ce lo. Quid ergo faciendũ est: vt nec arbor vlmea sine fructu re maneat: nec vitis in terra pu trescat? Hoc.n.expedit fieri: vt qũo arbor vlmea extendit ra mos suos ꝛ erigit vl' sustinet vi tem: sic diues seculi huius por rigat ramos suos.i.manus ple nas fructibus agri sui ꝛ susté tet pauperes xp̃i. Quod si fece rit in hoc mũdo: sine dubio ab ipsis pauperibus xp̃i multipli citer illi repẽsabitur in futuro. Nec dedignet̃ diues: aut iniu riam sibi extimet factam ꝙ ar bori comparatus est. Sed au diat dñm dicentem. Arbor bo na bonos fructus facit. Mala aũt arbor malos fructus facit. Sed magis timeat illud quod sequitur. Omnis inquit arbor que non facit fructũ bonũ excĩ detur: ꝛ in ignem mittetur. Ex tendit ergo manus suas ad ele mosynas: vt possit euadeř eter nas flãmas. Omnes ergo diui tes timeant exemplũ illius ar boris infructuose ꝛ sterilis.i.il lius qui purpura ꝛ bisso idue batur? Arbor enim amena ꝛ sublimis erat in mundo: sꝫ qꝛ ramos misericordie non expan dit ad lazarũ: flãmas recipe me ruit in ĩfernũ: ꝛ ab illo petebat guttam cui negauerat micam. Hec ergo cogitent diuites si de rebus suis dum sue sunt redi mere se volunt: vt non faciãt ta lia: ne talia patiantur. Diues fuit de quo loquimur. Sunt ꝛ aliqui diuites ad quos nunc loquimur. Unius sunt nomi nis: caueant ne vnius sint cõdi tionis. Cum hec ita sint: si illi qui diuites sunt aridas ꝛ cõtra ctas manus habuerint ad ele mosynas faciendas: ꝛ quibus cunq̧ seruis dei vigilijs lectio nibus vel orationibus insistẽti bus: que sunt corpori necessa ria dare noluerint: efficiũtur ve lut vlmus sterilis que vitem sustinere dissimulat. Et cum diues pauperibus christi nihil dederit: ipsi paupes christi ne cesse est vt in opere terreno pl' q̃s solebant exerceant: ꝛ dum

mundanis actibus occupant' orationi lectioni ieiuniis et vigiliis insistant: necesse est vt fructus illorum quasi modo viri taceat ex parte aliqua minuantur. ac sibi tantum sufficiant et nihil diuitibus largiant. Beatus enim apostolus paulus. dum diuites mundi huius pro sustentandis christi pauperib' admoneret quasi de diuite loquebatur ad arborem. idest pro christi pauperibus loquebatur ad vitem. Vestra inquit abundantia sit ad illorum inopiam: vt et illorum abundantia vestre inopie sit supplementum. Quam rem vt omnes intelligant aptius insinuare debemus. Diuites mundi abundant in hoc mundo pecunia: pauperes christi in celo vita eterna. Erogent ergo diuites in mundo pecuniam: vt recipiant in celo vitam eternam. Diuites mundi frumentu vinum et oleum in horreo vel cellario copiose reponunt: paupes xpi orando. vigilando. ieiunando spiritales thesauros in celo recondunt. Faciant ergo quoscunque seruos dei diuites huius mundi de terrena facultate participes: vt illi eos sibi in celesti thesauro faciant coheredes. Diuites mundi huius dum aliquotiens nimium se terrenis actibus obligant: quantum illis oportet vigilare legere et orare vel ieiunare non possunt. Unde timendum est: ne forte aut quia peccatis minus offerant: aut non tantum quantum expedit in thesauro celesti reponant. Pauperes christi his fructibus vacando iugiter exuberant. Non ergo sint pigri diuites ad eroganda terrena: si cupiunt habere celestia. Christus enim qui omnibus hominibus munera sua largitur: in suis pauperibus egere et esurire et algere dignatur. Nemo ergo dubitet dare pauperibus: quia manus pauperis gazophilatium est christi. Quod in terram accipit: in celo reponit. Sic et ipse dominus dixit. Quandiu fecistis vni ex minimis istis mihi fecistis. Audiamus apostolum dicentem. Qui parce seminat: parce et metet. Et post pauca. Operamini quod bonum est ad omnes ad omnes: maxime autem ad domesticos fidei. Qui sunt domestici fidei fratres: nisi clerici boni monachi et quicunque alii serui dei: impedimenta huius mundi fugientes. deo vacantes lectionibus et orationibus insistentes? Omnibus quidem petentibus: sed quod possumus dandum est: seruis autem dei qui petere a nobis erubescunt etiam si non petierint ingerendum est. Ita ergo agere studeamus fratres charissimi: vt ab auditu malo se-

nati esse possimus. Quod erit auditum malum. Discedite a me maledicti in ignē eternū: q paratus est diabolo τ angelis eius. Quia esuriui: τ nō dedistis mihi manducare. Rogo vos fratres dilectissimi: nolite hoc ociose τ negligenter audire: sed totis viribus deo auxiliante contendite: vt nec aliena rapiatis: τ de ꝓprijs christi pauperibus abundanti^us eroge tis: corde cōpuncto iugiter cogitantes τ vobis ipsis inuicem colloquentes. Si in ignem mittitur. qui non dedit sua: putas vbi mittendus est qui tulit aliena? Non ergo ad nos propter auaritiam illa vox tremenda τ terribilis dirigatur. Discedite a me maledicti in ignem eternum: sed magis propter elemosynam illā desiderabilē vocez audire mereamur. Uenite benedicti patris mei. percipite regnuz quod vobis paratuz ē ab origine mundi: quia esuriui: τ dedistis mihi manducare: sitiui τ dedistis mihi bibere. Necnon τ illa domini vox mittentis domini ad nos feliciter dirigatur. Euge serue bone τ fidelis intra in gaudiuz domini tui. Prestante domino nostro iesu christo. Cui est honor τ gloria in secula seculorum. Amen.

¶ De eo quod scriptum est. Frange esurienti panem tuuz. τ quod melior est elemosynā ꝗ̄ ieiunium: τ vt peregrini: vel in vno angulo domus suscipiantur. τ de vestimentis comestio. Omelia. XXXV.

Rogo vos τ admoneo fratres charissimi: vt in isto legitimo ac sacratissimo quadragesime tempore exceptis dominicis diebus nullus prandere presumat: nisi forte quem infirmitas ieiunare nō permittit. Quia alijs diebus ieiunare: aut remedium aut premium est: in quadragesima non ieiunare peccatuz est: Alio tempore qui ieiunat accipiet indulgentiam: in quadragesima vero qui potest τ nō ieiunat sentiet penam. Et ipse tanꝗ̄ qui ieiunare non preualet. secretius sibi soli in domo: aut si est alius infirm^us cuz ipso sibi in domo preparet qd accipiat: τ illos qui ieunare ꝑualent ad prandiū non inuitet. Quia si hoc fecerit. non soluz deus. sed etiā τ homines possunt intelligere illum non pro infirmitate. sed pro gula abstinere non velle. Et magis cum gemitu τ suspirio τ animi dolore manducet: pro eo ꝙ alijs ieiunantibus ille abstinere non potest. Sufficiat illi ꝙ ipse ieiunare nō preualet. Quid op^us est vnicuiꝗ̄ infirmo aliquē sanum rogare ad prandium: vt

sibi augeat de gula alteri⁹ peccatum? Pro eo tñ q̄ nō pōt ieiunare: ampli⁹ dȝ erogare pauperibus: vt peccata que nō potest ieiunando curare: possit elemosynas dando redimere. Bonū est ieiunare fratres: sed melius est elemosynam dare. Si possibilitas nō fuerit ieiunandi: elemosyna sufficit sibi sine ieiunio. Ieiunium sine elemosyna oīno nō sufficit. Ergo si aliquis nō potest ieiunare elemosyna sine ieiunio bona est. Si vero preualet ieiunium cū elemosyna duplex bonum est: nisi forte aliquis sit ita paup. vt non habeat oīno quod tribuat. Illis ergo qui nō habuerint vnde tribuant. sufficit voluntas bona. ẜm illud qd̄ scriptū est. Gloria in excelsis deo: ⁊ in terra pax hoībus bone voluntatis. Sed quis erit qui se possit excusare: cum etiam ꝓ calice aque frigide mercedem se redditurum esse promiserit? Et quare frigide dixit. Ne forte se possit aliquis pauper de lignorum penuria excusare: aut certe dixerit se vasculū vbi aquaȝ calefaceret non habere. Deniqȝ ⁊ per beatū prophetam fratres charissimi dn̄s ita hortat̄ ⁊ admonet elemosynam fieri: vt pene nullus pauper sit qui se valeat excusare. Sic enī ait. Hoc est ieiunium qd̄ elegi. dicit dn̄s. Frange esurienti panē tuum. nō dixit vt integꝝ daret: cū forte pauper ille alium non habet. sed frange esurienti. hoc ē dicere. Et si tanta tibi paupertas est: vt nō habeas nisi vnum panē. Ex ipso tñ frāge ⁊ tribue pauperi. Et egenum inquit ac sine tecto induc in domū tuaȝ. Si aliquis ita pauper est vt nō habeat vnde tribuat cibū: vel ī vno angulo domus sue peregrino preparet lectulū. Quid nos ad hec dicturi sumus fratres: vel quam excusationem pretendere poterimus: qui amplas ⁊ spaciosas domos hn̄tes vix aliqn̄ dignamur excipe peregrinū? Ignorantes imo nō credentes q̄ in oībus peregrinus xp̄s excipit: sicut ipse dixit. Hospes fui: ⁊ suscepistis me. Et q̄diu fecistis vni ex nūmis istis: mihi fecistis. Laboriosuȝ ⁊ fastidiosum nobis est in pauperibus recipe xp̄m in patria nr̄a. timeo ne nobis ille vicē reddat in celo ⁊ nō nos recipiat ī beatitudinē suā. Contēnimus illū in mūdo. timeo ne nos iterū ille ꝯtēnat in celo: ẜm illud q̄ ipse dixit. Esuriui ⁊ non dedistis mihi manducare: ⁊ hospes fui ⁊ non suscepistis me. Et q̄diu nō fecistis vni ex nummis istis. nec mihi fecistis. Et qd post h̄ sequitur fratres: auertat h̄ de⁹ a nobis. Discedite a me maledicti in ignē eternum: qui parat⁹ est diabolo ⁊ angelis ei⁹. Hec

ergo fratres charissimi nõ trãsitorie nec solis corporis auribus audiamus: sꝫ fideliter attẽdentes etiam vt alij teneãt ꝛ impleant verbo pariter ꝛ exẽplo doceam⁹. Quid ergo post hec dixit dñs per ꝓphetã? Si videris inquit nudũ operi eum. Ego in hac sñia neciuꝫ iudico. Unusquisqꝫ attẽdat consciam suaꝫ. Me tñ arguo ꝛ reprehẽdo: qꝛ forte aliquotiens euenit: vt per negligentiã vestimẽticula mea: q̃ debuerũt accipere pauperes deuorarent a tineis. Et timeo ne mihi ipsi pãni ad testimoniũ ꝓferantur in diẽ iudicij: sꝫ illud qḋ iacob⁹ aplš terribilr increpat dicẽs. Agite nũc diuites: plorate vlulãtes in miserijs: q̃ vobis aduenient. Diuitie vestre putrefacte sũt: ꝛ vestimẽta vestra a tineis comesta sunt. Aurum ꝛ argentũ vestrũ erugināuit: ꝛ erugo eoꝝ in testimonium vobis erit ꝛ manducabit carnes vestras sicut ignis. Thesaurizastis sup terrã: ꝛ in delicijs enutristis corda vestra i die occisionis. Hec oia sicut dixi fratres charissimi: que p aplm cominatus est xp̄s: lꝫ nos nimium terreãt: non tñ de dei mĩa desperandũ est. Adhuc enim ꝛ ego ꝛ similes mei negligẽtes cũ dei adiutorio possum⁹ nos emendare si volumus: vt elemosynas quas hucusqꝫ parcius fecim⁹: largius erogem⁹: ꝛ pro peccaš preteritis cũ dolore ꝛ gemitu ꝛ cum spe reparationis dñi mĩaꝫ deṗcemur. Ergo sicut supra suggessim⁹ fratres charissimi: ieiunia nostra elemosynarum pinguẽdo commendet: qꝛ tale ẽ ieiuniũ sine elemosyna: quale sine oleo est lucerna. Nam sicut lucerna q̃ sine oleo accenditur fumigare põt lucẽ hr̃e non põt: ita ieiunium sine elemosyna carnẽ quidem cruciat. sed claritaš lumine animã nõ illustrat. Interim vl' qḋ ad presens agitur fratres sic ieiunem⁹: vt prãdia nostra pauperibus erogemus: vt qḋ prãsuri eram⁹. nõ nostris sacculis sed in viscerib⁹ paupeꝝ reponamus: qꝛ manus pauperis gazophilatium xp̄i est. Quicqd accipit nẽ in terra pereat. in celo reponit. Quia q̃uis cibus quẽ paup accipit ꝯsumat: merces. tamen boni operis in celo reconditur. Nam si prandia nostra exquisitis saporibus ꝛ multiplicatis ferculis expendere studeamus ad cenã: si corpori nostro delicie non solum non subtrahuntur: sed etiam duplicantur: ac sic quomodo corpori nihil minuitur: sic anime nihil augetur. Hec fratres timens: magis q̃ de vobis aliquid sinistrum credens admoneo. Scio enim plures ex vobis deo propitio ꝛ peregrinos assidue excipere: ꝛ pauperibus

frequenter elemosynam dare. Et ideo quod suggero ad hoc proficiat: vt qui faciebat amplius faciat: qui vero non faciebat: aut forte tardius faciebat: tam sanctam sibi et deo placitam operationem in consuetudinem mittat. Et licet credam quod deo inspirante semper supervenientibus festiuitatibus castitatem ante plures dies etiam cum proprijs vxoribus custodiat charitas vestra: tamen licet ex superfluo etiam quod vos facere credo: charitatis contemplatione commoneo: vt per totam quadragesimam: et vsque ad finem pasce castitatem deo auxiliante servantes in illa sacrosancta solennitate paschali castitatis luce vestiti. elemosynis dealbati orationibus vigilijs et ieiunijs. velut quibusdam celestibus et spiritalibus margaritis ornati: non solum cum amicis: sed etiam cum inimicis pacifici libera et secura conscientia. ad altare domini accedentes corpus et sanguinem eius. non ad iudicium: sed ad remedium possitis accipere. Sed cum de elemosynis loquimur: non conturbetur angusta paupertas. Omnia enim compleuit: qui quod potuit fecit: quia voluntas perfecta faciendi: reputatur pro opere facti. Sed hoc ille implere poterit: qui omnem pauperem quasi seipsum considerare voluerit. Et pauperi tribuat: quod si ipse in tali necessitate esset sibi fieri cupiebat. Hec qui fecerit et noui et veteris testamenti precepta complebit implens illud quod in euangelio dominus dicit. Omnia quecunque vultis vt faciant vobis homines. et vos facite illis similiter. Hec est enim lex et prophetie. Ad quam vere et perfecte charitatis legem. pius nos dominus sub sua protectione perducat. Prestante domino nostro iesu christo. Cui est honor et imperium in secula seculorum. Amen.

¶ Ad omnes christianos: maxime ad monachos et ad viduas. Omelia. XXXVI.

F Requenter diximus fratres charissimi: quod semper christiani persecutionem patiuntur. Mundus iste in maligno positus est. Aduersarius noster diabolus regnat in mundo: et nos putamus quod non patiamur persecutionem? Quem non persequitur christianum. Miramur si nos persequuntur alij. Cum si christo seruire voluerimus. qui est omnium vita: etiam parentes nostri nos persequuntur. Quisque dissimilis est nostri persequitur nos. et odio nos habet. Miramur si alij nos persequuntur cum ipsum corpus nostrum nos persequitur. Si comedero paululum et corpusculum robustum fuerit: sanitas corporis mei persequitur animam meam.

Quocūq; me vertero: psecutio mihi ē. Si videro mulierē: oculus meus me persequitur. Cupit interficere caro animā meam. Si videro diuitias. si aurū. si argentum. si possessiões: quecūq; videro z ōsiderauero. hoc persequitur animam meā. Non putemus effusionē sanguinis tantū esse martyrium: Semper ergo martyrium est. Adolescentem libido carnis p sequitur. Uult libido occidere z effundere sanguinē anime. Sed quando periclitatur anima tua. z in grandi periculo est cōstituta: tunc oportet ieiunijs z orationibus in dñm nostrū iesum xpm aiūt firmiter stare z nō consentiamus morti. Sic ergo sunt martyria in pacis tempore sunt z negationes. Nemo ergo dicat. Non est martyriū. Si martyrium est: z negatio ē. Ego hodie qui videor esse monachus: si rupero ppositū meum christū negaui. Et si in pace xpm nego: in psecutione qd facerem? Si duz non torqueor nec exuror denego: si torquerer z exurerer quid facerē? Que.n. plaga: q debeat ab amore xpi separare? Quid enim dicitur tibi: hoc est incendio ardebas: in eculeo pēdebas: pp me torquebaris: z dicis nō potui sustinerē tormēta? Quo sustinuit petrus. Quo sustinuit paulus. Quo ceteri martyres sustinuerunt: z habuerunt corpa sicut tu habes? O monache q ieiuniū fugis: putas te ignē fugere? Qui ebrietati psentis: credis te euadē eternum serpētē? Hoc q dico frēs: qm sunt oi tpe martyria. sūt z puaricatiões. Deniq; z apls loqt ō viduis. q scōs duxerunt maritos. Quid dixit? hūtes dānatōnē: qz pmā fidē irritā fecerūt. vl de qd seqr. O vidua añq; mihi pmitteres qz eēs vidua. i tua eras ptāte. Ex q tpe pfessa es qz mihi pmanere: mea esse cepisti. Si voluerīs ȝ maritū adducē: me ptēpsisti. Sic z tu monache: añq; mihi pmitteres. in tua erat volūtate facere qd velles. Uox tua ligauit te mihi. Nūqd te cōpulit? Nūqd necitatē feci? Nōne liber eras. In tua fuit ptāte pmittē. Promisisti: me'eē cepisti. Me nolo dimittas. Nō tibi lȝ ea lnia dimittē: qz mecum hēs cāȝ. pmittē tuū fuit: dimittē nō ē tuū. Si dimiserīs nō te hēo i illo gdu q te prius hūi. Primū qdē liber eras. eras qdē ō familia mea. nō eras añ oculos meos: nō eras de ministris meis: tū eras ō familia mea: nō tū eras mecū: sȝ tū creatura mea eras. Ex q militare cepisti. si recessio nō te hēo de familia: sȝ certe fugitiuū z puaricatorē. Nō.n. inuenies vbi possis me fugē. Jō hō totū dico: qz i nra ē ptāte de pmittē: z nō est in nostra ptāte dimittere. Promisisti: pretium

habebis. Negasti: penã habebis. Dicim⁹ iterum atqꝫ iterū dicimus. Ecce ante oculos tuos. via mortis: ꝛ via vite. Elige qđ volueris. Hoc totum dico fratres charissimi ne quis đ vobis putet se liberā habere potestatem discedere ꝛ perdescendere cum diabolo in infernū. Ergo ego qui sum monach⁹ ꝗ desiȷ eẽ secularis: ꝛ factus sum monachus: aut monachus saluor: aut aliter non saluor. Ipse sanctus paulus quotidie in voce spiritus sancti clamabat. Fratres nolite errare: deus enī nõ irridetur. Que.n. seminauerit homo hec ꝛ metet: qm̄ ꝗ seminat in carne sua: de carne metet ꝛ corruptionē. Qui autem seminat in spiritu: de spiritu metet vitam eternam. Et iterum. An nescitis fratres: qꝛ cui exibetis vos seruos ad obediẽdum serui estis eius cui obedistis: siue peccati in mortē: siue obeditionis ad iusticiam. Ergo suggerit diabolus aut caro nostra de obligamentis seculi: vt peccemus ꝛ discedam⁹. Cogitemus ergo dies antiquos ꝛ annos eternos ante oculos nostros ponamus ꝛ in pniāꝫ inuocemus saluatorẽ nr̄m dn̄m iesum xp̄m: ꝛ ploremus dicentes. Dn̄e deus qui nõ vis mortẽ peccatoꝝ. sed vt conuertanť ꝛ viuant: respice domine fm magnam mĩam tuā super nos: ꝛ rūpantur funes inimicoꝝ nr̄orū: vt non pereamus. Respice domine de sede sancta maiestatis tue: ꝛ tenebras cordis nr̄i radio tue lucis expelle. Protege nos dn̄e scuto veritatis ac fidei tue: vt nos diaboli iacula ignita non penetrent: vt quicqd illud est: quod iniquitas nostra petere non sapit: id tu dn̄e pro virtutis cã tribue quod animas nr̄as saluet a morte. Hec clamemus: ꝛ de dn̄i nostri misericordia non desperemus: qꝛ desperatio certa mors est. Si ergo monach⁹ peccasti: ergo miser monachus es. Tamen monachus es. nullatenus nobis licet immutare propositum: sed in penitentie locum reuerti. Nā in monasterio qui sunt seruoꝝ dei: quicqd fecerint: si non pp̄ vsus necios. sed ornatus cã vel decoris alicui⁹ ex̄ iussionẽ seniotis corripianť: qꝛ in hoc vicium aĩos egrotare censimus: qui indumẽtis ꝛ calciamentis: nõ vsus. sed decoris cã volunt hoibus placere: deus autẽ manifestissime declarauit. Omnis ingt arbor de fructu suo agnoscif. Et nõ ois ꝗ dicit mihi domine dn̄e intrabit in regnū celorum. Sed quicūqꝫ fecerit voluntatẽ patris mei qui in celis est. ipse intrabit ĩ regnū celorū. Auxiliãte dn̄o nostro iesu xp̄o Qui viuit. ꝛ regnat de⁹ p̄ imortalia secula seculorum. Amen.

¶ Expositio dominice oratio-
nis. Omelia.XXXVI.

Lucas euãgelista refert:q2 cum dñs ab oratione surrexisss: accessit ad eũ vnus: ꝛ discipulis eius dicens. Dñe doce nos orare. sicut ꝛ Joánes docuit discipulos suos. Quibus cũ dixisset. orantes aũt nolite multũ loqui sicut ꝛ ethnici faciunt qui putant in multiloquio se exaudiri: breuẽ quidez verbis:sed lõgaz misterijs. docuit dicens. Sic ergo orabitis. Pater noster q es in celis:sanctificetur nomẽ tuũ. Adueniat regnũ tuuz. Fiat voluntas tua: sicut in celo ꝛ in terra. Panez nostrũ quottidianũ da nobis hodie: ꝛ dimitte nobis debita nr̃a sicut ꝛ nos dimittimus debitoribus nostris:ꝛ ne nos inducas in tẽptationez. Sed libera nos a malo. Amen. In q̃ oratione septẽ spãliter petitões cõmendãtur. Quaꝝ priores tres q̃q̃ in hac vita exordiũ capiant:tñ ad futurã magis ptinẽt vitã ꝛ in eternũ manebũt. Relique vero quattuor. ad tpalẽ vitã ptĩtez. qdẽ ptinere vident. pp futurã tñ accipiendũ. Q2 enim ait. Sanctificet nomen. Adueniat regnũ tuũ: fiat volũtas tua. Sicut in celo ꝛ i terra. ad future vite beatitudinẽ pertinent. Nã ꝛ sanctificatio dei sẽpiterna erit ꝛ regni eius nõ erit finis:ꝛ beatitudinis nostre in q̃ corpus spũi tãq̃ terra celo sũma pace ↄsentiet eterna vita pmittitur. Q2 vero subiungit. Panẽ nostrum quottidianũ. da nobis hodie. ꝛ reliqua vsq3 in finẽ:pñti vt diximus vite nr̃e necessaria comprobantur. Sz cuncta per ordinẽ videant. Ait eni. Pater nr̃. Hoc noie ꝛ charitas excitat. Quid.n. charius filijs debet esse:q̃ pater ꝛ simplex affectus cuz hoies dicunt deo. pater noster: ꝛ quedaz ipetrandi psumptio apud eũ quẽ petituri sum' cũ priusq̃ aliqd peterem'. tã magnum donuz accepimus:vt psumamus deo dicere. Pater noster? Quid.n. iã de filijs non petentibus: cuz hoc ipsum iã dederit: vt filij essent? Postremo q̃ta cura animuz tangit:vt qui dicit pr̃ noster tanto patre nõ sit indign'? Admonẽtur ꝛ hic diuites vel genere nobiles. sm seculum cũ xp̃iani facti fuerint nõ supbire aduersus pauperes ꝛ ignobiles:qm̃ simul dicũt deo. pater noster. Q3 nõ possunt vere ac pie dicere nisi fratres se esse cognoscant. Utat voce noui testi populus nouus. ad eternam hereditatẽ vocatus:ꝛ dicat pater noster q es in celis. Cũ vero deus vbiq3 sit totus vbiq3 presens. spãliter tñ in celis esse dicitur. Ubi angeloꝝ agminibus vicinus appet ꝛ sublimis col-

laudatur. Unde nobis innuit: qꝫ qui patrem nos habere gloriamur in celis: iuste debemus viuere in terris: vt qñqꝫ terreno puluere exuti ascẽdere mereamur. i celo vbiqꝫ patrẽ quottidie inuocam⁹. Uel alr. Qui es i celis. sanctis ꝛ iustis. sicut ipse dicit. Super quẽ requiescet spiritus meus: nisi super humiles ꝛ trementes verba mea? Filius de se ac patre ait. Et ad eũ veniemus: ꝛ apud eũ mansiones faciemus. Et ideo i celis. i. i cordibus iustorum dictũ est tãꝗ in tẽplo sancto suo: vt ait paulus. Uos estis templũ dei. Et accomodatissima est ista similitudo: vt spũaliter tm̃ inte esse videatur iter iustos ꝛ pctõres: quantum corporaliter inter celum ꝛ terram. Pctõr. n. terra dictus est. Cuius rei significande gratia cum ad orõnem stamus ad orientes conuertimur vnde celum surgit: nõ vt ibi sit deus ceteris mundi partib⁹ relictis: sed vt moueatur aius ad nãm excellentiorem se conuertere. i. ad deum Ambrosius. n. ait. Celũ est ibi vbi culpa cessauit. Iaꝫ videamus que sint petenda. Dictũ est. n. quis sit qui petitur: ꝛ vbi habitat: nunc aũt petimus vt sctificet nomen tuũ Et non sic petimus quasi non sit sctm̃ dei nomen: sed vt sctm̃ habeatur ab hoibus. i. ita illis inotescat deus vt nõ existiment aliqd sanctius qꝺ magis offendere vereatur. Ambrosius ait Sanctificetur in nobis. i. vt ad nos possit eius sanctificatio ꝑuenire. Qꝺ sic est intelligenduꝫ Cum nomen dei in se semper sctm̃ sit: in nobis sanctificari petimus: vt. s. nos: in quibus nomen eius inuocatum est sancte viuamus. Unde diligentissime cauendũ est ne ad nos illa sñia terribilis dirrigatur: qua dicit vos polluistis nomen sanctuꝫ: sed potius tales simus vt ad nos pertineat vel in nobis impleatur qꝺ ipse alibi dicit. Sciẽtote: qꝛ ego scũs suꝫ dicit dñs deus vester. Adueniat regnuꝫ tuum. Regnum dei illud hic cõmemorat: spũaliter qꝺ venturum est post vniuersale iudiciũ vbi regnabunt sancti cuꝫ dño in gloria: qui non permittunt modo regnare in mortali corpore pctm̃: quales erant aplĩ quibus a dño dictuꝫ est. Uos estis qui permansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meum regnum: vt sedeatis super thronos duodecim iudicantes duodecim tribus israel. Hoc ergo regnum velimus nolimus venturũ est. Tñ si ad illud ꝑtinere nos confidimus: cognoscamus qꝛ non nostris voluntatibus obtemperare sed voluntatem dei in oĩbus querere debem⁹: iuxta ad

monitionem apli pbantes que sit volūtas dei bona z bene placens z perfecta. Hoc implentes in opere q illius voluntati placere fuerit comprobatum. Aliter. Ad. veniat regnū tuū .i. manifestet hoibus. Sicut eniz pñs lux absens est hoibus cecis: ita dei regnum: q̄uis non discedat de terris tñ absens est ignorātibus. Uel ita adueniat regnum tuum: vt per iustitiam z scītitatez in nobis regnare digneris. Uel ita. Hoc optam⁹ vt finem nostris malis facias: vt veniens de celo nos assumas in regnum. Hoc. n. dicto admonemur vbi vitam nr̄am z subam z regnum sperare debemus. Fiat volūtas tua sicut in celo z in terra. Celi noie angelicā creaturaz accipere possumus: terre humanam: cui dcm̄ est: terra es z in terram ibis. Et hoc petimus vt sicut in angelis qui sunt in celis fit volūtas tua vt aio tibi adhereant teqꝫ perfruant nullo errore ob nubilante sapientum eorum nulla miseria impediente beatitudinē eorum: ita fiat in sctis tuis qui in terra sunt z de terra quo qd ad corpus attinet facti sunt z q̄uis in celestem habitationē atqꝫ in imutabilem tñ de terra assumendi sunt. Ad hoc respicit z illa angelorūz predicatio. Gloria i excelsis deo: z in terra pax hoibus bone voluntatis quevocantē sequitur: perficial in nobis voluntas dei sic vt est in celestib⁹ angelis: vt nulla ad uersitas resistat vere beatitudini: quod est pax. Item fiat vo luntas tua. i. obediatur preceptis tuis sicut ab āgelis. ita ab hoibus. Qui ergo faciunt voluntatez dei in illus vtiqꝫ fit voluntas dei: nō q ipsi faciant vt velit deus aliquid: sed quia faciunt qd ipse vult. i. faciūt sm voluntatē eius. Siue celi noie iustos accipimus de quib⁹ scriptum est. Celi enarrant gloriā dei. Terre noie pctōres vt ita dicatur. Sicut in celo z in terra. i. sicut in sanctis z iustis: ita z in pctōribus fiat volūtas tua: vel vt ad te ꝯuertantur vel vt cuiqꝫ sua tribuantur. Qd fiet in extremo iuditio. Uel per celum ecclesiam per terraz vero in credulos z paganos possumus accipere. Et cū dicimus fiat voluntas tua sicut in celo z in terra: hoc petimus vt sicut in ecclesia ita in paganis z in credulis voluntas tua impleatur vt ad fidem cōuertantur. Uel ita sicut in spū ita in carne: vel aliter sicut in dño nostro iesu chri sto: ita z in ecclesia. Panez nostrum quottidianuz da nobis hodie. Si panem necessarium corpori intelligas diuina sapia sapienter nos docuit z solum panem z hodie petere. Hoc. n. dicto z auaritia cum auiditate

tollitur: et humane vite infinua tur in certum. Secundū illud nolite solliciti esse incrastinum Uel sic per panem quottidia-num victus et vestitus itelligit: quibus fm aplm contenti esse debemus: in qbus verbis spō tanea paupertas poscitur. Qm̄ dñs ait. Beati pauperes spiri tu: qm̄ ipsorum est regnum ce-lorum. Hodie vero cum dicit: oē tps vite p̄sentis significat. Sed et duplex in dño xpō qui panis viuus de celo descendit: hic intelligitur sacrm. Unū vi sibile qd ab alta-i per manus sacerdotis ore visibiliter sum mimus: alterum inuisibile qd solā rōne. i. itellectu mentis qui p̄nt accipiunt. Qd duplex sa-cramentum panis sic dari ora mus: vt qui sine pctō esse non possumus: nobis pñs saltes vi ta sine crimine tribuatur: qua-tenus et ab eucharistie pceptōe non separemur et deum puro et mūdo corde ɔtemplari possi mus. Scdm illud. Beati mū-do corde: qm̄ ipsi deum vide-bunt. Uel per panem verbum dei est intelligendum. Qui pa nis super substantialis dicitur fm Matheum: eo q̄ melior sit oī cibo corpali. Hodie. i. sem-per petitur. Qd etiā hodie cō putatur. Quotidianum igitur panem petamus. i. spirituales p̄cepta videlz diuia: que quoti die ope meditari et opari dem⁹ iuxta illud. Operamini escam que non corrūpitur: vt aius q tpalibus affectib⁹ quasi dispē dius ab intentione dei patitur: preceptorū cibo reficiatur. Et dimitte nobis debita nr̄a. Qd ē dicere. Dimitte nobis pecca-ta nostra. Qd sine dubio non negabit: si quod subditū facere studuerimus. Sicut et nos di-mittimus debitorib⁹ nostris. Habes aliquem debitorē qui in te peccauit: qui forte iniuriā fecit: dimitte illi: ne dum negas pietatem fratri claudas tibi in dulgentiam patris. Regulam enim dimittēdi pctā nostra in nobis ipsis habemus: vt sicut volumus nostra adeo dimitti pctā: sic dimittamus et p̄ximis quecūqz in nobis peccauerunt Et sicut volumus post pecca-tum benignum inuenire deum: sicut et nos his q in nobis pec-cauerūt clementes simus et be-nigni. Ubi discretio necessaria est vt discernamus q̄ alia sunt pctā que in nobis fratres com mittunt alia que in deum. Ue scz que in nobis peccauerint: facile dimittamus: cum vero in deum non sine castigatione aut correctione: vt si necessitas fuerit districtiorē habemus di sciplinam. Notandum autē: quia non solū per baptismū sed et alijs modis post baptis-mum in ecclesia remissio tribui tur pctōrū. Septem. n. modis

remissio pctõꝝ dari creditur. Prima per baptismum: sicut dñs ait. Nisi qs renatus fuerit ex aq̃ ⁊ spũ scõ nõ põt itroire i regnũ dei. Scõa p pniã: d̃ q̃ idẽ dñs per pphãm alibi ait. Penitemini igitur ⁊ conuertimini vt deleantur vestra pctã. Tertia fit per elemosynã: iuxta quod dñs ait. Date elemosynã: ⁊ oia mũda sunt vobis. Quarta vero per indulgentiam proximorum de qua dñs dicit. Si dimiseritis hoibus pctã eoꝝ: ⁊ pater vester celestis dimittet vobis pctã vestra. Quita per correctionẽ vere charitatis de qua per Jacobum aplm dr. Qui conuerti fecerit pctõꝝ ad errorem vie sue: saluabit aĩam eius a morte: ⁊ operit multitudinẽ pctõꝝ. Sexta fit per assumptionem corporis ⁊ sanguinis dñi: sicut dñs cum eiusdem sacrm discipulis traderet ait. Hic calix nouũ testãti est in meo sanguine: qui pro vobis ⁊ multis effundetur in remissionem peccatorum. Septima vero fit per sanguinis effusionem in martyrio: sicut in apocalipsi dicit. Isti sunt qui venerũt ⁊ magna tribulatione: ⁊ lauerunt stollas suas ⁊ de albauerũt eas in sanguine agni. Ideo qđ subditur Et ne nos in tẽtationem. Hoc petimus ne nos permittas vel paciaris incidere in tẽptationẽ Quã. n. nos deus in tẽptationem ducere dicitur: qñ attẽtatione nõ liberat. Sicut de pharaone dictum est. Ego indurabo coꝛ Pharaonis. cum nihil aliud sit indurare deũ nisi aduricia non liberare. Aliud est tñ induci in temptationem aliud tentari. Nam sine tẽtatione pbatus esse nullus põt. Nõ ergo hic oratur vt non tentemur: sed vt non inferamur in tẽptationem: si talis incidat quã ferre no possimus. Quapropter ↄsiderãtes fragilitatẽ nr̃ã cordis vocibus supplicamus ne nos inducat in tẽptationẽ. sed iuxta aplĩ vocẽ: faciat cũ tẽptatione ẽt puẽtũ vt possimus sustinere. Seqr. Sꝫ libera nos a malo. Orãdũ est. n. vt nõ solũ nõ iducamur i malũ q̃ carem⁹ sꝫ ab illo ẽt liberemur q̃ iaꝫ inducti sumus. Qđ cũ fcm̃ fuerit: nihil remãebit formidolosum. Vel certe vt liberemur a dyabolo: q est iuẽtoꝛ maloꝝ. De quo dñs alibi ait. Ois qui audit vbũ dei ⁊ nõ itelligit vẽit malus ⁊ rapit. Ab huius ergo malitia nõ possum⁹ neq̃q̃ liberari nisi p eius adiutoriũ de quo dicitur. Nemo bonus nisi solus deus.

¶ Omelie ⁊ admonitiões btĩ Cesarij arelatensis episcopi feliciter expliciunt.

¶ Sermo de laudib⁹ beatissime virginis Marie pro festo conceptionis vel sanctificationis eius: ex dictis sanctorum doctorum compilatus.

Sanctus Maximus epūs i sermone de beata v̾gine Maria.

Licet omniū sanctorum carissimi venerāda sint nostris studijs merita: precipue tamē gloriose semperq̄ v̾ginis dei genetricis marie toto nobis affectu est veneranda festiuitas. Unusquisq̄ enim sctōꝝ spālibus quibusq̄ locis variorum auxilioꝝ suffragia contulit: hec vero beatissima et singularis glorie virgo et mater vniuerso mūdo peccati labe tabido gñaliter salutē inuenit. Sed ad tante promerenda laudis p̄conia qñ tenue ingeniū et arens sufficiat lingua: cum ad hoc non possit sufficere pl̄ꝛoꝝ ēt ꝯfusa loquacitas? Nec mirum si hec virgo santissima suis in laudib⁹ humane vocis modulos exupet: qñ ipsaꝝ ēt humani generis excellentibus meritis transcendit naturam. Sed non oīno ab eius est nobis laude reticendū. Et et si minus sufficit sensus iopia ad effectū: sufficiens tñ apud deum est deuote mentis affectus. Nec ambigendum quin valeat hec de se loquendi s̄pie prebere igniculum: que totius sapie plenitudinem castissimo portauit in vtero. Ualetq̄ cuꝫ vult efficatiam verbi tribuere: que verbum per q̄ð facta sunt oia virgineis visceribus corporatū gestauit. S. Bernardus in sermone de assumptiōe beate v̾ginis. Fateor aūt nihil est qð amplius me delectet s̄ȝ nec qð terreat magis: quasi sermonem hēre de virgine matre. Et enim interim sileaȝ illud ineffabile priuilegium meritorum et prerogatiuam penitus singularem: tanto eaȝ affectu deuotionis vniuersi vt dignū est honorant amplectuntur: vt licet de ipsa loqui gestiāt oēs: qcq̄d tñ de idicibili dici potuerit minus gratū fit minus sapiat minus accepte. Ex sermone de btā v̾gie q icipit. (Qui hoꝛ.) Presenti igit̄ celebratiōe oiuꝫ prudentium virginum reginā sedulis fratres carissimi exposite precibus: vt illa suo interuentu efficiat possibile quo sancte ecclesie concentus de eius congaudeat sublimatione et gloria. Ista est enim precipua festiuitas in qua angelorū ois exultat militia: in qua p̄iarcharuꝫ complentur veridica et abdita misteria: in qua ꝓphetarū pandantur vaticinia: in qua etiaꝫ

ꝛ gentilium referantur pꝛenunciа scripta: in qua sanctificatur sponsa sine exemplo deo ꝯiuncta: de cuius coꝛpoꝛis materia oꝛitur lumen in tenebꝛis ad extinguendas veterum piaculoꝛũ tenebꝛas. Hec inq̃ dies est in qua pꝛelucida stella imo lumen maris hoc est huius mũdi cũ decoꝛis amenitate ex moꝛtali genitura cunctis qui saluãdi sunt illuxit. Hec est honoꝛãda diei letitia in qua pꝛeparaꝛ vas virgineum diuinis charismatibus ac micantibus margaritis ineffabiliter oꝛnatum: in q̃ sublimitas dei mixta hoi cõpaginareꝛ carnaliter nõ ẜm pꝛopaginem: sed ẜm spũs scti operationem. Glosa. Huius igitur diei venerandã celebꝛitatem a pꝛincipio ꝓsecuturi fres cariſſimi narrationis pꝛimoꝛdium ab illo sumere instituimus. Rabanus in sermone oium sctoꝝ. (Legimus.)

Qui cunctos ꝯdidit sctõs: per quem oia facta sunt per quem cuncta subsistunt elementa: cuius maiestas nec incipit nec definit in seculum: vt merito ois pꝛincipiũ ac finis creature nominetur. Magister sniaꝝ li.2. di.5. Ex verbis beati Augustini episcopi. Cuius tãta est bonitas: vt sũme bonus beatitudinis sue qua eternaliter beatus est alios velit eẽ participes. Et qꝛ non valebat eius beatitudinis particeps existere aliquis nisi per intelligentiã: fecit deus rõnalem creaturam que sũmũ bonum intelligeret ꝛ intelligendo amaret ꝛ amando poſſideret ac poſſidẽdo frueretꝛ. Eãq; hoc modo distinxit vt pars in sui puritate permaneret. s. angeli: pars coꝛpoꝛi vniretur. s. aie. Distincta est itaq; rõnalis creatura in incoꝛpoꝛeam ꝛ coꝛpoꝛeam. Et incoꝛpoꝛea quidẽ; angelus: coꝛpoꝛea vero vocaꝛ homo ex aia rationali ꝛ humana carne subsistẽs. Idẽ ibidẽ. Igitur sicut factꝰ est homo pp deum idest vt ei seruiret: ita mũdus factus est pp hoiem. s. vt ei seruiret. Positus ẽ ergo homo in medio vt ei seruiretur ꝛ ipse seruiret: vt acciperet vtrũq; ꝛ refflueret totum ad bonũ hominis. Idem in eadem distinctione. Fecit itaq; deus hoiẽ; ex duplici substãtia: coꝛpus de terra fingẽs aiã; vero de nihilo faciens. Ideoq; etiã vnite sunt aie coꝛpoꝛibus: vt i eis dño famulantes coꝛonam maioꝛem mereantur. Ioãnes damascenus in li.2. sniaꝝ suaꝝ.c.12. Fecit inq̃ deus hoiem rectum virtuosum: sine tristitia: sine solicitudine: oi virtute decoꝛatũ; velut quendam mundũ scꝫ in regem eoꝛum que sunt sup terram: ꝛ quod finis est ministerij dei intuitu deificandum. Deificandus aũt pticipatioẽ diuine

illuminationis: non in diuinaꝫ translatus subam. Chrisosto mus in sermone de septuagesi ma qui incipit. (Nemo est.) Uidens aūt deus hoiem inno centem quem fecerat: instruxit monuit: armauit. Quippe q cum dyabolo fuerat pugnatu rus: velut qbusdaꝫ armis hoc est prudentia cōsilio rōne fuerat instruendus. Prudentia quidem: qua hostis caliditateꝫ vitaret: cōsilio: quo salutaria ac recta perquireret: rōne: qua deo genitori parendum esse co gnosceret. Idem in sermone de septuagesima qui incipit. (Dignitas.) Habens in pro pria ptāte obediētiā ꝛ cōtēptū: obediētiā qua viueret: ꝯtēptuꝫ quo digne ꝑ meritis interiret. Magister sniarū li. 2. di. 21. Uidens igit dyabolus hoiem per obediētie humilitatē posse conscendere vnde ipse per sup biam corruerat: inuidit ei. Jo annes damascenus li. 2. c. vlti. Non. n. ferebat inuidus ille ꝛ odiosus bonoruꝫ ipse demon per elationem inferius factus: nos superioribus fortunari. Un de ꝛ diuinitatis spe mēdax de cepit miserum hoiem: ꝛ ad ꝓ priam elationis altitudineꝫ re ducens ad simile infert casus baratruꝫ. S. Isodorus in ser mone de nāt dñi qui incipit. (Natalis.) Postq̄ ergo in uidia dyaboli parens ille pri mus cecidit: ꝯfestim exul ꝛ per ditus in omni genere suo radi cem malitie ꝛ peccati traduxit. S. Augustinus in libro enchi ridion. c. xxv. Exul itaq̄ effe ctus stirpem quoq̄ suam quā peccādo in se tāq̄ in radice vi tiauerat pena mortis ꝛ damna tionis obstrinxit: vt quicquid prolis ex illo ꝛ simul damnata per quam peccauerat coniuge per carnalem concupiscentiaꝫ in qua inobedientie pena simi lis retributa est nasceretur tra heret originale petīm: quo tra heretur per errores doloresq̄ diuersos ad illud extremū cuꝫ desertoribus angelis vitiatori bus ꝛ possessoribus ꝛ consor tibus suis fine fine suppliciuꝫ. Sic per vnum hoiem petīm in trauit in mundum ꝛ per petīm mors: ꝛ ita in oēs hoies ptran siit in quo oēs peccauerunt. Mundum quippe appellauit eo loco apl's vniuersum genus humanum. S. Augustinus in libro yponosticon. Omnes autēꝫ homines vulneratos esse peccato plothoplausti vas ele ctionis probat cum dicit ad ro manos. iij. Omnes enim pec cauerunt ꝛ egent gloria dei. Di cendo oēs nulluꝫ excipit: quin imo totum declarauit genus humanum. S. Augustinus cōtra iulianum li. 5. Pecca uerunt. n. oēs: cum ex vno pec catore oēs nascantur petōres

Nos aũt dum aliquem excipitis: resistitis fundatissime fidei vbi aplˢ ait ad ro.5. Per vnũ hoiez pctm̃ itrauit ꝛ per pctm̃ mors: ꝛ ita i oes ptransijt in q̃ oẽs peccauerunt. Et ita oẽs in Adam peccasse opꝫ intelligi. Nungd hec falsa sunt? Quis audeat hoc dicere: nisi diuinorum eloquiorũ apertissimus inimicus? S. Gregorius vt hẽtur in.2.sniaꝝ di.xxx. Oẽs igitur q꞉ in pctis sumus nati ꝛ ex carnis delectatione cõcepti: culpam originalem nobiscum trahimus. S. Augustinꝰ contra iulianũ li.5. Apparet aũt carnis concupiscentiam fecisse in humano genere ꝓpagationem pcti. S. Augustinus in libro de nuptijs ꝛ concupiscentia. Et ideo dicimus hoies nõ expertes esse delicti q꞉ de commixtione seminum sunt concepti: que sine pudenda libidine non põt etiam qd̃ honestuꝫ est operari. S. Augustinus in enchiridion.c.xxvj. Jacebat ergo in malis vel etiam voluebatur: ꝛ de malis in mala precipitabatur totius humani generis massa dãnata. S. Jsidorus in sermõe de natiuitate domini qui incipit. (Natalis.) Crescebat in malum vehemẽtius oẽ genus mortaliũ diffusis vbiqꝫ sceleribꝰ: ꝛ qd̃ neque est idolorum cultibus. Volens ergo deus terminare pctm̃ consuluit verbo. lege prophetis. signis: plagis: ꝓdigijs. Sed cũ nec sic errores suos admõitus cognosceret mũdus: misit deꝰ filium suum vt carnem indueret ꝛ hoibus appareret ac pctõres saluaret. S. Ambrosius in sermone de purificatiõe beate virginis. (Et ecce homo.) Talis quippe fuit ipsa omniũ a primis ducta genitoribus cũ mortalium: vt originali peccato transeunte per posteros nullus penam damnationis euaderet nisi verbum caro fieret ꝛ pcti contagium non haberet. Ut aũt repararet oium vitam accepit oium cãm: ꝛ vim veteris chirographi qd̃ solus inter hoies nõ debuit pro oibus soluendo euacuauit: vt sicut per vnius reatũ oẽs facti erãt pctõres: sic per vnius innocentiam oẽs fierent inocentes. S. Ambrosius vt recitat sctũs Augustinus in libro de nuptijs ꝛ cõcupiscentia. Jdeo aũt dicimꝰ christum expertem esse delicti: q꞉ ꝯceptus eius vtriusqꝫ sexus cõmixtionis est expers. Nullũ aũt hoium esse sine delicto qui de illa cõmixtione conceptus est. S. Augustinus in li.5.cõtra iulianum. Sine dubio ergo caro christi nõ fuit caro peccati: sed similitudo carnis pcti. Restat igiť vt intelligamus ea ex excepta oẽm reliquam reliquam carnem humanaꝫ car-

nem esse pctī. S. Augustinus contra iulianum in li.2. Ideo oēs diuinoꝝ eloquioꝝ clarissimi pertractatores in hanc catholicam veritatē conueniunt vt pctō illius pzimi hoīs oēs hoīes nasci credantur obnoxij Unde ab hac generali sniā nemo excipit: nisi solus ille quez sine lege pctī repugnante legi mentis virgo cōcepit. S. Augustinus in libro de perfectione iustitie.c.vi. ad ro.5. Quisquis esse vel fuisse aliquē hoīez vel aliquos hoīes putat excepto vno mediatore dei ꝛ hoīuz qbus necāria non fuerit remissio pctōꝝ: p̄rius ꝛ diuine scripture vbi aplūs ait ad ro.5. Per vnū hominē pcm̄ itrauit: ꝛ pcm̄ morteS ꝛ ita i oēs ptrāsijt in q̄ oēs peccauerūt. Et necesse est vt in ipsa ptentione asserat esse posse hoīnes qui sine mediatore xp̄o liberante atq3 saluante salui liberiq3 sint a pctīs. S. Augustinus in quodā3 paruo tractatu exponens illud. (Non est opus valentibus medicus.) Quisquis igitur dicit non su3 vel non fui pctōꝛ ingratus est saluatori. Nullus hoīum fuit nec est nec erit i ista que fuit ab Adam massa mortali nō egrotus originali pctō: nullus sine gratia chꝛisti sanatus. Nemo ergo nobis insinuet doctrinas alienas ꝛ falsas: hoc ecclīa semper tenuit: hoc a maioꝛuz side percepit: hoc vsq3 in finē perseueranter custodit. Ex concilio floꝛenteno sub eugenio papa. 4. anno dn̄i. M.cccc xlj. celebrato. Firmiter.n.credit ꝛ p̄fitet sacrosancta romana ecclesia: neminem vnq3 ex viro femi naq3 conceptum a dyaboli dominatu fuisse liberatū: nisi per fidē mediatoris dei ꝛ hominū iesu chꝛisti: qui sine pctō conceptus natus ꝛ moꝛtuus humani generis pctā delendo solus sua moꝛte pꝛostrauit: ꝛ regni celestis introitum q̄ pꝛimus homo pctō pꝛopꝛio cu3 omni successione perdiderat reserauit. S. Augustinus in li.iij. de baptismo puuloꝝ. Nemo d̄ hac re fallat ꝛ fallat: oēs adimit atq3 aufert istius scripture qua Paulus ait ad Gal.3. Cōclusit scriptura oīa sub pctō manifest⁹ sensus ambages. S. Jeronymus ad algasia3. Auctoritate3 igitur scripturarum sequentes sine ambiguitate dicimus q̄ nullus homo est absq3 pctō sed conclusit dn̄s oēs homines sub pctō vt oībus misereat: excepto eo solo qui pcm̄ nō fecit nec inuentus est dolus in lingua eius. S. Jeronym⁹ in omelia.iij. super cantica. Solus ergo dn̄s est qui pcm̄ non fecit: ꝛ solus ipse fuit inter moꝛtuos liber. Glosa. Unde ꝛ ipse dn̄s iesus chꝛistus per Dauid d̄ se ait. Erue a framea

deus vnicam meaꝫ. S. Jero
nym⁹ sup ps.xxj. Unica fuit
aĩa xp̃i: qꝛ sola sine pctõ fuit.
S. Gregorius in.xviij. mora
liuꝫ.c.45. Ille aũt solus sctũs
natus est veraciter: qui vt ipsaꝫ
conditionem nature corpora-
lis viceret ex ꝯmixtiõe carnalis
copule ꝯceptus non fuit. S.
Gregorius super Ecce.omel.8.
Ideoqꝫ in solo sibi redempto
re nostro deus pater compla-
cuit: qꝛ in eo solo pctm̃ non in-
uenit. S. Leo.papa i sermo-
ne de passiõe dñi. Solus in-
q̃ꝫ xp̃s conceptus est absqꝫ de-
licto: vt in eo perfecta esset ino-
centia. S. Leo. papa i sermo
ne.12. de passione dñi. Et qꝛ
vt predictũ est primi hoĩs vni-
uersa posteritas vno simul vul
nere corruerat nec vlla sctõꝝ
merita ꝯditionẽ poterant illate
mortis euincere: venit e celo sin
gularis medicus ꝛ nãm nr̃am
sine contagione antique preua
ricatõis assumpsit: ꝛ solus ipse
beate virginis natus est filius
absqꝫ delicto: nõ extraneus ab
hoiuꝫ gñe sꝫ alienus ab hoiuꝫ
crimine. S. Leo. papa in ser
mone.12.de passiõe. Fideo er-
go vera iustificãs ipsos ꝛ credẽs
iustos a nãe sue tr:cta partici-
pe: in illo solo acquirit saluteꝫ
in quo solo se inuenit innocen-
tem. S. Joãnes chrisostom⁹
super Joannem. Quã admi
randa est ergo xp̃i excellẽtia sin

gularis: vt null⁹ homo dicere
potuerit qs ex vob arguet me
de pctõ nisi solus ipse qui pctm̃
nõ fecit. S. Leo.papa in ser-
mone.v.de natiuitate domini.
Solus igitur vt prediximus in
inter filios hoiuꝫ dñs iesus in-
nocens est natus: qꝛ solus sine
carnalis concupiscentie pollu-
tione est conceptus. S. Ansel
mus i libro (cur deus homo)
ca.15. Et licet ipsa xp̃i cõceptio
munda sit ꝛ absqꝫ carnalis de-
lectationis pctõ: virgo tñ ipsa
vnde assumptus est in iniqui-
tatibus concepta est ꝛ in pecca-
tis concepit eam mater eius.
S. Eusebius emissenus in ser
mone de natiuitate dñi: Jõqꝫ
a pcti veteris nexu imunis ex-
titit nec ipsa genitrix redẽpto-
ris. S. Augustinus li.10.sup
genesim ad litterã. Unde caro
virginis ꝛ si de pcti ꝓpagatiõe
venit: non tñ de pcti propaga-
tione ꝯcepit. S. Augustinus
in eodem libro. Et q̃uis cor-
pus xp̃i de carne femine sum-
ptum sit que de illa carnis pro
pagatione concepta fuerat: tñ
qꝛ non sic in ea conceptum est
quõ fuerat illa concepta: ideo
ipsum non fuit caro pcti sed si
militudo carnis pcti. S. Au-
gustinus in eodem libro. Cuꝫ
enim in semine sit visibilis cor
pulentia ꝛ iuisibilis rõ: vtrũqꝫ
currit ab abrahã vel ẽt ex adã vsqꝫ
in corp⁹ marie: qꝛ ipsꝫ eodẽ mõ

conceptū est sicut corpus alio/rum. S. Joannes chrisostomus super Matheum. Unde quis xps pctōr nō esset: naturaꝫ tñ de peccatrice suscepit. S. Augustinus contra iulianum li.v. Et ideo licet marie corpus ex concupiscentia venerit: non tñ illam traiecit in prolem quam non inde concepit. Quia accepta est de matre dñi natura nō culpa. Petrus damianus in omelia. (Liber generationis iesu christi.) O admirabilis o singulariter nobilis caro beatissime virginis: in qua muliebris natura mutat: humana cōditio non tenetur. Per coitum quidem est genita: sed per efficatiam coitus nō enita. Edita cōi nascentium iure: edidit singularis gratie nouitate. Clemes papa. vj. i sermone q icipit: (Erunt signa.) Ex his igit patet de beate virginis conceptione festum minime celebrari debere. Festi enī celebratio non est nisi in reuerētia sanctitatis eius de quo celebratur. Cōceptio aūt virginis non fuit scta sed cum pctō originali vt patet per multorum dicta sctōꝝ: et ideo nullo modo est celebranda sub festiuitate. Btāꝫ āt ꝟginē originale pctm̄ ꝯtrixisse clarū ē. Et rō et cā hui' ē: q: fuit ex concupiscentia viri et mulieris concepta: et ideo pctm̄ originale in sui cōceptione habuit. Qd quidem non habuit eius filius qui non ex virili semine sed mistico spiramine est ꝯceptus. Igitur non hē pcti originale solius xpi est singulare priuilegiū. S. Bernardus in epla ad canonicos lugdunēses. Propterea meamur satis ꝙ visuꝫ fuerit hoc tpe qbusdā voluisse mutare colorem optimum nouam inducendo celebritatē: quā ritus ecclie nescit: non probat rō: non cōmendat antiqua traditio. Nūquid patrib' nostris aut doctiores aut deuotiores sumus? Periculose p̄sumimus: tēptantes qcqd in talibus eorꝫ prudentia preteriuit. Nec vero id tale est: qd nisi pretereundum fuisset eorū quiuerit oino diligentiam preterisse. At valde veneranda est inquis mater dñi. Bene admones: sed honor regine iudicium diligit. Petrus damianus in sermone qui incipit. (Cupientes aliquid) Contemnendus qppe pincerna est qui dum vini copiam iactat; feceꝫ quoq punienda temeritate ꝓpinat. Improb' opipator est: qui tanta ambitione alijs conuiuium preparat; vt in semetipsuꝫ estuantis flāme incendiū secure permittat. Temerarius nihilominus narrator est: qui dum laudum preconijs alios extollere nitit: ipse mergi in falsitatis baratrum non veretur.

Non nulli enim deo se deferre existimāt: si ad defferenda laudis eius insignia falsitatis argumenta componant. Qui nimirum si egregij predicatoris verba diligenter attenderent: talia non sentirent. Ait enim corinthijs. Si aūt xp̄s non resurrexit: inanis ergo est p̄dicatio nostra vana est fides vestra. Inuenimur aūt falsi testes dei: qm̄ testimonium dicimus aduersus deum ꝙ suscitauerit xp̄m quem non suscitauit. Secūdū hec ergo ap̄lica verba falsus testis dei merito dicitur: qui indiscrete eū cupiens laudare mētitur. Et aduersus deum ꝓculdubio perhibet testimonium: quisquis in eius laude peruersa molitur arte cōmētū. Propheta quoqꝫ terribiliter itonat dicens. Odisti oēs qui operātur iniquitatē: perdes eos qui loquuntur mendatium. Nimirum manifeste declarans quia sicut leuius est odire ꝙ̄ perdere: ita ēt tollerabilius est iniquitatē ex infirmitate proferre: ꝙ̄ ex studio mendacia fabricare. Hinc est ꝙ per hyeremiam de mendacibus dicitur. Docuerunt linguas suas loqui mendatiū: vt inique agerent laborauerunt. Qui enim simplicē veritatem vltro oblatam proferre facile poterant: satagūt vt mendatia cum labore confingant. S. Bernardus in ep̄la predicta ad canonicos lugdunenses. Uirgo igitur regia falso non eget honore veris honorum titulis infulis dignitatū cumulata. Honora sane integritatē carnis: vite sanctitatē. Mirare fecunditatem in virgine: prolem venerare diuinam. Extolle nescientem vel in concipiendo cōcupiscentiam: vel in parturiendo dolorem. Predica reuerendam angelis: desideratam gentibus: patriarchis ꝓphetisqꝫ precognitam: electam ex oībus prelatam oībꝰ. Magnifica gratie inuentricem ⁊ salutis: restauratricem seculorū. Exalta denīqꝫ exaltatam super choros angelorum ad celestia regna. Hec mihi de illa cantat ecclesia: ⁊ me eadem docuit decantare. Ego vero qđ ab illa accepi securus ⁊ teneo ⁊ trado. Accepi sane ab ecclesia illū diē cū summa veneratione recolēdū: quo sūpta de seculo necꝫ celi quoqꝫ intulit celeberrima festa gaudiorum. Sed ⁊ ortū virginis didici nihilominus in ecclesia ⁊ ab ecclesia indubitanter haberi festiuum atqꝫ sctm̄: firmissime cum ecclesia sentiēs inutero eam accepisse vt sancta prodiret. Sanctus igitur est ortus: quem imensa prodiens ex vtero sctitas sctm̄ fecit. Quid adhuc addendū his putamus honoribus? Ut honoretur inquiunt ⁊ conceptus: qui hone-

randum prerũit partus. Quẽ
si ille processisset: nec iste esset q
honoraretur. Qz si alius ꝑpter
eandem cãm ẽt vtriqꝫ parenti
eius festos honores asserat de-
ferendos: sed ⁊ de auis ⁊ proauis
id ipsum posset pro simili cau
sa quilibet flagitare: ⁊ sic tende
retur in infinitum ⁊ festoꝝ non
esset numerus. Patrie est non
exilij frequentia hec gaudioꝝ:
⁊ numerositas festiuitatũ ciues
decet non exules. Sed profert
scriptum superne vt aiunt re-
uelationis: quasi ꝗs nõ queat
scripturam eque producere in
qua virgo videatur id ipm mã
dare ⁊ de parẽtibus suis iuxta
mandatum dñi dicens hono-
ra patrem tuũ ⁊ matrẽ. Nẽpe
mihi facile persuadeo scriptis
talibus non moueri: qbus nec
ratio suppetere nec certa fauere
inuenitur auctoritas. Nũ qd
cõe hꝫ vt qm̃ sctm̃ precessit na
talem conceptus: propterea re
putetur ⁊ ipse sanctus? Nũqd
qm̃ ꝓcessit fecit ⁊ sctm̃? Et si pre
cessit vt esset: non tñ vt sctũs eẽt.
Unde enim ei ipsa sctitas: quã
secuturo transmitteret? An nõ
potius quia precessit absqꝫ san
ctitate conceptus: oportuit ni-
mirum sanctificari conceptam
vt sanctus sequeretur iam par
tus? An forte mutuatus sit san
ctitatē a posteriore prior? Po
tuit sane illa que in iam conce-
pta facta est sctificatio ad ipsuꝫ
qui sequebatur, trãsire natalẽ:
redire vero retrorsum ad conce
ptum qui precesserat iaꝫ oino
non potuit. Unde ergo conce-
ptionis sanctitas? An dicit͛ san
ctificatione conceptionis preuẽ
ta: quatenus iam sancta conci
peretur ac per hoc sctũs fuerit ⁊
ꝯceptus: queadmodum inute
ro dicit͛ iam sanctificata vt san
ctus sequeretur ⁊ ortus? Sed
non valuit ante sctã esse q̃ esse.
Si quidem non erat anteq̃ cõ
ciperetur An forte inter ample
xus maritales se spũs ꝯceptio-
nis immiscuit: vt simul ⁊ sanctifi
cata fuerit ⁊ cõcepta? Nec hoc
quidē admittit rõ. Quõ nãqꝫ
aut sanctitas absqꝫ spũ sanctifi
cante: aut sctõ spiritui societas
cum pctõ fuit? Aut certe pctm̃
quõ non fuit: vbi libido non
defuit? Nisi forte qs dicat de
spũ sctõ eam ⁊ non de viro cõ-
ceptaꝫ fuisse. Sed id hactenus
inauditum. Lego nãqꝫ spũm
sctm̃ in eam non cuꝫ ea venisse.
Et si licet loqui qd ecclesia sen-
tit ⁊ veruꝫ est qd sentit: dico vir
ginem Mariam de sctõ spiri-
tu concepisse non aũt de spiritu
sancto conceptam fuisse. Alio
quin vbi erit prerogatiua ma-
tris dñi qua singulariter credi
tur exultare ⁊ munere prolis ⁊
integritate carnis si tantũdem
dederis ⁊ matri eius? Non est
hoc virginē honorare: sed ho
nori ei⁹ detrahere. Si igit͛ an-

te cõceptum sui sanctificari mi nime potuit qm̃ non erat: sed nec in ipso quidem conceptu pp peccatuȝ qđ inerat: restat vt post ɔceptum inutero iam exi stens sanctificationeȝ accepisse credat: que excluso pctõ sctám fecerit natiuitatẽ nõ đt ɔceptio nẽ. Quãobreȝ ⁊ si aliqbus vel paucis filiorum hoīum datuȝ est cum sanctitate nasci non tñ concipi: vt vni sane seruaretur sancti prerogatiua conceptus: qui oẽs scĩficaret solusq; absq; pctõ veniens purgationem fa ceret pctõꝝ. Solus itaq; dñs iesus est de spũ sctõ cõceptus: q2 solus ⁊ ante conceptionem sctũs. Quo excepto vniuersos respicit ex Adam natos quod vnus humiliter de se ipso acre raciter confitetur in iniquitati bus inquiens conceptus sum: ⁊ ĩ pctis ɔcepit me mater mea. Cum hec itaq; sic se habeant: que nam erit ratio festiue conce ptionis? Quo pacto aut sctũs asseretur conceptus qui de spũ sctõ non est: aut festiuus habe tur qui minime sctũs ẽ? Libẽ ter virgo regia hoc honore ca rebit: quo vel pctm̃ honorari vel falsa induci sanctitas vide tur. Alioquin nulla ei ratione placebit contra ritum ecclesie presumpta nouitas: mater te meritatis: soror superstitionis: filia leuitatis. S. Bernardus in sermone de assumptiõe bea te virginis. Quãuis aũt bea ta maria originalem a parenti bus maculam traxerit non mi nus tñ a hyeremia sanctificatã inutero aut non magis a Jo anne baptista spũ sctõ repletaȝ credere ꝓhibet xp̄iana pietas. Neq; eius festis laudibus na scens honoraretur si nõ sancta nasceretur. S. Bernardus in sermone de sctõ Joanne bapti sta. Nulla ergo est ambigui tas qm̃ singularis virgo mater nis circũscepta viscerib⁹ subli miori sctificationis gratia mũ data sit: vtpote sacrariuȝ illud in quo dei filius carnem erat suscepturus. S. Anselmus in libro (Cur deus homo.) Un de virgo ista de qua iste homo assumptus est de illis fuit qui ante natiuitatem per eum sunt a pctis mundati: ⁊ in ipsa eius munditia de illa assumpt⁹ est.

Glosa. Hanc beatissime vir ginis Marie sanctificationem egregius propheta Isaias pre uiderat: dum clamabat. Pri mo tpe alleuiata est terra ȝabu lon. Petrus comestor magr̃ historiarum in sermone de na tiuitate beate virginis qui inci pit. (Primo tpe alleuiata.) Uide, q; patenter terra ȝabu lon maria sit appellata: ⁊ quo dãmodo alleuiata. Ecce enim oĩs humana caro secum trahit in cõceptione duo pondera cul paȝ videlicet ⁊ penã. Fuit ergo

hec virgo cū culpa ꝛ. pena con cepta: ꝛ ideo eius conceptio nō est celebrāda: sed tñ inutero san ctificata: ꝛ ab originali pctō mū data. Unde eius natiuitas est in ecclesia celebranda. Et ideo dicimus ꝙ superueniente in ea gr̄a spūs sctī sic fuit ab oī pctō mundata: vt credamus fomi tem pctī in illa oīno fuisse extin ctum quia tunc remansit pena culpe. Propter hoc dicit alle uiata ꝛ non exonerata. Tunc enim aliquid exoneratur cū ex toto pondus subtrahitur: sed alleuiatur cum vna pars sub trahitur ꝛ altera relinquitur. Innocētius papa. iij. in sermo ne de purificatione beate virgi nis. Uenit aūt spūs sctūs ꝑus in virgine cum inutero matris aīam eius ab originali peccato mundauit: sed postea superue nit in eam: vt carnem a fomite pctī mundaret: quatenus esset sine ruga prorsus ꝛ macula. Ricardus de sancto victore in tertio sniaꝝ di. 3. Superueniē te igitur spū sctō in mariam ꝛ obūbrate eam virtute altissimi illud solum remansit in ea qđ erat ad penam: illud totum re cessit qđ erat ad culpaȝ. Uicio sitas oīno recessit: penalitas re mansit. Magr̄ Paulus de perusio carmelita. in. 3. sniarū di. 3. Ideoqꝫ beata virgo tra xit meritum mortis: ꝛ habuit debituȝ moriendi. S. Augu stinus super psalmo. xxxiiij. Nam Adam mortuus est pp pctm̄: maria ex adam mortua ē pp pctm̄: caro aūt dn̄i ex ma ria mortua est pp delēda pctā. S. Augustinus contra maxi mum libro primo. Quia aūt deus non habitat hoiem queȝ non antea spūs sanctificauerit atqꝫ purgauerit: ad mariā bea tam dicebatur spūs sctūs sup ueniet in te: vtiqꝫ ad sanctifican dum ꝛ purgandum eam. S. Augustinus i scđo libro de ba ptismo puulorum. Ideo xp̄s non sumpsit carneȝ pctī ꝙuis de materna carne pctī: sed qđ inde suscepit illud ꝑfecto susci piendo mundauit. S. Am brosius super lucam. Et pro ptera spūs sctūs superueniēs in virginem: mentem eius ab omni viciorum sorde castifica uit. S. Augustinus in sermo ne de assumptione beate virgi nis. Igitur dei filius in virgi nem descendit sicut pluuia in vellus purgauit preciosaȝ mar garitam: ꝛ virginitas eius non sensit aliquam iacturam. Et di cunt machinei dn̄m iesuȝ xp̄m non potuisse per feminā nasci. Non enim dignum est inqunt vt tanta maiestas per sordes ꝛ squalores femine transire cre datur. Sed dicit tibi māichee deus creator oium filius hoīs. Quid est quod te mouet in na tiuitate mea? Non sum libidi

nis conceptus cupiditate. Ego
matrē de qua nascerer feci: ego
viam meo itineri ꝑparaui atq
mundaui. Hec quaꝫ despicis
manichee mater mea ē. Si po
tui inquinari cum eam facerē:
potui inquinari cum ex ea na-
scerer. Magister snīarū li. iij.
di. iij. Sane igitur dici potest
⁊ credi oportet iuxta sanctoruꝫ
attestationis conuenientiā car
nem verbi prius peccato fuisse
obnoxiaꝫ sicut reliqua virginis
caro: sed spiritus sancti opera-
tione ita mundatam vt ab om
ni contagione peccati imunis
vniretur verbo. Mariā quoq
totam spiritus sanctus super-
ueniens a peccato prorsus mū
dauit: ⁊ a fomite etiam peccati
liberauit ipm penitus euacuan
do vt quibusdaꝫ placet vel sic
debilitando ⁊ extenuando: vt
ei postmodum peccandi occa
sio nullatenus extiterit: sed ex
tunc ab omni peccato imunis
fuerit. S. Bernardus in epi-
stola ad canonicos lugdunen-
ses. Ego itaq puto ꝙ copio-
sior sanctificationis benedictio
ꝙ̄ in alijs sanctis ab vtero san
ctificans in eam descēderit: que
non solum ipsius sanctificaret
ortum: sed etiam vitam eius de
inceps ab omni peccato imunē
conseruaret. Quod alteri nemini
quidem innatis mulieruꝫ cre-
ditur esse donatum. Decuit ni-
mirum reginam virginum sin
gulari priuilegio scitatis absq
omni peccato ducere vitā: que
dum peccati mortisq perem-
ptorem pareret vite iustitieq
munus omnibus obtineret.
Magister alchuinus i libro de
trinitate. Ipsa nãq lana mun
dissima fuit ⁊ ꝟginitate clarissi
ma: que sola digna esset in se fi
lij dei recipere dignitateꝫ sicut
lana conchilij sanguineꝫ: vt ex
eadem fieret purpura imperia
li maiestati tantūmodo digna:
quãq nullus esset dignus in-
duere nisi augusta ꝑdictus di-
gnitate. S. Fulbertus episco
pus in sermone de natiuitate
beate virginis. Quid autem
putas qualis fuerit vel sit ista
persona que sanctis omnibus
spectanda proponitur ⁊ imitā
da? S. Jeronymus in sermo
ne de assumptione beate virgi-
nis. Hec enim diuinis angeli
cisq ꝑconijs laudata ē ac pre
dicata: a patriarchis quidem fi
guris ⁊ enigmatibus prefigna
ta: a prophetis autem prenun
ciata: ab euangelistis exhibita
⁊ monstrata: ab angelo venera
biliter atq officiosissime salu-
tata. Sanctꝰ Bernardus su-
per (Missus est.) omelia. ij.
Ut autem pauca de multis lo
quar: ipsa ē mulier que caput
serpentis contriuit venenatuꝫ:
dum oimodam maligni sug-
gestionem tam de carnis illece
bra ꝙ̄ de mentis superbia de-

duxit ad nihilu3. S. Bernardus ibidem. Hinc salomon cum nosceret vir sapiens muliebris sexus infirmitatem fragile corpus lubricam mentem: q3 tamen et deum promisisse legē rat et ita congruere videbat vt qui vicerat per feminam vinceretur per ipsam hanc solam requirebat: et vehementer admirans aiebat. Mulierem fortem quis inueniet? Et ne hoc quesisse putet desperādo: subdit pphetando. Procul et de vltimis finibus precium eius. Hoc est. Non vile: non mediocre: non deniq3 de terra nec saltem de celo terris proximo preciu3 fortis huius mulieris: sed a summo celo egressio eius.

Quid autem rubus ille mosayeus pretendebat flammas quidem emittēs sed nō ardēs: nisi mariam parientem et dolorem non sentientem? Quid virga Aaron florida nec tamē humectata: nisi mariā ipsam concipientem licet virum non cognoscentem? S. Bernardus ibidem. Quid etiam illud gedeonis vellus qđ vtiq3 de carne sine carnis vulnere tonsum in area ponitur: et nunc quide3 lana nunc area rore perfunditur: nisi carne3 assumptam de carne virginis et sine detrimento virginitatis? Cui vtiq3 distillantibus celis tota se infudit plenitudo diuinitatis: adeo vt de hac plenitudine omnes accepimus. qui vere sine ipsa nō aliđ q̄ arida terra sumus.

S. Bernardus ibide3. Audiamus et hyeremiam. Nouū inquit creauit dñs super terrā: femina circūdabit virum. Si dixisset infantem vel paruulu3: nec nouum videretur nec mirum. Sed vir erat iesus nec dū natus: sapientia quidem non etate nec corporis sed animi vigore. Hāc quoq3 hyeremie nouitatē Isaias lucidissime aperit dum dicit. Dabit dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet et pariet filium: et vocabitur nomen eius emanuel. Vides q̄ pulchre et cōcorditer mira facta sanctorum et mystica dicta sibi inuicem cōueniuntur? Vides q̄ stupendum sit hoc vnum de virgine factum miraculum: qđ tot miracula preuenerunt tot oracula promiserunt? S. Fulbertus episcopus in sermone de natiuitate beate ꝟginis. Hec itaq3 virgo anteq̄ nasceretur vt predictu3 est diuinis est oraculis enciata et miraculis designata: tādem vero nata ex progenie diuinitus ordinata. Nata siquidem est vt legimus nazareno patre bethleemitica matre. Descendit autem a radice illius side preclari abrahe: cui pmissa fuerat omniu3 benedictio gentiū in semine suo. Descenditq3

a stirpe Dauid quem deus ꝑpter notaꝫ sibi probitatē subli mauit dicens. Inueni hominē scdm cor meuꝫ. De regali nēpe tribu simul ⁊ sacerdotali ducis originem: que summū erat pa ritura regem atqꝫ pontificem.

S. Fulbertus episcopus ibidēꝫ. De hac igitur beatissima virgine fratres carissimi confidenter asserimus: quia nullo virtutum genere vacabat: cui gratie plenitudinem inesse dei nuncius asserebat. S. Maximus episcopus in sermone de beata virgine. Sed quid primum carissimi quidue potissimum de tantis nobis est virtutibus decerpendum: quando quidem nihil exile sed totum summum est quod dicatur? Que enī dilectissimi huic beate virginis virtus deesse potuit: quādo gratiarum omnium carismatib⁹ plena fuit? Sit nāqꝫ inusitato ante modo summo est salutata ab āgelo. Aue gratia plena dn̄s tecum. Quid rogo iustitie quid sanctitatis virgo hec indigere potuit: que efficacis ad omnia gratie plenitudinē accepit? Aut quid potuit in eius animo vel corpore loc⁹ esse viciorum: quando ad celi vicem continentis omnia domini effecta est templum?

S. Fulbertus episcopus vbi supra. Quis enim cuꝫ admiratione iocunda non speculetur ipsius adolescentis nature fortitudinem ⁊ prudentiam ac fidē in angelico colloquio: vbi tam constanter eloquitur: tam prudenter interrogat: tam facile credit? Quis non iustitiam eius miretur qua sic vniuersa precepta legis implere satagebat: vt nec ad se non pertinentia quedam velut purificationem legalem inexpletam relinqueret? Ipsius quoqꝫ temperantia satis enituit: que deo dignitatis lilium in humilitatis valle produxit. Depromebant itaqꝫ virtutes in cogitatione ⁊ affectu cordis eius ineffabilem armoniam: quaꝫ ipsa creatrix ⁊ inhabitatrix dei sapientia delectabatur audire. Coruscabant quoqꝫ foris in superficie sermonis ⁊ actus vnde possent homines glorificare deū ⁊ exēpla salutis accipere. S. Ambrosius li. ii. de ꝟginitate. Uirgo nāqꝫ erat ⁊ corpore ⁊ mēte: corde humilis ꝟbo grauis animo prudens: loquēdi parcior: legendi studiosior: intenta operi: verecūda sermoni: nō in incerto diuitiarum sed in prece pauperis spem reponens: arbitrum mentis deum non hominem querere: nullū ledere: cunctis beneuelle: maiorib⁹ assurgere: equalibus non inuidere: iactantiam fugere. Quando illa vel vultu lesit parentes? Quando fastidiuit humiles?

Quando risit debilem? Quando vitauit inopē? Nihil toruū in oculis: nihil procax in verbis: nihil in actu verecūdū: vt ipsa species corporis fieret simulacrum mentis: et figura probitatis. S. Odilio abbas. Scimus etiam pro certo quod omnis marie vita et actio semper intenta fuit in domino. Ipsa siquidem optimam partem elegit: ideoque filij dei mater esse promeruit. S. Maximus in sermone de beata virgine. Hec revera est illa domus de qua per salomonem dicitur: saluo scilicet alio quo ecclesia signatur intellectu. Sapientia edificauit sibi domum: excidit columnas septem. Septem nāque virginalis hec domus colūnis suffulta est quia hec veneranda mater domini septem spiritus sancti donis idest sapientie intellectus: consilij et fortitudinis: sciētie et pietatis: atque timoris domini ditata fuit. Quam talem vtique diuina sapientia effecit: que digna omnino esset ex qua carnem assumeret inextimabilem scilicet precium salutis humane. Quid dignius hac fratres virgine? Cui nullus patriarcharum: nullus antiquorū: nullus sequentium patrū: nullus prorsus hominum poterit comparari? Nam quomodo huic quisque extimabitur conferendus: quādo preter virginitatis excellentiam tāte sublimitatis supereminet fruct⁹? Nec mirum si hec tā mirabilis virgo omnium sanctorum celsitudinem transcenderit mortaliū: cum in hac in parte etiam beatorum excellat meritum angelorum. De hoc fructu deus pater ad Dauid loquitur inquiens patriarcham. De fructu ventris tui ponam super sedem meam.

Petrus damianus in sermone de beata virgine. Sicut igitur omnipotens deus ineffabili prouidentie sue intuitu antequā homo fieret hominem periturum dyabolica machinatione preuidit: sic etiam redemptiōis humane consilium ante secula imense pietatis sue visceribus habuit. Et non solum qualiter redimeret modum et ordinem in profundissima sapientie sue ratione constituit: verum etiam quando redimeret certum temporis articulum prefiniuit. Sicut ergo impossibile erat vt humani generis redemptio fieret nisi dei filius de virgine nasceretur: ita necessarium fuerat vt virgo ex qua verbum caro fieret nasceret. Oportebat quippe prius edificari domum: in qua descendens celestis rex habere dignaretur hospitium. Necesse inquā erat prius erigi thalamum qui venientem ad nuptias sancte ecclesie susciperet sponsum: cui Dauid in spiritu epythala

mium canit. Tãqꝫ sponsus do
minus procedens de thalamo
suo. Merito ergo fratres caris
simi ꝓfusis gaudijs tot⁹ vbiqꝫ
terrarum mundus exultat: me
rito vniuersa sancta ecclesia de
solẽnitate sponsi sui genitricis
ꝑgaudio laudes alternat. Exul
temus igitur dilectissimi i hac
die in qua dum beatissime vir-
ginis marie veneraretur celebri
tatis festum: cunctarum etiam
noui testamenti solẽnitatuꝫ ce-
lebramus initium. Exultemus
inqꝫ in hac die precipua ꝛ to-
tis visceribus in domino dele
ctemur: in qua duꝫ redempto
ris nostri recolimus matrẽ: re-
liquarum celebritatuꝫ celebra
mus originem. Que enim cun
ctis solẽnitatibus est antiquior
tempore: nequaqꝫ debet esse in
ferior dignitate. Nam si salo-
mon cuꝫ israelitico populo in
dedicatõe templi ex lapidibus
facti tam copiosum ꝛ magnifi
cum sacrificium solẽniter cele-
brauit: quale quãtuqꝫ gaudiũ
beate marie natiuitas populo
christiano debet afferre: in cu-
ius vterum velut re vera sacra
tissimum templum deus ipse
descendens ꝛ humanã naturã
ex ea suscipere ꝛ cuꝫ hominib⁹
dignatus est visibiliter habita-
re? Licet enim ꝛ in illud salo-
monis tẽpluꝫ deus descendisse
credendus sit in hoc tamen ra-
tionabili sanctuario hoc est in

beatissime virginis vtero mul-
to mirabilius multoqꝫ felitius
dignatus est manere ꝓ nobis:
in quo verbum caro factuꝫ est
ꝛ habitauit in nobis. De illo
nãqꝫ antiquo vꝫ scriptuꝫ ẽ. Fa
ctum est cum exissent sacerdo-
tes de sanctuario impleuit ne-
bula domuꝫ domini: ꝛ nõ po
terant sacerdotes stare propter
nebulam: vt ceca vꝫ iudaice in
fidelitatis caligo designaretur:
De hoc auteꝫ descriptuꝫ est in
sole posuit tabernaculuꝫ suũ:
vt sedẽtes in tenebris ꝛ vmbra
mortis illuminaret. Ex sermo
ne de assumptione beate virgi
nis qui incipit. (Adest.) In
ter hec igitur fratres carissimi
toto mentis affectu beatissime
virginis intercessiõibus nos cõ
mittamus: omnes eius patro-
cinia oio imploremus: vt duꝫ
eam supplici nos obsequio fre
quentamus in terris: ipsa nos
sedula prece cõmendare domi
no dignetur in celis. Neqꝫ eniꝫ
dubium que meruit pro libe-
randis proferre precium: posse
plus sanctis omnibus liberta
tis impendere suffragiuꝫ. Sed
quid nobis prodest hanc inter
pellare: nisi etiam humilitatis
eius exempla teneamus? Cure
mus hic dilectissimi huius diei
festiuitati interesse: vt post vesti
mentis humilitatis atqꝫ chari
tatis induti appareamus. Non
nos inuidia aliene felicitatis to

queat: non ira vsq3 ad diuisio nē distaniet: non cupiditas christum a nobis excludat: non secularis tristitia exurat: non prosperitas incaute decipiat: non luxuria inquinet non imunditia polluat: non elatio corrumpat: non superbia inflet. At cū nos virtutibus ornatos: charitate cōiunctos humilitate fundatos beata dei mater sue interesse festiuitati prospexerit: ardentius nobis subuenire festinet apud filium r dominū suū iesum christum deum r dominum nostru3: qui coronis perennis regni clarificat sctōs suos r est illi eterna laus r expectatio in omnibus electis eius. Ipsi gloria r virtus r potestas r nūc r semper r per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Omelia deuota Origenis de beatissima Maria magdalena. Scdm Joannem.

In illo tempore Maria stabat ad monumentum foris plorās. Et reliqua.

¶ Omelia origenis de eadem lectione.

In presenti solēnitate locuturus auribus vestre charitatis: amor venit ad memoriam quo beata maria magdalena dominum nostrū diligendo discipulis fugientibus cum ad morte3 duceretur secumeundo sequebatur: ac veri amoris igne succensa imo ardens desiderio post mortē eius indefinenter plorans a monumento non recedebat. Maria enim ait euangelista stabat ad monumentum foris plorans. Audiuimus fratres mariā ad monumentum foris stantem: audiuimus maria3 plorantē. Videamus si possum⁹ cur staret: videamus r cur ploraret. Prosit nobis illius stare: prosit r illius plorare. Amor faciebat eam stare: dolor cogebat eam plorare. Stabat r circunspiciebat si forte videret quem diligebat. Plorabat: q2 sublatum extimabat quē querebat. Dolor renouatus erat: q2 quē prius doluerat defunctū: nunc dolebat ablatu3. Et iste dolor maior erat: q2 nullam consolationem habebat. Primi causa doloris fuerat quia viuum perdiderat: sed de hoc dolore aliquantulam consolationem habebat: quia mortuum se retinere credebat. Nunc aute3 de primo dolore consolari nō poterat: quia corpus defuncti inuenire non poterat. Timebat quidem ne amor magistri sui in pectore suo frigesceret: quomodo viso recalesceret. Venerat autem maria ad monumētum defferens secum vnguenta r aromata que preparauerat: vt sicut antea pedes viuen

tis vnguento precioso vnxerat: sic et nunc corpus defuncti totū vnguento vngeret et aromatibus condiret. Et sicut prius ad pedes domini iesu lachrimas fuderat: ita nunc ad monnmētum lachrymas funderet. Fleuerat prius et lachrimis pedes eius rigauerat pro morte anime sue: veniebat nunc cum lachrimis monumentum rigare pro morte magistri sui. Cum autem non inueniret corpus in monumēto: labor vngendi perijt sed dolor lugēdi creuit. Defuit obsequio: qui non defuit dolori. Defuit quem condiret: sed non defuit quem plorarer: Eo q̄cq̄ magis plorabat: quo ille magis deerat. Plorabat itaq̄ vehementer maria: q̄niā additus erat dolor super dolorē. Duos dolores eximios vno gestabat in corde: quos mittigare lachrimis volebat sed nō valebat. Ideo tota posita i dolore mente et corpore deficiebat: et quid ageret nesciebat. Quid enim mulier ista poterat agere nisi plorare: que intollerabiles habebat dolorē et nullam inueniebat cōsolationem? Petrus quidem et Joānes venerant cū ea ad monumentum: sed nō inuento corpore abierunt ad semetipsos: Maria autē stabat ad monumētum foris plorās: et quasi plorando desperans. Petrus et Joānes timuerunt et ideo nō steterunt: Maria autem non timebat: q2 nihil suspicabatur sibi superesse pro quo timere deberet. Perdiderat enim magistrum suum quem sic diligebat singulariter: vt preter illum nihil diligere posset et nihil sperare. Perdiderat vitā anime sue: et ideo melius arbitrabatur fore sibi mori q̄ viuere: quia forsitan moriens inueniret quem viuens inuenire nō poterat: et sine quo viuere non valebat. Fortis nāq̄ ēvt mors dilectio. Quid nāq̄ aliud faceret mors i maria? Facta erat exanimis: facta erat in sensibilis. Sentiens non sentiebat: videns non videbat: audiens nō audiebat. Sed neq̄ ibi erat vbi erat: quia tota erat vbi magister suus erat: de quo tamē vbi esset nesciebat. Querebat cum et nō inueniebat: et ideo ad monumentum stabat et plorabat tota lachrimabilis tota flebilis tota miserabilis. O maria quid spei quid cōsilij aut qd tibi erat cordis: vt sola stares ad monumentum: discipulis abeuntibus? Tu ante illos venisti et cum illis nō recessisti: nec reddisti: et post illos remansisti. Cur h̄ fecisti? Sapiebas plus illis: aut diligebas plus q̄ illi: quia non timebas vt illi? Certe nihil modo sapiebat maria nisi diligere: et pro dilectione de flere. Oblita erat timorē: obli-

ta erat semetipsam: oblita erat omnia preter illum quem dili-gebat sup omnia. Et quid mi-rum videtur si sic oblita erat: vt etiam ipsum non agnosceret? In monumento enim cum nō quereret si verba illius mente retinent: sed de viuente gaude-ret: nec de sublato ploraret: sed de resurgēte exultaret. Dixerat enim iste q sic moreretur: ꝛ q tertio die resurgeret. Sed proh dolor: nimius dolor cor illius repleuerat: ꝛ memoriam horū verborum deleuerat. Sensus nullus in ea remanserat: omne consilium ab ea perierat: spes omnis defecerat: solūmodo fle re supererat. Flebat igitur quia flere poterat. Et dum fleret in-clinauit se ꝛ prospexit in monu mentum: ꝛ vidit duos angelos in albis sedentes vnuꝫ ꝛ caput ꝛ vnuꝫ ad pedes. Dicunt ei illi. Mulier quid ploras? O ma-ria multam cōsolationeꝫ inue-nisti: ꝛ forsitan melius contigit tibi q̄ʒ sperasti. Nam tu quere bas vnum: ꝛ duos inuenisti. Querebas hominem: ꝛ ange-los audisti ꝛ vidisti. Querebas mortuum: ꝛ viuentes reperisti: ꝛ eos quidem qui videntur de te curam hēre: ꝛ qui volunt do lorem tuum lenire. Ille vero quem queris videtur dolorem tuū negligere: lachrymas tuas non videtur respicere. Vocas enim illum ꝛ non audit: oras ꝛ non exaudit: queris ꝛ non inue nis: pulsas ꝛ non aperit tibi: se queris illuꝫ ꝛ fugit. Heu quid est hoc? Heu q̄ʒ magna muta-tio. Heu quomodo mutata ē res in cōtrarium. Iste est iesus qui recessit a te. Et quomodo? Forte nescio an diligat te. Oliꝫ te diligebat: olim te a pharisēo defendebat. ꝛ a sorore tua dul-citer excusabat. Olim te lauda bat quando vnguento pedes eius vngebas ꝛ lachrymis riga bas ꝛ capillis tergebas dolorē tuum mulcebat: ꝛ peccata tua dimittebat. Olim querebat te: ꝛ cū non adesses vocabat te: cū tu non esses ibi: mandabat tibi per sororem tuam vt ad se ve-nires: magister adest ꝛ vocat te. O q̄ʒcito surrexit maria vt au-diuit: q̄ʒcito venit ꝛ solito more cecidit ad pedes tuos o iesu bo ne. Tu quoq; cum vidisses eaꝫ contristatam contristatus es: ꝛ cum vidisti plorantem lachry-matus es. O q̄ʒ pie dixisti con-solando eam vbi posuistis euꝫ. Deniq; pro dilectiōe eius que multum dilexit te fratrem suuꝫ Laçarum resuscitasti: ꝛ plan-ctū huius dilectricis tue in gau dium cōuertisti. O dulcissime magister quid post hec pecca-uit hec discipulina tua in te: aut in quo offendit dulcedinē cor-dis tui hec amatrix tua: quia sic recedis ab ea? Nos post hec nullum peccatum aliud audi-

tiimus ꝰ ea nisi quia valde ma
ne venit ad monumentuꝫ ante
omnes: ferens vnguenta qbus
vngeret corpus tuum: ⁊ cuꝫ nõ
inuenisset te in monumento cu
currit ⁊ nũciauit discipul' tuis.
Illi venerunt viderunt ⁊ abie-
runt: hec autem stabat ⁊ plora
bat. Si hoc peccatum est nega
re non possumus qn ipsa hoc
fecerit: si autem peccatum non
est sed est amor ⁊ desideriuꝫ qđ
de te hꝫ: quare sic recedis ab ea
⁊ abscondis te: tu qui diligis
omnes diligentes te: ⁊ qui inue
niris ab omnibus querẽtibus
te? Tu dicis. Ego diligẽtes me
diligo: ⁊ qui mane vigilauerint
ad me inuenient me. Ergo mu
lier ista que valde mane vigilat
hodie ad te: cur non inuenit te?
Quare non consolaris lachry
mas quas fudit pro te domio
suo: sicut consolatus es lachry-
mas quas fudit ꝑ fratre suo?
Si tu solito more diligis eam:
cur desiderium eius tãdiu pro
trahis? O verax magister ⁊ te-
stis fidelis: recordare testimõij
quod reddidisti marthe sorori
sue. Dixisti enim. Maria opti
mam partem elegit: verũ quia
te elegit. Sed quomodo veruꝫ
est ꝙ nõ auferretur ab ea: si tu
es ablatus ab ea? Quod si ab ea
nõ ẽ ablata optima pars quã
elegit: quare plorat ⁊ queꝫ que
rit? Certe maria nihil querit ni
si qđ elegit: ⁊ propt hoc plora-
re non desinit quia quod elegit
nunc perdidit. Ergo o custos
hominum aut tu partem quã
elegit custodi in ea: aut certe ne
scio quomodo verum sit nõ au
ferretur ab ea: nisi etiam hoc in
telligatur ꝙ licet tu sis ablatus
ab oculis eius nõ tamen a cor-
de eius. Sed o maria quid iaꝫ
amplius moraris? quid turba
ris? qd tribularis? qd ploras?
Ecce habes angelos: sufficiat
tibi angelos visio: quia forte il
le quem queris ille quẽ ploras
sentit aliquid in te propter qđ
non vult videri a te. Pone iaꝫ
finem dolori tuo: sit modus la
chrymis tuis. Recordare ꝙ di
xit tibi ⁊ alijs mulieribus: noli
te flere super me. Ergo quid est
hoc qđ facis? Ipse flere pro-
hibuit: ⁊ tu flere non desinis.
Timeo vt plorando iesuꝫ offen
das: pro quo sic icessanter plo-
ras. Nisi ipse amaret lachry-
mas tuas: non posset fortassis
vt olim continere lachrymas
suas. Nunc ergo audi consi-
lium meum. Sufficiat tibi an-
gelorum consolatio. mane cuꝫ
illis interroga illos: si forte sciãt
quid factum sit de illo: quem
queris ⁊ quem ploras. Ego cer
te credo ꝙ ipsi venerunt vt te-
stimonium perhibeant: ⁊ cre-
do ꝙ ipse quem ploras miserit
eos non pro se sed pro te: vt an
nuncient resurrectionem suaꝫ:
⁊ ꝯsolentur deplorationeꝫ tuã.

Dicunt ei. Mulier: quid ploras? Que est causa tanti doloris? Ne abscondas a nobis lachrymas tuas: aperi nobis animum tuum: et nos indicamus tibi desiderium tuum. Maria nimio dolore confecta tota in excessu mentis posita nullam recepit cōsolationem: et ad nullum attendit consolatorem: sed intra se cogitat dicens. Proh dolo. Qualis est ista visitatio? Honerosi sūt mihi omnes cōsolatores: gravant et non consolant me. Ego enim quero creatorem: et gravis est mihi ad videndum omnis creatura. Nolo angelos videre: nolo cum angelis manere: quia possunt dolorem meum augere nō possunt penitus delere. Si ceperint mihi multa narrare et si ego voluero eis ad omnia respondere: ti meo ne amorē meum magis impediant quasi expediant. Denique ego nō quero angelos: sed eum qui me fecit et angelos dominum. Non quero angelos: sed meum et angelorum dominum. Tulerunt dominū meū. Ipsum solum quero: ipse solus pōt me consolari: sed nescio ubi posuerunt eum. Circūspicio si videam illum et non video: vellem invenire locum ubi posit' est et nō invenio. Heu me miserā. Q̄d agā? Quo ibo? Quo enim abijt dilectus meus? Quesivi eum in monumento: et non inveni. Vocavi illum: et nō respondit mihi. Heu me. Ubi q̄ram illum? Ubi illum inveniā? Surgam certe et circuibo omnia loca que potero: non dabo somnum oculis meis: neque requiem pedibus meis donec inveniam illum quem diligit anima mea. Effūdite lachrymas oculi mei: plorate et nolite deficere: Ambulate pedes mei: discurrite et nolite gescere. Heu. Heu. Quo abijt: quo abijt gaudiū meum? Ubi latet amor meus? Ubi est dulcedo mea? Cur dereliquisti me salus mea? O dolores. O angustie itollerabiles Angustie enim mihi sunt undique: et quid eligam ignoro. Si a monumento recessero: nescio infelix quo vadam: nescio ubi reperiā. Discedere a monumēto mors mihi est: stare ad monumentum irremediabilis dolor est. Melius est autem sepulchrum domini mei custodire: q̄ ab eo longius abire. Si eni longius abiero: forte cum redie ro ipsum sublatum inveniam: aut defunctum. Stabo igitur et hic moriar: ut saltem iuxta se pulchrū domini mei sepeliar. O q̄ beatum erit corpus meū si fuerit sepulchrum iuxta magistrum meum. O quam felix anima mea que egrediens de fragili vase corporis mei: mox poterit ingredi sepulchrū domini mei. Corpus meum

semper fuit labor anime mee et dolor: sepulchrum domini mei erit mihi reges et honor. Hoc ergo sepulchrum inuita mea erit reges mea. Viuens iuxta illud manebo: moriens illi adherebo: nec viua nec mortua ab illo separabor. Heu me infelicem. Quare tunc non prospexi? Quare tunc non fleui? Quare ad monumentum corpus eius tunc perseueranter non custodiui? Nunc certe non plorarem sublatum: quem aut auferre prohibuissem: aut sublatores subsecuta fuissem. Sed proh dolor. Ego volui seruare legem: et dimisi dominum legis. Ego legi obediui: et eum cui lex obedit non custodiui: quis cum ipso manere non fuisset legem transgredi sed adimplere. Pascha enim ab isto defuncto non contaminatur sed renouatur: Mortuus iste non polluit mundos: sed mundat immundos. Sanat omnes tangentes se: illuminat omnes a credentes in se. Sed quid recolo dolorem meum? Abij redij: monumentum apertum inuenio: ipsum quem querebam non inueni. Stabo igitur et expectabo: si forte alicubi appeat. Sed quomodo stabo? Stabo sola? Abierunt discipuli: et me solam plorantem reliquerunt. Nullus apparet qui mecum magistrum doleat. Nusquam apparet qui mecum magistrum requirat. Apparuerunt angeli: sed nescio pro qua causa. Si consolari me vellent: causam pro qua ploro non ignorarent. Si vero non ignorant: cur dicunt mihi quid ploras? Quem queris? An vero interrogant me: vt plorare prohibeant? Queso hoc mihi non suadeant: alioquin me interficiant. Quid plura? Ego illis non obediam: et dum viuo plorare non desinam. donec dominum meum inueniam. Quo me vertam? Ad quem ibo? A quo consilium petam? Quem percuntabor? Quis mihi miserebitur? Quis me consolabitur? Quis indicabit mihi quem diligit anima mea? Vbi positus sit: vbi cubet: vbi gescat? Queso nunciate illi quia amore langueo et dolore deficio. Nec est non dolor sicut dolor meus. Reuertere dilecte mi: reuertere dilecte votorum meorum. O amabilis. O desiderabilis: redde mihi leticiam salutaris presentie tue. Ostende mihi faciem tuam: sonet vox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis: et facies tua decora. O spes mea ne confundas me ab expectatione mea: demonstra mihi faciem tuam et sufficit anime mee. Cum maria sic doleret et sic fleret et cum hec dixisset: conuersa est retrorsum et vidit iesum stantem: et nesciebat quia iesus est. Et dicit ei iesus. Mulier. Quid ploras?

Quem queris? O desideriuȝ anime sue cur interrogas eam quid ploras: quē queris. Ipsa paulo ante oculis suis cuȝ magno tamen dolore cordis sui viderat te spem suaȝ suspēdi in ligno: ⁊ tu nunc dicis: quid ploras? Ipsa in die tertia viderat manus tuas quibus sepe benedicta fuerat: ⁊ pedes tuos quos deosculata fuerat ⁊ quos lacrimis rigauerat clauis affigi: ⁊ tu dicis quid ploras? Nunc insuper corpus tuum existimabat sublatum ad quod vnguēduȝ venerat: vt se quo quo'modo consolaret: ⁊ tu dicis quid ploras? quem queris? Dulcis magister ad quid prouocas spiritum huius mulieris: ad quid prouocas animam eius? Tota pendet in te: tota manet in te: tota sperat i te: ⁊ tota desperat de se. Ita querit te: vt nihil querat nihil cogiter preter te. Ideo forsitan non cognoscit te: quia nō est in se: sed pro te est extra se. Cur ergo dicis quid ploras? queȝ queris? An putas ꝙ ipsa dicat te ploro te quero: nisi tu prius inspiraueris ⁊ dixeris in corde tuo ego sum quem queris: ego quem ploras? An putas ꝙ ipsa cognoscat te: ꝗ̃diu volueris celare te? At illa existimans ꝙ ortulanus esset: dicit ad eum. Domine si tu sustulisti eum dicito vbi posuisti euȝ: ⁊ ego eum tollam. O dolor miserabilis. O amor mirabilis.

Mulier ista quasi densa doloris nube obcecata non videbat solem qui mane surgens radiabat per fenestras eius: qui per aures corporis sui iam intrabat in domuȝ cordis sui. Sed quoniā amore languebat: ideo langore oculi eius caligabant: vt non videret quem videbat. Videbat enim iesuȝ: sed nesciebat quia iesus est. O maria si queris iesum: ecce venit iesus ad te: ⁊ quē queris querit te: ⁊ tu ortulanum existimas: sed tamen tu in hoc erras dum eum ortulanum sic existimas: vt iesuȝ non agnoscas. Est enim iesus: est ⁊ ortulanus: quia ipse seminat omne bonum semen in orto aie tue ⁊ in cordibus fide. tiū suorum. Ipse omne bonū plātat ⁊ rigat in animabus sanctorum: ⁊ ipse est qui tecum loquitur: sed forsitan non cognoscis qui tecum loquitur. Mortuū enim queris: ⁊ viuentem nō cognoscis. Nunc in veritate cum peri hanc esse causam pro qua a te recedebat: ⁊ pro qua tib nō apparebat. Cur enim tib appareret queȝ nō querebas? Tu certe querebas quod non erat: ⁊ non querebas qd̄ erat. Tu querebas iesum ⁊ nō querebas iesuȝ: ideo videndo iesuȝ nesciebas iesuȝ. O dulcis ⁊ pie magister: omnino excusare non audeo hanc discipulam tuaȝ:

non possum libere defendere hunc errorem suum: sed tamē errabat quia talez te querebat qualem te viderat: z qualem te in monumento positū relique rat. Viderat quippe defunctū corpus tuum de cruce deponi zin monuméto reponi: tātusqz dolor iuaserat ea de morte tua vt nihil posset spare d vita sua. Etiam tantus dolor inuaserat eam de sepultura tua: vt nihil posset sperare de resurrectione tua. Deniqz Joseph posuit in monumento corpus tuuz: ma ria pariter ibi sepeliuit spiritū suum: z ita indissolubiliter vin xit z quodāmodo vniuit eum cū corpe tuo: vt facilius posset separare animam se viuifican tem a corpore suo qz separare diligentem spiritū suum a de functo corpore tuo. Spiritus enim marie magdalene magis erat in corpore tuo qz in corpo re suo. Dūqz ipsa regrebat cor pus tuum: requirebat pariter z spiritum suum: z vbi perdi derat corpus tuum: perdidit z cum eo spiritum suum. Quid ergo mirū magister si te nescie bat: que non habebat spiritū quo scire debebat. Redde ita qz ei spiritum suum quem ha bet in se corpus tuum: moxqz recuperabit cor suum: z relin quet errorem suum. Sed quo modo errabat que te sic ama bat: z sic pro te dolebat? Certe si errabat indubitanter dico qz ipsa ignorare se dubitabat: z hic error non procedebat ab er rore sz ab amore: z dolore. Igr misericors z iuste iudex amor quem habet in te z dolor quez habet pro te excuset eaz apud te. Si forte errat de te ne atten das ad mulieris errorez: sed ad discipule amorem: q̄ nō pre er rore sz pre amore z dolore plo rat z dicit. Domine si tu sustuli sti eum dicito mihi vbi posui sti eum: z ego eum tollaz. O qz scienter nescit: z qz docte errat. Angelis dixit. Tullerunt z pō suerunt: z nō dixit tulistis z po suistis: quoniam neqz angeli te tullerunt de monumento neqz in alio loco posuerunt. Tibi ve ro dixit. Si tu sustulisti z po suisti: quia re vera te ipsum de monumento substulisti z in lo co vbi es te posuisti. Angelis non dixit dicite mihi: quia an geli non poterant ex toto dice re quod de te factū fuerat. Ti bi vero dixit dicito mihi: quia non impos̄e fuit tibi dicere: qd possibile fuerat tibi facere. Tua eniz virtute surrexeras: z quod de te factum fuerat tu ipse fueras. Quid autem hoc o domine qz maria dicit tam crebro z repe tit verbum istud vbi posuisti eum? Dixerat enim primo de te apostolis vbi posuerunt eū. Hoc dixit angelis vbi posue runt eum: z nunc dicit tibi vbi

posuisti eum. Multũ dulcessit hoc verbuȝ in corde suo: qd sic habebat in ore suo. Certe dulcis magister hoc facit dulcedo tua: ꝛ hoc facit ipsa pro amore tuo: quia meminit te dixisse de fratre suo vbi posuistis eum. Ex quo enim audiuit hoc verbum de ore tuo conseruauit illud diligentius in corde suo: ꝛ delectata est in sermone tuo. O quantum diligebat personam tuam: que sic diligit vocẽ tuã. O quantum desiderat videre vultum tuum: que tam desideranter pronunciat verbũ tuuȝ. Et q̃ȝ libenter oscularetur pedes tuos: que tam libenter loquitur sermones tuos. Quid est o bone iesu: qd dicit de te ad te ꝛ ego eum tollam? Joseph timuit ꝛ nõ fuit ausus tollere corpus tuum nisi de nocte: ꝛ nisi hoc peteret a pilato: Maria vero noctem nõ prestolatur neq; veretur: sed audacter promittit dicens. Ego eum tollaȝ. O maria si forte corpus iesu posituȝ est in atrium principis sacerdotum vbi apostolorũ princeps calefaciebat se ad ignem: quid factura es? Ego euȝ tollam. Si ancilla hostiaria interrogauerit te: quid factura es? Ego euȝ tollam. O mirabilis mulieris audacia. O mulier nõ mulier. Nullum locum excipit: nihil anteponit: sine timore ꝛ absolute promittit. Dicito mihi vbi posuisti eum: ꝛ ego eum tollã. O mulier magna est fides tua. Tu ergo bone domie cur oblitus es dicere fiat tibi sicut vis: vel confide filia fides tua te saluam fecit? Nunquid oblitus es misereri? Cur ergo non dicis ei vbi posuisti te vt ipsa tollat te supra corpus suuȝ: ꝛ portet te supra corpus suum: ꝛ annunciet te discipulis tuis? Noli queso dulcis magister vltra protrahere desiderium eius: quia ecce iam triduo sustinet te: nec habet vnde faciet esurientẽ animam suam nisi tu te manifestã do porrigas illi panem corporis tui ꝛ fragmentis ei9 repleas cophynuȝ cordis sui. Si ergo non vis vt deficiat in via: refrigera ꝛ conforta viscera anime sue dulcedine saporis tui. Tu es eniȝ panis viuus qui habes in te omne delectamentũ: ꝛ omnem saporem suauitatis. Nõ enim diu poterit retinere vitaȝ corporis sui: nisi cito mãifestes te vitam anime sue. Dicit ei iesus. Maria. Conuersa illa dicit ei. Raboni. Qd interpretatum dicitur magister. Dicit ei iesus. Noli me tangere. O mutatio dextere excelsi. Cõuersus est dolor magnus in gaudium magnum: mutate sunt lachryme doloris in lachrymas amoris. Ubi maria audiuit maria sic enim cõsueuerat eam appellare ꝛ vocare magist er eius) p

sensit in isto nomine quandam singularem vocentis dulcedinem: et postea cognouit ipsum a quo vocabatur esse magistrum suum. Tunc reuixit spiritus eius: et reuersus est sensus. Cumque iesus verba vellet adiungere: non potuit hoc maria patienter expectare: sed pre nimio gaudio interrupit eum dicens. Raboni. Non enim arbitrabatur se indigere verbo quia inuenerat verbum: et longe vtilius fore existimabat tangere verbum quam audire quilibet verba. O amor fortis et impaciens. Non sufficiebat ei videre iesum: et cum iesu loqui: nisi etiam tangeret iesum. Sciebat enim quia virtus de illo exibat et sanabat omnes. O pijssime domine: o dulcissime magister quam bonus et quam suauis es his qui recto sunt corde. O quam beati sunt illi qui in simplicitate cordis querunt te: et quam felices qui sperant in te. Uerum certe et indubitanter verum est quod tu diligis omnes diligentes te: et numquam derelinquis sperantes in te. Ecce enim hec dilectrix tua simpliciter querebat te et veraciter inuenit. Sperabat in te: et non est derelicta a te: sed plus est consecuta per te: quam expectauit a te. Sequamur fratres huius mulieris affectum: vt perueniamus ad effectum. Ploret vnusquisque iesum et querat fideliter iesum: quia non celauit se peccanti peccatrici. Disce o peccator homo a peccatrice muliere: cui tamen dimissa sunt peccata sua multa. Disce plorare dei absentiam: et desiderare presentiam. Disce a maria iesum amare et iesum sperare: et iesum querendo inuestigare: nulla aduersa formidare: nullam consolationem extra iesum accipere: omnia preter iesum contemnere. Disce a maria querere iesum in monumento cordis tui. Reuolue lapidem ab hostio monumenti dei: amoue omnem duritiam cordis tui et repelle omne obstaculum ab anima tua: tolle omnem concupiscentiam mundi a corde tuo: et diligenter perscrutare si sit iesus in eo. Si autem eum non inueneris sta foras et plora et permane in fide et respice foras ad alios si forte videris in aliquo eum: et plorando ora iesum vt dignetur intrare ad te. et inhabitet te: et ne forte ceruice dura repellas eum a te: humiliando inclina te et iterum prospice in monumento dei quod est in te etiam si videris ibi angelos vnum ad capud et vnum ad pedes: si cognoueris in corde tuo celestia desideria tam ad contemplatiuam vitam quam ad actiuam pertinentia per que eum adhuc non posses videre et habere iesum noli his esse contentus: noli adhuc discutiendo quiescere sed plo-

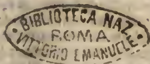
ra ꝛ quere iesum in te donec in
uenias. Et si forte aliquo mo
do apparuerit ꝛ desiderio tuo
se repꝛesentauerit: noli de te pre
sumere ꝙ cognoscas sed inter
roga illum ꝛ oꝛa vt indicet tibi
seipsum. Audeo tibi confiden
ter pꝛomittere si in fide ad mo
numentum coꝛdis tui steteris
si ploꝛādo iesum quǽsieris que
rendo perseueraueris: si te cū
humilitate inclinaueris: si exē
plo marie nullam consolatio
nem aliam ꝙ̄ de iesu recipere
volueris ipso reuellante inue
nies ꝛ ipsum cognosces: ita vt
necesse non habeas querere ab
alijs vbi est iesus: sed tu magis
indicabis eum nuncians alijs:
quia vidi dominū ꝛ hec dixit
mihi. Cui est honoꝛ ꝛ gloꝛia cū
patre ꝛ spiritu sancto in secula
seculoꝛum. Amen.

¶ Explicit omelia oꝛigenis de
beatissima Maria magdale
na deuota valde.

Deo gratias.

¶ Ad laudem ꝛ gloꝛiam sum
me ꝛ indiuidue trinitatis ꝛ bea
tissime virginis Marie ꝛ bea
toꝛum pontificum Zenonis ꝛ
Cesarij ꝛ omnium sanctoꝛum
sermones in hoc volumine po
siti ꝛ nunꝙ̄ alias impꝛessi: so
lertissime recogniti ꝛ studiosissi
me per venerabilem patrē fra
trem Albertū castellanum oꝛ
dinis pꝛedicatoꝛum coꝛrecti ac
per magistrum Jacobum de
leuco impēsis domini Benedi
cti fontana Venetijs diligētis
sime impꝛessi. Anno dn̄i. M.
cccccviij. die. xxiiij. Januarij
Feliciter expliciunt:

Laus deo.

¶ Explicit tabula sermonum sancti Zenonis veronensis epi.

¶ Incipit tabula admonitio nem z omeliaruȝ sancti Cesa rij arelatensis episcopi.

Explicit tabula.

Laus deo.

Romę · die xx · Decembris · MD · LXIX.
dono D · Manfredi de Infantib.
solutum accepi'.